s

ER

ng

1

NOR
5464.a

HARVARD UNIVERSITY.

LIBRARY

OF THE

MUSEUM OF COMPARATIVE ZOÖLOGY.

15,280

Exchange.

December 7, 1901 – February 25, 1905.

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1901

UDGIVET AF NORGES FISKERISTYRELSE

BERGEN
JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI
1902

aq 5⅝/2
8 plts mntd

Indhold.

I. **Fiskeriinspektør Buvig:** Beretninger:
1. Om vintersildefisket langs sydkyst vinteren 1900—1901 (østlandsfisket).
2. Om storsildfisket 1900—1901 og vaarsildefisket 1901.
3. Om vaartorskefisket 1901 i vaarsildedistrikterne.
4. Baade sildefisket og torskefisket vedkommende.

II. **Udvalgsformand Richard Hansen:** Beretning om Lofotfiskeriet 1901.

III. 1 **Fiskeriinspektør Wallem:** Beretning om hans virksomhed i 1901.
2. **Fiskeriinspektør Johnsen:** Beretning om hans virksomhed i 1901.
3. **Kst. fiskeriinspektør Barclay:** Beretning om hans virksomhed i 1901.
4. **Fiskeriagent Dundas:** Beretning om silde- og fiskehandelen i Tyskland.
5. **Bestyrer Henrik Bull:** Beretning for forsøgsstationen og fiskeriskolen i Bergen aaret 1901.
6. **Fiskeriagent Hans Johnsen:** Beretning om de engelske fiskerier, silde- og fiskehandelen, om importen fra Norge m. v.

IV. 1. **Amtmanden i Finmarken:** Beretning om vinter- og vaarfisket i Finmarken 1901.
2. **Do.** Beretning om sommer- og høstfisket i Finmarken 1901.
3. **Beretning** om skreifisket i Tromsø amt 1901.
4. **Do.** om skreifisket i Nordlands amt udenfor Lofotens opsynsdistrikt i opsynstiden 1901.
5. **Do.** om skreifisket i nordre Trondhjems amt 1901.
6. **Do.** om skreifisket i søndre Trondhjems amt 1901.
7. **Do.** om skreifisket i Nordmøre 1901.
8. **Do.** om skreifisket i Romsdals fogderi 1901.
9. **Do.** om skreifisket i Søndmøre 1901.

(3–9: Væsentlig efter lensmændenes opgaver ved fiskeristyrelsen.)

10. **Do.** om makrelfisket 1901.
11. **Grafiske fremstillinger** vedk. skreifisket og sildefiskerierne.

15,280

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1901

UDGIVET AF NORGES FISKERISTYRELSE

1STE HEFTE **1901**

Fiskeriinspektør Buvig: Beretninger:

1. Om vintersildefisket langs Norges sydkyst vinteren 1900—1901 (østlandsfisket.)
2. Om storsildefisket 1900—1901 og vaarsildefisket 1901.
3. Om vaartorskefisket 1901 i vaarsildedistrikterne.
4. Baade sildefisket og torskefisket vedkommende.

A

BERGEN
JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI
1901

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1901

UDGIVET AF NORGES FISKERISTYRELSE

ISTE HEFTE **1901**

Fiskeriinspektør Buvig: Beretninger:

1. Om vintersildefisket langs Norges sydkyst vinteren 1900—1901 (østlandsfisket.)
2. Om storsildefisket 1900—1901 og vaarsildefisket 1901.
3. Om vaartorskefisket 1901 i vaarsildedistrikterne.
4. Baade sildefisket og torskefisket vedkommende.

BERGEN

JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI

1901

DEC 7 1901

I. Om vintersildefisket langs Norges sydkyst vinteren 1900—1901 (østlandsfisket).

a. I aaben sjø (drivning).

Beretningen fra kutter „Ellen“ af Arendal, der ved hjælp af statsbidrag ogsaa i vinter (jfr. „Aarsberetning vedkommende Norges fiskerier for 1900“, side 5—7) drev efter sild i Skagerak, kan sammenfattes i følgende:

I tiden 24de oktober (da først expeditionen begyndte)—3die november dreves 4 nætter etpar — 12 mil af Lyngør—Homborsund, — kun nogle faa snes sild ialt. Tiden 9de—16de november medgik til seilads fra Arendal til Færder, og efterat fangsten ogsaa natten til 17de havde vist sig kun at være nogle faa sild, erklærede mandskabet sig uvilligt til at fortsætte, og hjemveien tilbagelagdes paa omtrent ½ døgn, hvorefter der hviltes ud til den 28de. Natten til 30te november var garnene ude 4 mil nordenom Skagen, men atter kun nogle faa sild, hvorfor der seiltes hjem igjen og resolveredes „at vente med næste forsøg til henimod jul; men da var veiret saa stormende, at det var umuligt at komme ud, hvorfor det blev landligge lige til over nytaar.“ Natten til 3die januar drev man 1 mil udenfor Tromø, — bare svag fornemmelse denne gang ogsaa, *og saa lagdes helt op*, da silden nu „holdt sig længer inde, end man kunde faa fat paa den med saadant redskab“ (drivgarn). — Garnene sattes altid 8 favne nedi; „den sild, vi fik, var saa smaa, at den med lethed kunde drages gjennem garnene.“

I anledning af denne expedition maa jeg gjentage: „*Hvad statssubvention til forsøgsfiske i sin almindelighed angaar, vilde det formentlig være heldigere ved klækkelige præmier at paaskjønne saadanne allerede udførte expeditioner af interesse, hvor størst flid og dygtighed bevislig var lagt for dagen, end ved forhaandstilsagn at binde sig til den eller den; mange frygter nemlig for, at denne sidste methode kan virke slappende.*“

Drivningen udenfor Kristianssand S. ivinter paabegyndtes i de første dage af december; men først klods under julehelgen opnaaedes derved noget: 1 mil udenfor Oksø fik 30 baade natten til 24de december 1—12—4, natten til 27de 20 baade ½— 8—3, 5te januar 44 baade 2—25—5, 7de 12 baade 0—3—2, 11te 40 baade 1—8—5, 12te 45 baade 2—25—5, 14de, 15de og 16de 50 baade tilsammen 2—8—3, 17de 2 baade tilsammen 25, 18de 25 baade 1—15—8, 21de 7 baade 4—13—7 og 25de 20 baade 1—10—5 maal; man vedblev, forsaavidt veiret tillod, til i begyndelsen af februar, men synderlig mer end det allerede nævnte blev her ikke. I maaltønden gik 620—650, og priserne varierede mellem 28 og 13; det meste exporteredes — iset — til England, lidt gik ogsaa til Tyskland, og en 100 maal fordeltes indenlands; intet saltedes. I fisket deltog omtrent 60 „baade“ — hver med gjennemsnitlig 3 mand.

b. Under land („paa landsæt“).

I. Østenom Kristianiafjorden.

Fisket var, forsaavidt garn- og notbrug angaar, idetheletaget daarligt; heklefisket derimod, hvori saagodtsom alle — en 600 smaafarkoster — deltog, gav et ganske tilfredsstillende resultat. Det maa tilføies, at de stemningsmennesker, som drev sildefiske, i dagspressen tildels fremkom med svært misvisende skildringer, — de skjelnede ikke tilbørlig mellem mit og dit, idet de uden videre tildelte ogsaa en hel del af det paa svensk territorium bergede norsk borgerskab.

Før midten af december fik man ikke sild; først i ugen 17de—22de fik man lidt — ialt en 75 maal paa garn og 250 med vad, i Sækken. I de sidste 8 dage af december og den første uge af januar udrettedes der — med undtagelse af noget heklefiske omkring Singleøen — intet nævneværdigt; men 7de og 8de januar, da en 40 garnbaade omkring Søsterne-Tisler fik op tilsammen omtrent 600 maal, og heklerne næsten uafladelig sattes og haltes, skulde det seet meget lovende ud. Disse udsigter holdt rigtignok ikke ganske stik, — garnfiskerne gik det nemlig helst saare smaat med senere, bl. a. fordi silden gjennemgaaende var saa liden; men heklefisket fortsattes og viste sig regningssvarende til nogle dage ud i februar — ikke alene omkring selve Hvaler, men ogsaa oppe under fastlandet mellem Fredriksstad og Sponviken, ja endog paa Iddefjorden.

For den paa garn fangede sild, hvoraf 450—575 i maaltønden, varierede prisen mellem 12 og 18, for vad- og heklesilden, hvis „kvalitet“ var 600—1000, 8—15 kroner.

2. Vestenom Kristianiafjorden.

Om det garnfiske, som — navnlig ved drivning — i tiden $^{22}/_{12}$—$^{26}/_{1}$ foregik omkring Rauer–Svenør, indeholdt endel aviser temmelig vildledende notitser; idethele en 50 baade var nærværende, og ialt fangedes omtrent 300 maal à 21—14—15.77 kroner.

Tæt udenfor Jomfruland havde man midt i januar god fornemmelse paa sættegarn; men taagen var meget generende de dage.

Udenom Risør—Lyngør gav ogsaa silden sig tilkjende omkring midten af januar; men der manglede baade fiskere og redskaber.

I skjærgaarden udenfor Tvedestrand—Arendal drev omtrent 40 baade sildefiske med sættegarn i de første 3 uger af januar; herved optoges ialt 1500 maal, „kvalitet“ omkring 550, priserne 20—9—15.

Af foranstaaende og iagttagelser forøvrigt fremgaar følgende opgave

Inden	Kvantum (i maal) garnsild hekle- og notsild								værdi	
	Smaalenene		Jarlsberg og Larvig		Bratsberg		Nedenes		Lister og Mandal	
$^{23}/_{12}$	75	1 050.00								
	250	3 000.00								
$^{30}/_{12}$	75	1 050.00	10	180.00					180	2 925.00
	250	3 000.00								
$^{6}/_{1}$	75	1 050.00	60	1 180.00			250	5 000.00	400	7 625.00
	750	9 000.00								
$^{13}/_{1}$	825	14 175.00	200	3 280.00	50	750.00	1 250	20 000.00	850	16 575.00
	3 250	45 250.00								
$^{20}/_{1}$	1 575	26 175.00	275	4 330.00	75	1 200.00	1 500	22 250.00	1 225	21 900.00
	5 250	62 250.00								
$^{27}/_{1}$	1 650	27 525.00	300	4 730.00	75	1 200.00	1 525	22 750.00	1 375	25 100.00
	6 750	77 250.00								
$^{10}/_{2}$	1 650	27 525.00	300	4 730.00	75	1 200.00	1 525	22 750.00	1 450	26 500.00
	8 000	89 750.00								

Til sammenligning hidsættes følgende af de officielle svenske uge-

Göteborgs och Bohus län vinteren 1900—1901:

I tidsrummet		Fra landfiske-					
		$^{17}/_{11}$	$^{24}/_{11}$	$^{1}/_{12}$	$^{8}/_{12}$	$^{15}/_{12}$	$^{22}/_{12}$
Totalfangst (i maal) af	garnsild	.....	.....	.....	.....	.....	62
	notsild	113	169	609	851	1 954	3 041
Saltet (tønder)	indmadsild	.....	.....	.....	.....	.....	48
	tomsild	.....	.....	.....	.....	51	86
Udført (tønder) til	Tyskland	.....	.....	.....	.....	.....	.....
	Rusland	.....	.....	.....	.....	.....	.....
	andre fremmede lande	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Til landets eget forbrug (tønder)		.....	.....	.....	.....	.....	.....

over fangstens størrelse og dens tilgodegjørelse:

(i kroner) Ialt		Middelpris	garnsild hekle- og notsild			
			Til export			Til hjemme-forbrug
			Saltet	Røget	Fersk	
75	1 050.00	14.00			50	25
250	3 000.00	12.00			200	50
265	4 155.00	15.68			200	65
250	3 000.00	12.00			200	50
785	14 855.00	18.92			500	285
750	9 000.00	12.00			500	250
3 175	54 780.00	17.25			2 750	425
3 250	45 250.00	13.92			2 500	750
4 650	76 105.00	16.37			4 050	600
5 250	62 250.00	11.86			4 000	1 250
4 925	81 305.00	16.51			4 200	725
6 750	77 250.00	11.44			5 000	1 750
5 000	82 705.00	16.54			4 250	750
8 000	89 750.00	11.22			6 000	2 000

rapporter sammensatte opgave over sildefisket og sildesaltningen inden

sæsonens begyndelse — $^{11}/_{11}$ — til og med

$^{29}/_{12}$	$^{5}/_{1}$	$^{12}/_{1}$	$^{19}/_{1}$	$^{26}/_{1}$	$^{2}/_{2}$	$^{9}/_{2}$	$^{2}/_{3}$	$^{9}/_{3}$	$^{16}/_{3}$	$^{23}/_{3}$	$^{30}/_{3}$
419	1 009	1 733	2 577	2 860	3 003	3 020	3 020	3 020	3 020	3 020	(Vintersildefisket helt forbi.)
6 337	14 337	36 323	55 775	67 440	95 069	98 639	101 651	103 941	104 701	105 085	
253	393	683	858	1 174	1 328	1 328	1 328	1 328	1 328	1 328	
86	86	236	236	366	1 351	1 351	1 486	1 486	1 486	1 486	
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
.....	140	140	140	365	385	385	585	585	585	585	
8	168	498	498	734	764	816	994	994	994	994	

2. Om sildefiskerierne efteraaret 1900 og foraaret 1901 i Romsdals, de bergenhusiske og Stavanger amter.

(Storsildefisket — Vaarsildefisket.)

I. Garnfisket.

For Romsdals amt.

a. Nordenom Buddybet.

I løbet af august, september, oktober og november fangedes der for Bud-Halten ialt kun en 3 000 maal storsild, hvoraf omtrent halvparten tilfaldt Nordmør; man mente, der for Smølen bl. a. kunde været fanget meget mer, men skjærgaardens brogethed og utilstrækkelige kommunikationer afholdt endnu fremmede fra at tage derud. Størstedelen saltedes, middelprisen omtrent 15 kroner pr. maal.

b. Søndenom Buddybet.

Den 11te august kom fiskedamper „Ørnulf“ af og til Aalesund med den første storsild — 46 maal, hvoraf endel var fanget ved Færøerne, hvor garnene havde vist sig for stormaskede, — mesteparten, 30 maal, blev trukket i nærheden af „Aktiveggen“; den samme damper fortsatte med drivgarn paa Søndmørhavet i de følgende 14 dage, og enkelte andre fartøier fulgte exemplet, -- men da resultatet heraf var lidet tilfredsstillende, klemte man først i oktober paa igjen. Formedelst uveir kom man i de første 2 uger af denne maaned kun 2 gange til — nemlig nætterne til 5te og 11te; endnu 14de oktober var der ialt kun indbragt en 600 maal à kr. 30—24—27.50.

Ugen 14de—20de oktober: Natten til 15de var 2 fiskedampere ude — 26 og 40 maal. Nætterne til 16de og 17de fik 150 og 200 farkoster tilsammen 800 maal à kr. 25—23—24. Nætterne til 18de og 19de

drev 250 farkoster udenom Svinøen: tilsammen 0—30—10 maal pris 20—23—22. Natten til 20de ujevn — helst mislig — fangst: 4 mil udenom Svinøen 250 farkoster 0—20—2 maal, pris 18—21—20; om aftenen den 20de 16 farkoster $^1/_4$—8, tilsammen 50 maal.

Ugen 21de—27de oktober: Natten til 22de fik 20 farkoster udenom Svinøen 0—8—$2^1/_2$ maal. Natten til 23de landligge; natten til 24de, da ogsaa ruskeveir, 12 farkoster 2—12—5 maal, „kvalitet“ 480—510, pris 24. Natten til 25de landligge. Natten til 26de fik 100 farkoster en 4 mil udenom Svinøen 0—50—$6^1/_3$ maal; „kvalitet“ 450—475, pris 24—25. Natten til 27de atter uveir og landligge; men om aftenen fik 3 farkoster 10—46—16 maal.

Ugen 28de oktober—3die november: 3 à 5 mil udenfor Svinøen drev optil 350 farkoster (kun natten til 3die november, da sydvestkuling, landligge), hvis samlede fangst var 8 600 maal; „kvalitet“ 450—520, pris 25.50—18.00.

Ugen 4de—10de november: Natten til 5te intet fiske formedelst sydvestkuling og svær sjø. Nætterne til 6te, 7de og 8de drev optil 350 farkoster 2 à 5 mil udenfor Svinøen—Storholmen, hvorved fangedes tilsammen 14 500 maal; „kvalitet“ 450—490, pris 23—14. Nætterne til 9de og 10de samt aftenen 10de var kun 15 drivere ude, som ialt indbragte 500 maal; saavel nu som tidligere i ugen var fangsten bedst udenfor Storholmen.

Ugen 11te—17de november: Nætterne til 12te, 13de og 15de ingen drivning formedelst ruskeveir. Natten til 14de fik 25 drivere (trods høi sjø) udenom Svinøen—Storholmen, optil 6 mil af, 0—47—8 maal, natten til 16de 500 drivere $^1/_2$—3 mil udenfor Stat—Fjørtoft 0—40—9 maal, og i løbet af den 17de og natten til 18de indbragte 100 farkoster tilsammen 1 500 maal; „kvalitet“ 412—475, pris 17—12.

Ugen 18de—24de november: Nætterne til 19de og 20de landligge formedelst kuling og sjø. Senere i ugen paa det nærmeste stille, hvorunder der af omtrent 500 farkoster fangedes tilsammen 9 800 maal 1—5 mil udenom Svinøen—Storholmen (enkelte havde ogsaa faaet en ubetydelighed udenfor Harøen—Ona); „kvalitet“ 440—490, pris 15.50—10.50.

Ugen 25de november—1ste december: Efter drivningen natten til 26de, optil 4 mil af Svinøen—Storholmen, indkom til Søndre-Søndmør 35 og til Aalesund 10 farkoster med 5—40—10 maal; „kvalitet“ 445—460, pris 13—11—12. Fra strøget 1—3 mil af Svinøen—Ona, hvor meget hval og fugl dagen iforveien havde været seet, indkom den 27de til Søndre-Søndmør 85, til Aalesund 98 og til Steinshavnen, Finnøen og Ona tilsammen 10 — ialt altsaa en 200 — farkoster med 0—80—15 maal; „kvalitet“ 450—475, pris 13.50—10.50—12. Fra samme strøg indkom den 28de til Søndre-Søndmør 39, til Aalesund 70 og til Steins-

havnen 5 farkoster med 0—100—25 maal; „kvalitet“ 445—475, pris 13—10.50—12.25. Den 29de ligeledes til Søndre-Søndmør 130 farkoster med 0—80—15, til Aalesund 225 farkoster med 0—100—34 og til Steinshavnen og Finnøen 60 farkoster med 0—25—15 maal; „kvalitet“ 430—485, pris 12.50—10—11.50. Den 30te atter til Aalesund 65 og til Søndre-Søndmør 60 farkoster med 12—200—46 maal; „kvalitet“ 450—490, pris 12.50—9.50—10.75. Endelig indkom efter drivningen natten til og om aftenen den 1ste december til Aalesund 275 farkoster med 2—160—36 og til Søndre-Søndmør, Steinshavnen og Finnøen tilsammen 125 farkoster med lignende fangst; „kvalitet“ 445—490, pris 11.75—8—9.50.

Ugen 2den—8de december: Den 3die indbragte 10 farkoster 5—50—25 maal. Efter drivningen natten til 4de, hvorunder fangsten var bedst udenfor Svinøen, indkom til Flaavær 10 farkoster med 20—60—40 og til Aalesund 25 farkoster med 0—60—8 maal; „kvalitet“ 480—450, pris 9.75—12—10.50. Den 5te indbragte 200 farkoster til Søndre-Søndmør 0—100—26 maal — fra strøget udenom Svinøen, til Aalesund 300 farkoster fra strøget udenom Rundø—Storholmen 0—70—1 maal; „kvalitet“ 450—500, pris 14.50—7.50. Natten til 6te ingen drivning formedelst snetykke. Natten til 7de foregik drivningen 1 à 2 mil udenom Svinøen—Rundø, hvorefter 85 farkoster indbragte 0—34, tilsammen 400 maal; „kvalitet“ 475—490, pris 13—10. Den 8de kom 30 farkoster tillands med 0—20—3 1/3 maal; „kvalitet“ 500, pris 10.50—12. — Den sterke fornemmelse af blæksprut i ugens løb fremkaldte fra forskjellige hold den paastand, at silden vilde „stikke sig“ for en tid.

Ugen 9de—15de december: Formedelst uveir udrettedes kun saare lidet; natten til den 13de drev et snes farkoster 1/2 à 4 mil af Svinøen og fik derved 0—20—7 1/2 maal, „kvalitet“ 550—480, pris 14—16—15.

Ugen 16de—22de december: Bare uveir og landligge!

Ugen 23de—29de december: Kun nætterne til 28de og 29de var man ude — 1 à 3 mil udenfor Svinøen; 200 drivere kom derefter ind med 0—50—3 maal, „kvalitet“ 530—480, pris 16—19.

Ugen 30te december—5te januar: Kun om aftenen 5te januar tillod veiret nogle dampere forsøg — udenfor Svinøen; men der fangedes kun etpar stamper ialt.

Ugen 6te—12te januar: Nætterne til 7de og 8de kun svag fornemmelse, udenfor Stat—Storholmen. Natten til 9de drev 440 farkoster 1—3 mil udenfor Svinøen, 0—25—1 1/4 maal (bedste fangst i 35 favnes dybde, — de fleste garn var ligesom tidligere sat 6—15 favne under overfladen); „kvalitet“ 540—485, pris 16—25. Natten til 10de stiv søndenkuling; dog fik 3 drivere udenfor Svinøen tilsammen 25 maal. Natten til 11te fuldstændig landligge. Natten til 12te 100 drivere 1—4 mil

udenfor Svinøen; 0—20—$2^3/_4$ maal (bedst i 18 favnes dybde); „kvalitet“ 550, pris 25—26 (Aalesund) og 19—20 (ytreværene).

Ugen 13de—19de januar: Trods ruskeveiret om natten indbragte 12 farkoster den 14de 0—16—$8^1/_3$ maal; „kvalitet“ 516, pris 21—16—19. Nætterne til 15de og 16de landligge for storm af sydvest. Natten til 17de drev 360 farkoster $^1/_2$—4 mil udenom Svinøen; 0—45—5 maal, „kvalitet“ 525—490, pris 14—21—19. Nætterne til 18de og 19de storm.

Ugen 20de—26de januar: Den 21de kom 8 farkoster ind til Aalesund med 2—18—9 maal — fra havet udenom Svinøen; „kvalitet“ 510, pris 20. Forøvrigt landligge hele ugen igjennem formedelst storm.

Ugen 27de januar—2den februar: Den 28de kom en fiskedamper ind til Aalesund med 50 maal — fanget 3 mil nordvestenom Stat; „kvalitet 500, pris 21. Natten til 29de drev 120 farkoster 1—4 mil udenfor Stat—Svinøen, hvoraf 26 til Aalesund indbragte 12—80—38 og 55 til Søndre-Søndmør 1—50—13 maal; „kvalitet“ 560—500, pris 16—19—18. Natten til 30te for sterk kuling. Den 31te indkom til Aalesund 25 dampere med 1—45—24 og til Søndre-Søndmør 250 farkoster med 0—70—8 maal, „kvalitet“ 550—500, pris 20—16—19.50; drivningen, som var foregaaet 1 à 3 mil vesten- og nordvestenom Stat—Svinøen, var betydelig generet af sterk strøm, hvorhos man havde sat hverandre for nær. Nætterne til 1ste og 2den februar ruskeveir, saa kun faa var ude; der kom kun omtrent 475 maal ind, „kvalitet“ 540—500, pris 18—19.25.

Ugen 3die—9de februar: Nætterne til 4de, 7de og 9de landligge for uveir. Den 5te bragte 20 dampere 26—60—39 maal til Aalesund og 12 andre farkoster 2—30—18 maal til Søndre-Søndmør, — hvorhos der i dagens løb i aater $^1/_8$ à $2^1/_2$ mil nordvestenom Svinøen af 60 farkoster fangedes 5—117—26 maal; „kvalitet“ 500—520, pris 20—16. Natten til 6te drev 60 farkoster $^1/_4$—3 mil udenom Svinøen, af hvilke 20 fik 0—40—10 maal, mens de øvrige tilsammen kun fik en 50 maal; „kvalitet“ 500—540, pris 18—14—16. Den 8de indkom til Aalesund 12 og til Søndre-Søndmør 8 farkoster med henholdsvis 8—70—32 og 3—16—5 maal fanget 2 mil vestenom Svinøen — dels ved drivning, dels i aater; „kvalitet“ 550, pris 15—17.

Ugen 10de—16de februar: Nætterne til 11te og 12te storm af nordvest. Om aftenen den 12te maatte de fleste gjøre vendereise; den følgende dag indbragte 3 dampere 30—43—35 maal, „kvalitet“ 520—550, pris 16—15. Den 14de kom 12 farkoster ind til Aalesund med 16—100—55 maal (2 nætters fangst) og 50 til Søndre-Søndmør med 2—20—8 maal; „kvalitet“ 500—545, pris 16—12. Den 15de indbragte 95 farkoster til Aalesund 5—108—19 og 130 til Søndre-Søndmør 1—70—11 maal, „kvalitet“ 500—550, pris 15—11; ogsaa denne sild var fanget $^1/_2$ à 3 mil af Stat—Svinøen — dels i aater og dels ved drivning.

Natten til 16de fordetmeste landligge — for nordveststorm; kun 7 dampere drev og fik 10—60—32 maal, pris 10—11.

Ugen 17de—23de februar: 1—3 mil udenfor Svinøen drev natten til 18de omkring 35 farkoster, hvoraf 12 til Søndre-Søndmør indbragte 0—20—8 maal; „kvalitet“ 550, pris 10—11. Den 19de indbragte til Søndre-Søndmør 150 og til Aalesund 12 mindre farkoster 0—30—9, — derhos afleveredes i Aalesund af 18 dampere 15—114—47 maal, hvilken sidste sild mestendels var fanget i aater udenfor Svinøen; „kvalitet“ 530—580, pris 12—8. Den 20de kom kun 36 farkoster ind med 3—70—12 maal; „kvalitet“ 550—570, pris 14—8. Nætterne til 21de og 22de ruskeveir, saa kun nogle dampere drev; disse fik tilsammen 550 maal, „kvalitet“ 560, pris 9—10. Natten til 23de snestorm.

Ugen 24de februar—2den mars: Kun nætterne til 27de februar samt 1ste og 2den mars drev ialt 60 farkoster udenom Svinøen, — ellers landligge for kuling og snekave; hele ugefangsten blev 325 maal, „kvalitet“ omkring 570, pris 9—11.50.

Ugen 3die—9de mars: ½ snes farkoster fik om aftenen den 7de og natten til 8de 20—50—30 maal i Vannelvsgabets munding, og samtidig fik 8 baade 4—18—10 maal ½ mil nordvestenom Rundø; „kvalitet“ 550—570, pris 12—8. Ellers intet nævneværdigt fiske for uveirs skyld; men hval og fugl lod forstaa, at silden nu agtede at gjøre landgang.

Der klagedes under omhandlede drivgarnsfiske meget over hensynsløshed fra fiskernes side, idet de fleste hverken is eller salt havde med for at bevare den tildels flere døgn gamle sild, inden de afhændede samme; følgerne af slig forsømmelse har saa ofte været fremholdte og siger sig dog selv, — man paafører jo saaledes ikke alene dem, som denne efterladenhed nærmest gaar ud over, men hele nationen, tab. Navnlig i slutningen af november, da veiret var saa stille, var dette forhold gjenstand for mishagsytringer.

Ugen 10de—16de mars[1]): Den 11te intet fiske formedelst storm af vest og svær sjø; i Vannelvsgabet saaes hval. Den 12te fik enkelte baade 4—40—20 maal (paa natsæt omkring Basteneset, og ved Skorpen fornammes silden; gode udsigter, og om eftermiddagen sattes ved Eltvik,

[1]) Fisket langs statlandets nordside, som tilhører Nordfjord (Nordre Bergenhus), er ogsaa her medtaget, men i tabellen over fangstens størrelse osv. ved hver uges slutning opført under Nordre Bergenhus.

omkring Kvamsøen og Frekøen, langs Sandsøens nordside, omkring Klovholmerne og paa Gertsviken, — den følgende morgen ujevnt, optil 20 maal, omkring Vannelvsgabet og Klovholmerne, forøvrigt smaat (kuling og sjø ogsaa tilhinder), „kvalitet“ 560, pris 9—10. Den 14de fik — langs statlandets nordside (Kviteneset—Revjehornet) 150 og omkring Haugsholmen—Kvamsøen 50 baade 2—75—25 maal paa natsæt, længer nord — navnlig langs Sandsøens nordside — 100 baade 0—50—20 maal; „kvalitet“ omkring 550, pris 7.50—10—9. Den 15de og 16de fik henholdsvis 400 og 450 baade 4—80, tilsammen en 16 000 maal paa natsæt; „kvalitet“ 510—570, pris 10—5.

Ugen 17de—23de mars[1]): Den 18de trak endel baade 0—40—10 maal omkring Klovholmerne, langs selve Sandsøens nordside svarte garn og omkring Vannelvsgabet ujevnt — helst misligt. Den 19de indbragte 225 baade 0—50—10 maal — fanget dels paa overstaaede redskaber, dels paa natsæt omkring Vannelvsgabet, og 80 baade 0—28—8 fra feltet omkring Klovholmerne, hvorhos der omkring Kviteneset fangedes endel paa dagsæt; „kvalitet“ 550—600, pris 6—10.50. Den 20de fik 300 baade 0—70—17½ maal — dels paa nat-, dels paa dagsæt — i Vannelvsgabet og 20 baade tilsammen 250 maal omkring Klovholmerne; „kvalitet“ 530—580, pris 10—6. Den 21de afleveredes ved Haugsholmen af 250 baade 0—35—8 maal, hvoraf tredieparten var fanget paa overstaaede redskaber, og i Sandshavn af 10 baade tilsammen 200 maal; „kvalitet“ 560—600, pris 6—5.50. Den 22de og 23de kun fornemmelse nordenfor Stat, hvor fisket nu var forbi.

For Nordre Bergenhus amt.

I november, december og januar fangedes der paa forskjellige steder — i Stryn og Indviken, Eid, Kinn og Vevring, Askvold, Sulen, Gulen, Kirkebø og Aurland — og væsentlig med nøter ialt en 10 000 maal smaasild, som betaltes med 3—0.60 kroner pr. maal og dels saltedes til „skjæresild“, dels isedes og dels anvendtes til husholdningerne hjemme, til agn og til gjødsel.

---

[1]) Se noten foregaaende side.

Bremanger.

Skjønt der vistnok ikke var mangel paa sild for kysten (hval og fugl etpar mil af land saaes jevnlig), mislykkedes vaarsildefisket for dette distrikt; det viste sig senere i sæsonen, at en mængde sild havde gydt paa grundene udenfor kysten, mens kun lidet søgte helt under land.

Den 8de februar fik én fiskedamper 25 maal i en aate 3 à 4 mil vestenom Frøiskjærene og en anden 34 maal ved drivning 2½ mil nordvestenom Mulen; „kvalitet“ 470, rognen fast.

I en større aate omtrent 1 mil vestenom Oddeberget fik 60 baade den 12te februar fuld last, 15—40—25 maal; „kvalitet“ 480—500 (meget udgydt), pris 12—10.75, almindeligst 12. Den 14de fik 25 baade ⅓—6—1½ maal paa natsæt omkring Brødrene — og 2 dampere 40 maal i en aate 2 à 3 mil vestenom Oddeberget; „kvalitet“ 550, pris 10. Den 15de fik 30 baade 0—6—1⅓ maal paa natsæt omkring Brødrene, hvorhos en fiskedamper indbragte 50 maal, fanget ved drivning 1½ mil nordvestenom Oldervæggen, og en skøite 20 maal, fanget 2 mil vestenom Frøiskjærene; „kvalitet“ 480—550, pris 13—10.

Den 18de februar kom en drivskøite ind med 11 og 100 baade med ½—15—5 maal fra aater 1 à 3 mil vestenom Oddeberget; „kvalitet“ 500—540, pris 7.00—8.50—8.00. Den 20de fik ligeledes — udenfor Mulen — en skøite 22, en damper 20 og 50 baade ½—18—2½ maal; „kvalitet“ 530—540, middelpris 7.00. Den 21de svarte garn (natsæt) omkring Frøiskjærene, men i aate 2 à 3 mil vestenom Mulen fik en damper og 9 andre baade 4—20 maal; mer fangedes der ikke denne uge.

Den 26de februar fik en baad 3 maal paa natsæt udenfor Nesje. Den 27de sort udenom Frøien, men omkring Brødrene fik 80 baade 0—32—7 maal; „kvalitet“ 530—550, pris 5.00—8.50—7.60. Den 28de gjordes sidste vaarsildefangst iaar — 200 baade 0—10—2½ maal paa natsæt omkring Brødrene; pris 7.00.

I begyndelsen af mars saaes endnu hval og fugl nogle mil af land.

Den ved drivning fangede sild var gjennemgaaende bedre — federe og fastere — end den ellers opfiskede.

Omkring Hovden—Batalden—Kinn—Skorpen.

I ugen 13de—19de januar fik nogle faa farkoster ved drivning et stykke udenfor Batalden 2—10 maal stor, pen sild.

Den 2den februar fik 6 baade 1—6 maal i aate 4 mil vestenom Kinn; pris 17.00.

Natten til 8de februar fik en kutter 24 maal ved drivning 3 mil vestenom Kinn; pris 17.00.

Natten til 13de februar fik en damper 52 maal ved drivning 3 mil nordvestenom Batalden; pris 12.50. Ligeledes og omtrent sammesteds fik 2 dampere natten til 16de tilsammen 15 maal; pris 12.00.

Den 19de februar kom en damper til Florø med 70 maal sild — ogsaa fanget ved drivning; pris 8.50.

Den 1ste mars fik omtrent 50 baade 12—36—25 maal i aater et par mil udenfor Batalden; pris 10.00.

Den 4de, 5te og 6te mars landligge for uveir. Den 7de sorte garn overalt. Den 8de fik man omkring Kinns sydvestpynt 3—6 og langs Rekstens sydside 8—10 maal pr. baad paa natsæt; „kvalitet“ 520—540, pris 10.00. Den 9de trak — trods storm af s.s.v. — 70 baade 1—5, ialt 250, maal omkring Kinn; „kvalitet“ og pris som dagen iforveien.

Søndag 10de mars trak 50 baade ½—10—2 maal paa overstaaede redskaber — bedst ved Nunsskjærenes nordside; „kvalitet“ 550, pris 9.25—10.00. Den 11te nærmest sorte garn omkring baade Kinn og Batalden. Den 12te fik endel baade 1—5 maal paa natsæt omkring Skorpetangen; omkring Kinn kun yderst svag fornemmelse. Den 13de svag fornemmelse langs Skorpens sydside og Rekstens nordside. Den 14de svag fornemmelse langs Rekstens nordside; omkring Batalden, hvor det igaarkveld saa lovende ud, svarte garn. Den 15de natsætfornemmelse i Kinnsundet, intet omkring Skorpen og Batalden; ligesaa den 16de.

Den 18de mars fik 5 baade om aftenen 8—34—20 maal i aate 1 mil vestenom Sverslingerne. Den 19de sorte garn ved Sverslingerne, men ved Rødingerne — søndenfor Kinn — fik 30 baade 3—20—10 maal paa natsæt, og om aftenen fik 60 baade 1—20—6¼ maal i aater norden- og vestenom Garboerne; „kvalitet“ 530—570, pris 10.00—8.00. Den 20de fik — omkring Sverslingerne 50 baade ½—20—6 og ved Rødingerne 100 baade 2—30—10 maal paa natsæt — og om eftermiddagen trak 20 baade 2—12—7½ maal i aate 1 mil vestenom Sverslingerne; „kvalitet“ 510—540, pris 9.00—12.50. Den 21de kun ubetydeligt ved Rødingerne, men omkring Sverslingerne, hvor meget hval og fugl, fik 120 baade 0—22—5 maal paa natsæt, og mellem Kvitingerne og Sverslingerne fik 50 baade 3—15—8 maal i aate; „kvalitet“ 520, pris 8.50—10.00—9.50. Den 22de trak 200 baade 0—21—5 maal paa natsæt omkring Kvitingerne og Sverslingerne — bedst omkring Kvitingerne, og omkring Rødingerne fik 40 baade ligeledes 2—23—15 maal; „kvalitet“ omkring 530, pris 9.00—10.25. Den 23de kun fornemmelse paa natsæt omkring Kvitingerne —Sverslingerne—Sandøerne, mens omkring Rødingerne 60 baade fik 5—20—10 maal (her havde silden kvitet sjøen); „kvalitet“ 530, pris 11.00.

Den 29de marts fik nogle baade optil 4 maal i en aate straks

vestenom Ytterøerne, og den 30te fornammes silden paa natsæt herom-kring. Fisket var hermed forbi.

Askvold.

I en aate 3 mil af Bulandet fik enkelte baade optil 3 maal pen sild engang i midten af januar. Den 14de mars svag natsætfornemmelse omkring Rygsteinen; hermed var fisket i dette distrikt gjort.

Nordfjord.

Efterat hval og fugl i nogle dage havde vist, at silden var i nærheden, begyndte fisket den 14de februar, da 3 baade i aate østenom Faldet fik 1—18—7 maal; „kvalitet“ 530, pris 12.00. Den 15de trak 20 baade 0—6—2½ maal paa natsæt østenom Faldet og den 16de 5 baade ligeledes 3—7—5 maal nordenom Veststeinen; „kvalitet“ 530—560, pris 12.00—11.00; de samme dage saaes hval og fugl for Statlandets vestside.

Nætterne til 19de og 20de februar fik en damper tilsammen 80 maal ved drivning en 4 mil udenfor Veststeinen, og den 20de fik 2 baade tilsammen 37 maal i aate 1 mil vestenom Kraakenæs; „kvalitet“ 530, pris 9.00. Den 21de indbragte 3 drivere 17—90—54 maal, fanget 3 mil vestenom Veststeinen; pris 10.00—11.00—10.50. Den 24de landligge for nordvestkuling.

Den 26de februar fik 20 baade 9—30—20 maal paa natsæt og 5 baade 3—6—5 maal paa dagsæt under Kvalheimslandet; „kvalitet“ 520—550, pris 8.00—7.00. Sammesteds fik 50 baade den 27de 6—40—15 maal paa natsæt, middelpris 7.50. Den 28de februar og 1ste mars fik — fremdeles under Kvalheimslandet — henholdsvis 100 og 175 baade 3—18—8 og 0—80—10½ maal paa natsæt; „kvalitet“ 500—550, pris 7.25—6.75. Den 2den mars fik 200 baade — dels omkring Svartebergene, dels i Torskangerpollen — 0—150—13¾ maal; „kvalitet“ 500—550, pris 6.00—7.50—6.75.

Den 4de og 5te mars fik henholdsvis 50 og 160 baade 1—100—35 og ½—13—5 maal paa natsæt — dels omkring Svartebergene, dels i Torskangerpollen; „kvalitet“ 500—550, pris 5.50—7.50. Den 6te fangedes — mestendels paa overstaaede redskaber — ialt 200 maal. Den 7de fik nogle faa baade under Krabbestiglandet tilsammen 25 maal paa natsæt, andetsteds svarte garn. Den 8de svart overalt under land, men ved drivning fik en damper 40 maal 3 mil vestenom Veststeinen; „kvalitet“ 530, pris 12.

(Fisket langs Statlandets nordside, som tilhører Nordfjord, er omhandlet ovenfor — sammen med fisket for Søndre-Søndmør i tidsrummet 10de—23de mars).

Den 21de mars var der gode udsigter for Sildegabet; indenfor Kraakeneset fik endel baade ca. 3 maal hver og ved Fureneset enkelt baad 13 maal paa natsæt, pris 9.50. Den 22de fik — omkring Skongeneset — 30 baade 0—20—5, for Refviken 40 baade 4—15—$8^3/_4$ og omkring Fureneset 60 baade 2—30—$16^2/_3$ maal paa natsæt, pris 8—8.50. Den 23de rigt garnfiske langs Fureneset—Drage, 200 baade 6—30—20 maal, udenfor Refviken—Skongeneset 100 baade 2—15—8 maal; „kvalitet“ omkring 570, pris 7—10—8.

Den 25de mars trakkes omkring Fureneset og Skongeneset endel overstaaede redskaber — med fangster som iforgaars; de faa omkring Selje igaarkveld satte garn var svarte. Den 26de og 27de kun svag fornemmelse langs Fure—Drage, ellers svart; fisket ansaaes forbi.

For Søndre Bergenhus amt.

Udenfor Korsfjorden—Fedje.

I sidste halvpart af oktober anstilledes enkelte forsøg med drivning ved hjælp af en fra Søndmør til Hegholmen forskaffet fiskekutter, men man fik kun nogle faa sild; der fortsattes af og til i november og december ogsaa, men med lige magert resultat.

I januar, februar og de to første uger af mars laa man, naar veiret tillod det, efter silden med ialt omkring 150 mindre baade — et par mil af Solsvik—Fedje; i heldigste fald kunde man drive det optil en 10 maal, men i regelen dreiede fangsterne sig bare om 1 à 2 maal, og pr. maaltønde, hvori 525—700 sild, dreiede priserne sig mellem 24 og 8 kroner. Sættegarnene var saagodtsom bestandig svarte.

Mellem Hisken og Korsfjorden.

I oktober og november skulde lodser flere gange have seet storsild i morilden etpar mil udenom skjærgaarden; en skøite gjorde ogsaa forsøg med drivgarn etpar gange og havde virkelig fornemmelse, men mængden lagde ingen bret derpaa.

I januar saaes jevnlig lidt hval og fugl et stykke udenfor Stolmen —Marsteinen.

I de første 8 dage af mars god fornemmelse omkring Brandesund.

Smørsund—Hisken.

I sidste halvdel af februar saaes baade hval og fugl udenfor Sørøerne—Nordøerne; men fisket begyndte først 8de mars, da 50 baade omkring Ramsholmerne fik 6—45—18 maal paa natsæt, og 200 baade omkring Nordøerne — dels paa nat-, dels og væsentligst paa dagsæt — 6—50—12½ maal, „kvalitet“ 520—550, pris 8.50—9.50. Den 9de fik — omkring Ramsholmerne — 400 baade 3—40—11½ og i Nordøerne 500 baade 3—50—10 maal paa natsæt; „kvalitet“ 520—575, pris 8—9.50.

Den 11te mars trak — omkring Ramsholmerne — 75 baade 0—25—8 og omkring Nordøerne (tildels ogsaa ved selve Espevær) 150 baade 0—20—3⅓ maal paa natsæt, hvorhos man i Mølstrevaagens munding og i Bømmelhavn havde svag fornemmelse, — endelig fik man, ved Ramsholmerne, lidt paa dagsæt ogsaa; „kvalitet“ 550—600, pris 10. Den 12te saagodtsom svarte garn i Mølstrevaagen og Smørsund samt omkring selve Espevær, men omkring Ramsholmerne 75 baade 0—22—7 og i Nordøerne 250 baade 0—18—2 maal paa natsæt, og om aftenen fik 25 baade ½—35—11 maal i aate straks udenfor Nordøernes nordvestpynt; „kvalitet“ 570—600, pris 11—12. Den 13de følgende natsætfangst: Langs Smørsund—Lyngholmen svag fornemmelse, omkring Ramsholmerne 400 baade 2—65—18¾ og for Espevær — omkring Sengene — 60 baade 0—10—2½ og forøvrigt i Nordøerne 200 baade 0—4—½ maal; „kvalitet“ omkring 600, pris 11—12. Den 14de paa natsæt: Omkring Ramsholmerne—Lodersø—Lyngsø 550 baade ¼—22—6, ved Sengene 180 baade 0—4—½ og ellers omkring Espevær—Nordøerne svag fornemmelse; „kvalitet“ 590—625, pris 9.50—11. Den 15de paa natsæt: Omkring Ramsholmerne—Lodersø—Lyngsø 450 baade ¼—20—3 maal (bedst omkring Oksø) og omkring Rødholmerne—Nautøen—Sengene 200 baade 0—18—2 maal, — endvidere fik en 150 baade 1—15—3⅓ maal paa dagsæt lige søndenom Nautøen (omkring Almenakken) samt omkring Rødholmerne; „kvalitet“ omkring 610, pris 9—10.75. Den 16de næsten svarte garn i Sørøerne (hval klods under Ryvarden), men omkring Gulholmen—Gunnarskjærene fik 375 baade 0—10—2 maal paa natsæt; „kvalitet“ 610, pris 10.

18de og 19de mars fangedes omkring Gulholmen paa natsæt henholdsvis af 125 baade 0—25—10 og af 400 baade 0—2½—¼ maal; „kvalitet“ 610—620, pris 10—9. Senere i ugen 17de—23de mars saagodtsom svart overalt, kun svag fornemmelse hist og her mellem Espevær og Hisken.

For Stavanger amt.

Fra midt i oktober af saaes ikke sjelden hval udenfor kysten — fornemlig fra Utsire af; men, saavidt vides, prøvede ingen efter silden.

Omkring Utsire.

I en mindre aate søndenom øen fik 2 baade den 12te januar tilsammen 1 maal.

Natten til 1ste februar drev en fiskedamper omtrent 2 mil sydvestenom Utsire, men fik kun nogle faa sild. Den 2den februar fornammes silden paa natsæt paa Norvikvaagen.

Ugen 3die—9de februar: Den 4de natsætfornemmelse paa Norvikvaagen og i østmarken og noget aatefiske omtrent 1 mil østenom Beiningen, 100 farkoster 0—30—4 maal; „kvalitet“ 500—515, pris 15—20. Den 5te god natsætfornemmelse paa Norvikvaagen og i østmarken og — for 200 baade — 1/8—32—8 maal i en større aate om eftermiddagen klods østenom Spanholmerne—Lausungen; „kvalitet“ 500—560, pris 19—16.50. Natten til 6te fik en damper ved drivning 1 mil søndenom Utsire 5 maal, 75 baade paa sættegarn langs øens syd-, øst- og nordside 1/8—2 1/2—1 maal og 400 baade i aater sydvesten- og østenom Utsire 0—32—2 maal; „kvalitet“ 505—550, pris 17—18. Den 7de trak 200 baade 1/8—20—3 1/2 maal paa natsæt langs syd-, øst- og nordsiden og 150 baade i aater optil 1 mil østenom øen om eftermiddagen 0—12—2 maal; „kvalitet“ 525—548, pris 17.25—16.25. Natten til 8de fik 3 drivere 0—7, tilsammen 10, maal sønden- og østenom — 1 mils vei af øen, 500 baade 0—20—1 maal paa sættegarn, og om eftermiddagen fik 150 baade 0—20—1 1/3 maal i nogle tynde aater straks østenom Utsire; „kvalitet“ 530, pris 15—17. Natten til 9de fik en damper med drivgarn 60 maal 1/2 mil indenom øen, 300 baade 0—2—1/3 maal paa sættegarn og — om eftermiddagen — 150 baade 0—30—4 maal i aater 1/4 à 1/2 mil nordosten- og østenom været; „kvalitet“ 500—530, pris 17.25—14.50—16.

I ugen 10de—16de februar kun natsætfornemmelse — bedst i østmarken.

Den 22de februar fik 12 skøiter og 20 større baade last i en aate 1/4 mil søndenom øen; dette var sidste fangst denne vinter, men hvaden viste sig omkring øen ligetil februars udgang.

Omkring Urter.

Fra en mindre aate vestenom Sve den 4de februar indbragte 4 skøiter tilsammen 30 maal. Den 6te fik 50 farkoster 0—35—7 maal i aater 1 à 1½ mil nordvestenom Sve; „kvalitet“ 500, pris 15—20. Natten til 7de fik en damper 7 maal ved drivning 1 mil nordvestenom Urter, pris 17. Den 9de fik 20 baade ¼—3—1½ maal paa natsæt, pris 17.

11te—15de februar saagodtsom intet paa sættegarn; i middagstiden den 15de en mindre aate ½ mil søndenom været, hvori 50 baade 3—24—10 maal, og i kveldingen samme dag en aate 1 mil vestenom Sve, hvori 25 baade 2—20—8 maal; „kvalitet“ 505—520, pris 10—8. Den 16de atter svart paa natsæt; en større aate vestenom Sve maatte for sterk kulings skyld lades uænset.

Ugen 17de—23de februar: Paa sættegarn fornemmelse. Om eftermiddagen den 21de 5 baade 3—24—15 maal i aate ¼ mil søndenom og den 22de 90 baade 1—40—15 maal i aater lidt vestenom været; „kvalitet“ 510—520, pris 7.75—6.25.

Ugen 24de februar—2den mars: I middagstiden den 25de fik 275 baade 3—25—12 maal i aater klods norden- og østenom været; „kvalitet“ 480—540, pris 6.25—5. Den 26de fik endel baade — trods stiv sydostkuling med snefok — trukket natsæt, god fangst. Den 27de trak 100 baade overstaaede redskaber med 10—40—20 maal, og i aater omkring været og mellem dette og Røvær—Føina om eftermiddagen fik 200 baade 1—30—10 maal; „kvalitet“ 550, respektive priser 4—5 og 6.25—6.50. 28de februar fik man 8—20—15 og den 1ste mars 6—22—12½ maal paa natsæt; 2den mars god fornemmelse endda, men senere forsøgte ingen herude.

Omkring og søndenom Kvitingsøerne.

Den 25de januar iagttoges en aate ½ mil vestenom Kvitingsøerne, men storm og sjø forbød udseiling.

Natten til 2den februar drev en damper 3 mil vestenom Kvitingsøerne og fik ¾ maal, og i de sidste 8 dage af maaneden fornammes sildden paa natsæt.

Ogsaa langs Obrestad—Haasteinen saaes i sidste halvpart af januar og i hele februar jevnlig hval og fugl; men sildefangsten blev ogsaa her yderst ubetydelig — kun nogle faa maal paa natsæt omkring de sidste dage i februar.

Udenfor Karmøens vest-, syd- og østside.

I de sidste dage af januar saaes meget hval og fugl udenfor Aakrehavn—Jarsteinen—Skude, og den 30te gjordes den første sildefangst — 13 maal i en aate under Ferkingstadøerne.

Natten til 1ste februar drev en damper omtrent 2 mil vestenfor Skudesnes og fik derved 24 maal, og omtrent sammesteds fik 3 dampere den følgende nat 0.2 og 13 maal; „kvalitet“ 500, pris 23. Den 7de, 8de og 9de fornam man silden paa natsæt omkring Svortingen og Ryvingen — udenfor Aakrehavn.

Ugen 10de—16de februar: Den 11te saaes en aate ½ mil nordvestenom Svortingen; men man kunde ikke komme ud for storm. Den 12te fik 150 baade 0—35—6⅔ maal i nogle aater omkring Ferkingstadøerne; „kvalitet“ 500—550, pris 15—11—12.50. Den 13de trak 125 baade 6—40—12 maal paa natsæt (bundsæt i 15—25 favne vand) udenfor Ferkingstad—Ryvingen, navnlig omkring Nyvingen—Svortingen, — etpar fartøier fik 20—60, tilsammen 100, maal ved drivning udenfor samme strøg og enkelte baade ½—9 maal paa dagsæt i samme strøg, hvorhos endelig 50 baade fik 0—20—3 maal i aate omkring Ferkingstadøerne (i en aate ½ mil udenfor Ferkingstadøerne gjordes ingen fangst); „kvalitet“ 505—525, pris 11—14—13. Den 14de trak langs Ferkingstad—Salvøen (de fleste havde sat i strøget Nyvingen—Svortingen igjen) 500 baade 3—120—30 maal paa natsæt (heri medregnet fangsten for det halve snes farkoster, som ved drivning fik 5—30—10 maal), og i middagstiden fik 10 baade ½—4—2½ maal i aate ved Sveljeskjæret, straks søndenom Jarsteinen; „kvalitet“ 515—560, pris 13—8—11. Den 15de havdes natsætfornemmelse omkring Jarsteinen, og langs strækningen Ferkingstad—Sandholmerne—Svortingen—Ryvingen fik 750 farkoster 4—75—22½ maal paa natsæt, hvorhos 8 farkoster ved drivning om natten — fra tvers af Jarsteinen til henimod Urter — havde faaet 2—12—6¼ maal; „kvalitet“ 540—575, pris 8—5—7. Af de 600 baade, som om aftenen 15de satte udenfor Ferkingstad—Ryvingen igjen, fik kun 100 den følgende dag trukket endel (snaut halvparten) af deres redskaber med 0—16—6 maal, og i Rørviken og paa Kavholmosen fik 250 baade ligeledes ½—15—5 maal, — endelig havde 1 damper ved drivning faaet 20 maal; „kvalitet“ 520—560, pris 7—4.50—5.75.

Ugen 17de—23de februar: Udenom Aakrehavn trak 600 og omkring Karmøens sydvestpynt 100 baade den 17de og 18de 0—30—8½ maal paa overstaaede redskaber, pris 4—1.75—3. Den 18de trak paa strækningen Nyvingen—Svortingen samt omkring Ryvingen 50 baade 1—20—10 maal paa natsæt, og midt paa dagen fik 50 baade 2—40—

15 maal lige udenom Kvilhaug—Ferkingstad, — endvidere fik 250 baade ½—20—7 maal paa natsæt og 75 baade 5—20—10 maal paa dagsæt omkring Karmøens sydvestpunkt; „kvalitet“ 510—540, pris 6—5—5.75. Den 19de fik omkring Karmøens sydvestpynt 375 baade 0—25—8 og udenfor Kvilhaug—Ryvingen 325 baade 0—50—7½ maal paa natsæt; „kvalitet“ 525—570, pris 6.75—5—6. Den 20de fik mellem Haaskjærene (pr. Rørviken) og Gjeitungerne 500 baade 8—70—28 maal — dels paa nat-, dels paa dagsæt — og mellem Svortingen og Kvilhaug 150 baade ligeledes ½—40—13⅓ maal; „kvalitet“ 516—560, pris 7—5—6. Den 21de fik udenfor Nyvingen—Kvilhaug 200 baade 0—40—2½ maal paa natsæt (bedst lige ved Ferkingstadneset), „kvalitet“ 520—530, pris 7—6.50—6.75; mellem Sølvskjær (østenom Gjeitungerne) og Haaskjærene pr. Rørviken 550 baade — dels paa nat-, dels paa dagsæt — 4—90—30 maal, „kvalitet“ 520—575, pris 4.50—7.25—6. Den 22de fik 825 baade langs Karmøens sydside, mellem Haaskjærene og Beiningen, 5—60—18 maal — det meste paa natsæt (bedst nu østenom Gjeitungerne), men noget ogsaa paa dagsæt udenfor laasene omkring Skudenes; „kvalitet“ 530—570, pris 6.75—5—6.25. Den 23de fik omkring Skudenes, mellem Syrevikerne og Svortingen, 900 baade ½—55—13⅓ maal paa natsæt (en smule paa dagsæt udenfor de nye stæng incl.); „kvalitet“ 535—575, pris 5.75—6.50—6.25.

Ugen 24de februar—2den mars: Den 25de februar trak 360 baade 5—40—12½ maal paa natsæt omkring Skudenes, mellem Syrevikerne og Svortingen, „kvalitet“ omkring 550, pris 6—6.50; paa Vikene og ved Kavholmen (Veavaagmundingen) natsætfornemmelse. Den 26de fik 650 baade 0—20—5 maal paa natsæt, bedst langs Skudenes—Blixhavn, middelpris 6.25. Den 27de trak 200 baade 2—30—9 maal paa natsæt, væsentlig mellem Svortingen og Rusviken (heri medregnet de ca. 30 baade, som trak noget mindre fangster omkring Smørstakken); „kvalitet“ 540—575, pris 6.50—7.25—7. Den 28de februar fik 650 baade udenfor Gjeitungerne—Skudenes—Kopervik 0—40—10 maal paa natsæt (heri medregnet de ca. 30 baade, som gjorde lignende fangster straks nordvestenom Smørstakken); „kvalitet“ 540—550, pris 6—7.25—6.75. Den 1ste mars fik 600 baade 0—25—4 maal paa natsæt, bedst langs Vikevaagens østside og mellem Skudenes og Blixhavn, saagodtsom intet idag omkring Smørstakken, — pris 6.50—7.25—7; hval og fugl saavel udenfor Veaholmerne—Ryvingen og sydøstenom Ferkingstadøerne som for Arspynten—Grønnestadvaagen. Den 2den mars hindredes man af en stiv sydostkuling; kun omkring Skidnedal optil 8 maal, forøvrigt svagere fornemmelser, — hele dagsfangsten en 100 maal, pris 7.

Ugen 3die—9de mars: Den 4de fik nogle baade optil 3 maal ved Sandsund pr. Skudenes paa overstaaede redskaber; paa natsæt optil ½

maal. Den 5te, 6te og 7de fremdeles fornemmelse omkring Vikholmerne ved Skudenes; senere svart saavel her som andetsteds i distriktet.

Omkring Føina (Fæøen).

Midt i februar saa det ud til, at silden vilde gjæste Føina, og mande folk ventede trolig paa den, men næsten forgjæves.

Den 20de og 27de februar havde man svag natsætfornemmelse, den 1ste mars fik 150 baade 0—17—$6^{2}/_{3}$ og 2den mars 350 baade $^{1}/_{4}$—20—$2^{1}/_{7}$ maal paa natsæt — alt langs værets vest- og sydside; „kvalitet“ omkring 520, pris 6.50—7. Den 4de, 5te, 6te og 7de mars svarte garn, den 8de ganske svag natsætfornemmelse; senere intet.

Omkring Røvær

ogsaa yderst ubetydeligt ivinter:

Den 21de og 22de februar svag natsætfornemmelse langs værets vestside, den 25de og 26de ligedan, den 28de februar 350 baade 0—6—$^{4}/_{7}$ maal paa natsæt, bedst paa Røværosen, og 60 baade 1—30—$11^{2}/_{3}$ maal i aate straks nordvestenom Sileningerne, — den 1ste mars 375 baade 2—12—$^{1}/_{3}$, den 2den 350 baade 0—10—$^{2}/_{7}$, den 4de 80 baade 0—80—$^{1}/_{2}$ og den 5te mars endel baade 0—7—1 maal paa natsæt her og der været rundt; „kvalitet“ omkring 550, pris 7—7.50. Hermed var det giort for Røvær.

Omkring Karmøens nordpynt og langs fastlandet mellem Haugesund og Smørsund (Sletten).

Med undtagelse af en yderst svag fornemmelse langs Joa—Smørsund i ugen 10de—16de mars blev her intet af.

II. Notfisket.

	Hvor der stængtes, antal stæng	Naar laasene: sattes	Naar laasene: tømtes	Den bergede notsilds: mængde (i maal)	Den bergede notsilds: „kvalitet“ (antal sild i maaltønden)	Priser (pr. maal): høieste	Priser (pr. maal): laveste	Priser (pr. maal): gjennemsnitlige
„Søndre distrikt“.	Utsire, 11	2—25 / 2	4—27 / 2	2 185	500—600	24.00	5.50	9.29
	Urter, 3	25—26 / 2	25—28 / 2	2 000	540—600	5.25	4.50	5.08
	Karmøens vest-, syd- og østside, (Ferkingstadøerne — Ferkingstadneset — Jarsteinen — Skudenes — Kopervik (et lidet stæng ved Kollandsholmen, Karmsundets østside incl.), 45	12—28 / 2	12/2—18/4	44 250	510—645	14.00	5.00	6.21
	Føinas vestside, 1	28/2	3/3	800	575	7.50	7.50	7.50
	Røværs vestside, 2	2/3	2—4 / 3	400	620	8.00	6.00	7.47
	Stavanger amt: 49635 maal = kr. 314 335.00.							
	Smørsund—Hisken, Ramsholmerne — Lyngsøen — Nordøerne — Roaldsholmerne, 33	8—18 / 3	9/3—13/4	16 865	620—727	13.33	7.50	10.92
	Hisken—Korsfjorden, Brandesund, 1	26/2	8/3	1 000	630	7.00	7.00	7.00
	Søndre Bergenhus amt: 17865 maal = kr. 191 230.00.							
„Nordre distrikt“.	Nordfjord, i Torskangerpollen og langs Statlandets vest- og nordside, 13	28/2—23/3	5/3—1/4	21 500	480—550	11.00	5.50	10.09
	Nordre Bergenhus amt: 21500 maal = kr. 216 860.00.							
	Søndenom Buddybet — ved Ægholmen, søndenom Kvamsøen, 1.	14/3	21/3	1 750	550	11.00	8.50	10.00
	Romsdals amt: 1750 maal = kr. 17 500.00.							
	Ialt 90750 maal = kr. 739 925.00.							

Den smaasild, som i januar stængtes hist og her i Romsdals amt, gik næsten udelukkende til agn (jfr. indledningen til beretningen om garnfisket i Nordre Bergenhus amt).

Af foranstaaende og opsynets iagttagelser forøvrigt fremgaar følgende opgave over fangstens størrelse ved hver uges slutning og dens tilgodegjørelse:

Kvantum (i maal) — Garnsild / Notsild

Inden	Stavanger Amt: Aaensire—Kvitingsø		Utsire		Urter		Karmøens vest-, syd- og østside		Føina		Røvær		Karmøens nordpynt—Smørsund	
14/10														
21/10														
28/10														
4/11														
11/11														
18/11														
25/11														
2/12														
9/12														
16/12														
23/12														
30/12														
6/1														
13/1														
20/1														
27/1														
3/2			10	250.00			60	1 380.00						
10/2			5 400	93 860.00	425	7 440.00	75	1 700.00						
			520	10 060.00										
17/2			5 450	94 360.00	1 125	13 540.00	36 750	332 330.00						
			900	12 750.00			75	1 050.00						
24/2	10	150.00	6 700	103 110.00	2 600	23 250.00	112 000	772 025.00						
			1 200	14 500.00			14 800	105 000.00						
3/3	50	500.00	6 700	103 110.00	10 800	71 000.00	130 750	895 800.00	1 800	12 325.00	1 150	8 340.00		
			2 185	20 300.00	2 000	10 175.00	32 415	200 000.00	800	6 000.00	100	800.00		
10/3	50	500.00	6700	103 110.00	10 800	71 000.00	131 000	898 000.00	1 800	12 325.00	1 250	9 075.00		
			2 185	20 300.00	2 000	10 175.00	43 615	269 500.00	800	6 000.00	400	3 000.00		
17/3	50	500.00	6 700	103 110.00	10 800	71 000.00	131 000	898 000.00	1 800	12 325.00	1 250	9 075.00	50	550.00
			2 185	20 300.00	2 000	10 175.00	43 615	269 500.00	800	6 000.00	400	3 000.00		
24/3	50	500.00	6 700	103 110.00	10 800	71 000.00	131 000	898 000.00	1 800	12 325.00	1 250	9 075.00	50	550.00
			2 185	20 300.00	2 000	10 175.00	43 615	269 500.00	800	6 000.00	400	3 000.00		
31/3	50	500.00	6 700	103 110.00	10 800	71 000.00	131 000	898 000.00	1 800	12 325.00	1 250	9 075.00	50	550.00
			2 185	20 300.00	2 000	10 175.00	43 615	269 500.00	800	6 000.00	400	3 000.00		
21/4	50	500.00	6 700	103 110.00	10 800	71 000.00	131 000	898 000.00	1 800	12 325.00	1 250	9 075.00	50	550.00
			2 185	20 300.00	2 000	10 175.00	44 250	274 925.00	800	6 000.00	400	3 000.00		

Inden	Søndre-Bergenhus amt: Smørsund—Hisken		Hisken—Korsfjorden		Korsfjorden—Fedje		Tilsammen for „søndre distrikt"		Nordre-Bergenhus amt: Bremanger		Hovden—Batalden—Kinn—Skorpen		Askvold		Nordfjord		Tilsammen for Nordre-Bergenhus amt	
14/10																		
21/10																		
28/10																		
4/11																		
11/11																		
18/11																		
25/11																		
2/12																		
9/12																		
16/12																		
23/12																		
30/12																		
6/1					10	240.00	10	240.00										
13/1					550	13 200.00	550	13 200.00										
20/1					750	17 200.00	750	17 200.00			50	900.00	20	350.00			70	1 250.00
27/1					750	17 200.00	750	17 200.00			50	900.00	20	350.00			70	1 250.00
3/2					900	20 000.00	970	21 630.00			75	1 325.00	20	350.00			95	1 675.00
10/2					1 150	24 250.00	7 050	127 250.00	75	850.00	100	1 750.00	20	350.00			195	2 950.00
							520	10 060.00										
17/2					1 500	29 750.00	44 825	469 980.00	1 800	21 350.00	170	2 620.00	20	350.00	100	1 175.00	2 090	25 495.00
							975	13 800.00										
24/2					1 600	30 750.00	122 910	929 285.00	2 750	28 380.00	250	3 300.00	20	350.00	400	4 125.00	3 420	36 155.00
							16 000	119 500.00										
3/3			100	600.00	1 625	31 000.00	152 975	1 122 675.00	3 825	36 250.00	1 500	15 800.00	20	350.00	6 975	50 060.00	12 320	102 460.00
			500	3 500.00			38 000	240 775.00							300	3 200.00	300	3 200.00
10/3	13 000	117 000.00	200	1 400.00	1 650	31 200.00	166 450	1 243 610.00	3 825	36 250.00	1 850	19 300.00	20	350 00	9 800	68 985.00	15 495	124 885.00
	1 250	15 825.00	1 000	7 000.00			51 250	331 800.00							1 200	12 750.00	1 200	12 750.00
17/3	30 000	303 500.00	200	1 400.00	1 650	31 200.00	183 500	1 430 660.00	3 825	36 250.00	2 025	21 050.00	25	400.00	18 500	140 385.00	24 375	198 085.00
	9 000	108 000.00	1 000	7 000.00			59 000	423 975.00							8 500	92 500.00	8 500	92 500.00
24/3	31 500	317 750.00	200	1 400.00	1 650	31 200.00	185 000	1 444 910.00	3 825	36 250.00	7 600	77 075.00	25	400.00	31 500	250 135.00	42 950	363 860.00
	12 500	140 500.00	1 000	7 000.00			62 500	456 475.00							19 000	197 500.00	19 000	197 500.00
31/3	31 500	317 750.00	200	1 400.00	1 650	31 200.00	185 000	1 444 910.00	3 825	36 250.00	7 700	78 075.00	25	400.00	32 500	257 500.00	44 050	372 225.00
	12 500	140 500 00	1 000	7 000.00			62 500	456 475.00							21 500	216 860.00	21 500	216 860 00
21/4	31 500	317 750.00	200	1 400.00	1 650	31 200.00	185 000	1 444 910.00	3 825	36 250 00	7 700	78 075.00	25	400.00	32 500	257 500.00	44 050	372 225.00
	16 865	184 165.00	1 000	7 000.00			67 500	505 565.00							21 500	216 860.00	21 500	216 860.00

Værdi (i kroner)

Inden	Romsdals amt: Søndenom Buddybet		Nordenom Buddybet		Tilsammen for Romsdals amt		Ialt		Middelpris	Af garnsilden er fanget ved drivning og i aater (antal maal)	Garnsild / Notsild — Til export: Saltet	Røget og borsyret	Fersk	Til hjemmeforbrug
14/10	600	16 500.00	800	15 000.00	1 400	31 500.00	1 400	31 500.00	22.50	1 400	1 350			50
21/10	4 600	105 100.00	900	16 500.00	5 500	121 600.00	5 500	121 600.00	22.11	5 500	5 400			100
28/10	5 400	124 580.00	1 000	18 000.00	6 400	142 580.00	6 400	142 580.00	22.28	6 400	5 800		200	400
4/11	14 000	311 530.00	1 100	19 000.00	15 100	330 530.00	15 100	330 530.00	21.89	15 100	12 600		500	2 000
11/11	29 000	559 030.00	1 200	20 000.00	30 200	579 030.00	30 200	579 030.00	19.17	30 200	26 000		1 000	3 200
18/11	35 200	649 880.00	1 300	20 800.00	36 500	670 680.00	36 500	670 680.00	18.37	36 500	31 700		1 700	3 100
25/11	45 000	776 580.00	1 400	21 700.00	46 400	798 280.00	46 400	798 280.00	17.20	46 400	39 000		4 000	3 400
2/12	82 000	1 174 500.00	1 500	22 500.00	83 500	1 197 000.00	83 500	1 197 000.00	14.34	83 500	67 500		10 000	6 000
9/12	88 850	1 242 325.00	1 500	22 500.00	90 350	1 264 825.00	90 350	1 264 825.00	14.00	90 350	72 000		12 250	6 100
16/12	89 000	1 244 575.00	1 500	22 500.00	90 500	1 267 075.00	90 500	1 267 075.00	14.00	90 500	72 075		12 325	6 100
23/12	89 000	1 244 575.00	1 500	22 500.00	90 500	1 267 075.00	90 500	1 267 075 00	14.00	90 500	72 075		12 325	6 100
30/12	89 600	1 255 250.00	1 500	22 500.00	91 100	1 277 750.00	91 100	1 277 750.00	14.03	91 100	72 200		12 800	6 100
6/1	89 600	1 255 250.00	1 500	22 500.00	91 100	1 277 750.00	91 110	1 277 990.00	14.03	91 110	72 210		12 800	6 100
13/1	90 450	1 273 050.00	1 500	22 500.00	91 950	1 295 550.00	92 500	1 308 750.00	14.15	92 500	72 750		13 250	6 500
20/1	92 350	1 309 150.00	1 500	22 500.00	93 850	1 331 650.00	94 670	1 350 100.00	14.26	94 670	73 250		14 750	6 670
27/1	92 425	1 310 650.00	1 500	22 500.00	93 925	1 333 150.00	94 745	1 351 600 00	14.27	94 745	73 300		14 775	6 670
3/2	97 300	1 402 200.00	1 500	22 500.00	98 800	1 424 700.00	99 865	1 448 005.00	14.50	99 855	74 350		18 750	6 765
10/2	100 600	1 460 425.00	1 500	22 500.00	102 100	1 482 925.00	109 345	1 613 125.00	14.75	107 875	75 750		26 500	7 095
							520	10 060.00	19.35				500	20
17/2	105 320	1 523 205.00	1 500	22 500.00	106 820	1 545 705.00	153 735	2 041 180.00	13.28	116 835	90 000		50 000	13 735
							975	13 800.00	14.15				900	75
24/2	108 750	1 554 350.00	1 500	22 500.00	110 250	1 576 850.00	236 580	2 542 290.00	10.75	124 370	147 500		70 500	18 580
							16 000	119 500.00	7.47		3 000		12 000	1 000
3/3	109 075	1 557 545.00	1 500	22 500.00	110 575	1 580 045.00	275 870	2 805 180.00	10.17	132 150	172 000		80 000	23 870
							38 300	243 975.00	6.37		13 000		22 500	2 800
10/3	109 600	1 562 470.00	1 500	22 500.00	111 100	1 584 970.00	293 045	2 953 465.00	10.08	132 740	176 500		92 000	24 545
							52 450	344 550.00	6.57		16 000		32 000	4 450
17/3	124 750	1 683 470.00	1 500	22 500.00	126 250	1 705 970.00	334 125	3 334 715.00	9.98	133 015	198 000	2 000*)	107 500	26 625
	1 500	15 000.00			1 500	15 000.00	69 000	531 475.00	7.70		17 000		45 000	7 000
24/3	131 000	1 738 600.00	1 500	22 500.00	132 500	1 761 100.00	360 450	3 569 870.00	9.90	134 040	215 000	2 250*)	110 000	33 200
	1 750	17 500.00			1 750	17 500.00	83 250	671 475.00	8.07		18 500		57 500	7 250
31/3	131 000	1 738 600.00	1 500	22 500.00	132 500	1 765 100.00	361 550	3 578 235 00	9.90	134 115	215 050	2 250*)	111 000	33 250
	1 750	17 500.00			1 750	17 500.00	85 750	690 835.00	8 06		18 500		59 500	7 750
21/4	131 000	1 738 600.00	1 500	22 500.00	132 500	1 761 100.00	361 550	3 578 235.00	9.90	134 115	215 050	2 250*)	111 000	33 250
	1 700	17 500.00			1 750	17 500.00	90 750	739 925.00	8.15		18 500		64 000	8 250

*) 1000 borsyret, resten røget.

Altsaa ialt gode 450 000 maal, hvoraf de først fangede 125 000 maal garnsild kan kaldes „storsild", resten vaarsild!

Det statistiske centralbureau har velvillig meddelt følgende:

„I aaret 1890 udførtes fra Norge af:

Saltet vaarsild........................ 350 366 hl.; udførelsen af saltet vaarsild foregik væsentlig fra strækningen Flekkefjord—Aalesund samt fra Trondhjem.
Letsaltet sild........................ 488 „ ; den letsaltede sild er udført fra Bergen.
Saltet storsild........................ 77 693 „ ; exporten af storsild er foregaaet fra Stavanger, Bergen og Aalesund — med henholdsvis 4 162, 21 366 og 51 962 hl., — resten er udført fra Kristiania.
Fersk sild*)........................11 873 330 kg.; af fersk sild er der fra strækningen Stavanger—Aalesund udført 11 650 030 kg., — resten er udført væsentlig fra Kristiania og Kristianssand.
Røget sild*)........................ 32 364 „ af røget sild udførtes fra: Stavanger 13 923, Kristiania 10 868 og Tromsø 7 560 kg.

*) Den udførte ferske og røgede sild omfatter alle slags sild, da der i de meddelte opgaver ikke sondres mellem de forskjellige slags."

var ikke af større betydning — dels fordi der ikke stort fisk var under denne kyststrækning, dels ogsaa fordi vaarsilden lagde saa sterkt beslag paa alle.

I. I søndre distrikt.

Udenfor Karmøens vest- og sydside laa yderst faa efter fisken før i mars, skjønt man i februar vistnok kunde fanget endel. I første halvpart af mars brugtes næsten bare garn, senere ogsaa krog; for de høist 200 baade, som deltog, var fisket bedst midt i mars og udenfor Syre—Sandve. Det meste af fisken gik til de hermetiske fabrikker.

Omkring Utsire, Urter, Føina og Røvær ikke engang nævneværdige forsøg!

Udenfor Glesvær—Fedje fik man størstedelen af det gran torsk, som tilfaldt Søndre Bergenhus, og omtrent lige meget i februar som i mars.

II. I nordre distrikt (Nordre Bergenhus)

foregik vaartorskefisket, hvori omkring 500 baade deltog, — som sedvanligt — kun i Bremanger og Selje.

De nærmere data om torskefisket indeholder følgende tabel m. m.:

Inden	Fiskepartiet (antal torsk) i hektoliter: Lever / Dampmedicintran / Rogn — Søndre distrikt: Karmøen	Søndre distrikt: Ellers	Nordre distrikt: Bremanger	Nordre distrikt: Selje	Nordre distrikt: Ellers	Ialt	Priser for fisken (rund) pr. hektoliter: lever / rogn — Øre / Kr.
$^{3}/_{3}$	15 000	3 000	50 000	105 000	2 500	175 500	35—40—37
	40 | | 35	10 | | 10	135 | 25 | 160	195 | 80 | 290	3 | 3 | 5	383 | 108 | 500	12—14 |
$^{10}/_{3}$	22 500	5 000	90 000	135 000	7 000	259 500	30—45—37
	60 | | 50	15 | | 15	240 | 34 | 235	210 | 100 | 325	7 | 7 | 10	532 | 141 | 635	12—14 | 16
$^{17}/_{3}$	50 000	20 000	140 000	165 000	9 000	384 000	30—55—39
	120 | | 85	70 | | 55	370 | 48 | 315	250 | 120 | 350	10 | 10 | 15	820 | 178 | 820	12—15 | 15—16
$^{24}/_{3}$	80 000	20 000	212 500	190 000	10 000	512 500	30—55—39
	180 | 10 | 120	70 | | 55	510 | 90 | 390	270 | 175 | 390	10 | 10 | 15	1040 | 285 | 970	12—15 | 15—16
$^{31}/_{3}$	100 000	25 000	225 000	240 000	10 000	600 000	30—55—39
	200 | 13 | 140	60 | 2 | 35	525 | 105 | 395	375 | 230 | 425	10 | 10 | 15	1170 | 360 | 1010	12—15 | 15—17

Omtrent 450 tusen torsk saltedes til klipfisk, 75 tusen gik til de hermetiske fabrikker, 10 tusen tilberedtes paa hollandsk vis og exporteredes, og resten gik til bytorvene — tildels i form af persetorsk — eller toges af fiskerne til eget forbrug.

Den sløeide raafisks vegt varierede mellem 2.9 og 3.8 kg. — Leverens fedtholdighed for det meste 48—50 %.

Af sei

fangedes vistnok mindst ligesaa meget som af torsk — navnlig udenfor Sotra; prisen varierede mest mellem 15 og 20 øre pr. stykke.

Af flyndre

fangedes — navnlig i Bremanger og udenfor Fedje—Solsvik — et noksaa betragteligt kvantum, ialt antagelig en 15000 kg., der betaltes med 25—18 øre. Derhos fangedes endel hyse, helst udenfor Jæderens rev—Tananger.

Trods den ringe mængde fisk

vilde endel sikkert gjort det bedre ved at have holdt sig til den istedetfor „paa maafaa“ at seile efter sildeaater osv.

---

4. Baade sildefisket og torskefisket vedkommende.

Veiret.

I følgende — af vort meteorologiske institut velvillig meddelte — tabel er den midlere temperatur beregnet af 3 ganges observation om dagen og minimumstemperaturen; „høieste temperatur“ var den høieste varmegrad, som forekom under de nævnte dagsobservationer, — „laveste temperatur“ er aflæst paa minimumsthermometer.

1900—1901	Luftens temperatur					Vindens gjennem-snitlige styrke	Storm	
	Midlere	Høieste	Datum	Laveste	Datum		Antal dage	Datum
Færder.								
Oktober.....	8.5	14.4	9.	3.0	20.	1.8	0	
November ..	3.5	9.4	8., 9.	— 3.6	30.	1.7	0	
December ...	1.4	7.8	21.	—11.5	31.	2.1	1	21.
Januar.....	— 1.3	5.0	22.	—11.4	1.	1.5	0	
Februar	— 2.9	2.4	9.	— 9.9	13.	1.4	0	
Mars	— 0.7	3.8	10.	—10.4	2.	1.7	0	
Oksø.								
Oktober.....	8.1	13.6	8.	1.7	22.	2.2	0	
November ..	4.7	10.0	8.	— 2.1	19.	2.5	0	
December ...	2.9	8.8	17., 21.	— 9.6	31.	2.9	2	21., 28.
Januar.....	— 0.2	6.8	23.	— 9.8	31.	2.0	0	
Februar	— 1.8	5.8	9.	—10.8	31.	1.9	0	
Mars	— 0.3	4.5	13.	— 7.1	2., 5.	2.7	3	1., 2., 3.

1900—1901	Luftens temperatur					Vindens gjennemsnitlige styrke	Storm	
	Midlere	Høieste	Datum	Laveste	Datum		Antal dage	Datum
Skudenes.								
Oktober.....	8.1	13.2	8.	1.8	17.	2.1	3	11., 13., 14.
November ..	5.9	9.8	8.	— 1.2	18.	2.1	3	8., 10., 13.
December ...	5.0	8.8	25., 26.	— 4.0	31.	2.6	3	20., 21., 28.
Januar.....	2.7	7.6	22.	— 7.0	30.	2.4	7	1., 2., 21., 22., 23., 25., 26.
Februar	0.2	4.4	9.	— 6.7	15.	1.7	2	9., 23.
Mars	2.1	8.0	13.	— 4.8	26.	2.1	3	2., 5., 30.
Florø.								
Oktober.....	6.1	13.7	11.	— 0.3	20.	1.6	1	12.
November ..	4.7	9.1	3.	— 3.9	18.	1.4	1	8.
December ...	3.8	9.0	17.	— 4.2	30.	1.9	1	9.
Januar.....	2.3	7.4	17.	— 8.2	29.	1.6	2	21., 22.
Februar	— 0.7	4.2	9.	— 8.1	14.	1.5	2	9., 23.
Mars	1.5	6.3	10.	— 9.0	28.	1.7	2	3., 24.
Kristianssund N.								
Oktober.....	6.4	11.6	27.	0.3	20.	1.7	3	7., 9., 12.
November ..	4.4	12.6	8.	— 1.8	30.	1.1	0	
December ...	3.1	11.2	17.	— 4.9	6.	2.4	4	10., 17., 18., 22.
Januar.....	2.3	10.8	15.	— 5.4	29.	1.5	2	22., 23.
Februar.....	— 0.5	3.2	7., 21.	— 6.2	13.	2.2	3	7., 9., 22.
Mars	1.6	10.4	14.	— 9.8	28.	1.7	2	9., 23.

For nordre distrikts vedkommende kan tilføies, at af opsynstiden — 52 dage — var vel halvparten, omtrent 30 dage, arbeidstid paa sjøen; resten bestod af ruskeveirs- og hellidage.

Deltagelsen i fiskerierne.

a) Romsdals amt.

Den 24de oktober var samlet:

Paa Søndre-Søndmør 155 drivgarnsfarkoster, 2 notlag og 10 kjøbefartøier, —

I Aalesund 325 drivgarnsfarkoster og 85 kjøbefartøier.

Den 21de november ialt søndenom Buddybet: 1000 drivgarnsfarkoster, hvoriblandt følgende dampere: 23 fra Aalesund, 6 fra Kristianssund N., 5 fra Nordland, 3 fra Trondhjem, 3 fra Stavanger, 3 fra Moldøen og 1 fra Florø, — 3 notlag og 150 kjøbefartøier; *ialt da en 10 000 mennesker, som fulgte fisket til midt i december*, da hjemreise — dels for uveirs, dels for julens skyld — paabegyndtes.

Efter julehelgen, da silden i maanedsvis stod udenfor Søndre-Søndmør, var først Flaavær hovedstationen, senere ogsaa Sandshavn og Haugsholmen; i distriktets havne var belægget for sildefiskets skyld:

	Garnlag	Notlag	Logisfartøier	Kjøbefartøier	Landkjøbere	Mand
$^{2}/_{1}$	250	8	8	57	40	2700
$^{9}/_{1}$	250	23	22	46	40	3000
$^{16}/_{1}$	280	34	32	26	40	3300
$^{23}/_{1}$	225	34	32	27	40	2650
$^{30}/_{1}$	225	28	26	29	36	2550
$^{6}/_{2}$	350	12	12	34	42	3250
$^{13}/_{2}$	350	17	16	34	42	3500
$^{20}/_{2}$	375	12	11	26	48	3400
$^{27}/_{2}$	465	8	8	25	40	4100
$^{6}/_{3}$	465	6	6	29	38	4400
$^{13}/_{3}$	580	52	51	52	62	6500
$^{20}/_{3}$	750	90	100	145	80	7800

Sundhedstilstanden var idetheletaget tilfredsstillende. Under uveiret 23de januar drev der iland 12 fiskefarkoster, hvoraf flere helt søndersloges.

b) Nordre-Bergenhus.

Med undtagelse af 17 notbrug med 224 mand til Kalvaag fra Nordland var den 6te februar endnu kun faa fremmede ankomne.

Den 13de februar laa i Florø havn 13 garn- og 11 notlag, ved Kinn 11 og 5, ved Batalden 12 og 6, i Kalvaag merkedistrikt 139 almindelige fiskelag med 704 og 17 notlag med 224 mand, i Bremanger-

pollen merkedistrikt 42 store og 95 smaa baade og i Vaagsvaag merkedistrikt 78 baade.

Den 20de februar tælledes: Omkring Kinn 16 garn- og 6 notlag med tilsammen 140 mand, omkring Batalden 60 garn- og 25 notlag med tilsammen 600 mand, i Kalvaag merkedistrikt 296 almindelige fiskelag, 2 dampere og 17 kuttere — med tilsammen 1702 mand, 32 landkjøbere — 74 mand, 16 saltefartøier — 60 mand, 34 notlag — 496 mand — og 200 andre arbeidere, i Bremangerpollens merkedistrikt 44 store og 95 smaa baade med tilsammen 350 mand og i Vaagsvaag distrikt 87 fiskebaade med 460 mand 1 kjøbefartøi og 7 landkjøbere.

Den 27de februar: I Kalvaag distrikt 300 almindelige fiskelag, 2 fiskedampere og 23 kuttere — med tilsammen 1759 mand, 38 notlag — 548 mand, 32 landkjøbere — 74 mand, 22 saltefartøier — 84 mand — og 200 andre arbeidere, — i Bremangerpollen 44 store og 95 smaa baade — 350 mand — og i Vaagsvaag distrikt 30 skøiter og 90 baade — 650 mand, 2 notlag, 3 kjøbefartøier og 7 landkjøbere.

Den 6te mars: Omkring Kinn og Batalden 92 garn- og 41 notlag, 1 seiler, 6 saltefartøier og 1 proviantfartøi (ialt 1185 mand), — i Kalvaag distrikt 276 baade og 5 kuttere — 1550 mand, 12 notlag — 170 mand, 16 saltefartøier — 56 mand, 32 landkjøbere — 64 mand — og 50 andre arbeidere, — i Bremangerpollen som de 2 foregaaende gange og i Vaagsvaag distrikt 180 aabne og 54 dækkede fiskefarkoster, 10 notlag, 10 kjøbefartøier og 11 landkjøbere.

Den 13de mars: Omkring Kinn 102 garnlag, 10 notlag, 1 seiler, 6 saltefartøier, 1 dampskib og 1 proviantfartøi (tilsammen 850 mand), — omkring Batalden 33 garnlag, 28 notlag, 1 seiler og 4 saltefartøier (tilsammen 710 mand), — i Kalvaag distrikt 155 almindelige fiskelag, 2 notlag, 5 kjøbefartøier og 32 landkjøbere (tilsammen 920 mand), — i Bremangerpollen som tidligere og i Vaagsvaag distrikt 90 aabne baade og 2 fiskedampere, 1 kjøbefartøi og 5 landkjøbere (tilsammen 550 mand).

I sidste halvpart af mars opholdt mængden sig omkring Stat; omkring Kinn—Batalden tælledes derhos den 27de 232 garnlag, 27 notlag, 7 seilere og 10 saltefartøier.

I den travleste tid ialt en 7500 mennesker tilstede for vaarfiskets skyld; sidst mars opløstes almuen fuldstændig.

Sundhedstilstanden var tilfredsstillende.

5 mand meldtes omkomne vestenfor Kraakenes i Selje den 18de februar.

c) Søndre vaarsildedistrikt.

Omkring midten af januar begyndte fremmede at ankomme til Haugesund, og sidst i maaneden var belægget ved ytreværene Tananger,

Utsire og Røvær henholdsvis 50, 28 og 350 garnlag, 2, 28 og 7 notlag samt 3, 5 og 23 kjøbefartøier.

Den 13de og 27de $\left(\frac{13}{27}\right)$ februar var belægget følgende:

Hvor	Garnlag	Notlag	Logisfartøier	Dampskibe	Seilere	Saltefartøier
Utsire	10	26	4		5	
	2	24	3		2	
Urter	169	17			24	
	12		1			
Tananger	5					
Kvitingsø	30	19	4	3	9	13
Karmsund, søndenfor Haugesund	282	83	43	21	140	34
	294	31	12	4	33	49
Skudenes—Ferkingstad	513	178	53	14	56	35
	570	130	363	27	148	37
Ferkingstad—Kvalevaag	126	17	10	2	19	32
	350	47	224	3	38	17
Føina	680	219	486	32	104	57
	724	35	136	11	89	26
Røvær	103	39	27	1	46	57
	54	134	62	23	79	24
Haugesund	235	23	42	24	91	17
	250	48	12		16	8
Espevær, Hisken, Brandesund, Glesvær og Laakøen—Fedje	250	25	12	2	17	2
	2 299	470	818	71	417	174
	2 360	625	676	96	499	234

Der var med andre ord mellem 25 og 30 tusen mennesker i søndre distrikt for disse fiskeriers skyld.

I begyndelsen af mars spredtes man; en hel del drog hjem allerede, fordi de havde mistet saa meget redskaber — især den 16de og 23de februar, og der ikke andre var at opdrive, — de øvrige tog nordover til Mølstrevaag og Espevær, enkeltvis ogsaa til nordre distrikt; midt i mars begyndtes hjemreise for godt, og efter den 23de var der kun yderst faa tilbage.

Straks vestenfor Skudenes skede om morgenen den 26de februar en ulykke, hvorved 5 mand af Finnaas omkom; vedkommende baad — med en besætning af 9 mand for tilfældet, hvoraf de 4 bjergedes, — var kastet om af et braadt.

Sundhedstilstanden maa betegnes som meget god. Distriktslæge Dietrichson samt lægerne Eyvind Jensen og A. E. Heber har om deres virksomhed afgivet følgende beretninger:

1) Distriktslæge Dietrichson:

„Sygehuset blev inspiceret af overlægen den 23de januar og aabnedes 30te samme maaned. Der har været indlagt 14 mand med tilsammen 124 liggedage. Det lukkedes 20de mars.

De sygdomme, som har været behandlet, er følgende:

Abces og phlegmone	3 mand
Catarrh og bronchit	4 —
Furunculus	1 —
Icterus	1 —
Vit. org. abdomin.	1 —

der døde under opholdet.

4 fiskere, der kom fra smittede hjem, indlagdes paa sygehuset til badning og desinfection af klæderne.

Iaar som før har jeg været tilfreds med forpleining og tilsyn.

Som fiskerlæge har jeg behandlet følgende sygdomme:

Abces	7
Angina follicularis	10
Anæmia	7
Catarrh og bronchit	123
Cephalalgia	7
Cerumen auris	3
Colica	5
Conjunctivitis	3
Contusio et distorsio	30
Corpus alien. corneæ	2
Coxitis	1
Diarrhoea	45
Dyspepsi og gastrit	15
Eczema	4
Erythema	2
Fractura costæ	1
Furunculus	33
Hernia	3

Herpes zoster	1
Hydrops	4
Hæmaturia	1
Hæmoptysis	1
Icterus	1
Ischias	1
Lumbago	1
Otitis media	2
Rheumatismus	28
Panaritium	16
Periostitis	1
Pernio	4
Phlegmone	5
Pruritus	2
Tendovaginit. crepit	2
Tuberculosis pulm.	2
Vulnus	24
Urticaria	1
tilsammen	394 patienter.
Af torskefiskere 3 — nemlig catarrh	3 397

Som det vil sees af den schematiske sygeliste er det de catarrhalske sygdomme i respirationsorganerne samt diorrhoe, der især har været de mest fremherskende. Ikke noget tilfælde af smitsom sygdom iaar.

2) Doktor Eyvind Jensen:

For vaarsildafgiftsfondets regning behandledes over 700 patienter og havdes 844 consultationer. Hovedmassen i tidsrummet medio februar til 8de mars. Det daglige antal consultationer varierede mellem 40 og 60, en dag 80 i den travleste tid.

Fraregnet epidemisk luftveiscatarrh, der optraadte udbredt og noksaa sterkt, og diarrhoe, hvoraf der var mange tilfælde, var sundhedstilstanden blandt fiskerne god. Af ondartede epidemiske sygdomme, som typhoidfeber f. eks., iagttoges ingen tilfælde. Af pnevmoni iagttoges 9 tilfælde; af disse behandledes 2 i sine hjem, begge disse beholdt i flere uger infiltration og feber, og pnevmonien havde tilfølge en interstitiel betændelse i lungevævet; den ene af disse er fremdeles syg, den anden nu frisk med en adskillig skrumpet lunge. De 7 tilfælde, som behandledes paa sygehuset, og som alle indkom første dag i sygdommen, forløb alle godt i kort tid, uagtet flere af dem var sterkt angrebne.

Dødsfald af sygdom forekom ikke blandt fiskerne. Fra en forulykket baad med 9 mands besætning reddedes 4, medens 5 druknede. Samtlige lig er fundne og hjemsendte.

Sygeliste.

Acut catarrh i luftveiene	155	tilfælde
Pnevmoni	9	—
Angina	5	—
Diarrhoe	81	—
Dyspepsia acuta	2	—
Erysipelas	4	—
Rheumatismus artic. acut	3	—
Otitis med. per. acut	5	—
Gonorrhoe	2	—
Furuncler, panaritier, lymphangiter, abscesser	135	—
Tendovaginiter	14	—
Contusioner og vulnerationer	76	—
Lumbago	12	—
Fractura (infract. radii)	2	—
Hyperaciditet og ulcus ventriculi	29	—
Kolik	7	—
Kronisk rheumatisme	10	—
Caries deut	42	—
Scabies	4	—
Pediculosis	2	—
Diverse andre sygdomme	129	—
	728	tilfælde

Paa sygehuset behandledes:

Pnevmonia	7	—
Erysipelas	2	—
Lumbago	1	—
Ulcus ventric.	3	—
Supp. phleg. axill.	1	—
Periost mastoid	1	—
Acut ileus	1	—
Rheum. artic. acut	1	—
Pleurit	1	—

4 reddede fiskere fra forlist baad forpleiedes 2 dage.

2 fiskere, som havde scarlatina hjemme, laa 2 dage paa sygehuset, fik sine effekter desinficerede og badedes.

I Skudeneshavn og omegn var samlet en anseelig fiskeralmue, antallet af saltere og isere var ogsaa større end almindeligt; den samlede almue anslaaes til mellem 15—20 000 mand. Havnen var ganske overfyldt med fartøi, og i byen var hvert brugbart rum anvendt til logi. Byens folk viste stor beredvillighed til at skaffe husly for de mange, som

ikke havde logifartøi; et værelse i skolehuset maatte en tid opvarmes for at skaffe fiskere husly for natten. Uordener og spektakler i byen forekom saavidt vides ikke. Byens handlende og specielt bagerne havde sin fulde hyre med at skaffe mad til saa mange.

Veiret var idethele gunstigt, men bevirkede i begyndelsen af mars at fisket afbrødes, medens der endnu kunde ventes et fortsat rigt fiske.

Fisket artede sig iaar saaledes: Udsigter fra Utsire og sydover i temmelig lang udstrækning. Silden tog først land ved Utsire, seg derfra indover (østover) mod Akrehavn, hvor der fiskedes rigt en kort tid paa dybt vand (paa den sædvanlige torskebanke); en stormdag afbrød fisket her og voldte stort redskabstab. Fra havet udenfor Akrehavn strømmede silden sydover langs Karmø og fisket slog godt til langs den sydvestre pynt med flere dages rigt fiske, — den svingede saa rundt Karmøens sydpynt og trak opover mod Karmsundet; hovedtyngden sandsynligvis endnu paa dybt vand. Saa indtraf i begyndelsen af mars flere dages uveir med paalandsstorm af s.o., og denne faar almindelig skylden for det pludselig afbrudte fiske, medens det endnu var i sin begyndelse; man antager nemlig, at silden under saadanne omstændigheder søger ned paa dybt vand. Der fiskedes ikke mere herefter paa denne kant, fiskerne trak bort og den $^{8}/_{3}$ var havnen omtrent tom for fartøi.

Indtægterne af fisket har vistnok været bedst for de her paa Karmø hjemmehørende, for disse ganske god.

Prisen paa silden holdt sig over forventning god.

Sildens gang iaar betegnes af den ældre generation som sildens sædvanlige gang i den forrige periode. Dengang ansaa man vaarsildfisket som aarvist ved Skudenes.

Det er ialfald af de ting, som man maa være forberedt paa, at silden meget ofte vil følge samme vei, som den tog iaar, og at Skudeneshavn vil blive centrum for fiskerflaaden. Ligesaa maa man være forberedt paa, at den fiskende almues størrelse vil tiltage.

Disse to omstændigheder, sammenholdt med erfaringerne fra iaar, gjør det til en nødvendighed, at man her er udrustet med et tilstrækkeligt stort sygehus.

Uagtet sundhedstilstanden iaar maa siges at have været meget god, og de patienter, som tiltrængte sygehusbehandling relativt faa, havde sygehuset dog en tid fuldt belæg; og hvis ikke fisket saa pludselig var afbrudt, vilde antallet saavel af consultationer som sygehuspatienter steget for hver dag. Uden sygehuset havde det iaar været mig umuligt at klare alt arbeide alene.

Et lokale til sygehus, større end det temmelig brøstfældige hidtil benyttede, anser jeg for nødvendigt. Jeg har tænkt mig det indrettet for 25 senge. Det vil da i nødsfald kunne give plads for nogle flere.

Her tiltrænges ikke nogen kostbar bygning. Med 15—16 0)0 kr. maatte man kunne komme ud. Fondet eier tomt. Denne har dog ikke den heldigste beliggenhed, vil muligens fordre endel dyrt arbeide i grunden, og den har facade til 3 gader, det vil fordyre bygningen. Det vilde være det heldigste, om sygehuset laa til søen med direkte adgang fra baad og fartøi.

Ogsaa for kommende aar har fondet leiet lokale til sygehus; jeg tror ikke destomindre, at det vil være heldigst, om der iaar toges en bestemmelse for fremtiden.

Det vilde i mange tilfælde være heldigt at have en instruks at holde sig til.

Som forholdene har været iaar og delvis de 2 foregaaende aar, jeg har fungeret som fiskerilæge, vilde det være aldeles upraktikabelt at udstrække „frilæge og medicin“ længer end til lægens kontor og sygehuset. Kun en brøkdel af alt arbeide vil kunne klares, hvis fiskerne kan ligge i sine logi langs land og strand og rekvirere lægen til sig. Den frihed vilde ufeilbarlig blive grovelig misbrugt. Paa den anden side finder jeg det urigtigt, at den fisker, hvem sygdommen virkelig hindrer fra at forlade sengen, skal betale, medens den mindre syge slipper. I slige tilfælde — som altid maa overlades til en læges conduite at afgjøre — vil jeg anse det for rigtigt, at saavel lægehjælp som medicin gives frit. I andre ttlfælde, hvor lægen hentes i utrængsmaal, bør der af praktiske grunde tages betaling. Paa en saa koncentreret fiskeplads som Skudeneshavn — cfr. det daglige antal consultationer — vil det falde vanskeligt at afse tid til reise til fjernere fiskere, og det vil være lidet rimeligt at forlange en reise foretaget for 50 øre.

Der er et stort misforhold mellem det iaar af mig ydede arbeide for vaarsildafgiftsfondet og betalingen herfor. Hvad der er mindre end 1 kr. pr. consultation er forlidet. Det var nødvendigt at arbeide forceret fra morgen til langt paa kvelden med den mindst mulige tid til maaltiderne.

Jeg havde (da jeg foreslog den vedtagne tarif) gjort regning paa at kunne varetage min private praksis, ogsaa naar jeg fungerede som fiskerilæge, men den private praksis lader sig ikke forene med 40—80 daglige consultationer af fiskere (jeg maa ogsaa expedere medicinen selv), og med fuldt belæg paa sygehuset, hvor jeg daglig, paa grund af at pleiersken er uøvet, maa gjøre flere visiter.

3) Doktor A. E. Heber:

Den reisende fiskelæge holdt kontor paa Utsire fra 8de februar til 6te mars, paa Føina fra 7de til 11te mars, paa Espevær fra 12te til 23de mars. I det hele behandledes 573 patienter. Størsteparten af syg-

dommene udgjorde akute respirationsveisygdomme og rheumatiske sygdomme, altsaa fornemlig de saakaldte forkjølelsessygdomme. Grunden hertil er iøinefaldende. Veiret er paa denne aarstid surt og koldt, fiskerne lider under manglende tilstrækkeligt husrum, ligesom beklædningen er utilstrækkelig og ubekvem. Oljeklæderne erstatter som oftest andre overklæder, men er uskikket hertil, da de hindrer fordampningen, saa at de, naar de anvendes udenfor regnveir, blot bidrager til at giøre de klæder, som befinder sig under dem, fugtige og saaledes snarere begunstiger en forkjølelse end afværger den. Mere praktisk og sundhedsgavnlig synes et overplag som en solid pjekkert at være, end at trække paa sig den ene uldtrøie eller „islænder“ efter den anden, indtil en 7—8 plag, som ofte saaes.

Paa Utsire var de offentlige brønde i orden og vandet upaaklagelig. Saavel paa Utsire som paa Føina og Espevær var mangelen af latriner for fiskerne iøinefaldende. Særlig de to sidste steder var det vanskelig at gaa et par skridt uden at støde paa det modbydelige syn af menneskeexkrementer endog i umiddelbar nærhed af brønde, hvortil der i vaartiden var stadig tilsig af overfladevand[1]). De heraf følgende hygieniske ulemper er tydelige og kunde faa vidtrækkende følger under epidemier. Jeg maa derfor paa det varmeste anbefale opbyggelse af latriner paa fiskeværene.

5 af de syge fiskere indlagdes paa sygehuset i Haugesund, resten behandledes dels i sine logier, dels ombord i fartøierne, den aller største del fremmødte paa kontoret. Der indtraf intet dødsfald.

De behandlede sygdomme var følgende:

Abces, furunkel	21	tilfælde
Angina, catarrhalsk og follicular	36	—
Balanit	1	—
Colica	4	—
Diarrhé, akut	64	—
Cephalalgia	5	—
Dyspepsia	29	—
Distorsio	12	—
Eczema	14	—
Akut katarrh i respirationsorganerne	110	—
Influenza	36	—
Forbrænding	2	—
Chroniske lungesygdomme	8	—
Mycosis tonsurans	1	—

[1]) Det viste sig ogsaa, at paa Føina og Espevær var der flere tilfælde af akut diarré end paa Utsire, hvor forholdene i denne henseende var noget bedre.

Phtiriasis	5	tilfælde
Pleurit	2	—
Pneumoni	1	—
Chronisk rheumatisme, lumbago	57	—
Obstructio	9	—
Phlegmone, lymfangit	9	—
Panaritium	33	—
Oxyuris	1	—
Pemiones	1	—
Morbilli	3	—
Saar, contusioner, excoriationer	33	—
Synovitis genu acuta	3	—
Scabies	1	—
Tandpine	41	—
Tendovaginit	6	—
Urticaria	1	—
Øiensygdomme	14	—
Ørensygdomme	9	—
Tilsammen	573	tilfælde

Opsynet.

Ved hjælp af statens havnevæsens dampskib „Andenæs“ og etpar roende assistenter bragte undertegnede almenheden besked pr. telegraf om storsildefiskets gang og bistod mest muligt almen med orden ved værene og med bilæggelse af forviklinger forøvrigt; et lidet fremskridt var gjort med det, at funktionærerne dennegang var udstyrede med politimyndighed; tilbørlig ordnet vil sagen dog først være, naar opsynet kan optræde som under vaarsildefiskerierne, og jeg maa gjentage, at det er et almindeligt folkekrav, at saa maa ske. Dette opsyn kostede ialt kr. 9575.96.

For omhandlede vaarfiskerier forestodes opsynet i henhold til loven om vaarsildefiskeriet af $^{24}/_{9}$ 1851 af undertegnede, der fremdeles havde det af statens havnevæsen leiede fartøi til disposition; i henhold til samme lov fungerede styrmand Nils Josef Holm og cand. jur. Johan Norman som opsynsbetjente — med havnevæsenets skøite „Snar“ og opsynets „Seien“, og der var videre ansat 4 assistenter i søndre og 3 i nordre

distrikt. Som fiskeriinspektør i opsynstiden forrettede bestyreren af den biologiske station i Trondhjem, Knut Dahl. — Hvad politivæsen angik, søgte man saa meget som muligt at hindre lovovertrædelser; i henhold til vaarsildloven forelagdes der i søndre distrikt 33 mulkter til statskassen, i nordre distrikt ligeledes 8, til samlede beløb henholdsvis 1483 og 100 kroner, — væsentlig for overtrædelse af forbudene mod helligdags- og natte-trafik, havneuorden og kollision med fiskeredskaber. A la forligelseskommission optraadte opsynet til alle mulige tider, og det tør siges, at usedvanlig meget saaledes udrettedes.

Som fiskedommere forrettede: i søndre distrikt overretssagfører Hærem af Haugesund, der ikke endnu har afgivet den sedvanlige, gjentagende omspurgte, beretning, — i nordre distrikt overretssagfører Skagen af Nordfjord, der om sin virksomhed har afgivet beretning, hvoraf hidsættes:

Som extraordinær dommer for nordre distrikt og søndre Søndmør under aarets vaarsildefiske tillader jeg mig herved at oversende:

1. Fortegnelse over vedtagne bøder.[1])
2. Do. „ behandlede offentlige sager.[1])

Private sager forelaa ikke til behandling, da de faa og smaa tvistemaal, der kunde have givet anledning til søgsmaal, blev ordnede i mindelighed dels ved opsynets medvirkning og dels paa anden maade. At der ikke forelaa private sager iaar hørte jeg fra flere hold begrundet i, at sildefisket væsentligst foregik ved garnsætning og i mindre betragtelig grad ved notstængning, hvoraf de fleste sager pleier opstaa.

Sildefisket i Nordsjøens vestlige del

— under Shetland, Skotland m. v. vises endnu alt for ringe opmærksomhed fra norsk side.

Enkelte ekspeditioner dertil viser dog, at der kan fiskes ganske pent, og som exempel herpaa hidsættes følgende i uddrag af journal ført af *kapt. E. Fosse* med kutter *„Silden“* af *Skudesnæs* for aar 1900.

Mandskab: Føreren, 7 hellottes og 2 trekvartlottes mænd.

Redskaber: 60 st. 19omfars sildegarn, hvert 15 favne langt og 330 masker dybt, med kabel, kagger o. s. v.

1ste tur fra $^{21}/_{6}$ til $^{20}/_{7}$. Fangst 93 tdr. sild, der solgtes til Kr. 26.25 pr. fiskepakket tønde, og 6 tdr. fisk.

2den tur fra $^{27}/_{7}$ til $^{17}/_{8}$. Fangst 208 tdr. sild, 2 tdr. makrel og 2 tdr. anden fisk. Silden solgtes til kr. 20 pr. td.

---

[1]) Ledsager bøderegnskabet.

3die tur fra $^{27}/_{8}$ til $^{24}/_{9}$. Fangst 85 tdr. sild, pris kr. 20 pr. td. og 1 td. makrel.

1 mandslot blev kr. 230.

Sildefisket omkring Island 1900

deltog, saavidt vides, kun 1 notlag fra det bergenhusiske i; ekspeditionen var lidet tilfredsstillende.

Angaaende fedsildfisket langs Norges kyst 1900

kan — i tilslutning til det i min indberetning af 21de november sl. anførte — bemerkes:

Fra Sund i Søndre Bergenhus deltog en 10 notlag i det nordenfjeldske; længe saa det daarlig ud, men frem paa høsten artede det sig slig, at man kom skadesløs derfra, idet der fiskedes for 5—10 tusen kroner pr. lag, ekspeditionen paabegyndtes omkring 1ste juli og varede i 4 à $4^{1}/_{2}$ maaned; en baad medt not og 1 mand mistedes under hjemreisen.

Om foranstaltninger til fiskeriernes fremme

har jeg tidligere — i serskilte indberetninger — talt.

September 1901.

H. L. Buvig.

15,260

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1901

UDGIVET AF NORGES FISKERISTYRELSE

2DET HEFTE **1901**

LOFOTFISKERIET

1901

BEBETNING AFGIVEN AF UDVALGSFORMANDEN

RICHARD HANSEN

BERGEN

JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI

1901

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1901

UDGIVET AF NORGES FISKERISTYRELSE

2DET HEFTE **1901**

LOFOTFISKERIET

1901

BEBETNING AFGIVEN AF UDVALGSFORMANDEN

RICHARD HANSEN

BERGEN

JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI

1901

JAN 25 1902

I. Administrationen vedkommende.

(Ved opsynschef B. F. Motzfeldt).

a. Opsynets personale.

Opsynet var i virksomhed fra og med den 16de januar til og med den 20de april fra Lofotodden til Brettesnes og i tiden fra 22de mars til 12te april tillige fra Brettesnes østover Raftsundet til og med Risvær.

Personalet bestod af 10 opsynsbetjente, 4 assistenter, 1 styrmand og 26 matroser samt 1 kontorist.

Da der den 22de mars blev oprettet særskilt opsyn for Brettesnes—Raftsundet—Risvær, blev opsynsbetjenten i Svolvær forflyttet til dette, det østligste distrikt, idet han med skøiten „Maasen“ og 2 matroser, af hvilke den ene toges fra opsynet i Svolvær og den anden fra opsynet i Stamsund, hvor de kunde undværes, stationeredes ved Brettesnes, samtidig som dæksbaaden „Petrellen“ med 2 mand, der hidtil havde ligget ved Brettesnes, beordredes til Risvær og underlagdes opsynsbetjenten i Brettesnes. Opsynet i Svolvær overtoges midlertidig af kontoristen.

Den 12te april inddroges det særskilte opsyn for Brettesnes—Raftsundet—Risvær; opsynsbetjenten der overtog atter tjenesten i Svolvær, ligesom matroserne vendte tilbage til sine oprindelige stationer, og dæksbaaden „Petrellen“ afseilede til Svolvær og lagdes samme dag op.

Den gjennemsnitlige tjenestetid var for opsynsbetjentene 92 eller, naar kontoristen med hans 22 dage som opsynsbetjent medregnes, 85 dage, for de øvrige mandskaber — reisedagene iberegnede — 92 dage. Kontoristen gjorde tjeneste i 109 dage.

For øvrigt henvises til tabel 1.

Tabel 1.

Merkedistrikt	Opsynsdistrikt	Fiskevær	Opsynsdistriktets udstrækning i sømile	Høieste belæg: Fartøier	Høieste belæg: Baade	Høieste belæg: Mand	Betjentenes mandskabshjælp	Opsynsbetjent	Fiskerilæge
A. B.	Brettesnes—Risvær	Haversand, Vikan, Brettesnes, Guldvik, Aarsten, Risvær	2	11	400	? [1]	Skøiten „Maasen“ 2 Dæksbaad „Petrellen“ 2	Furer M. Kvamseng $^{22}/_{3}$—$^{12}/_{4}$	Cand. med. Alf Skaugvold
C.	Skraaven	Skraaven, Guldbrandsøerne, Sandø, Skjoldvær	$^{3}/_{4}$	14	202	863	2	Lensmand Egil Havig	
E. F. S.	Svolvær	Odvær, Følstad, Langstranden, Sildpollen, Liland, Vaterfjord, Husvaagen, Helle, Børvaagen, Svolvær, Osan	$2^{1}/_{4}$	28	335	990	3 (tildels 2)	Furer M. Kvamseng (Kontorist B. Pettersen $^{22}/_{3}$ —$^{12}/_{4}$)	Cand. med. O. Chr. Moe
H. I.	Vaagene	Kirkevaag, Kabelvaag, Smedvik, Rækøen, Storvaagen	$^{1}/_{2}$	29	422	1788	2	Lensmand H. Jacobsen	Cand. med. W. Holst
K. L. M.	Hopen	Mølnosen, Ørsvaag, Ørsnes, Hopen, Kalle	$^{1}/_{2}$	59	400	2020	2	Kasserer B. Storjord	
N.	Henningsvær	Guldvik, Festvaag, Sauøen, Henningsvær	$^{1}/_{2}$	74	650	3500	3	Adj. lensmand S. Riise	Cand. med. G. Winge
P. G. T. U.	*Stamsund*	*Valberg, Skokkelvik, Sværholt, Stamsund,* Esøen, Stene, Ure	$1^{3}/_{4}$	44	753	4180	5	Adj. lensmand G. Pleym	Cand. med. Kulseng Hansen
V. W.	Balstad	Brandsholmen, Sandsund, Mortsund, Moholmen, Baarsund, Balstad	1	40	604	3470	3 (fra $^{30}/_{3}$ —$^{14}/_{4}$ 4)	Lensmand Th. Andersen	Distriktslæge Schiørn
X. Y.	Sund	Strømø, Nufsfjord, Nesland, Sund, Møllerodden	$1^{1}/_{2}$	30	430	2350	4 (fra $^{30}/_{3}$ —$^{14}/_{4}$ 3)	Kontorist E. Caroliussen	Cand. med. I. Magnesen
Z.	Reine	Havnø, Olenilsø, Reine	$^{4}/_{2}$	9	246	1220	2	Gaardbruger H. J. Mørch	Cand. med. S. Aarsæther
Æ. Ø. II.	Sørvaagen	Moskenes, Sørvaagen, Bogen, Tind, Aa, Evenstad	1	15	400	1916	2	Lensmandsbetjent Joh. Kokaas	

Desuden var 1 matros og 1 kontorist stationerede i Svolvær til tjeneste hos opsynschefen, udvalgsformanden og den extraordinære dommer samt forvalteren.

[1]) Da opsynet i Risvær etableredes efter 16de mars, haves ingen optælling af de der forsamlede fiskere og fartøifolk.

b. Budgettet.

Ved de sædvanlige besparelser paa forskjellige hold opnaaedes ogsaa iaar, at den til opsynet givne bevilgning ikke blev overskredet, men at kr. 1281.91 som tiloversblevne kunde indbetales i statskassen igjen.

Hvad der i beretningen for forrige aar er anført med hensyn til krav om udvidet og forsterket opsyn og angaaende nødvendigheden af, at opsynet har et dampskib til sin raadighed, gjentages her som fremdeles gjældende.

Det ved salg af bjergede redskaber udbragte tilfaldt som tidligere „Lofotfiskernes selvhjælpskasse".

Telegrammer om fisket afsendtes 2 gange om ugen, i begyndelsen til 120, senere til 124, tildels 126 stationer udenfor opsynsdistriktet. Antallet af stationer, til hvilke der kræves afsendt underretninger om fisket, er saaledes, som man kan se, i stadigt stigende, og udgifterne paa telegramkontoen øges som følge heraf aar for aar. — Om veirforholdene telegraferedes til de samme steder som under tidligere fiskerier.

---

c. Politivæsenet.

I tabel 2 findes angivet antallet af de vedtagne og idømte bøder samt af de til protokols førte private sager for hvert af de sidste 5 aar.

Tabel 2.

Forseelsernes art		Antal bøder, vedtagne eller idømte aarlig				
		1897	1898	1899	1900	1901
Mulkter	ialt	222	259	265	202	284
Procentvis af fiskerantallet		0.70	0.87	1.08	0.87	1.53
— af lofotsøgende		0.63	0.77	0.95	0.79	1.35
Heraf var følgende for:						
Drevet fiske uden baadmerke eller uden anmeldelse	§ 7	1	1	5	2	1
Ulovlig sætning paa delt hav	§ 16 a	5	4	87	70	89
For tidlig udror eller for sildig sætning...	§ 16 c	47	57	10	6	—
Beskadigelse af andres redskaber	§ 18	—	—	1	—	—
Oversætning af andres redskaber	§ 19	—	3	—	1	1
Utilbørlig kapning o. a.	§ 20	7	7	1	3	1
Undladt at anmelde bjergede redskaber...	§ 21	—	1	1	—	1
Overstaaen eller sætning paa helligdag....	§ 22	17	4	22	38	111
Forstyrrelse af den almindelige rolighed ..	§ 23	38	27	20	28	18
Overtrædelse af havneforskrifterne	§ 24	1	—	—	2	7
Undladt at levere kjøbeseddel	§ 26	—	—	—	1	—
derhos for:						
Ulovligt brændevinssalg		7	4	3	5	6
— øl eller vinsalg		3	6	1	2	—
— salg af andre varer		84	136	109	42	47
Overtrædelse af smughandelsloven af $^{27}/_{7}$ 1896...		6	1	—	—	—
— af politivedtægter (for Vaagan).....		—	4	4	—	2
— af sundhedsforskrifter		—	—	—	—	—
— af lov af $^{14}/_{6}$ 1851 (og $^{27}/_{7}$ 1895) om lotterispil		1	4	—	—	—
— af lov af $^{6}/_{6}$ 1889 (kvaksalveri)		—	—	—	—	—
— af lov af $^{3}/_{3}$ 1860 (drab af edderfugl)		—	—	—	2	—
— af forordng. $^{22}/_{10}$ 1701 (afholdt offentlig dans).....		—	—	1	—	—
— af straffelovens kap. 23 § 17.....		1	—	—	—	—
Vedtagne bøder ved privat forlig.....		19	20	20	28	10
Sager afgjort ved voldgift efter den nye Lofotlovs § 38		—	6	7	3	1
Andre private sager, førte til protokols		160	80	98	109	130

Der var iaar usædvanlig mange mulkter i og for sig, og i forhold til tallet af fiskere og af lofotsøgende i det hele taget viser det sig, at antallet af mulkter er det næst største, som har forekommet, siden officiel beretning om lofotfisket begyndte at udkomme. Alene aaret 1882 angiver nemlig et større procentvis antal end nærværende aar — da 1.6, nu 1.3 —; men i 1882 var der ogsaa 515 mulkter mod aarets 284.

Det er udelukkende — kan man gjerne sige — garnmændene, som maa tilskrive sig den meget tvivlsomme ære for denne aarets fremskudte plads blandt lofotfiskerierne. Naar undtages 1 af de for ulovlig sætning paa delt hav anførte 89 mulkter og 10 af de 111 for overstaaen eller sætning paa helligdag, hvilke 10 dog paa grund af særdeles formildende omstændigheder ved kongelig benaadning blev eftergivne, falder de øvrige af disse mulkter eller 189 — over to trediedele af det samlede antal mulkter — paa garnmænd og det, uagtet der var kun 21 baadmandskaber flere, udrustede med garn, end line- og dybsagnmandskaber. Det var hovedsagelig i Hopen, Stene og Balstad, at garnmændene paa enkelte lørdage i flok og følge — særlig i de to førstnævnte fiskevær — undlod at trække sine redskaber, uagtet veiret ikke var til hinder derfor, hvorfor de ogsaa blev dikterede og dels vedtog, dels idømtes bøder. Saa længe lofotlovens nuværende § 22 er gjældende, maa den respekteres, og vil den ogsaa af opsynet blive søgt haandhævet, sandsynligvis i fremtiden strengere end hidtil for at undgaa saadanne masseovertrædelser, som det sidste aar fremviser. En anden tale er det, om lovparagrafen blir forandret i lighed med, hvad der er gjældende f. ex. i Vesteraalen i henhold til § 11 i lov angaaende fiskerier i Nordlands og Tromsø amter af 3die august 1897, og efter flere opsynsbetjentes indberetninger at dømme lader det til, at den anskuelse mere og mere vinder fremgang blandt fiskerne, at det burde være tilladt at sætte redskaber paa lørdagene, saa at de kunde staa i sjøen søndagen over, hvorimod saavel trækning som sætning — i det hele alt slags fiske — burde være forbudt paa helligdagene. En saadan ordning vilde kanske være heldigere end den nuværende, om ikke af anden, saa dog af den grund, at man da erholdt en trækningsdag mere i ugen end nu, naar mandagen, saafremt man er lovlydig og trækker sine redskaber paa lørdag, gaar bort til sætning. Hvad de religiøse indvendinger mod en saadan lovforandring angaar, saa er jo de lidet værd, som fremkommer fra fiskere, der nu, uagtet veiret derfor ikke er til hinder, undlader at trække sine redskaber dagen før helligdag, og for dem, som mener det alvorligt med sin gudsfrygt og af denne grund har imod forandringen, vilde jo alligevel den udvei staa aaben, at de kunde optage sine redskaber af sjøen om lørdagene. Der er endelig fremført den indvending mod lovforandringen, at det for fiskens sig er heldigt eller nødvendigt, at fiskehavet en dag i

ugen er fri for redskaber. Om hvilken betydning dette kan have, er det ikke godt med sikkerhed at udtale sig, før man nærmere lærer at kjende fiskens „gang i havet".

Med hensyn til overtrædelser af lofotlovens bestemmelser for øvrigt og af handelslovene stiller forholdet sig omtrent som under forrige fiske. Dog er der en noksaa betragtelig nedgang iaar i antallet af mulkter for forstyrrelse af den almindelige rolighed, ligesom det som et særsyn kan noteres, at der i vinter ikke blev forelagt nogen mulkt for for tidlig udror eller for sildig sætning.

Ordenen og ædruelighedstilstanden var i vinter i det hele taget upaaklagelig. I enkelte vær som Skraaven, Nufsfjord og Reine var der mod slutningen af fisket og i klareringstiden noget fylderi, ligesom der for Balstad ogsaa iaar klages over, at berusede personer paa landliggedage og jevnlig lørdags- og søndagsaftener færdedes paa landeveiene og afstedkom spektakler. Det paakrævede i, at der anskaffes et arrestlokale pæa Balstad, gjentages derfor i nærværende beretning, hvorhos udtales ønskeligheden om et saadant lokale ogsaa for Skraavens og Reines vedkommende. Det bør bemerkes, at ordenen i Stamsund i vinter var meget god — relativt seet — bedre, end den paa mange aar har været. Opsynsbetjenten dersteds gjør opmerksom paa, at det særlig af hensyn til de hyppige danselag, der holdes i distriktet i fisketiden og som ofte foranlediger støi og krangel, er nødvendigt, at der erhverves politivedtægter for Buksnes herred, i hvilke adgangen til at afholde dans bør gjøres afhængig af politiets tilladelse dertil.

Af arrestationer for drukkenskab og gadeuorden foretoges i vinter kun 6, nemlig 3 i Svolvær, 2 i Kabelvaag og 1 i Sørvaagen. Til sammenligning anføres, at arrestationerne ifjor var 10, i 1899: 11, i 1898: 16 og i 1897: 18.

De vedtagne og idømte bøder tilfaldt med kr. 3047.00 statskassen og med kr. 1519.00 kommunekasser. Af dette sidste beløb tilfaldt Vaagans herredskasse kr. 67.00, Vaagans fattigkasse kr. 620.00, Buksnes herredskasse kr. 50.00, Buksnes fattigkasse kr. 447.50, Flakstads herredskasse kr. 75.00, Flakstads fattigkasse kr. 70.00 og Moskenes fattigkasse kr. 190.00.

Af bøderne til statskassen resterer 5 paa tilsammen kr. 72.00, medens 10 med kr. 92.00 er eftergivne ved benaadning; de øvrige er betalte.

Af de kommunekasserne tilfaldne bøder resterer 7 med tilsammen kr. 257.50; de andre er betalte.

d. Extraordinære dommere.

Overretssagfører N. J. Haugen bestyrede ogsaa i vinter alene dommerhvervet under hele opsynstiden.

Som det vil fremgaa af tabel 3, der angiver antallet og arten af dommerens forretninger i de sidste 10 aar, var antallet af sager, naar undtages 1895, det største i dette tidsrum, og om man gaar endnu længere tilbage i beretningerne, vil man ikke finde tallet overskredet. Tager man saa i betragtning, at der tidligere, naar der var mange sager, fungerede 2 dommere, medens 1 dommer i vinter alene maatte greie det næst største antal sager, som har forekommet, vil man forstaa, at dommeren havde det særdeles travelt. Det af opsynet leiede dampskib var ogsaa iaar til megen nytte for dommeren under hans reiser.

Til sagernes behandling medgik der ialt 79 sessioner, hvoraf 1 til den private sag. Af sagerne angik 2 forhold udenfor Lofoten.

Tabel 3.

Forretning	Sager behandlet af dommerne.									
	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901
Ialt	[2])34	[2])48	[1])61	[1])97	[1])52	[1])68	[2])49	[2])41	[2])64	70
Heraf var:										
1. Retslig afhørelse under efterforskning ..	13	13	28	35	26	46	27	25	[4])25	18
2. Forundersøgelser ...	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
3. Politisager.....	17	27	27	47	13	16	10	15	34	51
4. Søretssager	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—
5. Søforklaringer.....	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—
6. Søprotester	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Taxationsforretninger	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—
8. Private tvistigheder.	4	4	4	12	12	5	7	—	5	1
Af de retslige afhørelser og forundersøgelser angik:										
Polititorseelser	2	2	4	3	—	6	3	2	—	1
Tyveri	3	4	6	14	12	14	11	12	13	11
Bedrageri og falskneri ..	2	1	3	1	4	8	3	4	4	1
Fordølgelse af hittegods.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Straffelovens kap. 18 ...	1	—	—	1	1	—	2	1	—	—
Legemsfornærmelse	4	—	[3])7	4	5	9	2	5	2	3
Andre forbrydelser	1	5	8	12	2	10	6	2	6	2
Uagtsomt drab	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
En fiskers dødsmaade ..	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—

[1]) 2 dommere.
[2]) 1 dommer.
[3]) 1 drabssag.
[4]) Deraf 1 fængslingskjendelse og 3 summarisk paadømte justitssager.

e. Lægevæsenet.

Som tabel 1 udviser, var der inden opsynsdistriktet ansat 8 fiskerilæger mod 7 i tidligere aar, idet det i forrige beretning nævnte andragende fra fiskere om deling af Reine lægedistrikt i 2 distrikter nu var imødekommet.

Udenfor opsynsdistriktet var ansat: i Værø og Røst cand. med. E. Holter, i Borge og Gimsø cand. med. Trygve Berg, i Bø og Malnes cand. med. Alexander Berg, i Øksnes cand. med. Johannes Sætre og i Dverberg cand. med. Hj. Schjelderup.

Efterstaaende tabeller er som vanligt velvillig besørget udarbeidede ved direktøren for det civile medicinalvæsen efter den af lægerne leverede sygestatistik.

Fiskerilægernes indberetninger er udlaante, og indtages her af dem følgende:

Skraaven. Sundhedstilstanden var særdeles god, saa det samlede antal behandlede syge var usædvanligt lidet. Paa sygehuset henlaa kun 9 patienter, hvorat de fleste led af lettere sygdomme. Liggedagenes antal var i alt 66.

Af farligere epidemiske sygdomme optraadte intet tilfælde. Influenza forekom, dog kun spredt og enkeltvis og af let natur; kun et tilfælde var kompliceret med lungebetændelse.

De øvrige sygdomme, der behandledes, var for det meste de almindelige akute og kroniske aandedræts- og fordøielsesbesværligheder. Venerisk sygdom forekom ikke, hvorimod skab optraadte hos et par patienter, der havde medbragt smitten fra fiskevær vestenfor.

Til de øvrige inden distriktet liggende vær blev ingen reise foretaget, da lægens nærværelse der efter de indhentede oplysninger om sundhedstilstanden ikke syntes paakrævet, og da der desuden var saa liden almue forsamlet i de vær.

Vandforholdene i Skraaven er lidet tilfredsstillende. Som følge af den jevne nedbør i vinter, og da fiskeralmuen var forholdsvis liden, indtraadte der ingen egentlig vandmangel; men saadan er at befrygte ved indtrædende længere tøveir, eftersom nedslagsfelterne for de fleste brøndes vedkommende er meget smaa og tilsiget derfor lidet. Vandet er ogsaa daarligt; det har en styg, brunagtig farve og smager mindre godt. Hertil kommer, at det paa grund af den ringe renlighedssans hos fiskerne og de mindre gode hygieniske forholde inden været jevnlig er udsat for forurensning.

Svolvær og Østnesfjorden. Ogsaa her karakteriseres sundhedstilstanden som særdeles god. Da fisket slog omtrent totalt feil for disse vær, var belægget af almue yderst lidet, i Østnesfjorden kun nogle faa fremmede baade. Ialt behandledes 222 fiskere, af hvilke 4 indlagdes paa sygehuset i Kabelvaag.

Bortseet fra enkelte tilfælde af influenza af mild natur indtraf der af epidemiske sygdomme kun ét tilfælde af lungebetændelse hos en 69 aarig mand, som døde deraf i sit hjem i Østnesfjorden.

Af veneriske sygdomme forekom et par tilfælde af gonorrhoe, som vedkommende havde paadraget sig før ankomsten til Lofoten. Skab optraadte heldigvis ogsaa kun hos nogle faa patienter. Tandudtrækninger udgjorde som sædvanligt en temmelig høi procent af de behandlede tilfælde.

Heller ikke i vinter fandtes det paakrævet at holde kontor i Østnesfjorden, hvortil der kun foretoges et par reiser efter budsendelse.

Hvad vandforholdene i Svolvær angaar, saa er de i sin nuværende tilstand høist utilfredsstillende. Bassinet i Indstadviken er altfor lidet for behovet og er meget udsat for at fryse til, og borehullet paa Lilleøen maa vistnok sættes ganske ud af betragtning, da det giver baade lidet og daarligt vand, og det desværre har vist sig umuligt at holde pumpeindretningen i brugbar stand. Fiskerilægen henstiller derfor til medicinalfondet og staten direkte eller indirekte at sikre sig det for fiskeralmuen fornødne vand i det vandverk, som efter al sandsynlighed i en nær fremtid vil blive anlagt i Svolvær.

Vaagene og Hopen. Ingen indberetning.

Henningsvær. Denne vinters fiske medførte lidet arbeide for fiskerilægen. Dette hidrørte saavel fra den omstændighed, at fiskeralmuen i det hele taget var liden, som fra, at sundhedstilstanden var meget tilfredsstillende og de optrædende sygdomsformer som regel lette.

Trods det i den bedste del af fisket gjennemgaaende urolige og kolde veir var antallet af katarrhalske affektioner i aandedrætsorganerne ringe, fraseet lettere former af forkjølelse og fraseet, at de fra mars maaned ret talrigt optrædende tilfælde af influenza i aar var mere ledsagede af affektion af respirationstractus end i de foregaaende aar, dog som regel let. Pneumoni forekom kun én gang.

Af epidemiske sygdomme optraadte kun influenza som udtalt epidemi med ret talrige tilfælde, i det hele taget lette. Desuden forekom 1 eller 2 tilfælde af nervefeber, det ene saa let, at det mulig var tvivlsomt, det andet med regulært forløb, og laa patienten endnu ved lægetjenestens afslutning tilbage paa sygehuset i 8de uge. Smittekilden kunde ikke udledes for nogen af dem.

Af dødsfald indtraf under fisket 3, hvoraf 2 ved drukning paa grund af kuldseiling; det tredie skyldtes akut opadstigende paralyse, der førte til døden i løbet af vel en uge.

Furunkler (blodbylder), især om haandledene, og deraf følgende smaaabscesser var som ledsagere af det ret gode fiske noksaa hyppige; men ordentlige værkefingre med langvarigt og slemt forløb forekom ikke.

Det hele antal af behandlede syge udgjorde 673, deraf paa sygehuset kun 24 med tilsammen lidt over 400 liggedage.

Ved de hygieniske forhold i været var der intet særligt at bemerke, naar undtages, at der med hensyn til drikkevandet er adskilligt tilbage at ønske.

Stamsund, Steine, Ure. Ingen indberetning.

Balstad. Ligesaa.

Nufsfjord, Sund. For disse vær med mellemliggende Østre og Vestre Nesland var der iaar — som tidligere nævnt — ansat egen fiskerilæge, med hvilken ordning der blandt fiskerne og andre hørtes udtalt almindelig tilfredshed.

Næsten under hele fisket herskede en temmelig udbredt influenzaepidemi, som regel dog af mild karakter, særlig for deres vedkommende, som strax kom under lægebehandling, hvorimod eftersygdommene — væsentligst bronkiter og pleuriter — var temmelig slemme og langvarige hos dem, der gav sig for god tid med at søge til lægen. Epidemien var sterkest i begyndelsen af februar til først i mars, aftog derefter, saa den ved udgangen af mars var sjelden, men brød saa ud igjen en uges tid ind i april. Sygdommen var i den første tid og udover nærmest af tuføs karakter, men blev i april rheumatisk, saa man ofte kunde være i tvivl, om man ikke havde en akut rheumatisme for sig.

For øvrigt maatte sundhedstilstanden siges at være meget god. Kun 1 patient blev afsendt til sygehuset.

Lægen havde fast station i Sund, men holdt som regel et par dage ugentlig kontor i Nufsfjord.

Reine, Sørvaagen. Fra begyndelsen af fisket til først i april maaned var sundhedstilstanden særdeles god. I de første dage af april udbrød en influenzaepidemi, der greb saaledes om sig, at de fleste af befolkningen maatte gjennemgaa sygdommen. Heldigvis hørte epidemien ikke til de strengeste; men flere fik dog efter sin influenza en mere eller mindre langvarig hoste. Ogsaa tidligere paa vinteren iagttoges en del influenzatilfælde, uden at dog ved dem nogen epidemisk karakter kunde spores.

For andre epidemier var distriktet skaanet.

Veneriske sygdomme blandt fiskerne var sjeldne og næsten altid, naar de forekom, erhvervede paa hjemstederne.

Skab forekom yderst sjelden.

Af andre sygdomme havdes de almindelige, der pleier at optræde under vinterfiskerierne.

Paa sygehuset behandledes 42 patienter, hvoraf 2 for fattigvæsenets regning. Liggedagenes samlede antal for fiskerne var 822.

Ialt behandledes 754 patienter.

De hygieniske forhold er muligens noget bedre i værene end tidligere, idet rorboderne og disses nærmeste omgivelser ofres mere opmerksomhed fra fiskernes side.

Regelmæssige reiser er foretagne af lægen til Sørvaagen og Aa, i hvilke vær 2 dage ugentlig er tilbragte, naar forholdene ved sygehuset har tilladt saa langt fravær.

Fiskerilægen henstiller til fiskerne, naar undtages de særlig presserende tilfælde, ikke at søge lægen udenfor den almindelige kontortid, der som regel er fra kl. 10—1 fm. og fra kl. 4—7 em. Tiden, der ikke medgaar til kontortid, tiltrænges nemlig nødvendigvis til forskjellig andet, som at tilse og stelle sygehuset, ordne og tillave medikamenter, føre protokoller og korrespondancer m. m. m. Fiskerne vilde gjøre sig selv den største tjeneste ved at tage hensyn til kontortiden; thi skal lægen kunne udføre sit arbeide med grundighed, maa han ogsaa have nogen hvile, og det kan han kun faa ved, at publikum respekterer kontortiden, saavidt omstændighederne tillader det. —

Antallet af behandlede syge i hvert distrikt indenfor og udenfor opsynsdistriktet forefindes i tabel 4.

Tabel 4. **Behandlede syge under lofotfisket 1901.**

Distrikt	Behandlede syge			Fordeling paa maanederne																
				Januar			Februar			Mars			April			Mai				
	Sum	Deraf		Behandlede	Deraf		Behandlede	Deraf		Behandlede	Deraf		Behandlede	Derat		Behandlede	Deraf			
		paa sygehus	døde		paa sygehus	døde		paa sygehus	døde		paa sygehus	døde		paa sygehus	døde		paa sygehus	døde		
Indenfor opsynsdistriktet:																				
Skraaven[1])	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svolvær og Østnesfjorden	232	4	1	—	—	—	74	1	—	96	3	1	62	—	—	—	—	—	—	—
Vaagene og Hopen ...	763	42	2	12	—	—	182	12	2	382	30	—	187	—	—	—	—	—	—	—
Henningsvær	674	24	3	17	3	1	157	3	2	316	13	—	184	5	—	—	—	—	—	—
Stene, Stamsund, Ure .	787	76	5	25	2	1	219	20	2	339	30	1	204	21	1	—	—	—	—	—
Balstad og Mortsund ..	936	60	1	48	3	—	283	14	—	370	20	1	235	23	—	—	—	—	—	—
Sund og Nufsfjord	490	1	—	16	—	—	186	—	—	202	—	—	86	1	—	—	—	—	—	—
Reine og Sørvaagen...	764	40	2	72	4	—	235	13	—	235	13	1	222	10	1	—	—	—	—	—
Sum	4646	247	14	190	12	2	1336	63	6	1940	109	4	1180	63	2	—	—	—	—	—
Udenfor opsynsdistriktet:																				
Værø og Røst	526	20	—	55	2	—	146	7	—	148	7	—	177	4	—	—	—	—	—	—
Borge og Gimsø	203	2	—	58	2	—	68	—	—	56	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—
Bø og Malnes	176	1	—	58	1	—	26	—	—	40	—	—	34	—	—	18	—	—	—	—
Øksnes	169	1	1	58	1	1	58	—	—	37	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Dverberg.....	66	—	—	22	—	—	11	—	—	14	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Sum	1140	24	1	251	6	1	309	7	—	295	7	—	267	4	—	18	—	—	—	—
Samlet sum	5786	271	15	441	18	3	1645	70	6	2235	116	4	1447	67	2	18	—	—	—	—

[1]) Ingen sygelister indkomne.

I tabel 4 a er anført dødsaarsagerne og de dødes omtrentlige alder; i tabel 4 b de dødes hjemstavn.

Tabel 4 a. **Opgivne dødsaarsager under lofotfisket 1901.**

Causa mortis	Sum.	Kjøn og alder: 20—30 aar mk.	30—40 aar mk.	60—70 aar mk.	uopgivet alder mk.	Dødsaarsag
		(Indenfor opsynsdistriktet).				
Epilepsia	1	1	—	—	—	Epilepsi
Exhaustio virium	1	—	—	1	—	Udmattelse
Meningitis	1	1	—	—	—	Hjernebetændelse
Nephritis	1	1	—	—	—	Nyresygdom
Pneumonia	3	1	1	1	—	Lungebetændelse
Submersio	3	1	—	—	2	Drukning
Tuberculosis pulmonum	1	1	—	—	—	Lungetæring
Vitia organ. cerebri vel medullæ spinalis	1	1	—	—	—	Organisk hjerne- eller rygmarvssygdom
Causa mortis nondeterminala	2	—	—	—	2	Uopgivet dødsaarsag
Sum	14	7	1	2	4	
		(Udenfor opsynsdistriktet).				
Nephritis	1	1	—	—	—	Nyresygdom
Sum	1	1	—	—	—	
Tilsammen	15	8	1	2	4	

Tab. 4 b. **Hjemstavn for de under lofotfisket 1901 døde fiskere.**

Indenfor opsynsdistriktet.

Nordre Trondhjems amt:

Leka 1.

Nordlands amt:

Dønnes 1, Bodø 1, Skjærstad 1, Sørfolden 1, Steigen 1, Hammerø 2, Vaagan 1, Valberg 1.

Tromsø amt:

Ibbestad 2.

For 2, der døde paa sygehus, er hjemstedet ikke opgivet.

Udenfor opsynsdistriktet.

Nordlands amt:

Øksnes 1.

8 opgives døde paa sygehus, 2 i rorbod, 1 døde i sit hjem, 3 omkom paa sjøen ved drukning; 1 uopgivet.

Tabel 5 viser, hvor mange procent af samtlige lofotsøgende lægerne har behandlet i de sidste 10 aar, hvor mange har været indlagte paa sygehus og derhos antallet af døde ligesom det procentvise forhold af døde lige over for lofotsøgende, sygebehandlede og paa sygehus indlagte.

Tab. 5.

Aar	Sum af lofot-søgende — fiskere, fartøisfolk o. a.	Procent syge af alle mand	Sygebehandlede	Paa syhelhus behandlede	Procent paa sygehus af sygebehandlede	Døde af sygebehandlede	Procent døde		
							af lofotsøgende	af syge-behandlede	af paa sygehus behandlede
1892.....	34300	16.1	5508	515	9.4	29	0.08	0.53	5.6
1893.....	30900	13.6	4193	419	10.0	9	0.03	0.21	2.1
1894.....	32200	19.0	6125	—	—	22	0.07	0.36	—
1895.....	37800	17.1	6470	454	7.0	15	0.04	0.23	3.3
1896.....	37610	17.8	6680	469	7.0	16	0.04	0.24	3.4
1897.....	35700	20.2	7221	520	7.2	14	0.04	0.19	2.7
1898.....	33700	16.1	5448	387	7.1	10	0.03	0.18	2.6
1899.....	27800	17.6	4897	438	8.9	12	0.04	0.25	2.7
1900.....	25500	19.6	5014	328	6.5	17	0.06	0.33	5.1
1901.....	21000	22.1	4646	247	5.3	14	0.07	0.30	5.7

De epidemiske sygdomme indenfor og udenfor opsynsdistriktet er angivne henholdsvis i tabel 6 a og tabel 6 b.

De ikke epidemiske sygdomme indenfor opsynsdistriktet anføres i tabel 7 a og antallet af behandlede veneriske tilfælde for hvert af de sidste 10 aar i tabel 7 b.

Sluttelig fremkommer i tabel 7 c opgave over de udenfor opsynsdistriktet behandlede ikke epidemiske sygdomme.

Tab. 6 a.

Epidemiske sygdomme under lofotfisket 1901.

(Indenfor opsynsdistriktet).

Sygdom	Sum		Behandlede i				Fordeling paa fiskeridistrikterne															
	Behandlede	Døde	Januar	Februar	Mars	April	Skraaven		Svolvær og Østnesfjorden		Vaagen og Hopen		Henningsvær		Stene, Stamsund, Ure		Balstad og Mortsund		Sund og Nufsfjord		Reine og Sørvaagen	
							Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde
Tyfoidfeber	8	—	—	2	3	3	Ingen sygelister		—	—	3	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Simpel feber	43	—	3	10	13	17			—	—	—	—	5	—	—	—	38	—	—	—	—	—
Simpel feber og influenza	95	—	—	—	56	39			—	—	—	—	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rosen	4	—	2	—	1	1			—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—
Kusma	17	—	—	7	8	2			—	—	4	—	—	—	9	—	4	—	—	—	—	—
Akute katarrer i aandedrætsorganerne	419	—	5	64	211	139			19	—	79	—	49	—	81	—	98	—	8	—	85	—
Katarralsk og follikulær angina	74	—	4	15	36	19			3	—	4	—	9	—	12	—	25	—	4	—	17	—
Influenza	355	—	4	66	166	119			17	—	53	—	—	—	60	—	5	—	131	—	89	—
Krupøs lungebetændelse	18	3	2	8	7	1			1	1	—	—	1	—	6	2	7	—	—	—	3	—
Pleurit	36	—	3	11	13	9			—	—	4	—	3	—	5	—	9	—	8	—	7	—
Gigtfeber	8	—	2	3	3	—			1	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	3	—
Akut diarré	60	—	2	13	34	11			2	—	5	—	—	—	—	—	33	—	11	—	9	—
Skjørbug	1	—	—	1	—	—			—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Sum	1138	3	27	200	551	360			43	1	154	—	164	—	180	2	221	—	162	—	214	—

Tabel 6 b.

Epidemiske sygdomme under lofotfisket 1901.

(Udenfor opsynsdistriktet.)

Sygdom	Sum		Behandlede i:				Fordeling paa fiskeridistrikterne									
							Værø og Røst		Borge og Gimsø		Bø og Malnes		Øksnes		Dverberg	
	Behandlede	Døde	Januar	Februar	Mars	April	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde
Simpel feber	4	—	1	2	—	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Skarlagensfeber	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Difteri	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rosen	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Akut katarr i aandedrætsorganerne	77	—	18	15	18	26	29	—	6	—	8	—	19	—	15	—
Katarralsk og follikulær angina	12	—	1	2	5	4	8	—	—	—	—	—	4	—	—	—
Influenza	52	—	1	13	14	24	29	—	7	—	—	—	9	—	7	—
Krupøs lungebetændelse	5	—	—	1	3	1	2	—	2	—	—	—	1	—	—	—
Pleurit	14	—	2	3	3	6	9	—	1	—	1	—	1	—	2	—
Gigtfeber	6	—	1	2	3	—	2	—	2	—	1	—	—	—	1	—
Akut diarré	13	—	3	8	—	2	3	—	4	—	2	—	4	—	—	—
Sum	186	—	27	48	46	65	84	—	23	—	15	—	38	—	26	—

Tabel 7 a.

Ikke epidemiske sygdomme under lofotfisket 1901.

(Inden opsynsdistriktet).

Sygdom	Sum		Fordeling paa fiskeridistrikterne																	
	Behandlede	Døde	Skraaven		Svolvær og Østnesfjorden		Vaagene og Hopen		Hennings-vær		Stene, Stamsund og Ure		Balstad og Mortsund		Sund og Nufsfjord		Reine og Sørvaagen	
			Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde
Hjernebetændelse	3	1			—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—
Andre hjerne- og rygmarvssygdomme	28	2			—	—	—	—	3	1	3	1	17	—	—	—	5	—
Andre nervesygdomme	127	—			7	—	51	—	11	—	13	—	17	—	1	—	27	—
Sindssygdom	2	—			—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Hjertesygdom	33	—			2	—	5	—	9	—	2	—	6	—	3	—	6	—
Kronisk bronkit, astma	67	—			8	—	10	—	1	—	15	—	7	—	11	—	15	—
Lungetuberkulose	31	1			2	—	12	—	3	—	6	1	6	—	—	—	2	—
Blodspytning (blodbrækning)	9	—			—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	5	—
Akut sygdom i fordøielsesorganerne	114	—			2	—	7	—	55	—	14	—	10	—	5	—	21	—
Kronisk gastrit, kardialgi	255	—			12	—	36	—	—	—	82	—	71	—	15	—	39	—
Tarmslyng	2	—			—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Leversygdom, gulsot	7	—			1	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	2	—
Nyresygdom	5	1			—	—	2	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—
Anden sygdom i urinveiene	23	—			—	—	2	—	4	—	5	—	7	—	2	—	3	—
Andre kroniske underlivssygdomme	41	—			2	—	26	—	2	—	4	—	3	—	—	—	4	—
Blod- og ernæringssygdomme	74	—			8	—	22	—	4	—	3	—	15	—	8	—	14	—
Akut og kronisk rheumatisme	327	—			15	—	52	—	124	—	41	—	52	—	19	—	24	—
Fnat og smitsom hudsygdom	60	—			3	—	15	—	9	—	6	—	14	—	5	—	8	—
Andre hudsygdomme	106	—			4	—	8	—	19	—	22	—	33	—	10	—	10	—
Syfilis	5	—			—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—
Gonorré, epididymit	45	—			2	—	2	—	7	—	4	—	21	—	2	—	7	—

Ingen sygelister

(Forts.)

Sygdom	Sum		Fordeling paa fiskeridistrikterne																	
	Behandlede	Døde	Skraaven		Svolvær og Østnesfjorden		Vaagene og Hopen		Hennings-vær		Stene, Stamsund og Ure		Balstad og Mortsund		Sund og Nufsfjord		Reine og Sørvaagen	
			Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde
Saar (vulnera)	93	—			1	—	14	—	19	—	9	—	28	—	5	—	17	—
Benbrud, luxationer	23	—			—	—	8	—	—	—	3	—	—	—	8	—	4	—
Ben- og ledsygdom	53	—			3	—	8	—	6	—	9	—	9	—	6	—	12	—
Stød, forvridning	120	—			17	—	23	—	3	—	11	—	41	—	7	—	18	—
Seneskedebetændelse	45	—			2	—	—	—	4	—	17	—	10	—	1	—	11	—
Lymfangit, aarebetændelse	36	—			2	—	4	—	4	—	4	—	8	—	3	—	11	—
Bylder, flegmone, karbunkel	191	—			2	—	25	—	20	—	48	—	41	—	23	—	32	—
Værkefingre	142	—			4	—	15	—	13	—	24	—	51	—	22	—	13	—
Ulcera	56	—			2	—	18	—	4	—	2	—	4	—	6	—	20	—
Forbrænding	19	—			—	—	2	—	1	—	4	—	6	—	2	—	4	—
Forfrysning	23	—			—	—	7	—	5	—	4	—	4	—	1	—	2	—
Øiensygdom	184	—			13	—	41	—	14	—	41	—	36	—	13	—	26	—
Øresygdom	89	—			10	—	22	—	12	—	4	—	23	—	7	—	11	—
Sygdom i næsen, blødning	16	—			2	—	1	—	2	—	1	—	7	—	—	—	3	—
Svulster	18	—			—	—	—	—	4	—	1	—	11	—	—	—	2	—
Brok	28	—			—	—	2	—	4	—	13	—	4	—	—	—	5	—
Andre sydomme	17	3			5	—	7	1	4	—	1	—	—	—	—	—	—	2[1])
Sum	2517	8			131	—	449	1	373	1	422	3	570	1	185	—	387	2
Tandudtrækning	988	—			58	—	159	—	135	—	185	—	145	—	143	—	163	—
Drukning	3	3			—	—	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Epidemiske sygdomme	1138	3			43	1	154	—	164	—	180	2	221	—	162	—	214	—
Tilsammen	4646	14	Ingen sygelister		232	1	763	2	674	3	787	5	936	1	490	—	764	2

[1]) Uopgivet dødsaarsag.

Tabel 7 b.

Antal veneriske tilfælde under lofotfisket.

Aar	Sum af lofot-søgende	Antal veneriske tilfælde	1 venerisk kommer paa hver
1892	34 300	55	624
1893	30 900	41	754
1894	32 200	74	435
1895	37 800	97	390
1896	37 600	98	384
1897	35 700	51	700
1898	33 700	76	443
1899	27 800	44	632
1900	25 500	64	398
1901	21 000	50	420

Tabel 7 c.

Ikke epidemiske sygdomme under lofotfisket 1901.

(Udenfor opsynsdistriktet).

Sygdom	Sum		Fordeling paa fiskeridistrikterne									
	Behandlede	Døde	Værø og Røst		Borge og Gimsø		Bø og Malnes		Øksnes		Dverberg	
			Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde	Beh.	Døde
Andre nervesygdomme	40	—	20	—	3	—	8	—	4	—	5	—
Sindssygdom	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Hjertesygdom	17	—	11	—	1	—	2	—	1	—	2	—
Kronisk bronkit, astma	34	—	7	—	10	—	3	—	13	—	1	—
Lungetuberkulose	15	—	4	—	5	—	5	—	1	—	—	—
Blodspytning (blodbrækning)	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Akut sygdom i fordøielsesorganerne	32	—	22	—	5	—	2	—	—	—	3	—
Kronisk gastrit, kardialgi	68	—	17	—	7	—	17	—	21	—	6	—
Leversygdom, gulsot	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Nyresygdom	5	1	—	—	3	—	1	—	1	1	—	—
Anden sygdom i urinveiene	9	—	5	—	2	—	—	—	2	—	—	—
Andre kroniske underlivssygdomme	16	—	11	—	—	—	—	—	4	—	1	—
Blod- og ernæringssygdom	10	—	6	—	1	—	3	—	—	—	—	—
Leptæmi, pyæmi	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Akut og kronisk rheumatisme	67	—	36	—	13	—	12	—	5	—	1	—
Fnat og smitsom hudsygdom	24	—	8	—	6	—	4	—	6	—	—	—
Andre hudsygdomme	23	—	17	—	2	—	3	—	1	—	—	—
Veneriske saar	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Syfilis	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Gonorré og epididymit	18	—	1	—	9	—	5	—	1	—	2	—
Saar (vulnera)	27	—	20	—	1	—	5	—	1	—	—	—
Benbrud, luxationer	18	—	12	—	3	—	1	—	—	—	2	—
Ben- og ledsygdom	11	—	7	—	2	—	1	—	1	—	—	—
Stød og forvridning	57	—	18	—	16	—	12	—	5	—	6	—
Seneskedebetændelse	12	—	7	—	—	—	2	—	2	—	1	—
Lymfangit, aarebetændelse	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Bylder, flegmone, karbunkel	27	—	17	—	1	—	5	—	4	—	—	—
Værkefingre	27	—	6	—	3	—	11	—	6	—	1	—
Ulcera	16	—	8	—	1	—	1	—	5	—	1	—
Forbrænding	3	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Forfrysning	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Øiensygdom	41	—	23	—	10	—	4	—	3	—	1	—
Øresygdom	14	—	10	—	1	—	3	—	1	—	—	—
Sygdom i næsen, blødning	9	—	6	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Svulster	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Brok	12	—	3	—	6	—	2	—	1	—	—	—
Sum	673	1	315	—	117	—	118	—	89	1	34	—
Tandudtrækning	281	—	127	—	63	—	43	—	4[illegible]	—	6	—
Epidemiske sygdomme	186	—	84	—	23	—	15	—	38	—	26	—
Tilsammen	1140	1	526	—	203	—	176	—	169	1	66	—

f. Kirke- og skolevæsenet.

Om den extraordinære geistlige betjening under lofotfisket har iaar biskopen i Tromsø velvillig meddelt en beretning, hvoraf her indtages den største del.

Skraaven. Her betjente i februar maaned stiftskapellan Stensaas, derefter fra 1ste til 15de mars sognepræst Gjerløw og pastor Janke og under den resterende del af fisket stiftskapellan Kringen.

I Brettesnes og Østnesfjorden virkede emissær Hans Johannesen fra Tromsø blandt fiskerne i én maaned fra slutningen af februar.

I Svolvær udførtes betjeningen den hele tid af personelkapellan til Buksnes Jørgen Thronsen.

Kabelvaag. Sognepræst Gjerløw med bistand af pastor Janke betjente her under hele fisket.

Efter opsynsbetjentens indberetning var saavel frimenighedens forsamlingshus „Bethania“ som bedehuset benyttet som fiskerhjem. Det sidste, der bestyredes af emissær Nilsen og en diakonisse, var overmaade godt besøgt af baade fiskere, hjemfolk og tilreisende, der ikke var fiskere.

Ørsnes og Kalle. Her var fra begyndelsen af februar til midten af mars emissær Eidissen fra Tromsø stationeret. Derefter overtoges betjeningen af sognepræst Gjerløw og pastor Janke.

I Henningsvær virkede stiftskapellan Rolness den hele tid.

Opsynsbetjenten indberetter, at ogsaa en udsending fra indremissionen virkede der. Bedehuset blev som ifjor benyttet som fiskerhjem og bestyredes af denne emissær i forening med en diakonisse.

Stamsund, Steine og Ure betjentes af stiftskapellan Holmboe med bolig i Steine. Til hans bistand var emissær Ingvard Ingebrigtsen fra Dyrø stationeret i Ure i 2 maaneder fra midten af februar.

I Balstad og Mortsund udførtes den geistlige betjening af sognepræst Arctander i Buksnes.

Nufsfjord, Sund, Reine, Moskenes, Sørvaagen og Aa. Stiftskapellan Sætrang havde sit virkefelt her med bolig i Reine, hvorhos Flakstads sognepræst, provst Landmark, deltog i disse værs betjening. I Nufsfjord var under hele fisket lærer Stenersen fra Ibbestad stationeret, og fra midten af mars var desuden emissær Kristensen fra Skjærstad sendt til hjælp.

Betjeningen har været udført ved gudstjenstlige sammenkomster i kirke eller bedehus søn- og helligdage saavel formiddag som eftermiddag, ligesaa paa landliggedage i ugen. Sammenkomsterne har været jevnt

godt besøgte, navnlig om søndagene. Desuden har man virket ved samtaler med den enkelte og ved besøg i rorboderne og paa sygehusene.

Biskopen foretog ogsaa iaar sin vanlige reise til Lofoten, forrettede gudstjeneste fastelavenssøndag i Reine og første søndag i faste i Henningsvær kirke, hvorhos han besøgte enkelte andre vær.

Kun i ét vær holdtes fiskerskole ved de af biskopen udsendte folk. Det var i Nufsfjord, hvor lærer Stenersen samlede landgutterne om dagen og de voxne om aftenen. Søgningen til denne undervisning var dog ikke — særlig for de voxnes vedkommende — synderlig god. Det viser sig vanskeligt at holde disse skoler igang, navnlig naar veiret er godt og fisket slaar til.

---

g. Telegrafvæsenet.

Telegrafinspektør K. Strømsted har som sædvanligt velvillig meddelt de fornødne oplysninger og opgaver vedkommende telegrafvæsenet.

Stationernes antal var 22, nemlig 21 faste og 1 feltstation. Af disse holdtes de 18 aabne hele aaret, 8 som telegraf, 5 som telegraf under fisket og som telefon resten af aaret samt 5 som udelukkende telefon.

Personalet ved stationerne blev under fisket forstærket med indtil 22 tjenestgjørende — i en enkelt maaned —. Ved Lødingen station forøgedes betjeningen i samme tid med indtil 4 tjenestgjørende.

Kalle station aabnedes 7de, Ørsvaag 9de og Vaterfjord 26de januar; feltstationen i Steine 5te februar.

Vaterfjord lukkedes 4de, Ørsvaag 20de, Kalle og Steine 30te april.

I tabel 8 er anført antallet af de i vinter under fisket expederede telegrammer. Antallet var 758 flere end i 1900, men 3184 færre end i 1899.

Tabel 8.

Opgave

over antallet af expederede telegrammer ved telegraf- og telefonstationerne i Lofoten under vinterfisket i aaret 1901.

	Januar		Februar		Marts		April		Tilsammen
	Afsendte	Ankomne	Afsendte	Ankomne	Afsendte	Ankomne	Afsendte	Ankomne	
Digermulen	47	52	58	196	88	279	40	128	888
Brettesnes	45	62	150	226	535	362	102	153	1635
Skraaven	151	121	456	296	710	527	409	350	3020
Vatertjord	6	27	60	217	34	275	3	26	648
Svolvær	1503	788	2164	1137	3076	1824	2074	1569	14135
Kabelvaag	499	457	817	676	1646	1136	1602	1283	8116
Ørsvaag	28	57	175	269	313	441	112	166	1561
Kalle	61	67	324	251	691	421	272	230	2317
Henningsvær	422	216	839	586	1871	1315	1227	943	7419
Lyngvær	45	41	35	46	29	49	62	67	374
Valberg	12	12	—	—	3	2	12	8	49
Stamsund	315	214	636	385	1146	825	902	615	5038
Steine	—	—	48	135	224	327	134	195	1063
Ure	158	86	572	326	960	686	683	482	3953
Balstad	556	271	820	514	1561	1082	1229	886	6919
Bøstad	55	34	48	30	59	31	59	51	367
Borgevær	30	24	42	35	25	28	59	58	301
Nufsfjord	233	123	446	270	604	513	571	405	3165
Ramberg	39	24	13	26	6	7	26	33	174
Sund	249	191	621	309	520	473	425	345	3133
Reine	262	205	462	345	546	462	501	427	3210
Sørvaagen	602	393	946	605	985	721	1267	921	6440
Tilsammen	5318	3465	9732	6880	15632	11786	11771	9341	73925
Ialt	8783		16612		27418		21112		

Tabel 9 viser telegrafkorrespondancen under fisket i de 8 sidste aar.

Tabel 9.

Maaned	1000 telegrammer							
	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901
Januar	10.5	10.5	9.4	10.3	7.8	8.8	11.0	8.8
Februar	18.9	21.1	19.2	18.0	16.2	16.6	16.8	16.6
Mars	31.5	45.7	35.5	39.8	34.0	27.6	26.5	27.4
April	32.1	28.2	23.0	27.5	24.6	24.1	18.8	21.1
Ialt	93.0	105.5	87.1	95.6	82.6	77.1	73.1	73.9

Tabel 10 meddeler telegrammernes antal ved lofotstationerne for hele aaret i de sidste 15 aar undtagen i 1898, 1899, 1900 og 1901, for hvilke aar opgaver mangler.

Tabel 10.

Aar	1000 telegrammer				Procent af hele aarets expedition
	Afsendte	Modtagne	Ialt	I fisketiden	
1887	33.9	27.0	60.9	42.2	67.1
1888	52.1	40.2	93.2	62.3	67.5
1889	54.4	43.9	98.3	69.8	71.0
1890	68.0	53.6	121.6	80.0	66.0
1891	61.5	49.1	110.6	75.7	68.4
1892	60.2	50.4	110.6	76.3	69.0
1893	67.6	55.2	122.8	82.6	67.3
1894	77.4	62.0	139.4	93.0	66.7
1895	90.1	63.2	153.3	105.5	68.8
1896	78.0	55.6	133.6	87.1	65.2
1897	75.5	62.5	138.0	95.6	69.2
1898				82.6	
1899				77.1	
1900				73.1	
1901				73.9	

Et til telegrafinspektøren iaar indsendt andragende om oprettelse af telegraf- eller rigstelefonstation i det betydelige fiskevær Mortsund anbefales paa det bedste.

---

h. Post- og passagerbefordringen.

Lokalruterne i Lofoten og Vesteraalen udførtes som vanligt af det Vesteraalske dampskibsselskabs skibe „Hadsel“ og „Røst“.

I Skraaven hørtes gjentagende klager over den mangelfulde lokale dampskibsfart. Klagerne gjaldt særlig det fra ifjor uforandrede forhold,

at den med hurtigruteskibet lørdag ankomne sydpost blev liggende over i Svolvær i hele 2 døgn, ligesom den omstændighed, at lokalskibet paa turen østover om lørdagen flere gange ikke naaede frem til Svolvær før efter sydgaaende hurtigruteskibs afgang derfra. At Skraaven undertiden blev sløifet som anløbssted i lokalskibets lørdagsture østover, forat skibet skulde naa „hurtigruten“ i Svolvær, gjorde naturligvis ikke forholdet bedre for Skraavens vedkommende.

For øvrigt henvises til beretningen for 1899, da der siden det aar ikke er truffet nogen mere tilfredsstillende og tidsmæssig ordning af post- og passagerbefordringen for de udenfor hurtigruteanløbene liggende steder i Lofoten.

Til Nesland blev der i vinter i fisketiden 3 gange ugentlig befordret post fra Sund. Denne ordning vakte almindelig tilfredshed blandt de paa Nesland roende fiskere.

---

i. Havnevæsenet.

Skraaven. Da fisket i vinter for en stor del foregik paa det østenfor Skraaven liggende hav, var den ringe dybde i Ørsundet — havnens østre indløb — end mere til uleilighed og hinder for færdselen end sædvanlig. En snarlig og fuldstændig opmudring i dette sund er derfor høist paakrævet.

Vaagene. Den beskrivelse af de herværende havneforhold, som blev givet i beretningen for 1900, passer fremdeles. Alene ved Bruberget i Storvaagen skal der sommeren 1900 være mudret en del; men saavel Finnespollen med indløbet til denne og den ydre havn ved Kabelvaag som Høljesundet, Rækøkilen og Storvaagkilen ved Storvaagen er i samme forfatning som tidligere, ja, maaske i en end værre. At der i saapas store fiskevær som de her omhandlede og særlig ved et saa tæt bebygget og trafikeret sted som Kabelvaag, hvor det norske havnevæsen til og med har, kan man sige, sin hovedstation i Nordland, skal raade saa elendige havneforhold til trods for de gjentagne forestillinger om forbedringer ved dem, nærmer sig nu stærkt en skandale.

Hvilken skjæbne den i forrige beretning anførte henstillen til havnestyret om at rette paa manglerne har faaet, vides endnu ikke.

Henningsvær. Kaarbøvalen er endnu ikke gjenmuret og paafyldt.

Stamsund. Opmudring af Buøvalen paakræves, da den holder paa at aure igjen.

Balstad. Hatvigens opmudring omerindres atter.

Reine. Ogsaa i vinter blev der indsendt et andragende til storthinget fra fiskere, fartøifolk og væreiere om hurtig bevilgning til gjenmuring af Havnøhullet. Saafremt dette arbeide havde været udført tidligere, vilde den skade, som foraarsagedes ved uveiret og den store flod den 22de januar iaar, sandsynligvis været undgaaet for Havnøs vedkommende. Her reves nu væk 3 rorboder og flere blev beskadigede, ligesom næsten alle kaier og hjeldbrug til ca. 100000 fisk strøg med. Et held i uheldet var det, at uveiret indtraf saa tidligt i fisket, at det vanlige antal baade og fartøier endnu ikke var ankommet. Havde belægget været det almindelige, vilde skaden efter al rimelighed blevet betydelig større, og det er ikke usandsynligt, at menneskeliv da vilde gaaet med.

Derfor gjentages her indtrængende nødvendigheden af, at Havnøhullet og Aarebrottet gjenmures eller gjenkastes.

En yderligere uddybning af indtil 3 fod af indløbet til Reine havn paakræves, da dampskibene ved lavvand ikke vil resikere at gaa ind over revet, men ankrer paa flaget mellem Reine og Olenilsø, hvilket i høi grad besværliggjør expeditionen af skibene, foruden at denne — expeditionen — i stormende veir derved er forbunden med fare.

---

k. Fyr- og mærkevæsenet.

Skraaven. Den i forrige beretning omhandlede forandring af Skraavens fyr vil, ifølge fyrdirektørens indberetning af 3die januar 1901, blive udført i indeværende aar.

Henningsvær. Udvalget for dette distrikt har udtalt stærkt ønske om anbringelse af seilmærke paa inderste Vestværbaren, taagelur paa Henningsvær fyr og ommaling af dette fyr, der er meget benyttet som fiskemed, til rødt, hvorved det vil blive lettere at se fra sjøen.

Stamsund. Der er fra et enkelt hold udtalt ønskeligheden af, at der til fyret i Stamsund anskaffes en taagelur til at signalisere med for fiskerne i snefok eller snetykke.

Balstad. Kravet om en jernsøile i øvre Balstadhavn og om 2 à 3 fortøiningsringe ved løbet mellem Hatvigholmen og Balstadøen gjentages.

Derhos er fremsat krav om anbringelse af 3 jernsøiler, nemlig 1 paa skjæret Dynan paa østre side af Stormoholmen, 1 paa faldene ved Brandsholmbøen og 1 paa skjæret Bagerovnen ved Mortsundholmen.

Reine. Om anbringelse af den anden fyrlampe for indseilingen til Reine fremkom der ogsaa i vinter krav fra dampskibsførerne.

II. Fiskerne vedkommende.

a. Ankomst og afreise samt flytninger inden opsynsdistriktet.

Ved januar maaneds slutning var der til Vestlofotværene ankommet endel baade, i det hele taget var dog belægget ved dette tidspunkt forholdsvis lidet. Det i den sidste halvdel af maaneden herskende uveir var vistnok en stor aarsag hertil; men de senere aars skuffelser i bedriften har ogsaa bevirket, at mange fiskere ser tiden an og tildels paaventer efterretninger fra Lofoten, før de begiver sig paa reisen did. Med roligere veir i begyndelsen af februar, øgedes baadantallet jevnt fremover denne maaned, ved hvis udgang som vanlig den største del af fiskerne var fremkommet. Af ulykkestilfælder under reisen til Lofoten er anmeldt forliset af en større snedseilsbaad fra Gildeskaal, hvorved mandskabet reddedes, men mistede alt. Ligeledes tabet af en mand, der blev slaaet overbord af seilet paa en baad fra Lurø.

En nogenlunde jevnt fordelt tilflytning til fiskeværene i Hopens, Henningsværs, Stamsunds og Balstads opsynsdistrikter fandt sted i den første halvdel af mars. De tilflyttede baade vendte sidst i denne maaned og i begyndelsen af april tilbage til sine respektive vær.

Enkelte baade afsluttede fisket til paaske (7de april), de fleste omkring 15de april, og kun et mindre antal drev fiske i de vestligste vær, da opsynet hævedes den 20de s. m.

Efterstaaende tabel viser baadantallet samt dets procentvise størrelse ved begyndelsen og ved midten af hver maaned samt ved fiskets nær forestaaende afslutning i de sidste 5 aar.

Tab. 11.

Tid	Antal baade tilstede					Procnt				
	1897	1898	1899	1900	1901	1897	1898	1899	1900	1901
Januar, midten	500	100	100	100	100	7.0	1.4	1.7	2.0	2.3
Februar, begyndelsen.....	2200	1300	1200	2000	1300	31.0	18.8	20.7	39.2	31.0
— midten	4500	3700	3000	3500	2600	63.4	53.6	51.7	68.6	61.9
Mars, begyndelsen	6000	5500	4500	4600	3400	84.5	79.7	77.6	92.0	81.0
— midten	7100	6900	5400	5100	3900	100.0	100.0	93.1	100.0	92.9
— slutningen	7100	6600	5800	5000	4200	100.0	95.6	100.0	98.0	100.0
April, slutningen af 1ste uge....	6000	4500	5400	4100	3800	84.5	65.2	93.1	80.4	90.5
2den uge....	4000	3700	3800	2900	2600	56.3	53.6	65.5	56.9	61.9
3die uge ...	1000	1200	1600	1700	1000	14.1	17.4	27.6	33.3	23.8

Tab. 12 viser baadfordelingen ved de forskjellige fiskevær. Tallene over stregen betegner garnbaade, under stregen betegner linebaade og efter samme dybsagnbaade.

Tab. 12.

Ugen, som endte	Raftsundet	Østnæsfjorden	Skraaven	Svolvær	Vangene	Hopen	Hennings-vær	Stamsund	Ure
Januar 19 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— 26 . . .	—	—	—	—	—	—	6 / 8 — 14	12 / 15 — 27	0 / 10 — 10
Februar 2 . . .	—	—	13 / 2 7 — 22	0 / 23 — 23	9 / 3 2 — 14	7 / 49 — 56	61 / 48 — 109	52 / 45 — 97	10 / 40 — 50
— 9 . . .	14 / 12 — 26	—	20 / 59 — 79	27 / 22 1 — 50	40 / 5 3 — 48	60 / 88 — 148	97 / 119 — 216	153 / 67 — 220	40 / 69 — 109
— 16 . . .	17 / 19 — 36	—	56 / 7 10 — 73	56 / 32 6 — 94	109 / 10 9 — 128	72 / 101 — 173	129 / 147 2 — 278	192 / 71 — 263	52 / 84 — 136
— 23 . . .	50 / 28 — 78	—	105 / 16 22 — 143	63 / 32 5 — 100	154 / 11 25 — 190	90 / 108 7 — 205	155 / 156 13 — 324	211 / 77 7 — 295	55 / 84 1 — 140
Mars 2	150 / 51 — 201	—	134 / 23 25 — 182	77 / 53 5 — 135	217 / 32 48 — 297	101 / 125 9 — 235	165 / 177 18 — 360	—	62 / 114 2 — 178
— 9	164 / 75 — 239	—	146 / 26 28 — 200	97 / 89 5 — 191	224 / 38 50 — 312	126 / 138 8 — 272	194 / 212 23 — 429	238 / 80 10 — 328	64 / 119 2 — 185
— 16	168 / 89 — 257	—	146 / 27 29 — 202	93 / 92 8 — 193	267 / 41 72 — 380	126 / 138 10 — 274	200 / 225 28 — 453	247 / 85 10 — 342	69 / 128 3 — 200
— 23	172 / 104 10 — 286	—	147 / 23 38 — 208	93 / 93 8 — 194	272 / 59 82 — 413	127 / 151 11 — 289	220 / 247 31 — 498	258 / 87 17 — 362	70 / 131 — 201
— 30	239 / 149 12 — 400	—	147 / 24 43 — 214	93 / 94 8 — 195	275 / 61 86 — 422	128 / 155 14 — 297	224 / 255 32 — 511	258 / 87 17 — 362	71 / 133 4 — 208
April 6	97 / 89 — 186	—	135 / 24 42 — 201	93 / 86 10 — 189	170 / 40 20 — 230	117 / 147 16 — 280	226 / 259 32 — 517	257 / 87 18 — 362	67 / 135 4 — 206
— 13	67 / 35 — 102	—	32 / 9 20 — 61	62 / 62 8 — 132	124 / 15 9 — 148	10 / 77 — 87	69 / 130 7 — 206	82 / 70 18 — 170	20 / 125 2 — 147
— 20	—	—	10 / 4 5 — 19	55 / 45 5 — 105	—	0 / 10 — 10	2 / 30 — 32	10 / 20 — 30	0 / 20 — 20

Balstad	Nufsfjord	Sund	Reine	Sørvaagen	Ialt: østenfor Hennings-vær	Ialt: i Hen-ningsvær	Ialt: vestenfor Hennings-vær	Ialt af hvert brug	Sum
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 / 56 — 62	—	5 / 63 — 68	22 / 6 — 28	—	—	6 / 8 — 14	45 / 150 — 195	51 / 158	209
65 / 244 — 309	41 / 74 — 115	35 / 92 — 127	123 / 43 — 166	32 / 225 — 257	29 / 77 9 — 115	61 / 48 — 109	358 / 763 — 1121	448 / 888 9	1345
142 / 301 — 443	56 / 117 — 173	53 / 98 — 151	173 / 51 — 224	55 / 290 — 345	161 / 186 4 — 351	97 / 119 — 216	672 / 993 — 1665	930 / 1298 4	2232
164 / 310 — 474	65 / 143 — 208	61 / 99 — 160	181 / 55 — 236	60 / 309 — 369	310 / 169 25 — 504	129 / 147 2 — 278	775 / 1071 — 1846	1214 / 1387 27	2628
173 / 317 — 490	72 / 143 — 215	66 / 100 — 166	184 / 57 — 241	60 / 315 — 375	462 / 195 59 — 716	155 / 156 13 — 324	821 / 1093 8 — 1922	1438 / 1444 80	2962
190 / 326 — 516	81 / 144 — 225	101 / 67 — 168	187 / 56 — 243	60 / 316 — 376	679 / 284 87 — 1050	165 / 177 18 — 360	906 / 1103 11 — 2020	1750 / 1564 116	3430
197 / 334 — 531	83 / 154 1 — 238	102 / 70 — 172	189 / 57 — 246	60 / 316 — 376	757 / 366 91 — 1214	194 / 212 23 — 429	933 / 1130 13 — 2076	1884 / 1708 127	3719
202 / 339 — 541	85 / 156 1 — 242	102 / 70 — 172	187 / 68 — 255	64 / 317 — 381	800 / 387 119 — 1306	200 / 225 28 — 453	956 / 1163 14 — 2133	1956 / 1775 161	3892
202 / 339 — 541	82 / 154 — 236	73 / 105 — 178	187 / 57 — 244	63 / 316 — 379	811 / 430 149 — 1390	220 / 247 31 — 498	935 / 1189 17 — 2141	1966 / 1866 197	4029
200 / 339 — 539	82 / 154 — 236	73 / 105 — 178	187 / 59 — 246	64 / 317 — 381	882 / 483 163 — 1528	224 / 255 32 — 511	935 / 1194 21 — 2150	2041 / 1932 216	4189
187 / 349 — 536	82 / 160 — 242	73 / 105 — 178	187 / 62 — 249	64 / 323 — 387	612 / 386 88 — 1086	226 / 259 32 — 517	917 / 1221 22 — 2160	1755 / 1866 142	3763
154 / 342 — 496	82 / 149 — 231	69 / 101 — 170	184 / 62 — 246	66 / 326 1 — 393	295 / 198 37 — 530	69 / 136 7 — 206	657 / 1175 21 — 1853	1021 / 1503 65	2589
0 / 120 — 120	20 / 39 — 59	5 / 20 — 25	184 / 62 — 246	34 / 250 1 — 285	65 / 134 10 — 209	2 / 30 — 35	253 / 531 1 — 785	320 / 695 11	1026

Tabel 13 indeholder opgave over de fra de forskjellige præstegjeld 16de mars i Lofoten antegnede fiskere, disses fordeling ved de forskjellige brug samt antallet af leiekarle.

Tabel 13.

Fortegnelse

over det i Lofoten den 16de mars 1901 forsamlede antal fiskere, disses fordeling ved de forskjellige redskaber o. s. v.

Fra hvilket præstegjeld	Garn				Line			Dybsagn			Samlet antal			Antal
	Mand	Baadmandskaber	Baade	Garnbaade udrustede med liner	Mand	Baadmandskaber	Baade	Mand	Baade med liner	Baade uden liner	Fiskere	Baadmandskaber	Baade	Leiekarle.
Rissen	—	—	—	—	5	1	1	—	—	—	5	1	1	—
Stadsbygden	146	26	26	—	—	—	—	—	—	—	146	26	26	5
Ørlandet	18	3	3	—	—	—	—	52	—	13	70	16	16	—
Bjugn	24	5	5	—	27	6	6	12	—	3	63	14	14	10
Aafjorden	12	3	3	—	41	9	10	35	—	9	88	21	22	11
Bjørnør	17	4	4	—	5	1	1	4	—	1	26	6	6	1
Søndre Trondhjems amt	217	41	41	—	78	17	18	103	—	26	398	84	85	27
Frosten	4	1	1	—	5	1	1	—	—	—	9	2	2	3
Leksviken	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	6	1	1	—
Inderøen	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—
Ytterøen	7	2	2	—	—	—	—	—	—	—	7	2	2	1
Beitstaden	—	—	—	—	10	2	2	—	—	—	10	2	2	3
Stenkjær	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	2
Fosnes	10	2	2	—	15	3	3	—	—	—	25	5	5	9
Flatanger	—	—	—	—	10	2	2	—	—	—	10	2	2	3
Lekø	110	25	25	—	—	—	—	33	—	10	143	35	35	7
Kolvereid	61	14	14	—	10	2	2	—	—	—	71	16	16	15
Nærø	*68*	*12*	*12*	—	*5*	*1*	*1*	—	—	—	*73*	*13*	*13*	*6*
Nordre Trondhjems amt	273	59	59	—	55	11	11	33	—	10	361	80	80	49
Bindalen	66	14	14	1	23	5	5	47	—	16	136	35	35	5
Vik	26	5	5	—	29	6	6	15	1	4	70	16	16	5
Brønnø	506	111	113	1	78	16	16	47	—	16	631	143	145	96
Velfjorden	88	19	19	2	58	13	13	3	—	1	149	33	33	32
Vega	115	24	24	6	390	79	79	—	—	—	505	103	103	185
Alstahaug	421	78	78	—	165	35	35	—	—	—	586	113	113	94
Herø	114	23	23	—	179	36	36	13	—	5	306	64	64	33
Tjøtta	209	40	41	4	775	158	158	—	—	—	984	198	199	366
Vefsen	159	28	28	—	36	8	8	—	—	—	195	36	36	37
Søndre Helgelands fogderi	1704	342	345	14	1733	356	356	125	1	42	3562	741	744	853
Mo	22	5	5	—	35	8	8	—	—	—	57	13	13	16
Hemnes	149	30	30	—	10	2	2	—	—	—	159	32	32	35
Nesne	377	75	75	—	43	10	10	9	2	1	429	88	88	75
Lurø	165	39	39	3	31	8	8	17	—	5	213	52	52	6
Rødø	474	91	91	1	98	22	22	26	2	5	598	120	120	69
Nordre Helgelands fogderi	1187	240	240	4	217	50	50	52	4	11	1456	305	305	201
Gildeskaal	278	55	55	—	147	31	31	5	2	—	430	88	88	48
Beieren	74	14	15	—	116	24	24	—	—	—	190	38	39	28
Bodø	6	2	3	1	38	9	9	4	1	1	48	13	14	13
Bodin	100	21	21	—	40	9	9	10	—	3	150	33	33	8
Skjærstad	93	20	20	1	34	9	9	14	2	2	141	33	33	4
Saltdalen	108	17	17	—	—	—	—	—	—	—	108	17	17	2
Kjærringø	5	1	1	—	125	26	26	6	1	1	136	29	29	3
Folden	85	17	17	2	500	104	104	18	1	6	603	128	128	30
Steigen	87	20	22	2	471	96	101	2	—	1	560	117	124	34
Hammerø	157	33	36	9	241	52	56	20	2	5	418	92	99	19
Lødingen	301	83	117	47	226	74	79	—	—	—	527	157	196	2
Tysfjorden	194	49	49	6	145	35	37	—	—	—	339	84	86	—
Ofoten	135	31	33	1	91	26	26	53	13	1	279	71	73	2
Saltens fogderi	1623	363	406	69	2174	495	511	132	22	20	3929	900	959	193

(Forts.)

Fra hvilket præstegjeld	Garn				Line			Dybsagn			Samlet antal			Antal
	Mand	Baadmand-skaber	Baade	Garnbaade udrustede med liner	Mand	Baadmand-skaber	Baade	Mand	Baade		Fiskere	Baadmand-skaber	Baade	Leiekarle.
									med liner	uden liner				
Hadsel	470	114	115	2	512	111	115	—	—	—	982	225	230	22
Sortland	183	41	41	3	37	11	11	3	1	—	223	53	53	2
Bø	32	9	9	—	3	1	1	—	—	—	35	10	10	—
Dverberg	—	—	—	—	13	5	5	3	1	—	16	6	6	—
Øksnes	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	5	1	1	—
Flakstad	365	78	83	30	703	178	214	—	—	—	1068	256	297	515
Buksnes	412	91	97	35	1050	235	241	2	1	—	1464	327	339	350
Gimsø	34	9	9	—	105	26	26	—	—	—	139	35	35	—
Borge	177	36	40	—	112	28	28	—	—	—	289	64	68	19
Vaagan	340	94	137	33	481	138	168	50	4	17	871	253	326	20
Lofotens og Vesteraalens fogderi	2018	473	532	103	3016	733	809	58	7	17	5092	1230	1365	928
Nordlands amt	6532	1418	1523	190	7140	1634	1726	367	34	90	14039	3176	3373	2175
Kvæfjord	277	54	54	—	30	6	6	8	1	2	315	63	63	4
Ibbestad	550	95	95	—	497	98	98	—	—	—	1047	193	193	5
Trondenæs	192	40	40	6	115	26	26	5	2	—	312	68	68	6
Tranø	374	74	74	8	79	17	17	—	—	—	453	91	91	2
Maalselven	5	1	1	—	19	4	4	—	—	—	24	5	5	—
Lenviken	314	55	55	4	30	6	6	4	—	1	348	62	62	—
Balsfjorden	229	51	51	—	55	11	11	—	—	—	284	62	62	3
Tromsøsundet	158	32	32	—	66	14	14	10	—	3	214	49	49	—
Tromsø	104	21	21	—	46	12	12	5	2	—	155	35	35	4
Lyngen	402	81	81	—	15	4	4	—	—	—	417	85	85	4
Karlsø	83	18	18	—	36	8	8	—	—	—	119	26	26	—
Skjærvø	55	11	11	—	5	1	1	—	—	—	60	12	12	—
Tromsø amt	2723	533	533	18	993	207	207	32	5	6	3748	751	751	28
Talvik	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—
Tana	—	—	—	—	5	1	1	—	—	—	5	1	1	2
Finmarkens amt	4	1	1	—	5	1	1	—	—	—	9	2	2	2

Rekapitulation.

Søndre Trondhjems amt	217	41	41	—	78	17	18	103	—	26	398	84	85	27
Nordre Trondhjems amt	273	59	59	—	55	11	11	33	—	10	361	80	80	49
Nordlands amt	6532	1418	1523	190	7140	1634	1726	367	34	90	14039	3176	3373	2175
Tromsø amt	2723	533	533	18	993	207	207	32	5	6	3748	751	751	28
Finmarkens amt	4	1	1	—	5	1	1	—	—	—	9	2	2	2
Ialt	9749	2052	2157	208	8271	1870	1963	535	39	132	18555	4093	4291	2281

Fremdeles bevirket af de i forrige aarsberetning anførte aarsager, er der iaar en nedgang i fiskernes antal af over 4000 mand.

Baadmandskabernes gjennemsnitlige styrke har været:

1901	pr. garnbaad	4.75,	pr. linebaad	4.42,	pr. dybsagnbaad	3.13
1900	- —	4.73,	- —	4.50,	- —	3.00
1899	- —	4.84,	- —	4.39,	- —	3.11
1898	- —	5.42,	- —	4.28,	- —	3.23
1897	- —	5.87,	- —	4.18,	- —	3.22

Fra forrige aar er heri ingen væsentlig forandring indtraadt.

Forholdet mellem baadbesætningernes størrelse fra de forskjellige distrikter vil sees af tabel 14.

Tab. 14.

Distrikt	Pr. garnbaad			Pr. linebaad			Pr. dybsagn		
	1899	1900	1901	1899	1900	1901	1899	1900	1901
S. Trondhjems amt..	5.44	5.74	5.29	4.48	4.53	4.59	3.99	4.12	3.96
N. do. do...	3.93	4.19	4.63	4.59	4.75	5.00	3.41	2.92	3.30
S. Helgelands fogderi.	5.06	4.92	4.98	4.77	4.81	4.87	2.89	2.50	2.91
N. do. do. .	4.92	4.84	4.95	4.43	4.37	4.34	2.85	3.09	3.47
Saltens do. .	4.68	4.55	4.47	4.13	4.42	4.39	3.17	2.96	3.14
Lofoten og Vesteraalens fogderi.....	4.23	4.49	4.27	4.36	4.34	4.11	2.26	2.24	2.42
Tromsø amt	5.33	4.92	5.11	4.34	4.50	4.80	2.81	2.57	2.91

Foruden at almindelige snedseilsbaade stadig mere og mere fortrænger raaseilerne, er man i den senere tid begyndt at omrigge til snedseilere Nordlandsotringer, der har den fordel fremfor de mindre Hardangerbaade, at de er rummeligere og lettere at ro end disse.

Nogle mindre dæksbaade anvendtes i vinter som smaagarnbaade.

Tabel 15 viser søgningen til Lofoten fra de forskjellige hjemsteder i tidsrummet fra 1897—1901.

Tabel 15.

Hjemsted	Antal fiskere									
	1897	Procent	1898	Procent	1899	Procent	1900	Procent	1901	Procent
Søndre Trondhjems amt	1064	3.4	809	2.7	720	2.9	664	2.9	398	2.1
Nordre do. do.	815	2.6	728	2.4	675	2.7	586	2.6	361	1.9
Søndre Helgelands fogderi	5581	17.8	4997	16.8	4626	18.9	4224	18.6	3562	19.2
Nordre do. do.	2319	7.4	2169	7.3	1936	7.9	1872	8.2	1456	7.8
Saltens do.	6406	20.5	5848	19.6	4797	19.6	3022	17.3	3929	21.2
Lofoten og Vesteraalens fogderi .	6826	21.8	7365	24.8	5687	23.2	5873	25.8	5092	27.4
Tromsø amt	8248	26.3	7827	26.3	6000	24.5	5567	24.5	3748	20.2
Ialt	31312[1])	99.8	29777[1])	99.9	24461[1])	99.7	22736[1])	99.9	18555[1])	99.8

[1]) Fiskere fra andre her ikke anførte hjemsteder iberegnede.

Tabel 16 viser forholdet mellem brugen af de forskjellige fiskeredskaber i de sidste 10 aar.

Tabel 16.

Aar	Procent fiskere		
	Garn-brugere	Natline-brugere	Dybsagn-brugere
1892	43.2	48.8	8.0
1893	42.8	49.6	7.6
1894	38.0	55.7	6.3
1895	26.3	66.7	7.0
1896	22.2	69.1	8.7
1897	28.9	62.7	8.4
1898	35.5	59.6	4.9
1899	43.5	52.0	4.5
1900	59.2	38.9	1.9
1901	52.5	44.6	2.9

Under rubriken garnbrugere er der adskillige smaagarnbrugere. Enkelte var ogsaa i vinter udrustet baade med smaagarn og liner.

Brugen af synkenot til fangst af skrei under lofotfiskeriet er fremdeles forbudt ved udvalgsbeslutninger. Vedtægt desangaaende findes under afsnit VIII — udvalgene vedkommende.

Med hensyn til anvendelsen af de forskjellige redskaber i de enkelte distrikter i de sidste 10 aar henvises til tabel 17.

Tabel 17.

Aar	Brugenes fordeling																				
	S. Trondhjems amt			N. Trondhjems amt			Søndre Helgelands fogderi			Nordre Helgelands fogderi			Saltens fogderi			Lofotenog Vesteraalens fogderi			Tromsø amt		
	Garn	Natline	Dybsagn	Garn	Natline	Dybsagn	Garn	Natline	Dybsagn	Garn	Natline	Dybsagn	Garn	Natline	Dybsagn	Garn	Natline	Dybsagn	Garn	Natline	Dybsagn
	Procent af fiskere																				
1892.....	47	5	48	51	19	30	40	42	18	75	13	12	42	54	4	24	75	1	49	49	2
1893.....	47	4	49	44	23	33	37	46	17	75	17	8	37	60	3	21	78	1	56	43	1
1894.....	52	5	43	46	24	30	35	51	14	74	19	7	33	65	2	14	85	1	48	50	2
1895.....	43	11	46	29	33	38	26	62	12	54	34	12	20	76	4	9	89	2	36	62	2
1896.....	35	14	51	24	44	32	22	65	13	47	34	19	15	79	6	4	95	1	30	68	2
1897.....	42	9	49	24	40	36	27	61	12	52	25	23	21	72	7	14	85	1	41	57	2
1898.....	50	11	39	45	28	27	31	62	7	62	26	12	25	72	3	24	75	1	48	51	1
1899.....	50	13	37	63	22	15	36	59	5	65	22	13	32	66	2	35	64	1	57	42	1
1900.....	67	13	20	84	10	6	48	50	2	82	16	2	44	54	2	57	42	1	70	30	0
1901.....	54	20	26	76	15	9	48	49	3	81	15	4	41	55	4	40	59	1	72	27	1

b. Leiekarle.

Sidste rubrik i tabel 13 viser antallet af leiekarle for de forskjellige præstegjeld. Nedenstaaende tabel 18 angiver antallet fra de forskjellige fogderier eller amter i de sidste 5 aar samt det procentvise antal af distriktets lofotfiskere.

Tabel 18.

Hjemsted	Andre leiekarle				
	1897	1898	1899	1900	1901
	Mand				
Søndre Bergenhus amt	—	—	—	3[1])	—
Nordre do. do.	—	—	—	—	—
Romsdals amt	—	—	—	1	—
Søndre Trondhjems amt	33	46	38	42	27
Nordre do. do.	76	66	72	74	49
Søndre Helgelands fogderi	1255	928	935	975	853
Nordre do. do.	305	299	236	265	201
Saltens fogderi	367	323	272	256	193
Lofoten og Vesteraalens fogderi	1264	1350	961	1125	928
Tromsø amt	53	68	56	38	28
Finmarkens amt	—	—	—	—	2
Ialt	3353	3080	2570	2779	2281
Procent af samtlige fiskere	10.7	10.3	10.5	12.2	12.3

Leiekarlshyren var ivinter fra 130—160, almindeligst 145 kroner for bevante, og fra 60—90 kroner for mindre bevante folk, frit hus, brændsel, kogt mad og kaffe. Med alt frit var den fra 60—100 kroner.

I Sund og Sørvaagen forefaldt noget krangel ved opgjørene, og maatte der enkelte leiekarle slaa af paa hyren.

---

[1]) Bergen.

III. Fiskeværene vedkommende.

Efterfølgende tabel 19 viser antallet af de i de forskjellige fiskevær 16de mars antegnede fiskere og disses fordeling ved de forskjellige brug o. s. v.

Tabel 19.

Fra hvilket præstegjeld	Garn				Line			Dybsagn			Samlet antal			Leiekarle. Antal
	Mand	Baadmandskaber	Baade	Garnb. udr. med liner	Mand	Baadmandskaber	Baade	Mand	Baade med liner	Baade uden liner	Fiskere	Baadmandskaber	Baade	
Risvær	236	67	88	35	131	45	53	—	—	—	367	112	141	—
Brettesnæs	605	159	187	62	276	83	90	—	—	—	881	242	277	2
Østnæsfjorden	184	52	75	10	139	43	63	—	—	—	323	95	138	—
Skraaven	689	147	160	8	85	23	25	88	5	28	862	203	218	11
Svolvær	352	97	97	1	300	88	93	15	3	4	667	192	197	—
Kabelvaag	527	118	118	5	68	22	22	38	8	6	633	154	154	22
Storvaagen	677	150	150	1	106	28	28	205	13	47	988	238	238	43
Ørsvaag	68	13	13	—	123	26	27	8	—	2	199	41	42	13
Ørsnæs	161	27	27	—	362	73	81	—	—	—	523	100	108	24
Hopen og Kalle	434	87	87	—	202	44	44	27	—	9	663	140	140	29
Østenfor Henningsvær	3933	917	1002	122	1792	475	526	381	29	96	6106	1517	1653	144
Henningsvær	1013	200	200	—	1046	228	228	98	6	22	2157	456	456	48
Skokkelvigøerne	59	14	14	—	4	1	1	—	—	—	63	15	15	5
Stamsund	909	166	170	4	326	76	79	—	—	—	1235	242	249	67
Steine	446	81	81	2	30	9	9	38	2	10	514	102	102	20
Ure	398	77	77	13	573	123	123	12	1	3	983	204	204	52
Øerne til Ure	1812	338	342	19	933	209	212	50	3	13	2795	563	570	144
Mortsund med Brandsholmen	490	95	101	12	413	86	89	—	—	—	903	181	190	130
Balstad	538	105	105	16	1241	257	257	2	1	—	1781	363	363	408
Nufsfjord	401	80	80	4	765	154	154	4	—	1	1170	235	235	142
Sund	337	67	73	18	283	87	117	—	—	—	620	154	190	227
Brandsholmen til Sund	1766	347	359	50	2702	584	617	6	1	1	4474	933	978	907
Reine	931	187	191	14	256	58	59	—	—	—	1187	245	250	277
Moskenæs	102	21	21	3	23	5	5	—	—	—	125	26	26	45
Sørvaagen	187	41	41	—	617	130	132	—	—	—	804	171	173	304
Aa	5	1	1	—	902	181	184	—	—	—	907	182	185	412
Reine til Lofotodden	1225	250	254	17	1798	374	380	—	—	—	3023	624	634	1038
Vestenfor Henningsvær	4803	935	955	86	5433	1167	1209	56	4	14	10292	2120	2182	2089
Ialt	9749	2052	2157	208	8271	1870	1963	535	39	132	18555	4093	4291	2281

Tabel 20 viser, hvormange fiskere der i de sidste 5 aar har taget nummer i de forskjellige vær, samt til hvormange der i disse er husrum.

Tabel 20.

Mærkedistrikt	Husrum til ialt i		Antal fiskere taget nummer					
	1881	1899	1896	1897	1898	1899	1900	1901
Raftsundet	—	—	—	774	—	697[1])	—	367[1])
Brettesnes	370	—	555	1221	1875	1413	1345	881
Skraaven	2460	2200	1858	898	1233	1151	1358	862
Østnæsfjorden	2050	3241	2268	1797	2074	357	193	323
Svolvær	3160	3278	5230	2918	2315	1110	1326	667
Kabelvaag	2470	2370	2279	1824	1395	863	807	633
Storvaagen	1932	2768	2726	2623	1916	1401	1108	988
Ørsvaag	900	908	681	656	473	361	267	199
Ørsnæs	740	510	776	847	809	634	509	523
Hopen og Kalle	1660	1776	1777	1794	1363	1043	606	663
Henningsvær	4810	5548	4463	4526	4498	3543	2560	2157
Øerne	330	330	124	137	317	80	65	63
Stamsund	3170	4644	2121	2594	3303	2479	2464	1235
Steine og Æsøen	1250	1618	140	529	677	620	653	514
Ure	940	1220	672	899	966	1099	1164	983
Brandsholmen og Mortsund	520	1007	593	765	839	758	1238	903
Balstad	1270	1710	1333	1580	1776	1717	1943	1781
Nufsfjord	590	1090	716	857	950	1041	1196	1170
Sund og Næsland	580	1030	790	684	743	857	841	620
Reine	830	1457	1334	1387	1393	1255	1341	1187
Moskenes	550	395	384	404	310	309	148	125
Sørvaagen med Bogen		712	746	823	846	862	793	804
Aa—Evenstad	330	719	714	775	706	811	811	907

[1]) Risvær.

Belægget procentvis i de forskjellige grupper af vær fremgaar af tabel 21.

Tabel 21.

Strækning	Fiskere indskrevne 16de mars				
	1897	1898	1899	1900	1901
	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
Raftsundet	2.5	—	2.8[1])	—	2.0[1])
Brettesnes—Hopen	46.6	41.8	34.1	33.1	30.9
Henningsvær	14.4	15.1	14.5	11.3	11.6
Øerne—Ure	13.3	17.7	17.5	19.1	15.1
Brandsholmen—Sund	12.4	14.5	17.9	22.9	24.1
Reine—Lofotodden	10.8	10.9	13.2	13.6	16.3

[1]) Risvær

Om rorbodernes og logihusenes antal henvises til tabel 22.

Tabel 22.

Sted	Rorboder og logihuse							
	Rorboder tilhørende					Logihuse		Husrum til ialt
	Vær-eieren	Fiskere	Andre	Ialt	Rummer antal mand	Antal	Rummer antal mand	
Østnesfjorden	79	34	2	115	1957	77	1284	3241
Skraaven med Gulbrandsø	129	36	24	189	1704	18	180	1884
Skjoldvær	12	—	—	12	160	2	40	200
Svolvær	166	—	1	167	2270	66	906	3176
Osan	—	1	—	1	12	2	90	102
Kabelvaag	52	75	15	142	2150	6	70	2220
Storvaagen	116	72	3	191	2612	7	156	2768
Ørsvaag	35	9	—	44	558	—	—	558
Kjøndvik	31	2	—	33	350	—	—	350
Ørsnæs	50	—	—	50	510	—	—	510
Hopen	79	1	—	80	868	—	—	868
Kalle	75	1	—	76	908	—	—	908
Guldviken	15	—	—	15	200	1	15	215
Festvaag	39	—	—	39	480	1	48	528
Sauøen og Skaten	68	—	—	68	630	—	—	630
Henningsvær	—	161	109	270	3900	13	275	4175
Skokkelvikøerne	19	1	—	20	250	—	—	250
Valbergøerne	7	1	1	9	80	—	—	80
Stamsund og Svarholt	238	9	4	251	3888	17	756	4644
Æsøen	8	—	—	8	160	—	—	160
Nedre Steine	70	3	—	73	968	4	80	1048
Øvre Steine	20	—	—	20	240	7	170	410
Ure	83	—	1	84	1054	10	166	1220
Brandsholmen, Mortsund og Sandsund	68	11	8	87	1060	2	66	1126
Balstad	145	10	12	167	1767	6	70	1837
Nufsfjord og Strømø	94	—	3	97	1130	3	130	1260
Næsland	20	—	—	20	210	3	20	230
Sund	74	—	3	77	770	5	70	840
Havnø	45	1	2	48	476	2	12	488
Olenilsø, Sakariasø og Topø	30	1	—	31	305	—	—	305
Reine	64	—	3	67	636	3	80	716
Moskenæs	32	5	—	37	370	—	—	370
Sørvaagen med Bogen	60	7	4	71	740	1	30	770
Aa og Tind	81	—	—	81	810	1	28	838
Evenstad	14	—	—	14	150	—	—	150
Ialt	2118	441	195	2754	34333	257	4742	39075

Renslighedsforholdene var i vinter slettest i Skraaven, Ure og Henningsvær. Ogsaa i andre fiskevær lader de meget tilbage at ønske; men der spores da fremgang. Det er jo heller ikke for tidlig, at fiskerbefolkningen gjennemgaaende faar øinene op for denne vigtige sag.

De hvert aar gjentagne beklagelser over mangel af priveter paa flere steder synes ikke at have frugtet stort. Som et kraftigere skridt i saa henseende er der iaar skeet henvendelse direkte til hvert herreds sundhedskommission saavel om dette, som angaaende sundhedsvedtægternes opslag i enhver rorbod, hvilket lader til at øve god virkning i de distrikter, hvor det er gjennemført.

Fra Skraaven og Kabelvaag klages fremdeles over mangel paa godt drikkevand. Af fiskere i Balstad er indsendt andragende til medicinalfondets bestyrelse om anlæg af vandledning fra Reinesjøen til Hatviken, mod at der af hvert baadlag, der benytter vand fra samme, betales en bestemt vandskat. Tilgangen af ferskvand saavel paa Balstadlandet, som paa øen, er nemlig utilstrækkelig for behovet, og kvaliteten er heller ikke god.

Omstaaende tabel 23 oplyser om det procentvise forhold mellem belægget i de anførte værgrupper og det i disse opfiskede parti.

Tabel 23.

Strækning	Det procentvise forhold mellem fiskernes antal og det opfiskede kvantum													
	1895		1896		1897		1898		1899		1900		1901	
	Fiskere	Fisk	Fiskere	Fisk	Fiskere	Fisk	Fiskere	Fisk	Fiskere	Fisk	Fiskere	Fisk	Fiskere	Fisk
	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
Raftsundet	1.7	—	—	—	2.5	0.6	—	—	2.8[1])	4.0[1])	—	—	2.0[1])	0.4
Brettesnæs—Hopen	45.0	47.3	56.2	55.9	46.6	19.2	41.8	7.2	34.1	25.8	33.1	11.2	30.9	18.4
Henningsvær	14.4	16.8	13.8	9.1	14.4	19.4	15.1	7.5	14.5	5.3	11.3	2.8	11.6	14.2
Øerne—Ure	16.3	8.4	9.5	7.3	13.3	28.7	17.7	17.7	17.5	20.1	19.1	8.3	15.1	20.7
Brandsholmen—Sund	12.8	13.4	10.6	12.6	12.4	20.5	14.5	38.1	17.9	30.0	22.9	42.5	24 1	31.0
Reine—Lofotodden	9.8	14.1	9.9	15.1	10.8	11.6	10.9	29.5	13.2	14.8	13.6	35.2	16.3	15.3
Østenfor Henningsvær	46.7	47.3	56.2	55.9	49.1	19.8	41.8	7.2	36.9	29.8	33.1	11.2	32.9	18.8
Vestenfor Henningsvær	38.9	35 9	30.0	35.0	36.5	60.8	43.1	85.3	48.8	64.9	55.6	86.0	55.5	67.0

[1]) Risvær.

Trods det forholdsvis gode udbytte i Hopens distrikt, blev det samlede kvantum for værene østenfor Henningsvær lidet, da fisket slog feil for de fleste af disse. Henningsvær udviser ifølge tabellen adskillig fremgang mod de to foregaaende aar. Jevnest var fangsten fra Ure til Nufsfjord.

Efterfølgende tabel 24 viser, hvorledes fiskerne fra de forskjellige præstegjeld var fordelte i Lofotens fiskevær.

Tabel 24.

Fra hvilket præstegjeld eller by	Risvær	Brettesnæs	Skraaven	Østnæsfjorden	Svolvær	Kabelvaag	Storvaagen	Ørsvaag	Ørsnæs	Hopen og Kalle	Henningsvær	Skokkelvigøerne	Stamsund	Stene	Ure	Mortsund og Brandsholmen	Balstad	Nufsfjord	Sund	Reine	Moskenæs	Sørvaagen	Aa	Tilsammen
Rissen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	5
Statsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	146	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	146
Ørlandet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	70
Bjugn	—	—	3	—	—	—	4	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	17	10	63
Aafjorden	—	—	—	—	—	—	23	4	—	—	20	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	22	15	88
Bjørnør	—	—	—	—	12	—	—	4	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	26
Frosten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	9
Leksviken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Inderøen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Ytterøen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	7
Beitstaden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	—	10
Stenkjær	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	4
Fosnæs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	5	10	25
Flatanger	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	10
Lekø	—	—	—	—	—	4	11	—	—	—	—	—	6	113	—	—	—	—	—	4	—	5	—	143
Kolvereid	—	—	3	—	—	8	—	—	—	—	6	—	17	3	7	9	4	—	4	—	—	—	10	71
Nærø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	73
Bindalen	—	—	34	—	—	—	10	—	—	25	—	—	—	21	8	—	5	25	—	—	—	3	5	136
Vik	—	—	17	—	—	—	—	10	—	10	—	—	—	—	15	—	18	—	—	—	—	—	—	70
Brønnø	—	—	6	—	19	3	198	—	—	6	27	—	10	—	23	11	50	—	—	218	—	40	20	631
Vestfjorden	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	63	21	—	47	10	149
Vega	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	8	—	8	—	421	4	—	4	—	41	10	505

(Forts.)

Fra hvilket præstegjeld eller by	Risvær	Brettesnæs	Skraaven	Østnæsfjorden	Svolvær	Kabelvaag	Storvaagen	Ørsvaag	Ørsnæs	Hopen og Kalle	Henningsvær	Skokkelvigøerne	Stamsund	Stene	Ure	Mortsund og Brandsholm	Balstad	Nufsfjord	Sund	Reine	Moskenæs	Sørvaagen	Aa	Tilsammen
Alstahaug	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	186	—	134	—	21	—	5	—	5	178	—	27	20	586
Herø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	117	—	46	—	38	—	5	—	—	32	10	10	48	306
Tjøtta	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	98	—	5	5	10	—	10	35	—	222	19	275	301	984
Vefsen	—	—	—	12	6	—	—	—	5	95	—	—	6	—	—	—	6	—	6	21	—	28	10	195
Mo	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	5	15	57
Hemnæs	—	—	—	—	—	50	11	52	—	—	—	—	30	—	—	6	—	—	—	—	—	10	—	159
Nesne	—	—	—	—	3	15	163	—	—	—	18	—	72	17	56	23	11	—	—	4	22	15	10	429
Lurø	—	—	—	2	—	3	106	—	—	—	—	—	—	4	52	—	—	42	—	—	—	4	—	213
Rødø	—	—	—	—	16	—	68	—	—	—	14	—	—	—	5	90	17	243	76	34	—	10	25	598
Gildeskaal	—	—	18	—	12	—	—	—	—	—	83	—	3	—	6	69	—	—	17	79	5	73	65	430
Beieren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	65	30	15	71	190
Bodø	—	3	7	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	14	—	4	5	5	48
Bodin	—	—	—	—	7	—	—	—	—	19	2	—	11	—	44	21	5	14	—	5	—	18	4	150
Skjærstad	—	—	—	—	32	—	19	—	—	6	68	—	6	—	—	—	—	5	—	—	—	—	5	141
Saltdalen	—	—	—	—	—	—	6	—	—	12	3	—	6	45	18	18	—	—	—	—	—	—	—	108
Kjærringø	—	—	6	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	61	—	—	65	—	—	—	—	—	136
Folden	—	—	—	—	—	—	62	6	15	18	—	—	33	11	164	10	51	218	—	—	—	—	15	603
Steigen	—	—	46	—	—	4	3	—	175	68	108	—	46	6	—	85	—	19	—	—	—	—	—	560
Hammerø	16	16	168	—	9	—	—	—	45	5	10	—	—	5	—	—	—	125	5	14	—	—	—	418
Lødingen	166	285	—	5	40	21	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	527
Tysfjorden	38	107	—	12	18	—	—	—	—	18	142	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	339
Ofoten	20	3	20	—	79	33	99	—	10	6	6	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	279
Hadsel	—	121	11	88	82	11	9	108	—	145	141	—	21	—	20	—	219	—	6	—	—	—	—	982
Sortland	27	34	—	—	17	26	46	—	—	7	11	—	24	—	11	—	—	—	20	—	—	—	—	223
Bø	—	16	—	7	4	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
Dverberg	—	10	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Øksnæs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Flakstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	152	350	213	35	100	213	1068
Buksnæs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	184	96	119	320	600	145	—	—	—	—	—	1464
Gimsø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139
Borge	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	63	75	—	—	20	67	—	—	6	—	—	—	289
Vaagan	100	117	81	183	120	56	33	15	37	4	105	—	—	—	—	5	10	—	5	—	—	—	—	871
Kvæfjord	—	2	36	—	4	127	3	—	—	—	—	—	—	—	45	22	—	22	—	54	—	—	—	315
Ibbestad	—	—	70	—	38	—	87	—	—	—	446	—	167	48	55	39	84	8	—	5	—	—	—	1047
Trondenæs	—	43	18	—	58	104	—	—	—	5	—	—	3	6	5	5	25	35	—	—	—	5	—	312
Tranø	—	98	15	4	15	—	—	—	—	71	61	—	18	23	18	42	84	—	—	4	—	—	—	453
Maalselven	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	5	—	—	—	—	—	24
Lenviken	—	23	—	—	4	8	4	—	—	9	—	—	53	100	117	30	—	—	—	—	—	—	—	348
Balsfjorden	—	—	15	3	25	48	12	—	52	6	—	—	24	—	38	24	33	—	—	4	—	—	—	284
Tromsøsund	—	—	18	3	—	62	4	—	115	4	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	214
Tromsø	—	3	7	4	13	30	—	—	59	14	—	—	3	—	11	6	—	—	—	—	—	5	—	155
Lyngen	—	—	251	—	6	—	—	—	—	—	4	—	121	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	417
Karlsø	—	—	12	—	—	—	—	—	5	102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	119
Skjærvø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
Talvik	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Tana	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	5
																							Ialt	18555

IV. Fartøierne vedkommende.

a. Amkomst og afreise samt flytninger inden opsynsdistriktet.

Kjøbefartøierne ankom i vinter temmelig sent, ligesom deres antal var betydelig mindre end vanlig. Mangel paa kjøbere opstod der dog ikke.

Sidst i mars flyttede endel fra Skraaven og Vaagene vestover samt enkelte fra de vestligste vær til Balstaddistriktet; forøvrigt var der ikke stor bevægelse blandt kjøbefartøierne under opholdet i Lofoten.

Afreisen foregik for de flestes vedkommende i begyndelsen af april.

Tabel 25 viser antallet af kjøbefartøier ved hver uges slutning i de forskjellige opsynsdistrikter. Tallene i næst sidste rubrik over delestregen betegner antal fartøier østenfor, under delestregen vestenfor og efter denne i Henningsvær.

Tabel 25.

Ugen, som endte	Kjøbefartøier tilstede														
	Raftsundet og Brettesnæs	Østnæsfjorden	Skraaven	Svolvær	Vaageine	Hopen	Henningsvær	Stamsund	Ure	Balstad	Nufsfjord	Sund	Reine	Sørvaagen	Tilsammen
Januar 19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— 26	—	—	—	—	—	—	7	5	—	3	—	2	2	—	$\frac{\ }{12}$ 7 = 19
Februar 2 ...	—	—	1	—	—	2	13	14	3	5	5	3	5	8	$\frac{3}{43}$13 = 59
— 9 ...	1	—	2	4	3	17	15	18	4	8	7	4	7	9	$\frac{27}{57}$15 = 99
— 16 ...	—	—	2	9	4	16	15	17	7	9	7	4	8	9	$\frac{31}{61}$15 = 107
— 23 ...	12	—	8	12	8	38	28	23	10	13	8	6	9	10	$\frac{78}{79}$28 = 185
Marts 2	12	—	14	28	14	43	36	26	14	14	8	8	9	10	$\frac{111}{89}$36 = 236
— 9	7	—	12	26	20	59	42	33	19	25	13	5	9	10	$\frac{124}{114}$42 = 280
— 16	7	—	7	13	19	55	51	39	22	35	17	5	6	8	$\frac{101}{132}$51 = 284
— 23	7	—	9	5	22	49	74	37	22	30	13	3	5	8	$\frac{92}{118}$74 = 284
— 30	11	—	9	4	29	45	67	44	28	31	13	4	5	10	$\frac{98}{135}$67 = 300
April 6.....	1	—	7	3	25	37	58	41	28	40	18	4	6	11	$\frac{73}{148}$58 = 279
— 13.....	—	—	2	2	11	14	34	29	16	31	19	5	6	15	$\frac{29}{121}$34 = 184
— 20.....	—	—	—	1	—	4	9	5	3	4	2	2	4	10	$\frac{5}{30}$ 9 = 44

Antallet af kjøbefartøier ved hver halve maaned i de sidste 9 aar vil sees af tabel 26.

Tabel 26.

Maaned	Tid	Antal kjøbefartøer tilstede								
		1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901
Januar.....	Midten	2	6	15	—	18	—	—	—	—
Februar.....	Begyndelsen	90	180	190	70	160	30	70	100	60
	Midten	450	490	340	260	270	200	180	200	110
Marts.....	Begyndelsen	510	690	620	695	450	420	350	300	240
	Midten	622	733	744	747	635	550	422	360	280
	Slutningen	521	696	680	500	590	450	400	381	300
April	Slutningen									
	af 1ste uge	474	590	590	440	500	380	340	299	280
	- 2den „	250	448	330	350	320	290	200	216	180
	- 3die „	75	203	250	100	130	100	72	85	44
	- 4de „	—	58	75	—	—	—	—	—	—

Opgaver over de tilstedeværende fartøier 16de mars foreligger i tabel 27. I denne er, foruden kjøbefartøier og bygdefarere, medtaget logifartøier og fartøier i oplag.

Tabel 27.

Fortegnelse

over kjøbefartøier og bygdefarsjægter optegnede i Lofoten den 16de mars 1901.

By eller fogderi	Skonnert eller galeas	Slup	Jagt	Jægte-galeas eller slup		Skøite	Samtlige fartøiers		Samlet drægtighed i tons	Gjennem-snit af		Logifartøier eller fartøier i op'lag
				Kjøber	Bygdefars		Antal	Besætning		Besætning pr. fartøi	Drægtighed i tons	
A. By.												
Kristiania	1	—	—	—	—	—	1	6	60	6.0	60	—
Bergen	—	1	16	—	—	—	17	91	987	5.4	58	—
Aalesund	1	1	4	1	—	1	8	43	498	5.4	62	—
Kristiansund	2	7	13	—	—	1	23	107	1186	4.7	52	—
Trondhjem	1	1	4	9	—	—	15	78	873	5.2	58	—
Bodø	—	—	1	—	—	1	2	9	103	4.5	52	3
Tromsø	—	—	1	—	—	1	2	8	71	4.0	36	—
Fra byerne ialt	5	10	39	10	—	4	68	342	3778	5.0	56	3
B. Fogderi.												
Søndhordland	1	1	11	—	—	—	13	65	764	5.0	59	—
Hardanger og Voss	2	1	15	—	—	—	18	96	1095	5.3	61	—
Nordmør	—	—	6	—	—	—	6	32	287	5.3	48	—
Fosen	1	3	16	3	—	8	31	130	1285	4.2	41	—
Inderøen	—	—	1	2	—	—	3	15	166	5.0	55	—
Namdalen	1	1	—	—	—	1	3	9	155	3.0	52	2
Søndre Helgeland	3	1	14	17	—	6	41	166	2211	4.0	54	3
Nordre Helgeland	—	—	5	2	—	2	9	32	345	3.6	38	—
Salten	2	4	55	2	—	15	78	336	3309	4.3	42	3
Lofoten og Vesteraalen	1	3	9	5	—	2	20	93	831	4.7	42	20
Senjen og Tromsø	—	—	2	1	—	—	3	13	162	4.3	54	—
Fra fogderierne ialt	11	14	134	32	—	34	225	987	10610	4.4	47	28
Fra landet ialt	16	24	173	42	—	38	293	1329	14388	4.5	49	31

Det gjennemsnitlige antal af kjøbefartøier fra de forskjellige byer og fogderier i de sidste 5 aar findes anført i tabel 28 og tabel 29.

Tabel 28.

By	Fartøier tilstede				
	1897	1898	1899	1900	1901
Kristiania	1	—	1	1	1
Farsund	—	—	—	—	—
Skudesnæshavn	—	—	—	—	—
Stavanger	—	1	1	1	—
Haugesund	1	2	—	—	—
Bergen	67	66	39	27	17
Florø	3	—	—	—	—
Aalesund	18	16	13	13	8
Molde	2	1	—	—	—
Kristiansund	65	40	41	36	23
Trondhjem	25	19	17	18	15
Levanger	—	—	—	—	—
Stenkjær	3	1	1	2	—
Namsos	1	1	1	—	—
Mosjøen	—	—	—	—	—
Bodø	14	9	8	8	2
Tromsø	7	11	10	4	2
Fra byerne ialt	207	176	132	110	68

Tabel 29.

Fogderi	Fartøier tilstede				
	1897	1898	1899	1900	1901
Søndhordland	20	17	15	16	13
Hardanger og Voss	47	28	19	15	18
Nordhordland	3	1	2	—	—
Sogn	—	—	1	—	—
Søndmør	—	1	2	1	—
Romsdal	6	3	2	1	—
Nordmør	6	7	7	7	6
Ørlandet og Fosen	58	53	48	48	31
Trondhjemsfjorden	1 / 21	20	15	1 / 9	3
Namdalen	1 / 8	6	7	4	3
Helgeland	1 / 68	2 / 80	1 / 52	51	50
Salten	129	126	94	80	78
Lofoten og Vesteraalen	23	23	1 / 22	15	20
Senjen og Tromsø	36	11	5	6	3
Fra landdistrikterne ialt	3 / 425	2 / 376	2 / 291	1 / 253	0 / 225

Anm. Tallene over stregen angiver bygdefarernes antal, under kjøbefartøiernes.

Tabel 30 og 31 viser fartøiernes antal i de forskjellige fiskevær 16de mars 1901 og deres procentvise antal i de sidste 5 aar.

Tabel 30.

Fiskevær	Antal fartøier tilstede den 16de mars 1901									
	Dampskib	Bark	Skonnert eller galeas	Slup	Jagt	Kjøbejægt	Bygdefarjægt	Skøite	Logiartøi eller fartøi i oplag	Antal
Risvær	—	—	—	—	4	1	—	—	—	5
Brettesnæs	—	—	—	3	3	1	—	—	1	8
Skraaven	—	—	1	—	3	—	—	3	2	9
Svolvær	—	—	3	2	4	—	—	4	6	19
Kabelvaag	—	—	—	—	2	—	—	1	—	3
Storvaagen	—	—	1	—	13	—	—	2	2	18
Ørsvaag	—	—	—	3	27	—	—	3	—	33
Ørsnæs	—	—	—	—	7	—	—	—	—	7
Hopen	—	—	1	2	11	—	—	1	—	15
Henningsvær	—	—	5	5	25	12	—	6	4	57
Stamsund	—	—	3	4	12	5	—	2	—	26
Steine	—	—	—	1	10	1	—	2	2	16
Ure	—	—	1	3	10	3	—	4	—	21
Mortsund	—	—	—	—	7	2	—	1	2	12
Balstad	—	—	—	1	14	7	—	3	4	29
Nufsfjord	—	—	—	—	14	2	—	3	2	21
Sund	—	—	1	—	—	3	—	1	1	6
Reine	—	—	—	—	5	1	—	—	2	8
Sørvaagen	—	—	—	—	2	4	—	2	3	11
Ialt	—	—	16	24	173	42	—	38	31	324

Tabel 31.

Strækning	Kjøbefartøier tilstede 16de mars				
	1897	1898	1899	1900	1901
	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
Raftsundet	—	—	4.0[1])	—	1.5
Brettesnæs—Hopen	47.6	46 9	43.5	29.4	34.6
Henningsvær	17.0	16.2	14.0	12.9	17.6
Øerne—Ure	18.1	14.3	18.2	19.5	19.5
Brandsholmene—Nufsfjord	11.5	11.9	12.3	29.1	19.1
Næsland—Lofotodden	5.8	10.7	8.0	9.1	7.7
Østenfor Henningsvær	47.6	46.9	47.5	29.4	36.1
Vestenfor do.	35.4	36.0	38.5	57.7	46.3
Antal tilstede i Østnæsfjorden	53	103	1	—	—
Do. — i Raftsundet	—	—	17[1])	—	5[1])

[1]) Risvær.

Antallet og gjennemsnitsprocenten af hver klasse fartøier i de sidste 10 aar vil sees af nedenstaaende tabel 32.

Tabel 32.

Aar	Antal fartøier tilstede 16de mars															
	Dampskib		Bark, brig, skonnert, galeas		Slup		Jagt		Jægtegaleas eller jægt				Skøite		Ialt	Drægtighed gjennemsnitlig i tons
									Kjøber		Bygdefars					
	Antal	pct.	Antal	pct.	Antal	pct.	Antal	pct.	Antal	pct.	Antal	pct.	Antal	pct.		
1892	5	0.8	69	10.9	32	5.1	341	54.1	110	17.5	6	1.0	67	10.6	630	520
1893	9	1.5	47	7.6	31	5.0	345	55.9	106	17.2	8	1.3	71	11.5	617	533
1894	6	0.8	67	9.1	34	4.6	414	56.5	120	16.4	4	0.6	88	12.0	733	508
1895	14	1.9	76	10.2	52	7.0	415	55.8	106	14.2	2	0.3	79	10.6	744	555
1896	10	1.3	65	8.7	57	7.6	419	55.8	107	14.2	2	0.3	91	12.1	751	531
1897	8	1.2	52	8.2	46	7.2	364	57.3	95	15.0	3	0.5	67	10.6	635	540
1898	6	1.1	42	7.6	37	6.7	323	58.3	78	14.1	2	0.3	66	11.9	554	53
1899	5	1.2	35	8.2	37	8.7	233	54.8	68	16.0	2	0.5	45	10.6	425	62
1900	2	0.6	26	7.1	31	8.5	198	54.4	59	16.2	1	0.3	47	12.9	364	51
1901	—	—	16	5.5	24	8.2	173	59.0	42	14.3	—	—	38	13.0	293	49

Anm. Drægtigheden er fra 1898 angivet i tons istedetfor tidligere i tønder.

b. Handel.

Tabel 33 giver oversigt over handelen fra kjøbefartøierne udenfor indkjøbet af fiskevarer.

Tabel 33.

Hjemsteder	Samtlige kjøbefartøiers antal	Antal fartøier med handel										
			Varernes art									
		Ialt	Manufakturvarer	Kolonialvarer	Almindelig krambodhandel	Korn, mel og brødvarer	Fedevarer	Beklædningsgjenstande og skotøi	Fiskeredskaber og tougværk	Agn	Fedevarer, ved etc.	Diverse
Trondhjem	15	4	—	3	1	1	1	1	3	—	—	—
Hardanger og Voss	18	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Fosen	31	2	—	2	—	—	1	—	1	—	—	1
Namdalen	3	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Søndre Helgeland	41	11	—	3	1	3	7	2	7	1	—	1
Nordre Helgeland	9	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—
Salten	78	5	1	2	—	2	3	—	2	—	1	—
Lofoten og Vesteraalen	20	6	1	4	1	2	3	—	3	—	—	1
Senjen og Tromsø	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Ialt		32	2	14	5	9	15	3	16	4	2	5

Atter iaar er der nedgang i handelsfartøiernes antal.

Til sammenligning oplyses, at der for 5 aar siden var 114 og for 10 aar siden 104 fartøier med handel. Enkelte mellemliggende aar har antallet været endog større, f. ex. i 1896 — 147.

V. Andre næringsdrivende.

(Ved opsynschef B. F. Motzfeldt).

Antallet af andre fremmede næringsdrivende under fisket er anført i tabel 34.

Tabel 34.

Beskjæftigelse	Andre fremmede næringsdrivende tilstede den 28de mars 1901																			
	Skraaven	Svolvær	Kabelvaag	Storvaagen	Ørsvaag	Ørsnes	Hopen	Hennigsvær	Stamsund	Steine	Ure	Mortsund	Balstad	Nufsfjord	Sund	Reine	Moskenæs	Sørvaagen	Aa	Ialt
Handlende	6	11	26	2	—	4	6	18	22	5	5	2	25	2	4	4	—	2	—	142
Uhrmagere	—	1	—	—	—	—	—	3	2	—	1	1	4	1	1	1	—	1	—	16
Guld- og sølvarbeidere	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andre haandværkere	1	2	5	—	—	—	—	14	1	—	—	1	5	4	6	2	1	5	1	48
Fotografer	—	—	2	—	—	—	—	2	2	—	1	—	1	—	—	1	—	1	—	10
Gravører	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Arbeidere	14	11	15	8	—	—	—	45	5	4	6	13	10	12	11	—	—	14	4	172
Betjente og tjenere	7	6	18	2	4	10	10	35	16	5	4	1	6	9	7	36	3	9	5	193
Flækkere	7	23	5	—	—	—	—	3	2	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—	45
Hovedkjøbere	—	2	15	7	1	6	6	17	5	3	5	9	25	4	4	18	2	11	9	149
Spiseværter	—	—	1	—	—	—	—	8	—	1	2	—	2	—	—	1	—	—	—	15
Musikanter	—	—	4	—	—	—	—	4	2	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	15
Kunstnere	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	10
Kvaksalvere	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Lever- og rognkjøbere	—	—	—	—	2	2	3	23	13	—	—	—	16	2	4	—	—	6	2	73
Fiskekjøbere	—	2	—	—	3	9	—	7	3	—	—	—	16	—	2	—	—	4	2	48
Tranbrændere	—	21	—	—	6	6	4	16	16	—	—	15	30	7	8	20	3	3	7	162
Uden fast arbeide	1	13	2	—	—	—	—	2	1	—	—	1	6	2	—	—	—	—	—	28
Agenter og handelsreisende	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	4
Ialt	36	92	93	19	16	37	29	199	90	18	24	43	167	43	47	83	9	57	30	1132

I Brettesnes—Risvær-distriktet var ingen saadanne fremmede næringsdrivende tilstede den 28de mars, da optællingen af disse som sædvanlig foregik.

Til sammenligning viser tabel 35 antallet af fremmede næringsdrivende for hvert af de sidste 9 aar.

Som ifjor var iaar antallet forholdsvis lidet i sammenligning med tidligere aar. Af handlende fremmødte i vinter nogle flere end i 1900, hvorimod nedgangen paa løse arbeidere iaar er noksaa stor. For øvrigt er der ingen bemærkelsesværdig forandring i tallene fra ifjor.

Tabel 35.

Haandtering	Antal fremmede næringsdrivende								
	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901
Handlende	272	206	348	313	301	252	210	129	142
Uhrmagere	20	20	21	23	18	15	18	13	16
Guld- og sølvarbeidere	—	—	1	—	2	2	—	—	—
Andre haandværkere	70	74	81	85	99	74	61	53	48
Fotografer	16	13	20	21	21	14	15	6	10
Arbeidere	357	300	432	485	340	304	225	205	172
Flækkere	61	45	83	35	22	15	24	31	45
Hovedkjøbere	195	208	299	219	100	195	188	149	149
Spiseværter	49	38	30	19	28	38	21	16	15
Musikanter	11	7	9	14	8	11	9	3	15
Kunstnere	13	25	17	18	17	13	9	7	10
Gravører	2	2	4	3	5	—	—	—	1
Betjente og tjenere	195	231	276	227	264	220	205	196	193
Kvaksalvere	—	5	11	2	3	4	1	2	1
Lever- og rognkjøbere	—	25	72	89	116	73	187	89	73
Fiskekjøbere	—	6	23	17	25	27	65	36	48
Tranbrændere	—	65	102	125	116	70	113	174	162
Uden fast arbeide	—	40	66	30	31	24	16	13	28
Agenter og handelsreisende	—[1])	—[1])	—[1])	—[1])	—[1])	—[1])	—[1])	—[1])	4
Ialt	1 334	1 310	1 895	1 725	1 516	1 351	1 367	1 122	1 132

[1]) Ikke medtagne for disse aar.

Tabel 36 viser arten af den handel, de tilreisende handlende drev.

Tabel 36.

Varernes art	Af de tilreisende handlende solgte																			
	Skraaven	Svolvær	Kabelvaag	Storvaagen	Ørsvaag	Ørsnes	Hopen	Hemningsvær	Stamsund	Steine	Ure	Mortsund	Balstad	Nufsfjord	Sund	Reine	Moskenæs	Sørvaagen	Aa	Ialt
Fedevarer	5	—	2	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Frugt	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	3	—	—	—	—	1	—	8
Manufakturvarer	4	—	6	—	—	—	1	5	4	—	1	—	6	—	1	—	—	—	—	28
Beklædningsgjenstande	4	1	5	—	—	—	—	8	10	—	1	—	6	1	1	1	—	—	—	38
Fedevarer og do.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Manufakturvarer og do.	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6
Kolonialvarer og fiskeredskaber	3	—	—	—	—	—	2	3	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	12
Jernvarer og bliktøi	3	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Staalvarer	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Trævarer, ved, kul ete.	2	—	4	2	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Uhre, maskiner	—	—	1	—	—	4	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	9
Bøger, papir, blæk	—	—	1	—	—	—	2	1	2	—	3	1	—	1	—	3	—	—	—	14
Guld- og sølvvarer	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Modevarer	2	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	7
Kortevarer	5	—	1	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Agn, skjæl	2	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	20
Almindelig krambodhandel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Bandagesager	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beklædning og kortevarer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trikotage	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1

Ogsaa i vinter var omsætningen for de handlende i det hele taget noksaa daarlig om end vistnok bedre end ifjor. I Skraaven havde de handlende nogen, om end liden fortjeneste af sin Lofottur, i Kabelvaag blev resultatet misligt, i Stamsund var omsætningen nogenlunde god undtagen for modeforretningernes, der gav et elendigt udbytte, i Balstad gik handelen betydelig bedre end ifjor, særlig for manufakturisterne, der endog udtalte sin tilfredshed over fortjenesten, i Sunds distrikt klagedes over, at ikke engang udgifterne blev dækkede; noget bedre gik det dog her for dem, som solgte klæder og skotøi; i Reine handledes forholdsvis godt — her var nu for øvrigt kun 3 tilreisende handlende —, og i Sørvaagen endelig blev udbyttet ivinter misligt — det modsatte af, hvad

tilfældet var ifjor — og det, uagtet der iaar var forholdsvis faa handlende tilstede dersteds.

I tabel 37 er anført de fiskevær, hvor lovlig handel med spirituøse drikkevarer foregik, og rettighedernes antal saavel for det sidste aar som ogsaa — til sammenligning — for de 13 nærmest foregaaende aar.

Tabel 37.

Fiskevær	Handel med spirituøse drikke			
	Brændevin	Vin	Øl	Antal rettigheder
Risvær	1	1	1	2
Skraaven	1	1	1	2
Svolvær	—	[1])2	[1])2	2
Kabelvaag	—	[1])2	[1])2	2
Lyngvær	1	—	—	1
Henningsvær	—	—	[1])1	1
Ialt	3	6	7	10
1900	3	6	6	9
1899	3	8	8	11
1898	3	5	5	8
1897	3	9	7	12
1896	3	8	8	11
1895	5	9	8	14
1894	5	8	7	13
1893	6	8	7	14
1892	5	6	7	12
1891	6	8	8	14
1890	6	8	9	15
1889	6	6	9	15
1888	8	10	10	18

[1]) 1 hotel med indskrænket ret til udskjænkning.

Handelen med drikkevarer foregik i det hele taget med orden.

VI. Veiret.

a. Landliggedage.

Det antal dage fra og med 16de januar til og med 20de april, incl. søn- og helligdage, hvorpaa veiret tildels eller ganske hindrede redskabstrækning, findes anført i tabel 38.

Tabel 38.

Maaned	Landliggedage paa grund af veiret 16de januar—20de april (95 dage) 1901			
	Østlofoten		Vestlofoten	
	Hele	Delvise	Hele	Delvise
Januar	5	1	6	2
Februar	7	7	9	7
Mars	8	7	11	6
April	2	2	4	2
Ialt	22	17	30	18
1901	39		48	
1900	39		46	
1899	38		44	
1898	48		43	
1897	30		39	
1896	41		57	
1895	35		39	
1894	43		47	
1893	47		54	
1892	45		48	

I ugen fra 19de—26de januar rasede et uveir af sydvest til nordvest, hvortil kom, at der den 22de s. m. indtraf en i mands minde ukjendt høi vandstand, der bevirkede megen skade langs Lofoten.

Ifølge derom indhentede opgaver androg tabene til ca. 101300 kroner, saaledes fordelt paa de forskjellige opsynsdistrikter:

Skraavens	opsynsdistrikt	ca.	kr.	4300.00
Svolværs	—	„	„	20000.00
Vaagenes	—	„	„	5000.00
Hopens	—	„	„	4000.00
Henningsværs	—	„	„	8000.00
Stamsunds	—	„	„	4000.00
Balstads	—	„	„	11000.00
Sunds	—	„	„	4800.00
Reines	—	„	„	10200.00
Sørvaagens	—	„	„	30000.00

Heraf faldt det meste paa væreiere og forretningsfolk, der led tildels ret stor skade paa kaier, rorboder, hjeldbrug og varebeholdning. Endel fiskere mistede ogsaa sine fiskeredskaber, klæder og proviant ved, at de af dem beboede rorboder blev bortrevet af søen. Til de uheldigst stillede af disse blev der af offentlige midler ydet en hjælp paa omkring 2000 kroner, som modtagerne har lovet at tilbagebetale, naar de dertil ser sig istand. Heldigt var det, at saa faa fiskere og fartøier ved dette tidspunkt var ankommet til fiskeværene. Med fuldt belæg i disse kunde skaden have antaget store dimensioner. Senere var veiret skjønt utrygt almindeligt bra, indtil der den 22de februar pludselig opstod et uveir af østenvind, som anrettede flere baadforlis. I mars hindredes fiskeriet af storm og snetykke fra 9de til 23de med enkelte opholdsdage indimellem. Sidst i mars og i april var veiret roligere.

Til sammenligning med tidligere aar indtages tabel 39.

Tabel 39.

Aar	Hele og delvise uveirsdage fra 16de januar til fiskets ende				
	Januar	Februar	Mars	April	Ialt
1892	9/9	12/15	21/21	3/3	45/48
1893	8/10	13/14	11/15	15/15	47/54
1894	6/7	17/18	19/20	1/2	43/47
1895	4/4	12/13	8/12	11/10	35/39
1896	14/14	17/20	8/15	7/8	46/57
1897	5/8	13/16	9/10	4/5	31/39
1898	11/14	15/15	12/12	2/2	40/43
1899	7/8	14/18	14/15	3/3	38/44
1900	5/8	14/14	16/18	4/6	39/46
1901	6/8	14/16	15/17	4/7	39/48

Anm. O v e r stregen gjælder Østlofoten, u n d e r stregen Vestlofoten.

Tabel 40 viser trækningsdagenes antal i de forskjellige vær.

Tabel 40.

Fiskevær	Antal trækningsdage fra 16de januar til 20de april (95 dage) 1901				
	Januar	Februar	Mars	April	Sum
Skraaven	$3\frac{2}{1}$	$19\frac{8}{11}$	$21\frac{13}{8}$	$7\frac{3}{4}$	$\frac{26}{24}=50$
Svolvær	—	$19\frac{12}{7}$	$18\frac{12}{6}$	$11\frac{10}{1}$	$\frac{34}{14}=48$
Vaagene	—	$14\frac{7}{7}$	$15\frac{10}{5}$	$13\frac{10}{3}$	$\frac{27}{15}=42$
Ørsvaag—Hopen	$2\frac{2}{0}$	$18\frac{6}{12}$	$22\frac{11}{11}$	$12\frac{8}{4}$	$\frac{27}{27}=54$
Henningsvær	$4\frac{4}{0}$	$20\frac{7}{13}$	$22\frac{10}{12}$	$10\frac{8}{2}$	$\frac{29}{27}=56$
Stamsund—Ure	$8\frac{5}{3}$	$17\frac{9}{8}$	$21\frac{8}{13}$	$15\frac{11}{4}$	$\frac{33}{28}=61$
Balstad	$6\frac{4}{2}$	$18\frac{9}{9}$	$20\frac{12}{8}$	$13\frac{6}{7}$	$\frac{31}{26}=57$
Nufsfjord—Sund	$7\frac{6}{1}$	$20\frac{11}{9}$	$21\frac{10}{11}$	$13\frac{11}{2}$	$\frac{38}{23}=61$
Reine	$4\frac{1}{3}$	$15\frac{9}{6}$	$13\frac{6}{7}$	$14\frac{7}{7}$	$\frac{23}{23}=46$
Sørvaagen	$4\frac{0}{4}$	$15\frac{8}{7}$	$15\frac{11}{4}$	$14\frac{10}{4}$	$\frac{29}{19}=48$

Anm. Over stregen hele og under stregen delvise trækningsdage.

Søveirsdagenes antal om maaneden fra 16de januar indtil fiskets slutning findes for de sidste 5 aar anført i tabel 41.

Tabel 41.

Maaned	Antal søveirsdage i aarene 1897—1901									
	Østlofoten					Vestlofoten				
	1897	1898	1899	1900	1901	1897	1898	1899	1900	1901
Januar	11	5	9	10	8	9	3	7	8	7
Februar	16	16	17	18	18	12	12	15	16	14
Mars	25	23	21	17	18	23	19	22	16	16
April	20	21	20	17	12	20	21	19	17	12

b. Forlis.

Af de indtrufne 16 baadforlis foregik 13 den 22de februar, som var en sand ulykkesdag, idet samtlige ivinter omkomne 19 personer da fandt sin grav i Vestfjorden. 42 mand blev den samme dag reddede fra baadhvelv, et arbeide, som i den høie, krappe søgang og storm visselig i flere tilfælde var forbunden med livsfare for redningsmændene, hvoraf enkelte er anbefalet til offentlig paaskjønnelse. Redningsskøiten „Svolvær“ bjergede 2 mand fra et baadhvelv — vest af Skraaven. I de forskjellige opsynsdistrikter var stationeret redningsskøiter.

Tabel 42 viser tid og sted for de aarlige baadforlis fra 1892.

Tabel 42.

Aar	Baadforlis																						
	Ialt	Maaned					Baadforlis																
		Januar	Februar	Mars	April	Ubestemt	Raftsundet	Brettesnæs	Østnæsfjorden	Svolvær	Skraaven	Vaagene	Hopen	Hennningsvær	Stamsund	Ure	Balstad	Nufsfjord	Sund	Reine	Sørvaagen	
1892	7	1	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	1	—	1	1	—		
1893	15	7	3	4	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3	1	—	2	—	2	1	[2])5		
1894	19	2	6	11	—	—	—	[3])1	[1])1	2	—	3	1	[4])4	2	—	3	1	—	1	—		
1895	16	—	5	2	9	—	—	—	—	—	1	—	—	5	5	1	—	1	—	2	1		
1896	25	—	10	6	9	—	—	—	—	3	2	1	1	4	1	—	2	—	1	[4])3	[3])7		
1897	32	2	12	16	2	—	—	—	—	[2])3	1	1	2	[2])7	—	1	3	2	4	2	6		
1898	17	2	6	5	4	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	1	4	—	5	3	—		
1899	11	2	2	6	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	2	—	1	—	3		
1900	12	2	8	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	1	2	3	3		
1901	16	—	14	1	1	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	3	5	1	1	—	1		

[1]) Baadene forliste i havn.
[2]) Heraf 2 forlis i havn.
[3]) Heraf et forlis ved paaseiling af dampskib.
[4]) Heraf 1 forlis i havn.

Tabel 43 viser anledningen til og antallet af omkomne ved forlis og andre ulykkeshændelser under lofotfiskeriet i de sidste 10 aar.

Tabel 43.

Aar	Ialt	Baadforlis								Omkomne ved andre tilfælde	Omkomne	
		Anledning			Tilregnelighed			Antal forliste			Ialt	I forhold til 100 000
		Under fiskeri	Under reise	Andre tilfælde	Utilregneligt	Kunde være undgaaet	Ubestemt	Reddede	Omkomne			
1892	7	7	—	—	7	—	—	28	8	—	8	27
1893	15	13	—	2	11	3	1	50	17	3[2])	20	75
1894	19	16	—	3	15	4	—	59	16	1[3])	17	62
1895	16	15	1	—	13	3	—	45	27	—	27	83
1896	25	23	1	1	22	3	—	81	22	1[1])	23	71
1897	32	27	2	3	26	6	—	133	15	3[1])	18	57
1898	17	11	6	—	13	4	—	50	18	1[4])	19	64
1899	11	9	2	—	7	4	—	37	17	1[5])	18	74
1900	12	9	2	—	10	2	—	39	9	1[6])	10	44
1901	16	16	—	—	14	2	—	55	19	—	19	102

[1]) Faldt overbord fra baad.
[2]) 1 ved sneskred, 1 falden overbord, 1 ved vaadeskud.
[3]) Drab.
[4]) Faldt udover fjeldet.
[5]) Ved sneskred.
[6]) Faldt udover stenkai.

Oplysning om maaden, hvorpaa forlisene foregik, samt aarsagen, forsaavidt denne er bekjendt, tilligemed baadenes art findet anført i tabel 44.

Tabel 44.

Aar	Baadforlis																									
	Maaden								Tilregnelig aarsag								Baadenes størrelse									
	Ialt	Fyldt eller kantret af braadsjø	Kuldseiling	Paaseiling	Grundstødt	Skaaret under	Overlastning	Andre maader eller ubekjendt	Ialt	Uopmerksomhed	Dumdristighed	Liden ballast	Slet udstyr	Drukkenskab	Uvidenhed	Andre aarsager	Fembøring	Otring	½ femterumming	½ fjerderumming	Trerumming	Kjæks	Jolle	Snedseilsbaad	Skibsbaad	Ubekjendt
1892	7	2	2	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—
1893	15	8	2	—	—	—	1	4	3	—	—	—	—	—	—	3	1	11	1	—	—	—	2	—	—	—
1894	19	10	2	1	2	—	2	2	4	—	2	—	—	—	2	—	1	8	4	2	3	—	—	—	1	—
1895	16	11	2	2	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	3	4	5	3	2	—	—	—	2	—	—
1896	25	12	7	4	—	—	—	2	5	1	1	—	—	—	—	3	—	17	3	4	—	—	1	—	—	—
1897	32	4	22	4	—	1	1	—	6	4	1	—	—	—	1	—	—	26	1	3	—	—	1	1	—	—
1898	17	8	5	2	—	1	1	—	4	2	—	—	—	—	—	2	—	10	2	2	2	—	—	1	—	—
1899	11	2	7	—	—	1	—	1	4	3	—	1	—	—	—	—	—	8	—	2	—	—	—	1	—	—
1900	12	3	6	1	—	1	—	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	9	1	—	—	—	—	2	—	—
1901	16	10	4	—	—	1	—	1	2	2	—	—	—	—		—	—	14	2	—	—	—	—	—	—	—

c. Luftens temperatur.

I hele februar og i de sidste dage af mars var temperaturen meget lav. Middeltemperaturen for hele vinteren var dog noget høiere end de to foregaaende vintre. Vinden var meget fra nord og nordvest med stort snefald. Gjennemsnitstemperaturen for hver uge vil sees af tabel 45.

Tabel 45.

Ugen som endte	Luftens temperatur i Svolvær 1901 (Celsius grader)			
	Gjennemsnitlig		I ugens løb	
	Middag	Laveste temperatur	Høieste temperatur	Laveste temperatur
Januar 19de	+ 1.3	÷ 0.2	+ 5.0	÷ 1.7
— 26de	+ 1.2	+ 0.3	+ 4.4	÷ 2.2
Februar 2den	÷ 1.2	÷ 4.3	+ 0.6	÷ 5.6
— 9de	÷ 4.7	÷ 7.2	÷ 1.1	÷ 10.0
— 16de	÷ 2.0	÷ 5.8	+ 2.2	÷ 10.0
— 23de	÷ 0.3	÷ 3.7	+ 4.4	÷ 12.2
Mars 2den	÷ 3.2	÷ 6.8	0.0	÷ 10.6
— 9de	+ 2.1	÷ 2.0	+ 6.1	÷ 5.6
— 16de	+ 0.4	÷ 2.8	+ 3.3	÷ 3.9
— 23de	+ 1.7	÷ 2.5	+ 3.3	÷ 3.9
— 30te	÷ 0.7	÷ 7.7	+ 3.3	÷ 9.4
April 6te	+ 4.1	÷ 1.4	+ 8.9	÷ 6.7
— 13de	+ 3.3	+ 0.2	+ 10.0	÷ 3.9
— 20de	+ 5.6	÷ 3.3	+ 15.6	÷ 3.3
Middeltemperatur	+ 0.5	÷ 3.4		

Tabel 46 udviser middeltemperaturen ved middagstid i Svolvær i de sidste 5 aar.

Tabel 46.

Tid	Luftens middeltemperatur middag (Celsius grader)				
	1897	1898	1899	1900	1901
Januar 16de—31te	÷ 1.6	÷ 3.0	÷ 3.3	÷ 0.2	+ 1.3
Februar 1ste—14de	÷ 3.9	÷ 2.2	÷ 4.0	÷ 4.3	÷ 3.0
— 15de—sidste	+ 2.2	+ 0.9	+ 1.0	÷ 3.4	÷ 1.2
Mars 1ste—15de	+ 0.7	0.0	÷ 1.2	÷ 1.2	÷ 0.6
— 16de—31te	+ 0.2	+ 0.4	+ 1.0	+ 1.8	+ 0.5
April 1ste—24de	+ 6.0	+ 6.7	+ 6.1	+ 5.7	+ 4.3
Middeltemperaturen	+ 1.4	+ 2.0	+ 0.7	+ 0.7	+ 0.5
Laveste middeltemperatur	÷ 3.1	÷ 2.2	÷ 5.0	÷ 4.0	÷ 3.4
Høieste kuldegrad	÷ 10.6	÷ 8.3	÷ 12.2	÷ 11.7	÷ 12.2

d. Vandets temperatur.

Følgende journaluddrag over temperaturmaalinger foretaget af fiskere, med de af opsynet udlaante dybvandsthermometre, hidsættes:

Garnfisker Johan Sivertsen af Brønø.

30te	januar.	80	favne	dybt.	Temp. i overfladen 3.0°	110 fisk paa garnlænken.
					Do. ved bunden 4.0°	
31te	—	80	—	—	Do. i overfladen 3.0°	190 fisk.
					Do. ved bunden 4.2°	
1ste	februar.	75	—	—	Do. i overfladen 3.1°	247 fisk.
					Do. ved bunden 4.5°	
12te	—	70	—	—	Do. i overfladen 3.5°	514 fisk.
					Do. ved bunden 5.5°	
13de	—	60	—	—	Do. i overfladen 3.2°	38 fisk.
					Do. ved bunden 4.5°	
22de	—	90	—	—	Do. i overfladen 3.5°	263 fisk.
					Do. ved bunden 5.5°	
23de	—	90	—	—	Do. i overfladen 3.5°	420 fisk.
					Do. ved bunden 6.3°	

1ste	mars.	100	favne	dybt.	Temp. i overfladen 3.2°	139	fisk.
					Do. ved bunden 6.0°		
7de	—	80	—	—	Do. i overfladen 3.2°	261	fisk.
					Do. ved bunden 6.0°		
26de	—	105	—	—	Do. i overfladen 3.5°	384	fisk.
					Do. ved bunden 6.2°		
30te	—	75	—	—	Do. i overfladen 3.5°	50	fisk.
					Do. ved bunden 6.5°		
2den	april	75	—	—	Do. i overfladen 3.5°	256	fisk.
					Do. ved bunden 6.5°		
5te	—	75	—	—	Do. i overfladen 3.5°	321	fisk.
					Do. ved bunden 6.2°		
8de	—	75	—	—	Do. i overfladen 3.5°	353	fisk.
					Do. ved bunden 6.3°		

Maalingerne er tagne fra 5—7 kvartmile ind af Reine.

Garnfisker Edv. Meisfjord af Stamnes.

13de	februar.	60	favne	dybt.	Temp. i overfladen 2.5°	346	fisk.
					Do. ved bunden 5.0°		
14de	—	70	—	—	Do. i overfladen 3.0°	169	fisk.
					Do. ved bunden 4.5°		
23de	—	70	—	—	Do. i overfladen 4.0°	270	fisk.
					Do. ved bunden 6.0°		
28de	—	60	—	—	Do. i overfladen 4.0°	304	fisk.
					Do. ved bunden 5.5°		
1ste	mars.	55	—	—	Do. i overfladen 4.0°	841	fisk.
					Do. ved bunden 5.0°		
6te	—	60	—	—	Do. i overfladen 4.0°	230	fisk.
					Do. ved bunden 6.0°		
14de	—	60	—	—	Do. i overfladen 3.5°	80	fisk.
					Do. ved bunden 6.7°		
22de	—	66	—	—	Do. i overfladen 3.5°	273	fisk.
					Do. ved bunden 5.5°		

30 favne fra bunden har varmegraden som regel været 5.
Maalingerne er tagne fra 4—8 kvartmile ind af Stamsund.

Garnfisker Lorents Olsen Valla af Hemnæs.

13de	februar.	70	favne	dybt.	Temp. i overfladen 3.0°	210	fisk.
					Do. ved bunden 4.5°		
26de	—	60	—	—	Do. i overfladen 3.0°	454	fisk.
					Do. ved bunden 4.5°		

2den	mars.	80 favne dybt.			Temp. i overfladen	3.0°	637 fisk.
					Do. ved bunden	4.5°	
7de	—	80	—	—	Do. i overfladen	3.0°	1066 fisk.
					Do. ved bunden	4.8°	
27de	—	60	—	—	Do. i overfladen	3.0°	197 fisk.
					Do. ved bunden	4.3°	

Maalingerne er tagne fra 4—8 kvartmile ind af Stamsund.

VII. Fisket vedkommende.

a. Fiskets gang.

Af enkelte spredte fiskeforsøg, der foretoges i januar, fremgik, at skreien var kommen. Uveir forbød imidlertid saa godt som al sjødrift i denne maaned.

Ogsaa i februar hindredes fiskeriet af utrygt veir; men fangsten var da, især for Reine og Sund, rigtig pen paa garn, for Balstad noget mindre, men jevn paa begge redskaber, og for Stamsund sidst i maaneden tildels god paa overstaaede garn. Fisk formærkedes ogsaa for de fleste Østlofotvær; men man fik der lidet af den.

Med mars maaneds indtræden tog fisket opsving fra Balstad og østover til og med Hopen, paa hvilken strækning det, vedvarende til udi første uge af april, var godt, tildels rigt paa alle redskaber.

Fisketyngden var stor, først for Balstad og senere ved Henningsvær og Hopen. Kun skade, at en længere uveirsperiode i mars gjorde et saa betydeligt afbræk i driften. Vestenfor Balstad aftog fisket samtidig. Paa liner var det dog upaaklageligt og delsvis godt i Nufsfjord samt i Sørvaagens distrikt, naar veiret tillod det.

Skraaven og Brettesnæs fik ogsaa endel af fisket i mars; men for Risvær, hvor der en tid var udsigter, blev udbyttet magert. Til „Høla“ mærkedes ikke noget større fiskeindsig. I Svolvær var det opfiskede parti høist ubetydeligt, i Vaagene rigtignok adskillig bedre; men væsentligst fisket henimod og paa Hopens fiskehav.

Efter paaske (7de april) var fisket misligt overalt undtagen i Balstad, hvor det vedvarede nogenlunde jevnt til den 14de april.

Agnmangel var en ikke uvæsentlig aarsag til fiskets tidlige afslutning. Dybsangnfiskere paastod, at fisken en længere tid stod høit i sjøen, hvilket ikke er urimeligt, da der var adskillig sild tilstede, som formentlig gjorde den urolig.

Fisket foregik hovedsagelig paa eggen. Kun en kort tid i mars fiskedes der ved Stamsund ganske godt nærmere land.

De nærmere forholde i de enkelte vær vil fremgaa af det følgende.

Raftsundet, Brettesnæs og Risvær. Ved Brettesnæs erholdtes den 25de januar ca. 100 fisk paa firenætters smaagarn. Senere var fisket gjennemgaaende smaat indtil midten af mars. Den bedste fangst gjordes i ugen fra 18de mars baade paa garn og dagliner, hvorefter den igjen gik tilbage.

For Risvær blev der i den sidste halvdel af mars ogsaa opfisket endel. Af nogen varighed og betydning blev dog ikke fisket der.

I Raftsundet formærkedes ikke fisk.

I Østnesfjorden foregik heller ikke i vinter noget nævneværdigt fiske.

Skraaven. Paa de tre trækningsdage man havde i januar var fangsten optil 200 fisk paa overstaaede garn. I februar holdt fisket sig overmaade ujevnt. Den 11te fik en enkelt baad 700 paa firenætters garn, men som regel naaedes ikke op til 100 stykker, og for linebrugernes vedkommende var det endda mindre.

Fra mars maaneds begyndelse tiltog fisket jevnt og var ganske godt især i den sidste uge, da ogsaa daglinerne gav noksaa pent udbytte.

Fisket foregik mest langt vest paa eggen samt for endel østenfor Skraaven paa eggen ind af Guldbrandsø. Nordveststorm og snetykke hindrede meget i den bedste tid.

I april aftog fisket stærkt og afsluttedes, undtagen for indbyggernes vedkommende, den 9de.

Svolvær. Fangsten paa liner og smaagarn varierede i den første halvdel af februar mellem 10 og 200. Senere var det yderst smaat indtil 6te mars, da fisket en uges tid blev lidt bedre for saa den 13de s. m. igjen at gaa tilbge. De fleste fiskere flyttede sidst i maaneden vestover.

Kabelvaag og Storvaagen. Fiskeforsøgene i januar bragte saagodtsom intet udbytte før den 29de, da der naaedes optil 180 fisk paa smaagarn.

Den 7de februar gav den første storgarntrækning — fire nætters brug — 200. Fangsten holdt sig senere i maaneden omkring 50—300 paa storgarn, 30—300 paa smaagarn og 30—180 paa liner, hvilket tal ogsaa dybsagnbaadene opnaaede.

Fra begyndelsen af mars blev fisket jevnere paa alle redskaber, specielt paa dagliner, hvortil smaagarn og dybsagnfiskerne da gik over.

Det viste sig imidlertid, at fisken ikke vilde sige længere øst end ved den østre grænselinie for Hopens linehav, hvor redskabsmassen blev sammentrængt. Da dertil uveiret fra den 9de en længere tid lagde hindring iveien for bedriften, blev sammes resultat adskillig daarligere, end man havde ventet.

Ved „Remkroken“ og „Kabelvaagbakken“ formærkedes fisk nogle dage; men der stod samtidig sildestimer, og man antog, at den slog sig op i sjøen og strøg med silden indover eggen.

De fremmede fiskere afreiste for det meste i den første uge af april.

Ørsvaag, Ørsnæs, Hopen og Kalle. Linebaadene fik paa sine første trækninger sidst i januar 100—200 fisk; men naaede før henimod slutningen af februar ikke op til disse tal igjen. Garnfiskerne begyndte sin drift omkring midten af februar med ujevn, kun for enkeltes vedkommende nogenlunde bra fangst.

I de sidste dage af februar bedredes fisket for alle redskaber og holdt sig hele mars samt den første uge af april jevnt godt, tildels rigt, især paa liner. Uheldigvis indtraf i mars, da fisket var paa det bedste, i længere tid stormende veir, der hindrede bedriften meget.

Efter paaske aftog fisket brat og var den 14de april aldeles ophørt.

Henningsvær. Fisket, som i januar og februar var smaat, tog ved mars maaneds begyndelse opsving, der fra midten af maaneden øgede til god, tildels rig fangst, især for garnbruget, hvorpaa den gik op til 3000, gjennemsnitlig 1000 den 20de. Nævnte dag var ogsaa linefisket godt, og indtil paaske holdt fangsten sig meget tilfredstillende for alle redskaber. Det meste af fiskepartiet blev opfisket i den korte tid fra 15de mars til 5te april, hvoraf endel gik bort i uveirsdage. I første halvdel af mars fiskedes lidt paa „Strømmen“; men forøvrigt foregik fisket paa eggen, hvor der i mars var betydelig fisketyngde. Paa grund af at fisken gik i sildaate var den temmelig urolig og stod ofte fra 8 til 15 favne oppe i sjøen. Dybsagnfiskerne kunde enkelte dage trække rigelig fisk, medens det paa bundredskaberne var ganske smaat.

Stamsund, Steine og Ure. Høist 170, almindelig 20—40 fisk fik man paa de tildels meget overstaaede linetrækninger, den fandt sted i januar. Omtrent paa samme maade fortsattes linefisket ogsaa i februar. Det var en sjeldenhed at opnaa 200 fisk i sættet. Flere linefiskere begyndte da at bruge smaagarn.

Først den 6te mars gik linefangsten op og holdt sig denne maaned for Stamsund med 100—300, enkeltvis 600, og for Ure var den ofte 3 a 400, optil 700.

I Steine, hvorfra ingen linebaade roede, fiskede dybsagnbaadene ret godt. Garnfisket, som fra først af var meget smaat, bedredes i løbet af februar noget, men holdt sig ujevnt indtil 6te mars. Senere, indtil 5te april, var fangsten paa dette redskab ofte mellem 700 og 1500, gjennemsnitlig omkring 400.

Uveiret i mars gjorde selvfølgelig ogsaa i dette distrikt betydelig stands i fiskeriet, som efter 5te april saa godtsom ophørte.

Naar undtages en kort tid i mars, da fisken var noksaa nær land, holdt den sig langt ind, og mest vestpaa mod Ures linehav.

Balstad og Mortsund. Almindelig redskabstrækning foregik, paa grund af uveir, ikke før 29de og 30te januar.

Gjennemsnitsfangsten var da 100 paa liner og 40 paa garn.

I februar var veiret ofte utrygt med nordvest og snetykke, hvilket veir, specielt for Balstad, med den lange udror til fiskepladsene, er frygtet af fiskerne. Fisket var imidlertid ganske jevnt, om end ikke høit, i denne maaned.

Først i mars steg fangsten betydelig og var den 6te, 7de og 8de paa det høieste, nemlig 400—500 gjennemsnitlig baade paa liner og garn. Men allerede den 9de indtraf igjen en uveirsperiode, som hindrede meget. Fraseet dagene fra 20de—25de mars, da det var smaat, holdt fisket sig jevnt til 14de april.

Da sluttede de fleste baade, tildels paa grund af agnmangel.

Nufsfjord og Sund. Liner blev trukne for begge vær 9de, 11te, 18de og 19de januar. Udbyttet var første dag optil 40, senere fra 6 til 90 skrei. De første garntrækninger foregik 26de januar med en fangst af 50—100. Efter nogle mislykkede sætninger blev garnfisket rigtig godt for Sund i februar maaned. Enkelte dage fik man saaledes 400—1500, gjennemsnitlig 600 fisk; men adskillig mindre for Nufsfjord, hvor derimod linebrugerne fiskede tildels meget godt paa derværende linehav, ogsaa i mars maaned. Fra begyndelsen af mars aftog fisket for garnbrugerne i betydelig grad, og da der samtidig kom gode efterretninger fra Balstad og østligere vær, flyttede mange af disse i midten af maaneden østover. Udbyttet af flytningen blev imidlertid ikke rart for de flestes vedkommende, som derfor vendte tilbage igjen til distriktet sidst i mars, haabende paa et efterfiske, der dog ikke kom.

Et opsving i linefisket for Sund i april varede kun nogle faa dage. Omkring 14de april sluttede de fremmede fiskere.

Aarsagen til at fangsten blev saa ujevn angives at være den, at fisken i længere tid „gik i sild“.

Reine, Sørvaagen, Aa og Tind. Den 20de januar blev de første liner trukne for Sørvaagen, og den 29de for Reine. Fangsten var henholdsvis 20 og 40—120 skrei.

Paa garn fik man den 31te for Reine 40—300. For dette distrikt tegnede garnfisket til at blive godt, og i februar var fangsten jevn og enkeltvis optil 1200. Trækningsdagene blev imidlertid faa paa grund af uveir, saavel i denne, som i mars maaned, og da fisket i sidstnævnte maaned var betydelig aftagende, naaedes ikke det udbytte, man havde haabet paa.

Linefisket slog imellem godt til, men hindredes mere end garnfisket af uveiret. Den bedste fangsttid for Sørvaagens distrikt var omkring 20de februar samt den sidste uge i mars og nogle dage i begyndelsen af april. Senere var fisket betydeligt i begge distrikter.

b. Udbyttet.

Det til handelsvare tilvirkede udbytte ansloges ved fiskets afslutning til 13 millioner fisk, 6005 hl. lever, 15889 hl. dampmedicintran og 16600 hl. rogn.

Af fiskepartiet blev $7\,^4/_{10}$ million saltet til klipfisk, $5\,^1/_2$ million hængt til rundfisk og $^1/_{10}$ million tilvirket paa anden maade.

Til guanofabrikation opsamledes $8\,^3/_{10}$ million torskehoveder, hvoraf der desuden hjemsendtes ca. $3\,^6/_{10}$ million til kreaturfoder.

Værdien af disse produkter kan formentlig ansættes til noget over $4\,^2/_{10}$ million kroner.

Til fortæring i Lofoten og bortsendelse medgik antagelig $^1/_2$ million fisk. Dampmedicintranen tilvirkedes ved 64 damperier, hvoraf 46 paa land og 18 ombord i fartøier.

Efter vægtopgaver, der saavidt muligt regelmæssig indhentedes fra samtlige opsynsdistrikter to gange i hver maaned, udgjorde gjennemsnitsvægten for garn- som linefisk 295 kg. pr. 100 stkr. i sløiet tilstand.

Leverens fedtholdighed opgives til gjennemsnitlig omkring 51 pct.

Fiskens rognholdighed pr. 1000 stkr. har været: 1.71 i 1898, 1.61 i 1899, 1.34 i 1900 og 1.41 hektoliter i 1901. Denne beregning er foretaget ved den tid, da forøgelsen af rognpartiet ophører.

Tabel 47 viser det aarlige udbytte af fisk, lever og tran; samt antallet af fisken i de sidste 18 aar.

Tabel 47.

Aar	Antal fiskere	Opfisket kvantum i tusinder	Fisk pr. fisker	Leverholdighed. Fisk pr. hl. lever	Leverparti	Tranparti	Dampmedicintranparti
					1 000 hektoliter		
1884	27 798	17 000	612	500— 700	16.9	10.1	4.20
1885	26 625	26 500	1 000	400— 700	29.5	18.2	6.55
1886	28 920	31 000	1 072	300— 650	41.0	25.4	10.00
1887	28 030	29 700	1 060	300— 700	38.3	23.6	9.50
1888	31 917	26 000	815	250— 450	38.0	23.6	16.10
1889	30 083	17 200	572	200— 500	23.5	14.6	12.90
1890	30 324	30 000	989	200— 500	58.5	36.3	16.70
1891	30 378	21 050	691	250— 500	22.7	14.1	18.20
1892	30 092	16 250	540	280— 550	23.0	14.3	8.10
1893	26 683	27 000	1 012	270— 550	31.5	19.5	18.60
1894	28 000	28 500	1 017	400— 800	14.6	7.3	12.30
1895	32 600	38 600	1 184	500—1300	11.0	3.8	12.30
1896	32 280	18 000	558	570—1000	2.5	1.2	8.85
1897	31 312	25 800	824	300— 720	7.7	3.8	18.26
1898	29 777	15 000	504	300— 700	8.0	4.0	11.25
1899	24 461	15 000	613	250— 450	11.0	6.1	18.45
1900	22 736	8 400	369	230— 440	5.6	3.0	10.77
1901	18 555	13 000	700	250— 500	6.0	3.1	15.89

NB. Dampmedicintranen er ikke medregnet i lever- og tranpartiet.

Tabel 48 viser, hvormeget der er opfisket i de forskjellige maaneder.

Tabel 48.

Aar	Opfisket kvartum			
	Januar og Februar	Mars	April	Ialt
	Millioner stykker			
I gjennemsnit 1871—1890	5.0	15.8	4.4	25.2
Procent	19.8	62.7	17.5	100
I gjennemsnit 1891—1900	2.8	13.9	4.7	21.4
Procent	12.3	65.4	22.3	100
1897	3.6	16.1	6.1	25.8
Procent	14.0	62.4	23.6	100
1898	0.8	10.0	4.2	15.0
Procent	5.3	66.7	28.0	100
1899	1.4	10.1	3.5	15.0
Procent	9.3	67.3	23.4	100
1900	1.0	5.5	1.9	8.4
Procent	11.9	65.5	22.6	100
1901	1.8	7.8	3.4	13.0
Procent	13.8	60.0	26.2	100

Tabel 49 indeholder opgave over udbytte af fisk, lever, dampmedicintran og rogn for hver uge. Antallet af trækningsdage i ugen er anført længst tilhøire.

Tabel 49.

Ugen, som endte	Ugentlige opgaver over udbyttet for 1901						Dage trækning			
	Fisk			Lever	Dampmedicintran	Rogn	Østlofoten		Vestlofoten	
	Ialt	Heraf saltet	Ugens fiske				Fuld	Delv.	Fuld	Delv.
	Millioner stykker			Hektoliter						
Januar.....	—	—	—	—	—	—				
Februar 2den...	0.025	0.007	0.025	64	2	50	3	2	3	1
— 9de....	0.208	0.051	0.183	300	237	450	2	2	3	1
— 16de....	0.668	0.194	0.460	650	783	1300	3	2	2	2
— 23de....	1.332	0.344	0.664	1200	1592	2600	2	2	2	2
Mars 2den...	2.359	0.762	1.027	2014	2732	4800	2	3	3	2
— 9de....	4.019	1.660	1.660	3570	4429	7600	3	2	4	1
— 16de....	5.500	2.475	1.481	3610	6806	11200	2	2	1	1
— 23de...	7.314	3.864	1.814	4520	8898	13850	3	2	3	2
— 30te ...	9.641	5.398	2.327	5080	12051	16150	4	1	2	1
April 6te ...	11.759	6.725	2.118	5720	14337	16600	2	3	2	2
— 13de...	12.796	7.300	1.037	5860	15673	16600	3	1	2	3
— 20de...	13.000	7.400	0.204	6005	15889	16600	4	1	5	0

Anm. Dampmedicintranen er ikke medregnet i leverpartiet.

I tabel 50 er anført det antagelige udbytte af fisk ved hver uges slutning i de sidste 5 aar.

Tabel 50.

Maaned	Lofotfiskets udbytte i millioner									
	1897		1898		1899		1900		1901	
	Datum	Millioner	Datum	Millioner	Datum	Millioner	Datum	Millioner	Datum	Millioner
Februar	6	0.42	5	0.07	4	0.05	3	0.10	2	0.03
	13	1.12	12	0.18	11	0.17	10	0.23	9	0.21
	20	1.62	19	0.33	18	0.61	17	0.49	16	0.67
	27	3.15	26	0.77	25	1.46	24	0.98	23	1.33
Mars	6	5.07	5	2.55	4	2.36	3	2.02	2	2.36
	13	7.90	12	4.58	11	4.06	10	2.94	9	4.02
	20	12.05	19	6.28	18	6.26	17	3.38	16	5.50
	27	15.87	26	8.18	25	9.03	24	4.83	23	7.31
	—	—	—	—	—	—	31	6.48	30	9.64
April	3	20.41	2	10.82	1	11.48	7	7.64	6	11.76
	10	23.51	9	12.04	8	12.80	14	8.20	13	12.80
	17	25.22	16	13.57	15	14.31	21	8.37	20	13.00
	24	25.80	23	14.75	22	14.85	25	8.40	—	—
	—	—	27	15.00	27	15.00	—	—	—	—

Tabel 51 viser lofotfiskets udbytte af de forskjellige produkter gjennemsnitlig i 1881—1885, 1886—1890, 1891—1900 samt i de sidste 10 aar.

Tabel 51.

Aar	Lofotfiskets udbytte							
	Ialt fisk	Heraf		Hoveder	Rogn	Medicintran	Tran	Værdi i millioner kroner
		Klipfisk	Tørfisk					
	Millioner stykker				1 000 hektoliter			
I gjennemsnit 1881—1885 .	23.7	20.2	3.5	17.3	28.4	3.23	16.5	5.80
I gjennemsnit 1886—1890 . .	27.5	23.5	4.0	15.5	29.5	13.10	25.0	6.21
I gjennemsnit 1891—1900 . .	21.4	17.0	4.4	14.4	22.9	13.71	7.7	5.26
1892	16.3	12.8	3.5	12.2	17.4	8.10	14.3	4.30
1893	27.0	23.2	3.8	17.7	31.1	18.60	19.5	6.00
1894	28.5	24.5	4.0	20.0	24.4	12.30	7.3	7.00
1895	38.6	31.4	7.2	28.9	42.0	12.30	3.8	6.90
1896	18.0	15.3	2.7	11.2	16.0	8.85	1.2	5.15
1897	25.8	19.1	6.7	13.5	27.1	18.26	3.8	5.26
1898	15.0	8.1	6.9	8.3	20.6	11.25	4.0	3.30
1899	15.0	10.7	4.0	9.6	20.7	18.45	6.1	4.55
1900	8.4	5.7	2.6	6.0	10.2	10.77	3.0	3.46
1901	13.0	7.4	5.5	8.3	16.6	15.89	3.1	4.20

Anm. 0.3 million fisk tilvirket paa anden maade i 1899.
0.1 — „ — „ „ — i 1900.
0.1 — „ — „ „ — i 1901.

Fordelingen af det erholdte kvantum paa de forskjellige fiskedistrikter sees af tabel 52.

Tabel 52.

Opsynsdistrikt	Udbyttets fordeling paa opsynsdistrikterne								
	Fisk				Lever		Rogn hektoliter	Millioner hoveder	
					Hektoliter				
	Ialt	Garn	Line	Dybsagn	Ialt	Brugt til medicintran		Til guano	Hjemsendt
	1000 stykker								
Raftsundet (Risvær) .	0.055	0.045	0.010	—	140	100	60	0.01	0.04
Brettesnæs.....	0.233	0.190	0.043	—	640	210	300	0.15	0.06
Skraaven	0.270	0.220	0.016	0.034	816	715	380	0.16	0.08
Svolvær	0.078	0.050	0.028	—	234	[1]) 950	90	0.03	0 02
Kabelvaag og Storvaagen	0.553	0.355	0.143	0.055	1730	[1]) 2460	860	0.20	0.30
Ørsvaag, Ørsnæs, Hopen og Kalle	1.260	0.555	0.675	0.030	3500	2000	2000	1.00	0.20
Henningsvær.....	1.842	1.000	0.782	0.060	5450	[1]) 5130	2300	1.00	0.80
Stamsund og Steine .	1.515	1.265	0.205	0.045	4400	[1]) 5160	1630	1.10	0.30
Ure	1.180	0.455	0.677	0.048	3340	2370	1550	0.60	0.40
Balstad og Mortsund.	2.601	1.000	1.601	—	7500	5750	3500	1.70	0.60
Nufsfjord	1.027	0.300	0.727	—	2900	1650	1405	0.60	0.30
Sund.....	0.400	0.350	0.050	—	1180	840	470	0.25	0.14
Reine	0.776	0.654	0.122	—	2270	2230	730	0.50	0.20
Sørvaagen	1.210	0.150	1.060	—	3060	1590	1325	1.00	0 20
	13.000	6.589	6.139	0.272	37160	31155	16600	8.30	3.64

[1]) Endel lever tilført fra andre fiskevær.

Tabel 53 giver oversigt over det procentvise forhold mellem udbyttet for de forskjellige brug og antallet af fiskere ved disse.

Tabel 53.

Aar	Forholdet mellem brugenes udbytte					
	Garnbrug		Linebrug		Dybsagn	
	Fiskere	Fisk	Fiskere	Fisk	Fiskere	Fisk
	Procent					
I gjennemsnit						
1871—1880	50.4	48.7	39.6	45.6	10.0	5.7
1881—1890	35.1	31.5	56.3	64.6	8.6	3.9
1891—1900	38.4	34.9	55.0	62.3	6.6	2.8
1892	43.2	35.4	48.7	61.7	8.1	2.9
1893	42.8	40.3	49.5	55.8	7.7	3.9
1894	38.0	24.2	55.7	72.1	6.3	3.7
1895	26.3	16.4	66.7	79.2	7.0	4.4
1896	22.2	21.1	69.1	75.5	8.7	3.4
1897	28.9	29.3	62.7	68.5	8.4	2.2
1898	35.5	32.4	59.6	66.4	4.9	1.2
1899	43.5	50.9	52.0	48.3	4.5	0.8
1900	59.2	51.7	38.9	47.8	1.9	0.5
1901	52.5	50.7	44.6	47.2	2.9	2.1

Mandslotterne findes anført i tabel 54.

Tabel 54.

Opsynsdistrikt	Mandslotten for 1901 angivet i kroner									Anm.
	Høieste			Middels			Laveste			
	Garn	Line	Dybsagn / Smaagarn	Garn	Line	Dybsagn / Smaagarn	Garn	Line	Dybsagn / Smaagarn	
Risvær	70	80	215 / 0	60	40	100 / 0	15	15	50 / 0	
Brettesnæs	80	70	180 / 0	50	40	80 / 0	10	10	20 / 0	
Skraaven	240	160	330 / 370	100	75	110 / 130	20	8	20 / 30	
Svolvær	50	60	100 / 0	30	30	50 / 0	15	15	30 / 0	
Vaagene	350	250	200 / 210	150	200	150 / 150	40	60	40 / 50	
Hopen	500	550	400 / 300	260	330	250 / 200	150	250	150 / 100	
Henningsvær	500	450	450 / 380	350	240	280 / 250	180	130	100 / 120	
Stamsund og Steine	500	340	330 / 360	240	220	280 / 220	90	100	50 / 180	
Ure	600	540	400 / 360	380	340	300 / 260	230	220	200 / 180	
Balstad og Mortsund	700	660	600 / 0	385	400	350 / 0	220	110	150 / 0	
Nufsfjord	300	520	240 / 0	240	300	160 / 0	100	120	120 / 0	
Sund	380	165	375 / 0	165	100	165 / 0	80	60	65 / 0	
Reine	300	300	400 / 0	200	230	230 / 0	90	160	90 / 0	
Sørvaagen	190	375	360 / 0	150	210	160 / 0	100	90	80 / 0	

Tabel 55 viser det gjennemsnitlige fangstudbytte pr. mand i tiaarene 1881—1890 og 1891—1900 samt i de sidste 10 aar.

Tabel 55.

Aar	Gjennemsnitsudbytte pr. mand	
	Stykker skrei	Kroner
I gjennemsnit:		
1881—1890	856	203
1891—1900	732	183
1892	540	143
1893	1012	225
1894	1017	250
1895	1189	212
1896	558	160
1897	824	168
1898	504	110
1899	613	186
1900	369	152
1901	700	226

Fisketallet pr. mand er henimod det gjennemsnitlige i de sidste 10 aar, hvorimod mandslotten i penge regnet er høiere, paa grund af de forholdsvis gode priser i vinter.

Agnudgifterne i de forskjellige opsynsdistrikter var fra 15 til 55 kroner, eller gjennemsnitlig ca. 36 kroner pr. linefisker. Det samlede agnforbrug værdsættes til omkring 300 000 kroner. Fra Henningsvær og vestover benyttedes hovedsagelig fersk sild og lodde samt endel saltet sild og blæksprutlever, østenfor Henningsvær mest saltet skjæl og blæksprutlever. Sidstnævnte agnsorter roses fra flere fiskevær.

---

c. Priser.

De ved hver uges slutning i vinter noterede priser i de forskjellige fiskevær findes anført i tabel 56.

Tabel 56.

Priser paa fisk, lever, hoveder og rogn ved hver uges slutning 1901

Ugen, som endte	Raftsundet		Østnæs-fjorden		Skraaven		Svolvær		Vaagene		Hopen		Hemnings-vær	
	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.
Januar 19de....														
— 26de....														
Februar 2den...									27		20		25	
— 9de....					25 12		25—26 12		25—27 12—14		25 13—14	40	25—30 12—14	17
— 16de....	25 10—12				22—25 12	60	25—26 12—13	10	25—27 12—14	25—30	25—28 13—14	50	25—30 12—14	20
— 23de....	25 10—12				22—25 12		25—26 12—13	10	25—27 12—14	25—30	25—28 12—14	50 25	25—30 12—14	20
Mars 2den.....	26—27 14—16	50			25—27 12—13	50—60	26—30 12—13	50 10	25—26 12—14	40—50 12	25—26 17—18	40—50	28—31 12—15	24
— 9dc.....	28 14—17				26—28 16—17	50—60	27—29 13—15	50—60 12—13	26—27 14—15	40—50	26—28 16—18	50 14	27—31 13—15	30—40 20
— 16de.....	25—28 14—17	40 12			25—27 16—18	50—60 8—13	26—28 15—16	50—60 13—14	25—27 15—17	50—60 14	22—26 14—17	50 13—16	18—28 13—15	30—40 18
— 23de.....	25—27 14—16	40 6—16			25—27 15—17	50—60 10—13	25—26 15—18	50 10—12	23—26 14—16	60 10	23—27 14—17	50—70 10—12	23—27 14—17	30—40 10
— 30te.....	25—29 14—16	40 6—12			22—27 17—18		25—26 15—18	50	24—26 16—17	60 8	25—27 16—18	50—60 8—10	20—30 14—16	30—40 10
April 6te	25—28 14—15				26—27 16—18	5—6	25—28 16		25—27 16—18	60 30	27—28 13—15	50—60	27—30 14—16	30—40
— 13de.....					24—26 15—16	50	25—26		25—27 16—18	60 30—35	26—27 12	50—60	25—29 12—16	33
— 20de.....													27—29 10	40—50 33

Ugen, som endte	Stamsund		Ure		Balstad		Nufsfjord		Sund		Reine		Sørvaagen	
	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.	F. / L.	H. / R.
Januar 19de....														
— 26de....														
Februar 2den...	25				20		26							
— 9de....	25—26 14	50	25 12		25—30 12—14		27		26—27		25—26		25	
— 16de....	28—29 13—16	50	25—26 13—14		25—27 12—15		25—27 12—14	50	25—26 13—14	50 20	25—26 12—14	40—50	25 12—14	
— 23de....	28—29 13—16	40—80 18—20	25—26 13—14		25—27 12—15	50	25—27 12—14	50	25—26 13—14	50 20	25—26 12—14	40—50	25—27 12—14	
Mars 2den.....	25—28 13—16	50—70 14—15	25—26 15	50—60 20	26—29 14—17	50—60	27 13—16	50	25—26 15—16	50	23—26 13—15	40—50	26—28 12—15	50—60
— 9dc.....	25—28 14—16	40—60 15	26—27 16—17	50—60 20	25—30 13—17	50—60	25—26.5 15—16	50 12—13	26 16—17	50	23—28 13—15	40—50	26—28 12—15	50—60
— 16de.....	20—27 14—16	50—60 11—14	20—22 14	50—60 20	20—27 13—17	30—50	15—22 13—15	50 15	24—25 15—17	50—60	20—26 13—15	40—50	26—28 12—15	50—60
— 23de.....	24—27 15—16	50—60 10	24—25 16—17	50—60 12	23—27 14—17	25—60	23—25 14—16	50	26—27 15—17	50—60	25—27 13—16	40—50	25—27 13—15	
— 30te.....	20—27 13—16	50 8	25—26 16—17	50—60 9	24—26 14—18	30—60	25—26 14—16	50	25—26 16—17	50—60 4	26—27 14—16	40—50	26—28 13—18	50—60
April 6te	24—28 13—14	50—60 13—27.6	24—26 15	50—60 8—30	25—27 15—16	50—70 25—30	25—26 15—16	50	26—27 15—16	50—60	27—29 13—14	40—50	26—28 13—16	50—60
— 13de.....	20—27 13—14	50—60 20—27.6	25—26 12—13	50—55 32	24—27 14—15	60—70 25—33	26 13—14	50 23—28	25—28 15—16	50—60 25—30	24—28 13—14	40—50	26—28 13—15	50—60
— 20de.....	25—27 12—13	50	25 12	50—60 34	25—26 14	60—70 20—35	26 13		26—28 15	50—60 30—33	25—28 13—14	25—30 40—50	27—28 13—15	50—60 30—33

Anm. Tallene betegner:

For fisk (F) kroner pr. 100 stykker.
„ lever (L) — - hektoliter.
„ saltet rogn (R) — - hektoliter.
„ hoveder (H) øre - 100 stykker.

Gjennemsnitsprisen paa de forskjellige fiskeprodukter samt paa agn viser tabel 57.

Tabel 57.

Opsynsdistrikt	Gjennemsnitsprisen i 1901 angivet i kroner													
	Fisk							Agn						
	Garn	Line	Dybsagn	Hoveder	Lever	Fersk rogn	Saltet rogn	Fersk sild	Saltet sild	Skjæl	Saltet skjæl	Lodde	Blæksprut lever	Blæksprut
	pr. 100 stkr.				pr. hektoliter									
Risvær	27.0	27.0	—	0.50	15.0	—	29.0	—	—	—	—	—	—	
Brettesnæs	27.0	26.0	—	0.50	15.0	—	29.0	—	—	—	—	—	—	
Skraaven	26.0	26.0	26.0	0.50	17.0	12.0	26.0	—	8.6	—	78.0	—	—	
Svolvær	27.0	26.0	—	0.50	13.0	11.0	28.0	—	—	—	60.0	—	—	
Vaagene	26.4	24.8	24 8	0.50	14.8	12.0	32.0	—	4.0	—	40.0	—	10.0	30.0
Hopen	27.0	25.5	24.0	0.50	16.0	12.0	26.0	—	—	—	50.0	—	10.0	35.0
Henningsvær	27.0	28.0	28.0	0.45	15.0	17.0	32.0	6.5	5.0	—	40.0	14.5	9.0	36.0
Stamsund	26.4	26.8	26 0	0.55	14.4	15.2	23.8	7.2	7.0	—	36.0	16.0	9.0	36.0
Ure	24.5	25.0	25.0	0.55	15.0	15.0	27.0	7.2	9.0	—	38.0	16.0	9.0	30.0
Balstad	25.5	26.5	—	0.60	14.7	30.0	28.0	10.0	8.0	—	55.0	20.0	5.0	50.0
Nufsfjord	26.0	24.7	—	0.50	14.4	15.0	29.0	5.0	8.0	—	—	10.0	10.0	48.0
Sund	26.5	25.4	—	0.53	15.4	20.0	30.0	5.0	8.0	—	—	10.0	10.0	45.0
Reine	26.0	25.0	—	0.45	14 0	—	25.0	5.0	6.0	—	—	10.5	—	
Sørvaagen	27.0	26.5	—	0.60	14.0	—	28.0	8.0	—	—	—	13.0	10.0	30.0

Til sammenligning anføres i tabel 58 fiskepriserne i de forskjellige fiskevær siden 1892.

Tabel 58.

Fiskevær	Gjennemsnitsprisen af fisk (kr. pr. 100) i aaret									
	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901
Raftsundet	21.0	—	17.6	15.0	—	—	—	25.5[1])	35.0[1])	27.0[1])
Østnæsfjorden	20.4	20.0	22.5	14.0	21.5	—	17.0	—	—	—
Skraaven	21.2	18.9	21.5	14.3	22.0	16.5	16.8	26.3[2])	31.0[2])	26.3[2])
Svolvær	21.0	18.5	22.5	14.0	21.5	16.5	17.0	25.2	32.0	26.5
Vaagene	21.0	18.2	20.0	14.2	21.0	16.0	16.0	24.9	32.5	25.6
Hopen	22.0	18.9	20.5	14.6	21.0	16.0	16.0	24.0	34.0	25.5
Henningsvær	21.8	18.5	19.8	15.0	22.0	15.6	18.0	26.4	33.0	27.7
Stamsund	21.5	18.0	19.7	15.0	20.6	16.2	16.4	24.8	31.8	26.4
Ure	21.2	17.0	20.0	14.0	19.8	16.1	16.3	23.7	30.5	24.9
Balstad	21.5	16.2	20.3	12.5	19.5	16.0	16.2	23.8	33.9	26.0
Sund og Nufsfjord	21.4	16.3	18.5	13.6	19.5	16.2	16.4	24.0	33.0	25.7
Reine og Sørvaagen	20.4	16.2	19.5	12.8	19.6	16.1	16.8	23.8	33.0	26.1

[1]) Risvær.
[2]) Skraaven og Brettesnæs.

De af opsynsbetjentene indsendte opgaver over leverholdigheden til de forskjellige tider er anførte i tabel 59 pr. tiendedels hektoliter.

Tabel 59.

Ugen som endte	Raftsundet	Østnæsfjorden	Skraaven	Svolvær	Vaagene	Hopen	Hennings-vær	Stamsund	Ure	Balstad	Nufsfjord	Sund	Reine	Sørvaagen
Januar 26de	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Februar 2den	—	—	30 0	—	—	0 25	25 25	—	0 35	30 32	25 25	—	—	—
— 9de	—	—	30 35	28 30	25 25	25 26	25 29	30 35	29 34	30 33	30 30	28 32	30 30	28 31
— 16de	28 28	—	28 28	28 30	25 27	26 26	25 27	28 35	29 34	30 30	30 33	30 32	30 35	28 31
— 23de	28 28	—	28 28	28 30	28 30	26 26	25 29	29 35	30 35	30 30	30 33	30 32	30 35	29 33
Mars 2den	30 40	—	30 30	30 32	28 30	26 28	30 32	29 35	30 35	30 30	30 33	30 32	35 40	29 33
— 9de	—	—	30 30	30 32	30 31	26 28	32 34	32 38	30 35	35 38	30 33	30 32	35 40	29 33
— 16de	40 —	—	35 40	32 34	30 33	35 38	38 40	32 38	34 38	40 42	35 37	33 34	35 40	29 32
— 23de	40 —	—	35 40	37 42	35 40	38 40	38 42	34 39	34 38	42 45	35 40	34 36	35 40	50 52
— 30te	30 40	—	30 35	40 40	37 42	35 40	42 45	38 42	35 40	35 38	42 45	35 40	36 40	35 45
April 6te	35 40	—	40 40	37 42	40 45	44 46	38 42	38 43	35 40	42 45	35 40	35 40	50 54	38 45
— 13de	—	—	50 50	40 45	50 50	46 48	38 42	40 45	38 42	45 45	35 40	35 40	50 52	38 45
— 20de	—	—	—	—	—	50 —	38 42	45 —	42	45 45	37 42	38 40	50 52	38 45

Anm. Tallene over stregen er for garnfisk, under stregen for linefisk.

Tabel 60 angiver for de sidste 14 aar gjennemsnitsværdien af den sløiede fisk og fisken i rund tilstand.

Tabel 60.

Aar	Gjennemsnitspris	
	Sløiet	Rund
	Øre pr. stykke	
1888	17.7	23.3
1889	27.0	34.1
1890	20.5	24.2
1891	26.5	31.7
1892	21.4	26.4
1893	17.1	22.3
1894	20.0	24.6
1895	14.0	17.8
1896	21.1	28.6
1897	15.5	20.4
1898	16.6	22.0
1899	25.0	30.3
1900	33.4	41.2
1901	25.5	32.3

d. Redskaberne vedkommende.

Trods det tildels urolige veir, var redskabstabet ivinter en ubetydelighed. Den omstændighed, at vinden som oftest var fra nord og nordvest, hvorved Vestfjorden langs Lofoten selvfølgelig aldrig blir saa oprørt, som den kan være i paalandsvind, er vel meget aarsag hertil. Utvilsomt er det ogsaa, at havdelingen og de indførte belastningsbestemmelser allerede har vist sig at formindske redskabstabet, iallefald for linebrugets vedkommende.

Redskabstabet anslaaes til 60000 kroner, hvoraf 40000 paa linebruget. Slitagen andrager formentlig til 220 000 kroner for garnbruget og 90 000 kroner for linebruget, eller tilsammen 310 000 kroner.

Vedtægt angaaende redskabers mærkning og belastning er indtaget i nærværende beretning under afsnit VIII — udvalgene vedkommende —.

VIII. Udvalgene vedkommende.

Fortegnelse over de i 1901 valgte udvalgsmedlemmer og suppleanter.

I Skraavens opsynsdistrikt.

Udvalgsmedlemmer:

Garnbruger John Samuelsen Magisaas af Salangen.
Linebruger Ole Andersen Høivaag af Lødingen.

Suppleanter:

Garnbruger Hans Dahl Molgavlen af Vaagan.
Linebruger Sofus Hansen Guldvik af do.

I Svolværs opsynsdistrikt.

Udvalgsmedlemmer:

Garnbruger Martinus Rafelsen Buø af Brønø.
Linebruger Joakim Kaasbøll Svolvær.

Suppleanter:

Garnbruger Peder Aalberg Svolvær.
Linebruger Nicolai Vorsetø do.

I Vaagens opsynsdistrikt.

Udvalgsmedlemmer:

Garnbruger Ole Olsen Alderen af Lurø.
— Tøris Kristensen Bremnes af Kvædfjord.

Suppleanter:

Garnbruger Ole Olsen Bremnæs af do.
— Johannes Johansen Helligaa af Næsne.

I Hopens opsynsdistrikt.

Udvalgsmedlemmer:

Garnbruger Mikal Bentsen af Mosjøen.
— Hans M. Henriksen Nordstrøm af Reisen.
Linebruger Dankert Larsen Holmsnes af Hadsel.
— Martin Karlsen Lund af Steigen.

Suppleanter:

Garnbruger Søren Indal Rensvold af Karlsø.
— Benjamin I. Lundestad af Vefsen.
Linebruger Peder Karlsen Selnes af Steigen.
— Hans Raste Helgø af Karlsø.

I Henningsværs opsynsdistrikt.

Udvalgsmedlemmer:

Garnbruger Tistran Benjaminsen Skogsholm af Tjøtta.
— Mikkel Berteussen Aarsten af Ibestad.
Linebruger Ole Hansen Laupstad af do.
— Jørgen Johansen Lenningen af Herø.

Suppleanter:

Garnbruger John Lind Aarsten af Ibestad.
— Anders J. Ophaug af Ørlandet.
Linebruger Henrik Johansen af Henningsvær.
— Edvard Ingebrigtsen Lisø af Tjøtta.

I Stamsunds opsynsdistrikt.

Udvalgsmedlemmer:

Garnbruger Jens Johnsen Hjartland af Stamnes.
— Johan Pettersen Kvig af Bodin.
Linebruger Haakon Vinkenes af Folden.
— Johan Larsen Alsos af Kjerringø.

Suppleanter:

Garnbruger Thorvald Mathiassen Leiren af Stamnes.
— Lorents Jacobsen Valla af Næsne.
Linebruger Johan Greger Ure af Buksnes.
— Ludvig Hansen Svarthop af Velfjorden.

I Balstads opsynsdistrikt.

Udvalgsmedlemmer:

Garnbruger Lossius Svendsen Kjelkdalen af Vega.
— Anders Paulsen Nes af do.
Linebruger Peter D. Nicolaisen Igerø af do.
— Ole Hammer Storeide af Buksnes.

Suppleanter:

Garnbruger Harald Hammer Storeide af Buksnes.
— Konrad Jensen Fladset af Hadsel.
Linebruger Hans Eriksen Vasvik af do.
— Fredrik Eriksen Igerø af Vega.

I Sunds opsynsdistrikt.

Udvalgsmedlemmer:

Garnbruger Jens Friis Ramberg af Flakstad.
— Ludvig Johnsen Blok af Rodø.
Linebruger Enok Hansen Haug af Buksnes.
— Hans Jensen Løbak af Steigen.

Suppleanter:

Garnbruger Jens Johannessen Næs af Flakstad.
— Benjamin Thomassen Femrits af Gildeskaal.
Linebruger Bernhard Bjørnsin Horn af Buksnes.
— Johan P. Kristiansen Horn af do.

I Reines opsynsdistrikt.

Udvalgsmedlemmer:

Garnbruger Edvin Mathisen Aakvik af Tjøtta.
— Peder Rask Tvervik af Beieren.
Linebruger Jacob Larsen Tro af Tjøtta.
— Peter Ernst Hansen Bøen af do.

Suppleanter:

Garnbruger Johan E. Lauritsen Bærø af do.
— Anders Grønbæk Nicolaisen Nyland af do.
Linebruger Ingvald Hansen Strand af Beieren.
— Theodor Amundsen Tapø af Flakstad.

I Sørvaagens opsynsdistrikt.

Udvalgsmedlemmer:

Garnbruger Peder Berg af Moskenes.
— Nicolai Johnsen Røsnes af Beieren.
Linebruger Anton Kaspersen Bogen af Moskenes.
— Ole Lorentsen Aa af do.

Suppleanter:

Garnbruger Johan Rask Sørvaagen af Moskenes.
— Oskar Bjørnsen do. af do.
Linebruger Kristian Olsen Bærø af Tjøtta.
— Odin Olsen Helle af Flakstad.

Fiskehav-grænser

mellem opsynsdistrikterne i Lofoten

i henhold til lov af 6. august 1897 §§ 5 og 14.

---

1. Grænsen mellem Raftsundet og fællesdistriktet (Skroven, Østnesfjorden, Svolvær og Vaagene).
   En ret linie fra land østenfor Guldvik. Denne grænse beskrives og bekjendtgjøres senere.
2. Grænsen mellem fællesdistriktet (Skroven, Østnesfjorden, Svolvær og Vaagene) og Hopens distrikt:
   En ret linie fra vestre ende af Sagøen i retning S. t. 0 ½ 0 efter med:
   „Vestre ende af Sagøen i „Flækkene“ i Ørsvaagfjeldet“.
3. Grænsen mellem Hopens og Henningsværs distrikter:
   En ret linie fra land i retning S t 0 efter med:
   „Østre ende at Bindingsøen midt i Sigeflauget“.
4. Grænsen mellem Henningsværs og Stamsunds distrikter:
   En ret linie fra land i retning S ½ V efter med:
   „Kløvkollen i vestre kant af Hornsryggen, hvor varde senere vil blive anbragt“.

NB. Paa fiskebanken „Olan“ angives grænsen ved krydsmedene snetinden i vestre kant af Kalrøra og Kjølpesnæsryggen midt mellem Æsøerne.

5. Grænsen mellem Stamsunds og Balstads distrikter:
   En ret linie fra land i retning syd efter med:
   „Høieste top af Bukholmen midt i Klømmerflauget“.
6. Grænsen mellem Balstads og Sunds distrikter:
   En ret linie fra land i retning S ½ 0 efter med:
   „Østre Hammer paa Strømøheien i vestre kant af fjeldet „Andopshesten“ ogsaa kaldet Løven“.
7. Grænsen mellem Sunds og Reines distrikter:
   En ret linie fra land i retning S t 0 efter med:
   „Skjeltinden mod vestre kant af Solbjørntinden“.
8. Grænsen mellem Reines og Sørvaagens distrikter:
   En ret linie fra vestre Dybfjordnæs, ret ned af Steffennakkens østre kant, i retning S t 0 ⅓ 0 efter med:
   „Østre tind paa fjeldet Munken over østre Kant af Steffennakken“.

Samtlige grænselinier gaar saa langt ind i Vestfjorden som der er fiskehav.

Svolvær den 16de januar 1901.

Rich. Hansen.

Vedtægt

angaaende morgen- og aftensignaler under lofotfiskeriet.

Fra og med 16. januar morgensignal kl. 7½ fm. aftensignal kl. 4 em.
—„— 1. februar do. - 7 „ do. - 5 „
—„— 15. — do. - 6½ „ do. - 6 „
—„— 1. mars do. - 6 „ do. - 7 „
—„— 15. — do. - 6 „ do. - 8 „

Klokkeslettene signaliseres ved heisning af flag paa af opsynet bestemte og bekjendtgjorte steder.

Før morgensignalet heises, maa ingen fiskebaad begive sig udenfor de af opsynet fastsatte og bekjendtgjorte udrorslinier.

Efter at aftensignalet er heist, maa intet fiskeredskab optages eller udsættes; dog kan paabegyndt trækning af sammenviklede garn fortsættes efter aftensignalstid.

I fællesdistriktet, der indbefatter Vaagenæs, Svolværs, Østensfjordens og Skrovens opsynsdistrikter, er det tilladt at udsætte natliner indtil 1 — en — time efter ovenanførte aftensignaltider.

Overtrædelser straffes med bøder indtil 500 kroner.

Svolvær den 16de januar 1901.

Rich. Hansen.

Vedtægt

angaaende brugen af synkenot under lofotfiskeriet.

Brugen af synkenot er indtil videre i henhold til udvalgsbeslutninger forbudt i følgende opsynsdistrikter:

1. Fællesdistriktet, der indbefatter Vaagenæs, Svolværs, Østnesfjordens og Skraavens opsynsdistrikter.
2. Hopens opsynsdistrikt.
3. Henningsværs opsynsdistrikt.
4. Stamsunds opsynsdistrikt.
5. Balstads opsynsdistrikt.
6. Sunds opsynsdistrikt.
7. Reines opsynsdistrikt.
8. Sørvaagens opsynsdistrikt.

Overtrædelser straffes efter lov af 6te august 1897 angaaende skreifiskerierne i Lofoten § 16, med bøder indtil 500 kroner.

Svolvær den 16de januar 1901.

Rich. Hansen.

Vedtægt

angaaende fiskeredskabers mærkning og belastning under lofotfiskerierne.

1. Regler for redskabers mærkning.

Alle dubbel og stænger, som anbringes paa iler, skal være mærket med vedkommende baads bogstav og nummer.

Bogstaver og tal skal være mindst 5 — fem — centimeter høie.

Disse regler gjælder for samtlige opsynsdistrikter.

2. Regler for redskabers belastning.

Enhver almindelig storgarnlænke skal belastes med 2 — to — ilestene med jernbeslag, vægtig mindst 54 — fire og femti — kilo hver og 9 — ni — almindelige garnsten paa 12 — tolv — glaskavl.

Enhver natlinesætning skal belastes med mindst 2 — to — ilestene paa 18 — atten — kilo hver og 1 — en — synkesten for hver 250de angel.

Vægten paa synkesten for bundline 4 — fire — kilo
—„— „ fløitline 6 — seks — „

Benyttes synkesten for hver 200de angel kan vægten paa disse være forholdsvis mindre.

Disse regler gjælder kun for Vestlofoten.

Enhver smaagarnlænke skal belastes i Reines opsynsdistrikt med 2 — to — ilestene vægtig mindts 30 — tredive — kilo hver og 6 — seks kilograms synk pr. garn af indtil 30 — tredive — meters længde, og i Sørvaagens opsynsdistrikt med 2 — to — ilestene vægtig mindst 30 — tredive — kilo hver og 8 — otte — kilograms synk pr. garn af indtil 30 — tredive — meters længde.

Overtrædelser af denne vedtægt, som gjælder indtil videre, straffes i henhold til lov af 6te august 1897 ang. skreifiskerierne i Lofoten § 16 med bøder indtil 500 kroner.

Svolvær den 16de januar 1901.

Rich. Hansen.

Vedtægt

af 6te februar 1899 angaaende havdeling i Hopens opsynsdistrikt.

Udsætning af garn forbydes i den del af Hopens opsynsdistrikts fiskehav, der begrænses mod øst af en ret linie fra land i retning syd til øst eller peiling nord til vest efter medet:

„Stenvarden paa Hopsaasen over stenvarden paa østligste Moholme“, og mod vest af en ret linie fra land i retning syd til øst eller peiling nord til vest efter medet: „Bredtinden til Kalaxlen“.

Overtrædelser straffes, i henhold til lov af 6te august 1897 angaaende skreifiskerierne i Lofoten § 16, med bøder indtil 500 kroner.

Svolvær den 16de januar 1901.

Rich. Hansen.

Vedtægt

af 23de mars 1899 og 1ste april 1901 angaaende havdeling i Henningsværs opsynsdistrikt.

Af Henningsværs opsynsdistrikts fiskehav er udlagt:

Et garnhav, begrænset mod øst af en linie fra Sauøen i retning syd halv øst eller peiling nord halv vest efter med: „Vestre og høieste Sauøen til Kalrøra“ og mod vest af en linie fra Rødholmen i retning syd kvart vest eller peiling nord kvart øst efter med: „Varden paa Rødholmen i østre nedre kant af Jørndalsflauget“.

Et linehav, begrænset mod øst af en linie fra Rødholmen i retning syd kvart vest eller peiling nord kvart øst efter med: „Varden paa Rødholmen i østre nedre kant af Jørndalsflauget“ og mod vest af en linie fra Kvitholmen og Vestvær i retning syd til vest eller peiling nord til øst efter med: „Kvitholmen af Vestvær i vestre nedre kant af Jørndalsflauget“.

Saavel brugen af natliner paa garnhavet som af garn paa linehavet forbydes.

NB.„ I det østre fælleshav, der begrænses mod øst af grænselinien mellem Hopens og Henningsværs opsynsdistrikters fiskehav og mod vest af ovennævnte linie fra Sauøen efter med: „Vestre og høieste Sauøen til Kalrøra“ og i den del af Gimsøstrømmen, som ligger nordenfor og ovenfor en linie fra Vestvær i retning vest til syd eller peiling øst til nord efter med: „Inderste Vestværbaren i Moldøren“ forbydes udsætning af garn i januar og februar fra en time og i mars og april fra to timer før de bestemte aftensignaltider.

Overtrædelser straffes i henhold til lov af 6te august 1897 ang. skreifiskerierne i Lofoten § 16, med bøder indtil 500 kroner.

Svolvær den 16de januar 1901.

Rich. Hansen.

Vedtægt

af 25de mars 1901 angaaende havdeling i Stamsunds opsynsdistrikt.

Af Stamsunds opsynsdistrikts fiskehav er udlagt to linehav saaledes:

1ste linehav, begrænset mod øst af en linie fra land i retning syd til øst efter med: „Kabysmanden ret under østre og høieste Nøkleviks-axelen“ og mod vest af en linie fra land i retning syd til øst efter med: „Hagbarholmens seilmærke i vestre kant af Skjelaxelen under Mandfald-flauget“.

2det linehav, begrænset mod øst af en linie fra land i retning syd efter med: „Støthammerens top over Ureaxelens, ogsaa kaldet Ureknæets, østre kant“ og mod vest af grænselinien mellem Stamsunds og Balstads fiskehav.

Brugen af garn forbydes i disse to linehave.

Overtrædelser straffes i henhold til lov af 6te august 1897 angaaende skreifiskerierne i Lofoten § 16, med bøder indtil 500 kroner.

Nærværende vedtægt træder, efter nærmere bekjendtgjørelse, i kraft i januar 1902.

Rich. Hansen.

Vedtægt

af 22de mars 1898 angaaende havdeling i Balstads opsynsdistrikt.

Balstads opsynsdistrikts fiskehav er delt i tre teiger saaledes:

1. Linehav, begrænset mod øst af grænselinien mellem Stamsunds og Balstads fiskehav og mod vest af en kompasstreg syd og nord efter med: „Høieste Brandsholmen i Skræphalsen (i Sandsundaxelen)“.
2. Garnhav, begrænset mod øst af en kompasstreg syd og nord efter med: „Høieste Brandsholmen i Skræphalsen (i Sandsundaxelen)“ og mod vest af en kompasstreg syd og nord efter med: „Vestre kant af Stenberget i vestre kant af Offersø“.
3. Linehav, begrænset mod øst af en kompasstreg syd og nord efter med: „Vestre kant af Stenberget i vestre kant af Offersø“ og mod vest af grænselinien mellem Balstads og Sunds fiskehav.

Saavel brugen af garn paa linehavene som natline paa garnhavet forbydes.

I delingen er ikke medtaget den del af Buxnesfjorden, som ligger ovenfor en ret linie mellem holmen „Spanna“ og Skjeret „Baren“, hvilket udgjør et fælleshav.

Overtrædelser straffes, i henhold til lov af 6te august 1897 ang. skreifiskerierne i Lofoten § 16, med bøder indtil 500 kroner.

Svolvær den 10de april 1901.

Rich. Hansen.

Vedtægt

af 28de februar 1901 angaaende havdeling i Sunds opsynsdistrikt.

Sunds opsynsdistrikts fiskehav er delt i fire teige saaledes:

1. Linehav, begrænset mod øst af grænselinien mellem Balstads og Sunds opsynsdistrikter, og mod vest af en ret linie fra Nufsnæsset i retning s. 1/2 o. efter med: „Østre kant af Bratholmen til Nufsnæsset".
2. Garnhav, begrænset mod øst af en ret linie fra Nufsnæsset i retning s. 1/2 o. efter med: „Østre kant af Bratholmen til Nufsnæsset" og mod vest af en ret linie fra Næsland i retning s. t. o. 1/4 o. efter med: „Tønsaasflaugets nederste spids over Skraphalsens nedre østre kant".
3. Linehav, begrænset mod øst af en ret linie fra Næsland i retning s. t. o. 1/4 o. efter med: „Tønsaasflaugets nederste spids over Skraphalsens nedre østre kant" og mod vest af en ret linie fra Kunna i retning s. t. o. 1/2 o. efter med: „Vestre kant af Sundmanden i vestre kant af Ryten".
4. Garnhav, begrænset mod øst af en ret linie fra Kunna i retning s. t. o. 1/2 o. efter med: „Vestre kant af Sundmanden i vestre kant af Ryten" og mod vest af grænselinien mellem Sunds og Reines opsynsdistrikter.

Saavel brugen af garn paa linehavene, som brugen af liner paa garnhavene forbydes.

I havdelingen er ikke medtaget den del af opsynsdistriktets fiskehav, der ligger ovenfor eller nordenfor en ret linie mellem Nufsnæsset og Svinø fyr, samt ovenfor eller nordenfor en ret linie mellem Kunnaodden og Storsvaet, hvilket er fælleshav.

Denne vedtægt træder i kraft den 11te mars 1901. Overtrædelser straffes i henhold til lov af 6te august 1897 angaaende skreifiskerierne i Lofoten § 16, med bøder indtil 500 kroner.

Fra 11te mars 1901 træder vedtægterne af 31te mars 1898 og 29de mars 1899, angaaende havdeling i Sunds opsynsdistrikt ud af kraft.

Svolvær den 2den mars 1901.

Rich. Hansen.

Vedtægt

af 22de februar 1900 angaaende havdeling i Reines opsynsdistrikt.

Reines opsynsdistrikts fiskehav er delt i tre teige saaledes:

1. Garnhav, begrænset mod øst af grænselinien mellem Sunds og Reines opsynsdistrikter og mod vest af en ret linie fra land i retning

s. t. o. efter med: „Vestre kant af Fæsthælen i vestre kant af Kanonen“.

2. Linehav, begrænset mod øst af en ret linie fra land i retning s. t. o. efter med: „Vestre kant af Fæsthælen i vestre kant af Kanonen“ og mod vest af en ret linie fra land i retning s. t. o. 1/4 o. efter med: „Lilletindens top mod østre kant af Reinebringen“.
3. Garnhav, begrænset mod øst af en ret linie fra land i retning s. t. o. 1/4 o. efter med: „Lilletindens top mod østre kant af Reinebringen“ og mod vest af grænselinien mellem Reines og Sørvaagens opsynsdistrikter.

Saavel brugen af garn paa linehavet som brugen af liner paa garnhavene forbydes.

Denne vedtægt træder i kraft den 1ste mars 1900 i henhold til udvalgsbeslutning af 22de februar 1900.

Overtrædelser straffes i henhold til lov af 6te august 1897 ang. skreifiskerierne i Lofoten § 16 med bøder indtil 500 kroner.

Svolvær den 16de januar 1901.

Rich. Hansen.

Vedtægt

af 20de mars 1900 angaaende havdeling i Sørvaagens opsynsdistrikt.

Sørvaagens opsynsdistrikts fiskehav er delt i to dele saaledes:

1. Garnhav, begrænset mod øst af grænselinien mellem Reines og Sørvaagens fiskehav og mod vest af en linie i retning s. 3/4 o. efter med: „Skivens top over østre kant af Mandfaldtinden“.

   NB. Naar skiven ikke sees, holdes dybeste skar mellem Dybfjordkjølen og Gyldtinden over østre kant af Mandfaldtinden.
2. Linehav, begrænset mod øst af en linie i retning s. 3/4 o. efter med: „Skivens top over østre kant af Mandfaldtinden og mod vest af Moskestrømmen“.

Saavel brugen af garn paa linehavet, som brugen af natliner paa garnhavet forbydes.

Overtrædelser af denne vedtægt, der gjælder indtil videre, straffes i henhold til lov af 6te august 1897 angaaende skreifiskerierne i Lofoten § 16 med bøder indtil 500 kroner.

Svolvær den 16de januar 1901.

Rich. Hansen.

Om havdeling.

Nye havdelinger foretoges i vinter i Sunds og Stamsunds opsynsdistrikter. I sidstnævnte distrikt blev efter konferance med fyrdirektøren gjort en tilbygning af træværk til Hagbarholmens seilmærke, hvorved dette blev anvendeligt som havdelingsmed. En midlertidig forandring af havdelingen i Balstad opsynsdistrikt blev paa grund af tilflytningen ogsaa i vinter nødvendig. Havdeling er nu gjennemført i samtlige opsynsdistrikter vestenfør fællesdistriktet. Et derfra sidst paa vinteren indsendt andragende om udlægning af et linehav for fiskeværene Skraaven, Vaagene og Svolvær maatte grundet fiskets tidlige afslutning henlægges til behandling næste aar.

Tilfredshed med havdelingen synes efter de, i de forskjellige opsynsdistrikter, faldne udtalelser at tiltage efterhvert, som den praktiseres. Nogen slaphed med hensyn til vedtægternes overholdelse forekommer af og til; men ogsaa herimod maa der i fremtiden kunne tages forholdsregler.

Følgende cirkulære bringes i erindring:

Cirkulære

fra formanden i udvalgene ved lofotfiskeriet.

Til

udvalgsmedlemmerne ved lofotfiskeriet.

Da hertil jevnlig indløber andragender om havdeling o. s. v. fra enkelt udvalgsmedlem eller enkelte fiskere, meddeles herved, at der for fremtiden som regel ikke kan tages hensyn til saadanne andragender, med mindre de have passeret vedkommende opsynsdistrikts udvalg og af dette indsendes hertil, ledsaget af de udtalelser, de maatte give anledning til. Det henstilles til samtlige udvalgsmedlemmer at bekjendtgjøre dette for fiskerne, enten gjennem tilsynsmændene eller paa anden hensigtsmæssig maade.

Andragender, der udgaar fra udvalg, hvori der om samme ikke er enstemmighed, bør saavidt mulig tilføies en kortfattet begrundelse af de forskjellige paastande.

Lovbestemmelsen om, at formanden til enhver tid skal holdes underrettet om udvalgsmedlemmernes opholdssted, forsaavidt de fraflytter sit distrikt, bringes i erindring.

Rich. Hansen.

Svolvær den 1ste februar 1899.

Udførselsværdier.

Udførselsværdierne for de sidste 5 aar findes anført i tabel 61, der grunder sig paa opgaver, som velvilligen er meddelte af kjøbmand Johan Lyder von Tangen i Bergen.

Tabel 61.

Fiskeriprodukter	Vægt eller maal	Udførselsværdierne				
		1896	1897	1898	1899	1900
Klipfisk	pr. 20 kg.	7.00	5.10	5.75	9.00	8.25
Rundfisk	—	10.50	7.00	8.25	11.00	13.50
Længer	—	9.50	8.00	7.75	11.00	13.50
Rødskjær: Torsk	—	8.50	8.00	8.50	11.50	13.50
— Hyse	—	3.50	3.50	4.00	5.00	6.00
— Brosme	—	5.25	5.00	5.75	7.25	8.75
Titling: Torsk	—	8.50	7.50	7.50	10.50	13.75
— Hyse	—	5.00	5.00	5.00	5.50	8.00
— Brosme	—	4.00	3.50	4.00	5.25	7.00
Storsei: 1ste sort	—	4.20	4.50	4.75	5.50	7.00
— 2den sort	—	3.20	3.50	4.25	5.00	6.50
Middelsei	—	3.20	3.50	4.25	5.00	6.25
Smaasei	—	2.70	3.00	3.50	4.25	5.25
I gjennemsnit alle sorter sei	—	3.40	3.75	4.00	5.00	6.25
Dampmedicintran	pr. td.	kold-klaret 140.00	60.00	65.00	50.00	62.00
		uklaret 125.00	50.00	55.00	40.00	54.00
Raa medicintran	—	110.00	55.00	55.00	41.00	46.00
Tran, blank	—	75.00	45.00	48.00	38.00	41.00
— brunblank	—	62.00	37.00	38.00	36.00	39.00
— brun	—	30.00	25.50	26.00	24.50	29.00
Rogn: 1ste sort	—	40.00	28.00	28.00	24.00	54.00
— 2den sort	—	30.00	20.00	20.00	17.00	44.00
— 3die sort	—		10.00	12.00	10.00	34.00
Sortimenter af rogn resp.	—	$^2/_5$ & $^3/_5$	$^1/_3$.$^1/_2$.$^1/_6$.	$^1/_3$.$^1/_2$.$^1/_6$.	$^1/_3$.$^1/_2$.$^1/_6$.	$^1/_4$.$^1/_2$.$^1/_4$.

Torskefiskerierne i Tromsø og Nordlands amter udenfor opsynsdistriktet i Lofoten.

Fiskedistriktet	Brug G/L/D	Antal mand	Antal kjøbefartøier	1000 fisk: Ialt	1000 fisk: Deraf klipfisk	1000 fisk: Deraf tørfisk	Hektoliter: Lever	Hektoliter: Dampmedicintran	Hektoliter: Rogn	Pris F/L/R	
Værø	23/130	656	6	706	30	676	390	590	624	27/13/29	
Røst	174/30	1140	10	768	66	702	175	642	775	28/14/29	
Dverberg	61/7	389	—	209	77	132	230	405	290	25/10/20	Desuden 211 000 sei og 3 000 kg. kveite. Seileveren er medregnet i lever- og tranpartiet.
Øksnæs	60/100	840	2	202	96	106	160	200	375	27/11/25	Desuden 160 000 sei, 58 000 kg. kveite og 5 000 kg. brosme og hyse.
Bø	85/380	1805	—	415	12	403	385	240	380	29/12/28	Saavel vinter- som vaarfiske.
Hadsel	Intet skreifiske foregaaet										
Gimsø	16/28	253	—	33	10	23	—	31	33	30/14/25	
Borge	90/1	582	—	120	—	120	410	104	200	27/14/28	I leverpartiet er medregnet lever af ca. 40 000 stk. sei.
Yttersiden	509/676	5665	18	2453	291	2162	1750	2212	2677		
Lødingen	Intet skreifiske foregaaet.										
Hammerø	do.										
Folden	do.										
Steigen	4/15	56	—	25	10	15	70	—	10	30/15/15	
Gildeskaal	0/24	96	—	3	2	1	9	—	2	—	Fisken solgt i tør tilstand.
Melø	*0/30*		—	*28*	*10*	*18*	*70*	—	*20*	—	*Fisken solgt i tør tilstand.*
Rødø	29/3	150	—	50	3	47	80	40	70	27/12/27	
Lurø	218/147 84	1368	8	797	35	762	1980	108	715	24/12/30	
Næsne	15/4 1	88	1	42	20	22	120	—	60	26/12/30	
Herø	20/133	500	—	72	—	72	180	—	—	—	Endel fisk m. v. gik tabt ved stormfloden 22de januar.
Vega	9/0	52	—	46	3	43	184	—	61	25/14/30	
Øvrige Nordlands amt	295/356 85	2355	9	1063	83	980	2693	148	938		
Skjærvø	37/95	421	2	172	109	63	210	95	7	22/10/10	
Karlsø og Helgø	35/50 5	220	—	70	—	70	100	—	15	23/10/18	
Lyngen	20/22	84	—	46	—	46	115	—	40	18/11/16	
Berg (Torskens opsynsdistrikt)	193/407	2790	60	3420	2826	504	300	3500	6200	25/12/25	Af fiskepartiet er 90 000 tilvirket paa anden maade. Af linebaadene var 12 dampskibe og 130 skøiter og dæksbaade.
Lenviken	107/6	386	2	360	340	20	—	430	690	24/12/8	
Tranø	51/1	163	1	100	50	50	250	—	180	24/11/23	
Trondenæs og Bjarkø	33/29	314	—	165	123	42	—	210	180	25/12/8	
Tromsø amt	476/610 5	4378	65	4333	3448	795	975	4235	7312		

Anm. I rubriken „brug" betegner tallene over stregen garnbaade (G), under stregen linebaade (L) og efter stregen dybsagnbaade (D).
Dybsagnbaadene drev ogsaa garn eller liner.
Dampmedicintranen er ikke indbefattet i leverpartiet.
Under disse fiskerier omkom ved forlis og andre ulykkestilfælder tilsammen 48 personer.

Lofotfiskernes selvhjælpskasse.

(Ved opsynschef B. F. Motzfeldt).

Hvad fiskernes interesse for denne kasse angaar, gjælder det samme, som i beretningen for 1900 er anført. Den smule større bidrag, som i aar er indbetalt til kassen mod ifjor, er saa ubetydelig, at den nærmest maa betragtes som en tilfældighed og ikke som et udslag af øgende deltagelse hos fiskerne for indretningen.

Selvhjælpskassens kapital udgjorde den 1ste januar 1901 kr. 28488.25. Heraf hører kr. 18036.63 til grundfondet, kr. 2000 til uddelingsfondet og kr. 8451.32 til reservefondet.

Regnskabet for 1900 er revideret af extraordinær dommer, overretssagfører N. J. Haugen i forening med tillidsmændene Benjamin Tomassen Femrits af Gildeskaal og Jakob O. Nilssen Rydsaa af Hernnæs, samt tillidsmandssuppleant Ditlef Dønnesen Brataas af Velfjorden. Revisionen havde intet at bemærke ved regnskabet.

Som indtægt er tilfaldt selvhjælpskassen i 1901:

a. bidrag og bøder.

i Skraaven ved opsynsbetjent		Egil Havig ..	kr.	7.00
- Kabelvaag ved	do.	H. Jacobsen...	„	0.80
- Hopen ved	do.	B. Storjord....	„	13.50
- Henningsvær ved	do.	S. Riise.....	„	3.05
- Stamsund ved	do.	G. Pleym.....	„	5.25
- Steine ved	opsynsassistent	A. Anderssen...	„	3.25
- Ure ved	do.	H. Forsaa.....	„	4.45
- Mortsund	do.	P. Strømfors ..	„	0.40
- Balstad ved	opsynsbetjent	Th. Andersen .	„	8.95
- Nufsfjord ved	opsynsassistent	L. Losvik..	„	1.00
- Sund ved	opsynsbetjent	Edv. Caroliussen.	„	20.45
- Reine ved	do.	H. Mørch.....	„	42.10
- Sørvaagen ved	do.	Joh. Kokaas	„	18.90
			Transport kr.	129.10

			Transport kr.		129.10
i Tind ved fuldmægtig A. E. Førde.....		„			5.10
desuden:					
ved Mikal Bentsen af Vefsen.....		„			4.25
- opsynsbetjent H. Michalsen i Røst fra Johan Johansen Torstad af Nærø.....		„			0.50
fra Jens Hanssen Gjelset og Haldor Jenssen Gjelset af Gildeskaal.....		„			0.40
fra Olaf Johansen Dybvik af Hammerø		„			0.25
- Fredrik Korneliussen Forsaa og Henning Fredriksen Forsaa af Ibbestad		„	0.50	kr.	140.10
Heraf er kr. 109.60 virkelige bidrag, resten kr. 30.50 vedtagne og betalte boder til kassen i henhold til forlig mellem tvistende parter.					
b. udytte ved salg af bjergede redskaber, baadudstyr og fisk.....				„	338.05
c. renter:					
af pantobligation (kr. 13000) i Rostedsgade no. 7 i Kristiania.....	kr.	650.00			
i Kristiania Bank og Kreditkasse for 1900.	„	799.84	„		1449.84
			Samlet indtægt altsaa kr.		1927.99

Som udgift kommer:

udlæg til den extraordinære dommer for skyds i anledning af reise til revision af regnskabet for 1900	kr.	5.50			
do. for 1 telelegram	„	1.45	„		6.95
			hvorefter nettoindtægten bliver kr.		1921.04

Efter dette vil selvhjælpskassens kapital ved udgangen af 1901 udgjøre kr. 30409.29. Heraf haves som panteobligation i Rosteds gade no. 7 i Kristiania kr. 13000.00, paa kontrabog i Kristiania Bank og Kreditkasse kr. 17080.17 og i kasse hos opsynschefen kr. 4.12. De manglende kr. 325.00 er renter af pantobligationen, hvilke først den 11te december 1901 forfalder til betaling.

INDHOLD.

	Side
1. Administrationen vedkommende	45—73
a. Opsynets personale	45
b. Budgettet	48
c. Politiværsenet	48
d. De extraordinære dommere	52
e. Lægevæsenet	54
f. Kirke- og skolevæsenet	68
g. Telegrafvæsenet	69
h. Post- og passagerbefordringen	71
i. Havnevæsenet	72
k. Fyr- og mærkevæsenet	73
2. Fiskerne vedkommende	74—95
a. Ankomst og afreise samt flytninger inden opsynsdistriktet.	
Fiskernes ankomst	74
Antal baade tilstede ved hver uges slutning	76
— — antegnede inden 16de mars	78
Besætningens størrelse	82
Antal fiskere fra de forskjellige fogderier fra 1897	83
Forholdet mellem de forskjellige brug siden 1892	84
Brugenes fordeling fogderivis siden 1892	85
b. Leiekarle	86
Leiekarlshyrer	86
3. Fiskeværene vedkommende	87—95
Fiskere antegnede i de forskjellige vær i 1901	87
— — i „ — „ fra 1897	88
Procent af fiskere i „ — „ „ 1897	89
Antal af rorboder og logihuse	90
Forholdet mellem fiskere og det opfiskede kvantum	92
Fiskernes fordeling præstegjeldsvis i de forskjellige vær i 1901	93

Side

4. Fartøierne vedkommende ..... 96—103

a. Ankomst og afreise samt flytninger inden opsynsdistriktet.

Fartøier tilstede ved hver uges slutning i 1901 97

— — „ „ halve maaneds slutning fra 1893 98

— — 16de mars 1901 99

De forskjellige steders deltagelse i fisket siden 1897 100

Fartøiernes fordeling i de forskjellige vær i 1901 101

— — i „ — „ procentvis siden 1897 ... 101

— slags siden 1892 102

b. Handel 103

5. Andre næringsdrivende ..... 104—107

Antal tilstede 28de mars 1901 104

— siden 1893 105

Varernes art 106

Handel med spirituøse drikke 107

6. Veiret ..... 108—118

a. Landliggedage.

Antal i 1901 108

— siden 1892 108

Trækningsdage i de forskjellige opsynsdistrikter i 1901 111

Antal søveirsdage i 1897—1901 111

b. Forlis.

Antal fra 1892 112

— omkomne siden 1892 113

Aarsagen 114

c. Luftens temperatur.

Luftens temperatur i Svolvær 1901 115

Middeltemperaturen i Svolvær siden 1897 for hver halve maaned.. 116

d. Vandets temperatur 116

7. Fisket vedkommende ..... 119—139

a. Fisketsgang.

I hovedtrækkene 119

Ved de forskjellige vær 120

b. Udbyttet.

Samlet udbytte i 1901 124

Fiskets bruttopengeværdi i 1901 124

Antal fiskere, opfisket kvantum m. m. siden 1884 125

Side

Udbyttet for hver maaned siden 1871 126
— „ „ uge i 1901..... 127
— „ „ uge siden 1897 af fisk 128
— af de forskjellige produkter i de sidste 21 aar 129
— for de enkelte vær i 1901..... 130
Forholdet mellem brugenes udbytte siden 1871 131
Mandslotter 1901 132
Gjennemsnitsudbyttet pr. mand siden 1881 133
Agnforbrug 133

c. Priserne.
Pris paa fisk, lever, hoveder og rogn ved hver uges slutning i 1901 134
Gjennemsnitsprisen ved de forskjellige vær i 1901..... 136
— paa fisk ved de forskjellige vær siden 1892 137
Fiskens leverholdighed i 1901..... 138
Gjennemsnitspris for rund og sløiet fisk siden 1888 139
d. Redskaberne vedkommende.
Tab 139
Slitage..... 139

8. Udvalgene vedkommende 140
Fortegnelse over medlemmer og suppleanter, fiskehav-grænser 140
Vedtægter m. v..... 144

Udførselsværdier 151
Fiskeprodukternes udførselsværdi siden 1896..... 151

Torskefiskerierne i Tromsø og Nordlands amter..... 152
Antaget udbytte udenfor opsynsdistriktet 1901..... 152

Lofotfiskernes selvhjælpskasse..... 154

AARSBERETNING

15,280.

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1901

UDGIVET AF NORGES FISKERISTYRELSE

3DIE HEFTE **1901**

1. **Fiskeriinspektør Wallem:** Beretning om hans virksomhed i 1901.
2. **Fiskeriinspektør Johnsen:** Beretning om hans virksomhed i 1901.
3. **Kst. fiskeriinspektør Barclay:** Beretning om hans virksomhed i 1901.
4. **Fiskeriagent Dundas:** Beretning om silde- og fiskehandelen i Tyskland.
5. **Bestyrer Henrik Bull:** Beretning for forsøgsstationen og fiskeriskolen i Bergen i aaret 1901.
6. **Fiskeriagent Hans Johnsen:** Beretning om de engelske fiskerier, silde- og fiskehandelen, om importen fra Norge m. v.

A

BERGEN

JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI

1902

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1901

UDGIVET AF NORGES FISKERISTYRELSE

3DIE HEFTE **1901**

1. **Fiskeriinspektør Wallem:** Beretning om hans virksomhed i 1901.
2. **Fiskeriinspektør Johnsen:** Beretning om hans virksomhed i 1901.
3. **Kst. fiskeriinspektør Barclay:** Beretning om hans virksomhed i 1901.
4. **Fiskeriagent Dundas:** Beretning om silde- og fiskehandelen i Tyskland.
5. **Bestyrer Henrik Bull:** Beretning for forsøgsstationen og fiskeriskolen i Bergen i aaret 1901.
6. **Fiskeriagent Hans Johnsen:** Beretning om de engelske fiskerier, silde- og fiskehandelen, om importen fra Norge m. v.

BERGEN

JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI

1902

SEP 27 1902

Fra
fiskeriinspektøren i Romsdals og Trøndelagens amter.

Beretning for 1901.

Spørgsmaalet om, hvorledes vore fiskere bør skaffes fornøden kundskab i navigation, afpasset efter deres specielle behov, har ogsaa i forløbne aar optaget en ikke ringe del af min tid. Sagen er jo af stor betydning og er stadig gjenstand for drøftelse. Der er efterhaanden fremkommet forskjellige forslag om, hvorledes opgaven bør løses. Som af mine tidligere aarsberetninger vil sees, har jeg syslet dermed i flere aar, leilighedsvis, for at finde en hensigtsmæssig ordning for undervisning i navigation for fiskere. Dels gjennem private samtaler og dels i offentlige møder med fiskere og redere har jeg søgt at faa rede paa fiskernes stilling til sagen; og ved at færdes sammen med dem paa havet og paa deres fangstture, ombord i dampbaade saavelsom i skøiter og dæksbaade, har jeg kunnet skaffe mig en nogenlunde fyldig forestilling om deres behov for kundskab i navigation; jeg har tillige faaet anledning til at erfare, hvorledes skippere uden noget kjendskab til navigation har maattet søge at klare sig ud af noksaa vanskelige situationer paa sjøen.

Den plan, jeg har fulgt, for gjennem en aarsberetning at kunne afgive min udtalelse, yde et bidrag til udredning af sagen, er kortelig denne:

Først har jeg bedst mulig undersøgt forholdene blandt fiskerne her hjemme; dernæst har jeg, med resultatet heraf for øie, studeret forholdene blandt fiskerne i andre lande; og tilslut har jeg sat igang et par sæt navigationskurser i mit distrikt, idet jeg har søgt at udnytte indvundne erfaringer, fra ude og hjemme, til praktiske forsøg med undervisning i navigation for vore fiskere; det ene sæt holdtes under vinterfisket som skole inden fire vægge, det andet holdtes ud paa sommeren som seilende skole med undervisning og praktiske øvelsesopgaver ude paa havet.

Inden jeg gaar over til en redegjørelse for disse kursers forløb og for det resultat, som jeg mener deraf at kunne udlede, skal jeg tillade mig at forudskikke en kort oversigt over fiskeriforhold i de lande, hvis navi-

gationsskoler for fiskere jeg undersøgte paa den stipendiereise, som jeg, med departementets bevilgning af bidrag til reiseomkostninger, foretog i dette øiemed. Hvad jeg yderligere har at indberette fra reisen, skal jeg dernæst meddele i paafølgende afsnit af denne min aarsberetning. Det forekommer mig nemlig at maatte være formaalstjenligst at faa anledning til at fremholde, at ligesom de forskjellige landes landbrugsskoler afpasses efter vedkommende landes jordbrug, naturbeskaffenhed m. v., saaledes har ogsaa deres fiskerskoler og navigationsskoler for fiskere faaet en ordning planlagt i henhold til landenes fiskeriforhold, fangstpladsenes beliggenhed og fangstens transport, tilgodegjørelse og forhandling paa markedet. De faktorer, som bestemmer et lands fiskeribedrift og betinger dens udvikling, er ikke overalt de samme eller ensartede; de veksler betydeligt og maa virke helt forskjelligt. Deraf følger et saa vigtigt led i udviklingen som fiskernes uddannelse for deres gjerning, det faar sit særegne præg, sine eiendommeligheder, som ikke udenvidere bør overføres paa ethvert andet lands tilsvarende forhold. Midlerne maa tillempes efter formaalet i vedkommende land, ikke mindst hvor det gjælder fiskeribedriftens udvikling.

Fiskerne i Danmark.

De fiskerier, som i forbindelse med foreliggende spørgsmaal er af nogen interesse, foregaar i nogen afstand fra en aaben, lav kyst, og de drives hovedsagelig med dækkede farkoster. Mens vore fiskere, baade under fiskeriet tæt ved skjærgaarden og ligesaa i nogle miles afstand fra land, i stor udstrækning kan benytte landmed til at udfinde den rette fangstplads og til at beseile havet udenfor sin lokale kyststrækning, er de danske fiskere hovedsagelig henviste til at benytte helt andre hjælpemidler. I nogen afstand fra land vil de hyppig tabe land afsigte og maa bruge sit lod og sit kompas for at finde sin vei om dagen, selv i sigtbart veir, kystfyrene og seilledsfyrene om natten, og forøvrigt have et godt kjendskab til de talrige baaker, stager, bøier og andre sjømerker til beseiling af den farlige, med saa faa gode, større havne udstyrede lave kyst. Kort sagt, de maa forstaa at navigere som almindelige fartøisskippere hos os og have sine farkoster udstyrede som kystfarere eller fartøier i fragtfart paa kortere farvand. De hjælpemidler, som f. eks. vore skibe i indenskjærsfart kan nøie sig med under deres nogle hundrede miles seilads, vilde være aldeles utilstrækkelige for de danske havfiskeres behov; vore store og smaa dæksbaades almindelige udstyr for beseiling af deres lokale fiskehav, vilde være end mere mangelfuldt for enhver dansk farkost paa fiskeri ude i Nordsjøen, Vesterhavet

og Skagerak — de fiskehave, som det her gjælder. Til fiskeriet nede i Kattegat, i Belterne og Østersjøen, hvor aabne og smaa baade benyttes, er forholdene omtrent som inden vor skjærgaard og gjør ikke navigationskyndighed mere nødvendig end ved andet strandfiskeri; men kjendskab til brugen af kompas og sjøkort er jo her som ved al anden seilads i mere eller mindre lukkede farvande altid nyttigt.

Til klarere forstaaelse af, hvilket vanskeligt farvand de danske fiskere har paa vestkysten af Jylland, hvor havfiskeriet drives, kan her bemerkes, at alene den del af kysten, som ligger mellem Ribe i syd og Haustholmen i nord, — ca. 27 sjømile — er forsynet med 22 offentlige redningsstationer for skibbrudne og med 14 fare-stationer, som varsler seilerne udenfor. Til den ene store havn paa denne kyst, Esbjerg, hvor saa mange fiskerfartøier hører hjemme, og hvorfra den store eksport gaar, er indseilingen, selv under mageligt veir, noksaa vanskelig; den er derfor blevet forsynet med snart sagt alle slags moderne veiledningsapparater. Indseilingen kan siges at begynde mellem to tønder som sjømerker, nemlig en „klokketønde“ ved Graadybet og en „lys- & fløitetønde“. Herfra til Esbjergs havnemolo og Nordby lodshavn gaar leden gjennem en 8 kvartmil lang rende med vekslende dybde paa 3—7—2 favne og grunder paa begge sider; paa dette korte stykke har man fundet det nødvendigt at anbringe 14— fjorten — fyre og fyrlamper (heri indbefattet 4 flydende „lystønder“) og 21 stager og koster, endvidere er seilleden op til Hjertings ankerplads afmerket med 15 andre stager, og opseilingen til Nordby med 11 stager; desuden er der baaker og lignende sjømerker paa land. Benyttelsen af alt dette veiledningsmateriale er selvfølgelig gjort saa letvindt som muligt; men den omstændighed, at det er fundet paakrævet at udstyre farvandet paa denne maade, viser tilfulde, hvor vanskeligt det er at beseile, navnlig i disigt veir, under storm eller mindre føielig vind. Den i Esbjerg og Hjerting hjemmehørende fiskerflaade er ikke meget talrig, 70 à 75 farkoster; men med undtagelse af 9, er de fra 10 til 60 tons drægtige, altsaa, efter norsk maalestok, store fiskerfartøier. Og til seilads med saa store farkoster i saa vanskeligt farvand synes navigationskyndighed nødvendig, selv om seiladsen kun strækker sig til nogle mile fra land og langs kysten.

Saalænge fiskeriet blev drevet med aabne baade, kunde der ikke være tale om at kræve navigationskyndighed af førerne; de vilde jo ikke altid kunne udføre en beregning eller haandtere et kort ude i en aaben baad. I de senere aar — siden 1894 — er større, dækkede fartøier blevet almindelige og fiskeriets grænser udvidede. Det er derfor og tillige af andre grunde blevet fundet paakrævet, ved lov at opstille visse betingelser for retten til at føre fiskerfartøier paa fjernere fangstpladse; men paa fiskeri nær Vestkysten og i Kattegat og Østersjøen (i „indskrænket fart“)

kræves i loven ingen navigationskyndighed af føreren. Assuranceforeningerne er derimod mere interesserede i sagen og kræver tildels elementær navigationskundskab af førerne. Imidlertid er der ogsaa fra andet hold reist lignende krav; de gaar i den retning, at alle førere af større farkoster paa fiskeri i nævnte „indskrænkede fart“ bør have navigationseksamen. Den danske lov har foruden almindelig styrmandseksamen, to lavere, nemlig fiskerførereksamen (eller „prøve“) og sætteskipperprøve, begge omfatter den terrestriske navigation og alene for førstnævnte kyndighed i „bredde ved meridianhøide“. Med sætteskipperprøve erhverves ret til at føre fiskerfartøi af indtil 100 tons drægtighed; den lidt videre gaaende „prøve“ eller fiskerskippereksamen giver ret til at føre et fartøi paa over hundrede tons paa fiskeri i alle farvande, med seilskib saavelsom med dampskib. Undervisningstiden tager i regelen etpar maaneders tid for eleverne.

Efter hvad der meddeltes mig, er der to skoler, som fiskerne paa Jyllands vestkyst hovedsagelig søger, nemlig i Nordby og Frederikshavn. Undervisningstiden er fornemmelig vinteren, fordi fiskeriet da i regelen er ubetydeligt; i aarets to første og fire sidste maaneder i det foregaaende aar (1899) havde saaledes fisket udenfor Esbjerg været omtrent ganske indstillet paa grund af stormende veir.

Undervisningen, som jeg havde anledning til at gjøre mig nærmere bekjendt med, foregik i skolelokale og forekom mig at være meget „skolemæssig“. Øvelser ombord ude paa havet brugtes ikke; gjennemgaaelse af „styrereglerne“ for at undgaa sammenstød og af reglerne for brugen af redningsapparaterne hørte med til undervisningen. Men saavidt jeg forstod krævedes ikke ved „prøven“ noget indgaaende kjendskab til de forskjellige fyres beskaffenhed, lysvinkler m. v., ei heller til de vigtigste sjømerkers beliggenhed, udseende og formaal samt anden „lodskyndighed til farvandet“, hvor fiskeriet dreves. Den beskrivelse, som findes i fortegnelser over fyrene, over sjømerker o. s. v., eller som indeholdes i vedkommende sjøkort kan jo som oftest haves for haanden til veiledning under almindelig seilads. Men har føreren ikke rum tid til at studere beskrivelserne, vil disse i haanden være intet værd i sammenligning med at have dem i hodet; kjendskab til de vigtigste fyre og merker, synes mig, maatte være paakrævet for „bestaaet prøve“ til at føre fartøi som fisker fra Jyllands vestkyst.

Fiskerne i Sverige.

Alene fiskeriet fra Bohuslän er i denne forbindelse af nogen interesse; thi alene fra denne del af Sverige foregaar et havfiskeri paa fangst-

pladse i længere afstand fra hjemkysten. De svenske fiskeres deltagelse i linefisket og makrelfisket i Nordsjøen er i tiltagende; indkjøb af engelske kuttere til disse fiskerier har været ganske betydeligt i de senere aar. Efter sidste beretning driver ca. 90 større skøiter og kuttere fra Bohuslän havfiskeri oppe ved Shetland, ude i Nordsjøen, paa bankerne vestenfor Stat og Jæderen samt paa mellemliggende havstrækninger, fra midt i februar til begyndelsen af oktober. Og da der nu ialt er indkjøbt 128 engelske kuttere, er det troligt, at det svenske havfiskeri vil yderligere tiltage. I flere henseender har dette fiskeri adskillig lighed med bankfiskeriet paa Søndmøre, men afviger fra dette hovedsagelig deri, at svenskerne har langt større skuder i sin flaade, og i at størsteparten af deres flaade færdes i længere tid ude, virker en betydelig del af sin fangst ude paa sjøen, og beseiler i større udstrækning fremmede og fjerntliggende farvande, samt afhænder en stor del af fangsten eller den ombord tilvirkede vare i udenlandske havne.

Efter dette er det klart, at kundskab i navigation er nødvendig for denne flaades førere; de har ogsaa mere brug for og større øvelse i at bruge loddet for at finde sine fangstpladse end de norske, som i regelen benytter færre fangstfelt, af hvilke størstedelen ligger nærmere deres egen, kjendte kyst, hvis talrige landmed kan benyttes. Svenskerne har imidlertid en gammel og sikker tradition for denne sin seilads i fremmede farvande, paa samme tid som de i lighed med de norske bankfiskere forstaar i stor udstrækning at bruge landmed. Det har dog efterhaanden vist sig, at en mere moderne fiskeribedrift hos dem ogsaa gjør en mere moderne navigationskyndighed hos førerne meget ønskelig. Det er derfor naturligt, at der i Sverige, ligesom hos os, er opstaaet spørgsmaal om at imødekomme en nyere tids ønske og mere bestemte krav paa at skaffe fiskerne en lettere adgang til at erhverve sig kundskab i den elementære navigation. Længere end til de første forberedelser til at faa istand en offentlig institution med et saadant formaal til opgave, er man endnu ikke kommet i Sverige. Der er forsaavidt ikke saa meget at lære paa dette hold, men jeg har troet at burde fremkomme med ovenstaaende bemerkning for at paapege, at man ogsaa i Sverige er optaget med lignende foranstaltning som hos os i dette stykke. Deri ligger, mener jeg, ogsaa et moment til at komme i betragtning ved foreliggende sags behandling.

Fiskerne i Tyskland.

Fiskerierne spiller ikke den rolle i Tyskland, som de spiller i Danmark og Sverige, end sige i Norge; de har ikke sat merker i Tysk-

lands tidligere historie. Det tyske havfiskeri, hvorom her hovedsagelig er tale, er neppe en menneskealder gammel; det er en frugt af en speciel samfundsvirksomhed i de sidste tyve aar. Ved penge-understøttelse og begunstigelse fra det offentliges side, og ved aktiekapital, fagmænds velvilje og „Fischerei-Verein"s bestræbelser fra privatmænds side, er det lykkes at faa det tyske havfiskeri hjulpet frem forbi den nye næringsveis første vanskeligheder.

Programmet herfor har været ægte tysk. I Tyskland, „de kyndige skolelæreres" eget land, har man søgt at grunde fiskeriets fremgang paa samme basis, som den, hvorpaa den tyske verdenshandel og storindustri hviler, paa solide special-kundskaber og fagdannelse. Derfor har ogsaa de tyske fiskerskoler til formaal, at deres fiskere „ved sin dannelse og intelligens skal tilegne sig en sikker overlegenhed i konkurrencen med alle andre fiskeridrivende nationer". Oprindelig havde man det ganske borgerlige formaal at skaffe „billig fisk til det store lands befolkning". Nu vil man søge i et første klasses verdenskapløb at blive alle andre folkeslag overlegen. Til at opnaa dette kræves unegtelig kyndige kræfter, store kapitaler og en sjøvant, robust befolkning. Men det er dog troligt, at disse mægtige faktorer ikke sættes i virksomhed alene for fisken eller fangstudbyttets skyld; det er mere end sandsynligt, at der tænkes paa skibsfartens fremme og paa orlogsflaadens plads i stormagternes række.

Den del af den tyske lovgivning, som angaar sjøfart og fiskeri, har nøiagtige bestemmelser. Den skjelner nøie mellem kystfart, seilads paa korte farvand og seilads paa længere farvand; det er 3 zoner med sikre grænser, og visse kvalifikationer for fører af fartøi inden hver zone (desuden en liden afændring for førere af fiskerfartøi under Island, gjældende indtil 1ste april 1902). Ikke alle og enhver kan uden videre staa som fører ombord i fiskerfartøi; der udfordres bevilgning til en saadan stilling ligesaavel som til handelsborgerskab, fabrikbestyrer o.s.v. For at overtage en post som fiskerskipper i Nordsjøen, Skagerak og forbi Skagen ind i Kattegat maa vedkommende have faret tilsjøs i 60 maaneder efter at have fyldt 15-aars alderen; til førerpost paa fiskeri nordenfor 61° n. b. og under Island kræves styrmandseksamen, eller den lavere „skipperprøve", saafremt dampskib, derhos skal styrmanden eller „bedstemand" have taget den lavere skipperprøve, og maskinisten have aflagt „maskinistprøve". Der er nærmere bestemmelser angaaende kyndighed i navigation og sjømandsskab; der gjøres forskjel mellem store og mindre fartøier, mellem seil- og dampskibe o. s. v. Kort sagt, der kræves visse kvalifikationer i henhold til det ansvar, som vedkommende person overtager i denne eller hin post ombord, og eftersom det er seilfartøi eller dampbaad. Og hensigten sees at være at sikre sig, at førerne og styr-

mændene eller de, som træder i førers sted, besidder en vis kyndighed som navigatører og indsigt i de fag, som forøvrigt vedkommer skibe og skibsfart. Og da de tyske eksamensfag omfatter en god del mere end de norske i navigation, bliver de krav, som det offentlige stiller til den habile fiskeskipper ombord i tysk farkost, saameget desto større, end hvad man her i Norge hidtil har nøiet sig med. En nærmere paavisning af forskjellen faar udsættes til en anden anledning. Kun skal her bemerkes, at saaledes som det tyske havfiskeri har udviklet sig, er det baade blevet noget andet end vort almindelige bankfiskeri og tillige blevet saa langt fjernet fra hjemlandets fiskehav, at det har karakter af en international næringsvei, som i flere væsentlige punkter er helt forskjellig fra den norske fiskeribedrift, saaledes som denne hidtil har artet sig. Man kunde sige, at medens mandskabet paa de norske farkoster er sjøvante fiskere, er det paa de tyske meget mere fiskende eller med fiskeri sysselsatte sjøfolk; de norske fisker i samlag paa egen skude, de tyske fisker som hyrede arbeidere for et rederi.

Dette gjælder nærmest den tyske fiskerflaade ude i Nordsjøen og under Island. Det fiskeri, som drives nær kysten og inde i Østersjøen, har en anden karakter, mere lig den norske fiskeribedrift, hvad mandskabet angaar. I medfør heraf viser det sig, at medens „fiskerskolerne“ i de tyske Nordsjøhavne er lidet søgt og færre i antal, er skolerne i Østersjøbyerne bedre besøgt og langt flere i antal. Ialt skal der nu være 20 igang, deraf 8 ved Nordsjøens og 12 ved Østersjøens kyst. Undervisningen er overalt gratis; skolerne holdes af selskabet „Seefischerei-Verein“ (som nyder et stort statsbidrag), det sørger for lokale, skaffer undervisningsmateriale og lønner lærerne. Navigation er her et forholdsvis underordnet fag, medens fiskeri, naturlære, varekundskab og almendannende fag er hovedsagen. Det er de offentlige navigationsskoler, som har overtaget den egentlige navigationsundervisning, væsentlig beregnet paa koffardifart. Praktiske øvelser ombord paa sjøen har ingen af de to slags skoler. De kundskaber, som ikke gaar ind under navigation i engere forstand, søges udbredt blandt fiskerfolket dels gjennem foredrag, dels ved specielle bøger og skrifter, som aarlig udgives af „Seefischerei-Verein“, og som er indholdsrige, omfatter mange discipliner og tillige gjør tjeneste som haandbøger i navigationsundervisning, i fortegnelse over fyre og sjømerker, „ledetraad“ i fiskeri- og sjøfartslovgivningen, saavelsom i meteorologi, styreregler og signalsystem m. m. Enkelte af disse udgaver af haandbøger og lærebøger for fiskere er nogetnær mønstergyldige, om de end ikke i alle punkter er saa instruktive som f. eks. nogle franske „haandbøger for fiskere“, som var udstillede i fiskeriafdelingen paa verdensudstillingen i Paris 1900. Saavidt jeg har havt anledning til at erfare, findes der ikke i noget af de 3 nordiske lande en

haandbog eller lærebog, som paa langt nær taaler sammenligning med disse, hverken hvad plan eller indhold angaar. Og dog skulde man tro, at saadanne bøger netop i Norge vilde „afhælpe et længe følt savn". Det rige indhold, som de tyske fiskerbøger har, og den instruktive fremstilling, som de franske udmerker sig ved, kan tjene som eksempler paa, hvorledes oplysningsarbeidet for fiskerfolket bør anlægges, ligesom man af de danskes virksomhed i skoler og serier af foredrag vil have et godt forbillede i retning af mundtlig og personlig undervisning.

Den tyske fiskerskole er endnu en ung institution, den har endnu ikke faaet faste former. Fra aar til andet udvides fagene, forsøgsvis, f. eks. til matrosarbeide, seilskjæring o.s.v.; der eksperimenteres for at udfinde, hvad slags kundskaber fiskerne har størst behov for. Egentlig stor og jevn søgning kan neppe nogen af skolerne siges at have; de opgaver, jeg har seet, nævner mellem 10 og 20 elever pr. kursus eller i vintermaaneder; indtræder mildt veir om vinteren, saa fiskeriet langs kysten ikke hindres af is, forlader de skolegaaende fiskere sit kursus for at drive fiskeri. Undervisningen er gratis, saa det volder intet pekuniært tab at afbryde kurset; denne ordning er ikke heldig. Hvor stort det antal er, som søger samtlige skoler tilsammen, vides ikke offentligt anført; det er neppe flere hundrede. Blandt dampskibsmandskaberne, som er ca. 1 300 mand for hele riget, søger de fleste andet arbeide om vinteren, mens fartøierne ligger i vinterhavn, ledige; de søger sparsomt nogen undervisning. De større seilfartøier, hvoraf der er ca. 440 kuttere og slupper, har tilsammen 2 560 mand, hyrede for fangsttiden. Derimod er den øvrige flaade, som for størstedelen eies af fiskere (ikke af rederier), bemandede med faste folk, for hvem skolerne passer bedst; denne flaade bestaar af ca. 17 000 dæksbaade og aabne baade (15 000 aabne) med ca. 42 000 mand, som driver fiske langs kysten, i elvemundingerne og kun tildels i nogen afstand fra land. Førerne af størsteparten af disse farkoster har behov for lidt elementær navigation og for de kundskaber, som skolerne kan give dem. Det er paa disses lærelyst, at denne institution med skoler og foredrag har taget sigte, og det er fra denne kreds, de fleste elever formodes at komme i deres ledige stunder i løbet af vinteren. Disse elever repræsenterer alle alderstrin mellem gut og gammelmand; af let forstaaelige grunde sidder de ikke gjerne sammen paa fælles skolebænk. Man har derfor søgt at danne mere ensartede partier, unge for sig og ældre for sig; i nogle fag, som mere er gjenstand for foredrag end for undervisning for den enkelte, er parti-inddeling ikke almindelig.

Det vil af ovenstaaende meddelelser fremgaa, at i visse henseender er fiskerforholdene i Tyskland ikke meget lige de norske; der er intet, som svarer til vore fiskevær med tusen tal af fiskere, samlede i mange

uger uden daglig forbindelse med sit hjem, og som direkte følge af fiskeriets art henviste til et fælles fiskehav, til samtidigt fangstarbeide og samtidig ledighed — ofte hele uger ad gangen. Med en saa stor stok af fiskere, samlede paa bestemte lokaliteter i to—tre maaneder itræk, vilde dog undervisnings-virksomhed, organiseret som den tyske, utvilsomt kunne udrette meget og have vidtrækkende følger med hensyn til fiskerfolkets faglige uddannelse og almene oplysning.

Fiskerne i Holland.

Som et af Nordeuropas ældste sjøfarende og fiskeridrivende lande har Holland selvfølgelig en stor stok af navigatører, som kan benyttes ombord i fiskerflaaden -- de talrige sildekuttere og bankfiskefartøier, som beseiler hele Nordsjøen og den sydlige del af Nordhavet. Efter at hollænderne i de sidste 40 aar paany har anskaffet sig moderne, havgaaende farkoster for drivgarnsfisket istedetfor bareagamle, tungvindte „bomschuiten“, er der naturligvis blevet mere brug for et sæt navigatører til førere af de store fiskerfartøier. De nærmere bestemmelser, angaaende hvilke kvalifikationer førerne af de forskjellige slags farkoster maa have, skal jeg ikke her opholde mig ved. Og angaaende lovens bestemmelser med hensyn til navigationseksamen og adgang til at overtage fører- og officersposter ombord i koffardiflaaden, faar det være tilstrækkeligt at anføre, at der skjelnes mellem kystskipper- og styrmandsklasser i 3 grader; til enhver af disse stillinger kan tages en særskilt eksamen og erhverves certifikat. Som følge heraf er det sandsynligt, at de store rederier, som disponerer bankfartøierne og drivgarnsskuderne altid har førere, som er navigationskyndige, og at nogen særskilt undervisning alene for fiskere (som vil erhverve sig kundskab i navigation) ikke er fundet paakrævet. Til det fiskeri, som drives ganske nær ved kysten og ude i Hovdens østligste farvande, er der vel sjeldent brug for synderlig navigationsdygtighed, ligesaalidt som til fisket i Zuiderseen. Alligevel er navigation et af de fag, hvori der undervises paa de i de sidste aar oprettede fiskerskoler, hvorom jeg skal give endel oplysninger i al korthed.

Der er om vinteren, i fiskeriets „døde tid“, fiskeriskoler igang i Scheveningen, Vlaardingen og Maasluis. I vinteren 1900—1901 holdtes skolen i Vlaardingen fra 18de december til 12te mars; 36 elever deltog. Af disse var 17 under 16 aar, 10 mellem 16 og 20 aar, og 9 over 20 aar. Ved siden af undervisning i elementær navigation, gaves undervisning angaaende styreregler, lanterneføring og farvandet i Nordsjøen. Omkostningerne ved skolehold og to lærere blev udredet af det offentlige. Undervisningen var tvangfri; i de sidste uger forlod eleverne, efterhaan-

den som forberedelserne til vaarfiskeriet begyndte, flere og flere skolen, og da tallet var blevet under 10, blev undervisningen afsluttet.

Skolen i Maassluis besøgtes af 32 elever, som var i alderen mellem 15 og 42 aar; der var kun en lærer. Fagene var elementær navigation og de ovenfor nævnte fag samt gjennemgaaelse af signalsystemet med flag og lanterner, kjendskab til de vigtigste fyre og sjømerker, Nordsjøens kystfarvande og fiskehav. Af bystyret bevilgedes et bidrag paa 150 kr., en af byens borgere sørgede for anskaffelse af instrumenter og et selskab bestred omkostningerne ved lokale, lys og brænde.

Om skolen i Scheveningen meddeles, at den ivinter blev søgt af 88 elever i alderen mellem 12 og 24 aar; disse passede ikke sammen i en klasse eller i fælles undervisning, men blev inddelt i 3 afdelinger, nemlig A under 14 aar, B mellem 14 og 17 og C over 17 aar. Den yngste afdeling var bedst besøgt. I alle 3 afdelinger tilsammen var der i december 67 (mod 48 aaret før), 58 i januar, 32 i februar, og da raskt aftagende til bare 5 og 2 henholdsvis i mai og juni, saa ophørte skolen. Eleverne havde plads ombord i fiskerfartøi; derfor afhang skolebesøget af fiskeriet eller af antallet af i havn liggende fartøier. Fagene var omtrent de samme som ved de andre skoler, dog gaves her mere veiledning i matrosarbeide. Omkostningerne blev udredet dels af private foreninger, dels af det offentlige.

Sluttelig kan tilføies, at Hollands fiskerflaade for bankfiskeri og drivgarnsbrug i Nordsjøen bestaar af ialt 610 større skøiter og skonnerter, desuden 3 dampbaade. Det er denne flaades mandskab, paa hvem undervisningen i skolerne er beregnet, navnlig mandskabets yngste aarsklasser, hvis ledige stunder paa land man søger at udfylde med nyttige kundskabers erhvervelse i forening med uddannelse til sjømænd og etslags lodskyndige navigatører paa fiskehavet. Navigationsskoler er der som hos os.

Fiskerne i Belgien.

Forholdene i Belgien er ganske eiendommelige. Landet har ingen orlogsflaade og heller ingen marineofficerer, selvfølgelig. Koffardiflaaden er liden, bare henved 80000 tons, hvoraf 1 700 tons er seilfartøier. Den del af kystbefolkningen, som søger sit erhverv paa sjøen, har derfor en langt sjeldnere anledning end Hollands, Tysklands og Danmarks kystbefolkning til at vælge mellem sjømandslivet til koffardis eller orlogs og fiskeribedriften. Den forholdsvis ret talrige fiskerbefolkning i Belgien er mere end andetsteds henvist til sit yrke og har ringe udsigt til at kunne opnaa et saa meget fordelagtigere erhverv udenfor fiskeriet og skibsfar-

ten. Det offentlige har paa forskjellige maader søgt at fremme fiskernes interesser. Konkurrancen med de mægtigere naboers talrigere fiskeridrivende, som deltager i at forsyne Belgiens markeder med fisk, har gjort det nødvendigt. Der er til den ende oprettet institutioner med det særlige formaal at uddanne fiskere for sit fag, specielt ved at undervise og opdrage børnene for deres fremtidige levevei. Denne undervisning gives ikke alene til guttere, men ogsaa til — pigerne, og ikke alene til fiskernes egen kreds, men ogsaa til de unge fiskeres forlovede og andre unge kvinder. Hvorfor? Fordi man mener, at kvinderne, de unge, som er knyttede til fiskerne ved kjærlighedens og familielivets baand, vil kunne øve en stor indflydelse paa fiskernes opfatning af en sjømands og fiskers pligter, naar de ogsaa forstaar deres betydning for liv og eiendom. Den unge kone eller vordende brud, som har fuldt rede f. eks. paa barometrets brug, paa signallanternes vigtighed, paa nødvendigheden af godt udkig om natten og i taaget veir, paa kompassets foranderlighed, osv. — hun vil have fælles interesser med ham ogsaa i disse emner, kunne samtale med ham derom, skjærpe hans agtpaagivenhed, forstaa hans fortællinger fra seiladsen paa havet desto bedre og give sit ord med i laget om mange ting, som for baade ham og hans kamerater er de daglige samtalers vigtigste emner og tillige deres leveveis hovedinteresser. Hun vil sættes istand til selv at kunne bedømme hans dygtighed som sjømand og fisker, vække hans pligtfølelse og faginteresser udover det vanemæssige, støtte og opmuntre hans bestræbelser for at naa frem i første række. Hun vil først overfor sine brødre og deres kammerater eller overfor sin kjæreste og hans venner, senere overfor sin mand og deres sønner og øvrige fiskere inden familien og vennekredse kunne yde sin skjærv eller gode støtte til fiskeribedriftens fremskridt med raad og daad som en sagkyndig skjønner. Det kan ikke negtes, at der i dette ræsonnement ligger en god del sikker menneskekundskab, og at det hele bunder i en omhyggelig omsorg for fiskeriets og fiskernes sande vel.

Der er oprettet navigationsskoler i Antwerpen og Ostende, samt fiskeskipper-skole i Nieuport. De førstnævnte skoler er for elever, som vil tage navigationseksamen for at blive styrmand eller skipper til koffardis i en af de tre grader — kystfart, korte farvande og oceanfart. Skolen i Nieuport er alene for fiskerskippere; der bliver for disse, ligesom for de andre grader, udstedt certifikat i henhold til aflagt eksamen og til en bestemt fartstid. Eksamensprogrammet har, foruden de almindelige fag og discipliner, som andre lande opstiller, tillige en række specielle om fyre og sjømerker samt signaler for seiladsen paa Schelde, Themsen og i den engelske kanal, indseilingen og bankerne udenfor disses havnesteder samt til Ostende og Nieuport, endvidere ude i Nordsjøen og paa det fiskehav, hvor de belgiske fiskere færdes, — kort sagt, en række

special-kundskaber, som i mangfoldige tilfælde erstatter en lods ombord, saavel en kystlods som en havnelods. Under special-kundskaberne indgaar ogsaa kjendskab til at udfinde havnetid og høivandets stigning i maal, strømsætninger ved lavvand og høivand osv. paa de forskjellige havstrækninger.

Foruden disse skoler for halvvoksne og voksne er der ogsaa specielle skoler for unge gutter. Til disse gutteskoler har kun de udelukkende eller fortrinsvis adgang, som er sønner af fiskere og sjømænd og af mandskaber ombord i kanalbaade og farkoster i elvene. Kun gutter mellem 12 og 15 aar optages i disse skoler. „Landkrabbers" sønner eller saadanne, som ikke kan antages at ville søge sit fremtidige erhverv paa sjøen, optages ikke i gutteskolerne eller paa deres skoleskibe.

I Ostende (Belgiens og maaske fastlandets største fiskemarked for ferskfisk) ligger der ved kaien to store skoleskibe, hvor henved 100 eller kanske flere gutter gjennemgaar et 4 aars kursus i sjømandsskab. De deltager, saavidt jeg forstod, ogsaa i skoleture paa havet og bankerne i Nordsjøen, hvor de belgiske fiskere har sit fiskehav. Lærerne er ældre sjømænd og en yngre navigationslærer, denne var chefen ombord.

I forbindelse med skoleskibene maa nævnes fiskeriskolen paa land, en egen institution, som underviser i elementær navigation, matrosarbeide, sjømandsskab og tilvirkning af fiskeriprodukter, hermetik, røgning osv. Om et længere besøg her, som jeg aflagde efterat have beseet navigationsskolen i byen og skoleskibene ved kaien, skal jeg give en kort meddelelse.

Gutterne var, ved min ankomst, ude paa legepladsen; de kjørte i karuselle, rundt en tilrigget skibsmast. Tæt ved var en stor tavle med omhyggelig forklaring om barometrets betydning og brug. Efter en kort stund varsledes, at undervisningen begyndte. Den indledes med en bøn, som en af lærerne, en prest, dirigerede. Saa gik hver til sit arbeide. Omkring et stort bord, hvorpaa var optrukket en kompasrose, samledes 10 a 12 gutter; presten lærte og eksaminerede dem i kompasset, kurser, afdrift og kursers rettelse for misvisning og afdrift. En anden flok gutter tog fat paa seilsyning og lapping med seilnaal og seilmagerhanske. En tredie flok øvedes i knoping, spleising, plattingslægning osv. med taugverk og staalgods. Læreren i disse fag var en ældre sjømand. Saa blev jeg af en tredie lærer, ogsaa en munk eller prest vist om i samlingerne, museet, laboratoriet, ishuset med fryseri, fabrikken for hermetiske produkter, røgeriet osv. I samlingerne og museet var udstillet alleslags redskaber, tildels med nærmere forklaring af deres brug, desuden altslags skibsinventarium, nautiske instrumenter, fotografier og karter over forskjellige fiskeridrivende lande og byer (deriblandt fotografi af Aalesund og Lofoten), medicinkasser og bandager for

skibsbrug, fiske og redskaber til fangst af madnyttige fiske (deriblandt en agnet Lofotline, Storeggsline), fugle, muslinger osv. En fremtrædende plads havde et basrelief af Nordsjøens banker med diverse fundne gjenstande fra havbunden og bevokset med skjæl, tang, sjøgræs osv. for at vise havbundens fauna og flora, en række lodskud for at forklare sjøkartenes benævnelse af bundens beskaffenhed. Verkstederne og fabriklokalerne var monterede med dertil hørende verktøi, maskiner osv. deriblandt mikrobekamre, fryseskab (1°1 kuldegrader ved isblanding). Nogle maskiner i den hermetiske fabrik sattes igang for at vise deres arbeide. Disse dele af skolens bygninger vidnede godt om, hvor fuldstændigt man havde søgt at faa den praktiske bedrifts gjøremaal forstaaelig for eleverne og vække deres lærelyst.

Min cicerone førte mig ogsaa ombord i skoleskibet for unge fiskere. Det var et almindeligt trawlerfartøi, tomastet, 38 tons drægtig, forsynet med en donkeykjedel til at drive et dampspil for indhivning af trawlen eller en drivgarnslænke. I rummet var indredet 4 binger for is- og fersk-fisk. For øieblikket laa fartøiet inde for uveir. Et andet var ude i Nordsjøen, hvor det skulde fiske til den 15de november under Pater Pype, skoleskibenes chef og en fra de internationale fiskerikongresser velkjendt, meget fagkyndig fisker og prest; han underviser i navigation og fiskeriets praktiske dele, fangstens behandling, transport og afsætning paa de forskjellige markeder med tilhørende regnskabsførsel. De fiskere, som har gjennemgaaet et (6 eller 3 maaneders?) kursus ombord paa skolens fiskefarkoster, skal forstaa sine sager saa godt, at de søges af fiskeskipperne fremfor andet mandskab; posterne som lærlingerne ombord er ogsaa meget eftertragtet. Ligesom i Tyskland og Frankrige er ogsaa i Belgien udgivet en lærebog i navigation for fiskere og i alt, som er af vigtighed for seilads, fiskeri og beseiling af fiskehavet for Belgiens fiskere.

Om fiskerskolen i Nieuport skal sluttelig tilføies, at den er en aftenskole, aaben kun om vinteren; enhver fisker kan tage undervisning der og efter endt kursus og bestaaet prøve erholde certifikat som fiskeskipper ifølge en kongelig forordning af 9de oktober 1883; undervisningen er gratis. Undervisningssproget er flamsk eller fransk, efter frit valg. De fremmede elever, som besøger skolene, har adgang til at benytte det engelske sprog. Lærerne lønnes og alle omkostninger forøvrigt bæres af det offentlige og delvis af private tilskud. Der disponeres over 8 stipendier til lærlingerne i navigationsskolerne og fiskerskolen, ogsaa eleverne paa skoleskibene og i gutteskolen har adgang til at faa stipendium. Der tilstaaes hele eller halve stipendier, undtagelsesvis ogsaa fjerdedels stipendier; beløbet for helt stipendium er 400 francs, halve og fjerdedels forholdsvis dertil. De skoler, hvori fiskernes døtre og fiskeres kjærester blev under-

viste i navigation og sjømandsskab, fik jeg ikke anledning til at besøge, desværre.

Nogen fuldstændig opgave over fiskerflaadens størrelse og fiskernes antal var ikke forhaanden; efter sigende skal der findes nogle hundrede farkoster sysselsat med fiskeri, deraf et forholdsvis stort antal af søgaaende kuttere, linefiskere og trawlere, samt dampbaade. De i skolerne og paa skoleskibene anbragte elever ansloges til omkring et hundrede. I hvilken grad disse angivelser er nogenlunde rigtige, var der ikke anledning til at afgjøre. Det væsentlige ved sagen er, at undervisningen og opdragelsen til dygtige fiskere søgtes udstrakt til et sort flertal af fiskerne, fornemmelig for at bibringe dem navigationskundskaber. Det hele undervisningsvæsen kan betegnes som en folkeskole i nøieste forening med en fagskole og omfattende alle alderstrin og begge kjøn.

Fiskerne i Frankrige.

Den franske stats bestræbelser for at ophjælpe fiskerierne er af gammel dato. Ved præmier for udrustning af fiskefartøier saavel som for tilvirkning og eksport af fiskeriprodukter yder staten en betragtelig stor understøttelse til fiskeribedriften samtidig med, at fremmede landes import af fiskeriprodukter til Frankrige og dets besiddelser har at bære en forholdsvis stor told for at begunstige de franske fiskeriinteresser. Af langt nyere dato er de franske fiskeriskoler, de er fra aaret 1893. Programmet var oprindelig at oprette en institution under marinedepartementet, hvorunder alt vedkommende fiskeribedriften sorterer. Et privat administreret selskab begyndte i 1896 at virke i samme retning, og det er lykkes de forenede kræfter at faa oprettet et stort antal skoler. Regnes de mindre forskoler eller forberedende smaaskoler for fiskernes børn sammen med de egentlige fiskeriskoler, vil der ialt blive et antal af over 400 skoleklasser og skoler, hvoraf ca. 10 à 12 er virkelige fiskeriskoler, de øvrige er mere at betragte som folkeskoler blandt fiskerbefolkningen ude paa kysten, dels forberedelsesklasser til fiskeriskolerne, dels forskoler til navigationsskolerne, — det hele med det formaal at skaffe den franske orlogsmarine dygtige, fagmæssigt uddannede mandskaber saavelsom kofardiflaaden, idet begge i største udstrækning rekrutteres fra fiskerbefolkningen. Alle fiskere indføres i marinens ruller og hører til dens mandskab eller reserve.

Om dette formaal er intet andet at bemerke, end at det i en vis udstrækning medfører, at skolernes elever søges bibragt en gjennemført ordenssans og disciplin. Fiskerierne kan maaske derved generes lidt med hensyn til fiskeribedriftens selvstændige udvikling under fri konkurrance

med andre landes næringsdrivende. Men selve mandskaberne og fiskerflaadens besætning kan visselig kun vinde ved at faa rigeligere adgang til at erhverve sig nyttige kundskaber og indsigt i sit fags forskjellige brancher. Paa den maade vil sikkerlig den franske fiskeribedrift tilføres en solidere og varigere hjælp end den kunstige opmuntring den faar gjennem præmiesystemet og beskyttelsestold.

Da en udførlig redegjørelse for de franske fiskeriskolers virksomhed i alle væsentlige punkter vilde lede til en gjentagelse af bemerkningerne om de belgiske fiskeriskoler, skal jeg her indskrænke mig til at gjengive i korthed hovedindholdet af en skoles program: 1. Skrivning, modersmaal, regning, elementær geometri og elementær astronomi og engelsk sprogbrug ombord. 2. Sjømandsskab, matrosarbeide, lodskyndighed, det internationale signalsystem, meteorologi særlig om theorien for vindene, redning af menneskeliv og fartøier under skibbrud. 3. Navigation: kort, kompas, log, lod, breddeobservationer, nautiske instrumenter og deres brug, kurskobling og enkelt bestikopgjør. 4. Sundhedslære og syges behandling, mediciners og bandagers benyttelse. 5. Love og reglementer vedkommende saltvandsfiskerierne. 6. Principerne for gjensidige forsikringsselskaber og forsørgelsanstalter for fiskere, farkoster og redskaber, sygekasser og kooperationsforeninger. 7. Fiske, fiskeri og fangstens behandling, transport, tilvirkning og konservering ved is, saltning og sterilisering, røgning og hermetisk behandling; fremmede landes fiskerier og fangstpladse i de forskjellige have og oceaner. 8. Fartøier og baade, rig og skrog, seilmanøvre, lanterneføring og flagsignaler og styreregler, fangstredskaber, indretning, brug, fangsterne, bøding, barkning, istandsættelse m. v.

Ved siden af almindelig skoleundervisning holdes foredrag over forskjellige emner inden programmets ramme; til skolerne hører som oftest modelsamling og et lidet museum. Undervisningen saavelsom foredragene holdes om aftenen mellem 7 og 9, i enkelte fag gives undervisning om eftermiddagen mellem 4 og 6. Øvelser i fri luft eller seilmanøvre, praktisk navigaltion og fangstredskabers brug foregaar ombord ude paa sjøen til bekvem tid, men, saavidt jeg forstod, ikke regelmæssigt, ei heller meget ofte. Lærerne og foredragsholderne er fagmænd og yder sin tjeneste mod honorar. Dn skole paa 70 à 80 elever har et aarligt budget, eksempelvis, paa 3500 francs, hvoraf 1400 fr. gaar til lærerløn, 400 fr. til skolemateriale, 500 fr. til bogsamling og modeller, resten paa diverse andre konti paa udgiftssiden; indtægten bestaar, eksempelvis af 2000 fr. af staten, 1000 fr. af bykommunen, 500 af landskommunen og andre bidragsydende. Eleverne er i regelen over 12 aar, men undtagelsesvis mellem 10 og 12, de fleste er mellem 15 og 17 aar, nogle faa over 20 aar.

I 3 eller 4 havne findes skoleskibe for gutterne; det er udtjente

skrog fra marinen som, ligger forankret paa bekvemt sted. Egentlig seilende skoleskibe eller seilende navigationsskole har man, saavidt vides, endnu ikke faaet saaledes som i Belgien (og Tyskland). Øvelserne ombord paa havet foregaar med andre fartøier og leilighedsvis. Da størsteparten af eleverne allerede er begyndt at arbeide som fiskere, ansees formodentlig de pratiske øvelser mindre paakrævede for undervisningens skyld.

Hvor stor brøkdel af de franske fiskere vil kunne faa nyde godt af disse skoler og belærende foredrag, faar fremtiden vise. Vedkommende institution er jo endnu ganske ny, men lagt paa en bred basis, drives som det synes med energi og almen interesse og har et rummeligt program. Allerede nu kan undervisningens goder naa frem til nogle tusen aarlig. Det ligger da indenfor sandsynlighedens grænser, at et flertal af Frankriges ca. 80000 fiskere vil kunne faa nyde godt af dette offentlige oplysningsarbeide, ad aare, om det vedbliver at udvikles og udvides som hidtil. Af de paa udstillingen i Paris fremlagte samlinger af elevers arbeide, af undervisningsmateriel og beretninger om institutionens virksomhed fik man imidlertid det hovedindtryk, at for nærværende var de yngste aarsklasser inden fiskeribefolkning dem, som fortrinsvis besøgte skolerne og deltog i kurserne. Et, efter mit skjøn, ikke uvæsentlig fortrin ved den franske ligesom ved den belgiske oplysningsmethode, var dens fremtrædende bestræbelse efter at gjøre undervisningen instruktiv, underholdende og særlig bestemt for det praktiske livs behov; den var mindre skolemæssig og mere fagmæssig, mindre knyttet til bogen og mere i rapport med det virkelige fiskerliv end f. eks. den tyske.

Fiskerne i England og Skotland.

Helt forskjelligt fra alle de andre landes forholde er det i England og Skotland. Den engelske doktrine, at staten skal blande sig mindst mulig op i næringsdrivende klassers interesser, er kun for en mindre del gjort gjældende overfor de fiskeridrivende. Gjennem det bekjendte apprentice-system har England gaaet længere end andre lande med hensyn til statens „indgreb“ i de næringsdrivendes privatforhold til bedste for selve næringsveien. Gjennem det engelske undervisningsvæsens ordning er den engelske doktrine derimod opretholdt, forsaavidt som det overlades til en kommunens borgere at gribe initiativet med hensyn til at skaffe fiskerne almendannende kundskaber og fagkundskaber i særdeleshed. I de allersidste aar er imidlertid truffet en bestemmelse med hensyn til fiskerfartøiers førere og styrmænd. Staten kræver garanti for at disse er sin post voksen i retning af navigatører. Mens det er tilladt her i Norge at sætte hvemsomhelst ombord i et fiskerfartøi

(saavelsom i et passagerdampskib) som fører eller styrmand eller kjendtmand, kræves der i England og Irland, at saavel fører som styrmand ombord i fiskerfartøier af en vis størrelse skal have navigationseksamen; denne eksamen er hverken streng som prøve eller vanskelig at opnaa som fagkundskab, men den er dog et bestemt og ueftergiveligt krav fra det offentlige om, at de mænd, som betroes liv og eiendom paa fiskehavet, de skal først aflægge offentlig eksamen i det fag, det her gjælder: navigation.

Den nye lovbestemmelse er et tillæg til den britiske sjøfartslov af 1894 og er først traadt i kraft fra 1ste november 1900. Ifølge denne kan enhver fisker eller enhver, som agter at drive fiskeri, lade sig prøve med hensyn til syn og farveblindhed. Alle og enhver, som vil underkaste sig eksamen for at faa certifikat som fører eller styrmand ombord i fiskerfartøier, maa først aflægge prøve med hensyn til syn og farveblindhed. Styrmands- og førercertifikaterne er delt i 4 klasser, nemlig: for styrmænd ombord i alle slags fiskerfartøier, for fører ombord i samme, for styrmand ombord i fiskerdampbaade, og for fører ombord i saadanne. Førercertifikat kan ikke erholdes, førend vedkommmende har gjort tjeneste som styrmand i et aar paa den klasse fiskerfartøier, det gjælder og have fyldt sit 21de aar. Styrmandscertifikat kan ikke erholdes, førend vedkommende har gjort tjeneste ombord i fiskerfartøi i 4 aar, hvoraf 2 ombord i havfiskefartøi og have fyldt sit 19de aar. Endvidere er nærmere bestemmelse for almindelige fiskerfartøiers og for trawleres førere og styrmænd, samt for fartøier under og over 25 tons. Størsteparten af Englands fiskerflaade kommer derfor ind under loven.

Ved laveste styrmandseksamen skal kandidaten aflægge tilfredsstillende prøve i følgende discipliner (foruden i syn og farveprøve): Haandloddets brug og linens inddeling; storloddets brug, linens inddeling, lodskuds benyttelse til afsætning af fartøiets plads i kortet; kompassets indretning og brug for kurs og peilinger, sjøkorts indretning, indhold og brud (særlig om dybdeangivelser), afsætning af kurs og distance deri; internationale styreregler for at undgaa sammenstød, for seilskibe og dampskibe, om dagen og om natten, signal for lods, i taage o. s. v.; endvidere almindeligt sjømandsskab vedkommende rigning, takling, seilads under alslags veirforhold, under stranding og alt andet, som en styrmand bør have kjendskab til. — Ved laveste skippereksamen skal kandidaten endvidere aflægge tilfredsstillende prøve i følgende discipliner: vedkommende kompasset, nemlig krydspeiling og undersøgelse af deviationen; vedkommende sjøkort, nemlig afsætning af krydspeiling, peiling og udseilet distance eller firestregspeiling, beskrivelse af lokale fyre og fyrtaarn, sjømerker m. v., forskjellen mellem kompaskurs, misvisende kurs og retvisende kurs; vedkommende sjømandsskab, nemlig forholds-

regler tilankers, under svær sjø, med læk skib, tabt ror, slæbning af dampskib samt alt andet, som en skipper antages at burde have kjendskab til.

Ved en ekstraprøve kan eksaminanden godtgjøre sin kyndighed i at tage en middagsobservation for at bestemme paaværende bredde; endvidere „stilskrivning“, arithmetik (almindelig regning) og for dampbaadsførere og styrmænd lidt maskinlære; ortografi skal, efter loven, bedømmes mildt.

Blandt den nye lovs bestemmelser kan merkes, at det er forbudt at gaa tilsjøs med en trawler paa 25 tons og derover uden eksamineret skipper og eksamineret styrmand, begge skal have erhvervet certifikat for sin stilling ombord. Overtrædelse af denne bestemmelse straffes med bøder indtil 360 kroner for rederiet for hver gang; samme bod maa erlægges af skipper uden certifikat og af styrmand uden cetifikat.

Det er sandsynligt, at denne lovbestemmelse vil foranledige oprettelse af navigationskurser for skippere og styrmænd. Hidtil har der, saavidt man af beretningerne desangaaende kan se, været gjort yderst lidet fra det offentliges side for at give fiskerskippere eller mandskab anledning til at erhverve sig kundskaber, som angaar fiskeri og hvad dermed staar i forbindelse. Ifølge forordninger angaaende undervisningsvæsenet for tekniske fag er der adgang for bestyrelser til at faa bidrag til at holde skoler og foredragskurser ogsaa for fiskere. Enkelte steder er ogsaa giort forsøg paa at sætte igang privatundervisning. Synderlig meget er ikke blevet udrettet, og mange forsøg er heller ikke gjort. En ikke uvæsentlig aarsag hertil menes at ligge deri, at befolkningen i almindelighed i fiskeridistrikterne og inden de samfundsklasser, hvorfra fiskerne rekrutteres, er lidet oplyste og har en tarvelig skoledannelse, og som følge deraf en ringe sans for kundskaber og oplysning i sin almindelighed. Fiskerfartøiernes mandskab er desuden ganske løst knyttet til fiskeribedriften, har forholdsvis mindre udsigt til at kunne faa eget fartøi eller opnaa nogen selvstændig stilling som fører eller eier. Under saadanne sociale forhold har det ikke været let at sætte noget oplysningskursus iverk, ei heller at faa forsøg i den retning til at lykkes. Dette vil med tilstrækkelig tydelighed fremgaa af følgende uddrag af nogle besætninger angaaende saadanne kurser, hvoraf ikke alle synes at have været planlagte med skjønsomhed.

Det biologiske selskab i Plymouth har gjennem smaaskrifter søgt at udbrede kjendskab til den kunstige udklækning af saltvandsfisk, men mødte liden interesse blandt fiskerbefolkningen. Senere er sat igang en serie af foredrag, ledsaget af eksperimenter, og til disse indbydes fiskere; deres udlæg til reisen did bliver dem godtgjorte. — I Liverpool er blevet bevilget 1800 kr. af det offentlige til et slags stipendier til

fiskere, som vil erhvere sig kundskaber i fiskenes naturhistorie, anatomi, formerelse og levesæt, ligesaa om skjældyr og plankton. Summen deltes i 20 stipendier à 90 kr., som skulde dække deres udlæg til kost og logis under studietiden i Liverpool ved det zoologiske museum. — I Newcastle har videnskabsselskabet i Durham ladet afholde etslags fiskerimøder med foredrag og diskussion vedkommende forskjellige fiskerispørgsmaal og naturvidenskabelige emner inden fiskeriernes omraade. Samtidig har en fiskeriinspektør fra distriktet givet et navigationskursus for fiskere, hvilket har vundet megen anklang blandt fiskerne i byen og omegn. — I den store fiskeby Grimsby synes interessen at være saare liden for udbredelse af kundskaber blandt fiskerne. Der findes et „Fiskergutternes Selskab“ hvori der leilighedsvis gives foredrag om fiske og fiskerier; kurser i andre specielle fag gives ikke, og noget navigationskursus for fiskere er ikke blevet forsøgt. — Ved sjømandsskolen i South-Shields har været nogle gratis kurser i navigation for fiskere med det formaal at uddanne et sæt, som derefter kunde overtage undervisningen i mindre navigationskurser blandt fiskerne paa kysten deromkring. Forsøget lykkedes kun tildels; fiskerne ved navigationsskolen fik sin undervisning gratis og sit ophold i South-Shields godtgjort. Ligeledes har der været forsøgt at uddanne et sæt vandrelærere i naturhistorie og i kunstig udklækning af saltvandsfisk. — I Hull har det tekniske undervisningsraad faaet istand navigationskurser for fiskere under ledelsen af en forhenværende, indsigtsfuld fisker, som tillige har givet veiledning i fiskeredskabers istandsættelse. Dette har hidtil vundet megen tilslutning blandt stedets fiskere, og der skal være udsigt til, at forsøget vil lykkes bedre end ved de øvrige, foran nævnte forsøg. — Den fungerende fiskeriinspektør for Irland har ogsaa med held sat igang en fiskeriskole; den holdes i Baltimore. Derimod har nogle forsøg i Skotland havt mindre held med sig. I Aberdeen havdes der ved navigationsskolen en klasse bare for fiskere; men efter to aars forsøg maatte den sløifes, fordi fiskerne ikke fandt den tjenlig for sig. Det samme udfald havde et i 3 à 4 aar fortsat forsøg med navigationskurser for fiskere i Aberdeenshire. I Bomffshire er i flere aar bevilget af kommunen 1800 kr. til lignende kurser; det er her gaaet bedre. I Caithness har man derimod holdt foredrag for fiskerne i de sidste to aar; de har vundet bifald. Men i Argyllshire er kursus i navigation blevet mødt med saa liden tilslutning hos fiskerne, at forsøget opgaves.

Herredsstyrelsen paa Shetland har bevilget en mindre sum til afholdelse af navigationskurser for fiskere; om udfaldet savnes nærmere underretning.

Hverken i England eller Skotland eller Irland er man saaledes kommet længere end til de første forsøg med fiskerskoler og navigations-

kurser for fiskere. Den nye lovbestemmelse, som traadte i kraft 1ste november 1900, vil formodentlig gjøre det nødvendigt at faa oprettet offentlige eller private kurser til forberedelseslæsning til den eksamen, som førere og styrmænd af fiskerfartøierne, under nærmere bestemte forhold, maa tage. Indtil saadanne kurser er kommet i godt gjænge, vil der formodentlig ikke være noget særligt nyt at lære hos disse lande med hensyn til en hensigtsmæssig ordning af det foreliggende spørgsmaal.

* * *
*

Efter saaledes at have gjort kortelig rede for resultatet af undersøgelserne paa min stipendiereise, hvad denne ene sag angaar, skal jeg nedenfor meddele lidt nærmere om de foran nævnte kurser i navigation, som jeg holdt straks efter hjemkomsten i mit distrikt.

Et vinterkursus i Aalesund.

Bekjendtgjørelsen i aviserne om, at et vinterkursus vilde blive holdt i Aalesund under landligge i vinterfisket, bragte mange til at melde sig, langt flere end jeg kunde modtage. For at opnaa et stadigere forhold fra elevernes side og tillige for af en „fælleskasse“ at kunne dække endel omkostninger ved anskaffelse af lidt ekstra undervisningsmateriale, bestemtes at hver elev skulde betale 5 kr. forskudsvis i indskrivningspenge; forresten var al undervisning og benyttelse af lokalet udenfor læsetiden gratis. I kurset deltog ialt 15 fiskere, som havde „fiskerum“ dels ombord i dæksbaade, dels i større skøiter og dels i dampbaade. De fleste var omkring 23 aar gamle, nogle enkelte over 35 aar; af yngre gutter havde ingen meldt sig. Nogen lærebog blev ikke benyttet; jeg meddelte mundtlig, hvad der skulde læses, og i sine medbragte notisbøger indførte saa eleverne hovedindholdet for hver gang. Skoletiden var hver landliggedag fra kl. 4 eftermiddag til kl. 8 eller 9, ofte til mellem 10 og 11, undertiden endog senere. Det beroede paa veiret og paa, til hvilken tid eleverne var fri for arbeidet ombord. Udenfor skoletiden stod lokalet til fri benyttelse for eleverne, ogsaa om søndagene.

Undervisningsplanen omfattede følgende poster; kun et mindretal af eleverne fik anledning til gjennemgaaelse af dem alle, thi dels blev liggedagene færre end paaregnet, og dels maatte jeg foretage reiser til andre dele af mit distrikt i tjenesteanliggender; forsaavidt var de ydre omstændigheder ikke gunstige.

Efter gjennemgaaelse af lidt elementær arithmetik og geometri, særskilt med hver elev, blev der undervist i:

Kompassets indretning og brug, magnetisme, misvisning, deviation og ugreie ved kompasser under særegne omstændigheder.

Kurser og deres rettelse for afdrift, forskjellen mellem kompaskurs misvisende og retvisende kurs, og hvorledes de forskjellige slags kurser findes.

Loggens indretning og brug, forskjellige slags logge, linens inddeling og knobens længde, logglas, flyndren og rullen.

Loddets indretning og linens inddeling, lodskud og deres benyttelse til at finde paaværende plads efter kortets dybdeangivelser og ellers.

Korter og drafters konstruktion, indhold, forklaringer om havbunden, ankerpladse, seilled og fyrenes lysvinkler, sjømerker og seilads efter kort.

Peilinger og deres benyttelse i og udenfor kortet, krydspeilinger, firestregspeilinger, peiling og udseilet distance, benyttelse af flere méd istedetfor peiling.

Flod og fjære, havnetid og beregning af tiden for høivande, lavvande og mellemliggende vandstand samt sandsynlige strømsætning til forskjellige tider.

(Gjennemgaaelse af „Fyrfortegnelsen“, af listen over sjømerker, af loven om styreregler for at undgaa sammenstød (særlig om „vigepligten“) og om lanterneføring saavel for seilskuder som for dampbaade. Brug af barometer, forstaaelse af stormvarsler. Om oktanten og sekstanten. Om meridianhøide-observationer til bestemmelse af bredden. Kurskobling og bestikopgjør. Lidt sjømandsskab, seilmanøvre og rigging samt inventariet.

Ved siden af dette kursus holdt jeg (oftest om søndagene, undertiden andre dage) foredrag ledsaget af eksperimenter eller belyst ved fremvisning af vedkommende gjenstande. Disse foredrag var stadig meget godt besøgte, ogsaa af andre end fiskere og sjøfolk. Emnene for disse foredrag gjaldt enkelte af foranstaaende discipliner og dernæst andre, som stod i forbindelse med navigering og almindelig seilads udenfor vor kyst.

Størsteparten af eleverne viste megen interesse for undervisningen og stor flid. Enkelte havde for smaa forkundskaber i regning og geometri til at kunne gjøre større fremgang under kurset. Men i det hele taget var resultatet upaaklageligt, naar hensees til, at det var første forsøg med en samling af meget optagne fiskere midt under vinterfisket og med mig som lærer optaget af andet arbeide som fiskeriinspektør og af reiser.

At lignende kurser, ledet af en særskilt dertil ansat navigationslærer, vilde vise sig desto hensigtsmæssigere for øiemedet, synes mig antageligt. Dog tror jeg, at dette slags kurser, midt under vinterfisket, ikke kan paaregnes at ville blive besøgt til stadighed af et større antal yngre fiskere, men vel mere leilighedsvis af mindre partier. Undervisningen blev nærmest til forberedelse i navigation for et næste kursus paa en for eleverne mere beleilig og mindre kostbar arbeidstid. Og saadan

leilighedsundervisning vil utvilsomt kræve flere lærere ved kurserne. Nogen fast skole, beregnet paa daglig undervisning og dagligt besøg af de samme elever blandt voksne fiskere, vil derimod vanskelig lade sig ordne paa en tilfredsstillende maade. Dernæst tror jeg i denne forbindelse at burde udtale, at elever, som ingen almindelige forkundskaber har i elementær arithmetik og geometri, svarende til folkeskolens øverste klasser, ikke burde antages; de burde selv, paa egen haand, først tilegne sig de fornødne forkunskaber, hvilket vil sige: friske op i sin skolekundskab. Det offentlige, synes mig, ikke burde befatte sig dermed: ikke give repetitionskurser i folkeskolens fag.

Om de paa flere hold fremsatte forslag at knytte en egen „fiskerklasse“ til vore almindelige, offentlige sjømandsskoler (efter styrmandsskolerne for koffardifarere), finder jeg at burde udtale som almindelig erfaring baade her i landet og i andre lande, at en saadan ordning ganske sikkert vil føre til skuffelse, og maaske snart bringe den hele foranstaltning med at give kurser i navigation for fiskere — i miskredit. Dette har jeg ved flere anledninger tidligere udtalt, men vil dog paany gjentage det med det tillæg, at jeg nu mere end nogensinde føler mig overbevist derom.

Det næste forsøg med kursus i navigation for fiskere foretog jeg i løbet af sommeren, efter at jeg, ligesom for vinterkursets vedkommende, havde erholdt fiskeristyrelsens samtykke til min plan og til at anvende et mindre beløb til bestridelse af fornødne direkte udlæg. Det blev i virkeligheden to eller rettere 3 forskjellige sommerkurser, som jeg vil benævne:

Seilende navigationsskole paa havet.

Disse kurser blev holdt ombord paa en dæksbaad, af størrelse og udrustning som en almindelig fiskerbaad, alene med den forskjel, at lasterummet var indrettet til kahyt for mig og til opbevaring af undervisningsmaterialet. I det første kursus deltog 6 fiskere, hvoraf de 3 havde deltaget i vinterkurset hos mig. Efter at jeg med alle 6 havde gjennemgaaet endel om kurser og kompas, om peilinger og brug af kortet og af oktanten, i det før benyttede lokale, seilede vi afsted fra Aalesund den 23de juli om eftermiddagen.

For at komme hen i farvand, hvor de alle var mindre kjendt og derfor maatte „studere“ det ved hjælp af kortet og fortegnelsen over fyre og sjømerker paa vor kyst, bestemte jeg at krydse opover mod nordre Søndmøre og Romsdalen under en laber bris af N.O. Krydsningen gik slag i slag, mens hver elev øvedes i at finde ud paa kortet, hvor vi til enhver tid var, ved hjælp af peilinger og gisset afstand, eller

ved krydspeilinger af de punkter paa land eller sjømærker i seiladsens omgivelser, som fandtes bekvemme dertil. Efter nogen tids øvelser, som de alle deltog i med største iver og interesse og paa sit eget kort, var farvandets „undervisningsmaterialer“ snart opbrugt. Da det led mod nattetid, fik en af eleverne ordre til at søge op en passende ankerplads og, i egenskab af fører for tilfældet, overtage kommandoen ombord. Denne opgave i praktisk navigation i ukjendt farvand var vistnok ikke særdeles vanskelig i et roligt farvand under pent magsveir, men krævede dog lidt studium og omtanke, inden „førerens“ ordre til at lade ankeret falde i den rette havn blev fundet at skulde efterkommes. Vi tog havn ved Gjøsundsæter; de fleste af elerne tog logis i land for natten. — Efter min førte dagbog gjengives her følgende:

Den næste dag, klokken 6 om morgenen, gik vi atter under seil, krydsede opover i et for eleverne ukjendt farvand under lignende øvelser som dagen iforveien. Ved middagstid kastedes anker ved Kjærstad paa Lepsøen, hvis skolehus blev mig velvilligst overladt til afbenyttelse under et par dages undervisning i benyttelse af kortet, opmaaling af distancer, misvisningsobservationer, øvelser i brug af oktant og sekstant, høidemaalinger, loggens indretning og brug m. v. Vi tog en dag en liden seiltur til Helleviks fyr, hvorfra der ved peilinger, udsatte i kortet, fandtes kompassets misvisning og derpaa deviationen ombord under de forskjellige anlagte kurser for dæksbaaden, som svaiedes rundt for øiemedet. Ved enhver given anledning fik de nærmere besked om kompassets egenskaber og dets rette brug.

Fra Lepsø seilte vi kl. 3 eftm. 26de juli for at gaa til Stenshavn paa Harø. Lidt taage satte ind fra havet over Skuløen. Krydsede nordover og tog firestregspeilinger af Ostnæs kirke. Disse øvelser, under frisk bris og lidt sjøgang, gav ikke hver gang et tilfredsstillende resultat. Da vinden friskede, blev farten stor nok til, at vi kunde logge med en „Cherub log“ med signalapparat, bestemt for dampskibe; den viste eleverne en for dem helt ny loggemethode. — Kl. 5 begyndte havskodde at sætte ind. Vi tabte land afsigte efter at have krydset forbi Rødholmens fyr. Eleverne gives ordre til at finde paaværende plads, efter at vi havde krydset 2 timer i havskodde under vekslende vindstyrke. De finder, at flittig lodning og forsigtig seilads med styrbords halser maa bringe os nær nok land til at faa en sikker landkjending. Krydsningen fortsættes under tæt mørkeskodde, uden resultat, i henved 2 timer. Omsider lykkes det at faa se land, mens loddet viser 3 favne vand; etpar stedlinjer faaes ned i kortet efter tagne peilinger midt under en vending ganske nær under høit land. Eleverne antager efter dette, at vi var helt inde i bugten ved Daviken, Fjørtoft. (Dette viser sig senere at være korrekt.) Under den forudsætning at vi var ved Daviken, gives

ordre til at finde havn for natten. Kortet granskes; eneste havn, som findes, er Vaagholmene. Ordre gives at krydse did. Under vekslende, tildels tætteste havskodde, lykkes det de 3 elever, som fik opgaven, at bringe dæksbaaden lykkelig ihavn lidt før midnat. Vi ankrede i nærheden af et dampskib, som om morgenen viste sig at være fyrvæsenets „Blink", som laa for sine 2 ankere. Klokken 4 næste morgen lettede vi; kl. 9 naaedes Stenshavn, hvor vi ankrede.

I Harøens skolehus, som velvillig blev os overladt, foregik den videre undervisning i de følgende dage. De under krydsningen i mørkeskodden gjorte lodninger, peilinger og landkjendinger blev gjennemgaaede i kortet, ligesaa de tidligere tagne firestregspeilinger af Ostnæs kirke, hvilke havde vakt min mistanke om feil ved benyttede kompasser eller loggen. Efter at have gjnnnemgaaet principet for loggens brug og linens inddeling samt knobens længde, fik 2 af eleverne ordre til at undersøge, om den benyttede log var korrekt og om logglassets tid. De fandt, at knobene var for korte, og at logglasset løb ud ca. $1^3/_4$ sekunder forsent. Begge dele blev dernæst rettede, samtidig med at „forløberen" gjordes meget længere end før. Ombord i dæksbaaden foretoges øvelser i at finde deviationen for de forskjellige kurser, for peilkompasset saavelsom for styrekompasset, anbragte forskjellige steder ombord. Paany gjennemgaaelse af kurskobling og øvelser i kortet — samt beregning af middagsobservationer og solens deklination til forskjellige tider af døgnet paa forskjellige længder øst og vest for Stenshavn.

Seilte videre fra Stenshavn 4 eftm. den 30te juli under frisk kuling af S.V. En af eleverne fik til opgave at seile baaden til Nordre Bjørnsund og finde frem bare efter landmed og sjømerker samt de tre fyrbygninger, som kunde sees. Da han begik flere feil, end seiladsens lykkelige udfald kunde taale, fik to andre elever ordre til at hjælpe med navigeringen. Naaede lykkelig havn for smaa seil om aftenen.

Fra 30te juli aften til 4de august morgen fortsattes kurset for de ombordværende elever, dels med undervisning i Bjørnsunds skolehus, dels med øvelser under seilads til Bud, Harøsundet og udenfor skjærgaarden mellem Ona og Hustadviken. Opgaverne i skolehuset var hovedsagelig kursrettelser, kortopgaver, kurskobling, journalføring og meridianhøider samt beregninger af deviationen efter opgivne peilinger. Øvelserne ombord gjaldt at finde havne og seilled rundt omkring i distriktet under seilads med dæksbaaden; samtidig øvedes i firestregspeiling, krydspeilinger og peiling med udseilet distance, idet kompasserne flyttedes til de forskjellige steder ombord, saa deviationen vekslede ved kunstige midler. En aften krydsedes tilhavs for dernæst under frisk kuling og regnbyger, som tog landet væk, at tage op havne efter kortet; etpar af de sidstnævnte opgaver krævede en ikke ganske almindelig dygtighed som sjømand

og tillige sikkerhed i at tyde angivelserne i kortet. Ikke alle af eleverne klarte de vanskeligere opgaver uden adskillig hjælp. Det indbyrdes samarbeide under kritiske forhold viste sig at være en fortrinlig undervisningsmethode.

Efter endt kursus (ikke alle kunde gjennemgaa det ganske, da deres permission fra vedkommende fiskerfartøi udløb før) havde 3 af eleverne erhvervet sig tilstrækkelige kundskaber til at kunne navigere et fartøi under almindelig kystseilads og paa de farvande, som vore havfiskere beseiler; navnlig tilegnede de sig sikkerhed i at benytte drafterne. Et par af de andre elever, som tog øvelserne ombord paa en, som jeg vil kalde det, mere „skolemæssig" maade, medens de savnede det rette greb paa at bedømme de faktiske forhold i øieblikket under seiladsen eller manglede den mere befarne sjømands og fiskers praktiske skjøn paa tingene, blev ikke anseet habile for navigeringen under lidt vanskelige forhold -- neppe nok under almindelige forhold — i ganske ukjendt farvand.

Den 5te august om morgenen begyndte et nyt kursus med 15 faste og 2 tilfældige elever fra Nordre og Søndre Bjørnsund samt Bud og Hustad. De meldte sig efterhaanden, mens det første kursus stod paa, og efter at de havde faat fuld rede paa undervisningsmaaden og paa dens resultater. Om disse nye elever skal her bemerkes, at 14 af dem enten eiede sin skøite eller var fører af andenmands fiskerfartøi; kun 3 af dem var bare mand ombord. De 5 var fra Søndre Bjørnsund, 8 fra Hammerøen og Nordre Bjørnsund og 4 fra Bud og Draagen. Dertil kom 2 andre, som fulgte med paa øvelser ude paa havet et par dage, den ene af dem var fartøisfører og eier. Af disse 19 mand var 5 i alderen 18 til 21 aar, 9 i alderen 22 til 26 aar, 3 mellem 28 og 30 og 2 over 30 aar. Alle var fiskere hele aaret rundt.

Undervisningen begyndte med at læse i drafterne og tyde indholdet; hver elev fik to drafter til sit personlige arbeide med opgaver i skolen og brug ombord under øvelserne. Dernæst forklaredes kompasset og kurser, loggen og loddet. Næste dag begyndtes med peilinger ombord, mens baaden svaiedes rundt gjennem alle kompasrosens streger. Ved at enhver af eleverne noterte peilingen ved et af de tre kompasser, som brugtes og som var opstillet saaledes, at et var helt forud, et helt agterud og et paa hyttetaget omtrent midtskibs, ret over hovedmassen af jernballasten, — fik de allesammen den tilsigtede anledning til selv at opdage deviationen for de forskjellige kurser og den indbyrdes afvigende deviation for hver af de tre kompasser. Denne „opdagelse" blev det faste grundlag for enhvers personlige erfaring om, hvorledes deviationen artede sig, eftersom anlagte kurs ændredes. Og denne erfaring sad fast hos dem, saa de neppe vil bruge et kompas uden at

faa det prøvet. De blev noksaa grundig forbauset over fænomenet. Det vil ikke glemmes i deres journal.

Den 7de august foretoges en længere seilads tilhavs udenfor Bjørnsundene fra 2 til 10 aften. Under seiladsen var 3 og 3 sammen om at tage en række peilinger som øvelser; baaden slingrede adskilligt. Da det var kjendt farvand for de fleste, kunde ethvert af partierne paa stedet kontrollere, hvorvidt deres mange krydspeilinger, firestregspeilinger og peiling med udseilet distance var mere eller mindre nøiagtige. De kom stadig tilbage til at søge aarsagen til en eller anden unøiagtighed i den formodning, at deviationen maaske var feilagtig noteret for virkelig anlagt kurs. Desuden kontrolleredes stadigt, om manden med logglasset varskoede præcist, idet kontrollen udførtes med eget uhr. De tog disse øvelser med største interesse og skaffede sig nøiagtigste besked om alle enkeltheder, særlig ved loggingen og knobens længde saavel for seilskib som for dampskib. De vilde straks faa sig arbeidet log for sit fartøi, og lod telegrafisk bestille passer, vinkler og sjøkalender, for at enhver kunde faa fortsætte med opgaver i sit hjem, naar kurset var endt. Thi de skulde jo, de fleste med eget fartøi, deltage i det anstundende drivgarnsfiske efter storsilden i mørke høstnætter, og under slige omstændigheder vilde de itide have øvet sig op i at bruge sine drafter og have fuld rede paa at benytte sine navigationsapparater til at løse de opgaver, som deres daglige gjerning bringer. De vilde lære navigation idag for at bruge den imorgen. Forholdet blandt dem var forsaavidt saa helt forskjelligt fra hvad det almindeligen er blandt de unge mænd, som besøger vore sjømandsskoler, og som maaske om 5, 10, 15 aar eller slet ikke vil faa anvendelse for sine kundskaber som navigatør paa egen haand.

De følgende dage fortsattes undervisning paa land og øvelserne ombord paa havet, i regelen med et par timers hvil i middagstiden, og til henved 10 aften. Kortopgaver udførte de hele formiddagen i sit hjem under samarbeide; ligesaa syslede de da med udregninger af solens deklination til given tid paa givet sted, vest eller øst længde for Greenwich, samt bredden efter middagsobservationer, som forudsattes tagne hovedsagelig i farvande, hvor de pleier at drive fiskeri eller beseile paa sine fangstture. I det hele taget holdtes undervisningen inden den ramme, som deres behov som fiskere og det praktiske livs krav selv trak op. Der blev saaledes ikke synderlig tale om meridianhøider under ekvator eller paa sydlige bredder, derimod om observationer af midnatssolen f. eks. under Finmarkens kyster. Ei heller underviste jeg i den saakaldte strømkobling, hverken den „rette“ eller den „forkjerte“, derimod om strømsætningens indflydelse i sin almindelighed paa bestikket, og nødvendigheden af at undersøge strømmen til enhver tid, følgerne af

dens kantring ved skiftende vande, og hvad der forøvrigt var at iagttage med hensyn til strøm i det praktiske liv, under enhver slags seilads i vore fiskeres farvande.

Paa grund af den forholdsvis korte tid, hvori kurset kunde fortsættes, blev gjennemgaaelse af journalføring, de internationale styreregler, lanterneføring, signalsystemerne og hvad dermed staar i forbindelse, bare foreløbig.

Den 10de august sluttedes kurset for de flestes vedkommende, idet saa mange af dem skulde deltage i vaabenøvelserne eller i feltmanøvrene i Trøndelagen, for enkelte var hensynet til et begyndende makrelfiskeri i nærmeste nabolag det afgjørende. Men tre af de yngre elever fortsatte, idet de sammen med dæksbaadens fører seilede fra Nordre Bjørnsund over Hustadviken lige til Trondhjem „uden at tage fast underveis", for dels i mit hjem og dels i Trondhjemsfjorden at begynde paa nye kortopgaver og beregninger af meridianhøider og paa øvelser ombord under seilads i fjorden. Denne undervisning fortsattes ogsaa, efter at de havde forladt Trondhjem, men da pr. post, idet de fik nye opgaver og sendte ind sine skriftlige besvarelser.

Resultatet af disse sommerkurser paa seilende navigationsskoler var for mig meget tilfredsstillende, hvad methodens hensigtsmæssighed angaar. Det er min overbevisning, at den hos os under vore eiendommelige fiskeriforholde er den ene rigtige, om ikke præcis i samme form, hvori den denne gang blev udført, saa dog i det væsentlige overensstemmende dermed. For at undgaa at blive misfortsaaet som den, der skulde ville hævde en dominerende plads for „praksis" med tilsidesættelse af „theori", vil jeg her bemerke, at jeg ikke trækker nogen skarp grænse mellem theori og praksis, allermindst med hensyn til navigationsundervisningen. Men jeg vil hævde, at ligesom al navigationslære i sin store almindelighed er begyndt paa sjøen og bestemt til at udnyttes der, saaledes bør ogsaa et kursus eller enhver undervisning i navigation ske i størst mulig udstrækning ombord under seilads, stadig ledsaget af øvelser under seil. Eleverne vil, efter min erfaring i flere aar og ligesaa efter erfaring i andre lande (hvilket vil fremgaa af en redegjørelse for navigationskurser i udlandet), lære det vigtigste af navigationskunsten, paa den sikreste maade, bedst ombord, medens skolernes undervisning vil staa langt tilbage i at lære sjømænd at navigere, og altid savne det livets alvor og virkelighedens strenge logik, som hører uvægerligen med til navigation netop der, hvor den behøves og fremfor alt under forhold, hvor det gjælder at redde baade liv og eiendom. Selv en ung skolegut kan tage almindelig navigationseksamen med glans, uden at behøve at være istand til at navigere et fartøi selv til dagligdags. Men en voksen sjømand eller enhver almindelig begavet fisker og fører

af en dæksbaad vil selv med ringe skolemæssig indsigt i navigation, men med desto sikrere skjøn og øvelse i at udnytte de enkleste kundskaber i navigation, klare situationen i det kritiske øieblik. Navigationen skal baade læres og bruges paa sjøen, ombord; der alene er dens rette element, alene der vil den forstaaes saaledes, som den bør og skal og maa forstaaes.

Det forekommer mig, at enhver navigationskyndig sjømand maa være enig i det her anførte. Det vilde forbause mig, om nogen saadan vilde bestride det. Og jeg kan ikke andet end beklage, at nogen, med skjøn paa sagen, har villet anbefale en ordning, hvorefter fiskerne skulde lære navigation ved at deltage i en reduceret undervisning ved vore sjømandsskoler, saaledes som disse drives for tiden, paa landjorden, uden ringeste øvelse ombord paa sjøen. De forsøg, som gjennem ikke saa faa aar er anstillet, hist og her hos os samt andetsteds, har jo ikke ført til noget resultat, i alle fald ikke til noget godt resultat. Endel fiskere har efterhaanden meldt sig til saadanne kurser, gjennemgaaet dem og søgt at gjøre sig dem nyttige; men der er forbausende faa, som har fulgt eksemplet, og maaske ingen som herefter vil foretrække dem for et kursus ombord i seilende navigationsskole. Man har villet give fiskernes ringe interesse skylden for disse mislykkede forsøg i skoler paa land, men skylden bør ganske bestemt siges at ligge andetsteds, nemlig hos dem, som har sat forsøgene igang og manglet det fornødne skjøn paa, hvorledes sagen bør tages. Det er min overbevisning, at disse mislykkede forsøg baade her og i andre lande, saaledes som tidligere bemerket, skadede sagen i væsentlig grad og tildels, maaske for længere tid, vil hindre, at der gjøres andre forsøg efter en hensigtsmæssigere ordning. Mislykkede forsøg er ofte særdeles vanskelige at komme forbi; de kan magtstjæle den bedste vilje og de ærligste fortsætter for lange tider. Derfor har jeg troet, at det var min pligt at fremholde de ovenfor anstillede betragtninger, i sagens anledning, med saa stor bestemthed som erfaring i forbindelse med et oprigtigt ønske om at se sagen bedst mulig ordnet synes mig at have gjort nødvendigt.

Tilslut kan jeg ikke lade uomtalt et resultat af det fjortendags navigationskursus, jeg holdt i Bjørnesundene isommer. Det blev mig nemlig af handelsbestyreren i Nordre Bjørnesund for nylig meddelt, at under en af de værste stormnætter ivinter var størsteparten af „mine“ folk fra kurset ude paa havet paa drivgarnsfisket; efter nogle svære snebyger med voldsomt veir var det dem ganske umuligt at orientere sig mellem de farlige sjøbraat og brækninger i fallgaren i det vanskelige farvand mellem Ona og Bud. Men saasnart de fik se et glimt af fyrene, mellem snebygerne, begyndte de med krydspeilinger og firestregspeilinger — saaledes som de havde lært isommer — satte ud i kortet hvor

de var, og havde dermed reddet baade livet og skuden. En større skøite, hvis fører ikke havde lært noget af navigation, blev ved rent et under reddet fra totalt forlis paa en af baadene tæt ved. Uveiret gjorde stor skade baade paa fartøier og sjøhuse flere steds paa Romsdalskysten, flere fiskere omkom den nat ude paa havet. Og Bjørnsundingerne vilde sikkerlig ogsaa, mente min hjemmelsmand, have fristet den samme sørgelige skjæbne, dersom de ikke havde gjennemgaaet nævnte navigationsøvelser ude paa havet og saaledes nu forstaaet ved hjælp af sin „lærdom“ at finde frem i den mørke uveirsnat og berge sig ind til en havn. Jeg kan ikke negte for, at denne meddelelse glædede mig meget og var mig inderlig kjært at høre.

I hvilken udstrækning det offentlige, nu straks, burde gribe ind for at faa navigationskyndighed almindelig udbredt blandt fiskerfolket til betryggelse af dets liv og eiendom, er en side af sagen, jeg kortelig skal berøre i denne sammenhæng.

Som af min redegjørelse for ordningen i andre lande vil sees, er i alle de nordeuropæiske lande (med undtagelse af Sverige og hos os) enten ved lov eller paa lignende bindende maade paabudt, at førere af havgaaende fiskerfartøier, tildels ogsaa kystfarende, skal være i besiddelse af et vist lavmaal af navigationskyndighed; i enkelte landes love er bestemt, at ogsaa styrmanden eller den, som træder i førerens sted, skal være navigationskyndig. Samtidig er i alle lande, dels af det offentlige og dels af særegne selskaber, sat igang skoler eller aabnet kortere kursus i navigation for fiskere. I regelen er undervisningstiden henlagt til den døde tid (om vinteren, naar intet fiskeri kan drives der) eller til aftentiden i de dage fartøiet, ligger i havn. Hos os staar vi langt tilbage i begge dele. Om lovbestemmelser, som de nævnte, har der, mig bekjendt, ikke været tale. Og det forslag, hvori jeg i sin tid antydede, at assuranceforeninger, som tegner resikoer paa fiskerfartøier, burde statutmæssig kræve navigationskyndighed hos førere af havgaaende og kystfarende fartøier og dækkede farkoster, har ikke, mig bekjendt, vundet anklang hos flere end to selskaber, og ikke vundet plads i statutterne hos nogen endnu. Efter det bedre indblik, jeg senere har faaet i andre fiskeridrivende landes forhold, finder jeg at burde gaa et skridt videre, da erfaring fra hele Nordeuropa viser, at i den retning forslaget pegede, gaar veien til udvikling af havfiskeriet i tryggere spor. Og jeg vil her føie til, at der ogsaa i vore offentlige laanefonds bestemmelser, særlig hvad dampbaadslaan angaar, burde stilles krav om et vist lavmaal af navigationskyndighed hos fører og styrmand, eller i alle fald hos en af dem. Efterhaanden vilde der ogsaa kunne stilles lignende krav

til førere af dæksbaade, som driver fiskeri tilhavs, specielt drivgarnsbaade efter storsild senhøstes og om vinternætterne. Om de almindelige fiskerbaade ved vore øvrige fiskerier finde i skjærgaarden er her ikke tale, og om navigationskyndighed ombord i de aabne baade, de smaa saavelsom de store, i fjordfisket saavelsom i Lofotfisket i dets nuværende skikkelse, kan der fornuftigvis aldrig opstaa spørgmaal, thi selv de enkleste hjælpemidler til at navigere med vil i regelen ikke kunne haves ombord i de aabne baade og neppe kunne bruges i det kritiske øieblik, om de havdes der.

Men inden staten ved lov bør kræve navigationskyndighed hos førere af nævnte slags havgaaende farkoster, maa der sørges for, at der findes adgang for fiskere til at lære navigation. Og dette baade kan og bør ske snarest muligt. Rigtignok vil det ikke blive ganske let en sag at faa ordne dette undervisningsvæsen paa hensigtsmæssigste maade saa ganske straks og i de distrikter, hvor det er nødvendigt allerede nu, thi der synes, efter mit skjøn, at herske mangesteds noksaa naive, for ikke at sige helt forkjerte meninger om denne sags ordning. Og disse meninger, som man i alle fald kommer at maatte regne med, vil man ikke kunne komme forbi straks, ei heller overvinde saa hurtigt Alt vil tage sin tid, forsøg maa iverksættes, og erfaring maa erhverves i flere retninger. Men netop fordi der er saa meget at overvinde og vanskeligheder at faa fjernet, bør der begyndes jo før jo hellere og med al mulig omtanke og hensynsfuldhed. At ville begynde med lovbestemmelser og strenge forbud, med en vidtgaaende skoleplan og et til detaljer fastsat eksamensvæsen, det vilde være at sætte et altfor stort og indviklet og kostbart maskineri igang. Det vilde være „at falde med døren ind i huset“, det kunde forskjertse meget, maaske ødelægge det hele — af lutter iver for den gode sags skyld.

Blandt de forskjellige fiskeriforhold, som jeg paa min stipendiereise fik anledning til at betragte paa nærmere hold, er der endel, som jeg her skal omhandle.

Petroleumsmotorer og ferskfiskfangst.

For endel aar siden blev der, især i mit distrikt, gjort forsøg med at drive fiskeri med farkoster, som var forsynet med petroleumsmotor. Man knyttede store forhaabninger til denne nye drivkraft, og et par firmaer og deres agenter her i landet arbeidede meget paa at skaffe disse motorer indgang. Det mislykkedes den gang totalt, hos os saavelsom

andetsteds, hvor det gjaldt farkosternes fremdrift i sjøgang eller lidt haardt veir. Det viste sig altfor ofte, at petroleumsmotorerne svigtede i at gjøre sin pligt netop i det øieblik, det gjaldt mest at have deres fulde kraft til disposition. I stille veir og smult vand gik det godt nok, men ellers var det høist resikabelt at betro sig til motorbaadene. Det faldt flere gange i min lod at fraraade paa det bestemteste at anskaffe saadanne petroleumsmotorer for farkoster til fiskeri paa vor kyst.

Senere er det lykkedes at konstruere motorer, som baade er kraftigere og kan drive farkoster frem under sjøgang. Der er hos os paany god stemning for disse moderne maskiner; og nogle farkoster med det nyere slags petroleumsmotorer har jeg havt anledning til at se igang ude paa havet og at se dem klare sig meget godt. Disse motorer har været fra danske fabrikker; de første derimod var fra Tyskland og England.

Under mit ophold i Frederikshavn og i Esbjerg tog jeg flere motorer i nærmere øiensyn. De blev der ligesom de hos os, jeg har seet, udelukkende benyttet af farkoster, som driver ferskfiskfangst. med brønd for levende fisk. Hensigten med at have motor var for dem ikke at komme hurtigere frem under almindelige veirforhold og komme tillands fra fangstpladsen inden en vis tid; men hensigten var hovedsageligen at faa saapas fart paa skuden, at vandet i brønden holdtes i passende bevægelse og gav fiskebeholdningen i brønden tilstrækkeligt friskt, luftholdigt vand. Det gjaldt fangstens bevaring i levende liv og derved dens høieste fangstværdi ved ilandbringelsen. Derfor kunde disse farkoster, hvori man ikke kunde eller vilde anbringe motoren af nogen betydeligere maskinkraft og fast, indlagt propel, blive tilstrækkelig godt betjent for øiemedet af en propel, som var anbragt løs paa skudens laaring og kunde indtages, naar der var vind nok til at seile skuden, eller naar der af andre grunde ikke var brug for denne drivkraft. Saadanne løse skruer, hængte udenpaa laaringen, vilde ikke være anvendelige til drivkraft for vore havgaaende farkoster under vore fiskerier f. eks. under vinterfisket eller drivgarnsfisket efter storsild paa det aabne hav. Sjøgangen vilde utvilsomt ødelægge dem inden ganske kort tid. Men under transport af levende fisk fra skjærgaarden — navnlig i Nordmøre og Fosen — til de større byer, er de meget anvendelige, om end ikke saa hensigtsmæssige som fast skrue. Naar der kommer lidt mere fart i vor ferskfisktrafik og transport af levende fisk, vil sikkerlig petroleumsmotorer vise sig at være baade en hensigtmæssig og billig drivkraft for selve fartøiet. Forøvrigt kunde en slig motor ogsaa drive et indhalingsspil under drivgarnsfisket og gjøre arbeide for 2 mand i dette stykke; en fordel ved petroleumsmotor er ogsaa den, at nogen særskilt eller udlært maskinist ikke behøves til at passe den. De mest bekjendte firmaer i forarbei-

delse af motorer i Danmark er „Alpha“, fabrik i Frederikshavn og „Dan“ i Kjøbenhavn. De almindeligste til spil er paa 2 til 4 hestes kraft, til indhivning af snurrevad eller flyndrenot; for indhivning af en garnlænke paa over 50 garn er de til nogen hjælp, men ikke, naar lænken er baade meget stor og vel besat af sild. Da trawl er forbudt i de danske farvand, har der formodentlig været liden anledning til at prøve motorerne til indhivning af trawl af nogen størrelse.

Da der aldrig er tale om længere seilads for den almindelige danske fiskerflaade, er anvendelse af fiskerdampbaade meget indskrænket. Jeg saa ingen i de nævnte to havne. Det er ogsaa sandsynligt, at dampbaade vilde vise sig at være for kostbare for deres fiskerier, og at den langt billigere petroleumsmotor netop derfor har faaet saa stor udbredelse i Danmark.

Om fiskehandelen i Esbjerg kan her bemerkes: Den levende fiskelast leveres næsten udelukkende til videre forsendelse fra havnen til indlandet hovedsagelig; for en mindre del til røgerierne i Slesvig og Holsten, kun leilighedsvis til Altona og Hamburg. Tidligere sendtes „rødspetter“ ogsaa til London, men nu kun sjeldent. Den levende fisk „lagres“ i havnenes samlekister eller flydende fiskebrønde, som eies af opkjøberne eller eksportørerne. Der er sjelden tale om, at fiskerne eksporterer sin fangst, ligesom det er lidet brugt, at fiskehandlere driver fiskeri eller rederi af fiskerfartøier, idet de undertiden er parthavere, men ikke disponenter.

Dampbaade og iset fisk.

En helt anden ferskfisktrafik havde jeg anledning til at se i Ostende. Her var farkosterne i stort antal dampbaade. Redskabet næsten udelukkende trawl. Og fangstens bevaring var ising. Fangstfeltet var dels et stykke ude i kanalen, dels længere borte i Nordsjøen; den førstnævnte flaade kunde sees om nætterne fra land i godt veir, forsaavidt fangsten tænktes ilandbragt i Ostende.

Den største del af den fangst, jeg saa bragt tillands, var flyndre, tungefisk og pighvar; den mindre del var forskjellige sorter smaa rundfisk. Hvad der interesserte mig mest, og hvad jeg skulde ønsket særdeles mange norske fiskere, som haandterer ferksfisk, havde seet med mig, var de belgiske fiskeres behandling af sin ferskfisk. Uagtet det var i sidste uge af oktober og noksaa kjøligt veir, var al fangsten blevet godt iset. I let haandterlige vidjekurve var fisken omhyggelig sorteret og indholdet i hver kurv af nogenlunde samme størrelse. Der var utvilsomt lagt meget arbeide paa dette. Disse kurve var rene og vel vedligeholdte. Tinevandet fra de øvre lag randt gjennem de nedre og bidrog til at afkjøle hele indholdet. Kurve er, som man vil forstaa,

ulige meget mere hensigtsmæssig i alle dele end kasser, men ogsaa kostbarere, i alle fald i Norge. I en dampbaadsladning, som blev ført fra lossekaien, var der ca. 60 kurve bare med middelstor og smaa flyndre; de største var neppe 12 tommer lange, de mindste ca. 6 à 8. De ilandbragte kurver med torsk var heller ikke storfisk, yderst faa var større end vor almindelige taretorsk.

Havde ret mange af vore fiskere og afskibere af fersk fisk faaet anledning til at betragte daglig i en uges tid behandlingen, sorteringen og transporten af saadan ferskfisk i Ostende, vilde de have lært noget meget nyttigt, og de vilde bedre, end de nu synes at gjøre, forstaaet nødvendigheden af at stelle sin fisk med omhu for at kunne konkurrere med held paa de udenlandske markeder for ferskfisk.

Fiskere og redere.

Naar der hos os er tale om anskaffelse af større farkoster, særlig for havfiskeriet, opstaar altid et spørgsmaal om, hvorfra „kapitalen“ skal komme. Idet man gaar ud fra, at fiskerne er „fattige folk“, og disse selv som oftest betegner sig som saadanne, har man gjort spørgsmaalet meget vanskeligere end det virkelig er. Den hos os traditionelle udrustning til de saakaldte „store fiskerier“, navnlig til vinterfisket, er langt fra økonomisk; den er bygget i regelen i de fleste distrikter paa en udstrakt kredit, som ikke bringer udrederne (handelsmændene) synderlig fordel, og langt mindre skjærper fiskernes noksaa sløve økonomiske sans. Det blir fra haanden til munden for altfor mange, ogsaa af den grund, at saa overordentlig mange af fiskerne egentligen er gaardbrugende bønder, som kun driver fisket nogle maaneder hvert aar, men har sin hovedinteresse paa landjorden og sin sikreste indtægt af sit arbeide paa gaardsbruget. Fiskeri som bierhverv af „fattige folk“ kan aldrig bringes udover smaat stel. Først naar fiskeriet bliver en næringsvei, som maa brødføde sin mand, vil det blive et bedre stel og en økonomisk garanti for fremskridt. Dette gjælder da hovedsagelig havfiskeriet hos os.

Hvorledes forholdet er andensteds paa kysten har jeg savnet adgang til at lære at kjende, men inden mit distrikt har jeg truffet paa yderst faa „fattige fiskere“ blandt dem, som driver fiskeri som næringsvei aaret rundt og ikke bare engang imellem eller om vinteren. Og i de sidste 8 à 10 aar er forholdet forbedret i en merkelig grad. Der er visselig nu mere velstand blandt fiskerne i mit distrikt end nogensinde før. Og jeg betænker mig ikke paa at sige, at aarsagen hertil er hovedsagelig den, at det er lykkedes flere og flere at blive nogenlunde

selvstændige, eiere af sine fiskeredskaber og sine farkoster. I visse dele af distriktet har sikkerlig laanefondet hjulpet mange paa fode og derpaa gjort dem til velstaaende folk; men størsteparten af fiskerne i andre dele af distriktet har greiet sig selv efter nogen hjælp fra handelsstanden eller efter samarbeide med kamerater og medeiere i dæksbaaden, skøiten eller dampbaaden, hvormed fisket er blevet drevet aaret rundt.

Denne min opfatning af sagens sammenhæng fik jeg bestyrket ved at faa rede paa forholdene i andre lande; jeg tænker ikke her paa forholdet inden de store havfiskerier med en talrig dampskibsflaade som fra England og Tyskland eller med en statsunderstøttet og præmiebegunstiget seilskibsflaade som fra Frankrige. Men jeg tænker udelukkende paa forholdene i de lande, som ligger os nærmest, og hvis folkekarakter og sociale stilling er mest lig vort eget folk og land. Jeg mener Sverige og Danmark.

Det eiendommelige ved udviklingen af Sveriges havfiskeri er dette, at fiskerne ved den bedrift er fiskere og intet andet, og dernæst at de eier sine farkoster og driver fisket i fællesskab. Tildels ved offentlige, billige laan, men allermest ved samarbeide og indbyrdes fællesøkonomi er fiskerne i Bohuslän en jevnt, selvhjulpen klasse. Og, som distriktets fiskeriintendant, Dr. Malm, nylig med saa rammende sandhed udtrykte det, de svenske fiskere ombord i sine egne, tarvelige skøiter staar sig bedre og føler sig mere tilfreds end de engelske mandskaber ombord i de store, moderne trawldampskibe, hvori de ikke eier en flis. Det er jo ogsaa ganske betegnende for de økonomiske forhold, at svenskerne kjøber og tjener godt paa fiskeri med de engelske, gamle kuttere, som englænderne selv maa sælge, fordi fiskeriet med dem ikke længere lønnede sig for de — kapitalsterke rederier! Det er nemlig ikke saameget dampkraften i farkosten, som energien hos de selveiende mandskaber, hvorpaa det tilslut beror, om saldoen skal komme paa den rette side og blive stor.

De danske fiskere paa vestkysten af Jylland, synes mig, er kommet end længere. Og her er aarsagen tre vigtige faktorer i fællesskab: Fiskere, som bare driver fiskeri og intet andet. Let adgang til ved billige laan af stat og kommune at kunne anskaffe sig fiskerfartøi. Og — for det tredie og allervigtigst — fiskernes udprægede sans for fællesskab og andelsdrift i lighed med deres øvrige landsmænd, de danske bønder. Dette sidste er frugten af den nyere tids aand i hele det danske samfund. Fiskerne har bare fulgt sine landsmænds gode lære og erfaring i dette stykke, — i meieribranchen.

Om enkelte sider ved det danske fiskeri, seet fra det her fremholdte standpunkt, skal jeg tillade mig at anføre følgende, specielt meddelt til sagens belysning og af megen interesse for os:

Ved fiskernes farkoster er eiendomsforholdet almindeligst dette, at fiskerne selv, enten en enkelt eller flere i forening, eier sit eget fartøi. Der findes enkelte rederier, dels bestaaende af en enkelt privat person, dels af et aktieselskab, men erfaring i den senere tid gaar i den retning, at det ansees heldigst for bedriften, at fiskerne selv eier det fartøi de driver med. Fiskerne bliver iøvrigt betydeligt lettede i anskaffelsen af eget fartøi, ved at kommunen stiller sig som garant for laan af statskassen; af disse fartøislaan svares 3 % renter, og afdraget betales aarligt i forhold til fartøiets godhed og alder. Kommunen har sikkerhed i fartøiet og assurancesummen, eller, hvor laantageren er mindre kjendt, i selvskyldnerkaution. Laanenes afvikling har i det hele taget gaaet iorden.

Fiskeriet drives i alle tilfælde paa part; ved mandskabets paamønstring anføres i mandskabslisten, hvor stor part hver enkelt mand skal have. Er der, som almindeligst, 4 mands besætning, faar fartøi, redskaber og petroleumsmotoren den ene halvdel, den anden halvdel fordeles lige mellem mandskabet, føreren iberegnet. Er der hyret en gut, saa tages hans hyre ud af bruttobeløbet, førend delingen sker. Provianten er fælles, idet hver mand udreder sin part; denne bestemmes i forhold til, hvorvidt han opholder sig ombord hele tiden, eller bor i sit hjem under opholdet i havn. Assurancen af fiskerfartøierne er enten i et lokalt gjensidigt selskab eller i en landsforening, som er oprettet i de senere aar. Den aarlige præmie i landsforeningen har været sat til 2½ % for fartøier under 10 aar, og 3 % for fartøier over 10 aar gammel. I lokale selskaber har derimod præmien ofte været 1 à 2 % og dertil givet et overskud til forøgelse af reservefondet. Det nøiere personlige kjendskab til fartøi og fører, i forening med omhyggeligere udvalg af fører og større krav til hans dygtighed som navigatør bidrager meget til at gjøre præmien i de lokale selskaber saameget billigere.

Gjensidig assurance af fiskeredskaberne er ogsaa kommet istand; den gjælder snurrevadet og taugverket til bruget. Præmien er 1½ procent aarlig. Ogsaa for fiskernes private eiendele ombord er der gjensidig assurance; den har nærmest til formaal at være til støtte for de yngre fiskere, som lever ombord den hele tid og har alle sine eiendele med sig der.

Om handelsforholdet kun nogle faa ord: Salget af fangsten foregaar frit, under almindelig konkurrence mellem opkjøberne. Undtagelsesvis leveres til en og samme kjøber eller modtager for en vis længere tid. Fiskekjøberne driver i regelen ingen anden handel; hvad fiskerne behøver af proviant og andre artikler, kjøber de hvor de finder for godt. Ligesom fra Esbjerg, eksporteres ogsaa fra Frederikshavn fisken, rødspetter og smaatorsk, levende; endel eksporteres dog i slagtet stand, men

kun ubetydelige kvanta i saltet stand. Medens Esbjerg sender fisken til udlandet sydover, har Frederikshavn sine udenlandske markeder nordenfor, navnlig Sverige; en opgave viser en eksport af 539000 kg. til Sverige, 236 000 kg. til Norge og 8 975 kg. til England af fersk fisk og levende fisk, men bare 2 620 kg. saltet fisk.

Et par andre forhold, som vil tjene til at karakterisere de danske havfiskeres stilling i samfundet, skal ved denne anledning ogsaa nævnes, det er deres fiskerforeninger og livsforsikrings- eller ulykkesforsikringslov. Efter en opgave, jeg nys fik, har fiskerne dannet 36 à 38 lokale fiskerforeninger med tilsammen 3 820 medlemmer (formodentlig bare fiskere) og en landsforening med 631 medlemmer, ialt 4 451. Der indkommer aarspenge til beløb 6 000 kr. og et bidrag af statskassen paa ca. 9 000 kr. Ulykkesforsikringsloven er ganske ny og endnu omtrent uprøvet. Derfor skal her kun nævnes, at loven sætter en præmie af kun 5 kr. aarlig; erstatning for skade ved ulykke paa fisket eller under seilads med fiskerfartøi udredes med en vis dagpenge, efter 600 kr. som normal fortjeneste pr. aar eller $2^1/_2$ kr. pr. dag; i tilfælde død bliver de efterladte betalt 2 500 kr., hvori ogsaa ligger begravelsesbidrag. Da præmien ikke kan være nok til alle udgifter med erstatning osv., skal staten efter loven tilskyde det manglende.

Det er utvilsomt, at til grund for denne flersidige omsorg ligger fiskernes erkjendelse af den gamle sandhed: Enighed gjør sterk, og ved fællesbestræbelser opnaaes store resultater. Alene i Frederikshavn har fiskernes assuranceforeninger indtegnet over 1 million kroner i kasko og hermed 45 000 kr. i fangstredskaber. Det er disse gjensidige assuranceforeninger for farkosterne, som gjør det muligt for danskerne at udvikle havfiskeriet saa økonomisk sikkert. Erfaringen ogsaa hos os i Norge viser, at kun gjennem slige assuranceforeninger bliver det muligt at drive havfiskeri efter en større maalestok; ja, erfariogen viser mere, den viser, at ethvert forsøg paa at ophjælpe havfiskeriet i et distrikt vil være forgjæves, naar der mangler adgang til at faa farkosten indtegnet i en gjensidig forening. Thi de almindelige forsikringsselsskaber vil enten slet ikke tage disse resikoer, eller vil have en aarspræmie, som farkostens drift ikke taaler; almindeligst negtes assurance. Man er hos os vistnok endnu for lidet opmerksom paa, at lokale, gjensidige assuranceforeninger for fiskefarkoster er absolut nødvendige, for at havfiskeriet kan bestaa. Eksemplet fra Danmark kan lære os meget; det viser, hvor mange forhold assuranceforeningerne kan styrke og udvikle for fiskerne, mere end for de fleste andre samfundskassser.

Forskjellige typer af fiskerfartøier i Nordeuropa.

Nogle modeller paa Pariserudstillingen.

Man merker baade i skrift og i tale, at der for tiden hos os er megen tjenstvillig iver for at anbefale anskaffelse af dampbaade til fiskeriet. Og hver gang det meldes som en nyhed, at en liden dampbaad er bestilt eller gaaet af stabelen, har publikum en følelse af, at et nyt fremskridt er gjort til ophjælp af vor fiskeribedrift. Man henviser stadig til de lande, hvor fiskerdampbaadene øges i antal i rask fart; men man har ikke meget at melde fra de øvrige lande, som ikke kan eller vil bruge dampbaade. Og dog er det virkelige forhold dette, at netop de lande, som driver lignende fiskerier som de norske, har fremdeles faa eller næsten ingen dampbaade i sin fiskerflaade. Hvorfor?

Paa min stipendiereise og ligesaa under mit besøg af Parisudstillingens fiskeriafdeling var jeg opmerksom paa det hensigtsmæssige i at faa udrede sagens rette sammenhæng i dette stykke, og jeg skal derfor omhandle dette her og søge at slaa fast enkelte sandheder, som jeg mener man altid bør have for øie under denne velmente iver for at anskaffe dampbaade til fiskeriet.

Det gjælder som en grundregel, at det er fiskeriets art og fangstens forhandling, som bestemmer, hvad slags farkost er den mest hensigtsmæssige for bedriften i det enkelte tilfælde.

Hvor selve fangstarbeidet maa foregaa med farkosten i fart, f. eks. under trawling, er det klart, at dampkraft er hensigtsmæssigere end seil. Og omvendt: hvor fangstarbeidet er knyttet til en og samme plet for 8 à 14 dage, eller længere, i træk, vil en dampbaad ingen fordel yde for bedriften, men bare medføre en betydelig forøget udgift, f. eks. under linefisket paa en banke efter fisk til saltning ombord. Endvidere: hvor det gjælder at forhandle fangsten straks, levende eller fersk iset, vil en seilende farkost ofte være utjenlig som følge af stille, og alene en dampbaad findes hensigtsmæssig, ja eneste brugelige sort farkost. Er det derimod noget nær ligegyldigt, enten fangsten kommer tillands først eller sidst i ugen, eller indrettes fangstturene til anløb af havn en gang om maaneden, eller kun en gang i hele sæsonen paa nogle maaneder, saa er dampbaad for kostbar eller iallefald ikke af nogen nytte uden den ene gang, man skal søge havn.

Ud fra disse betragtninger er det indlysende, hvorfor de engelske og tyske trawlere næsten udelukkende er dampbaade, og saa mange af de belgiske, samt hvorfor de danske rødspættefiskere har en liden skrue til fremdrift i stille veir. For dem alle er seilfartøier en betydelig drawback, og i den indbyrdes konkurrance et sikkert tab i de fleste tilfælde. Ligeledes er det indlysende, hvorfor der f. eks. i hele den hollandske

flaade af drivgarnskuttere efter sild i Nordsjøen kun findes en to, tre dampbaade men 320 seilfartøier; de fisker og salter silden ombord ude paa havet, dagevis, endog i uger, og de faa tønder, som i begyndelsen af sæsonen skal bringes hurtigst mulig til markedet, de bliver hentet af en — særskilt dertil udsendt dampbaad. Heller ikke under linefisket i Nordsjøen behøver hollænderne dampbaad, ligesaalidt som amerikanerne paa sit bankfiskeri efter kveite, torsk, lange m. v. til saltning ombord, eller som franskmændene paa Newfoundlandsbankerne, hvor de tager sin raafisk til mesteparten af landets klipfisk. Svenskerne er heller ikke dampbaadbrugende fiskere, hvad enten de fisker lange til saltning under Shetland eller dorger makrel i Nordsjøen for saltning og eksport til Amerika. Uagtet de tre sidstnævnte lande maa regnes blandt de mest fremskredne i fiskeri, har ingen af dem et nævneværdigt antal dampbaade til fangstarbeidet.

Her paa Norges kyst er forholdene dels ligt svenskernes og hollændernes, dels helt forskjelligt fra alle andre landes. Vi er begyndt med at indføre dampbaade til fiskeri for mindst 20 aar siden, uden at det altid gik godt; det var til vinterfisket, hvorunder det gjaldt at komme ud paa bankerne og ind igjen samme dag. Senere har dampbaade været anseet særlig tjenlig til drivgarnsbrug langt tilhavs, og de har her vist sig udmerkede, naar uveiret ikke blev altfor langvarig hindring. De viste sig fortrinlige, fordi de kunde bringe den ferske sild hurtigt tillands, — hvilket kunde ske, fordi de ikke er komne igang med at salte ombord som hollænderne. Skulde drivgarnsbruget udvikles med saltning ombord f. eks. om sommeren og fangstture paa nogle uger rundt omkring paa havet, vil utvilsomt seilfartøier vise sig at være hensigtsmæssigere, fordi de er billigere at bruge. Til brug ved vinterfisket efter skrei viser dampbaadene sig kun da hensigtsmæssige, naar der kræves raske ture ud og hjem fra fangstpladsen, enten fordi veien er lang eller veiret ugunstigt eller fangsten stor; men ved smaat fiske og langvarigt uveir vil dampbaadene være for kostbare at holde. Og til at ligge og vogte paa fedsild ugevis i en fjord er de ligetil luksusbrug. Dernæst maa jo erindres, at det ikke er dampbaadenes høiere værdi ved anskaffelsen, som gjør dem til kostbarere redskab til fiskeri, det er deres kostbarere daglige brug med ekstra betjening til maskinen, som drager de største omkostninger og medfører store tab i konkurrancen med seilfartøier under visse forhold ved veiret og fiskets gang. Og det hænder jo derfor ofte, at medens dampbaadflaaden en sæson kan gjøre store affærer ved et eller andet af vore fiskerier, saa kan deres drift næste gang bringe overordentlige tab, medens seilfartøierne faar mindre tab, men ogsaa mindre fortjeneste — disse har mindre chancer og mindre resiko; dampbaadene har større chancer og større resiko. Valget af hvilket

slags farkost skal bruges er saaledes afhængig af fiskeriets art og de lokale forhold, tildels ogsaa af konkurrancen, veirforholdene i sæsonen og de gjældende priser paa fangsten eller varen. Valget er saaledes ikke altid let at gjøre paa forhaand, og spørgsmaalet i det hele taget hverken enkelt eller ensartet for alle fiskeriers vedkommende.

Det har derfor fremdeles sin store interesse at følge udviklingen ogsaa ved de fremmede landes fiskerflaade, hvad enten det gjælder seilfartøier eller dampbaade.

Om de danske havfiskefartøier har jeg ovenfor nævnt, hvad der særlig karakteriserer dem og skal her kun tilføie, at dampbaade falder for kostbart at bruge ved deres fiskerier; de hjælper sig meget billigere med motorskruen. Men denne kunstige drivkraft er nødvendig for fiskeriet. Alene med seilkraft er det altfor resikabelt at arbeide med rødspættefangsten. Fartøiernes størrelse er ogsaa nævnt ovenfor; etpar jeg saa under bygning forekom mig at have en vakker konstruktion og at være af meget solid arbeide.

De belgiske trawlere udmerkede sig mere ved solid bygning end vakker form. Seilfartøierne var i regelen mest lig den franske type; de mindre brugte loggerseil, hvis fordele er mindre end deres ulemper. Den heldigste form for seilfartøier og særlig for drivgarnsbrug efter storsild med saltning ombord er utvilsomt, efter mit skjøn, den hollandske kutter. Paa Pariserudstillingen havde Holland en samling modeller baade af gamle og nye typer; karakteristisk nok var der ingen model af dampbaade og kun en med dampspil til garnlænkens indhivning. Til hollandsk brug er seilkuttere bedre end dampbaade.

De amerikanske modeller paa udstillingen var meget instruktive, navnlig gav skrogets bygning indtryk af at maatte give en udmerket sjødygtighed ved sin lette baug og solide trauste midtskib. En af de, efter mit skjøn, bedste modeller var en skonnert for bankfiskeri af følgende dimensioner: Største længde 82 fod, mellem perpendikulæerne $74^1/_2'$, største bredde $22^1/_3'$, dybde i rummet $9._5'$. Stormasten var angivet til 60 fod høi over dæk og storstangen 34′, langsprydet ragede 22′ ud fra stevnen, og storbommen var 55′. Baade kahyt og lugar var under dæk; fiskerummet var midtskibs. Bruttodrægtigheden var beregnet til $89^1/_2$ tons. Gjennem andre modeller vistes udviklingen af typerne ligefra 1626, da man brugte raaseil alene. Model af dampbaad for fiskeri saa jeg ikke her.

Som naturligt var havde den franske afdeling den righoldigste modelsamling. Jeg fæstede mig blandt andet ved en serie modeller af sildebaade fra aarene 1840—50 i sin udvikling til vore dage; i førstnævnte periode brugtes plump loggering (omtrent som skotterne endnu bruger); fra 1855 bruges gaffelseil og dandyrig; de moderne skrog var, i strid

med de amerikanske, fyldig i baugen og meget flaa og brede. Ogsaa en model af en Nordsjøkutter for drivgarn og torskeline var instruktiv. Den var særlig omhyggelig arbeidet for at vise indredningen i rummet; dette var, mellem lugar forud og maskinrum agterud, delt i følgende 7 afdelinger: Proviantrum, lager af is, fisk i tønder og kasser, garnene, salt og sild i tønder, kasser og kabelgat. Af et engelsk firma var i den franske afdeling udstillet 3 modeller af drivgarnsdampbaade; de blev mig særlig anbefalede, men var efter mit skjøn ikke hensigtsmæssige for vort brug, idet de var for smalle og neppe rolige under lænken. Til en længste længde af 81 à 82 fod, havde bredden kun 13 à 13½ fod og dybden i rummet 9′, medens man hos os vilde anse en bredde af 17 à 17½ fod passende til den angivne længde og dybde. Saapas udpræget forskjel er der allerede mellem norsk og engelsk „erfaring“ med drivgarnsbaade, mente man. Imidlertid er det ikke ganske vist, at de engelsk-franske modeller var „erfaringsmæssig“ konstruerede. Til støtte under slingring havde de midtskibs anbragt slingrekjøler.

Hvad jeg saa paa stabelen og paa vandet af færdige drivgarnsdampbaade i England (Great Yarmouth) røbede større overensstemmelse mellem engelsk og norsk skjøn. De engelske dampbaade var efter opgaven 70—80 fod i længde til en bredde af 16—17′ og en dybde i rummet af 7½—9′; byggede af pitch-pine og eg gav disse dimensioner af skroget en bruttodrægtighed af ca. 50 tons og netto 35. Et skibsbyggerfirma (Beeching Bro') vilde levere færdige dampbaade af nævnte største størrelse med maskine paa 40 hk. og 9—10 knobs fart, til en pris af ca. 2,300 pund sterling — altsaa endel dybere end vore mekaniske verksteder leverer en dampbaad af staal. Om den nye ordning med opretstaaende kjedel svarede firmaets disponent, at denne ordning vistnok gav bedre plads i rummet, men fandtes ikke hensigtsmæssig, da kjedlen varer for kort, brændes for tidlig og maa altsaa skiftes; han mente, de liggende kjedler vilde fremdeles vise sig at være hensigtsmæssigere og dernæst de billigste i længden.

En flaade af skotske drivgavnsbaade laa i havnen i Yarmouth. Et par af dem var, om end meget større end dem, man brugte for 30 aar siden, alligevel ikke hensigtsmæssigere, efter mit skjøn. Hvad jeg især fandt tungvindt og gammeldags var de svære loggerseil, som ikke kan sættes til uden „mange“ mand ved faldet og en seksskaaret talje. Deres rigging af hovedseilene er efter samme princip som den forældede søndmørsotring, som forlængst er afskaffet paa Søndmøre; fordelene under seiladsen er de samme, men ogsaa ulemperne. Det er gammel tradition, som holder dem i hævd hos skotterne, som i dette stykke viser sig at være ligesaa seige som de seigeste blandt norske fiskere. Under haardt veir eller svær sjø kan disse skotske, halvaabne og meget

store baade neppe være synderlig sjødygtige; de har heller ikke vundet bifald, end sige efterlignere hos andre folkeslag og fortjener det heller ikke. Skotterne roser dem dog.

Hermed afsluttes afsnittet om min stipendiereise, hvad angaar de spørgsmaal, som var særlig gjenstand for mine undersøgelser. Der var selvfølgelig flere andre sider ved udlandets fiskeriforhold, jeg studerede med interesse og godt udbytte; men resultatet deraf lader sig ikke lettelig forme inden rammen af nærværende aarsberetning; det faar blive efterhaanden at meddele, som tid og omstændigheder kan give anledning til.

Hvad jeg forøvrigt har at melde fra sidst forløbne aar inden mit distrikt, skal jeg denne gang begrænse til nogle kortere beretninger angaaende visse foreteelser ved aarets sommerfiskerier og om nogle fiskerimøder.

Fedsildfisket i Trondhjemsfjorden.

Der er „uenighed blandt de lærde“ om silden i Trondhjemsfjorden. Og heller ikke fiskere og handelsmænd er enige om sildens rette benævnelse som tilvirket vare. Jeg skal ikke her indlade mig nærmere paa selve spørgsmaalet, men kortelig berette om fiskets gang i sidste sæson.

At der allerede tidlig om vaaren toges næsten middelstor sild ind i Fættenfjord og ved Saltø (indenfor Stenviksholm) var intet særlig merkeligt. Thi meget hyppigt gjøres lignende sildefangst saavel i de nærmeste bugter som i andre fjordarme indenfor Frostalandet. Undertiden er fisket tidlig om vaaren en fortsættelse af fisket sent den foregaaende høst og vinter, og det hænder, at der ogsaa fiskes mere og mindre mager sild vaaren udover til mai maaned, maaske længere. Silden er da daarlig, og fisket bliver ulønnende. Iaar fiskedes jevnt i nævnte fjordarme saa sent som i sidste halvdel af mars; silden førtes fersk tiltorvs eller forbrugtes i bygderne i fersk paasprængt tilstand.

Det egentlige sommerfiske, fedsildfisket, kan siges at være begyndt i de første dage af juli maaned. Allerede nogen tid før var merket sild paa „indsig“ ved Leksvikslandet; den merkedes faa dage senere indenfor Skarnsundet, i Beitstadfjorden og helt indover langs Lølandet ved Stenkjær. Om denne sild kom fra havet eller fra de mange store, lune bassiner i selve fjorden, har ingen rede paa. Det ene alternativ er omtrent ligesaa godt som det andet. Under den tørre sommer, som vi havde, merkedes den indgaaende strøm at være sterkere end almindeligt, og det er jo ikke usandsynligt, at sildeaate er kommet ind fra havet og samlet silden omkring de strækninger langs fjorden, hvor strømmen bærer ind, særlig langs nordre land. Eiendommeligt var det, at sil-

den holdt sig jævnlig ude paa fjorden, hvor den bare kunde tages paa drivgavn; undtagelsesvis kom den nærmere land ved indgaaende strøm, altsaa voksende vand. Dette gav allerede i begyndelsen af juli anledning til et her forholdsvis nyt redskabs anvendelse, nemlig den „østlandske sildepilk“, som i en menneskealder eller to har været flittigt benyttet paa kysten mellem Lindesnæs og Svinesund, men her nordpaa kun været seet paa etpar fiskeriudstillinger (i mine private samlinger) udenom Trøndelagen. Pilkingen lykkedes i sommer bedst ved Leksvikslandet og i Beitstadfjordens inderste dele.

Samtidig som smaa spredte sildestimer kan siges at være merket fra Gjeitstranden indover til Beitstaden, foregik et mindre fedsildfiske udenfor i selve skjærgaarden, ved Frøien og ved Hitteren. I de første dage af august blev der mere sild og flere steder. Der fiskedes, om end smaat, paa den 35 til 40 mile lange strækning fra Edøfjorden og Hitteren til Værrasundet! Det blev meldt om fisket specielt paa følgende steder langs Trondhjemsleden og Trondhjemsfjorden foruden fra Bjugnfjorden, nemlig: Frøien, Fillan (Hitteren), Skjørn, Rissen, Stadsbygden, Gulosen, Leksviken, Mosviken, Breiviken, Værrasundet og Finæs i selve Værrabottn.

Midt i august, mellem 12 og 20 var indkommet i Trondhjemsfjorden saa meget rødaat, at silden meget vanskelig lod sig virke til handelsvare af fangsten fra Gulosen nordover mod Rødberglandet.

I de samme dage hændte en anden, ligesaa sælsynt begivenhed, (rigtignok ikke i selve fjorden, men ude i dens fjordgab, i Fillan), at stor fed høstmakrel kom ind i nogle bugter paa Hitterens østside hvorom mere nedenfor.

Ved slutningen af august var rødaaten borte fra fjorden udenfor Gulosen, og samtidig var forekomsten af makrel ved Hitteren forbi. Heller ikke drivgarnsfisket inde i selve Trondhjemsfjorden tog sig op igjen, og nogle notstæng ved Mosviken gav intet stort udbytte. Efterhaanden i de paafølgende dage synes fisket i selve fjorden, eller paa strækningen fra Bejan til og forbi Skarnsundet at være i jævnt aftagende, tildels allerede endt.

Men i første uger af september koncentreredes fisket ude paa Skjærgaardens indside, navnlig i Bjugnfjorden, og samtidig inderst inde i Værrasundet. Yderligere fangst i fjorden indenfor Bejan blev kun ringe, men i selve inderste fjordbassins ene, lange, trange sund, Værrasundet, fortsattes drivgarnsfisket uafbrudt, nat efter nat hele september og oktober og halve november. Og fisket var skarpt begrænset til dette sund. Notfisket var forholdsvis smaat væsentlig fordi stranden er meget steil og dyb for en notlanding og tildels usikker paa grund af storstenet bund nærmest land. Sundets dybde er, fra den ene ende til den anden,

mellem 60 og 80 meter, grundest ved indløbet fra Beitstadfjorden og ved udløbet i Værrabottn, og flere steds 50 til 60 m. klods iland.

Under et ophold derinde i flere dage undersøgte jeg denne merkelige forekomst af sild. Det egentlige drivgarnsfiske, som da (i første halvdel af september) foregik, var begrænset til bare en 8 à 9 km. fjordpart mellem Moldan og Vølsetøren. Her laa i de nætter, jeg seilte omkring, ca. 400 tomands og tremands drivgarnsbaade i tætte rækker; paa nogen afstand saa lanternerne ud som lygter i en stor by. Baadene drev ganske nær hverandre, og al ønskelig orden herskede, idet lensmanden øvede god og stadig kontrol. Kjøbefartøier kunde med nød og neppe fortøie nogensteds paa nævnte strækning, paa grund af bundens steilhed; om dagen blev de fleste baade trukket paa land. Inde i en noksaa god havn ved Hovd var fartøierne samlede, 38 à 40 større og mindre, baade kjøbefartøier og logisfartøier for notlagene. Der var altsaa god, rummelig og ren fjordstrækning for baadene at drive paa; selv i kuling var vandet smult i fjorden. Her var liden eller ingen færdsel med dampbaade under drivningen.

Det merkelige var, at man i de henved 5 maaneder, som silden fiskedes her, ikke kunde opdage nogen flytning eller forskyvning af sildestimerne. Fangsten kunde variere lidt, være snart bedre, snart mindre paa samme plads i løbet af nogle uger; men ingen større flytning af silden og ingen stor ujevnhed i fangsten gjorde sig særlig merkbar. Den eneste forskjel paa sildemassens jevne fordeling var den, at der jevnligst erholdtes noget mere paa drivgarnene ude paa Forseldjupna, den eneste forsænkning i fjordbunden til over 100 meters dybde; men her er rigtignok sundet ogsaa bredest, nemlig henved to kilometer.

Silden var temmelig jevn af størrelse hele fangsttiden, stor og smaa Kristianssild og lidt middelssild. I notstæng var endel større sild. Garnene kunde derimod vanskelig skaffe en større sildesort tillands, thi de var forholdsvis smaabændte, de fleste var paa 25—27 omfar, helst 27; ganske faa var paa 24 omfar, saa det var udelukket at faa større mærker end middelssild paa garn. Maskestørrelsen var forøvrigt ikke afpasset for dette fiske, men for almindeligt brug i fjordene i Trøndelagen, hvorfra omtrent alle garnfiskerne var.

For at faa rede paa om der ingen sild var at finde udenfor nævnte korte fjordstrækning i Værrasundet, og paa hvorledes strømmen satte i denne tid i Værrasundet og indover i Beistadfjorden, tog jeg havn flere steds og brugte sildepilk, uden at faa et eneste nap. Dernæst udkastede jeg endel flottører udenfor mundingen af Værrasundet, mellem Galgenesset og Tunshavn, straks før faldende vand eller i udgaaende strøm. Resultatet viste, at strømmen ikke bar ud synderlig bestemt; en flottør fandtes endog en fjerding nærmere Værrabottn end udkastet

var, og en anden var efter 5 ugers forløb fundet ved Sleviklandet (udenfor Skarnsundet) bare 12 kilometer fra udkastet. Begge er sandsynligvis ført i ring, saaledes som det antages, at strømmen jevnlig gaar paa store strækninger mellem bassinets dybe, brede bugter og lange fjordarme. Heri saa jeg en stadfæstelse paa den formodning, at aarsagen til sildemassens lange, rolige ophold i samme korte del af Værrasundet maa staa i forbindelse med ganske eiendommelige strømforhold i det hele fjordbassin og navnlig indenfor Skarnsundet. Ogsaa en anden foreteelse syntes at gaa i samme retning, nemlig forekomsten af usedvanlige masser af fiskeyngel dels inde i bugterne, og dels og fornemmelig spillende midt i fjorden.

Sildefisket i Værrasundet endte i anden halvdel af november efter at is var begyndt at lægge sig baade i Botten og i Hovdevaagen. Det opfiskede kvantum var ca. 25 400 tønder; saa meget vides aldrig før paa langt nær opfisket i Værrasundet. I selve Beistadfjorden og Beistadsundet, hvor der er mange kastevaage og let for notstæng, blev i aarene 1889—1891 opfisket mellem 40 og 70 000 hl. aarlig, men saa var fangstpladsen mange gange større; alene Beistadfjorden er 3 gange saa lang og 4 gange saa bred som fangstpladsen i Værrasundet strakte sig ihøst. Den anden eiendommelige forekomst af fisk i sommerens løb var som foran nævnt.

Makrelfisket her nordpaa.

Allerede i slutningen af juli og begyndelsen af august saa jeg stor makrel blive taget paa dorg tæt ved land i Nordre Bjørnsund. Ogsaa længere inde, ved Moldefjorden, forekom der lidt mere makrel og i smaa stimer. Efterhaanden meldtes fra flere steder, ligefra søndre Søndmøre til nordre Nordmøre, om forekomst af makrel; den fiskedes dels paa dorg og dels med not. Da der foreligger nærmere beretning fra amtmændene om dette fiskeri, skal jeg ikke omtale fisket og udbyttet paa de forskjellige steder inden mit distrikt. Kun skal jeg bringe i erindring, at der for nogle aar siden ogsaa forekom makrel paa Romsdalskysten, nemlig somrene 1897 og 1898, men langt fra saa meget. Der blev baade i 1898 og 1899 anstillet forsøg med at tage den paa dorg ude paa havet, idet etpar større kuttere fra Aalesund bevilgedes et statsbidrag til dette forsøgsfiske. Ogsaa nogle aar før var der paa kysten søndenfor Stat, for offentlig regning, foregaat dorgeforsøg. Det lykkedes ikke for nogen; kun nogle faa tønder blev opfisket.

Det var saaledes ikke noget saa ganske nyt at der kom makrel saa langt nord. Det nye var derimod, at den isommer i løbet af august forekom samtidig paa saa lang strækning og saa langt inde i skjærgaarden. Det merkeligste var maaske, at en større stim satte ind i Filfjorden paa østsiden af Hitteren og syntes at komme ganske isoleret. Der blev med not stængt her først 250 maal i ugen 18de til 24de august og dernæst 350 maal i ugen 25de til 31te august, hvorefter det antoges at være forbi. Men omtrent 4 uger senere toges atter ca. 20 tønder med not. De største partier opfiskedes dog i Søndmøre og Romsdals fogderier. Fangsten blev her desto bedre udnyttet og tilvirkningen omhyggeligere udført, fordi saa mange fra disse kystdele havde drevet samme fiske i Nordsjøen. Imidlertid var der enkelte steder mangel paa kyndige og øvede tilvirkere; ved given anledning fik de nogen veiledning af mig. Men den sikreste anvisning fik de dog (naar ingen øvet tilvirker kunde optræde som „lærer“) ved at faa udleveret nogle eksemplarer af mønstergyldig tilvirket makrel til forbillede; et større antal lod jeg fordele i august, efter at jeg under en reise havde gjort mig bekjendt med, i hvilken forlegenhed fiskerne flere steds stod i saa henseende.

Ogsaa i 1897 i august maaned (saavidt erindres) kom en isoleret stim makrel ind paa en vik paa Hitteren, i nærheden af fangstpladsen denne gang. Ellers paa kysten søndenfor gik makrellen ogsaa i smaa spredte flokke og kunde tages paa dorg. Forresten er det ikke ualmindeligt, at der faaes smaa makrel, pir, sammen med fedsilden om høsten; saaledes bemerkede jeg ikke faa smaamakrel i Gulosen blandt fedsildfangsten senhøstes i 1893 og 1894.

Der blev adskilligt af fangsten solgt til byerne nordenfjelds, meget mere end nogensinde før. Den tidligere sterke fordom mod at spise makrel-„kjødet“ er øiensynlig aftaget meget i byerne. Størsteparten af fangsten overalt i mit distrikt ihøst blev dog tilvirket som eksportvare til Amerika; enkelte tilvirkede partier viste sig dog saa mangelfuld, at salteren gik ud af affæren med et større tab. Prisen paa raavaren opgives at have været omkring 30 kr. maalet fra noten. Ved sorteringen fandtes der ubetydelig af 1ste sort, som forlangtes at skulle veie 7.5 à 8 hektogr. For tilvirket vare betaltes i regelen 60, 40—45, 35—40 og 25—30 øre pr. kg. for henholdsvis 1ste og ringere sorter. Størsteparten af de saltede partier blev skibet til byerne søndenfor Stat, for derfra at eksporteres til det amerikanske marked. Af velvilligt meddelte opgaver fra Nordenfjeldske og Bergenske dampskibsselskaber over denne skibning sees fordelingen at have været:

	Fra Kristiansund	Fra Aalesund	Fra Moldøen
Til Stavanger	1 243 tdr.	2 264 tdr.	268 tdr.
„ Bergen	5 „	205 „	231 „
„ Haugesund	12 „	—	—
„ Egersund	125½ „	—	5½ „
„ Kristiansand	—	—	961 „
„ Kristiania	631 „	—	196 „
„ Larvik	—	8 „	—
„ Arendal	—	10 „	—

Desuden blev fra Trondhjem sendt 88 tdr. til Stavanger og fra Molde 500 tdr. sammestedshen. Med anden dampskibsleilighed og andre selskabers ruteskibe antages sendt mellem to og tre tusen tønder ialt.

At der, som fra enkelte hold søgt gjort gjældende, skulde være nogen „fremtid“ for makrelfisket nordenfor Stat, synes mig ikke at have formodningen for sig. Forekomst af makrel paa nævnte del af kysten kan, efter hvad erfaringen viser, ikke betegnes anderledes end som tilfældig. Forekomsten skyldes vistnok eiendommeligheder ved strømsætningen udenfor kysten og den aate (plankton), som strømmen fører ind. Forsaavidt antages baade makrelens og fedsildens færd at bestemmes af ensartede faktorer, og inden noget kan vides om disse faktorers indflydelse og rækkevidde, maa der vel foreligge en række undersøgelser desangaaende. Dette finder jeg at burde bemerke her i anledning af den fra flere hold udtalte formodning, at vi har nu en „makrelperiode“ og at makrelen vil „fordrive fedsilden“ i denne periode. Saadanne udtalelser er ikke ganske at overse; jeg bare nævner dem uden at finde det paakrævet at underkaste dem nærmere drøftelse. Alene at nævne dem kan ogsaa gjøre sin nytte.

Om bankfisket paa Storeggen

har jeg samlet endel oplysninger, hvad selve fangstudbyttet angaar, ligesaa angaaende ferskfiskens afsætning og videre forsendelse. Opgaverne, som det er lykkedes mig at faa istand, antager jeg vil efterhaanden kunne tjene til materiale for en eventuel fremstilling af dette fiskeris betydning og udvikling. Det er under forandring, idet dampbaadene særlig lægger an paa kveitefangst og sysler mindre med rundfisken, medens seilfartøierne driver mere efter lange og brosme uden dog nu længere at tilvirke fangsten ombord i saamange farkoster som før.

Fra Aalesund deltog 1901 i fisket ialt 60 seilfartøier med 330 mand og 27 dampbaade den hele sæson samt 8 ved slutningen med tilsammen ca. 350 mand (skipperen medregnet), deraf var 70 mand i

maskinen. Fra Søndmøre forøvrigt, med fangstens ilandbringelse ude i distriktet, deltog et halvt snes fartøier eller flere for en kortere tid. Det til Aalesund indbragte var følgende, som for sammenlignings skyld ledsages af en opgave for 1900.

	Sommeren 1901. Kvantum og pris.	Sommeren 1900. Kvantum og pris.
Blank lange	668 300 stk. à 50 ø.	583 400 à 55—60 ø.
Blaa lange	90 750 „ à 20 „	36 100 à 25 „
Brosme	786 220 „ à 11 „	657 400 à 8—12 „
Torsk	10 146 „ à 20 „	89 200 à 25 „
Kveite	1873 100 kg. à 19 „	940 000 à 20 „

Fangstværdien blev for 1901 beregnet til 796 240 kr. for hvad modtoges i Aalesund, og ellers, modtaget i Søndmøre, ca. 80 000 kr. tilsammen ca. 877 000 kr. mod ca. 650 000 kr. i 1900.

Prisen paa kveite er opført som gjennemsnitlig, den varierede meget og efter fangstens størrelse. Det viste sig i 1901 som ofte tidligere, at til sine tider kan ikke al fersk vare blive afsendt med de rutegaaende dampskibe samme dag eller en dag senere end fisken bringes i havn. Ulemperne ved ferskfiskens forsinkelse eller ved at den maa ligge over en à to dage iset i eksportkasser, føles som et ikke ringe tab for eksportørerne; paa den anden side nævnes af dampskibsførerne som en ulempe, at eksportørerne benytter altfor store, tildels uhaandterlige kasser, hvorved resikeres at disse kan blive eftersatte af mangel paa tid eller mandskab til under et kortere anløb af dampskibet at faa dem ombordbragte. Ulemperne ved de store kasser vil kunne rettes paa, om eksportørerne selv vil undgaa dem. Værre er det med at forebygge varens forsinkelse ved at den bliver overliggende. Thi den bekvemmeste maade at lagre ferskfisk paa, for nogle dage, er eksportørernes boder ikke indrettet til. Der findes vistnok et større afkjølingsrum eller fryseri i fiskerforeningens bod, men saavidt vides benyttes den ikke til sit øiemed. Paa forespørgsel har jeg givet al fornøden anvisning paa, hvorledes et saadant afkjølingsrum med tilstrækkelig og jevn kulde skulde indrettes, men omkostningerne ved arbeidets udførelse har man fundet for store. Og dog er det flere aars erfaring fra andre dele af distriktet, at saadanne afkjølingsrum svarer udmerket regning, ikke at tale om, at med et saadant kan til sine tider forebygges, at den halve eller hele værdi af ferskfiskpartiet gaar fuldstændig tabt. Vilde bare en af de større eksportører ogsaa i Aalesund prøve at holde et afkjølingsrum igang i kveitetiden, vilde man vistnok hurtig indse, hvor upraktisk den nuværende ordning er, og hvor let man kunde opnaa bedre priser ved at tilbageholde i afkjølingsrum, hvad vedkommende marked ikke bekvemt kan

forbruge uden større nedslag i prisen. At slige rum ogsaa kunde tjene som lagerrum for andre varer f. eks. vildt, hvoraf Søndmøre ikke har lidet, skulde ogsaa være til anbefaling af en prøve med dem. Alene i Trondhjem og Kristiania kan der ved sæsonens slutning være lagret i fryserierne henved 20 000 ryper, foruden andet fuglevildt; methoden er baade kjendt og sterkt benyttet.

Fiskerimøder.

Af den række fiskerimøder, som jeg foranledigede holdt i aarets løb, var de allerfleste foredragsmøder, tildels i forbindelse med fremvisning af lysbilleder til forklaring. Hvad der i særlig grad bliver omfattet med interesse er alt, som angaar navigation og naturhistorie samt forskjellige spørgsmaal om nye fyre eller ændring af ældre, om visse ordensregler paa fiskehavet, og om et mere effektivt opsyn paa havet saavel under vinterfisket som under storsildfisket. Det materiale, som jeg i regelen har til min raadighed til forklaring eller anskueliggjørelse i visse foredragsemner, er hovedsagelig beregnet paa at benyttes i den mørke aarstid i form af lysbilleder. Ved dagslys eller i lokaler, som ikke kan gjøres utilgjængelige for dagslyset, er det omtrent umuligt at benytte lysbilleder, hvorfor jeg, til forsøg, har faat istand andre fremstillingsmaader. Det er dernæst et spørgsmaal, om ikke fremvisning af mindre samlinger fra fiskerimuseerne var af megen nytte, følgelig fremvisningen ledsaget af kortere foredrag. Den nuværende udnyttelse af vore fiskerimuseers tildels værdifulde samlinger synes mig lader adskilligt tilbage at ønske.

Nogen yderligere redegjørelse for mødernes forhandlinger og resultater faar denne gang udsættes til en bekvemmere leilighed. Her skal jeg kun anføre, at det saavel iaar som ifjor har været fremholdt, hvilken stor betydning det vil have, at de større fiskevær blev station for en af redningsskøiterne. Det gjaldt ikke særlig eller udelukkende vinterfisket, som jo mest er udsat for uveir og derfor mest tiltrænger redningsskøiters hjælp. Man tænkte, for anledningen, nærmest paa bankfiskets ophjælp fra forskjellige dele af Trøndelagens distrikter; thi her staar baadstellet tilbage, og af gode dæksbaade er der ganske faa hjemmehørende i Trøndelagen. Samtidig er denne kyststrækning blandt de farligste i vort land og for en stor del endnu ikke kortlagt for de lokaliteters vedkommende, hvorfra bankfisket maatte drives. Som distriktsformand, i Trøndelagen for redningsselskabet har jeg ladet det mig være magtpaaliggende at imødekomme anmodninger om at faa skøiter stationeret som antydet. Ved sidste generalmøde i Kristiania, september 1901, blev

besluttet at lade to af de nye redningsskøiter stationere i henholdsvis $8^1/_2$ og 9 maaneder i nogle større fiskevær i Trøndelagen. For denne velvilje overfor fiskerne har disse ved flere udtalt sin dybe taknemmelighed, og der er grund til at tro, at bankfisket, i større udstrækning end nogensinde, herefter vil blive prøvet fra de lokaliteter, hvor der med sikkerhed kan paaregnes, at en redningsskøites assistance paa havet er at erholde ved et paakommende tilfælde. En begyndelse til bankfiskets udvidelse, af anførte hensyn, er bebudet fra Ytre Namdalen, dog kun for den lyseste sommertid; først naar der tillige haves fornøden fyrbelysning til veiledning i de mørkere maaneder for denne kyst, vil der kunne ventes at komme større fart i bankfisket ogsaa for dette distrikts vedkommende.

Trondhjem i april 1902.

Fredrik M. Wallem.

Fra

fiskeriinspektøren i nordre distrikt.

Beretning

om hans virksomhed i aaret 1901 (i uddrag).

I dette aar begyndte mine reiser den 12te februar. Jeg opholdt mig i Bodø indtil da beskjæftiget med kontorarbeide, ligesom der ogsaa var mange fiskere og andre i fiskerinæringen interesserede mænd, som konfererede med mig om forskjellige fiskerianliggender. I den tid folk drager til fiske er der altid mange, som søger konference med mig.

Endvidere havde jeg ogsaa megen korrespondance i anledning af de fiskere, ca. 100, som ønskede oplysning angaaende engagement med emdener fiskefartøier, idet afskrift af kontrakt med vedkommende firma blev sendt til enhver af disse.

Min reise til Strømsjø og Langenæs i Vesteraalen var allerede averteret da jeg fik besked om, at „Michael Sars" med direktør dr. Hjort ombord var kommen til Svolvær, og da der paa telegrafisk forespørgsel fra mig, om min nærværelse ønskedes, indløb det svar, at den ikke var paakrævet, afreiste jeg som oprindelig bestemt til Strømsjø og Langnæs. Mit ophold der blev imidlertid meget kort, idet jeg maatte reise tilbage igjen paa grund af streng forkjølelse. Efter hjemkomsten den 19de februar blev jeg af lægen paalagt at holde mig hjemme en tid.

Den 11te mars reiste jeg ud til Svolvær, Henningsvær, Harstad, Kalle, Nufsfjord, Ure, Stamsund, Kabelvaag, Balstad, Sund, Reine og via Svolvær tilbage til Bodø den 4de april.

I Henningsvær, Kalle, Nufsfjord, Ure, Kabelvaag afholdtes fiskerimøder, der samtlige var godt besøgte.

Ved disse møder blev specielt spørgsmaalet om navigationskundskab for fiskere diskuteret, og blev dette omfattet med stor interesse. Der fremkom omtrent enstemmig udtalelse for, at man ansaa en saadan undervisning høist paakrævet, og man udtalte ogsaa ønsket om, at det maatte ske saa snart som muligt. Den maatte ikke henlægges til fiskestederne; thi man mente, at skulde man faa nogen nytte af en saadan

undervisning, maatte det ske i ro og uden afbrydelse, og det vilde ikke kunne ske, hvis man f. eks. henlagde undervisningen til Lofoten under fisketiden. Man var endvidere enige i, at omhandlede navigationsundervisning burde iverksættes med en vandrelærer, og at undervisningen henlagdes til folkenes hjemsteder, men som aar om andet kunde ombyttes med andre steder, som laa bekvemt til og med adgang til passende lokale.

Paa den maade mente man, at det største antal fiskere paa billigste maade vilde faa anledning til at erhverve sig den fornødne navigationskundskab.

Under forannævnte møder diskuteredes ogsaa spørgsmaalet om en bedre behandlingsmaade af fisken, specielt den der tilberedes til klipfisk, men jeg maa desværre udtale, at jeg fik indtrykket af, at man paa dette omraade ikke var kommet længere i aar end tidligere aar; endskjønt det ikke kan være nogen hemmelighed for tilvirkeren, den fordel man har ved at kunne bringe en god vare i markedet; men det er som om man lukker øinene igjen for næsten enhver forbedring, idet det meget ofte kun gjælder det tilvirkede partis kvantitet og ikke dets kvalitet, altsaa kun at sende saa meget som muligt.

Hvad der er udtalt om fisken, gjælder ikke mindst at anvende ligeoverfor rognen; thi allerede fra fiskerens side bliver den mishandlet, saaledes at kapitaler derved gaar til spilde. Alene sønderskjæringen af rognen foraarsager dette. Jeg har til forebyggelse af dette kapitalspild forsøgt at faa indført en særskilt dannet kniv til aabning af fisken, som naar den bliver benyttet rigtig vilde man faa bevaret rognen hel; men saavel med denne, som med nær sagt al reform, naar det gjælder paa tilvirkningens omraade, gaar det tungt med at faa gjennemført. Traditionel vane er ikke saa let at faa bugt med.

Saltningen af rognen maa ogsaa komme over i et andet spor. Al rogn i Lofoten bør sælges fersk, og saltningen maa da udføres af tilvirkeren eller kjøberen.

Den 11te april reiste jeg til Trænen, hvor jeg ogsaa afholdt fiskerimøde og hvor spørgsmaalet om navigationskundskab for fiskere blev diskuteret. Angaaende denne sag fremkom der her de samme udtalelser som under møderne i Lofoten.

Man beklagede sig imidlertid derude over daarlig postforbindelse med indlandet. Kun en gang ugentlig post for et sted som Trænen i den tid at fisket foregaar der er forlidet. Det virkede hemmende ogsaa lige overfor agntilførselen til stedet.

Det var at ønske, at der til næste aar maa blive en bedring i dette forhold.

Paa denne tur besøgte jeg ogsaa Brønø, Sandnæssjøen og Selsøvik i anledning af klipfisketørringen, og kom tilbage til Bodø den 22de april.

I Bodø opholdt jeg mig indtil slutningen af mai, thi jeg havde en del at ordne med de fiskere, som havde hyret sig med Emdener fiskefartøier, ligesom jeg ogsaa paany maatte forhyre nogle nye folk istedetfor de som tral sig tilbage af de allerede tingede.

Den 31te mai reiste jeg til Røot og kom tilbage den 2den juni.

Under opholdet der afholdt jeg et godt besøgt fiskerimøde. Et af mig fremsat forslag, vedrørende forbedrede kommunikationer for Røst—Værø nemlig en direkte forbindelse med hurtigruterne over Bodø, diskuteredes, og man blev enig om, at to gange ugentlig post- og passagerforbindelse for Røst—Værø som ovenfor nævnt var høist paakrævet i maanederne fra medio april til medio oktober. Man henstillede derfor til fiskeriinspektøren at arbeide for sagen.

Til nærmere belysning kan meddeles, at Røst nu om sommeren har en gang ugentlig post- og passagerforbindelse over Svolvær, og afgaar da lokalskibet fra Røst hver tirsdag eftermiddag kl. 3. Saaledes vil enhver ferskfisksendelse, som skal gaa videre med hurtigruten fra Svolvær, henligge der omtrent $1^1/_2$ døgn.

Den 6te juli afreiste jeg til Harstad, Andenæs, Svolvær, Kabelvaag og tilbage til Bodø den 16de juli.

I Andenæs afholdt jeg et godt besøgt fiskerimøde, hvor der diskuteredes om ferskfisk-eksporten samt om agnets bevaring med is, hvilket for dette steds vedkommende er af stor betydning.

Forøvrigt har den stadige forsyning af is deroppe betydning ogsaa i anden henseende, selv om der ikke bruges noget til eksport af fersk fisk; thi det bidrager til at holde prisen oppe paa næsten al slags raafisk, som russerne kjøber, og det har vist sig, at saasnart isbeholdningen er sluppen op, er ogsaa prisen falden ned til betydelig under det normale.

Det er altsaa af stor betydning for fiskerne, at der stadig er is tilstede; men vil jeg haabe, at man i nær fremtid vil være betrygget i saa henseende, da fiskerne antagelig i løbet af næste aar ogsaa faar bygget sit eget ishus, hvortil bidrag er ydet af Nordlands fiskeriforening.

Under opholdet paa Andenæs besøgte jeg Fiskeværene, Hougnæs og Blek.

Havnen ved førstnævnte sted er en liden vik, der skjærer direkte ind fra Nordishavet. Denne havn rummer for nærværende ikke flere end 12—16 fiskebaade, men vilde antagelig ved lidt bekostning saaledes for eksempel ved oprensning og muligvis ogsaa med gjenmuring af en val eller sund kunde afgive plads for mange flere baade.

For Blek er ogsaa havneforholdene daarlige. Der taltes rigtignok

om molo, men skal den faa nogen betydning, vil den antagelig blive adskillig kostbar, ja, muligens for kostbar specielt naar hensyn tages til, at der nu er bygget god fiskehavn for Andenæs. Imidlertid vilde maaske en eller muligvis to fyrlygter gavne stedet noget.

Som bekjendt ligger Blek meget godt til for fiskeribedriften.

I Harstad traf jeg sammen med fiskeriagenten fra Hamburg, med hvem jeg reiste til Svolvær og Kabelvaag samt til Bodø og videre derfra den 17de juli til Brønø og Kvalø, hvorfra jeg kom tilbage den 22de næstefter.

Primo august var jeg bestemt at reise til Vega, hvor fiskerimøde skulde afholdes. Efter at denne tur var annonceret, faar jeg meddelelse fra fiskerikredsens formand med anmodning om at udsætte reisen nogle dage. Denne blev da udsat til 13de august.

Imidlertid begyndte sildefiskeriet i Østnæsfjorden, hvorfor jeg i mellemtiden foretog en kort reise derhen.

Dette fiske begyndte noksaa lovende. Fangsten var nemlig for et par dampskibes vedkommende henholdsvis 32 og 76 maal fin fedsild. Samtidig fiskede man ogsaa paa baade noksaa godt; men det varede desværre kort, thi fisket var, efter at ovennævnte fangst var gjort, omtrent slut med det samme for Østnæsfjordens vedkommende.

Man paastaar imidlertid, at silden havde staaet en stund inde i fjorden, men at der var ingen, som itide fik besked derom, derved gik maaske tusinder af kroner tabt. Da der rygtedes om sild i Vestlofoten, drog almuen, garnfiskerne derhen.

Den 13de august reiste jeg til Rørøen paa Vega. Der atholdt jeg et fiskerimøde, hvor stortingsmand Andersen, viceordføreren og formanden i fiskerikredsen var tilstede. Efter et indledende foredrag diskuteredes spørgsmaalet: „Hvad bør der gjøres for at fremme havfisket for Helgeland og specielt for Vega.“

Alle var enige i, at noget burde gjøres, og udtalte hr. Andersen, at en nærmere undersøgelse af Helgelandsbankerne, deri ogsaa indbefattet Sklindenbanken, vilde antagelig give sagen et godt stød fremover.

Paa denne tur besøgte jeg ogsaa Sandnæssjøen og kom tilbage til Bodø den 22de august.

Da sildefisket i Lofoten allerede havde varet en stund, afreiste jeg fra Bodø den 2den september til Balstad, Henningsvær, Harstad, Lødingen, Svensgam, Skraaven med ankomst til Bodø den 14de samme maaned.

Den 21de september reiste jeg til Ofoten og opholdt mig der til 4de oktober, hvorefter jeg reiste til Bodø.

Den 19de oktober drog jeg atter ud til Raftsund og Ofoten, hvorfra jeg kom tilbage den 6te november.

Disse reiser fra og med 2den september til og med 6te november

skede hovedsagelig i anledning af sildefisket, og reiste jeg i denne tid med flere af sildedampskibene ud paa fangstfelterne nærmest for at studere de forskjellige skibes indredninger, hvilken sag jeg senere vil tillade mig at komme tilbage til.

Min reise til Harstad i ovennævnte tidsrum skede i anledning af konferencer om laan af havfiskerifondet til indkjøb af fiskedampskibe, ligesom jeg ogsaa i den samme tid var en tur til Stokmarknæs, idet jeg var anmodet om at møde til generalforsamlingen i Indre Vesteraalens handelsforening, hvor et forslag om direkte rute Vesteraalen—Throndhjem for eksport af fersk fisk blev behandlet.

Angaaende dette spørgsmaal blev der valgt en komite til nærmere udredning af sagen.

Den 23de november reiste jeg en tur til Harstad, Narvik, Bjarkø og tilbage til Bodø den 10de november. Derefter opholdt jeg mig i Bodø til aarets udgang beskjæftiget med kontorarbeide.

Under denne sidste tur i aar opholdt jeg mig flere dage i Harstad, og havde der konferance med mange fiskere, med fiskeriforeningens direktion samt var tilstede ved denne forenings generalforsamling.

I Narvik var jeg i anledning af generalforsamling i Senjens og Steigens handelsforeninger og til Bjarkø for fiske-eksportens skyld.

Jeg har i aarets løb indsendt 23 andragender om laan af havfiskefondet, og er der bevilget tilsammen 17 laan med tils. kr. 74010.00. Deraf er 50000 kr. bevilget til 3 dampskibe og 24010 kr. til 14 dækskuttere.

Min kontrolprotokol for laan af havfiskefondet udviser 203 lb.-no. Deraf er 25 laan ved distriktets deling gaaet over til Finmarkens fiskeriinspektorat. 4 er bevilgede til industrielle anlæg og 22 ere helt indbetalt.

Forinden jeg afslutter denne indberetning, vil jeg ikke undlade at fremkomme med nogle bemerkninger vedrørende nogle af de vigtigere grene af, og hvad der forøvrigt hører med til vor fiskerinæring.

Om sildefisket.

Dette begyndte ogsaa i aar som bekjendt i Vestfjorden i august maaned og foregik fangsten med garn.

Silden bemerkedes i begyndelsen af maaneden først i Østnæsfjorden, men som foran nævnt varede fisket der kun nogle dage. Der skede ingen notfangst. Imidlertid samledes der en noksaa stor almue, saavel garn- som notfiskere, ligesom ogsaa en del kjøbefartøier indfandt sig.

Det egentlige garnfiske i Vestfjorden foregik paa strækningen Bal-

stad, Henningsvær og indover fjorden. Der var ogsaa fisket noget sild vestenfor ved Stund og Reine, men dog ikke noget betydeligt kvantum.

I dette fiskeri deltog hovedsagelig dækskuttere, nogle faa dampskibe. Der var faa raaseilere at se. Den almindelige opfatning blandt fiskerne var, at der var meget sild tilstede; men dog var fangsten høist ujevn, og man kan vistnok sige mest smaat.

Garnfisket for Balstad og Henningsvær varede til udover medio september, hvorefter silden seg indover fjorden, og man begyndte da at fiske for Skraaven, Raftsund samt til og med Tjelsundet lige indtil Fiskefjord. Derefter seg silden mod Ofotenfjord lige til Rombakken. Paa denne strækning, fra Raftsund til Rombakken, fiskedes der med vekslende held hele høsten udover og for Rombakkens vedkommende lige til aarets slutning.

Mens fisket foregik udi Vestfjorden, var det hovedsagelig med dækskuttere, at dette dreves, men efterhvert som silden seg nærmere land og ind i fjordene, deltog man i fisket saavel med ottringer som mindre nordlandsbaade.

Under sildefisket iaar viste det sig, at garn med maskestørrelse 24 omfar pr. al. var de mest tjenlige, der fiskedes ialfald bedst med disse garn. Forvøvigt er jeg af den formening, at garn med ovennævnte maskestørrelse til enhver tid er heldigst at anvende til fangst efter fedsild.

Notfisket kan iaar, for Nordlands og Tromsø amters vedkommende, ansees som totalt mislykket; thi faa var det vistnok, som erholdt saapas fangst at udgifterne med udrustningen blev dækket. I det hele tror jeg ikke man kan sætte det med dette redskab fangede kvantum sild til over 25 000 maal saltbar vare, hvoraf omtrent halvparten bestod af femstregs.

Foruden ovennævnte steder fiskedes ogsaa noget sild i Tysfjorden.

Silden var fra begyndelsen af meget fed, men tog naturligvis af i fedme, efter hvert som det led udpaa høsten. Imidlertid syntes den at være noksaa aatefri, endskjønt det vel maa ansees som noget usedvanligt, at augustfanget garnsild er aldeles fri for aate.

Tilvirkningen foregik derfor paa vanlig vis, det vil sige, silden blev kun hvad man i daglig tale kalder kverket, nogen anden behandlingsmaade syntes saaledes ikke paakrævet. Imidlertid tydede ikke saltningsmaaden hen til noget fremskridt paa dette omraade; thi aldrig har jeg seet, at man lagde saa lidet sild i en tønde som iaar. Nogenlunde gjennemgaaende manglede der to à tre lag sild i tønden, eller silden naaede ikke stort høiere end en tverhaand under krydset. Derefter blev tønden fyldt med lage og igjenslaaet.

Det merkeligste er dog, at der gjentagende solgtes saadan vare paa leverance til sydbyerne uden klage eller indvending fra kjøbernes side. At dette fristede tilvirkerne at fortsætte denne saltmaade er let forklarlig, thi fersksildpriserne var jo tildels overdrevne høie, optil 30 kroner pr. maal,

altsaa 20 øre for en liter fersk sild, og det gjaldt for dem at faa saa mange som mulig isaltede tønder af det indkjøbte kvantum fersk sild.

At der tilslut maatte komme klage over denne saltningsmaade, var noksaa rimelig, men jeg synes nok, at man er gaaet over til en anden yderlighed fra kjøbernes side, naar der nu forlanges, at en fiskepakket tønde sild skal indeholde mindst 80 kilo.

Jeg mener nemlig, at man ikke bør forlange mere sild i en tønde i fiskepakket stand end der med god skik med en gang kan isaltes, og jeg finder det høist tvivlsomt, at den isterfede garnfangede sommer-fedsild taaler strengere fiskepakning end høist 75 kilo, især da, hvis den ikke er aldeles aatefri, uden at den tager skade.

I mine forrige aarsberetninger har jeg fremholdt nødvendigheden af, at garnbaadene under sildefisket bliver forsynede med merker, saaledes som det sker under Lofotfisket. Jeg er fremdeles af den samme opfatning, at en saadan foranstaltning er paakrævet, især naar sildefisket foregaar inde i en trang fjord, og hvor der ofte kan herske stor uorden, naar der er en masse fiskebaade tilstede.

Havfisket og ferskfisk-eksporten.

Havfisket eller egfisket, som det vel egentlig bør benævnes, har i Nordland og Tromsø amter endnu ikke vundet frem til ønskelig fuldkommenhed, trods at der nu er anskaffet en mængde tidsmæssige fiskekuttere, ligesom ogsaa fiskedampskibenes tal begynder at vokse.

Disse fiskebaade anvendes hovedsagelig til skreifisket om vinteren, delvis til seiefisket om vaaren og sommeren samt til sildefiske, men kun et faatal driver det egentlige egfiske og dertil kun en kort tid om sommeren, derom vidner ogsaa aarserklæringen som afgives i anledning af laan af havfiskerifondet.

Ja selv vore fiskedampskibe har endnu ikke vundet frem til nogen rationel drift det hele aar, og jeg mener, at det heller ikke vil blive til med disse kostbare farkoster, ialfald ikke til noget nævneværdigt, saalænge de opererer hver paa sin kant. En sammenslutning med fælles operationssted og med letvindt adgang til fangstens omsætning i fersk tilstand, vil derimod give fiskeriet med dampskibe et godt stød fremover og bidrage til, at denne bedrift bliver mere lønnende.

Som vore karter nu viser, har vi fiskeeg langs hele Nordlands og Tromsø amters kyster og synes at aabne store muligheder for os med hensyn til havfisket, specielt paa strækningen Røst til Tromsø amts nordgrænse.

Den fra Røst vestover gaaende eg langs Helgelands kyst har man

endnu liden kjendskab til, væsentlig fordi den ligger noksaa langt fra land, nemlig ca. 30 mil til 200 favnes dybde.

Med generalkart B 10 — altsaa udenfor Kvalø, slutter hydrograferingen af Storeggen der nord. Man ved altsaa ikke nøiagtigt, hvorledes den er beskaffen der, hvor den bøier af udi Nordishavet, men hvor den antagelig danner en kurv eller stor bøining saaledes som ved Søndmøre.

I henhold til de spredte fiskeforsøg. som er gjort henimod Bjørneøen, er der al sandsynlighed for, at vi har en rig fiskebestand der nord, derfor synes det at være høist paakrævet, at ogsaa denne del af Storeggen snarlig bliver hydrograferet, ellers vil man antagelig ikke faa den tilbørlige nytte af dette fangsfelt.

En nøiagtig kartlægning af havbunden maa vel ansees for at være en af de vigtigre, ja man kan vel sige den vigtigste foranstaltning, hvormed videnskaben kan tjene og støtte vor fiskeribedrift, og især nu vil dette være saa meget mere paakrævet, da der antagelig vil blive bevilget penge til navigationskursus for fiskere, saaledes at disse kan lære at forstaa og benytte karterne.

Har man da saaledes et nøiagtigt og godt kart over havbunden, som viser, hvorledes eggene og grundene er dannet og dybdeforholdene nøiagtig opgivet, samt ogsaa betegner bundens beskaffenhed, tror jeg, at enhver erfaren fisker letvindt vil finde de bedste fiskepladse.

Som fremskudte pladse i vor havfiskeribedrift maa vel Andenæs og Røst ansees at være, og som saadan er jo Andenæs et gammel bekjendt sted, der allerede har noksaa gode kommunikationer.

En anden sag er det med Røst. Først i de senere aar er opmerksomheden henledet paa stedet som en god havfiskeplads, og har derfor ogsaa søgningen tiltaget adskillig.

Men det er en stor mangel ved stedet, det savner nemlig tidsmæssige kommunikationer, saaledes at man derfra er afskaaren adgangen til at drive en lønnende ferskfisk-eksport, hvilket selvfølgelig ogsaa virker generende ligeoverfor fiskeriet, og dog kan fiskebankerne deromkring maaske opvise mage til, hvad der nu præsteres ved Søndmøre.

Som bekjendt er Røst uden telegraf- eller telefontorbindelse, og stedets vigtigste, ja jeg kan næsten sige eneste dampskibsforbindelse, gaar over Svolvær, en strækning af 23 mil i nordlig retning forinden man kan naa hurtigruterne. Altsaa denne vei maa ferskfiskforsendelser gaa med udsigt til at blive staaende over ca. $1^1/_2$ døgn i Svolvær. Rigtignok har man ogsaa en godsrute, som anløber Røst, men den gaar der ikke til stadighed.

Røst tiltrænger bedre kommunikationer, skal stedet faa den betydning i vor fiskeribedrift, som det fortjener. Stedet maa derfor komme i bedre forbindelse med hurtigruterne, ikke alene for ferskfisk-eksportens skyld, men ogsaa for post og passagerer, og dette kan kun ske hensigts-

mæssigst om Bodø. To gange ugentlig forbindelse med dette sted, for det første i 7 maaneder af aaret, nemlig fra april til oktober, vil hjælpe stedet betydeligt frem, vil drage mange fiskere derhen og vil antagelig gjøre stedet til et førsterangs havfiskested.

Den hele bekostning med et saadant arrangement vil kanske andrage til 10 000 à 12 000 kroner, men de interesser, som derved vilde fremmes, nemlig fiskeriet, vil efter min formening være saa store, at disse ovennævnte tusinder af kroner i forhold til disse interesser nærmest maa betragtes som en bagatel.

Saa bagvendt er forbindelsen med Røst nu, at man trænger længere tid fra Røst via Svolvær til Bodø, end man vilde trænge fra Røst via Bodø til Trondhjem.

Angaaende ferskfisk-eksporten i det hele taget for Nordland og Tromsø amter saa har denne i de samme aar ikke gjort noget stort skridt fremover; thi det er fjordfiskeriet, som endnu i det væsentlige har sutineret denne forretning, havfiskeriet har som foran nævnt endnu ikke vundet frem til nogen stabil forretning.

Statistiken for 1898 viser, at vi da havde ca. 1400 000 kg. kveite for Nordlands og Tromsø amters vedkommende, men siden den tid har kveitefisket ikke øget i nogen nævneværdig grad.

Af dette parti kjøbte russerne ca. 650 000 kg., altsaa igjen til eksport ca. 15 tons gjennemsnitlig pr. uge aaret rundt.

Naar nu tages i betragtning, at Trondhjem alene kan bruge op til 20 tons gjennemsnitlig pr. uge, foruden de andre og større steder nemlig Kristiania, Bergen, Hull og Hamburg, jeg nævner disse steder, fordi de kan naaes med nuværende kommunikationer, saa ser man, at der kan fiskes meget mere, end hvad der nu gjøres, uden at frygte for, at markedet blir overfyldt, det gjælder kun at gribe an og drive fangsten paa en tidsmæssig maade, og jeg tror, at særlig kveitefisket vil bringe mangen fisker en god sommerfortjeneste.

Fjordfiskeriet efter kveite kan efter min formening ikke drives videre end til et vist point, det er altsaa havfiskeriet, som nu maa yde sin kontingent, skal ferskfisk-eksporten faa nogen betydelig fremgang eller forøgelse.

Men hvad der gjælder, ikke alene ligeoverfor vort fjordfiskeri, men ogsaa ligeoverfor havfisket, det er, og kan ikke gjentages ofte nok, at fangsten fra første stund af maa behandles omhyggeligt, og at man ikke sparer paa isen; thi det er denne alene, som kan holde liv i en ferskfiskforretning, saaledes at den kan drives med fordel. Men man har saa vanskeligt for at indordne sig under forholde, som selv naturen byder som en nødvendighed, derfor er der ogsaa mange af de, der befatter sig

med denne forretningsgren, som lider tab og skuffelser, ikke alene grundet mangelfuld isning, men meget ofte ogsaa formedelst daarlig emballage. Jeg har nemlig saa ofte anledning til paa mine reiser at iagttage specielt det sidste.

p. t. Harstad den 11te april 1902.

Ærbødigst

J. A. Johnsen.

Beretning

fra konstitueret fiskeriinspektør Barclay om hans virksomhed i 1901 (i uddrag).

— —

Jeg skal derefter gaa over til at omtale det mest bemerkelsesværdige vedkommende fiskeriernes gang inden distriktet. Jeg vil dog forudskikke, at det efter mit forholdsvis korte ophold i det vidtstrakte distrikt ikke kan blive nogen indgaaende behandling af emnet.

Finmarkens amt.

Vinterfisket.

Opfisket blev	kg.	3 703 850	+	kg.	1 547 800	før ¹/₁ 1901
mod i 1900	„	3 524 300	+	„	1 109 500	- - 1900
— i 1899	„	3 367 000				
— i 1898	„	1 460 500				
— i 1897	„	1 621 600				

Det største fiske foregik i Hasvig herred paa Sørøen, hvor der siden 1881 har været jevnt godt vinterfiske. Naar 1880—81 undtages, har der forresten tidligere i lange tider været godt fiske paa de kanter. Det maa siges at være enestaaende gode fiskevær disse i Hasvig. De vær, som var mest søgt, var „Bredvik“ hvor der laa 90 ottringer, og „Bredviksbugten“, hvor der var ca. 130 baade. Selve „Hasvig“ er ogsaa et bra vær; men der var færre baade. For alle gjælder det, at havnene var yderst slette, hvorfor dæksfartøier vanskelig kan bruges — i Bredvik aldeles ikke —, da baadene næsten til stadighed maa sættes op om vinteren. I Bredvik blir der nu rettet paa dette forhold ved anlæg af molo.

At det har sin store fordel at kunne fiske torsken saa tidlig paa aaret — eller rettere om vinteren, siger sig selv. For det første er

fisken meget bedre i kvalitet som regel, for det andet kan man gjøre regning paa bedre priser. Dette vil ialfald blive tilfældet, naar man lærer at udnytte de gode vintermarkeder, som f. eks. Holland og Belgien for saltet torsk i tønder. — Fisken i 1901 var dog ikke saa god, som den pleiede, ialfald i en henseende. Den var nemlig meget vandholdig, sagdes der, saa vægtstabet blev betydeligt

Der findes ogsaa andre „vintervær“ i Finmarken, f. eks. Kjøllefjord, Kjelvik og Honningsvaagene.

Fisket foregaar saavel med line som garn. I Hasvig herred begynder man med line, men fortsætter meget snart med garn.

Lodddefisket

Opfisket blev	17 715 650	kg.
mod i 1900	32 782 100	„
— i 1899	20 285 800	„
— i 1898	21 125 000	„
— i 1897	31 141 000	„

I kvantum blev fisket altsaa betydelig under middels.

For enkelte værs vedkommende var dog fisket upaaklageligt, for en dels meget godt, og for Østfinmarkens vedkommende tør jeg trygt udtale, at havde ikke „kobben“ forstyrret fisket saa snart, efter at det bedste var begyndt, vilde det her have blevet meget godt. Der var nemlig en svær fisketyngde under land paa de kanter.

Jeg havde god anledning til at iagttage følgen af kobbens besøg, da jeg netop i den tid befandt mig i Vardø. Det bedste fiske begyndte der omkring 10de mai, og indtil den 19de samme maaned var det rigt og foregik meget nær land. Det var lastede baade til enhver tid! Men saa den 19de formerkedes kobben, og samme dag eller den næste var det ganske svart, naar undtages at man kunde faa en og anden „kobbebidt“ fisk, det vil sige fisk, hvoraf bugen var bidt ud. Kobben er nemlig en „Feinschmäcker!“ Den spiser leveren og lar resten gaa.

Overalt østenfor Berlevaag blev fisket af denne grund mislykket, og jo længere øst, jo værre. Vestenfor var det bedre. Rigtignok bemerkede man en tid, at fisken var skræmt; men det stod ikke længe paa, og forresten var fisken delvis kun jaget lidt længere udpaa.

I „Vestfinmarken“ var fisket meget variabelt, paa flere steder misligt.

For oversigtens skyld hidsættes fangsten for endel vær, sammenlignet med de fire foregaaende aar:

	Millioner kilogram.				
	1901.	1900.	1899.	1898.	1897.
Vardø.....	1.8	3.7	4.5	4.6	3.5
Berlevaag.....	2.1	1.3	0.9	1.9	1.4
Finkongkjeilen....	1.1	1.2	1.0	0.9	1.6
Gamvig.....	2.2	1.4	1.2	1.7	1.5
Mehavn	1.4	1.4	0.7	1.2	1.6
Kjelvig	1.1	1.8	1.5	0.7	2.1
Honningsvaagene..	0.7	1.2	0.7	0.5	1.4
Ingø	1.0	3.8	1.2	1.1	3.1

Naar undtages 1900 var alle disse aar for Finmarkens vedkommende som helhed betragtet under middels.

Deltagelsen af dæksfartøier i loddefisket var stor. Desværre var nok resultatet for manges vedkommende daarligt, særlig for dem som laa længst øst. Foruden at fisken der forekom sparsomt, led ogsaa endel — f. eks. de i Baadsfjord stationerede — meget af agnmangel. Dampbaadene, hvoraf flere længe stationerede i Vardø, har nok heller ikke noget lysteligt resultat at se tilbage paa. Foruden kobben var ogsaa uveir for en stor del skyld heri.

I Vestfinmarken og for endel ogsaa i Østfinmarken var det den almindelige mening, at fisken i de senere aar har trukket sig længere udpaa. Sandsynligvis er dette ogsaa tilfældet. Almindeligst antog man, at grunden hertil var den, at linesætningerne — særlig dæksbaadenes — langt fra land hindrede fisken eller madede den derude saameget, at den ikke brød sig om at gaa længere ind. Hvormeget der er i dette, er ikke godt at sige. Nogen praktisk betydning har det heller ikke, da det eneste, man kan gjøre, er at være med og fiske der, hvor fisken er. Forbyde nogen at fiske derude kan man jo ikke. Det er sandt, at ikke alle har let for at skaffe sig sjøgaaende farkoster, selv om en stor del faar hjælp af havfiskefondet; men forhaabentlig vil dette ved folks egen energi og statens støtte rette paa sig. Det turde dog maaske være hensigtsmæssigt, at Finmarken fik sit særskilte havfiskefond med regler, som var afpasset efter fiskernes økonomiske omstændigheder og forholdene forresten. Da jeg imidlertid er vidende om, at den ærede styrelse har havt sagen under overveielse, skal jeg ikke indlade mig videre paa spørgsmaalet.

Forinden jeg forlader Finmarkens amt, skal jeg meddele, at der, som rimeligt kan være, tidt og ofte fremkommer forslag, som sigter til fordrivelse af kobben. Jeg skal blot nævne at af dem — det, som jeg almindeligst hørte: Forslaget gaar ud paa at forsøge at skræmme kobben bort ved masseskydning! Meningen er, at man skal ligge og passe

paa med et antal fartøier paa den tid, kobben kan ventes, og saasnart den viste sig skulde der aabnes ild paa den. Man tænkte sig muligheden af, at marinen kunde henlægge sine øvelser delvis til disse trakter under denne tid, saa at omkostningerne ikke skulde blive saa store. — Om hvor denne flotilie skulde have sin station, var meningerne noget delte; men alle var enige om, at dette maa være etsteds paa strækningen mellem Vardø og den russiske grænse.

Personlig har jeg ikke stor tro paa en saadan foranstaltnings nytte, men jeg skal medgive, at der er store interesser, man her ønsker at beskytte, saaat ethvert rimeligt forslag i heromhandlede retning nok var overveielse værd.

Sommerfisket

var begunstiget af godt veir og maa idethele betegnes som tilfredsstillende. „Seiefisket“ var rigtignok ikke rart i sommertiden for flere steders vedkommende, da seien gik i „uaat“, som man siger, og derfor var vanskelig at fange med synkenot. Udpaa eftersommeren og høsten tog seifisket sig dog godt op i Vestfinmarken; ved Maasø f. eks. fiskedes der godt i september.

Priserne var gode under alle aarets fiskerier.

Tromsø amt.

(Fra grænsen af Finmarkens amt til og med Bergs og Lenvikens herreder).

Hovedinteressen for mig knyttede sig til det opblomstrende fiskeri paa bankerne udenfor dette distrikt og da især til

Torskefisket paa Svendsgrunden.

„Svendsgrunden“ er egentlig en mindre del af den store banke, som ligger udenfor Senjenøen; men siden fiskeriet med dæksfartøier tog sin begyndelse der, er navnet gaaet over til at betegne den hele banke. Deltagelsen vokser aar for aar, idet saavel antallet af de dækkede seilfartøier som af dampbaadene tiltager. I 1901 var der tilstede henimod 150 dæksbaade og større aabne sneseilsbaade samt 14 dampskibe. Hovedmassen af disse stationerede i Gryllefjord, som er den bedste havn paa de kanter for en saadan flaade, da den baade er rummelig og har en grei indseiling. Man behøver kun at betragte Gryllefjords havn for at faa et billede af udviklingen af dette fiskeri. Brygger, sjøhuse og vaaningshuse vokser op som paddehatte og, er end

strandsiden lang indover (den er dog kun brugbar paa sydsiden), saa er der brug for den.

Opfisket blev (i Berg og Torsken):

4 370 000 stk. skrei. Gjennesnitspris 25 øre pr. stk.

imod i	1900	2 025 000	„	—
— i	1899	1 100 000	„	—
— i	1898	1 000 000	„	—
— i	1897	2 500 000	„	—
— i	1896	1 200 000	„	—

Som det vil sees en betragtelig forøgelse i 1901 fra de foregaaende aar, og dog begyndte fisket sent og var ligetil langt ud i sæsonen hindret af stormende veir. Et par „gløtter“ i uveiret var der jo tidligere paa vinteren ogsaa, f. eks. da jeg de første dage af februar besøgte Gryllefjord og Holmenvær. Heldigt var dette for mig, da jeg derved fik anledning til at komme en tur ud paa grunden med d/s „Rener“ af Hindø. Det egentlige godveir begyndte imidlertid først i slutten af mars. De første dage af april kom jeg til „Havn“, netop i det bedste fiske, og jeg fik den bedste anledning til at iagttage fisket under de ture, jeg ved imødekommenhed af kapteinen paa d/s „Havellen“ fik anledning til at foretage ud paa grunden. Paa min anden tur ud gik jeg ombord i d/s „Uræd“ og med ind til Gryllefjord. Et storartet syn var det da at se alle de lastede dampskibe og skøiter, som kom ind. Dampbaadene havde optil 9 000 fisk og mere og senere hørte jeg, der var dem, som havde faaet over 10 000 fisk — paa et „sjøvær“ !

Den største samlede fangst for sæsonen fik dampskibet „Skolpen“ tilhørende „Hindø dampskibsselskab“, nemlig ialt 137 000 stk. torsk. Selskabets andet dampskib „Rener“, som begyndte fisket noget senere, fik ialt 120 000 stk.

Efter velvillig opgave af hr. disponent Ellingsen og skibenes kapteiner hidsættes endel data vedkommende sæsonens drift for disse to skibe, som altsaa vel at merke var blandt de bedste.

„Skolpen“ kom til Svendsgrunden 8de jan.
„Rener“ „ - do. 30te „

Begge afsluttede fisket 29de april. „Skolpen“ havde 9 trækninger i januar, og begge havde hver især 12 trækninger i februar, 15 i mars og 21 i april.

Høieste fiskepris 35 øre pr. stk.
laveste do. 20 „ - „

„Skolpen“:	Bruttoudbytte	kr.	35 000,	netto	kr.	27 000
„Rener“:	do.	„	32 000,	do.	„	26 000

Udgifter til agn kr. 10 400 tilsammen for begge fartøier
do. - agning „ 3 330 —»—
Leie af pram og stuert „ 1 000 —»—

Mandslotten (efterat de tre ovenstaaende udgifter var fratrukket) = kr. 625.26.

Linetab 100 000 liner (krog) tilsammen for begge fartøier.

Den bedste agn viste sig ubetinget at være „blæksprut“ og da især det saakaldte „gor“ (leveren). Det blev da ogsaa mest brugt, og fandtes der saadant agn i nærheden, vilde fisken ikke bide paa andet. Det var dog meget dyrt paa grund af den store efterspørgsel. Gjennemsnitlig betaltes ca. 31 kr. pr. tønde gor med en laveste pris i begyndelsen af kr. 25 og en høieste mod slutten af kr. 55. Der var nu flere, som vilde slaa sig paa sprutfiske, sagdes der, saa priserne for fremtiden forhaabentlig blir rimeligere, paa samme tid som det vil skaffe mange en god bifortjeneste.

Agningen foregik for en stor del iland af leiede agnere. Disse havde 50 kr. eller vel saa det pr. maaned. Flere dampskibe førte med sig „pram“, d. v. s. et udrangeret seilfartøi som regel, hvori agningen foregik, hvor man havde kulbeholdning, og hvor der ogsaa tildels fandtes trandamperi o. s. v. En saadan pram er i mange tilfælder meget bekvem og økonomisk at have med.

Linetabene var, som man ogsaa af ovenstaaende vil have seet, tildels kolossale. Der var dampskibe, som havde mistet 80 000 liner, og der fandtes vel faa baade, som undgik et betragtelig linetab. Grunden hertil var, foruden megen storm, den, at saamange farkoster satte sine redskaber paa en forholdsvis begrænset plads. Fisken var nemlig ikke jevnt fordelt over hele banken, men holdt sig sammen i forholdsvis smaa, men i regelen tætte klumper. Hovedstimet var det da dæksfartøierne holdt sig til, og dette bevægede sig eller „seg“ sagte bortover grunden i sæsonens løb. Nøiagtig angive hvordan denne bevægelse var, kan jeg ikke; men jeg lagde merke til, at flaaden og dermed fisketyngden var længer ud og nordligere i begyndelsen af april, end den var i begyndelsen af februar. Foruden dette hovedstim fandtes der mindre inde ved land enkelte steder, hvor smaabaadene fiskede. Hvorom alt er, saa giorde denne sammenstimlen af flaaden, at redskaberne blev sat over hverandre med deraf følgende sammenvasing under trækning og — sørgelig nok — dermed følgende tyveri af fisk og redskaber. Det oprettede tilsyn paa havet skulde da raade noget bod paa disse forhold — om det magtede at gjøre det, ved jeg ikke. At der blev sat en bestemt tid for trækning, maatte dog hjælpe noget. Mere effektivt er forhaabentlig det seilende opsyn, som er kommet istand iaar.

Paagrund af dette masseindryk af fartøier paa Svendsgrunden var der flere, som spekulerede paa at forsøge sig andetsteds i det kommende

aar; de ansaa det dog økonomisk seet for nok saa voveligt at forlade Svendsgrunden, hvor resultatet dog, trods alt, havde været saa godt. Men, som sagt, mange tænkte derpaa, og særlig var det da nabogrunden,

Malangsgrunden,

som den nu kaldes, man fæstede øinene paa. Man havde forresten grundet haab om, at staten her vilde træde til og bistaa med at faa nævnte lovende banke undersøgt. Idet jeg skriver dette, er ikke alene dette forsøg udført, men forsøget er kronet med held. Forsøgsdampskibet „Havellen“, som var sendt ud efter foranstaltning af fiskeristyrelsen, fandt fisk i massevis og — hvad der gjorde det endda bedre — saa tidligt, at det allerede iaar kunde blive et større fiske der. Det er meget tvivlsomt, om nogen allerede iaar havde kommet til at forsøge sig der, saa det maa siges at være et godt greb af det offentlige dette fiskeforsøg. Idethele er der neppe nogen tvivl om, at staten netop ved saadanne forsøg vil kunne fremme havfisket, uden at jeg derfor vil sige, at man med en gang eller hurtigst mulig skal se at faa alle fremmede banker undersøgt. Undersøgelserne bør holde skridt med flaadens udvikling og være afpasset for behovet af fiskegrund, om jeg saa maa sige, ligesom bankens beliggenhed ogsaa maa tages med i beregningen, naar man skal give den nummer i undersøgelsernes række. Om „Malanggrunden“ kan jeg i øieblikket ikke finde noget bedre udtryk „end, at den netop var moden — eller meget moden til at undersøges.“

Da jeg reiste nordover for at overtage min stilling som inspektør, paapegede netop hr. fiskedirektør Dahl denne banke tilligemed de nærliggende som en høist lovende operationsbasis for fremtidige fiskerier, og da der senere dernord, som sagt, var mange, der tænkte paa Malangsgrunden, bestemte jeg mig til at tage en tur rundt Kvaløen for at se lidt paa havneforholdene. Hertil opmuntredes jeg af Tromsø fiskeriforening, der med mig mente, at det vilde være heldig, om fiskerne med en gang tog sigte paa den bedste havn. Efterat jeg havde foretaget befaringen, offentliggjorde jeg resultatet i bladet „Tromsø“ for 25de september. Nedenfor tillader jeg mig at give et uddrag af samme:

„Ogsaa her nordpaa har vi kommet godt efter, og det ser endog ud til, at et af hovedpunkterne for havfisket kommer til at bli netop Tromsø amt. Det nu allerede landskjendte Svendsgrundfiske tyder herpaa. Forleden vaar deltog ikke mindre end henimod 150 dæksbaade og 14 dampskibe i dette fiske, og udbyttet var udmerket godt. Ja i de 6—7 aar siden havfisket derude begyndte, har deltagelsen tiltat saa sterkt, at pladsen paa nævnte havgrund allerede maa siges at være for

knap. Man snakker endnu om allerede til kommende vinter at sprede sig noget. Og her lader til at være fiskerige banker i overflod. Særlig har man for det sidste fæstet øinene paa den store hangrund udenfor Kvaløen, straks nordenfor Malangsdybet. Den er endog større end Svendsgrunden, selv om jeg for den sidste regner den hele havbanke. Eller rettere, jeg regner begge saalangt som til 100 favnes kurven.

„Nordgrunden", som jeg vil kalde denne nye banke, har været kjendt i umindelige tider. Hver vaar i slutten af mars drager fiskere fra fjorde og øer i nærheden ud til fiskeværene paa vestsiden af Kvaløen, til Sommerø, Rusholmen, Lyngø, og hvad de heder alle disse vær blandt de utallige holmer og skjær derude.

Ja farvandet er stygt, det er sandt, saa stygt, at det kan ikke være værre. Et blik paa kartet vil straks overbevise en om, at saa er tilfældet. Men ikke destomindre gjøres der et godt skreifiske hvert aar om vaaren — „det har været ganske aarvist i den senere tid", sa man mig. Skreifisket foregaar 2—3 kvartmil udenfor de yderste grunder, paa ydersiden af den saakaldte „Søila", der strækker sig langs de samme ydergrunder.

Søila er 60—70 favne dyb, mens den udenfor liggende havgrund inderst kun er ca. 30 favne. Netop i bakken paa udsiden af Søila, hvor det grunder op mod havgrunden, er det, skreifisket foregaar.

Om sommeren blir der mange igjen, som driver fiske udover hele banken, ofte hele 6—7 mil fra land, dels med juks, dels med line, dog mest med det første, lod det til. Man var enig om, at det var beklageligt, at ikke fler befattede sig med linefiske efter kveite, da der var godt om kveite paa banken.

Der er nu ingen tvil om, at der er skrei ogsaa tidligere paa vinteren; skreifisket om vaaren udtaler jo saa at si saadant bestemt. De fleste føler sig da ogsaa sikker paa det; men det er urent farvand, som har skræmt. Det ser dog ud til, at ialfald et eller flere dampskibe vil gjøre forsøg der til kommende vinter, og gaar det godt, kommer nok flere efter. Staten vil visselig ogsaa gjøre sit for at faa banken undersøgt.

Jeg tog mig ihøst en tur didud for at se lidt paa havneforholdene, væsentlig for at kunne være lokalkjendt, naar spørgsmaalet blir aktuelt. Jeg var indom alle mulige steder, hvor der kunde være tale om kutter- eller dampskibshavne, og hvortil der samtidig var nogenlunde grei indseiling.

Med hensyn til indseiling, da var jeg straks paa det rene med, at der kun kunde være tale om to løb, nemlig Vengsødybet og Ersfjorddybet, hvis man da ikke vilde søge ind Malangen; men det vilde vist bli for langt afveien. Der er selvfølgelig mange smaaløb; men her gjælder

det om at ha løb, som kan være brugbare selv i temmelig stygt veir, De nævnte løb er jo ikke synderlig brede; men med gode mèd, tror jeg, de om dagen vil vise sig ganske bra; om natten maatte der selvfølgelig fyrbelysning til. Jeg skal lidt nærmere forsøge at fastslaa det essentielle ved disse løb.

Som nævnt ligger der udenfor Kvaløen — og for den sags skyld ogsaa længere nordover — en masse øer, holmer, skjær og baaer. Af disse ligger de store øer nærmest land og udenfor disse, i et belte paa over en mil de tusener holmer og skjær og de utallige baaer. Inde mellem de store øer langs Kvaløen er farvandet forholdsvis rent, ja mange steder ganske rent, og er man først kommen herind, saa er det ikke saa vanskelig at greie sig, naar man er kjendt, og der er god fyrbelysning.

Det gjælder altsaa, som man forstaar at komme ind gjennem den ydre skjærgaard med alle dens farlige baaer, og dette mente jeg da skulde kunne ske gjennem de to nævnte løb. Med andre ord blir det — man kaste et blik paa kartet — bedst at søge ind til Høia; thi er man først kommen did, saa er man inde i saapas rent farvand, at man under navigable forhold maa siges at være bjerget.

Man vil da kunne styre for en af de havne, som derinde findes brugbare. Saavidt jeg kunde skjønne, er der dog ikke særdeles mange saadanne. Jeg fæsted mig for min del kun ved tre havne, som jeg antog kunde gaa an. Den bedste syntes mig at være Naustbugt paa indsiden af Vengsøen, hvor der utvilsomt er god havn i alt slags veir. Ved indløbet til Katfjorden har man saa „Sandnæshavn“, som visselig ogsaa maa kunne gaa an. En absolut sikker havn har man i Sørfjorden i Katfjorden; men der er saa meget længere indseiling, og saa er der nok ikke altid ganske frit for is. Endelig har man „Sandholmen“ i Ersfjorden, hvor dog fjeldene synes mig at hænge mer end almindelig truende udover.

Jeg har tænkt mig, at man i nordlig vind kunde holde af — fra Høia — til Sandnæshavn, og i sydlig vind til Naustbugt, hvis man syntes, forholdene var slig, at man ikke vilde krydse sig op til sin egentlige station. Blev der fiske, saa vilde der nok ligge kjøbere paa begge disse steder.

Med hensyn til til indløbene fra havet til Høia, da vil det visselig være til stor fordel for seilfartøierne at ha de to løb, idet disse gaar ind fra havet i noget forskjellig retning. Det stod en da frit for at vælge det ene eller det andet efter som vindretningen var, hvorved man tildels vilde undgaa krydsning i selve løbene.

Det siger sig endeligt selv, at det vilde være nødvendigt at faa disse løb best muligt belyst, og jeg har foreløbig tænkt mig, at to fyrlygter, en paa nordsiden og en paa sydsiden af Høia maatte kunne bli hen-

sigtsmæssigt i denne henseende. Man kunde da faa afskjærmet saavel de grunder, som ligger ret ud for Høya, som de der ligger ret nordenfor Vengsødybet og søndenfor Ersfjorddybet, slig at man fik en klar indseilingsvinkel for begge disse løb.

Nu, dette er bare forhaandsbetragtninger, som jeg paa ingen maade mener skal bli tat nøiagtigt tilfølge. Og det vilde selvfølgelig være meget uklogt straks at gaa igang med opstillingen af fyrlygter. Kommer fisket først igang, vil man nok snart ad erfaringens vei forstaa, hvor de bør anbringes, og kravene vil ikke undlade at komme. Jeg har kun villet paapege, at der visselig findes udvei til at løse saavel indseilingssom havnespørgsmaalet, om end denne kyst altid vil komme til at høre blandt dem, hvor man kun i nogenlunde veir kan søge land. Det gjælder derfor for dem, som vil drive dette vinterfiske der, at ha fartøier, hvormed de i tilfælde kan ride af en storm udpaa.

At der i tilfælde af dette fiskeris udvikling ogsaa maa anbringes ledfyre inde under Kvaløen, synes mig ogsaa en nødvendig følge."

Efter hvad jeg nu erfarer holder de fartøier, som iaar har, begyndt fisket paa Malangsgrunden til i „Sommerø". Endvidere ser jeg, at fiskeriinspektør Sørensen betegner denne havn som god. Fra andre kanter hører jeg imidlertid, at kontrollør Iversen paa forsøgsskibet „Havellen" er enig med mig i, at indseilingen til „Høya" med havn i „Sandnæshavn" er den bedste. Om „Sommerø" har jeg i min notisbog noteret: „Indseiling nordenfor Hillesø", d. v. s. nordenfor „Værholmen". Der bør anbringes en lygt paa „Værholmen" og maaske paa Saltholmen", dog først og fremst paa Værholmen. Havn mellem Hillesø og Sommerø (Afløsbugten), hvor god holdebund og 6 à 7 favner vand, ingen farlige grunde. Ellers har man Sommerøs almindelige havn. I indseilingsløbet er der en 6 favnes baae."

Det var for en stor del denne baae i indløbet, som afholdt mig fra at anbefale Sommerø.

Efterat ovenstaaende var skrevet, fik jeg brev fra kapt. Nilsen paa „Havellen". Han er ogsaa enig om at anbefale „Høyaløbet" og „Sandnæshavn", men mener ogsaa, at „Sommerø" vil være god, naar man faar fyr paa „Saltholmen". Hr. Nilsen nævner endel foranstaltninger vedrørende fyr- og merkeanbringelser, men jeg skal paa sagens nuværende standpunkt ikke gaa videre ind herpaa.

Sommerfisket

var meget godt; der var lidt daarlig veir rigtignok, ellers havde det blevet udmerket. For seiefiskets vedkommende maa dog gjøres en undtagelse. Seien gik nemlig ogsaa her i „uaat", antagelig smaasild, saa

den vanskelig kunde fanges med synkenot. Noteres maa det dog, at s/s „Olaf“ af Tromsø en tid fiskede meget godt paa Gjæsboen med synkenot. Til smaabaade brugte den sine dorier, som viste sig meget brugbare. Dette er et fiske som vore dampskibsredere og kapteiner bør have opmerksomheden henvendt paa!

Tilslut vil jeg sige, at ikke alene vinterfisket har sine rige udviklingsmuligheder paa de nævnte havbanker og de nordenfor liggende, men at det samme ogsaa i høi grad kan siges om sommerfisket. Og her maa man huske paa, at et godt sommerfiske er ligesaa vigtigt som et godt vinterfiske, da det gjælder om at have fartøierne i drift hele aaret. At kveite- og seifisket ialfald til sine tider af aaret vil vise sig regningssvarende, naar man faar det indarbeidet og blir kjendt, derom føler jeg mig forvisset.

Bergen, 10de april 1902.

M. Barclay.

Indberetning

fra Norges fiskeriagent i Tyskland, **B. Dundas** til Norges fiskeristyrelse, dateret 23de januar 1902, indeholdende aarsberetning om
Tysklands sild- og fiskehandel i 1901.

I. Sildehandelen 1901.

Tysklands import af salt sild til hovedmarkederne Memel, Königsberg, Danzig, Stettin, Rostock og Hamburg var i 1901 sammenlignet med 1900 og 1899.

Memel.

Indførsel	1901	1900	1899
Norsk vaarsild 11 473 tdr.			
— fedsild 4 014 „	15 487 tdr.	19 075 tdr.	26 253 tdr.
Skotsk og engelsk sild	11 328 „	7 161 „	6 372 „
	26 815 tdr.	26 236 tdr.	32 625 tdr.

Lagerne 1ste januar	1902	1901	1900
Norsk vaarsild	4 828 tdr.	1 611 tdr.	—
— fedsild	326 „	3 032 „	2 303 tdr.
Skotsk og engelsk sild	3 963 „	4 222 „	2 688 „
	9 117 tdr.	8 865 tdr.	4 991 tdr.

Königsberg.

Indførsel	1901	1900	1899
Norsk og svensk sild.....	28 456 tdr.	52 636 tdr.	67 464 tdr.
Skotsk, engelsk og hollandsk	345 163 „	272 844 „	211 580 „
	373 619 tdr.	325 480 tdr.	279 044 tdr.

Lagerne 1ste januar	1902	1901	1900
Fedsild, ny	3 145 tdr.	9 171 tdr.	5 393 tdr.
do. gammel.....	224 „	—	—
Vaarsild og gammel svensk sild.....	1 289 „	1 294 „	—
	4 658 tdr.	10 465 tdr.	5 393 tdr.
Hollandsk sild	91 „	119 „	—
Skotsk og engelsk	104 943 „	107 707 „	66 517 „
	109 692 tdr.	118 291 tdr.	71 490 tdr.

Markedsnoteringer den 1ste januar 1902.

Tilførselen af fedsild til Kønigsberg har i løbet af sæsonen været circa 8 000 tdr., usædvanlig liden imod andre aar, hvilket vel maa tilskrives den ringe fangst, maaske ogsaa det faktum, at man lidt efter lidt har vænnet sig til mere at spise andre sildesorter, som i god kvalitet har stillet sig forholdsvis billigere. Af sidste grund har efterspørgselen efter fedsild været meget liden, saa næsten halvparten var endnu usolgt ved aarets begyndelse. Priserne har holdt sig temmelig uforandret, og noteres der for KKK og KK 30/32 m., for K 30/31 m., for MK 22/24 m., smaafaldende 18/19 m. og for M 14/15 m., crownfulls 33/34 m., crownmatties 24/25 m. og crownspents 25/26 m.

Danzig.

Indførsel	1901	1900	1899
Norsk sild og hollandsk...	160 tdr.	2 300 tdr.	400 tdr.
Skotsk og engelsk	128 220 „	94 663 „	94 058 „
	128 380 tdr.	96 963 tdr.	94 458 tdr.

Lagerne 1ste januar	1902	1901	1900
Norsk og hollandsk.....	1 016 tdr.	1 204 tdr.	295 tdr.
Skotsk og engelsk	35 146 „	37 541 „	30 551 „
	36 162 tdr.	38 745 tdr.	30 646 tdr.

Stettin.

Indførsel	1901	1900	1899
Fedsild, gammel	13 103 tdr.	2 997 tdr.	12 947 tdr.
— ny	34 544 „	48 505 „	49 096 „
Skaaren sild	15 438 „	15 373 „	11 453 „
Vaar- og slosild.....	27 892 „	25 904 „	27 333 „
Norsk sild	90 977 tdr.	92 779 tdr.	100 829 tdr.
Transport	90 977 tdr.	92 779 tdr.	100 829 tdr.

Transport	90 977 tdr.	92 779 tdr.	100 829 tdr.
Skotsk og engelsk	437 772 „	361 714 „	392 984 „
Hollandsk sild	48 356 „	45 632 „	24 035 „
Tysk sild	3 001 „	200 „	—
Svensk sild	366 „	3 447 „	10 507 „
	580 472 tdr.	503 772 tdr.	528 355 tdr.

Lagerne 1ste januar	1902	1901	1900
Gammel fedsild	—	1 990 tdr.	—
Fedsild, ny	9 057 tdr.	14 337 „	18 675 tdr.
Skaaren sild	2 000 „	1 451 „	—
Vaar- og slosild	9 234 „	4 466 „	280 „
Norsk sild	20 291 tdr.	22 244 tdr.	18 955 tdr.
Skotsk og engelsk	40 034 „	55 357 „	60 752 „
Hollandsk sild	8 319 „	4 608 „	1 530 „
Tysk sild	914 „	—	—
Svensk sild	—	116 „	13 „
	69 558 tdr.	82 325 tdr.	81 250 tdr.

Markedsnoteringer 1ste januar 1902.

Beholdningen af fedsild ifjor ved aarets begyndelse bestod hovedsagelig af MK og M, som fandt meget liden paaagtning, og maatte tilslut sælges til meget lave og tabbringende priser. Ved den nye saisons begyndelse havde man ret haabet paa et godt fedsildaar, men saa desværre snart, at man blev skuffet. De første sendelser, som var af god kvalitet blev meget høit betalt optil 44—46 m. for de største mærker, men faldt dog priserne snart ned til samme niveau, som den skotske sild for siden at holde sig nogenlunde stabil. Der kan noteres for KKK, KK 33—34 m., K 30—32 m., MK 20—25 m. og M 12—15 m.

Med vaarsilden har det gaaet smaat, ja man kan næsten sige, den har været uden omsætning lige til den sidste tid, da priserne for skotsk sild er gaaet noget op. For skotskbehandlet vaarsild betales nu 13—14 m., crownmatfults betinger 34—35 m., crownmatties og spents 24—26 m., yarmouth fulls 31—32 m. og matties 26—28 m.

Rostock.

Indførsel	1901	1900	1899
Alle sorter ca.	20 000 tdr.	20 000 tdr.	19 000 tdr.

Lagerne 1ste januar	1902	1901	1900
	2 500 tdr.	3 000 tdr.	2 500 tdr.

Hamburg.

Indførsel	1901	1900	1899
Gammel norsk sild	19 993 tdr.	17 391 tdr.	21 666 tdr.
Ny „ „	21 279 „	31 786 „	30 329 „
Norsk[1])	41 272 tdr.	49 177 tdr.	51 995 tdr.
Svensk sild	975 „	589 „	2 072 „
Hollandsk gammel	1 947 „	3 729 „	4 138 „
— ny	30 880 „	27 171 „	19 863 „
Tysk sild	33 711 „	20 651 „	14 851 „
Skotsk sild gammel	40 166 „	13 035 „	2 134 „
— „ ny	164 783 „	164 782 „	150 835 „
	313 734 tdr.	279 134 tdr.	245 888 tdr.

Lagerne 1ste januar	1902	1901	1900
Slosild	770 tdr.	840 tdr.	550 tdr.
Fedsild	29 „	1 247 „	606 „
Skaaren sild	501 „	978 „	1 889 „
Vaarsild	602 „	1 790 „	—
Brisling	55 „	60 „	89 „
Norsk	1 957 tdr.	4 915 tdr.	3 135 tdr.
Skotsk og engelsk sild	4 604 „	4 320 „	9 932 „
Hollandsk sild	896 „	426 „	969 „
Tysk sild	944 „	440 „	507 „
	8 401 tdr.	10 101 tdr.	14 542 tdr.

Markedsnoteringer 1ste januar 1902.

	1902	1901	1900
Crownfulls	36—36 m.	25—35½ m.	45 m.
Fulls	30—32 „	28—34 „	25—33 „
Matties	22—24 „	—	—
Hollænder prima	28—29 „	28—30 „	23—25 „
Tysk superior	—	43 „	50 „
„ prima	34½ „	33 „	42—46 „
„ ihlen	28½ „	28 „	42—44 „
Norsk slosild	32—33 „	25—26 „	40—41 „
KKK & KK	32—34 „	27—28 „	44—45 „
K	29—31 „	25—26 „	38—40 „
MK	18—20 „	19—20 „	30—35 „
Skaaren sild	16—30 „	16—32 „	20—40 „
Brisling	15—20 „	20—22 „	16—18 „

[1]) Heri ogsaa indbefattet importen af skaaren sild.

Den samlede import.

	1901		1900		1899	
Memel	26 815	tdr.	26 236	tdr.	35 549	tdr.
Kønigsberg	373 619	„	325 480	„	279 044	„
Danzig	128 220	„	96 963	„	94 458	„
Stettin	580 472	„	503 772	„	528 355	„
Rostock	20 000	„	20 000	„	19 000	„
Hamburg	313 734	„	279 134	„	245 708	„
Total	1 442 860	tdr.	1 251 585	tdr.	1 202 114	tdr.

Det samlede lager den 1ste januar.

	1602		1901		1900	
Memel	9 117	tdr.	8 865	tdr.	4 991	tdr.
Königsberg	109 692	„	118 291	„	71 910	„
Danzig	36 162	„	38 745	„	30 646	„
Stettin	69 558	„	82 325	„	81 250	„
Rostock	2 500	„	3 000	„	2 500	„
Hamburg	8 346	„	10 040	„	14 560	tdr.
Total	235 375	tdr.	261 266	tdr.	205 857	tdr.

Aaret 1901 begyndte med noksaa smaa beholdninger og temmelig regulære priser, men dog blev foraarsforretningen ikke, som man kunde have ventet, dertil bidrog forskjellige faktorer, som man ikke før havde beregnet. For det første var det den store og uventede fangst paa Englands vestkyst tilligemed de tilbageholdte beholdninger i Skotland, som paa foraaret bragte en tilførsel af ca. 12 000 tdr. Rigtignok var denne fangst i 1900 ogsaa omtrent af samme størrelse, men har intet havt at sige før om aarene. Hvad der end mere influerede paa forretningen var den rigelige tilførsel af iset sild fra Skotland saavelsom fra Norge, som indføres ganske toldfrit og benyttes af conservefabrikkerne baade her og i indlandet, og formindsker ikke saa lidet consumen af saltet sild især af de billigere sorter. Forrige aars første 4 maaneder bragte ogsaa 60 000 colli iset sild, men iaar til samme tid sogar 90 000 colli. For hele aaret var tilførselen af iset sild 267 000 colli imod 230 401 forrige aar og 142 318 i 1899.

Grundet det mislykkede fedsildfiske i Norge sidste aar har skotsk, hollandsk og tysk sild, som alle har havt rigelig fangst, fundet en god consum, især da priserne for disse sorter var nogenlunde moderate, og viser det sig igjen, at consumen kun afhænger af priserne, til rimelige priser kan saa at sige ethvert kvantum omsættes. Det er beklageligt,

at fedsildfisket aar efter andet slaar saa feil, thi den har sit gode marked, og giver i gode aar et godt og billigt næringsmiddel og bringer Norge mange penge. Siden 1897 har den hverken hvad kvalitet eller kvantitet angaar tilfredsstillet. En speciel fordel heraf har den tyske sild, thi tysk matties saavelsom ihlen er bleven en gjerne seet erstatning for fedsilden, og grundet den reelle behandling, de gode tætte tønder, har det faldt let at indarbeide den tyske sild paa ellers norsk sild spisende markeder. Desværre viser der sig endnu paa faa undtagelser nær alt for liden reellitet i behandlingen af den norske sild. Sidste gjælder ogsaa for skjæresildens vedkommende, idet der ankommer partier, som tildels er skaaret og pakket for fersk, idet silden ikke har været spege, og er den da let udsat for at bedærves. Consumen af denne artikkel har aftaget, ogsaa som følge af fersksildimporten, idet de conserver, som fabrikeres af fersk sild, almindelig stiller sig billigere end de af skaaren sild.

Storsilden vilde iaar med den gode kvalitet have fundet stor afsætning, dersom fisket ikke var blevet hindret af det daarlige veir, saa priserne var bleven mere moderate, thi med de høie priser 34 til 38 mark bliver detailprisen saa høi, at det ikke kan ansees som næringsmiddel for almindelige folk, men kommer i høide med delikatesse, hvilket det jo ikke er.

Vaarsilden har desværre fundet liden paaagtning. Tidligere gik den som erstatning for den dyre skotske sild, men tror jeg, consumenterne har faaet nok af den, og finder den for tør og daarlig, dog vil vel de smaa lagre overalt af anden sild nu hjælpe paa afsætningen. Sild lader til at blive knap fremgjennem vaaren, dersom ikke fangsten af vintersild bliver saa rigelig som de par sidste aar, saa at den bliver saltet. Her viser sig allerede betydelig stigning for alle sorter saltet sild, og har der foregaaet en livlig omsætning over nytaar.

II. Tørfiskhandelen i 1901.

Af tørfisk (rundfisk etc.) var lagret fra 1900 vistnok ikke meget betydeligt hverken i Norge eller her, men ikke destomindre tabtes der dog noksaa meget paa disse dyrt indkjøbte beholdninger. Det stadfæstede sig sogar i høiere grad end befrygtet, at consumen baade i Italien og Tyskland med disse høie priser gik tilbage ja tildels næsten stagnerede, og det var kun til sterkt reducerede priser, at lagrene kunde realiseres. Ikke destomindre blev atter prisen for raaproduktet i Lofoten anlagt temmelig høi for igjen at gaa noget ned ved det rigelige sene fiske i Senjen, men finmarksfisket var jo smaat, og priserne der rigelig høie igjen.

Da producenterne foregaaende aar havde solgt itide, led disse ikke nævneværdigt under det store conjunkturfald om vinteren og foraaret,

og med de gode forrige aars priser for øiet blev der hængt et forholdsvis betydeligt parti rundfisk og smaasorter. Man forlangte saavel i Finmarken som Lofoten ret høie priser, som tildels indrømmedes, men da søgningen paa markederne var temmelig indskrænket, maatte man stadig reducere sine fordringer, saa meget mere som Hamburg viste liden kjøbelyst og kun kjøbte fra haanden til munden. Da man særlig i Finmarken tildels holdt stivt paa sine fordringer, stiller forholdet sig ved aarets slutning saaledes, at medens Hamburg og vistnok ogsaa Bergen har meget smaa beholdninger, saa findes der vistnok et ikke ubetragteligt kvantum usolgt i Finmarken.

Forretningen i tørret sei, som er forholdsvis ny for Hamburg, har udviklet sig i ganske betydelig grad i de senere aar og bragte denne fiskesort op i værd i de nordre distrikter.

Fiskens kvalitet saavel fra Lofoten som fra Finmarken var gjennemgaaende god, og syntes man at ville rette sig mere og mere efter kjøbernes fordringer med hensyn til sorteringerne.

III. Handelen med fersk fisk i 1901.

Samtidig som det tyske jernbanestyre indrømmer forsendelsen af fersk fisk meget vidtgaaende lettelser, har det tyske fiskeri udviklet sig meget hurtigt, og hvad der er vigtigt for os, consumen af snart sagt alle ferskfisksorter er steget utroligt, og nydelsen af fersk fisk har vundet indpas over hele Tyskland. Medens det tidligere afseet fra laks, hummer etc. sjelden lønnede sig at sende hid andet end hyse, saa omfatter nu kjøbelysten alle fiskesorter som torsk, flyndre, kveite ja ligenedtil de her tidligere ukjendte fiskesorter sei og brosme.

IV. Tranhandelen i 1901.

Hamburgs tranimport 1901.

Fra Norge	16 023	fade	
„ Storbritanien	7 779	„	
„ Amerika	4 567	„	
„ Spanien	5 405	„	
„ Danmark	1 559	„	
„ Sverige	74	„	
„ diverse Lande	1 827	„	
	37 234	fade =	63 297 tdr.
„ Norge			9 974 „
„ Japan	141 450	kasser	47 150 „
			120 421 tdr.

imod 123 684 tdr. i 1900 og 112 013 tdr. i 1899.

Heraf var:

Bruntran	6 000	tdr.	imod	6 500	tdr.	i	1900
Blank og br.bl..	106 721	„	—	108 184	„	-	„
Raa medicintran	3 500	„	—	4 000	„	-	„
Damptran	4 200	„	—	5 000	„	-	„
	120 421	tdr.	imod	123 684	tdr.	i	1900

Lagerne 1ste januar.

	1902		1901	
Bruntran	2 100	tdr.	3 650	tdr.
Blank og br.bl.....	9 150	„	10 600	„
Raa medicin	900	„	1 000	„
Damptran	660	„	860	„
	12 810	tdr.	16 110	tdr.

Produktionen af damptran var ogsaa forgangne aar temmelig stor paa bekostning af de andre transorter, som derfor blev knap og viste hele aaret en stigende tendens. Damptran steg i begyndelsen af aaret indtil marts med ca. 6 mark, men begyndte da at falde, saa prisen igjen kom paa det gamle niveau og holdt sig lav lige til december, da der pludselig viste sig efterspørgsel, samtidig som lagerne viste sig mindre end antaget, saa man sogar fra Bergen kjøbte damptran her, og gik prisen op ca 8 mark pr. tønde. Lagerne var ved nytaar smaa i alle sorter tran og priserne stigende.

Beretning

for forsøgsstationen og fiskeriskolen i Bergen i aaret 1901.

(Afgiven af bestyreren hr. Henrik Bull).

Forsøgsstationen.

Om barkning af garn.

Da barkning af garn for hver dag, som gaar, blir af større og større interesse for vort fiskeri, besluttedes disse spøgsmaal optagne til undersøgelse. Det gjælder om at finde en preserveringsmaade, som tillader at benytte garnene i længere tid, uden at de i denne maa tages i land til tørring eller til fornyet barkning. De hertillands mest brugte fremgangsmaader har ikke vist sig tilstrækkelig, naar undtages tjæring af allerede med garvestof barkede garn; men tjæringen medfører den ulempe at garnene bliver meget tunge og dertil lidt efter lidt stive og uhaandterlige. Af de i andre lande mest skattede maader fortjener først og fremst hollændernes at nævnes, der bestaar i barkning med catechu og paafølgende behandling med linolje; efter linoljebehandlingen spredes garnene straks ud over dynerne, hvor linolien oksyderes og tørres under luftens og solens indvirkning. Herved opstaar megen varme; men den skadelige virkning heraf undgaaes som sagt ved, at garnene straks spredes udover. Her i landet har man, mig bekjendt, kun en gang — i en notfabrik — gjort større forsøg med linoljebehandling af garn; men enkelte af garnene brændte op med lue, da man efter linoljebehandlingen og en kort stunds henliggen i dynge skulde hænge dem op til tørring; man har ikke vovet forsøget op igjen og behandlingen maa vel ansees som altfor farlig, hvor man ikke har specielt dertil egnede lokaliteter. I England og Skotland barker man mest med catechu, vel ogsaa med egebark; men behandlingen maa jevnlig gjentages under brugen, forat garnene ikke skal bedærves og svarer altsaa ikke til vore fordringer til

en effektiv barkningsmaade. I Danmark har man anbefalet meget at tjære garnene med en blanding af 2 til 3 dele stenkulstjære og 1 del carbolineum. Det er visselig en fordel at anvende denne blanding fremfor stenkulstjære alene, idet garnene hverken blir saa tunge eller fuldt saa stive som med stenkulstjære alene; men garnene blir sorte, og mange fiskere formener, jo at man fisker daarlig med saadanne garn — forresten et meget omtvistet spørgsmaal. Som man ser, kjender man for tiden ikke til nogen virkelig brugbar methode.

Et meget fortjenstfuldt arbeide over barkning af garn blev, paa foranledning af Trondhjems fiskeriselskab, udført af dr. Thv. Lindeman, et arbeide, der, da det kun blev trykt i selskabets aarsberetning, vistnok er mindre kjendt, end det fortjener.

Det indeholder en systematisk undersøgelse af forskjellige hovedsagelig hertillands brugelige præpareringsmaader for garn, saavel hamp som bomuld. Idet man forøvrigt henviser til den i aarsberetningen for 1896—1897 for Trondhjems fiskeriselskab indtagne artikel skal her kun resumeres de af hr. Lindeman vundne hovedresultater „at:

Catechugarvning som under III[1]) opgivet er den bedste konserveringsmethode.

Raa linolje, tilsat denne, ingen nævneværdig indflydelse udøver paa disse garn, gjør dem kun stivere.

Raa linolie alene er ganske bra, men gjør garnene stive.

Trætjære konserverer meget godt, men ogsaa her blir garnene stive.

Blaasten (kobbervitriol) er et udmerket middel for hamp, ved ufarvede garn alene, ved brune sammen med birkebark. For bomuld mindre at anbefale.

Birkebark, kold og kogt, grankongleksetrakt eller quebrachoekstrakt synes omtrent at staa ved siden af hinanden, de kan praktisk talt vel ansees at være lige gode konserveringsmidler, det hele vil her kun blive et omkostningsspørgsmaal."

Efter dette skulde catechu med beits være det bedste konserveringsmiddel.

Af konserveringsmidler anvendtes: Catechu (ekstrakt), egebark, birkebark, granbark, quebracho (ekstrakt) og quercitron (ekstrakt), dels

---

[1]) Til $7^1/_2$ kg. garn tages $1—1^1/_4$ kilo catechu, som er kogt til opløsning, der tilsættes 60 gr. kobbervitriol. Garnet nedlægges i badet, medens det er varmt (60 °) og ligger natten over. Dagen derpaa lader man garnet rende godt af, og det bringes saa i et varmt bad (80 °), hvori er opløst 80 gr. chromsurt kali.

alene, dels i forbindelse med kobbervitriol og chromsurt kali, samt stenkulstjære og trætjære.

De ovenomtalte garvestoffe blev analyseret med hensyn til gehalt af garvestof og opløselige ikke-garvestoffe:

	Garvestof.	Opløseligt ikke-garvestof.
Catechuekstrakt	27.10	25.18
Egebark	8.28	9.72
Birkebark	9.2	11.42
Granbark	13.16	15.69
Quereicitronextrakt	43.48	37.44

Forsøgene gjordes med saavel bomuld- som hampetraad; den førstnævnte bar merket W & C no. $^{40}/_{9}$, den sidste, af fransk tilvirkning, $^{5}/_{3}$. For at faa en greiere oversigt, skal den efterfølgende beskrivelse af undersøgelsen deles i følgende afsnit:

A. Forsøg med bomuldsgarn.
   1) Garnenes præpareringsmaade.
   2) Sammenlignende bedømmelse af de præparerede garn.

B. Forsøg med hampegarn.
   1) Garnenes præpareringsmaade.
   2) Sammenlignende bedømmelse af de præparerede garn.

A. Forsøg med bomuldsgarn.

1) *Garnenes præpareringsmaade.*

Ved ekstrakter (catechu, quercitron og quebracho) anvendtes til 1 kilo garn 150 gr. ekstrakt, der opløstes ved kogning med 3,5 liter vand. Den ca. 90 ° varme garvestofopløsning heldtes over garnet, hvorpaa dette gientagende trykkedes noget sammen, forat garnet kunde blive helt gjennemfugtet; en let flad gjenstand lagdes over garnet, saa dette under hele barkningsprocessen var fuldstændig dækket af vædsken. Derefter blev barkningskarret dækket med et laag og omgivet paa alle sider af et varmeisolationsmiddel, saaat karret kun kunde afkjøle meget langsomt. Naar karret var fuldstændig afkjølet — efter 24 eller 48 timers forløb —, blev garnene udtaget, centrifugeret og ophængt til tørring. Før og efter barkningen blev garnene veiet. Vægtforøgelsen angav da mængden af optaget garvestof.

Ved barksorterne (egebark, birkebark, granbark) blev 250 gr. af disse (knust) først kogt i 1½ time med ca. 1½ liter vand, vædsken bedst

mulig skilt fra bundfaldet og dette atter kogt 1½ time med 1½ liter vand; de forenede udtræk dampedes derpaa ind til ca. 1 liter. Denne barklud heldtes saa varm over garnene (ca. 200 gr.), som forøvrigt behandledes som ovenfor ved ekstrakterne angivet.

Som tidligere anført fandt herr dr. Lindeman som den bedste methode først at barke garnene i et ca. 60 ° varmt catechubad, indeholdende kobbervitriol, og dernæst at behandle garnene i et andet varmt bad, hvori var opløst chromsurt kali. Da catechuextrakten er vanskelig at erholde i god kvalitet, og jeg antog, at ogsaa de andre garvestoffe vilde egne sig for denne behandling med kobbervitriol og chromsurt kali, besluttede jeg at studere forholdet noget nærmere ved anvendelse af quercitronekstrakt, der kan erholdes i meget god kvalitet. Jeg fandt da ved tilsætning af kobbervitriol til en varm opløsning af quercitron, at der fremkommer et bundfald, en forbindelse af kobber med garvestoffet. Enhver farver ved, at det er meget uheldige betingelser at farve i et bad, hvor farvestoffet for en stor del ikke er opløst; det samme maa vistnok ogsaa gjælde for barkningens vedkommende. Det viste sig nu, at man opnaar lettest den tilsigtede virkning, naar man først barker garnene som vanlig i et varmt bad af garvestofudtrækket, og dernæst, efter at vædsken er skilt fra garnet og dette eventuelt tørret, bringes det i et andet, men koldt bad, indeholdende kobbervitriol og chromsurt kali. Det kun quercitronfarvede garn er oprindelig lyserødt; men kommer dette garn i den tynde opløsning af de to salte, saa gaar farven hurtig over til dyb bismarkbrun. Efter to timer er omsætningen forbi; badet er farveløst og indeholder hverken kobber eller chrom. Den opløselige garvesyre er øiensynlig oksyderet af chromsyren og der har dannet sig et i vand uopløseligt legeme, indeholdende bl. a. chrom og kobber. Det viste sig, at hverken chromsurt kali alene, ei heller kobbernitriol alene, formaar at hidføre denne farveforandring; derimod fandtes, at man kan opnaa det samme ved at ombytte kobbersaltet med et mangan eller zinksalt. Som man senere skal se, giver dog kobbersaltet den bedste conservering af garnene. Derefter bestemtes, hvilke mængder af kobbervitriol og chromsurt kali der trænges, idet man som criterium benyttede den opnaaede farveintensitet. Der gjordes ca. 20 saadanne farveforsøg, hvorved konstateredes, at man kan opnaa et godt resultat med mindst mulig kemikalier, idet man til 1 kilo garn anvender 20 gr. kobbervitriol og 15 gr. chromsurt kali opløst i ca. 6 liter koldt vand. I de to timer, garnet henligger i badet, bør man fra tid til anden røre lidt om, saa vædsken kommer jevnt i berøring med garnet. Ovenfor er der stiltiende gaaet ud fra den forudsætning, at man opnaar den bedst mulige conservering af garnene ved den største farveintensitet, en forudsætning, som der dog ikke foreligger noget bevis for. Men et har forsøgene bragt

utvetydigt bevis for, og det er, at garn, først barket med quercitron, catechu, egebark, birkebark eller granbark, ved behandling med de ovenfor angivne mængder af kobbervitriol og chromsurt kali blir overmaade meget mere holdbar end uden denne behandling. I og for sig betyder denne behandling med de to salte en besparelse af garvestof. Bringer man saaledes f. eks. quercitronfarvet garn (efter fuldstændig tørring) i sjøvand eller ferskt vand, saa ser man, at en hel del af garvestoffet opløses; vandet farves rødt. Et tilsvarende forsøg med garn, barket efter ovenanførte opskrift, falder negativt ud: garvestoffet er blevet helt uopløseligt for vand. Heri ligger vel forklaringen for saaledes barkede garns større holdbarhed.

Tjæring af garnene. Ved stenkulstjære anvendtes en blanding af 3 dele tjære og 1 del carbolineum. Garnet dyppedes i blandingen, idet man sørgede for, at garnet blev jevnt gjennemfugtet af blandingen; derpaa blev garnet skarpt centrifugeret, hvorved det blev noksaa jevnt tørt; garnets vægtforøgelse var straks efter centrifugeringen 115 respektive 130 %, og efter en uges tørring 94 respektive 103 %. Man kan indvende mod centrifugeringen, at den kræver et noksaa kostbart apparat, som kun kan anskaffes af fabrikkerne; sandt nok; men man fandt dog at maatte anvende det, da den garnet vedhængende vædske blir saa meget bedre og jevnere fjernet; arbeider man med en vandig vædske, som ved barkelud, har jo dette meget lidet at sige, hvorimod det ved tjære er af større vigtighed. I praksis trækker man noten gjennem den opvarmede tjære og derefter gjennem den saakaldte tjæresaks, et tanglignende apparat, hvor den overflødige tjære presses ud. Da man meddeler mig, at bomuldsgarnene paa denne maade kun tiltager 50 % i vægt (hampegarnene 33 %), skulde tjæresaksen altsaa være bedre end centrifugen for dette øiemed. For conserveringens skyld er det selvfølgelig godt at der blir meget tjære tilbage paa garnet, men den megen tjære gjør jo garnene tunge og med tiden meget stive i tør tilstand.

Ved anvendelse af trætjære blev garnene godt udvrid; efter længere tids tørring var vægtforøgelsen ca. 114 %.

Foruden med de ovenfor angivne konserveringsmidler forsøgtes ogsaa garnenes impregnering med kobberharpikssæbe respektive med zinkharpikssæbe. Fremgangsmaaden var følgende: 137 gr. garn bragtes i en varm opløsning af harpikssæbe, erholdt ved kogning af 27,5 gr. harpiks med en opløsning af 2,5 gr. natron i en halv liter vand. Efter nogle minuter blev garnet udtaget og centrifugeret; vægtforøgelse 85 gr. Derpaa blev garnet neddyppet i et koldt bad af 2 gr. kobbervitriol i $^1/_2$ liter vand; efter en stunds forløb blev garnet udtaget, vasket godt med vand, udvrid og tørret; vægtforøgelsen var 5 %.

Paa lignende maade gjordes en stærkere præparering, idet der i ovenanførte opskrift toges den dobbelte mængde harpix, natron og kobbervitriol; vægtforøgelsen var dog kun 5,8 %.

Paa samme maade gjordes en præparering med en blandet kobber- og zinksæbe, idet der til det sidste bad anvendtes 2 gr. kobbervitriol og 2 gr. zinkvitriol paa en halv liter vand.

2. *Sammenlignende bedømmelse af de præparerede garn.*

Hovedsagen ved den sammenlignende bedømmelse af de præparerede garn maa jo selvsagt være at se, hvor holdbare garnene er, naar de ligger længere tid i søvand; holdbarheden bestemtes ved bristningsforsøg, ved hvilke den vægt bestemtes, der udkrævedes for at faa traaden til at briste; den længde, der anvendtes til hvert bristningsforsøg, var 2 fod engelsk; apparatet angav vægten i engelske pund. Samtidig angav apparatet den forlængelse, traaden var underkastet, idet bristningen skede. Ved den sammenlignende bedømmelse maa man fremdeles søge at bringe rede paa indflydelsen af saadanne opbevaringsmaader og betingelser, som garnene under brugen jevnlig kan være underkastede; af den grund undersøgtes indflydelsen af sollyset i to ugers tid, af at de henligger i dynge i længere tid, og fremdeles af at de henligger fugtig i dynge sammen med sildeslo og silderisp, ligeledes i længere tid; da der i begge disse tilfælder maa forventes at indtræde forraadnelse og saaledes, ved større mængder not, tillige en ikke ubetydelig temperaturstigning udover luftens, hvilken stigning igjen kunde betinge en kraftigere forraadnelse, blev disse opbevaringsforsøg foretaget paa forsøgsstationens loft, hvor der paa grund af solen — det var fuld sommer — herskede en meget høi temperatur. Jeg tror derfor, at de ved disse forsøg anvendte betingelser er mindst lige saa ugunstige for garnene, som de, der kan indtræde ombord paa et fiskefartøi. De garnprøver, der blev underkastet prøven med fugtig opbevaring (med og uden sildeslo), blev først i et døgns tid lagt i sjøvand, for at de opløselige stoffe kunde fjernes, før prøven blev foretaget. Det fra prøverne fordampede vand blev jevnlig erstattet. At der indtraadte forraadnelse var tydelig nok at se. Efter denne opbevaring blev garnene omhyggelig vasket og tørret og saa underkastet bristningsforsøg.

Af andre momenter, som fremdeles blev taget i betragtning ved garnenes bedømmelse, kan nævnes bestemmelse af vægten af samme længde garn — 10 meter —, samt af hvormeget vand garnene kan suge op, naar de dyppes ned i vand. Man vil heraf kunne slutte sig til, hvormeget en tør og en vaad garnlænke veier — forhold, der antages at kunne have betydning i praksis.

Med hensyn til alle bristningsforsøg skal anføres at der af disse

for hver prøve altid blev udført 10, idet det viste sig, at dette antal var stort nok til, at man kunde faa et paalideligt gjennemsnitsresultat. De prøver, der skulde udsættes for sjøvandets indvirkning, blev fæstet til smaa trærammer og fem saadanne igjen fæstet til en stor ramme; hver liden ramme indeholdt saaledes hele rækken af prøver fra alle forsøg. Den store ramme nedsattes i et stort kar paa den biologiske station i Bergen, der stadig tilførtes de fra de egentlige akvarier bortflydende vand; som følge deraf maatte dette vand ansees for noksaa urent, hvorfor man burde vente, at garnene vilde blive noksaa sterkt angrebne, sterkere end om de havde været hængt ud i Byfjorden; jeg havde oprindelig til hensigt at gjøre det sidste, men undlod det af frygt for at dele skjæbne med hr. LINDEMAN, hvis første prøver kom bort, medens de hang ude i fjorden „foraarsaget ved brutalitet af en forbigaaende baad". At vandet var noksaa urent saaes bedst deraf, at der allerede efter 8 à 14 dages forløb havde afsat sig et tykt lag af slam paa prøverne; af den grund blev prøverne hver 14de dag vasket af med vand. Faktisk at eftervise, at det benyttede sjøvand maatte have en eksceptionel sterk destruerende indflydelse, er ugjørlig. Senere hen er forskjellen paavist, idet samme garn barket paa samme maade har været udsat i rent sjøvand i 4 maaneder uden at tabe i styrke; man kan f.e ks. ikke drage nogen nøiagtig slutning ved sammenligning med hr. LINDEMANS forsøg, da han anvendte tykkere traad end her blev gjort. Men naar forskjellen er saa stor, som den er, kan en sammenligning dog være paa sin plads. Jeg tager til sammenligning hr. LINDEMANS forsøg XI., kogning med birkebark og vor tilsvarende præparering med birkebark (no. 5):

Brudbelastningen var ved

	oprindelig,	efter 3 maaneder,	efter 5 uger,	efter 7 uger
hr. LINDEMANS	7.8 kg.	3.6 kg.		
forsøgsstationens	1.95 —		0.39	0

Ved den første var altsaa efter 3 maaneders uafbrudt henliggen i sjøvand endnu 46 %, ved den sidste efter kun 5 ugers indvirkning kun 20 % og efter 7 uger 0 % af den oprindelige styrke tilstede. Jeg mener derfor at have ret til at sige, at de omstændigheder, under hvilke sjøvandet har indvirket paa prøverne, har været særlig gunstig for ødelæggelsen af samme, og at tidslængden ikke umiddelbart kan sammenlignes med, hvad garn ellers kan udholde i rent sjøvand. Brudbelastning af prøverne blev foretaget: før udsætningen i sjøvand, efter 1 uge, efter 5 uger, efter 7 uger, efter 9 og efter 11 ugers henliggen i sjøvand.

Tilsidst skal omtales, at der ogsaa foretoges beregning af bristningslængden, hvormed forstaaes den længde af traaden, udtrykt i kilometer, der er nødvendig, for at traaden, frit ophængt efter dens ene

ende, skal briste ved sin egen vægt. Dens størrelse faar man af følgende proportion:

$$1 \text{ (meter)} : p = X : P,$$

i hvilken ligning p angiver vægten af 1 m. traad udtrykt i gram og P er brudbelastningen udtrykt i kilogram.

Efter denne ligning faar man bristningslængden X direkte udtrykt i kilometer.

Efter disse mere almindelige betragtninger skal de enkelte forsøg omtales nærmere. Disses resultater er tabellarisk udført, hvorfor henvises til samme. Forsøgene gik ud paa at faa en sammenligning mellem de enkelte præpareringsmaader, idet man forsøgte at ordne forsøgsbetingelserne saa systematisk, at man af resultaterne kunde trække en slutning paa hver enkelt betingelses indflydelse paa garnets varighed; dette er ogsaa i det store og hele opnaaet, men kun derigjennem, at forsøgene blev udført i to forskjellige rækker; først blev den ene forsøgsrække og, efter at resultaterne af denne delvis forelaa, den anden, der quasi skulde være et supplement til den første. Da betingelserne, under hvilke disse to forsøgsrækker foretoges, i alt og et var lige, kan de enkelte forsøg meget godt sammenlignes med hinanden; begge udgjør i grunden en fortløbende række. I tabellen er de den første række tilhørende forsøg betegnede med merket a, de til den anden med merket b.

Betragter man brudbelastningen af de kun med garvestof præparerede garn, og sammenligner man hermed de først med garvestof og saa med oksydationsblandingen af kobbervitriol og chromsurt kali behandlede garn, saa ser man en slaaende forskjel efter opbevaringen i sjøvand. Kun for quebrachoens vedkommende gaar resultaterne i den modsatte retning, af disse var ogsaa to prøver gaaet tabt; maaske foreligger her en forbytning. For quebrachoens vedkommende er altsaa resultaterne upaalidelig og ufuldstændig; ved alle de øvrige derimod er der en fast regel, at behandlingen med oksydationsblandingen i høi grad forøger garvestoffets beskyttende virkning. Efter 7 uger var de kun med garvestof barkede garn fuldstændig raadden, hvorimod de ogsaa med oksydationsblandingen behandlede endnu efter 11 ugers forløb kun var svækket i mindre grad (catechu og granbark), eller endnu besad omtrent sin fulde styrke (birkebark, egebark og fornemmelig quercitron). Forsøg no. 13, først barkning med quercitron saa, i et andet koldt bad, med kobbervitriol, viser, at det sidste stof alene ikke øger quercitronens modstandsdygtighed. Forsøg no. 14 og 15 (behandling af quercitronfarvet garn med en blanding af chromsurt kali og chlormangan respektive zinkvitriol) viser, at quercitronens modstandskraft er adskillig øget, men dog paa langt nær ikke i saa høi

grad som ved chromsurt kali og kobbervitriol. Alle disse forsøg peger altsaa utvetydig hen paa oksydationsblandingens beskyttende virkning, fortrinsvis ved anvendelse paa quercitronfarvet garn. Ved no. 17 er garnet først farvet to gange med quercitron, derpaa behandlet med oksydationsblandingen. Her viser garnet den største modstandsdygtighed, idet det efter 11 ugers uafbrudt henliggen i sjøvand endnu havde samme styrke, som da det blev lagt ned, men rigtignok noget svagere end efter blot 1 uges opbevaring i sjøvand; det synes nemlig at være en almindelig regel, at de barkede garns styrke i begyndelsen tiltager ved at henligge i sjøvand. Ved at ombytte rækkefølgen i behandlingsmaaden, nemlig først farve med quercitron, saa behandle med oksydationsblandingen og saa atter farve med quercitron, opnaar man ikke saa godt resultat (no. 18), ei heller om man efter disse tre behandlinger lader følge nok en med oksydationsblandingen (no. 19). Til slut skal henvises til no. 16, hvor garnet to gange er farvet med quercitron og hvor resultatet ikke er stort dedre end ved kun en gangs behandling. Ved no. 20, farvning med catechu, saa oksydationsblanding, har man et garn, der udmerker sig ved en jevn styrke, omend denne paa langt nær ikke er saa stor, som ved anvendelsen af quercitron og oksydationsblandingen.

Idet vi gaar over til at betragte de med tjære behandlede produkter ser vi ved no. 21, at en blanding af stenkulstjære og carbolinm beskytter garnet noget, men ujævnt, ved no. 22 derimod, at den samme blanding beskytter quercitronfarvet garn meget godt. Allerbedst blir quercitronfarvet garn beskyttet af trætjære (no. 23). Sammenligner vi nu no. 23 med no. 24 og 25, saa ser vi, at det ingen fordel frembyder først at behandle quercitronfarvet med oxydationsblandingen og saa at tjære det.

Idet vi gaar over til kortelig at betragte de med kobber- respektive zinkharpixsæbe impregnerede prøver, saa ser vi, at garnene oprindelig har vundet meget i styrke, men at de holder sig meget daarlig i sjøen. Denne impregnering har altsaa intet værd.

Méd hensyn til vægten af garnene — angivet som vægten af 10 m. — saa ser man, at de tjærede produkter veier omtrent dobbelt saameget (3.2 gr.) som de utjærede (1.6 gr.); de sidste har indbyrdes omtrent den samme vægt. I vaad tilstand derimod veier de tjærede garn i de fleste tilfælder omtrent lige meget (5.1 gr.) som det utjærede (4.7 gr.), af de sidste veier igjen de med oxydalionsblandingen behandlede garn adskilligt mindre end det blot garvede garn (i gjennemsnit pr. 10 m., 4.44 gr. mod 5.1 gr.). Størst er forskjellen for de garns vedkommende, som viser den største modstandsdygtighed mod sjøvand. Betragter vi vægtene af 10 m. vaadt garn barket med birkebark, egebark, respektive quercitron, saa er disse uden oxydation: 5.32, 4.75 og 4.24, i middel 4.77, og med oxydation: 3.59, 3.68 og 3.7, i middel 3.66; forholdene er alt-

Garnenes barkningsmaade. Behandling. No.

	I	II	III	IV
	Catechu			
	Catechu	Kobbervitriol og Chromkali		
	Granbark			
	Granbark	Kobbervitriol og Chromkali		
	Birkebark			
	Birkebark	Kobbervitriol og Chromkali		
	Egebark			
	Egebark	Kobbervitriol og Chromkali		
	Quebracho			
	Quebracho	Kobbervitriol og Chromkali		
	Quercitron			
	Quercitron	Kobbevitriol		
	Quercitron	Kobbervitriol og Chlormangan		
	Quercitron	Kobbervitriol og Zinkvitriol		
	Quercitron	Quercitron		
	Quercitron	Quercitron	Kobbervitriol og Chromkali	
	Quercitron	Kobbervitriol og Chromkali	Quercitron	
	Quercitron	Kobbervitriol og Chromkali	Quercitron	Kobbervitriol og Chromkali
	Catechu	Kobbervitriol og Chromkali	Catechu	Kobbervitriol og Chromkali
	Stenkulstjære og Carbolineum			
	Quercitron	Stenkulstjære og Carbolineum		
	Quercitron	Trætjære		
	Quercitron	Kobbervitriol og Chromkali	Trætjære	
	Quercitron	Kobbervitriol og Chromkali	Stenkulstjære og Carbolineum	
	Harpiks og Natron	2 gr. Kobbervitriol		
	Harpiks og Natron	4 gr. Kobbervitriol		
	Harpiks og Natron	2gr. Kobbervitriol og 2gr. Zinkvitriol		

Forsøg no.	0	a 1	a 2	a 3	a 4	b 5	b 6	b 7	b 8	b 9	b 10	a 11	a 12	a 13	b 14	b 15	b 16	b 17	b 18	b 19	b 20	a 21	a 22	b 23	b 24	b 25	a 26	a 27	a 28
Til bristning af traaden udkræves vegt i kgr. efter: Præparering i en uge ...	1.95	2.13	2.0	2.02	2.0	2.03	2.19	2.13	2.11	2.15	1.97	1.77	2.00	2.09	2.15	2.16	2.04	2.34	2.15	2.06	1.83	2.09	2.25	1.99	1.99	2.08	2.66	2.20	2.45
Opbavaring i søen	1.98	1.88	2.0	2.04	2.09	2.19	2.17	1.88	2.10	2.19	2.10	2.0	2.07	1.82	2.15	2.10	2.08	2.55	2.19	2.06	1.85	2.16	2.04	2.24	1.95	2.06	2.57	2.50	2.69
— - „ 5 uger	0	0.48	1.88	0.2	1.82	0.39	2.21	0.19	2.15	2.13	0.41	0.42	2.18	0.48	2.08	2.03	0.34	2.48	2.27	2.02	1.90	1.32	2.34	2 37	1.95	2.06	0	0	0
— - „ 7 „	0	0.12	1.7	0	1.97	0	2.20	0	1.71		0	0	2.11	0	1.1	1.34	0.45	2.45	2.36	2.37	1.86	0.94	2.11	2.48	1.9	2.2	0	0	0
— - „ 9 „	0	0	1.87	0	1.79	0	1.67	0	1.97	1.83	0	0	2.15	0	0.46	0.5		2.36	2.15	2.15	1.81	1.04	2.17	2.20	2.0	1.88	0	0	0
— - „ 11 „	0	0	1.58	0	1.42	0	1.97	0	1.95		0	0	2.03	0	0.28	0		2.32	2.06	2.02	1.88	0.44	2.09	2.39	1.99	2.06	0	0	0
solbelyst - 2 „	1.75	1.897	1.77	1.95	2.07	2.15	2.01	2.02	1.95	2.03	2.06	1.84	1.96	1.97	2.04	2.02	1.99	2.11	2.15	2.06	1.88	1.88	2.16	2.16	2.01	2.01	2.43	2.35	2.57
fugtig - 2 „	1.85	2.02	1.84	2.00	1.84	2.59	2.24	2.45	1.99	2.32	2.06	1.98	1.95	2.0	2.15	2.14	2.20	2.19	2.19	2.11	1.95	2.13	2.25	2.22	1.53	1.90	2.25	2.32	2.38
fugtig med sildeslo i 2 „	1.65	2.09	1.88	1.35	2.00	2.24	2.03	2.17	2.17	2.03	2.04	1.79	2.16	1.55	1.97	1.93	2.21	2.37	2.15	2.14	1.69	2.02	2.25	2.26	1.95	1.99	2.49	2.47	2.41
Vegt i gr. af 10 m. tør traad ...	1.44	1.51	1.66	1.58	1.51	1.53	1.61	1.45	1.50	1.65	1.65	1.52	1.58	1.47	1.57	1.57	1.55	1.79	1.65	1.72	1.82	2.70	3.21	3.15	3.5	3.45	1.53	1.61	1.48
— - „ - 10 „ „ — ... efter 11 uger i søen			1.65		1.54		1.62		1.77				1.62		1.42			1.75	1.62	1.64	1.72	2.51	3.0	3.05	3.47	3.95			
— - „ - 10 m. vaad traad ..	4.72	5.77	5.7	5.5	5.02	5.32	3.59	4.75	3.68	5.05	4.95	4.24	3.7	4.95	4.24	4.52	4.9	4.25	4.8	4.19	4.82	5.0	5.45	4.85	5.22	5.00	3.7	3.82	3.16
Traaden optager vegt % vand .	228	282	254	250	232	248	123	228	145	206	203	179	134	237	170	188	216	137	191	144	164	85	70	54	49	45	142	137	114
Bristningslængde oprindelig i km.	13.5	14.1	12.0	12.8	13.1	13.2	13.6	14.7	14	13	11.9	11.7	12.6	14.2	13.6	13.7	13.3	13	13.1	11.9	10	7.8	7.0	6.3	5.7	6.0	17.3	13.6	16.6
— efter 11 ug. i søen			9.6		9.2		12.1		11.0				12.5		2.0			13.2	12.7	12.3	10.9	1.8	7.0	7.9	5.4	5.2			
— af vaad traad i km. efter 11 ug. i søen			2.6		2.8		5.5		5.3				5.5		0.7			5.5	4.3	4.8	3.9	0.9	3.8	4.9	3.8	4.1			
Vegtforøgelse i barkningen i %		6.0	9	7.2	6.9	2.3	2.2	2.3	2.2	9.7		6.4	7.4	5.8	5.4	6	9	15.9	9.8	11.4	15.6	93.9	116	129	125	136	5	6	6

saa omtrent som 5 til 4. Tænker vi os disse forhold anvendt paa den praktiske bedrift, saa vil det sige, at de med oxydationsblandingen behandlede garn er lettere at trække, og at de veier mindst i baaden. To garn i vaad tilstand vilde veie, det ene f. eks. 500 kg., det andet 400 kg.; dertil kommer, at det sidste holder sig meget bedre og at arbeidet vilde rønne mindre paa det, paa grund af dets mindre vægt i vaad tilstand. Et tjæret vaadt garn vilde forholdsvis veie ca. 558 kg. Vægten af 10 m. vaadt garn, farvet to gange med quercitron, saa behandlet med oxydationsblandingen (4.25 gr.) tyder paa, at oxydationsmidlets mængde her har været for ringe.

Som man ser, er ogsaa bristningslængden opført, efter min formening frembyder denne i foreliggende tilfælde ringe eller ingen interesse; thi det kommer jo meget lidet an paa, hvad garnet kan udholde af sin egen vægt i tør tilstand[1]); desværre haves ikke materiale til at udregne bristningslængden for de vaade garn; dertil vilde bl. a. kræves bristningsforsøg udført med de vaade garn; sandsynligheden taler for, at ogsaa disse bestemmelser vilde vidne til gunst for oxydationsmedthoden. Ved videre forsøg agtes disse bestemmelser optagne.

Som resumé af det ved bomuldstraadens konservering vundne erfaringer, skal jeg faa lov at udtale:

Traaden konserveres bedst ved barkning med quercitronekstrat, egebark eller birkebark og efterfølgende behandling i et koldt bad af kobbervitriol og chromsurt kali, de saaledes konserverede garn udmerker sig ved stor holbarhed i sjøvand, ved at de i vaad tilstand veier forholdsvis lidet og ved at garnene ikke er stive.

Traaden konserveres ogsaa meget godt ved først at barkes med quercitron og saa at tørres og tjæres, enten med trækjærre eller med en blanding af stenkulstjære og carbolineum, de saaledes konserverede garn udmerker sig ved stor holbarhed i sjøvand, men deres vægt er stor, saavel i tør som i vaad tilstand, og de blir med tiden noget stive i tør tilstand. Den mørke farve turde maaske gjøre dem uhensigtsmæssige som fiskeredskaber.

B. *Forsøg med hampegarn.*

Disse kan behandles forholdsvis kort, idet de for det første kun omfatter to forsøgsrækker, og idet garnenes præpareringsmaade i et og

[1]) I tabellen findes ogsaa bristningslængden af vaadt garn udregnet, idet man i foranførte ligning indført vægten af det vaade garn og styrken af det tørre do., en en bergning, som dog ikke er fuldt tilstedeligt; men resulstaterne giver dog interessante oplysninger.

alt er analog med de tilsvarende for bomuldsgarnene angivne. Garnene blev præpareret med: catechu, birkebark og quercitron, med og uden efterfølgende behandling med oxydationsblandingen af kobbervitriol og chromsurt kali; fremdeles med kobber og zinkharpiksæbe.

Betragter man styrkeprøverne ved hampetraaden, saa ser man to ting, for det første, at disse ved samme garnprøve falder overmaade ujevn, og at det derfor her knapt er muligt at faa en paalidelig gjennemsnitsværdi af to bristningsforsøg med samme sort traad, og for det andet, at traaden ved sjøvandets indvirkning svækkes paa en anden maade end bomuldstraaden; naar den sidste overhovedet blir svækket, saa gaar dette hurtig for sig saa den snart er helt gjennemraadden, hampetraaden derimod svækkes ganske gradvis, ogsaa der hvor præserveringsmidlet øiensynlig har havt en gavnlig virkning. Ogsaa her ser man at de kun med garvestof behandlede garn svækkes adskillig hurtigere end de ogsaa med blandingen af kobbervitriol og chromsurt kali behandlede. Af de tre garvestoffer synes catechu at være bedst, dernæst quercitron. Kobber-, respektive zink-, harpikssæbene synet at have nogen beskyttende virkning paa hampetraaden, men dog ikke i saa høi grad, at man opmuntres til fornyede forsøg i samme retning.

I almindelighed kan man sige, at traaden aftager i vægt samtidig med og proportionalt med, at den aftager i styrke; traaden tæres øiensynlig bort ved at den henligger i vand, og aftager derved i styrke. Her er ligeledes interessant at se, at de kun med garnstof barkede garn ved neddypning i vand opsuger mere af samme end de, der tillige har været behandlet med oksydationsblandingen; da disse tillige er mest holdbar, viser de ogsaa, efter længere tids henliggen i vand, en betydelig større bristningslængde i vaad tilstand end de kun med garvestof behandlede. Ved no. 6 og 7 er bristningslængden i tør tilstand efter 11 ugers henliggen i sjøvand henholdsvis 4.9 og 5.3, tal der giver en meget feilagtig oplyseing om garnenes respektive styrke, hvorimod denne kommer fuldt tilsyne i bristningslængden for det vaade garn (efter 11 uger i sjøen) , henholdsvis 2.5 og 1.63.

Bristningslængden for det vaade garn viser sig i det hele som den paalideligste maalestok for garnenes godhed og brugbarhed, idet den samtidig giver et udtryk for garnenes absolute styrke som og for den dødvægt, garnene repræsenterer i vaad tilstand.

Som resultat af de med hampetraad anstillede preserveringsforsøg maa msn sige, at disse har været lidet tilfredsstillende.

De almindelige garvestoffer alene har ingen præserverende indflydelse, men derimod i forbindelse med kobbervitriol og chromsurt kali en ganske betydelig beskyttende evne. Emnet er som man ser, slet ikke udtømmende behandlet, hvorfor det skal tages op paanyt.

		Catechu	Catechu	Birkebark	Birkebark	Quersitron	Quercitrnn	Quercitron	Harpiks og natron	Harpiks og natron	Harpiks og natron
			Kobbervitriol og chromkali		Kobbervitriol og chromkali		Kobbervitriol og chromkali	Kobbervitriol	2 gr. kobbervitriol	4 gr. kobbervitriol	2 gr. kobbervitriol og 2 gr. zinkvitriol
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Til bristning af tørr af traaden udkræves vægt i kg. efter: Præparering	14.05	14.52	12.36	8.97	10.46	14.85	12.28	13.53	12.56	11.49	12.83
1 uge i sjøen	14.97	14.71	12.69	11.95	12.48	13.44	12.05	13.15	13.09	13.24	11.86
5 uger „	5.49	5.59	9.43	5.16	6.85	6.04	10.5	4.2	5.66	9.12	7.95
7 „ „	3.77	3.79	8.62	3.9	4.83	2.67	7.37	4:13	2.56	7.33	5.97
9 „ „	1.35	1.94	4.73	1.39	4.43	1.45	7.07	1.99	3.04	3.23	2.59
11 „ „	0.34	0.94	4.43	0.71	1.19	0.46	3.35	2.67	1.2	1.62	2.11
13 „ „	0	0	3.18	0	2.06	0	1.7	0	0	1.14	0
solbelyst i 2 uger	10.05	10.12	10.43	10.92	9.18	9.78	9.63	9.18	8.99	8.91	9.88
fugtig 2 „	10.01	12.32	11.38	13.57	13.03	12.68	10.04	11.61	8.51	9.48	10.53
fugtig med sildeslo i 2 uger	8.65	10.85	8.75	10.49	7.12	12.42	10.8	3.35	4.47	4.86	5.58
Vegt i gr. af 10 m. tør traad	5.92	6.55	6.0	6.52	6.05	6.25	6.64	6.05	6.92	6.69	7.07
„ af 10 m. tør traad efter 11 uger i sjøen	4.65	5.24	6.0	4.97	5.40	4.62	6.82	5.02	5.0	5.5	5.8
„ - 10 - vaad traad (opringelig)	15.52	17.2	12.65	17.82	13.9	16.55	13.59	16.35	11.87	11.84	11.62
Traaden optager vegt $^0/_0$ vand	176	168	111	179	135	170	103	172	78	76	66
Bristningslængde i km. af oprindelig tør traad	25.7	22.8	20.6	14.1	18	24.5	18.1	22.5	19.8	17.0	18.6
— - „ efter 11 uger i sjøen	0.7	1.7	7.3	1.4	2.2	1	4.9	5.3	2.3	2.9	3.6
— af vaad traad efter 11 uger i sjøen	0 22	0.55	3.5	0.4	0.86	0.28	2.5	1.63	1.0	1.4	1.8
Vegtforøgelse ved barkning i $^0/_0$		6.5		4.3	0	8.8	12.7	8.6	8	4.8	5

Analyse af „preservaline“.

Analyse af „preservaline“ et borsyreholdigt præparat, der i Amerika benyttes til at conservere skind og benfri saltet fisk.

Den analyserede prøve var et af fabrtkanten:

The preservaline Mfg. Co., New-York paa Bergensudstillingen udstillet produkt. Saltet viste sig at bestaa af 54.49 % borsyre, 19.09 boraks, 27.1 % kogsalt og 0.7 % gips.

Sammenligning af sildefedtvegtens angivelse og den virkelige fedtgehalt af vaarsild.

Som tidligeae anført, angiver sildefedtvegten for vaarsildens vedkommende et noget for høit resultat — ca. 3 %; da disse muligens kunde variere fra aar til andet blev forholdt undersøgt paanyt.

Der blev gjort 10 forsøg:

Forsøg no.	% tørsubstans.	% fedt.	Sildefedtvegten, angiven %.	Forskjel % fedt.
1.	29.97	12.1	15.2	3.1
2.	27.50	8.85	12.2	3.35
3.	29.62	11.13	13.1	1.97
4.	29.76	12.26	16.2	3.94
5.	27.20	8.70	13.7	5.0
6.	27.78	8.59	12.4	3.81
7.	30.14	10.94	13.5	2.56
8.	29.64	10.53	13.5	2.97
9.	29.59	9.85	11.75	1.94
10.	33.61	14.3	17.2	2.9

Resultatet er altsaa for de 10 analyserede silds vedkommende angiver sildefedtvegten i gjennemsnit 3.15 % fedt formeget, altsaa en meget god overensstemmelse med det tidligere fundne tal.

Sammenligning af den i forrige aarsberetning angivne methode til kvantitativ bestemmelse af glycerin i fedt med Benedikts methode.

Benedikts methode bestaar deri, at fedtet forsæbes med methylalkoholisk kali, at fedtsyren udskilles af sæben og at den vandige moderlud efter sterk overmætning med natronlud oksyderes med kaliumper-

manganat; herved omdannes glycerinet quantiativt til eksalsyre; denne fældes i eddikesur opløsning som calciumoksalat og kalken i dette bestemmes efter glødning acidimetrisk ved titration. (Se Benedikt: Analyse der Fette und Wachsarten. III side 182).

I samme sort torskelevertran gjordes nu forskjellige glycerinbestemmelser efter denne methode; i begyndelsen var resultaterne noksaa variende: 10.42 %, 8.52 % og 10.85 %. Efter nogen mere øvelse i udførelsen blev resultaterne samstemmende: 10.31 og 10.3 %.

Glycerinbestemmelserne i samme tran efter den anden methode (Natrium glycerat methoden) gav følgende resultater: 9.91; 10.06; 10.05; 9.49; 10.06; 10.07; 9.93; 9.98; 9.89 og 9.99 %.

Da tranen maa antages kun at bestaa af triglycerider foruden en minimalmængde fri fedtsyre, og den indeholder 1.1 % uforsæbeligt, kan man af forsæbningstallet 182 beregne, at glycerinmængden ikke kan udgjøre mere end 9.96 %. Man vil nu se, at de efter natriumglyceratmethoden erholdte værdier paa en undtagelse nær stemmer meget godt med den af theorien forlangte; hvorimod man efter Benedikts methode fik en ikke lidet høiere værdi; tager man saa i betragtning, at Benedikts methode er meget omstændelig og tager lang tid, hvorimod natriumglyceratmethoden kun forlanger meget lidet arbeide og kan gjøres færdig i 4—5 timer, saa ligger fordelen ubetinget med den sidstnævnte methode. Men en ting maa man rigtignok tage i betragtning, den nemlig, at ved glyceratmethoden hænder det ikke saa sjelden, at massen efter tilsætningen af æther gelatinerer, og det førinden natriumglyceratet har faaet tid til at sætte sig ordentlig tilbunds; trods mangfoldige forsøg i denne retning har man ikke fundet en effektiv methode til at undgaa det. Ved enkelte traner udebliver phenomenet, ved andre indfinder det sig nu og da.

Af andre forsøg skal kortelig nævnes, at man har gjort bestemmelse af den hastighed, hvormed torskelevertran og hvaltran blir forsæbet af en kold opløsning af alkoholisk kali. Man antog nemlig, at hastigheden kunde være forskjellig for de forskjellige traner og haabede heri at finde et middel til at karakterisere tranerne. Det viste sig imidlertid, at hastigheden var nøiagtig den samme ved de to anvendte traner, hvorfor videre forsøg i denne retning blev opgivet.

Forsøgene udførtes saaledes:

Timer.	Forbrugt cc n/2 saltsyre. Torskelevertran.	Hvaltran.
1/4	7.52	7.52
1/2	6.8	6.66
3/4	6.05	5.88
1	5 41	5.3
1 1/2	4.55	4.5
2	4.0	3.93
2 1/2	3.45	3·45
3	3.3	3.2
3 1/2	2.88	2.88

15 gr. tran opløses i 100 cc æther, tilsattes 100 cc n/2 alkoholisk kali og det hele opspædedes med 90 % alkohol til 250 °. Efter forløb af bestemte tider udtoges 25 cc af vædsken, der titreredes med n/2 saltsyre.

Om fremstilling af fiskeekstrakt.

Ved hermetikfabrikkerne fremkommer der meget fiskeaffald, som hidtil kun er blevet benyttet som guano; i Stavanger sælges det meste til guanofabrikker for en krone tønden; som næringsmiddel betragtet vilde det jo have en betydelig større værdi, hvis man kun kunde overføre det til en som næringsmiddel bekvem form; den nærmest liggende tanke er da at fremstille fiskeekstrakt deraf. Affaldet bestaar af hoved, skind og rygger samt finner, idet indvoldene tages ud ombord og kastes paa sjøen; der blir altid endel kjød tilbage, saavel paa skind som paa ben, og hovederne indeholder som bekjendt ikke saa lidet kjød. Da det her gjaldt at fremstille et næringsmiddel, maatte selvfølgelig udgangsproduktet være aldeles ferskt og derfor kunde man ikke benytte affald fra Stavanger, som gjerne vilde blive etpar dage gammelt, før det kom hid. For at faa klarhed over sagen blev der gjort særskilte forsøg forat se, hvorvidt man ved udkogningen af fiskekjødet bør benytte aabne kogekar, eller om man bør koge under tryk; det viste sig, at produktet blir meget mere mørkfarvet ved kogning under tryk (120 respektive 150 ° C.) end i aabne kar (100 ° C.) ligesom smagen blir uheldig eufluéret. Efter dette blev kogningen ved de følgende forsøg foretaget i aabne kar. Fiskekjødet kogtes med samme vegtmængde vand i en time under stadig omrøren; den kogte masse heltes i en filterpose og posen med indhold pressedes i en skruepresse; den erholdte fiskekraft blev derpaa inddampet, til den indtog en grødagtig consistens. Ved smaa forsøg med op til 500 gr.

fiskekjød kunde denne inddampning meget godt udføres paa vandbad; man erholdt et lysegult produkt af meget behagelig smag; men ved større mængder og især ved anvendelse af seiekjød mørknede produktet synlig under inddampningen paa vandbad, samtidig med at det aftog i velsmag. Ved de større forsøg viste det sig derfor nødvendigt, at foretage inddampningen i vacuum. Her viste der sig imidlertid vanskeligheder, idet vædsken skummer meget sterkt og derfor afdampningen maa ske meget langsomt. Det viste sig imidlertid, at man kan paaskynde denne afdampning betydelig derved, at man slipper fiskekraften gjennem en krane ganske langsomt ind i vacuumsapparatet, efterhvert som den fordamper, saaledes at den vædske, der til enhver tid befinder sig i apparatet, altid er meget concentrent, i hvilken tilstand den skummer meget lidet. Imidlertid er der ogsaa ved denne fremgangsmaade et ubehageligt moment, det nemlig, at endel af ekstrakten skiller sig ud langs karrets vegge i form af en seig, fast masse, hvorimod man meget vel kan passe det saaledes, at hovedmassen i bunden af apparatet kun inddampes til en grødagtig consistens. Giver man vacuumapparatets bund en flad form, og sørger man for, at denne kun modtager varme udenfra — fra et vand eller dampbad, saa faar man hele ekstrakten udskilt i en grødagtig consistens. Gaar man frem paa denne maade, saa har ekstrakten en lysegul farve, har en meget behagelig smag og opløser sig let i varmt vand og smager da som almindelig god fiskekraft; men ekstrakten er ikke lang tid holdbar i luften; efter 10 à 14 dage viste der sig myggel paa ekstraktens overflade. Om man før inddampningen tilsætter fiskekraften passelig salt, saa blir den inddampede ekstrakt derfor kun lidet mere holdbar, og at tilsætte andre antiseptisk virkende konserveringsmidler er der efter min formening ingen adgang til, aldenstund ekstrakten skal anvendes som næringsmiddel. Den eneste udvei, som da staar tilbage, er at tilvirke ekstrakten hermetisk i passende smaa glas, krukker eller blikesker. Men det maa villigt erkjendes, at da har ekstrakten, sammenlignet med f. eks. Liebigs kjødekstrakt, tabt meget af den anvendelighed som netop gjør det nævnte produkt saa høit skattet af husmødrene. For sammenlignings skyld har vi ogsaa fremstillet kjødekstrakt ved en med ovenstaaende analog behandling af oksekjød; vi erholdt 3.6 % ekstrakt; smagen var kraftig og behagelig, men noget limagtig; angivelig erholder Liebigcompagniet 4.5 % ekstrakt af det anvendte kjød; men denne ekstrakt er fri for lim, hvorimod de paa forsøgsstationen fremstillede ekstrakter, saavel af kjød som af fisk, indeholder lim. Hvorledes Liebigkompagniet faar sit produkt fri for lim er ubekjendt, ligesom hele fremgangsmaaden blir omhyggelig hemmeligholdt.

Udbyttet af fiskeekstrakt var meget varierende, fra 6 til $8^1/_2$ %

ved sei, til 11.8 % ved torsk — disse tal erholdtes ved udkogning af hele fisken (skaaret i smaastykker), dog uden indvolde.

Man forsøgte ogsaa — ved sei — om man ved fornyet kogning af den allerede en gang kogte og pressede fisk kunde erholde mere ekstrakt; man erholdt ogsaa 2.4 % deraf; men produktet var daarligt, saavel hvad lugt og smag, som hvad farve angaar.

Hvad nu anvendelsen af fiskeekstrakten angaar, saa kan man vel ikke haabe paa, at den vilde kunne finde almindelig anvendelse ved tilberedning af fiskesuppe og lignende, netop fordi den maatte nedlægges hermetisk, og indholdet af en engang aabnet boks ikke vilde kunne holde sig ubedervet i længere tid; men anderledes vilde forholdet stille sig, om den kunde blive anvendt som almindelig delikatesse; thi det er en delikatesse, og om disse hermetisk nedlagte delikatesser er jo folk vidende, at de maa spises snart, efterat boksen er aabnet. Saadan ekstrakt kan utvilsomt betragtes som et i enhver henseende udmerket næringsmiddel. I lighed med kjødekstrakten indeholder den alle fiskekjødets salte og dens indhold af disse maa derfor ved nydelsen antages at virke gavnligt paa fordøielsen og paa organismen i det hele taget; men medens de fleste er enig om ikke at anse Liebigs kjødekstrakt som noget egentlig næringsmiddel, maa fiskekraften og den deraf fremstillede fiskeekstrakt ansees som saadant, idet den, i modsætning til kjødekstrakten, indeholder rigelige mængder eggehvidestoffe opløst; dette betinges af den store kemiske forskjel, der er mellem kjødets og fiskens eggehvidestoffe; de forholdsvis betydelige mængder af phosphor, der findes i fiskekraften, giver ogsaa denne en særstilling, som maaske kunde give den værdi i diætisk henseende.

Om fiskekekjødets kemi. — Albuminagtigt stof af fisk.

I forrige aar udtoges et tysk patent paa fremstilling af et caseinlignende stof af kjød eller fisk. Anmeldelsen var meget kortfattet og lød paa, at kjød eller fisk, efter at være findelt, koges med en meget fortyndet opløsning af natronlud, hvorved en hel del af kjødet opløses; massen filtreres, og i filtratet udfælds det caseinlignende stof ved forsigtig tilsætning af en syre.

Fremgangsmaaden forsøgtes med fisk, og det viste sig, at den i alt væsentligt var rigtig. Ved nogle orienterende forsøg viste det sig, at den ringeste mængde natronlud, der udkræves for at faa mest mulig kjød opløst, udgjør 1.0 % fast natron. Fremdeles viste det sig at være af stor vigtighed, at fisken blir omhyggeligt findelt; at skrabe fisken er ikke nok; den maa bankes i morter eller i en fiskebanker, som til al-

mindelig fiskemad, kun at man spæder med vand. Paa grund heraf fik man gjennemgaaende bedre resultater ved de store forsøg end ved de mindre, ved hvilke sidste fisken ikke kunde blive saa findelt. Som eksempel paa fremgangsmaaden skal anføres følgende forsøg:

4.9 kgr. seiekjød bankedes i Nullmeyers fiskebanker og tilsattes herunder gradvis ca. 5 liter vand; den erholdte vælling bragtes derpaa over i en træstamp og tilsattes her endnu ca. 5 liter vand samt 123 cc natronlud af ca. 30 % Na O H; massen blev opkogt ved indledning af vanddamp og holdtes paa kog i 10 minuter, i hvilken tid massen blev mere og mere tyndflydende; denne blev derefter filtreret gjennem filterpose, og filtratet tilsattes saltsyre indtil svag sur reaktion og indtil ingen yderligere udfældning fandt sted; hertil forbrugtes 215 cc sterk saltsyre (1.124 spec. vegt med 25 % Hcl.).

Ved syretilsætningen skiller bundfaldet sig osteagtigt ud med hvid eller graalighvid farve; dette blir filtreret, presset og tørret; dette sidste kan enten ske paa aabent vandbad eller i et vacuumapparat paa vandbad; produktet var noksaa mørkfarvet og veiede 682 gr. eller 13.91 % af den anvendte fisk.

Ved et andet forsøg erholdtes paa samme maade 13.2 % udbytte. Det kan bemerkes, at hvis fisken har været godt banket, saa opløser den sig næsten fuldstændig allerede ved svag opvarmning med den angivne mængde natronlud.

Ved et mindre forsøg med 500 gr. skrabet fisk, der derefter var banket noget men ikke tilstrækkelig i en mindre morter, forblev efter opkogningen en uopløst rest, der efter tørring udgjorde 1.36 % af den anvendte fisk. Det af filtratet udskilte osteagtige bundfald blev først svagt udpresset, saa to gange behandlet med sterk alkohol og saa ekstraheret med æther; herved blev alt fedt fjernet fra massen; denne veiede efter omhyggelig tørring 11.5 % af den anvendte fisk, og indeholdt 14.88 % kvælstof = 92.8 % eggehvidestof. Af filtratet fra det osteagtige bundfald erholdtes ved inddampning paa vandbad 33.8 gr. tørringsrest eller 6.76 % af den anvendte mængde fisk. Efter dette kan man sige, at man ved den ovenfor angivne udkogning ved natronlud faar alt eggehvideagtigt stof opløst, og at man ved syretilsætningen faar $^2/_3$ af kjødsubstansen udfældt, hvorimod ca. $^1/_3$ forbliver i opløsning.

Det saaledes fremstillede caseinlignende produkt er efter tørringen en meget haard masse, der kan knuses til et fint smagløst pulver; farven kan variere fra lysegult til graasort; den synes at blive saa meget mørkere, jo fuldstændigere fiskekjødet er blevet opløst ved kogningen; fremdeles synes seien at give det mørkeste produkt. Farven betinges ogsaa af den større og mindre fedtgehalt af produktet. Det tørrede produkt er ubegrænset holdbart. Da fremstillingsmaaden er billig og enkel og

det repræsenterer et høist concentreret næringsmiddel — eggehvide — kunde det maaske faa anvendelse som saadant. Af disse kunstige næringsmidler er der rigtignok i de sidste aar fremstillet saa mange, af hvilke kun nogle enkelte har fundet nogen anvendelse, men saavidt jeg ved, kun som næring for syge og rekonvalescenter. Men nærværende produkt vilde i en meget vigtig henseende udmerke sig fremfor sine konkurrenter, nemlig ved sin prisbillighed; derved vilde produktet blive saa meget mere anvendeligt. I kemiskteknisk henseende er opgaven at anse som fuldstændig løst; tilbage staar den merkantile udnyttelse, som dog antagelig maatte baseres paa undersøgelser fra lægevidenskabeligt hold.

Læreanstalten.

I det forløbne aar blev intet tremaanedligt kursus afholdt fordi der ved anmeldelsesfristens udløb kun havde meldt sig 4 elever. Det enmaanedlige kursus derimod blev afholdt som sædvanlig og heri deltog otte elever.

Beretning

om

de engelske fiskerier, silde- og fiskehandelen, om importen fra Norge m. v.

afgiven ved Norges fiskeriagent i Storbrittanien og Irland **Hans Johnsen.**

Jeg tillader mig herved i lighed med min indberetning af ifjor at indtage udbyttet af de britiske fiskerier, en skildring af sildefiskerierne under Shetland og paa østkysten af England, idet jeg formener, det har sin store interesse for fiskere og andre at holdes à jour med, hvorledes udviklingen foregaar hertillands paa fiskeriernes omraade.

Efter den netop i disse dage udkomne offentlige statistik viser totalværdien for havfiskerierne i Storbrittanien for aaret en værdi af £ 9 446 000 imod £ 9 715 000 i 1900 og £ 9 433 000 i 1899. Af disse tal falder paa

England og Wales	£ 6 848 000
Skotland.....	„ 2 319 000
Irland.....	„ 299 000

Med hensyn til totalfangsten og værdien stiller den sig saaledes:

Aar	Fisk og sild ilandbragt (ikke medtaget skalfisk)		Skalfisk	
	Kvantum	Værdi	Værdi	Total værdi
	Cwts.	£	£	£
1899	14 960 000	8 936 000	497 000	9 433 000
1900	14 671 000	9 242 000	473 000	9 715 000
1901	15 739 000	9 046 000	420 000	9 446 000

Det vil bemerkes, at værdien for de 3 aar ikke har fluktueret meget, naar undtages skalfiske; derimod var der en betydelig forøgelse i vægt. I England og Skotland, men ikke i Irland, var kvantumet det

største, som nogensinde er ilandbragt. For England og Wales udgjør kvantumet af sild og hyse 56 % af hele totalfangsten, hvorimod disse fiskesorter kun representerer 40 % af værdien af fiskerierne. Hyse viser en formindskelse fra 2 487 000 cwt. i 1900 til 2 353 000 cwt., hvorimod værdien er steget fra £ 1 696 000 til £ 1 700 000; paa den anden side er sild steget fra 2 425 000 til 2 453 000 cwt., men værdien er gaaet ned fra £ 934 000 til £ 893 000. Uanseet denne nedgang saa har priserne paa fersk sild, fisket paa kysterne af England og Wales, holdt sig høie, og kan kun forklares paa den maade, at en større del nu afgaar fersk til de kontinentale markeder. Den store tilgang og værdien paa sild i de sydlige dele af England har i løbet af de sidste 2 à 3 aar været forbausende. I de 13 aar fra 1886 til 1898 inklusive har vægten af fangsten ikke naaet 2 millioner cwt. og gjennemsnitsprisen har, undtagen i 1890 og 1891, da der var stor mangel paa sild, kun naaet fra 4/9 à 6/ pr. cwt. I 1898 gik gjennemsnitsprisen, samtidig som fangsten udgjorde $2^1/_4$ mill. cwt., op til 7/2 pr. cwt., en prisstigning, som har holdt sig i de to paafølgende aar, idet 7/8 betaltes i 1900 og 7/3 i 1901, samtidig som fangsten udgjorde $2^1/_2$ mill. cwt. i det sidstnævnte aar.

Hvad betræffer gjennemsnitspriserne paa fersk fisk ilandbragt til engelske og walesske fangstpladse, saa gik værdien for, hvad som benævnes prima fisk op til £ 5 8/ 8 d pr. cwt i 1901 imod £ 5.5.0 aaret før; denne stigning skyldes mindre tilførsel af pighvar, slethvar, tungeflyndre, som hertillands benævnes „prima fisk“. Følgende gjennemsnitspriser kan noteres for aaret:

Tungeflyndre £ 7 6/10 d. Pighvar £ 4 6/9. Torsk 15/3. Hyse 14/5. Kveite £ 1 17/7. Sild 7/3. Makrel 14/4. Flyndre £ 1 2/0 pr. cwt. I aaret 1900 stod priserne for fisk, som væsentlig interesserer den norske eksport, i — for torsk 14/8. Hyse 13/8. Kveite £ 1 13/8. Sild 7/8. Makrel 15/9. Flyndre £ 1 4/2.

I Skotland udgjorde totalfangsten over 1 mill. cwt. mere end i 1900, men kom ikke op til kvantummet i 1898, som var det største nogensinde opnaaet. Forøgelsen gjaldt for al slags fisk og sild og værdien var i næsten alle tilfælder større end i 1900. Sild var en undtagelse, da priserne stod adskillig lavere end foregaaende aar. Da sild udgjør forholdsvis den største andel i de skotske fiskerier, afhænger disse for en større del af totalværdien.

I Skotland ligesom i England og Wales var sildepriserne abnorm høie i 1899 og 1900, nemlig 7/1 pr. cwt. i hvert af disse aar. Gjennemsnitsværdien i 1901 var derimod 4/11 pr. cwt., hvilken værdi var gjældende før 1899. De andre større fiskerier, foruden sild, som indtager en mere fremskudt stilling i de skotske havfiskerier, er hyse og torsk. Af den førstnævnte sort gik fangsten i 1901 op til 831 000 cwt. til en

anslaaet værdi af £ 527 000 mod 761 000 cwt. i 1900 og en værdi af £ 503 000. Hvad den sidstnævnte betræffer saa udgjorde fangsten 446 000 cwt. i 1901 og 434 000 cwt. i 1900; værdien er henholdsvis £ 213 000 og £ 206 000. Saaledes faldt hyse fra en gjennemsnitspris af 13/2 i 1900 til 12/8 i 1901, medens torsk steg fra 9/6 til 9/7 pr. cwt.

De irske fiskerier var uvæsentlig større end i 1900, medens værdien var mindre; resultatet var gjennemgaaende ugunstig. Makrel er det mest værdifulde af fiskerierne, omendskjønt fjoraaret viser det mindste kvantum opfisket paa mange aar. Sildefisket er i tiltagende og vil uden tvivl om nogle aar blive en faktor at regne med.

Opgave

over den landede fisk i Storbrittanien for 1901.

Kvantum og værdi (eksklusive skalfisk)								Total værdi (inklusive skalfisk)			
England og Wales		Skotland		Irland		Total for Storbrittanien		England og Wales	Skotland	Irland	Total Storbrittanien
Cwts.	£	Cwts.	£	Cwts.	£	Cwts.	£	£	£	£	£
8 648 157	6 521 815	6 384 886	2 237 952	705 746	284 735	15 738 789	9 044 502	6 875 121	2 318 997	298 281	9 492 399

Total

import og eksport af fisk i Storbrittanien for 1900—1901.

	1900		1901	
	Kvantum	Værdi	Kvantum	Værdi
	Cwts.	£	Cwts.	£
Netto import:				
Fisk, saltet	980 461	2 199 382	908 010	2 016 960
„ fersk	856 543	738 104	945 057	751 639
Tilsammen	1 837 004	2 937 486	1 853 067	2 768 599
Eksport af britisk og irsk fisk				
Sild	3 081 750	2 337 822	3 757 900	2 376 313
Andre sorter	—	663 030	—	694 556
Tilsammen		3 000 852		3 070 869

Opgave

over værdien af den forbrugte fisk i Storbrittanien for 1901 sammenlignet med 1891.

	1891	1901
	£	£
Fisk, produceret i Storbrittanien	7 001 000	9 466 000
„ importeret fra udlandet	2 274 000	2 769 000
Tilsammen	9 275 000	12 235 000
Herfra gaar:		
eksport af fisk produceret i Storbrittanien	1 711 000	3 071 000
Total værdi af forbruget i Storbrittanien	7 564 000	9 164 000

Opgave

over den landede fisk i London for de sidste syv aar.

Aar	Kvantum			Værdi		
			Total			Total
	Ton	Ton	Ton	£	£	£
1895.....	28 941	23 410	52 351	337 000	344 000	681 000
1896.....	34 616	17 682	52 298	410 000	255 000	665 000
1897.....	41 214	14 747	55 961	557 000	228 000	786 000
1898.....	42 115	13 862	55 977	578 000	198 000	776 000
1899.....	47 588	8 188	55 776	739 000	115 000	854 000
1900.....	35 841	—	35 841	641 000	—	641 000
1901.....	37 718	—	37 718	547 000	—	547 000

Opgave

over fisk ankommet til Billingsgate, London, med jernbane og søværts i de sidste syv aar.

Aar	Pr. jernbane	Søværts	Total
	Ton	Ton	Ton
1895.....	110 820	33 069	143 889
1896.....	134 480	39 212	173 692
1897.....	134 506	44 262	178 768
1898.....	135 693	46 874	182 567
1899.....	129 469	50 514	179 983
1900.....	149 615	38 069	187 684
1901.....	157 072	39 118	196 190

Opgave

over laks ankommet til Londons fiskemarked i aaret 1901.

Maaned	Kasser									Totalsum
	Engelsk	Skotsk	Irsk	Hollandsk	Norsk	Tysk	Fransk	Dansk	Kanadisk	
Januar	—	7	35	27	—	11	37	—	17	134
Februar	44	623	207	5	—	1	13	—	13	906
Mars	103	912	407	95	—	—	—	2	11	1 530
April	152	1 321	580	42	—	—	—	14	39	2 148
Mai	344	2 317	837	31	96	—	—	2	24	3 651
Juni	481	2 422	1 007	22	768	—	—	—	5	4 705
Juli	398	4 972	1 383	1	537	—	—	—	—	7 291
August	111	3 366	56	—	—	—	—	—	43	3 576
September	1	657	2	—	—	—	—	—	3	663
Oktober	7	15	—	—	—	—	—	—	11	33
November	—	28	—	9	—	—	—	—	11	48
December	—	8	—	41	—	8	—	—	13	70
	1 641	16 648	4 514	273	1 401	20	50	18	190	24 755

Det skotske sildefiske.

Den totale sildefangst i 1901 for øst- og vestkysterne, indbefattende Scrabster og Stromness udgjør ialt 1 058 814 cran. Det er kun i seks aar — 1884, 94, 95, 96, 98, 1901 — at den totale fangst har overskredet en million cran, og 1898 er størst af dem alle. Et overblik over fangsten for hver station viser, at Shetland staar som den fornemste med en samlet fangst af 282 517 cran for det tidlige fiske og 147 555 cran for det sidste, hvilket sammenlagt udgjør 430 072 cran.

Denne store fangst satte en masse penge i bevægelse, men for saltere bragte det første fiske tab. Fisket ved Stromness, Orkenøerne og Scrabster var iaar gunstigere end tidligere, og for salternes vedkommende var fortjenesten god indtil den første uge af juli, men paa grund af det gode Shetlandsfiske blev konkurrancen stor og trykkede samme prisen ned, saa den opnaaede fortjeneste i juni blev betydelig reduceret. Stornoway og Barra havde iaar omtrent samme totalfangst som i 1900. Stornowayfisket har i de sidste 2 aar ikke stillet sig fordelagtig for saltere.

Totalfangst i de sidste 5 aar.

1897	716 335	cran
1898	1 216 207	„
1899	768 855	„
1900	796 064	„
1901	1 058 814	„

Shetlandsfisket.

Det tyvende aarhundrede har begyndt meget gunstig for Shetland. Det sidste aar af det forrige aarhundrede saa begyndelsen af en stor udvikling af de vigtigste industrier for øerne, og det er sikkert, at den forøgede fremgang ikke viser noget tegn til at falde bort, tvertimod det modsatte.

Hvad der især tiltrækker sig opmerksomheden er sildefisket, og har dette mest bidraget til øernes fremme. Sidste aars sildefiske slog al tidligere rekord, endskjønt fortjenesten staar lidt tilbage for forrige aars, og blev det drevet i saadan udstrækning som aldrig før.

Ikke for mange aar siden var kun sildefiskerierne paa Skotlands øst- og vestkyst af betydning. Nu derimod maa Shetlandsfisket ogsaa blive medregnet, paa samme tid, som fisket paa Englandskysten i den sidste del af aaret har vist sig at være overordentligt stort. Dette vide omfang af fiskepladsene er en sag, som fortjener den største opmerksomhed fra norske fiskeres og sildesalteres side.

Seilbaadene har tiltaget svært i antal, ligesom damp bruges nu i betydelig udstrækning. Udrustningerne for de forskjellige fartøier falder noget kostbarere end før opdrevet. Heraf kommer det, at, forat baadene kan svare sig, maa de gaa overalt og bliver der ikke længer tale om beliggenhed. Denne kjendsgjerning har endog virket paa saadanne gamle og betydelige centrer som Fraserburgh, Peterhead og Wick. Det er utvivlsomt, at øerne vil blive et stort centrum for fiskerierne for eftertiden.

Forberedelserne til det første fiske i Shetland iaar var store. Enhver fordelagtig plads var optaget, og salternes antal iaar var 141 — en forøgelse af 23 for forrige aar. Baade kom der fra alle fiskepladse paa østkysten, og i det hele var der ialt 1 352 — det største antal, som nogensinde har været i drift ved øerne. Iberegnet de udenlandske var der i juni maaned over 2 000 fartøier af alle slags, som drev sildefiske paa Shetlands kyster. Fisket begyndte godt og fortsatte med uhørt held til det sidste. Endel baade havde svære fangster, og mange vilde sikkert gjort det endnu bedre, hvis de saltere, til hvem de var bundne, havde været istand til at tage imod de store mængder af sild, som blev bragt tillands. Det tidlige fiske sluttede den 14de juli med en totalfangst af 277 111 cran, hvilket udgjør den største fangst, som hidtil er presteret i aarets tidlige fiske. I 1900 var totalfangsten 160 000 cran og i 1899 123 884 cran.

Det sidste fiske, som hovedsagelig blev drevet ved Lerwick, var ogsaa i enhver henseende heldigt. Begunstiget af godt veir var baadene regelmæssig paa sjøen, og de var sjelden en dag uden fangst. Som det har været skik i mange aar deltog størsteparten af baadene fra Skotlands østkyst kun en kort tid af dette fiske, og uagtet fangstene var store, reiste de fleste til hjemfisket og overlod de lokale og „Isle of Man“ baadene til at fuldende fisket. Den totale fangst for øerne var til slutten af september 430 072 cran, den hidtil største opdrevne fangst. I 1900 var fangsten 320 000 cran, og var rekord til den tid og i 1899 241 914 cran. Shetlandsfangsten udgjør iaar næsten halvparten af Skotlands fangst (iberegnet vestkysten), hvilket viser den betydningsfulde stilling, som dette fiske uden tvivl vil indtage i fremtiden.

Hvad der iaar var mindre tilfredsstillende ved sildefisket fra fiskernes standpunkt var prisen. Den gjennemsnitlige pris var kun 13 s 3 d pr. cran mod 19 s i 1900 og 19 s. 2 d i 1899. Den høieste pris, som blev betalt ved Lerwick, var 21 s 9 d pr. cran, medens den i 1900 gik op til 44 s 6 d. Grunden til dette var dels, at kvaliteten ikke var saa god, men mest paa grund af det forholdsvis gode fiske paa Skotlands østkyst. Værdien af Shetlandsfangsten blev selvfølgelig mindre iaar end ifjor, uagtet større tilførsel, og udgjorde i 1901 og 1900 henholdsvis £ 282 368 — £ 305 238. De lokale baades fortjeneste varierede betydelig, men de

større og bedre udstyrede baade har havt et fordelagtigt aar. Baadenes antal, som tilhører øerne, er ca. 280 og en ikke liden forøgelse i værdien af baade og redskaber siden 1890, da den totale værdi var £ 57 471 mod i 1900 £ 91 659.

Jeg har skrevet noget udførligt om Shetlandsfisket, først af den grund, at jeg allerede i 1899 har henledet norske fiskeres opmerksomhed paa og bestemt tilraadet deltagelse i dette fiske, og, for det andet, at jeg gjennem aviserne har opfordret norske sildesaltere at indtræffe til fisket for kjøb og saltning af sild paa en tid af aaret, da intet eller lidet sildefiske foregaar i Norge. For de førstes vedkommende maa jeg sige at være bleven adskillig skuffet, skuffet fordi deltagelsen har været yderst liden, men mest fordi, at de fiskere, som indfandt sig, ankom med fangstredskaber og udstyr ganske uskikkede for dette fiske. Naar der imidlertid var anledning til at faa vide, hvordan udstyret burde være, saa kan jeg kun udtale sorg over, hvor langt dog fiskerierne ligger tilbage i Norge for andre landes. Det kunde tænkes, at den store virksomhed, som hollænderne har udfoldet for sildefiskeriet i det sidste aarhundrede, og hvis fangstfelter hovedsagelig ligger omkring Shetland, ligesom skotterne driver paa det aabne hav og nu tilsidst tyskerne, at nordmændene ogsaa vilde gaa over til mere moderne stel og ideer. Det glæder mig dog, at den norske handelsstand ikke tog lang betænkningstid, thi under sidste sæson sendtes 14 dampskibe over, som ialt saltede ca. 21 000 tønder. Af disse var 7 for Haugesunds, 4 for Bergens og 3 for Stavangers firmaers regning. Endel af silden ganedes ombord og endel rundsaltedes.

Med den lette anledning, der gives for at kjøbe sild ved Shetland og den korte seillads fra Norge, vil der uden tvivl i fremtiden opstaa en større virksomhed, og med dette for øie burde norske sildefiskere indse fordelen af at nyttiggjøre sig dette fangstfelt, som er aaben for alle nationer og ikke mindst heldigt situeret for os.

Af norske dampskibe, som gik i fragtfart, gik antallet op i 38, og som gjorde 53 ture til forskjellige byer i Østersjøen. Fragten var gjennem hele sæsonen fra 1/4 à 2/ pr. tønde.

Totalfangst af sild

for hver station i de sidste 5 aar.

Stationer og distrikter	1897	1898	1899	1900	1901
	Cran	Cran	Cran	Cran	Cran
Scrabster	26 080	13 622	13 228	3 456	27 655
Wick	29 612	86 724	35 594	49 093	77 500
Lybster	9 368	11 973	10 000	5 552	2 550
Dunbeath	3 213	3 370	2 924	1 933	634
Helmsdale	10 420	14 746	10 379	4 947	2 811
Portmohamack	1 805	2 499	228	360	100
Burghead og Hopeman	6 163	9 253	8 932	8 765	2 783
Lossiemouth	6 286	11 847	12 872	12 312	8 588
Buckie distrikt	17 562	30 378	20 770	21 300	21 500
Portsoy	5 386	8 450	2 358	3 949	3 116
Whitehills	740	1 540	821	703	727
Banff	1 756	3 724	754	644	821
Macduff	5 174	10 256	3 845	4 880	6 195
Gardenstown	373	880	262	157	295
Fraserburgh	109 523	304 990	103 907	112 418	165 630
Peterhead	77 173	185 880	62 947	61 431	67 154
Aberdeen	47 721	92 550	56 211	26 631	52 630
Stonehaven	6 345	7 545	5 439	3 709	5 884
Montrose distrikt	17 111	13 470	18 240	11 428	17 102
Anstruther —	1 402	1 482	2 238	7 713	7 511
Leith to Dunbar	620	373	160	1 935	789
Eyemouth distrikt	38 086	42 500	43 673	65 993	48 372
Stromness	—	24 722	19 969	3 740	43 594
Orkney	50 420	13 472	2 324	5 114	12 392
Shetland (første)	—	116 469	124 875	179 756	282 517
— (sidste)	137 142	66 689	116 718	140 697	147 555
Stornoway	106 279	134 745	58 027	41 608	37 213
Barra	575	2 058	31 160	15 840	15 196

Antal

baade ved hver station fra Shetland til Northumberland i de sidste 5 aar.

Stationer og distrikter	1897	1898	1899	1900	1901
	Baade	Baade	Baade	Baade	Baade
Scrabster	130	120	110	96	100
Wick	210	240	230	250	250
Lybster	59	65	68	70	63
Dunbeath	21	25	22	22	19
Helmsdale	79	76	91	93	67
Portmahomack	18	23	10	9	12
Burghedd og Hopeman	47	49	85	66	48
Lossiemouth	32	49	96	96	85
Buckie distrikt	91	93	122	116	102
Portsoy	27	30	30	28	28
Whitehills	6	6	11	10	6
Banft	10	12	10	8	7
Macduff	33	35	33	38	38
Gardenstown	5	6	4	—	2
Fraserburgh D.	780	803	787	610	650
Peterhead D.	492	475	454	292	292
Aberdeen	397	370	315	257	250
Stonehaven D.	53	55	42	40	31
Montrose D.	137	99	130	125	125
Anstruther D.	54	41	50	70	70
Leith till Dunbar	16	11	4	30	10
Eyemouth D.	193	200	200	200	200
Stromness	—	240	210	150	200
Orkenøerne	350	113	75	61	61
Shetland (tidlige)	—	714	900	1202	1380
— (sene)	700	280	380	481	484
Stornoway	667	585	930	800	487
Barra	72	118	210	320	260

Sildefisket

ved Yarmouth og Lowestoft for sidste sæson viser igjen større fangst end i noget foregaaende aar. Gjenoplivelsen og udviklingen, som begyndte for 3 à 4 aar siden, har fortsat med forøget kraft og held, og skibsredere, kjøbmænd, kommune, by- og havnekommissionærer har alle slaaet sig sammen for at gjøre sildefisket af større vigtighed end det nogensinde har været.

Yarmouthsbaadene, hvoraf nu flere er dampskibe, udgjør et antal af to hundrede. Foruden disse kom der 440 baade fra Skotland og det nordlige England.

Fra begyndelsen var det rigelig med sild, men i de første dage af november var der saadanne store afleveringer, som Yarmouth aldrig har seet før. Senere i maaneden blev der storm efter storm og lidet udrettet i de derpaa følgende 3 uger. Efterat veiret bedredes i slutten af maaneden, paabegyndtes igjen fisket med kraft, men vind og kulde havde imidlertid drevet sildstimerne ud paa dybere vand, saa fangsten aftog betydelig. — Kvaliteten var udmerket helt igjennem. Dette har været et af sildens merkelige træk. Som en regel aftager kvaliteten henimod slutten af november, men iaar var silden ligesaa fin ved fiskets slutning som ved dets begyndelse.

Paa grund af de mange kjøbere fra alle dele af England, Skotland og kontinentet steg priserne høiere end sædvanlig, og holdt de sig høie til det sidste. Gjennemsnitsprisen for hele sæsonen antages til £ 11 10/ per last eller 23/ pr. cran.

Flere hundrede tønder og kasser iset sild blev eksporterede direkte til kontinentet, og har eksporten tiltaget svært i det sidste. 6 norske, svenske og tyske dampskibe var engageret for fersksildtransport til Tyskland, men paa grund af de raadende høie priser herover siges forretningen ikke at have givet noget nævneværdigt udbytte. Nogle norske dampskibe ankom i lighed med foregaaende aar for at salte sild, men uheldigvis kom de fleste over, efterat stormen indtraadte og maatte returnere hjem uden af faa last. Salterne siges at have havt en god sæson, da priserne i Rusland og Tyskland holdt sig høie ud paa vinteren. Yarmouthsilden synes at have faaet et godt indpas paa de kontinentale markeder, da der var stadig begjær for den.

Det er anslaaet, at Yarmouthbaadene gjennemsnitlig fiskede for £ 1 000—£ 1 200. En dampbaad opnaaede endog £ 2 100. De skotske baade gjorde det ogsaa bra, men paa grund af det længe stormende veir blev gjennemsnitsfortjenesten ihøst ikke saa stor som i 1900.

I det hele er der indkommet 28 702 lasts, en forøgelse af 184

last fra ifjor, som da var det største kvantum til den tid. De skotske baade afleverede 12 304 og Yarmouthbaadene 16 998 lasts.

Ialt eksporteredes fra begge steder 457 581 kasser og tønder, heraf antages at være saltet 250 000 tønder.

Af vedlagte fortegnelse over totalfangsten vil sees, at Yarmouth under sidste sæson har..... 28 702 last
og Lowestoft..... 19 148 „
Ialt 47 850 last

hvilket i fiskepakkede tønder udgjør 957 000.

Makrelfisket

ved Lowestoft var under sidste sæson mindre heldig, som nedenstaaende opgave viser:

	1901		1900	
September.....	3 531	hundrede	1 924	hundrede
Oktober	15 904	—	16 764	—
November	2 044	—	4 581	—
December			75	—
Ialt	21 479	hundrede	23 343	hundrede

Her er en betydelig forringelse siden 1900 og en større end i 1899, da totalfangsten var 43 522 hundreder. Prisen har holdt sig høi paa grund af den ringe tilførsel, men har neppe bragt fiskerne noget stort udbytte, hvorfor det er sandsynligt, at faa baade for fremtiden kommer til at drive høstmakrelfisket, da sildefisket viser sig mere lønnende. Efterspørgselen for sild forøges for hvert aar, og den stigende konkurrance gjør, at priserne holder sig høie.

Opgave

over den ved Yarmouth landede sild i de 3 sidste aar.

1 last er lig: 20 fiskepakkede tønder og 14 eksportfærdige tønder.

Datum	1899	1900	1901
	Lasts	Lasts	Lasts
August 23de	129	293	373
— 30te	491	581	894
Septbr. 6te	759	841	1 515
— 13de	1 291	1 341	1 928
— 20de	1 766	2 074	2 276
— 27de	2 080	2 255	2 527
Oktober 4de	2 209	2 612	3 010
— 11te	3 440	4 396	3 990
— 18de	6 029	7 282	7 345
— 25de	10 550	11 173	11 170
November 1ste	13 529	14 046	17 493
— 8de	16 525	19 360	20 836
— 15de	19 057	23 089	22 110
— 22de	23 969	23 977	22 858
— 29de	25 462	25 236	26 588
December 6te	26 299	26 539	28 037
— 13de	26 377	28 162	28 584
— 20de	—	28 483	28 690
— 27de	—	—	28 702

Opgave

over den registrerede eksport af salt og iset sild fra de nedenfor nævnte udførselssteder i tidsrummet august—december 1901.

Udførselssted	Land, hvor tilført	Maaned	Tønder & kasser
Grimsby.....	Rusland (Nord) ..	Oktober	1 383
	Sverige	August	38
		September	610
		Oktober	1 132
	Danmark	September	433
	Tyskland.....	Juli	568
		August	763
		September	18 179
		Oktober	18 535
		November	3 547
		December	304
	Holland.....	September	758
		Oktober	753
		November	350
	Belgien	September	7 020
		Oktober	686
Lowestoft.....	Rusland (Nord) ..	November	11 754
		December	3 520
	Norge	November	634
	Tyskland.....	Oktober	29 637
		November	59 299
		December	31 726
	Holland.....	November	1 418
		December	1 606
	Belgien	Oktober	1 628
		November	4 128
		December	3 216
		Transport	203 625

Udførselssted	Land, hvor tilført	Maaned	Tønder & kasser
		Transport	203 625
Scarborough	Tyskland	Oktober	2 783
	Holland	Do.	290
Yarmouth	Rusland (Nord) ..	Do.	10 769
		November	29 833
		December	3 993
	Tyskland	Oktober	6 106
		November	75 623
		December	16 272
	Holland	November	772
		December	575
	Belgien	September	1 113
		Oktober	2 539
		November	3 263
		December	4 533
Berwick	Rusland (Nord) ..	Oktober	3 448
	Danmark	Do.	1 858
	Tyskland	August	4 313
		September	13 948
		Oktober	4 967
Hartlepool	Tyskland	August	1 117
		September	4 092
		Oktober	1 256
Harwich	Danmark	Juli	87
		Oktober	156
		November	273
		December	82
	Tyskland	Juli	1 315
		August	98
		September	6
		Oktober	1 916
		November	2 465
		Transport	403 486

Udførselssted	Land, hvor tilført	Maaned	Tønder & kasser
		Transport	403 486
Harwich	Tyskland	December	1 605
	Holland	Juli	419
		September	11
		Oktober	78
		November	392
		December	228
	Belgien	Juli	3 095
		August	2 877
		September	6 835
		Oktober	9 171
		November	11 011
		December	7 320
Hull	Rusland (Nord) ..	Oktober	30
		November	150
		December	45
	Norge	Oktober	463
	Tyskland	Juli	20
		September	782
		Oktober	927
		November	497
		December	411
	Holland	November	172
	Italien	Oktober	1 377
		November	1 457
		December	2 150
	Australien	Oktober	427
		November	335
		December	1 021
	Forenede stater ..	November	388
		December	401
			457 581

Oversigt.

						Tønder og kasser	
Samlet eksport fra Grimsby				til Rusland		1 383	
„	—	-	—	- Sverige		1 780	
„	—	-	—	- Danmark		433	
„	—		—	- Tyskland		41 896	
„	—	-	—	- Holland		1 861	
„	—	-	—	- Belgien		7 706	55 059
„	—	-	Lowestoft	- Rusland		15 274	
„	—	-	—	- Norge		634	
„	—	-	—	- Tyskland		120 662	
„	—	-	—	- Holland		3 024	
„	—	-	—	- Belgien		8 972	148 566
„	—	-	Scarborough	- Tyskland		2 783	
„	—	-	—	- Holland		290	3 073
„	—	-	Yarmouth	- Rusland		44 595	
„	—	-	—	- Tyskland		98 001	
„	—	-	—	- Holland		1 347	
„	—	-	—	- Belgien		11 448	155 391
„	—	-	Berwick	- Rusland		3 448	
„	—	-	—	- Danmark		1 858	
„	—	-	—	- Tyskland		23 228	28 534
„	—	-	Hartlepool	-	—		6 465
„	—	-	Harwick	- Danmark		598	
„	—	-	—	- Tyskland		7 405	
„	—	-	—	- Holland		1 128	
„	—	-	—	- Belgien		40 309	49 440
„	—	-	Hull	- Rusland		225	
„	—	-	—	- Norge		463	
„	—	-	—	- Tyskland		2 637	
„	—	-	—	- Holland		172	
„	—	-	—	- Italien		4 984	
„	—	-	—	- Australien		1 783	
„	—	-	—	- Forenede stater		789	11 053
						Tilsammen	457 581

Dampdrivgarnsbaade.

Om lønsomheden af dampbaade til drivgarns- og linefiske vil det maaske have sin interesse at give hermed den raadende opfatning, som gjælder hertillands om anvendelsen af disse og det udbytte, som baadene har givet, siden de først indførtes i England og Skotland og specielt under foregaaende aar. Siden den første begyndelse ved anvendelsen af dampskibe til nævnte fiskerier i 1898, idet den første baad byggedes for nogle Wick-fiskere, vil man paastaa, at tiden endnu er for kort til at man kan udtale sig om den fremtidige stilling med hensyn til damp som drivkraft for drivgarnsfiske. Man mener at den nye metode først kan rigtig bedømmes efter 1 à 2 aars feilslaaet sildefiske; thi det er selvsagt, at ved anvendelsen af damp er der større udgifter enten der blir sildefiske eller ikke. Om en saadan eventualitet tages i betragtning er der dog mange fordele, som eksperimentet har lært os, siden indførelsen af damp, idet fiskernes arbeide ombord lettes i betragtelig grad i modsætning til arbeidet ombord og navigeringen af seilbaade, og fordelen ved at være uafhængige af veir og vind, som hertillands spiller en overveiende rolle, hvor det gjælder at udnytte markederne for fersk sild.

Specielt med hensyn til fisket paa den engelske kyst, hvor strømforholdene er ugunstige for seilbaade, som skal bringe fangsten ind til Grimsby, Yarmouth og Lowestoft, gjøres en ugentlig besparelse af £ 6 for hver baad i slæbepenge, desuden paastaaes, at slitagen paa bruget er mindre ligesom resikoen med redskabstab ogsaa formindskes for dampbaadene, faktorer som maa veie til stor fordel for hine.

Ved at betragte forretningen under aaret, saa har de her paa stedet og i Yarmouth hjemmehørende dampbaade havt en bruttofangst af £ 2 200. Baadene har kun deltaget i det engelske sildefiske og makrelfiske, men ikke hverken i det skotske eller i det irske fiske efter sild og makrel. Baadene har været beskjæftiget i ca. 8 maaneder af aaret. Efter fradrag af udgifterne af kul, proviant etc. gaar ca. 60 % til rederne, som betaler maskinist, og resten til mandskabet. Da der ikke publiceres noget regnskab er der ikke anledning til at opgive det virkelige nettoudbytte, men det forlyder, at der er er afskrevet 10 % paa baadene, 40 % paa redskaber og 10 % dividende til aktionærerne. Resten er afsat til reservefond og et beløb for nybygning af skibe. De for de først byggede skibe anskaffede kjedler og maskiner fra et verksted i Beccles har vist sig mindre gode og hensigtsmæssige, hvorfor man er nu fuldstændig gaaet over til marinekjedler og maskiner. Medens de tidligere træbaade kostede ca. £ 1 600, koster de nu anskaffede baade £ 2 200. Man gaar ogsaa mere over til at bygge træbaade, da fiskerne nødig vil have jern- eller

staalbaade, og flere af de bedste skippere refuserer bestemt at tage hyre paa de sidstnævnte.

Med hensyn til de i Skotland hjemmehørende dampbaade, hvoraf 44 i Aberdeen, har ca. 50 % deltaget i linefisket fra december til mai og i drivgarnsfiske resten af aaret, medens et antal af 15 af disse baade fiskede saavel med line som med garn. For 14 baade, employerede udelukkende med linefiske, udgjør bruttofangsten fra £ 2 000 til £ 4 000; 3 af disse havde en fangst af henholdsvis £ 2 980 og £ 2507; fratrukket udgifterne indbefattende andel for fiskerne viser fortjenesten £ 473. Udgifterne ved de største Aberdeen linedampskibe varierer mellem £ 20 og £ 25, mindre baade bygget for line og drivgarnsfiske udgjør fra £ 8 til £ 10 per uge.

For 6 fartøier hjemmehørende i Buckie, og som drev drivgarnsfiske efter sild rundt kysten fra Skotland til Lowestoft, var gjennemsnitsfangsten £ 1 500 og £ 500 representerer udgifterne. For 3 andre baade, ogsaa hjemmehørende i Buckie, som desuden deltog i linefiske om vaaren udgjør totaludbyttet £ 1 700 til £ 2 000, og gjennemsnitsudgifter £ 630.

Det bemærkes, at med hensyn til fordelingen af fangstbeløbet i Skotland, saa faar fiskerne halvparten af linefisket, efter fradrag af udgifter og agn, medens $^2/_3$ gaar til fiskerne af sildefiske, efterat udgifterne er fratrukket. I begge tilfælder holder fiskerne selv garn, liner etc.

I England gaar, som før nævnt, ca. 60 % til baadens reder, men som da holder garn og udstyr.

Hull.

Trawlfisket var for Hulls vedkommende meget varierende i det forløbne aar.

Hvad der iaar ligesom ifjor var mest trykkende for rederne, var de høie priser paa kul og andre artikler. I det første halvaar var tilførselen tildels stor, men paa grund af at priserne holdt sig i regelen lave blev fortjenesten for de fleste redere ubetydelig.

Det sidste halvaar hjalp derimod op det man tabte i det første, og havde det sin væsentligste grund i den lange streik i Grimsby. Medens den varede gik en god del af Grimsby's handel over til Hull og ved den forøgede efterspørgsel steg priserne betydelig.

Imidlertid har fiskekompagnierne vanskelig for at holde det gaaende og der er flere, som giver ingen dividende iaar. Et kompagni har ganske ophørt, skibene er solgte og forretningen afviklet. Et andet selskab har søgt og faaet rettens kjendelse for at reducere kapitalen med 50 %. I det hele taget er fiskeforretningen hersteds paa langt nær i nogen flori-

sant tilstand. Det samme gjælder Grimsby, som under afvigte aar har undergaaet en voldsom krise, som aldrig før, og som har bragt ruin og ødelæggelse over hele byen. Den i over 3 maaneder bestaaende streik, først af maskinister og senere af fiskere, har uden tvivl bragt forstyrrelse og uhørt tab for alle fiskeselskaber, men roden til ondet ligger nok nærmest at søge i den stadig minskende fangst og de med bedriften uforholdsmæssige store udgifter.

Det har været bragt paa bane af interesserede og senest taget op til diskussion i parlamentet, hvorledes man bør bedst regulere fisket og i det hele taget søge tilveiebragt forholdsregler, forat raade bod paa fangsten af smaa fladfiske og fiskeyngel, som nu tages op af trawlerne og som selvfølgelig er ødelæggende for fiskebestanden, men som neppe kan ordnes uden en international overenskomst landene sig imellem, som grænser mod Nordsjøen. Med den bestaaende fangstmetode og uden nogensomhelst fredningstid er det at befrygte, at fladfiskenes aftagen i Nordsjøen vil bringe ruin og ødelæggelse i en tidligere blomstrende industri.

Den britiske regjering har nu under sidste parliamentariske samlingstid bevilget £ 42 000 for deltagelse af 2 dampskibe, som skal arbeide sammen med det internationale projekt for undersøgelser og løsning af spørgsmaalet med hensyn til fiskerierne i Nordsjøen og tilstødende have. Dette er resultatet af den internationale konference, som holdtes i Kristiania under forrige aar, og den hertillands herskende opinion blandt fiskerne, at fisket ikke er som det har været og at Nordsjøen gaar en tid imøde at blive ganske udfisket. Beløbet andrager for et tidsrum af 3 aar.

Den i tidligere aar paagaaende nybygning af trawlere har under aaret indskrænket sig til et faatal og mest for at kompletere fartøier, som enten er forliste eller solgte til udlændinger. Man har havt for øie større baade end hidtil brugelig, af en længde fra 115 à 125 fod, men ellers har typen og udstyret ikke undergaaet nogen forandring.

Opgave

over de registrerede værdier og kvanta af norske produkter importerede til Storbrittanien i 1901.

Artikel	Sted, hvor sendt	Kvantum	Værdi
			£
Fiskeoljer	London	84 ton	2 195
	Hull	3 270 „	65 274
	Shields, South .	11 „	204
	Grangemouth ..	3 227 „	51 479
	Leith	33 „	643
		6 625 ton	119 795
Sild, fersk	London	7 610 cwts.	2 451
	Hull	412 823 „	143 338
	Newcastle	5 609 „	2 160
	Shields, South .	147 „	45
	Lerwick	350 „	161
		426 539 cwts.	148 155
Fersk fisk	London	562 cwts.	3 177
	Grimsby	17 697 „	30 561
	Hull	23 940 „	47 715
	Newcastle	18 091 „	48 268
	Shields, South .	16 „	78
	Aberdeen	1 449 „	1 242
	Fraserburgh ...	22 „	24
	Lerwick	186 „	47
		61 963 cwts.	131 112
Røgede sardiner	London	21 cwts.	92
	Hull	8 714 „	24 414
	Newcastle	522 „	1 148
	Grangemouth ..	141 „	363
	Leith	69 „	154
		9 467 cwts.	26 171

Artikel	Sted, hvor sendt	Kvantum	Værdi
			£
Skalfisk	Hull	3 cwts.	5
	Newcastle	737 „	3 987
		740 cwts.	3 992
Fisk, saltet og hermetisk	London	3 086 cwts.	1 955
	Hull	228 088 „	327 104
	Newcastle	3 580 „	7 343
	Grangemouth ..	6 971 „	8 058
	Leith.....	7 133 „	8 883
	Liverpool	528 „	491
	Grimsby	640 „	369
	Stockton	7 „	6
	Lerwick	233 „	76
	Dublin	2 100 „	735
		252 366 cwts.	355 020
Guano	Hull	211 tons	1 364
	Grangemouth ..	199 „	995
	Granton	10 „	52
	Leith.....	160 „	800
		580 tons	3 211
Preserveret kjød....	London	3 cwts.	10
	Hull	28 „	44
	Newcastle	9 „	15
	Grangemouth ..	7 „	17
		47 cwts.	86
Preserveret kjød, andre slags ...	London	39 cwts.	71
	Liverpool	15 „	40
	Hull	5 „	9
	Shields, South .	24 „	78
	Grangemouth ..	17 „	36
	Leith.....	393 „	765
		493 cwts.	999

Artikel	Sted, hvor sendt	Kvantum	Værdi
			£
Fjærkræ og vildt . . .	London		904
	Hull		1 761
	Newcastle		235
			2 900
Sælskind	London	23 418 stkr.	5 261
	Hull	191 „	51
	Newcastle	516 „	335
	Grangemouth . .	19 297 „	4 673
	Leith	5 505 „	1 266
		48 927 stkr.	11 586
Hvalbarder	London	1 997 cwts.	6 592
	Newcastle	—	2
	Grangemouth . .	167 „	835
		2 164 cwts.	7 429

Totalimporten for ovenstaaende produkter:

		Kvantum	Værdi £
Fiskeoljer	ton	6 625	119 795
Sild, fersk	cwts.	426 539	148 155
Fisk, fersk	„	61 963	131 112
Røgede sardiner	„	9 467	26 171
Skalfisk	„	740	3 992
Fisk, saltet og hermetisk	„	252 366	355 020
Guano	ton	580	3 211
Kjød, preserveret	cwts.	47	86
Do., — , andre slags	„	493	999
Fjærkræ & vildt			2 900
Sælskind	stkr.	48 927	11 586
Hvalbarder	cwts.	2 164	7 429
		Totalværdi	£ 810 456

Idet jeg tillader mig at henvise til vedlagte opgave over importen af norske fiskeprodukter for aaret, som vil sees at udgjøre £ 810 456 (kr. 14 588 208) imod £ 641 496, en forøgelse i værdien af £ 168 960 (kr. 3 041 280) fra foregaaende aar og hvoraf den væsentligste del falder paa:

Fiskeoljer	med	47 %
Fersk sild	„	11 %
Fersk fisk	„	40 %
Saltet fisk og hermetik	„	10 %

Handelen

med vore fiskeprodukter maa siges under aaret at have foregaaet jevnt og regelmæssig og uden at nogen større fluktiation fandt sted. Laks fandt god afsætning til gjennemgaaende gode priser og med hensyn til fersksildeeksporten tillader jeg mig at henvise til min separate rapport, som er indtaget i aarsberetningen vedkommende norske fiskerier for 1900. Kveite ankom i store mængder udpaa høsten og var tildels vanskelig at faa solgt til regningssvarende priser. Kvaliteten saaes for endel afskiberes vedkommende at vise adskillig bedring og specielt har hr. H. W. Friis i Aalesund gjennemgaaende vist stor omhyggelighed med kvalitet, sortering og pakning af den isede fisk til dette og indlandets markeder, hvis spor det vilde være i andre eksportørers interesse at gaa. Som tilførslerne ifjor høst var meget store, ja ofte meget mere end tilstrækkelig for behovet, var det især meget vanskeligt at finde kjøbere til den gamle og ilde behandlede fisk, og man var derhos henviste at sende fisken til indlandet i konsignation for at sælges til hvilkensomhelst pris, samtidig som man konkurrerede med sine egne sendelser, bestemte direkte til indlandet. Det har nemlig i det sidste aar opstaaet en ganske stor direkte forsendelse til de forskjellige indenlands fiskemarkeder, og med velvillig assistance af d'herrer P. H. Matthiessen & Co. i Newcastle, den norske subvenerede rutes agenter, har jeg faaet opgave over fiskens art og dens bestemmelsessted og som hermed følger. Af disse interessante tal vil man samtidig se den glædelige fremgang med eksporten over Newcastle, idet vil bemærkes, at medens totalkvantummet for aaret 1900 androg til 680 ton, steg eksporten ad denne vei ifjor til 1 484 ton, en forøgelse af over det dobbelte. Som tidligere fremholdt, og gjennem privat korrespondance med afskiberne, har jeg præciseret fordelene ved at skibe med vore skibe via Newcastle, især særdeleshed laks, hummer, ørret og aal, idet forbindelsen mellem vestlandet og Newcastle ikke alene byder hurtigste forsendelse fra hjemstedet, men den omhyggelige medfart ombord i skibene,

præcision med ankomsten og den ekspedite ekspedition gjør, alt i forbindelse, at man faar varerne frem til bestemmelsesstedet i den bedste skik og selvfølgelig afsættes de efterhvert. Denne fordeling af de bedre fiskevarer har uden tvivl bevirket, at priserne i de sidste par aar har vist større stabilitet og mindsket det hazardiøse ved ferskfiskeksporten. Med den øgning af hin, som uden tvivl vil tiltage i den nærmeste fremtid i uanet grad, stiller spørgsmaalet sig akut for mig, hvorledes kravet kan tilfredsstilles med de nuværende kommunikationer. Som den ærede fiskeristyrelse bekjendt, saa har jeg allerede for flere aar siden henledet det kongelige indredepartements opmerksomhed paa utilstrækkeligheden af dampskibskommunikationer for ferskfisktrafikken, isærdeleshed hvad betræffer de nordlandske amter og Romsdals amt. Det er øiensynlig med den store tilvekst i vor dampfiskeflaade og større dækkede seilfiskefartøier, at man er ilde faren med de forhaandenværende dampskibsforbindelser og at tiden nu synes at være opportun for at tage et alvorligt skridt for tilveiebringelse af saadanne. Med de smaa resurcer og de trykkende omstændigheder, under hvilke fiskenæringen arbeider i vort land, er det klart, at ingen private formaar at magte løsningen af denne opgave, men at det i medfør af det nationale økonomiske spørgsmaal er en sag, som autoriteterne maa tage sig af. Som ruterne er ordnet paa Newcastle maa de siges at tilfredsstille alle krav for denne del af England, omendskjønt det vilde være til stor fordel for Romsdalen om en af den subveneredes skibe, for ekspl. mandagsskibet fra Bergen, afgik fra Aalesund søndag morgen med anløb af Moldøen og Florø. Den hidtil bestaaende ordning med afgangen af Wilsonskibene fra Trondhjem er den sletteste og mindst passende tid for ferskfisktrafikken, og det er denne ordning, som for størstedelen ødelægger chancerne for fiskens fremkomst til dette marked i nogenlunde salgbar stand. Da nu d'herrer Wilsons ikke synes at imødekomme de krav, som maa til for at fremme ferskfiskeeksporten fra Norge og den dermed i forbindelse nødvendige udvikling af vore fiskerier, saa bør man efter min formening tage skridtet fuldt ud med etablering af linerne, som kan give vore fiskerfolk de lettelser, som er paakrævede for bedriftens lønsomhed. I det heldigste fald, hvorledes end d'herrer Wilsons skulde ville give indrømmelser, saa vil disse med den ene dampbaad om ugen ikke være tilstrækkelig for ferskfiskeeksporten fra det vestlige og nordlige Norge. Det taler ogsaa lidet til fordel for disse herrers syn paa sagen, at man i det tyvende aarhundrede skal være dikteret bestemmelser, som staar i strid med et frit folks handelsinteresser, ved for eks. at negte at medtage laks fra Trondhjem fra andre end fra et firma, og ved at stipulere fragter, som overstiger, hvad gjælder for eks. fra Europa til Australien.

I sildehandelen

viser importen en øgning af 78416 kasser mod aaret før, idet totalimporten udgjorde 213 269 kasser mod 149 724 i 1900. Derimod sees værdien kun at udgjøre £ 148 155 mod £ 127 678, en formindskelse, hvoraf man maa drage den slutning, at eksporten har været mindre lønnende end i det foregaaende aar. Hvorvidt disse tal representerende værdien, som opgivet af det statistiske kontor, er fuldt ud paalidelige, kan der være meningsforskjel om; imidlertid har jeg fra fuldt ud paalidelig hold faaet meddelelse om, at gjennemsnitsprisen per kasse fersk sild udgjør for hele sæsonen 10/1. I denne pris indgaar ogsaa smaasild.

I foregaaende sæsoner udgjorde gjennemsnitsprisen:

17/	per	kasse	for	1899—00
11/3	„	—	„	1898—99
7/6	„	—	„	1897—98

Den væsentligste aarsag til prisernes nedgang er uden tvivl det i de sidste aar opstaaede vinterfiske paa Skotlands øst- og vestkyst, hvorom jeg tidligere har henledet opmærksomheden paa og som sikkert vil blive til stor skade for den norske sildeeksport, iallefald i aarets første 2 maaneder. I aaret under betragtning afgav det skotske vintersildefiske et opfisket kvantum af 347 000 cwts. og en forøgelse af ca. 27 % mod aaret 1900. Denne forøgelse skyldes alene det gode fiske paa vestkysten ved Stornoway, Loch Carron og Skye og Ballantrae distriktet; thi paa østkysten, hvor der aaret før var et stort fiske, var fangsten ubetydelig. Hvad som gjør den nu opstaaende tilførsel fra Skotland saa farlig for den norske isetsildeeksport, er at fangsten hovedsagelig sendes til Englands markeder, fersk og røget, og ikke mindst forsynes London, som tidligere var den største kjøber af norsk sild. Med de forandrede forhold er det end mere paakrævet for eftertiden, at norske afskibere leverer prima varer og god pakning, uden hvilken en stor og lønnende bedrift vil drage konsekventser efter sig, som neppe forstaaes af de i sildebedriften i Norge interesserede.

Laks.

Importen under sidste aar var adskillig større end under foregaaende aar, idet vegten gik op til 597 840 kg. imod 435 000 kg. Heraf importeredes via Hull 5 497 kasser og via Newcastle 1 994 kasser. Af vedlagte liste fremkommer priserne, betalte paa de større importsteder som Hull, Grimsby og London, samt en oversigt over partier, ankomne via

Newcastle og videresendt til forskjellige indlandsmarkeder. Man vil bemerke, at London og Birmingham har taget den største andel af forsendelserne via Newcastle, idet 907 kasser afleveredes til disse steder. Af de til Newcastle og Shields leverede partier er ogsaa størsteparten distribueret paa de forskjellige indlandsmarkeder. Priserne, om end ikke saa høie som i 1900, formodes at have givet afskiberne nogen fortjeneste.

Af diverse fiskesorter,

som hyse, torsk, lange og aal har importen endnu ikke tiltaget i betragtelig grad, hvilket i første tilfælde skyldes de uheldige dampskibskommunikationer. Ved velvillig opgave af den danske fiskeriagent i London, hr. Sølling, vedlægger jeg et uddrag over import og priser af dansk aal til London, og hvoraf vil sees, hvilket opsving importen har taget i de sidste 7 aar. Siden hr. Søllings ansættelse i London har han udvirket, at priserne fra et tidligere lavmaal er gaaet op til en for afskiberne lønnende forretning, og hvoraf uden tvivl den danske fisker ogsaa har nydt godt. Jeg har i tidligere rapporter henledet opmerksomheden paa, at man ogsaa i Norge burde tage sig af aaleksporten, og jeg har ogsaa i tidens løb havt adskillig korrespondance om denne sag, uden at der til dato er kommet noget sving i eksporten. Det tør for en stor del være, at danskerne har lettere anledning for sin aaleeksport end vi, men jeg tror ved en rationel ordning, at vi ogsaa maatte kunne gjøre meget paa dette omraade. Jeg tillader mig at henstille til den ærede fiskrristyrelse at tage sig af denne sag.

Af danske rødspætter viser hr. Søllings statistik ogsaa en betydelig øgning i de sidste 5 aar, men de opnaaede priser under aaret vil neppe tilfredsstille norske fordringer. I denne forbindelse bemerkes, at varen var meget smaa og som vel er grunden til de lave priser.

Priser

paa hummer sendt fra Norge til London og Hull

Dato	London	Hull
	Hummer	Hummer
	pr. stk.	pr. lbs.
Mai 23.	1/3 2/	—
24.	1/3 2/	—
26.	1/ 1/9	—
30.	1/ 1/9	—
Juni 3.	1/6 2/	—
5.	—	10 d
8.	1/6 2/	—
11.	1/6 2/6	—
12.	—	10½ d
15.	1/6 2/6	—
18.	1/6 2/6	—
22.	1/6 2/6	—
25.	2/3	11 d
29.	2/3	—
Juli 2.	1/8 2/	10 d
6.	1/8 2/	—
9.	9 d 1/6	10 d 1/
13.	9 d 1/6	—
16.	1/ 2/	1/
20.	1/ 2/	—
22.	—	1/

Priser

paa norsk laks og ørret for 1901 i London, Hull og Grimsby.

Noteringerne gjælder pr. engelske pund.

Dato	London			Hull		Grimsby	
	Laks	Smaalaks	Ørret	Laks	Ørret	Laks	Ørret
April 29.	—	—	—	—	10 d	—	—
Mai 7.	—	—	—	1/10	10 d	—	—
13.	—	—	—	1/6	10 d	—	—
17.	1/5	—	10 d	—	—	—	—
20.	—	—	—	1/5	11 d	—	—
23.	1/5 1/7	—	10 d	—	—	—	—
24.	1/5 1/7	—	10 d	—	—	—	—
26.	1/4 1/8	—	8 d 1/.	—	—	—	—
27.	1/4 1/8	—	8 d 1/.	—	—	1/9½ 1/6½	—
28.	1/4 1/8	—	8 d 1/.	—	—	—	—
29.	1/4 1/8	—	8 d 1/.	1/5 1/6	10½ d	—	—
30.	1/4 1/8	—	8 d 1/.	—	—	—	—
Juni 3.	1/5 1/6	—	10 d 1/.	—	—	1/9½ 1/3½	—
4.	1/5 1/6	—	10 d 1/.	—	—	—	—
5.	1/5 1/6	—	10 d 1/.	1/4 1/5	9 d	—	—
6.	1/5 1/6	—	10 d 1/.	—	—	—	—

7.	1/5 1/6	—	10 d 1/.	—	—	—	—
8.	1/5 1/6	—	10 d 1/.	—	—	—	—
11.	1/4 1/5	1/. 1/2	—	—	—	1/8 1/5	—
12.	1/4 1/5	1/. 1/2	—	1/3½	—	—	—
13.	1/4 1/5	1/. 1/2	—	—	—	—	—
14.	1/4 1/5	1/. 1/2	—	—	—	—	—
15.	1/4 1/5	1/. 1/2	—	—	—	—	—
18.	1/1 1/3	1/.	—	1/2 1/2½	6 d 8 d	1/6½ 1/4	—
19.	1/1 1/3	1/.	—	—	—	—	—
20.	1/1 1/3	1/.	—	—	—	—	—
21.	1/1 1/3	1/.	—	—	—	—	—
22.	1/1 1/3	1/.	—	—	—	—	—
25.	11 d 1/4	10 d 1/2	—	11 d	6 d	1/3½ 1/2	—
26.	11 d 1/4	10 d 1/2	—	—	—	—	—
27.	11 d 1/4	10 d 1/2	—	—	—	—	—
28.	11 d 1/4	10 d 1/2	—	—	—	—	—
29.	11 d 1/4	10 d 1/2	—	1/2½	8 d	—	—
Juli 2.	1/2½ 1/3	1/1	10 d	—	—	1/4 1/.	—
3.	1/2½ 1/3	1/1	10 d	—	—	—	—
4.	1/2½ 1/3	1/1	10 d	—	—	—	—
5.	1/2½ 1/3	1/1	10 d	—	—	—	—
6.	1/2½ 1/3	1/1	10 d	—	—	—	—
9.	1/1 1/3	10 d 1/.	—	1/2	10 d	1/3 1/2	—
10.	1/1 1/3	10 d 1/.	—	—	—	—	—

Dato		London			Hull		Grimsby	
		Laks	Smaalaks	Ørret	Laks	Ørret	Laks	Ørret
Juli	11.	1/1 1/3	10 d 1/.	—	—	—	—	—
	12.	1/1 1/3	10 d 1/.	—	—	—	—	—
	13.	1/1 1/3	10 d 1/.	—	—	—	—	—
	16.	1/2½ 1/3	10½ d	—	1/2½	8 d 10 d	1/4 1/1½	—
	17.	1/2½ 1/3	10½ d	—	—	—	—	—
	18.	1/2½ 1/3	10½ d	—	—	—	—	—
	19.	1/2½ 1/3	10½ d	—	—	—	—	—
	20.	1/2½ 1/3	10½ d	—	—	—	—	—
	22.	—	—	—	1/7	10 d	1/7 1/4	—
	24.	1/4 1/6	9 d 1/.	—	—	—	—	—
	25.	1/4 1/6	9 d 1/.	—	—	—	—	—
	26.	1/4 1/6	9 d 1/.	—	—	—	—	—
	27.	1/4 1/6	9 d 1/.	—	—	—	—	—
	30.	—	—	—	1/4 1/5½	11 d	1/7½ 1/6	—
Aug.	6.	—	—	—	1/7 1/8	8 d 10 d	2/.	—
	13.	—	—	—	1/6	11 d	1/7 1/6	—
	20.	—	—	—	1/5	11 d	—	—
	26.	—	—	—	—	—	1/6½	—

Gjennemsnitspris

for hele sæsonen og pr. maaned.

	London			Hull		Grimsby	
	Laks	Smaa	Ørret	Laks	Ørret	Laks	Ørret
For hele sæsonen	1/4	11½ d	10⅔ d	1/4⅔	9⅕ d	1/5⅓	—
„ mai	1/6	—	10 d	1/6⅖	10¼ d	1/8	—
„ juni	1/3½	1/2/5	11 d	1/2½	9¼ d	1/5¼	—
„ juli	1/3	11 d	10 d	1/4⅕	9⅘ d	1/3⁹/₁₀	—
„ august	—	—	—	1/6½	10 d	1/7¾	—

Opgave

over skibningerne fra Norge til Hull pr. Wilsons skibe i 1901.

Hvad slags fisk	Bergen	Stavanger	Trondhjem	Aalesund	Kristianssund	Kristianssand	Kristiania
Laks	1922 kasser	563 kasser	1598 kasser	78 kasser	805 kasser	512 kasser	1 kasse
Ørret	73 „	37 „	—	—	—	8 „	—
Kveite	536 „	56 „	22 „	2099 „	—	—	—
Torsk	—	—	—	6 „	—	—	—
Hyse	—	—	—	12 „	—	—	—
Makrel	22 „	—	—	40 „	—	116 „	—
Aal	82 „	—	—	3 „	—	—	—
Andre sorter ..	62 „	40 „	2 —	12 „	11 „	36 „	—
Hummer	173 „	31 „	—	8 „	2 „	—	—
Sild, fersk	8164 „	2688 „	—	6554 „	1015 „	5034 „	5106 „
„ røget	—	200 „	—	—	—	—	1042 „
„ saltet ...	2 tønder	100 tønder	—	—	—	—	484 tønder

Importen

af fisk fra Norge, sendt via Newcastle, udgjorde for aaret 1901 1 484 ton mod 680 ton ifjor og fordeltes paa indlandsmarkederne som nedenstaaende specifikation viser.

Sted	Laks	Kveite	Ørret	Aal	Makrel
	Kasser	Kasser	Kasser	Kasser	Kasser
Newcastle	572	588	50	353	—
North Shields	297	117	45	—	—
Halifax	—	27	—	—	—
Nottingham	22	77	—	—	—
Sheffield	13	135	—	—	—
Birmingham	357	146	—	—	5
Manchester	50	99	1	—	—
Liverpool	1	37	—	—	—
London	550	50	5	87	—
Bradford	1	1	—	—	—
Leeds	9	68	—	—	—
Grimsby	52	51	—	—	—
Hull	64	119	—	—	—
Glasgow	6	266	—	—	—
Edinburgh	—	33	—	—	—
Tilsammen	1 994	1 814	101	440	5

Opgave

paa importen af fersk fisk fra Danmark i tidsrummet 1895—1901.

Aar	Lbs.	Hvad slags fisk	Lbs.	Hvad slags fisk
1895	300 000	Aal	370 000	Rødspætte, kolje etc.
1896	529 000	„	237 000	„ „ „
1897	766 000	„	1 326 000	„ „ „
1898	837 000	„	848 000	„ „ „
1899	1 495 000	„	1 556 700	„ „ „
1900	2 053 400	„	1 158 600	„ „ „
1901	2 435 000	„	1 708 000	„ „ „

Priser

paa aal pr. draft i forskjellige maaneder af 1901.

1 draft = 20 lbs. = 9 kg.

Maaned	Stor	Middels	Smaa
Januar	16/. 18/.	14/. 16/.	14/.
Februar	16/. 18/.	14/. 16/.	14/.
Marts	16/. 19/.	12/. 16/.	9/. 13/.
April	15/. 17/.	12/. 14/.	8/. 11/.
Mai.....	14/. 17/.	9/. 13/.	6/. 11,.
Juni	11/. 16/.	9/. 13/.	7/. 9/.
Juli.....	13/. 16/.	10/. 13/.	8/. 9/.
August	12/. 15/.	10/. 12/.	7/. 10/.
September	12/. 16/.	8/. 13/.	7/. 9/.
Oktober	15/. 16/.	9/. 15/.	7/. 10/.
November	12/. 15/.	10/. 14/.	8/. 11/.
December.....	14/. 17/.	11/. 15/.	9/. 12/.

Rødspætter opnaaede fra 5/.—17/. pr. kasse paa 5 stone.

Virksomheden.

Jeg har under hele aaret været sterkt optaget med de mest forskjellige gjøremaal og ofte havt mere at arbeide end to hænder godt kunde udføre. Foruden den ganske store korrespondance om alle mulige og umulige ting, har jeg havt besøg af et stort antal tilreisende nordmænd, som enten i egenskab af stipendiater, fiskere og forretningsmænd har søgt mit raad og veiledning. I denne forbindelse skylder jeg at nævne hr. L. P. Brekke, af firmaet Brekke & Howlid i Hull og Grimsby, som har ydet mig værdifuld assistance med at tage norske fiskere ombord i sine dampdrivgarnsbaade, specielt kommet herover enten med offentlig stipendium eller paa egen bekostning, for at lære omgangsmaaden paa engelske fiskedampskibe at kjende, og uden hvis gode hjælp mange vilde være bleven bitterlig skuffet. Saavel de brittiske redere og skippere stiller saa mange vanskeligheder iveien, at det nære paa er ugjørligt at faa fremmede fiskere med.

En mængde telegrammer og beretninger sendtes ugentlig til Norge og de engelske markeder under sildeimporten, ligesom telegrafiske meddelelser og beretninger angaaende det skotske, Shetlands og det engelske sildefiske og det irske makrelfiske sendtes til dem, som ønskede underretning og veiledning derom. For at paase og varetage norske afskiberes interesser, har jeg i aarets løb foretaget stadige reiser til de engelske fiskecentra, hvortil nu meget norsk fisk sendes. Paa foranledning af den ærede fiskeristyrelse foretog jeg ifjor sommer en reise langs Norges kyst til Vadsø, og hvorved jeg havde anledning til at konferere med eksportører og fiskere om det paa dagsordenen staaende thema, ferskfiskeksporten. Jeg tillader mig herved at benytte anledningen til at takke hjerteligst de mange, som viste mig megen elskverdighed og opmerksomhed.

Hull i juni 1902.

Ærbødigst

Hans Johnsen.

15.260

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1901

UDGIVET AF NORGES FISKERISTYRELSE

4DE HEFTE **1901**

1. **Amtmanden i Finmarken:** Beretning om vinter- og vaarfisket i Finmarken 1901.
2. **Do.** Beretning om sommer- og høstfisket i Finmarken 1901.
3. **Beretning** om skreifisket i Tromsø amt 1901.
4. **Do.** om skreifisket i Nordlands amt udenfor Lofotens opsynsdistrikt i opsynstiden 1901.
5. **Do.** om skreifisket i nordre Trondhjems amt 1901.
6. **Do.** om skreifisket i søndre Trondhjems amt 1901.
7. **Do.** om skreifisket i Nordmøre 1901.
8. **Do.** om skreifisket i Romsdals fogderi 1901.
9. **Do.** om skreifisket i Søndmøre 1901.
10. **Do.** om makrelfisket 1901.
11. **Grafiske fremstillinger** vedk. skreifisket og sildefiskerierne.

Væsentlig efter lensmændenes opgaver ved fiskeristyrelsen.

BERGEN
JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI
1902

FEB 20 1909

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1901

UDGIVET AF NORGES FISKERISTYRELSE

4DE HEFTE **1901**

1. **Amtmanden i Finmarken:** Beretning om vinter- og vaarfisket i Finmarken 1901.
2. **Do.** Beretning om sommer- og høstfisket i Finmarken 1901.
3. **Beretning** om skreifisket i Tromsø amt 1901.
4. **Do.** om skreifisket i Nordlands amt udenfor Lofotens opsynsdistrikt i opsynstiden 1901.
5. **Do.** om skreifisket i nordre Trondhjems amt 1901.
6. **Do.** om skreifisket i søndre Trondhjems amt 1901.
7. **Do.** om skreifisket i Nordmøre 1901.
8. **Do.** om skreifisket i Romsdals fogderi 1901.
9. **Do.** om skreifisket i Søndmøre 1901.
10. **Do.** om makrelfisket 1901.
11. **Grafiske fremstillinger** vedk. skreifisket og sildefiskerierne.

} Væsentlig efter lensmændenes opgaver ved fiskeristyrelsen.

BERGEN
JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI
1902

Beretning

om vinter- og vaarfisket i Finmarken 1901.

Lodden stødte under land for Vestfinmarkens vedkommende i slutningen af marts og begyndelsen af april; for Østfinmarken noget forskjelligt, i og omkring Vardø medio februar, i Mehavn, Næsseby og Bugønæs sidste halvdel af marts, for de øvrige vær i midten og slutningen af april.

Den forsvandt fra Vestfinmarken henholdsvis sidst i april og i midten af mai, fra Østfinmarken dels i slutningen af april, dels i sidste halvdel af mai samt i juni maaned.

I Vestfinmarken opgives fisketyngden at være stødt under land sidst i april, men den forsvandt i slutningen af mai; den var paa flere steder ikke synderlig stor.

I Østfinmarken bemerkedes større fisketyngde for de vestlige værs vedkommende omkring 20de april, for de østlige vær i begyndelsen af mai; den forsvandt i sidste halvdel af mai og i juni.

Kobben har som vanlig vist sig ogsaa iaar. Den kom i store masser paa en gang i slutningen af mai; bemerkedes først ved Vardø, hvor den delte sig i 2 afdelinger, hvoraf den ene strøg kysten vestover, den anden indover Varangerfjorden.

Efter de modtagne opgaver udgjorde antallet af de under fisket forulykkede 30.

Tælling af fiskere og baade fandt sted den 11te mai.

Nedenstaaende tabel viser fordelingen af den fiskende almue og baadene paa de forskjellige vær inden Finmarkens amt paa tællingsdagen.

Fiskevær	Mand	Baade	Fiskende fra fartøi	Udlændinge
Loppen—Øxfjord	156	52	—	—
Hasvik	366	104	—	—
Galten	525	134	—	—
Medfjord	569	134	—	—
Hammerfest herred forøvrigt	110	56	—	—
Kvalsund	28	14	—	—
Rolfsø	1213	277	9	—
Ingø	1494	372	—	—
Hjelmsø	519	138	—	—
Renø	55	28	—	—
Maasø	68	26	—	—
Gjæsvær	645	156	—	—
Skaarsvaag og Opnan	107	39	—	—
Honningsvaagene	664	177	184	—
Kjelvik	756	191	—	2
Kistrand	60	24	—	—
Lebesby (Sværholt m. fl.)	141	52	—	—
Kjøllefjord	345	100	—	—
Mehavn	654	135	—	—
Gamvik	1021	267	—	1
Finkongkjeilen	517	167	—	5
Berlevaag	566	145	—	—
Baadsfjord	176	45	77	3
Syltefjord	25	6	—	—
Havningberg	327	88	—	2
Vardø by og landdistrikt iøvrigt	882	253	12	12
Kiberg	650	196	—	120
Nordvaranger	224	76	—	—
Næsseby	178	61	—	—
Bugønæs	17	7	—	—
Grænse Jakobselv	15	5	—	—
Ialt	13 073	3 525	282	145
Af disse var udrustede				
med garn	143	41	—	—
„ line	2 147	610	—	—
„ dybsagn	701	182	—	—
„ alle redskaber	10 082	2 692	—	—

De paa tællingsdagen i Finmarken værende fiskere og baade var fra:

Hjemsted	Mand	Baade	Hjemsted	Mand	Baade
Bergen	4	1	Overført	2 358	589
Aalesund	6	1	Vaagen og Gjemsø	164	25
Kristiansund	32	4	Borge og Valberg	116	16
Trondhjem	4	—	Stamsund	6	1
Bodø	19	2	Buksnæs og Hol	112	13
Tromsø	143	32	Flakstad og Moskenæs	73	13
Hammerfest by	48	10	Hadsel	210	42
Vardø by	371	129	Ørnæs og Langnæs	99	23
Vadsø	135	35	Bø og Malnæs	39	5
Trondhjems stifts landdistrikt	48	8	Dverberg og Andenæs	110	27
Bindalen	14	1	Sortland	168	38
Brønø	81	14	Kvæfjord	243	50
Vægø	50	17	Trondenæs og Sand	408	70
Tjøtø og Vivelstad	139	43	Berg og Torsken	37	7
Alstahaug, Stamnæs	120	41	Tranø, Dyrø, S. Reisen	534	110
Herø	117	28	Maalselven og Bardo	76	12
Vefsen	23	4	Helgø	16	4
Næsne og Dønnæs	41	6	Astafjord og Salangen	1 095	246
Hemnæs og Korgen	34	9	Lenvik og Hillesø	481	98
Mo	8	1	Balsfjord og Malangen	454	107
Lurø og Trænen	5	1	Finsnæs	1	1
Rødø og Melø	45	15	Tromsøsundet	346	85
Gildeskaal	22	6	Karlsø	213	51
Beieren	10	2	Lyngen og Sørfjorden	726	171
Skjerstad	7	2	Ulsfjord	23	5
Saltdalen	25	4	Skjærvø, Nordreisen	—	—
Bodin	11	2	Kvænangen	831	190
Folden	60	14	Loppen—Øxfjord	94	33
Stegen og Ledingen	110	29	Hasvik	248	79
Hammerø	49	9	Alten og Kæfjord	84	17
Tysfjorden	147	30	Talvik	242	61
Ofoten	147	31	Hammerfest landsogn	247	95
Lødingen og Hol	283	58	Kvalsund	130	44
Overføres	2 358	589	Maasø	438	196
			Overføres	10440	2 524

Hjemsted	Mand	Baade	Hjemsted	Mand	Baade
Overført	10440	2 524	Overført	12532	3 314
Kjelvik	386	193	Sydvaranger	134	41
Kistrand	364	104	Vardø landsogn	262	161
Lebesby og Kjøllefjord	272	94	Sverige	4	—
Tanen, Gamvik	458	207	Finland	76	—
Næsseby, Polmak	264	79	Rusland	65	9
Nordvaranger	348	113			
Overføres	12532	3 314	Ialt	13073	3 525

Det tilsvarende antal fiskere og baade paa tællingsdagen i de 5 foregaaende aar var:

i 1896 ...	18 173	mand	(hvoraf	652	udlændinge)	med	4 777 baade
i 1897 ...	16 661	—	—	420	—	„	4 299 —
i 1898 ...	14 155	—	—	150	—	„	3 756 —
i 1899 ...	10 749	—	—	68	—	„	2 929 —
i 1900 ...	14 357	—	—	101	—	„	3 900 —

Betræffende de i Finmarkens fiskevær paa tællingsdagen værende kjøbefartøier meddeles saadan fortegnelse:

Stedernes navne	Antal	Drægtighed i tons	Samlet besætning, føreren iberegnet
a. Efter hjemsted.			
Kristiania	1	60	6
Haugesund	2	110	10
Bergen	30	1 984	171
Aalesund	5	205	25
Romsdalen	1	80	6
Kristiansund	31	1 619	150
Trondhjem	12	647	61
Valdersund	1	44	4
Tromsø	7	162	20
Hammerfest	4	85	14
Vardø	1	76	5
Overføres	95	5 072	472

Stedernes navne	Antal	Drægtighed i tons	Samlet besætning, føreren iberegnet
Overført	95	5 072	472
Indherred	3	150	15
Fosen	2	60	7
Namdalen	4	190	24
Helgeland	3	117	13
Salten	5	247.29	22
Senjen og Tromsø	5	234	25
Finmarkens landdistrikt	6	162.27	19
Rusland	20	1 472	105
Ialt	143	7 704.56	702
b. Efter fiskeværer.			
Hasvik	23	1 116	111
Galten	14	566	61
Medfjord	10	474	43
Rolfsø	20	1 010	98
Ingø	17	897	82
Hjelmsø	2	73	9
Maasø	4	186	19
Gjæsvær	8	373	35
Kjelvik	10	549	50
Kjøllefjord	2	87.56	7
Mehavn	9	781	59
Gamvik	6	329	29
Finkongkjeilen	1	40	5
Berlevaag	3	200	16
Baadsfjord	3	167	17
Vardø	11	856	61
Ialt	143	7 704.56	702

I de anførte opgaver er medtaget de fartøier, som med fuld last havde forladt Finmarken, forinden tællingen fandt sted.

Med hensyn til den samlede deltagelse i fisket tillader jeg mig at henvise til nedenstaaende tabel, hvilken indeholder oplysning om antallet af fiskere og baade samt skøiter og dampskibe, som for kortere eller længere tid tog del i loddefisket i de forskjellige vær.

Fiskevær	Mand	Baade, skøiter og dampskibe
Loppen—Øxfjord	156	52
Hasvik	1 168	327
Galten	513	121
Medfjord	569	134
Kvalsund	68	33
Hammerfest herred	140	60
Hammerfest by	32	15
Rolfsø	1 505	364
Ingø	1 494	372
Hjelmsø	594	156
Renø	91	43
Maasø	47	21
Gjæsvær	909	218
Skarsvaag	113	42
Honningsvaagene	520	105[1])
Kjelvik	934	237
Kistrand	60	24
Lebesby (Sværholt m. fl.)	441	122
Kjøllefjord	747	177
Mehavn	1 293	263
Gamvik	1 478	345
Finkongkjeilen	804	202
Berlevaag	830	280
Baadsfjord	662	134
Syltefjord	139	30
Havningberg	475	128
Vardø	2 201	529
Kiberg	1 012	288
Nordvaranger	224	76
Næsseby	126	42
Bugønæs	17	7
Grændse Jakobselv	15	5
Sydvaranger herred forøvrigt	49	17
Ialt[2])	19 426	4 969

[1]) Desuden 47 skøiter og lignende med 108 doryer.

[2]) Endel fiskere, der under fisket har forladt et vær for at fortsætte i et andet, er her tællet to eller flere gange, saa det virkelige maximumsantal ligger nærmere de 13 073 mand, der var tilstede 11te mai.

Fiskevær	Mand	Baade, skøiter og dampskibe
Heraf benyttede:		
alene garn	263	35
— line	5 501	1 349
— snøre (dybsagn)	791	184
baade garn og andre redskaber	3 733	1 014
— line og snøre (dybsagn)	9 138	2 387

Doryer benyttes nu i stor udstrækning som slæbebaade, d. e. som fiskerbaade fra de større baade, dæksbaade og dampbaade, som driver fisket.

Følgende tabel indeholder fortegnelse over de under fisket i de forskjellige vær fremmødte fartøier.

Fiskevær	Antal	Besætning, føreren iberegnet	Drægtighed i tons
Hasvik	23	111	1 116
Galten	12	62	758
Medfjord	10	49	446
Rolfsø	28	137	1 482
Ingø	17	82	897
Hjelmsø	3	14	129
Maasø	3	14	150
Gjæsvær	12	51	552
Honningsvaagene	4	20	190
Kjelvik	21	106	1 133
Kjøllefjord	7	31	430
Mehavn	45	225	2 256
Gamvik	18	108	1 080
Finkongkjeilen	9	46	465
Berlevaag	11	60	500
Baadsfjord	13	59	530
Syltefjord	1	5	65.70
Havningberg	3	16	176
Vardø	34	198	2 466
Kiberg	6	35	289.16
Ialt	280	1 429	15 110.86

Politiopsyn førtes af vedkommende lensmænd samt af særskilt ansatte opsynsbetjente; fra 22de april til 22de juni holdtes desuden ekstraordinært opsyn (dampskib m. v.).

Ordenen under fisket maa betegnes som gjennemgaaende god.

Der opgives udfærdiget 41 mulktforelæg, hvoraf 2 for helligdagsbrøde, 1 for overtrædelse af politivedtægterne, 1 for overtrædelse af havneloven, 20 for overtrædelse af fiskeriloven af 3die august 1897 § 4, 9 for overtrædelse samme lovs § 11, 7 for overtrædelse af samme lovs § 26 og 1 for overtrædelse af § 27.

Med hensyn til driftsmaaden merkes der en forøget tilgang af dækkede og halvdækkede sneseilsbaade (listerbaade og skøiter) samt dampskibe. Garnbrug er ogsaa kommet noget op.

Priserne paa raaproduktet varierede mellem:

Kr. 14.00—kr. 25.00 pr. 100 stk. torsk.
„ 9.00— „ 11.50 „ hl. lever.
„ 10.00— „ 35.00 „ hl. rogn.
„ 0.10— „ 0.50 „ 100 stk. fiskehoveder.

Af den fangede torsk kan regnes fra 270 til 1000 stykker paa 1 hl. lever.

Efter de fra lensmændene og opsynsbetjentene modtagne opgaver er der under dette vinter- og vaarfiske opfisket nedenstaaende mængde torsk og hyse beregnet i tal, kveite m. v. beregnet i kg., samt lever og rogn, beregnet i hl., ligesom der opgives solgt nedenstaaende antal fiskehoveder.

Distrikt	Torsk	Hyse	Hoveder	Kveite m. v. kg.	Lever hl.	Rogn hl.
Loppen—Øxfjord	103 000	1 000	100 000	3 000	314	120
Alten sorenskriveri	103 000	1 000	100 000	3 000	314	120
Hasvik.....	1 105 000	9 000	400 000	3 000	3 111	800
Galten	145 000	—	25 000	3 000	200	30
Medfjord.....	192 000	48 000	30 000	12 000	427	7
Kvalsund.....	32 500	—	—	—	67	10
Hammerfest by	7 000	—	—	2 000	20	—
Hammerfest herred....	73 500	2 000	—	3 000	196	31
Rolfsø	294 000	40 000	100 000	10 000	980	15
Ingø.....	424 160	34 000	100 000	13 000	1 222	—
Hjelmsø	142 000	10 000	100 000	6 300	375	—
Renø	55 000	—	—	—	85	30
Maasø	56 800	80 000	—	2 000	112	15
Overføres	2 526 960	223 000	755 000	54 300	6 795	938

Distrikt	Torsk	Hyse	Hoveder	Kveite m. v. kg.	Lever hl.	Rogn hl.
Overføres	2 526 960	223 000	755 000	54 300	6 795	938
Gjesvær	316 000	95 000	110 000	15 000	816	—
Skarsvaag	55 000	20 700	15 000	500	157	—
Honningsvaagene	391 000	110 000	450 000	20 000	1 330	55
Kjelvik	646 700	83 500	—	9 460	1 340	—
Kistrand	20 000	—	—	—	30	—
Hammerfest sorenskriveri	3 955 660	532 200	1 330 000	99 260	10 468	993
Lebesby (Skjøtningberg m. fl.)	329 500	26 500	—	—	355	—
Kjøllefjord	410 000	11 000	50 000	500	831	50
Mehavn	558 000	36 000	300 000	15 000	1 529	—
Gamvik	880 800	45 000	400 000	21 700	2 240	—
Finkongkjeilen	562 400	55 000	—	1 868	1 030	—
Berlevaag	915 550	45 000	200 000	—	2 152	—
Næsseby	5 000	—	—	—	8	—
Tanen sorenskriveri	3 661 250	218 500	950 000	39 068	8 145	50
Baadsfjord	257 000	40 000	292 000	600	680	—
Syltefjord	40 000	10 000	10 000	200	97	—
Havningberg	184 225	55 000	—	3 920	381	—
Vardø	739 000	520 000	500 000	55 000	2 045	—
Kiberg	284 160	116 660	300 000	1 000	797	—
Vardø sorenskriveri	1 504 385	741 660	1 102 000	60 720	4 000	—
Nordvaranger	4 100	4 000	—	2 127	10	—
Grænse Jakobselv	5 000	1 500	—	—	21	—
Sydvaranger herred forøvrigt	4 500	1 000	4 000	600	7	—
Varanger sorenskriveri	13 600	6 500	4 000	2 727	38	—
Finmarkens amt	9 237 895	1 499 860	3 486 000	204 775	22 865	1 163

Af det anførte tal torsk og hyse skal der være forbrugt under fisket omkring 189 870 stykker, hvoraf 99 510 torsk.

Ifølge de statistiske opgaver er af det anførte kvantum torsk opfisket:

med garn	1 008 000
„ line	5 591 585
„ snøre (dybsagn)	737 200
„ forskjellige redskaber	1 901 110

Fiskets samlede udbytte ansat i penge er, med fradrag af hvad der er forbrugt under fisket, i de indkomne opgaver over det samlede udbytte af vinter- og vaarfisket beregnet til følgende beløb:

For Altens sorenskriveri:					
Loppen og Øxfjord herred			kr.		32 030.00
For Hammerfest sorenskriveri:					
Hasvik herred			kr.	268 196.00	
Hammerfest herred:					
Galten	kr.	24 660.00			
Medfjord	„	46 135.00			
Herredet forøvrigt	„	16 350.00	„	87 145.00	
Kvalsund herred			„	6 743.00	
Hammerfest by			„	1 675.90	
Maasø herred:					
Rolfsø	kr.	91 340.00			
Ingø	„	109 366.00			
Hjelmsø	„	32 512.00			
Renø	„	9 810.00			
Gjæsvær	„	71 732.00			
Herredet forøvrigt	„	15 353.00	„	330 113.00	
Kistrand herred			„	2 340.00	
Kjelvik herred:					
Skarsvaag og Opnan	kr.	11 675.00			
Honningsvaagene	„	120 340.00			
Herredet forøvrigt	„	118 823.70	„	250 838.70	
					„ 947 050.70
For Tanens sorenskriveri:					
Lebesby herred:					
Kjøllefjord	kr.	84 375.00			
Herredet forøvrigt	„	56 442.00	„	140 817.00	
Tanen herred:					
Mehavn	kr.	164 199.00			
Overføres	kr.	164 199.00	kr.	140 817.00	kr. 979 080.70

Overført kr.	164 199.00	kr.	140 817.00	kr. 979 080.70
Gamvik ..... „	206 106.00			
Finkongkjeilen ... „	103 728.24			
Berlevaag ..... „	188 607.00	„	662 640.24	
Næsseby herred ..... „			1 180.00	„ 804 637.24

For Vardø sorenskriveri:

Vardø herred:			
Baadsfjord ..... kr.	55 652.00		
Syltefjord ..... „	9 458.80		
Havningberg ..... „	35 690.81		
Kiberg ..... „	76 000.00		
Vardø by samt herredet iøvrigt .... „	218 705.00		„ 395 506.61

For Varanger sorenskriveri:

Nordvaranger herred..... kr.	3 042.60		
Grænse Jakobselv ..... „	1 660.00		
Sydvaranger herred..... „	1 190.00	„	5 802.60
		Ialt kr.	2 185 117.15

De tilsvarende tal var:

i 1896	kr.	4 928 142.00
i 1897	„	2 179 186.00
i 1898	„	1 881 666.00
i 1899	„	2 684 024.00
i 1900	„	4 141 032.88

Da fiskernes antal udgjorde 19 426 har altsaa gjennemsnitslotten pr. mand udgjort

	kr.	112.48
mod i 1896	„	207.22
„ i 1897	„	99.32
„ i 1898	„	90.57
„ i 1899	„	160.88
„ i 1900	„	189.02

Med hensyn til den gjennemsnitlige og høieste mandslot i de forskjellige opsynsdistrikter stiller forholdet sig saaledes:

Opsynsdistrikt	Gjennemsnitslot	Høieste lot	Opsynsdistrikt	Gjennemsnitslot	Høieste lot
	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
Loppen—Øxfjord	200	250	Kjelvik	75	350
Hasvik	190	500	Kjøllefjord	200	400
Galten	40	100	Lebesby	112	250
Medfjord	120	180	Mehavn	130	400
Hammerfest herred	110	250	Gamvik	200	300
Kvalsund herred	100	120	Finkongkjeilen	70	200
Hammerfest by	50	75	Berlevaag	250	500
Rolfsø	60	300	Næsseby	10	20
Ingø	55	120	Baadsfjord	130	150
Hjelmsø	54	150	Syltefjord	60	100
Renø	100	200	Havningberg	70	125
Gjæsvær	79	200	Vardø by	100	200
Maasø	100	150	Kiberg	75	130
Kistrand	39	80	Nordvaranger	14	94
Skarsvaag	104	300	Grænse Jakobselv	100	140
Honningsvaagene	235	400	Sydvaranger herred	25	40

Idet henvises til note 2 side 306 bemerkes, at lotterne gjennemsnitlig falder noget — antagelig omkring 20 % — høiere af den der anførte grund.

Af det anførte opfiskede kvantum torsk er ifølge opgaverne virket til rundfisk, rotskjær og russefisk samt klipfisk.

Herreder	Rundfisk	Rotskjær og russefisk	Klipfisk
	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Loppen—Øxfjord	28 000	26 500	48 000
Alten sorenskriveri	28 000	26 500	48 000
Hasvik	400 000	20 000	667 000
Hammerfest	192 000	5 000	206 000
Kvalsund	5 000	1 000	26 000
Hammerfest by	2 500	500	2 000
Maasø	608 650	79 850	586 460
Kistrand	15 000	5 000	—
Kjelvik	474 100	31 000	577 400
Hammerfest sorenskriveri	1 697 250	142 350	2 064 860
Lebesby og Kjøllefjord	438 500	31 700	252 300
Tanen	1 894 156	132 762	885 532
Næsseby	4 000	—	—
Tanen sorenskriveri	2 336 656	164 462	1 137 832
Vardø herred	640 170	32 647	82 608
Vardø by	219 200	64 800	440 000
Vardø sorenskriveri	859 370	97 447	522 608
Nordvaranger	4 100	—	—
Sydvaranger	2 000	6 950	—
Varanger sorenskriveri	6 100	6 950	—

Ialt 9 138 385.

Fisken antages gjennemsnitlig af hvert stort hundrede (120 st.) at have givet 65.83 kg. rundfisk og 115.05 kg. klipfisk.

Af dampmedicintran opgives tilvirket hl. 3 345,

hvoraf i	Loppen—Øxfjord	hl.	45
—	- Hasvik	„	610
—	- Galten	„	24
—	- Medfjord	„	120
—	- Hammerfest herred	„	25
—	- Kvalsund	„	8
—	- Ingø	„	134
—	- Gjæsvær	„	134
—	- Honningsvaagene	„	84
—	- Kjelvik	„	360
—	- Kjøllefjord	„	70
—	- Lebesby	„	175
—	- Mehavn	„	390
—	- Gamvik	„	213
—	- Finkongkjeilen	„	240
—	- Baadsfjord	„	18
—	- Syltefjord	„	30
—	- Vardø by	„	540
—	- Kiberg	„	125
		Ialt hl.	3 352

Finmarkens amt, 29de november 1901.

T. J. W. Graff.

Uddrag af opsynschefens beretning.

— — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — —

Ordenen under fisket var gjennemgaaende god.

— — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — —

Russerne paatræffes ikke fiskende indenfor milegrænsen; aarsagen hertil kan vel ogsaa skyldes det daarlige fiske for Kiberg. Deres antal er minket og deres eiendommelige baade „snekkerne“ viger pladsen for baade af norsk façon. Der var saaledes i Kiberg:

Aar	Snekker	Baade, af norsk bygning	Mand
1896	36	20	208
1897	27	19	172
1898	10	10	71
1899	0	15	51
1900	8	7	56
1901	5	22	98

Desuden havde en russisk baad taget nr. i Havningberg; men dette bør ikke ske oftere.

Alle russiske baade bør faa nr. i Kiberg, hvor en vis række nummere gives de baade, der skal fiske udenfor milegrænsen. Overholdes ikke dette, bliver det omtrent umuligt at kontrollere, hvorvidt russiske baade er indenfor milegrænsen, da man nu ikke kjender dem paa andet end nummerne.

Er de russiske fiskere aftaget, saa er de russiske fiskekjøbere tiltaget. Fartøierne laa omtrent i hvert vær, hvor der var noget fiske. Vor handelsstand har derfor en skarp konkurrence. — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — —

Tilsynsmændenes virksomhed har jeg heller ikke iaar merket noget til. Deltagelsen i valgene har gjennemgaaende været ringe.

Skal man bibeholde valgsystemet bør tidsfristerne omordnes.

Beretning

om Finmarkens amts sommer- og høstfiske samt haakjærringfangsten og øvrige ishavsexpeditioner m. v. i aaret 1901.

A. Sommer- og høstfisket efter sei, torsk m. v.

Efter sammendrag paa anden side af de fra lensmændene indkomne opgaver er der i sommeren og høsten 1901 opfisket:

a.	Torsk, sei, kveite, flyndre, hyse, uer m. v. solgt i raa eller saltet tilstand til russerne for 31 845 matter mel (matten veier ca. 144 kg.), som efter dets pris ved salg til almuen er ansat til kr.		494 204.00
b.	445 900 kg. rotskjær, som angives udbragt til	„	215 732.00
c.	378 900 kg. sei af alle størrelser	„	96 369.00
d.	Forskjellige fiskevarer, saasom torsk, hyse, sei, solgt i raa tilstand til de norske handelsmænd eller til russerne mod andre varer end mel, rundfisk og titling fra høstfisket, uer, laks fanget ved kysten m. v. udbragt til en pengeværdi af.....	„	772 649.00
e.	19 095 hl. lever udbragt til	„	190 064.00
		Tilsammen kr.	1 769 018.00

Den tilsvarende sum var i 1900 kr. 1 434 632.00, i 1899 kr. 1 311 518.20, i 1898 kr. 1 250 584.50, i 1897 kr. 1 028 299.80 og i 1896 kr. 1 253 879.95.

For de forskjellige distrikter inden amtet stiller udbyttet af dette fiske sig saaledes, som efterstaaende tabel viser:

Distrikt	a. Raafisk			b. Rotskjær			c. Tørret	
	Antal matter mel	Pris pr. matte	Værdi	Antal kg.	Pris pr. 20 kg.	Værdi	Antal kg.	Pris pr. 20 kg.
		Kr.	Kr.		Kr.	Kr.		Kr.
Alten	315	15.00	4 725	2 000	10.50	1 050	3 000	5.50
Talvik	1 130	16.00	18 080	47 000	10.60	24 910	38 000	5.00
Loppen—Øxfjord	1 220	16.00	19 520	3 000	7.00	1 050	8 000	5.00
Hasvik	1 730	15.00	25 950	30 000	7.00	10 500	50 000	3.50
Hammerfest herred	2 909	16.00	46 544	4 000	10.00	2 000	80 000	5.00
Hammerfest by	500	16.00	8 000	2 000	10.00	1 000	7 000	5.00
Kvalsund	1 100	15.50	17 050	5 000	10.50	2 625	1 000	5.00
Maasø[1])	8 000	17.00	136 000	300 000	10.00	150 000	80 000	6.00
Kjelvik	2 950	15.00	44 250	30 000	8.00	12 000	60 000	5.50
Kistrand	1 435	15.00	21 525	11 500	9.50	5 462	36 600	4.80
Lebesby—Kjøllefjord	1 800	14.00	25 200	5 000	10.00	2 500	4 500	5.00
Berlevaag	110	15.00	1 650	—	—	—	—	—
Tanen herred iøvrigt	2 195	14.60	32 025	5 400	8.00	2 160	1 000	2,50
Næsseby	400	16.00	6 400	—	—	—	—	—
Nordvaranger	2 140	14.00	29 960	—	—	—	—	—
Sydvaranger	1 635	15.20	24 525	1 000	9.50	475	9 800	3.00
Vadsø by	695	14.00	9 730	—	—	—	—	—
Kiberg	645	14.00	9 030	—	—	—	—	—
Vardø herred iøvrigt	636	15.00	14 040	—	—	—	—	—
Vardø	—	—	—	—	—	—	—	—
Tilsammen	31 845		494 204	445 900		215 732	378 900	

[1]) I Maasø er under sommerfisket tillige saltet til klipfisk 660 000 eller 1 950 000 kg. torsk til en værdi af kr. 175 500.00, der ikke er medtaget i ovenstaaende tabel.

Af laks og sjøørret vedkommer elvefisket 16 128 kg.; derhos er der yderligere i elv opfisket 4 650 kg., som ikke er medtaget i opgaven, da dette sidste parti er fisket af et sportsselskab.

sei	d. Forskjellige fiskesorter (se foran litra d.)	Heraf laks og sjøørret		e. Lever			Ialt
Værdi	Værdi	Antal kg.	Værdi	Antal hl.	Pris pr. hl.	Værdi	
Kr.	Kr.		Kr.		Kr.	Kr.	Kr.
825	2 500	1 600	1 600	200	9.00	1 800	10 900
9 500	26 800	21 000	14 700	1 670	10.00	16 700	95 990
2 000	6 080	3 700	3 550	250	9.00	2 250	30 900
8 750	25 000	15 000	12 000	1 580	10.00	15 800	86 000
20 000	16 600	3 130	2 520	2 027	9.00	18 243	103 387
1 750	6 000	—	—	170	11.00	1 870	18 620
2 500	7 240	500	440	253	9.00	2 277	31 692
24 000	64 500	5 760	5 760	3 252	10.00	32 520	407 020
16 500	221 125	—	—	3 600	10.50	37 800	331 675
7 824	6 440	7 156	5 648	368	9.00	3 312	44 563
1 125	40 000	4 000	3 000	745	10.00	7 450	76 275
—	15 900	—	—	150	10.00	1 500	19 050
125	44 285	19 618	19 618	855	10.00	8 550	87 145
—	3 500	2 865	3 150	200	8.00	1 600	11 500
—	21 414	4 714	4 714	602	10.00	6 020	57 394
1 470	40 237	18 352	15 077	625	10.00	6 250	72 957
—	20 210	696	696	416	10.00	4 160	34 100
—	24 770	200	200	520	10.00	5 200	39 000
—	5 694	—	—	127	10.00	1 270	21 004
—	174 354	—	—	1 485	10.50 10.00	15 492	189 846
96 369	772 649	108 291	92 673	19 095		190 064	1 769 018

i elv opfisket 4 650 kg., som ikke er medtaget i opgaven, da dette sidste parti er fisket

Med hensyn til deltagelsen i sommer- og høstfisket for 1901 tillader jeg mig at henvise til nedenstaaende tabel, der udviser gjennemsnitslot og høieste lot i de forskjellige distrikter:

Distrikt	Deltagere		Gjennemsnitslot		Høieste lot	
	Ialt	Heraf ikke hjemmehørende i distriktet	For fremmede	For hjemmefolket	For hjemmefolket	For fremmede
			Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Alten herred	125	—	—	75.00	90.00	—
Talvik do.	765	30	15.00	110.00	460.00	60.00
Loppen—Øxfjord do.	230	50	92.00	146.00	500.00	250.00
Altens sorenskriveri	1 120	80				
Hasvik herred	903	711	105.00	90.00	200.00	220.00
Hammerfest do.	596	220	130.00	130.00	220.00	220.00
Hammerfest by	100	30	70.00	120.00	200.00	120.00
Kvalsund herred	256	22	70.00	100.00	160.00	100.00
Maasø do.	2 000	1 510	291.00	291.00	460.00	450.00
Kjelvik do.	1 355	915	245.00	245.00	500.00	400.00
Kistrand do.	387	12	60.00	100.00	150.00	80.00
Hammerfest sorenskriveri	5 597	3 420				
Lebesby og Kjøllefjord herred	435	200	200.00	90.00	200.00	370.00
Berlevaag i Tanens herred	120	20	150.00	200.00	300.00	250.00
Tanens herred forøvrigt	560	80	110.00	135.00	550.00	205.00
Næsseby herred	121	16	100.00	80.00	440.00	200.00
Tanen Sorenskriveri	1 236	316				
Sydvaranger herred	475	8	120.00	156.00	800.00	—
Nordvaranger do.	351	15	120.00	164.00	300.00	—
Vadsø by	133	—	—	256.00	450.00	—
Varanger sorenskriveri	959	23				
Kiberg i Vardø herred	801	683	30.00	140.00	300.00	200.00
Vardø herred forøvrigt	266	92	79.00	79.00	200.00	200.00
Vardø by	625	225	275.00	423.00	650.00	400.00
Vardø sorenskriveri	1 692	1 000				
Finmarkens amt 1901	10 604	4 839				
1900	9 845	4 383				
1899	10 742	5 103				
1898	12 059	6 161				
1897	11 530	5 689				

Russiske fiskere har ikke deltaget i sommerfisket for 1901 paa andre steder end i Sydvaranger herred, hvor 10 skoltelapper deltog med en gjennemsnitslot af kr. 50.00 eller tilsammen kr. 500.00.

Den gjennemsnitlige mandslot under sommerfisket udgjorde for hjemfolket kr. 156.50 og for fremmede kr. 125.67.

I tuskhandelen med russerne betaltes 20 kg. rugmel med fra 6—20 kg. stor kveite, fra 14—30 kg. smaa kveite, fra 16—40 kg. torsk og uer, fra 16—80 kg. flyndre, fra 30—80 kg. hyse og fra 25—60 kg. sei.

De varierende priser beror væsentlig paa fiskens forskjellige størrelse samt paa antallet af de fremmødte kjøbefartøier paa hvert enkelt sted.

Russerne har ogsaa i 1901 kjøbt fisk og solgt mel (i en ikke saa liden udstrækning) saagodtsom udelukkende mod penge. I de større fiskevær saasom Vardø og Berlevaag, og specielt da førstnævnte sted, har den sædvanlige tuskhandel derfor ikke været nævneværdig. I disse vær betaltes 1 kg. kveite med fra 15—20 øre, smaa kveite med fra 8—14, torsk med 8—10½, hyse og sei 5—8 og uer 6½.

Under dette fiske forulykkede 11 mand, hvoraf 2 i Talvik herred, 2 i Kvalsund herred, 1 i Maasø herred, 3 i Vardø herred og 3 i Vardø by.

B. Sildfisket.

a. Fedsildfisket har i 1901 foregaaet i 3 herreder, nemlig Loppen—Øxfjord, Kistrand og Sydvaranger; i Loppen—Øxfjord med 150 mand fordelt paa 8 notlag og 15 garnlag, i Kistrand med 70 mand fordelt paa 4 notlag og 19 garnlag og i Sydvaranger med 67 mand fordelt paa 4 notlag og 23 garnlag. Fisket dreves udelukkende med baade, undtagen i førstnævnte herred, hvor ogsaa 3 skøiter har deltaget.

Der opfiskedes i Loppen—Øxfjord 9 170 hl., deraf med not 8 600, med sættegarn 210 og med drivgarn 360 hl., i Kistrand 4 000 hl., deraf med not 3 300 og med sættegarn 700, og i Sydvaranger 450 hl., deraf med not 60 og med sættegarn 390 hl.

Silden solgtes til en gjennemsnitspris i Loppen—Øxfjord af kr. 1.50, i Kistrand kr. 4.00 og i Sydvaranger kr. 5.00, hvorefter det samlede udbytte af fisket beregnes til kr. 32 000.00.

Af kjøbefartøier fremmødte i Loppen—Øxfjord 9, deraf 2 dampskibe, med en besætning af 46 mand og en drægtighed af 335 tons.

Fisket forefaldt i førstnævnte herred i maanederne oktober, november og december, i Kistrand med not i mai og med garn i sidste halvdel af november og i sidstnævnte herred i november og december.

Det i Loppen—Øxfjord opfiskede parti blev for mesteparten til-

virket til russevare, resten benyttedes til agn; af det i Kistrand herred opfiskede parti solgtes saagodtsom alt til agn, hvilket for en god del formentlig ogsaa er tilfældet med den i Sydvaranger opfiskede sild (herom er dog intet oplyst).

Intet menneskeliv gik tabt.

b. Vaarsildfisket. Er ikke foregaaet.

c. Andre sildefiskerier. I maanederne april—juni, men især i oktober—december fiskedes i Talvik med nøter endel smaasild, der dels benyttedes til agn, dels solgtes til sildoljefabrikkerne eller saltedes til russevare. Det samlede kvantum anslaaes til 14 500 hl. til en værdi af kr. 37 000.00. Ligeledes er der i Lebesby i marts—mai af notbrug fisket ca. 5 500 kasser smaasild (en kasse regnes lig ½ hl.) til agn og udbragtes til ca. kr. 11 000.00.

C. Haakjærringfisket.

Deltagelsen i og udbyttet af dette fiske vil erfares af nedenstaaende tabel, der tillige viser værdien efter den for mandskabets part bestemte pris:

Hjemsted	Baade		Fartøier			Opfisket lever	Værdi
	Antal	Besætning	Antal	Drægtighed	Besætning		
				Tons		Hl.	Kr.
Hammerfest by	—	—	3	100	19	825	9 175.88
Vardø herred	—	—	1	17½	4	250	2 000.00
Vardø by.....	2	8	—	—	—	25	250.00
Do.	—	—	16	253	64	1 656	16 560.00
Ialt	2	8	20	370½	87	2 756	27 985.88
mod i 1900.....	6	24	21	344½	96	3 997	40 281.20
„ i 1899.....	17	78	11	193½	50	5 115	49 260.00
„ i 1898.....	29	112	20	329	89	7 350	71 665.00
„ i 1897.....	36	146	24	408	110	9 168	85 731.00

Baadenes udbytte fordeltes saaledes, at baadeieren fik 1/4 part af fangsten, og mandskabet, som selv holdt kosten, 3/4 parter til fordeling.

Fartøiernes udbytte fordeltes i Hammerfest saaledes, at mandskabet fik 1/3 del og rederiet 2/3 dele af fangsten for fartøi, proviant og øvrig udrustning. I Vardø tager rederiet for fartøiet 1/3 del af fangsten og mandskabet 2/3 dele til fordeling, men mandskabet holder selv her kosten. Skippernes lønningsvilkaar ikke opgivet.

Den gjennemsnitlige mandslot anslaaes for Hammerfest by til kr. 160.98 mod i 1900 kr. 156.68, for Vardø herred til kr. 333.33 mod i 1900 kr. 383.33 og for Vardø by for baadfiskerne til kr. 23.33 mod i 1900 kr. 128.02 og for fartøierne til kr. 172.50 mod i 1900 kr. 223.77. Fartøiernes bruttoudbytte pr. ton udgjorde for Hammerfest kr. 61.17 mod i 1900 kr. 102.96, for Vardø herred kr. 38.09 mod i 1900 kr. 43.81 og for Vardø by kr. 21.81 mod i 1900 kr. 111.90.

Fangsten blev drevet paa de norske banker udenfor Finmarkskysten samt under Spitsbergen.

Fangstredskaberne var den vanlige Haakjærringjuks (dybsagn).

Intet menneskeliv gik tabt.

D. Fangst efter hvalros, kobbe m. v. i polaregnene.

Denne fangst dreves i 1901 fra Hammerfest by med 25 fartøier, drægtighed 806 1/2 tons og med en besætning af 239 mand, fra Vardø by med 3 fartøier, drægtighed 131 tons, besætning 28 mand og fra Vadsø by med 1 fartøi, drægtighed 48 tons, besætning 10 mand.

Udbyttet udgjør efter de for mandskabets part betalte priser:

for Hammerfest	kr.	123 577.07
„ Vardø	„	7 069.00
„ Vadsø	„	3 703.00
	Ialt kr.	134 349.07

Udbyttet fordeltes saaledes, at rederiet for fartøi og udrustning fik 2/3 dele og mandskabet 1/3 del til deling. Om føreres og harpunereres aflønning er ingen oplysning meddelt.

Den gjennemsnitlige mandslot for Hammerfest udgjorde kr. 172.35 mod kr. 168.87 i 1900, for Vardø kr. 84.15 mod kr. 174.00 i 1900 og for Vadsø kr. 123.43 mod kr. 114.63 i 1900.

Redernes bruttofortjeneste pr. ton udgjorde for Hammerfest kr. 102.15, for Vardø kr. 35.97 og for Vadsø kr. 51.43.

Fangsten, der fra Hammerfest dreves ved Øst- og Vestisen, Frantz Josephs land, Spitsbergen og Kong Karls land, fra Vardø ved Spitsbergen

og Novaja Semlja og fra Vadsø ved Novaja Semlja og Hvidehavet, gav et udbytte af tilsammen 82 hvalros, 25 936 kobber, 2 hvidfisk, 69 bjørne, 20 rensdyr og 605 kg. dun.

E. Hvalfangst.

I 1901 fangedes fra dampskib:

i Hasvik	herred	105	hval til værdi	kr.	105 000.00
i Hammerfest	—	43	„ „ —	„	50 000.00
i Maasø	—	130	„ „ —	„	130 000.00
		1	„ dræbt og ilanddreven	„	400.00
i Lebesby	—	56	„ til værdi	„	49 500.00
		1	„ ilanddreven	„	600.00
i Tanen	—	58	„ til værdi	„	58 000.00
i Vardø	—	110	„ „ —	„	110 000.00
		Ialt 504	hval til værdi	kr.	503 500.00

I 1900	fangedes	404	hval til værdi	kr.	498 000.00
- 1899	—	597	—»—	„	712 000.00
- 1898	—	1 101	—»—	„	1 286 600.00
- 1897	—	1 080	—»—	„	1 320 600.00
- 1896	—	1 100	—»—	„	1 035 800.00

Nedenstaaende tabel viser det samlede i handelen komne brutto-udbytte af dette amts fiskerier, expeditioner til Ishavet m. v. i aarene 1892—1901:

	1901 1 000 kr.	1900 1 000 kr.	1899 1 000 kr.	1898 1 000 kr.	1897 1 000 kr.	1896 1 000 kr.	1895 1 000 kr.	1894 1 000 kr.	1893 1 000 kr.	1892 1 000 kr.
Vinter- og vaarfisket	2 185.1	4 141.0	2 684.0	1 881.6	2 179.2	4 928.1	1 701.3	2 681.3	2 549.0	3 805.8
Sommer[1]) og høstfisket	1 944.5	1 596.6	1 469.9	1 381.8	1 170.5	1 366.8	1 117.1	1 426.9	1 629.5	1 647.9
Fedsildfisket.....	32.0	0.9	7.0	1 119.7	9.6	4.5	—	11.1	—	—
Vaarsildfisket.....	48.0	70.7	24.0	74.0	21.4	6.0	—	34.0	5.2	5 8
Haakjærringfisket	27.9	40.2	49.2	71.7	85.7	112.1	70.2	29.4	26.5	22.9
Ishavsekspeditioner.....	134.3	148.3	78.5	153.3	176.8	139.7	114.2	105.7	116.2	137.7
Hvalfangsten	503.5	498.0	712.0	1 286.6	1 320.6	1 035.8	663.7	800.0	1 466.7	1 168.0
	4 875.3	6 495.7	5 024.6	4 468.8	4 963.8	7 593.0	3 666.5	5 088.4	5 793.1	6 788.1

[1]) Heri indbefattet værdien af den i Maasø herred under sommerfisket til klipfisk tilvirkede torsk.

Finmarkens amt, 16de juni 1902.

T. J. W. Graff.

Beretning
om skreifisket i Tromsø amt i 1901.

(Væsentlig efter lensmændenes opgaver.)

For de enkelte herreder meddeles:

1. **Kvænangen.** Her fiskede 417 mand paa 166 baade, der brugte baade garn og line, tilsammen 90 000 stk. torsk, der sløiet beregnes efter en middelpris af kr. 23.00 pr. 100 stk. og gav 290 hl. lever til middelpris kr. 10.00 pr. hl. Det samlede udbytte i penge udgjorde kr. 23 600.00.

Som det største fiskevær opgives Segelvik, hvor 84 fiskere tilsammen fangede 35 000 stk. torsk. Ved det andet opgivne vær Olderfjord fangede 21 fiskere 11 000 stk. torsk. Fisket faldt væsentlig i januar maaned. — Gjennemsnitslotten pr. mand er ca. kr. 57.00. — Ingen kjøbefartøier fremmødte.

2. **Nordreisen.** Kun 35 mand paa 16 smaa baade, der brugte baade garn og line, drev fisket her med et udbytte af 11 000 stk. torsk og 30 hl. lever, der efter en gjennemsnitspris af respektive kr. 23.00 pr. 100 og kr. 10.00 pr. hl., udbragte kr. 2 830.00 eller en gjennemsnitslot pr. mand af ca. kr. 81.00. Ingen kjøbefartøier. — Fisket gav iaar et bedre udbytte sammenlignet med 1900, da mandslotten kun udgjorde ca. kr. 36.00.

3. **Skjærvø.** 563 mand paa 187 baade drev her fisket med baade garn og line, deraf laa 134 mand tilrors i Løksund, hvor fangsten var 65 000 stk. skrei, og hvor fisket hovedsagelig foregik i januar. Der var 1 kjøbefartøi. De øvrige fiskede mest fra sine hjemsteder. Den samlede fangst i herredet androg til 167 000 stk. skrei og 420 hl. lever, der efter en gjennemsnitspris af henholdsvis kr. 23.00 pr. 100 og kr. 10.00 pr. hl. udbragte kr. 42 610.00 eller en gjennemsnitslot af ca. kr. 76.00 pr. mand.

4. **Helgø.** Her fiskede 100 mand fordelt paa 40 baade, hvoraf 15 brugte garn, 20 line og 10 snøre (dybsagn). Fangsten blev kun

15 000 stk. skrei, der gav 20 hl. lever og havde en samlet værdi af kr. 3 990.00. Gjennemsnitsprisen var kr. 25.00 pr. 100 sløiet torsk og kr. 12.00 pr. hl. lever. Gjennemsnitslot pr. mand var kun ca. kr. 40.00.

Fisket faldt iaar spredt over hele distriktet, og ingen kjøbefartøier fremmødte.

5. **Karlsø.** Her dreves fisket af 120 mand paa 50 baade, der brugte alle redskaber. Den samlede fangst var 55 000 stk. skrei, der gav 80 hl. lever og 15 hl. rogn, og en samlet salgsværdi af kr. 11 990.00. Gjennemsnitsprisen var kr. 20.00 pr. 100 stk. sløiet torsk, kr. 9.00 pr. hl. lever og kr. 18.00 pr. hl. rogn.

I fiskeværet Fuglø laa tilrors 20 mand, og disse fiskede 20 000 torsk = ca. $^2/_5$ af det hele parti. De øvrige laa spredt omkring i herredet. Ingen kjøbefartøier var fremmødt.

Gjennemsnitslotten for hele herredet var ca. kr. 100.00, men for de 20 mand paa Fuglø antagelig omkring kr. 230.00 pr. mand. Fisket foregik fra januar til mai.

6. **Lyngen.** Her dreves hjemmefisket af 84 mand paa 42 smaa baade, der var udrustede baade med garn og line, og fangsten blev meget større end foregaaende aar, nemlig 46 000 stk. skrei, der gav 115 hl. lever og 40 hl. rogn, og en pengeværdi af tilsammen kr. 10 128.00. Middelprisen var kr. 18.00 pr. 100 sløiet torsk, kr. 10.50 pr. hl. lever og kr. 16.00 pr. hl. rogn. Fisket foregik hovedsagelig i marts og april. Gjennemsnitslotten blev ca. kr. 121.00 pr. mand. Ingen kjøbefartøier.

7. **Tromsøsundet.** Her var 538 fiskere fordelt paa 194 baade, hvoraf 93 brugte alene garn, 23 alene line, 40 alene snøre og resten 38 brugte baade line og snøre. Fangsten udgjorde 149 050 stk. torsk, der gav 263 hl. lever og 26 hl. rogn og en samlet salgsværdi af kr. 32 895.00. Gjennemsnitspriserne var kr. 19.91 pr. 100 sløiet torsk, kr. 9.94 pr. hl. lever og kr. 15.00 pr. hl. rogn. Gjennemsnitslotten blev ca. kr. 61.00 pr. mand. Det største fiskevær var Lyngø, hvor der laa tilrors 218 mand med et udbytte af 38 000 torsk, og hvor fisket faldt væsentlig som vaarfiske i april. Intet kjøbefartøi var fremmødt.

8. **Lenviken.** Her fiskede 80 mand paa 20 baade, udrustede alene med garn. Fangsten blev 40 000 stk. torsk, 140 hl. lever og 90 hl. rogn til en salgsværdi af tilsammen kr. 12 400.00.

Priserne opføres til middeltal kr. 25.00 for 100 sløiet torsk, kr. 12.00 pr. hl. lever og kr. 8.00 pr. hl. rogn. Gjennemsnitslotten pr. mand blev kr. 155.00. Ingen kjøbefartøier.

9. **Hillesø.** Her fiskede 346 mand paa 93 baade, hvoraf 87 brugte alene garn og 6 alene line. Den hele fangst opgives til 320 000 stk. skrei, 1 050 hl. lever og 600 hl. rogn til en samlet salgsværdi af kr. 94 400.00. Middelprisen for sløiet torsk var kr. 24.00 pr. 100, kr. 12.00 pr. hl.

lever, kr. 8.00 pr. hl. rogn og kr. 0.50 for 100 fiskehoveder. Fisket dreves fra januar til april incl. Gjennemsnitslotten blev ca. kr. 271.00 pr. mand. 2 kjøbefartøier fremmødte.

Fiskerne var for det væsentligste fordelte paa følgende fiskevær:

Sommerø	med	92	fiskere	og	fangst	110 000	stk. skrei
Rusholmen med Bjørnø	„	132	—	-	—	100 000	—
Øifjordvær	„	80	—	-	—	55 000	—
Haaja	„	20	—	-	—	15 000	—

10. **Berg og Torsken.** I dette herred, hvoraf hvert sogn danner hvert sit opsynsdistrikt, var fiskerne fordelte i følgende fiskevær:

	Antal fiskere	Opfisket stk. torsk	Antal kjøbefartøier	Kjøbere paa land
Svellingen	100	75 000	0	3
Ørja	80	80 000	0	3
Holmenvær	600	500 000	13	1
Torsken og Kongsvær	250	200 000	3	3
Gryllefjord	1710	2 465 000	44	6
Sandvik og Teistvig	50	100 000	0	3
Medfjordvær og Hopen	586	600 000	1	
Havn med værket	153	350 000	0	

I hele herredet fik man ialt 10 300 hl. lever og 5 450 hl. rogn og solgtes der 3 300 000 fiskehoveder.

Middelpris angives til kr. 25.00 for 100 stk. torsk, kr. 11.00 pr. hl. lever, kr. 28.00 pr. hl. rogn og kr. 1.00 pr. 100 stk. fiskehoveder i de to sidstnævnte vær (= Bergs opsynsdistrikt), og til henholdsvis kr. 25.00, kr. 12.00, kr. 14.00 og kr. 0.50 for de øvrige vær (= Torskens opsynsdistrikt). Den samlede salgsværdi opføres med kr. 1 318 700.00. Gjennemsnitslotten bliver ca. kr. 371.00 pr. mand, hvilket er ca. kr. 150.00 mere pr. mand end ifjor. Da der her, som ellers overalt anført, er bruttolot, og da i dette fiske dampskibe og dæksfartøier tager en større del af fangsten i forhold til mandskabstallet end baadene, saa bliver i virkeligheden lotten pr. mand noget mere reduceret her end for de distrikter, hvor der kun benyttes baade. I Gryllefjord, Sandvig og Teistvig samt Havn er bruttolotten langt større end i de andre vær.

Af fiskerne var 2 549 fordelte paa 645 baade og deraf var 317 baade udrustede med alene garn og 298 alene med line, medens resten var udrustede med alle redskaber. 24 af baadene havde tilsammen 48 doryer.

800 mand havde skøiter og dæksbaade eller større sneseilsbaade i et antal af 130, der alle brugte line og havde ialt med sig 320 doryer.

204 mand var fordelt paa 14 fiskedampskibe, der brugte line; disse medhavde ialt 84 doryer.

Fisket faldt i tre forskjellige hovedafdelinger nemlig:

1. Det egentlige vinterfiske, drevet med alm. garn- og linebaade paa de gamle nærmere kysten liggende skreifiskebanker, væsentlig fra begyndelsen af december til udgangen af februar, dels ud marts.
2. Fjordfisket inde i fjordene i marts maaned, hvor væsentlig deltog kun smaabaade med garn, dels line.
3. Bankfisket paa Svendsgrunden m. fl. steder, drevet kun af dampbaadene, skøiterne og dæksbaadene fra begyndelsen af marts til begyndelsen af mai. Dampbaadene og ca. 60 af skøiterne og dæksbaadene drev dog bankfisket helt fra december og februar af. Ved ulykkeshændelser omkom 6 mand.

11. **Bjarkø.** 286 mand fordelte paa 62 baade drev fisket. 24 baade med 144 mand var større garnbaade, der alene brugte garn, 20 baade med 70 mand brugte alene line, og 18 baade med 72 mand brugte begge redskaber. Det samlede udbytte var 157 000 stk. torsk, 465 hl. lever og 210 hl. rogn. Den samlede salgsværdi ansættes til kr. 46 277.00 efter en gjennemsnitspris af kr. 25.00 pr. 100 stk. sløiet torsk, kr. 11.50 pr. hl. lever og kr. 8.00 pr. hl. rogn. Gjennemsnitslotten var ca. kr. 162.00 pr. mand. Det største fiskeværer er Steinavær med 167 mand og en fangst af 77 000 stk. torsk; men det største udbytte havde fiskerne paa fiskeværet Sjursvik og Skraalsvik, hvor 62 mand havde en fangst af 55 000 stk. torsk. Her var ogsaa gjennemsnitslotten meget større end ellers i herredet.

Ved fiskeværet Meløvær laa tilrors 57 mand med en fangst af 25 000 stk. torsk. Det jevneste fiske ved ovennævnte vær foregik i januar til medio marts. Ingen kjøbefartøier fremmødt, men derimod 6 landkjøbere, hvoraf 4 ved Steinavær og 1 ved hver af de andre vær.

12. **Trondenæs.** Her fiskede 62 mand paa 16 baade, der alle var udrustede med line. Fangsten blev ubetydelig, kun 8 000 stk. torsk, der gav 24 hl. lever og 12 hl. rogn til en samlet salgsværdi af kr. 2 372.00. Gjennemsnitsprisen var for 100 stk. sløiet torsk kr. 25.00, for 1 hl. lever kr. 11.50 og for 1 hl. rogn kr. 8.00. Alle fiskerne laa paa Grøtta og det væsentlige fiske faldt i januar. Ingen kjøbefartøier fremmødte, men 1 landkjøber. Gjennemsnitslotten blev ca. kr. 38.00.

13. **Ibestad.** Her drev 105 mand fisket paa 35 mindre baade, hvoraf 45 mand med 15 baade brugte alene garn, 12 mand med 4 baade alene line og 48 mand med 16 baade begge redskaber. Udbyttet blev henved 5 gange større end foregaaende aar, nemlig 50 000 stk. torsk,

der gav 100 hl. lever og 80 hl. rogn. Gjennemsnitspriserne var kr. 23.00 pr. 100 stk. sløiet torsk, kr. 10.00 pr. hl. lever og kr. 8.00 pr. hl. rogn. Den samlede salgsværdi blev kr. 13 140.00. Fisket foregik hovedsagelig i tiden fra 20de januar til 30te marts. Gjennemsnitslotten blev ca. kr. 125.00 pr. mand. Ingen kjøbefartøier.

14. **Dyrø**. Udbyttet af fisket blev ogsaa her bedre end foregaaende aar, idet 63 mand paa 22 mindre baade, hvoraf 21 var udrustede alene med garn, havde et udbytte af 30 000 stk. torsk, der gav 80 hl. lever og 60 hl. rogn og en samlet salgsværdi af kr. 8 700.00. Fiskens middelpris var kr. 24.00 pr. 100 sløiet torsk, kr. 11.00 pr. hl. lever og kr. 12.00 pr. hl. rogn. Gjennemsnitslotten blev ca. kr. 138.00 pr. mand. Ingen kjøbefartøier. Fisket foregik rundt Dyrøen fra nytaar og ud i marts.

15. **Tranø**. 100 mand paa 30 mindre baade, der alle var udrustede med alene garn, fiskede 70 000 stk. torsk, der gav 160 hl. lever og 120 hl. rogn og en salgsværdi af kr. 20 000.00. Middelprisen var kr. 24.00 pr. 100 stk. sløiet torsk, kr. 11.00 pr. hl. lever og kr. 12.00 pr. hl. rogn. Fisket var iaar godt, da gjennemsnitslotten var kr. 200.00 pr. mand. Ingen kjøbefartøier. Fisket foregik paa Vaagsfjorden ved Stangelandet og faldt hovedsagelig fra nytaar til ud februar.

Dampbaade og større sneseilsbaade og dæksbaade deltog kun i fisket i Berg og Torsken. Endel af fiskerne deltog i lofotfiskets sidste del, og mange reiste til Finmarken. Fiskehovederne er i stor mængde brugt til kreaturfoder og kom ikke i handelen. Noget fisk er ogsaa anvendt til fiskernes husholdninger, men denne er i regelen ikke med i det opgivne tal.

I de øvrige af amtets herreder foregik intet skreifiske.

I følgende tabel er udbyttet, fiskernes og baadenes antal m. v. opført til sammenligning herrederne imellem for aaret 1901 og af totaludbyttet i de sidste 10 aar:

Herrederne	Antal fiskere	Fordelt paa antal			Udbyttet		Omtrentl. gjennemsnitslot i kr.	Kjøbefartøier
		baade	seilfartøier, dæksbd.	dampbaade	i stykker skrei	i penge kr.		
Kvænangen .	417	166	—	—	90 000	23 600	57	—
Nordreisen ..	35	16	—	—	11 000	2 830	81	—
Skjærvø.....	563	187	—	—	167 000	42 610	76	1
Helgø	100	40	—	—	15 000	3 990	40	—
Karlsø	120	50	—	—	55 000	11 990	100	—
Lyngen	84	42	—	—	46 000	10 128	121	—
Tromsøsundet	538	194	—	—	149 050	32 895	61	—
Lenviken....	80	20	—	—	40 000	12 400	155	—
Hillesø.....	346	93	—	—	320 000	94 400	271	2
Berg og Torsken.....	3 553	644	130	14	4 370 000	1 318 700	371	69
Bjarkø.....	286	62	—	—	157 000	46 277	162	—
Trondenæs ..	62	16	—	—	8 000	2 372	38	—
Ibestad	105	35	—	—	50 000	13 140	125	—
Dyrø	63	22	—	—	30 000	8 700	138	—
Tranø	100	30	—	—	70 000	20 000	200	—
I 1901 ialt	6 452	1 617	130	14	5 578 050	1 644 032		72
- 1900 „	6 417	1 682	150	7	3 027 150	1 043 755		64
- 1899 „	6 215	1 767[1])			2 424 300	629 096		
- 1898 „	5 608	1 706	4	5	2 303 050	444 806		
- 1897 „	5 836				3 864 500	769 571		
- 1896 „	5 225				2 034 900	482 444		
- 1895 „	4 995				2 373 000	432 806		
- 1894 „	5 214				3 226 200	613 634		
- 1893 „	5 331				4 169 300	705 778		
- 1892 „	4 366				3 448 000	826 679		

[1]) Baade, skøiter og dæksbaade tilsammen.

Beretning

om skreifisket i Nordlands amt 1901,

udenfor Lofotens opsynsdistrikt i opsynstiden, væsentlig efter lensmændenes og opsynsbetjents opgaver.

1. **Dverberg.** Beretning afgiven ved lensmanden:

I anledning det nu afsluttede vinterfiske tillader jeg mig herved ærbødigst at indberette:

I det nye aar blev fiskeredskaber udsat for første gang den 4de januar, idet dog endel redskaber stod over fra før nytaar. Fangsten bestod dog for det væsentligste af sei til langt ud paa vinteren. Veiret maa i det hele taget siges at have været heldigt for bedriften, men har fisket saavel paa garn som paa line været meget smaat. Dog har det fra høsten paagaaede høstfiske hjulpet betydeligt paa forholdet, som dog desuagtet maa betegnes som meget daarligt i lighed med, hvad det har været i de sidste foregaaende aar. Sidst paa vinteren foregik ogsaa et rigt fiske paa Svendsgrunden, og dette kom meget vel med for dem, som havde anledning til at komme did, hvilket kun blev de med sneseilbaade udrustede fiskere. Det bedste fiske har foregaaet ved Andenæs, Haugnæs, Fiskenæs og Skarsten, men maa dog fangsten for samtlige vær betegnes som yderst mislig. Nogen fisketyngde har ikke været under land hele vinteren, men paa Svendsgrunden var der i april maaned en ualmindelig fisketyngde, som de fleste fiskere sagde ikke at have seet mage til, og var fisket ogsaa rigt der en kort tid.

I januar havdes 13 hele og 1 delvis trækningsdage, i februar 8 hele og 7 delvise, i marts 5 hele og 9 delvise, i april 4 hele og 14 delvise og i mai 2 delvise trækningsdage.

I fisket har ialt deltaget 68 baade, hvoraf 7 linebaade og 61 garnbaade, med en samlet besætning af 389 mand, hvoraf 28 tilhørte linebaadene og 361 garnbaadene. 9 baade med en besætning af 42 mand var udenbygdsboende.

Af samtlige baadmandskaber er opfisket og tilvirket som handelsvare 208 700 torsk, 211 000 sei, 230 hl. lever, 290 hl. rogn og 405 hl. medicintran. Af det opfiskede kvantum er saltet til klipfisk 77 000 torsk og 4 000 sei. Gjennemsnitspriserne har været for torsk kr. 25.00, for sei kr. 13.50, for hoveder kr. 0.80 pr. 100, for lever kr. 10.00, for rogn kr. 20.00 pr. hl. og for kveite, hvoraf ogsaa er opfisket 3 000 kg., kr. 0.35 pr. kg.

For overtrædelse af fiskerilovgivningen er forelagt 2 mulkter til statskassen paa tilsammen kr. 20.00, hvilke er vedtaget, hvorhos et par private tvistigheder fiskerne imellem ved politiets mellemkomst blev bilagte i mindelighed.

Intet ulykkestilfælde, der bevirkede tab af menneskeliv, har fundet sted i denne vinter. Sundhedstilstanden blandt fiskerne har i det heletaget været god. Af fremmede fiskekjøbere indfandt sig iaar 2, der kjøbte og saltede fisk paa land. Desuden har 8 herboende faste handelsmænd kjøbt fisk, som delvis er saltet og delvis hængt, hvorhos disse ogsaa har dampet medicintran. Ansat i penge giver det samlede kvantum følgende

værdiudbytte:

208 700	torsk	à	kr.	25.00	pr.	100	kr.	52 175.00
211 000	sei	à	„	13.50	-	—	„	28 485.00
1 207	hl. lever	à	„	10.00	-	—	„	12.070.00
295	- rogn	à	„	20.00	-	—	„	5 900.00
3 000	kg. kveite	à	„	0.35	-	kg.	„	1 050.00
200 000	hoveder	à	„	8.00	-	1 000	„	1 600.00
							kr.	101 280.00

Dertil kommer som benyttet til husbrug:

5 000	torsk	à	kr.	25.00	pr.	100	kr.	1 250.00
5	hl. rogn	à	„	20.00	-	hl.	„	100.00
5	- lever	à	„	10.00	-	-	„	50.00
224 000	hoveder	à	„	8.00	-	1 000	„	1 792.00
							„	3 192.00
							kr.	104 472.00

Dette beløb fordelt paa 68 baade giver et gjennemsnitsudbytte af kr. 1 534.15 pr. baad og fordelt paa 389 mand et gjennemsnitsudbytte af kr. 268.18 pr. mand brutto.

Dverberg lensmandsbestilling den 6te juni 1901.

Ærbødigst
O. K. Olsen,
adj.

Af baadene brugte ingen doryer.

Af fiskeværene havde:

Andenæs	189	fiskere	og en fangst	af	128 500 torsk
Haugsnæs	48	„	— „	-	26 700 „
Fiskenæs	30	„	— „	-	20 000 „

Af den foran anførte lever, 1 207 hl., var 603 torskelever à kr. 12.00 pr. hl. og 604 seilever à kr. 8.00 pr. hl.

Af den anførte samlede fangstværdi kr. 104 472.00 falder saaledes kr. 66 911.00 paa skreifisket og det øvrige kr. 37 561.00 paa den samtidig fiskede sei og kveite. Gjennemsnitslotten pr. mand alene for skreifisket var ca. kr. 170.00 og alene for det øvrige ca. kr. 96.00 tilsammen ca. kr. 266.00.

2. **Øksnæs.** Af beretning afgivet af opsynsbetjenten hidsættes.

— — — — —

Foreløbig har jeg at meddele, at efter det stormende saavel for fiskebedrift som for landbruget her hinderlige veir hele forrige aars sommer igjennem og ind i høstmaanederne lige til oktober maaneds udgang, fik man endelig afvigte november maaned roligere veir. Fisket i denne maaned, væsentlig ved brug af liner, blev nok saa bra for dem, som ikke ved landbruget var hindrede fra at deltage i samme. Efter udfaldet af dette fiske nærede man de bedste forhaabninger til det forestaaende vinterfiske, men saasnart november maaned var leden, blev her igjen stormende og hindrende veir, saa man blev afskaaret fra at foretage de før juletider sædvanlige prøvesæt. Kun mellem jul og nytaar fik nogle faa garn- og linebaade udsat brug, der blev trukket den 2den januar, med fangst for garnbaadene foruden endel sei omkring 200 torsk, linebaadene henved 80 tal. Ved denne tid fremkom til de forskjellige fiskevær flere fiskere, og samme dag blev af nogle saavel garn- som linebaade udsat endel brug, som paa grund af veiret først blev trukket 5te januar. Fangsten var liden, saa nogen fisketyngde ikke viste sig at være tilstede.

I ugen fra 6te til 12te januar var de fleste fiskere ankomne, ligesom et par kjøbefartøier var tilstede foruden endel landkjøbere. De i denne uge foregaaede trækninger, nemlig 7de, 9de og 11te januar samt delvis 8de og 10de afgav kun ubetydelig fangst saavel for garn som liner. Ved rygtet herom udeblev flere fiskere fra Sortland, Hadsel og Dverberg, som man var vidende om havde bestemt sig for fisket her, men som efter disse tidender foretrak at søge fisket paa andre kanter. Belægget af baade og fiskere her blev saaledes ogsaa iaar adskillig mindre mod tidligere aar navnlig for værene i 3die og 4de merkedistrikter. Fra 12te til og med 19de januar var her for det meste stormende veir af SSW og W med sterk regn. Den 17de lykkedes dog trækning af 6 døgns overstaaet brug, skjønt det var netop saavidt at baadene kom op, forinden

stormen igjen brød løs. Fangsten for garnbaadene i de søndre og vestre rorvær var fra 150 op til 500 fisk, hvoraf omkring halvparten sei, i værene nordenfor 50—100, linebaadene 10—80.

Fra 17de til 25de januar vedblivende stormveir tildels voldsomt af S og SW med sterke regnbyger. Den 22de var derhos en ualmindelig høi vandstand, der gik langt over almindeligt flodmaal; paa flere steder omskylledes sjøhusene. Barometret stod den dag usædvanligt lavt. Heldigvis skede her ikke videre skade, idet sjøen paa disse kanter ikke netop stødte til med svære brydninger; man frygtede dog meget for tab af de i sjøen staaende fiskeredskaber. Den 26de igjen sjøveir. Endel af bruget viste sig da at være tabt, dog var tabet ikke af den størrelse og udstrækning, som man havde befrygtet, men for flere garn- og linemænd blev det dog føleligt nok.

Bruget, som gjenfandtes, var sammenvaset, saa videre fangst var ikke at tale om. I de følgende dage af januar havde man sjøveir den 28de, 29de og 31te; fangsten i disse dage var lidt jevnere og bedre end som tidligere i maaneden, garnbaadene gjennemsnitlig hver gang henved 200 torsk og endel sei, linebaadene 150.

Det i januar maaned opfiskede kvantum torsk udgjorde 54 600, deraf paa garnbaadene 30 700 og paa linebaadene 23 900 stk.

Fra 1ste til og med 3die februar stormveir, saa det den 31te udsatte brug først blev trukket den 4de februar. Fangsten viste sig da lovende, garnbaadene i 1ste merkedistrikt fra værene Tinden og Sunderø erholdt fra 400 op til 1 050, gjennemsnitlig 600, og for baadene fra Tunstad i samme merkedistrikt 150—350—230 stk. fisk.

I de vesten- og nordenfor beliggende rorvær i 2det, 3die og 4de mærkedistrikter var fangsten derimod mindre, 50—380—180, linebaadene 40—250—100. Fra 5te til og med 13de februar var veiret igjen hinderligt, saa trækning først kunde foregaa den 14de. Stormen i disse dage omløbende fra SW og West til NW, Nord og NO med fok og rok i forbindelse med svær sjøgang. Ved udreisen den 14de viste det sig, at endel af det udestaaende brug var gaaet tabt; for endel garnbaade var hele garnlænken borte, og for linebaadene det meste tabt. Nyt brug blev da igjen udsat i haab om veirforandring, men ud paa selvsamme dag igjen storm, saa man først den 18de fik anledning at trække, men med lidet udbytte, garnbaadene saavelsom linebaadene gjennemsnitlig en 60 stk. torsk. Delvise trækninger den 19de og 20de s. m. afgav lignende udbytte. I de øvrige dage af februar havde man almindeligt sjøveir den 22de og 27de samt delvis den 23de, 26de og 28de. Fangsten i disse dage for garnbaadene ved hver trækning fra 20 op til 100, linebaadene en 30 til 50 stk.

Det i februar opfiskede parti torsk udgjorde 82 900, deraf paa garnbaadene 51 300 og paa linebaadene 31 600 stk.

Ved indtrædelsen i marts maaned havde man her i de første 8 dage almindeligt sjøveir hver dag, og skjønt fangsten ved hver trækning i disse dage ikke afgav noget større udbytte, blev dog partiet ved de jevnlige trækninger adskillig forøget.

Fra 9de marts til og med den 12te igjen stormveir, saa det den 7de og 8de udsatte brug først blev trukket den 14de. Fangsten forskjellig i de forskjellige rorvær, garnbaadene fra 50 og op til 400, linebaadene fra 30 og op til 100. Trækning foregik igjen den 18de med en liden fangst, gjennemsnitlig omkring 60 stk. saavel for garn som liner. Den 26de og 27de marts blev trukket 8 à 9 døgns overstaaet brug med ringe fangst for begge slags brug, og de trækninger, som foregik den 28de, 29de og 30te s. m., gav endnu mindre udbytte.

Det i marts maaned opfiskede parti torsk udgjorde 64 000, deraf paa garnene 35 200 og paa linebaadene 28 800.

Torskefisket her for iaar udgjør:

for 60 garnbaade med 402 mand 117 200 med 387 hl. lever og 178 tdr. rogn
- 100 linebaade „ 438 — 84 890 „ 235 - „ - 145 —

160 baade med 840 mand 202 090 med 622 hl. lever og 323 tdr. rogn.

Det anførte udbytte efter gjennemsnitlige priser af 9 øre pr. kg. torsk eller kr. 27.00 pr. 100, og kr. 10.50 pr. hl. lever samt kr. 30.00 pr. tønde rogn repræsenterer en kapital af ..... kr. 70 784.00

Af udbyttet falder paa hver garnbaad kr. 684.00 eller pr. garnmand brutto kr. 102.00, og paa hver linebaad kr. 297.00 eller pr. linemand kr. 68.00. Det bemerkes dog, at nogle linebaade afsluttede fisket dels i første halvdel af februar dels i de første dage af marts; udbyttet for linebaadene bliver saaledes lidt bedre for dem, som blev liggende i fisket her til marts maaneds udgang.

Paa garnbaadene kommer endvidere som opfisket i januar maaned 16 000 sei à 12 øre pr. stk. ..... „ 1 920.00
og paa linebaadene 5 000 kg. smaafisk, hvilken blev solgt til handelsvare à 4 øre pr. kg. = ... kr. 200.00
og 57 900 kg. kveite til gjennemsnitspris 32 øre pr. kg. = ... „ 18 528.00 „ 18 728.00

kr. 91 432.00

En større del af den bekomne smaafisk blev anvendt til agn for kveitefisket og til fiskernes fortæring.

Af fiskehoveder foregik intet salg, idet disse tilligemed ryggene af fiskerne blev hjemsendt til kreaturfoder. Fangstudbyttet falder noget forskjelligt i de forskjellige rorvær. For garnbaadene bedst i den sydligste og vestre del af 1ste merkedistrikt. Saaledes havde garn-

baadene fra rorværene om Tinden og Sunderø ved opsynets afslutning den 31te marts fra 2 500 til 4 500 torsk, medens de ved rorværene i 2det, 3die og 4de merkedistrikt havde fra 1 500 op til 2 000.

For linebaadene var torskefisket mere jevnt, men for flere af linebaadene i nordværene, som var heldige i kveitefangst, gik udbyttet af fisket endog op til kr. 280.00 pr. mand, idet kveite over 18 kg. for en stor del blev betalt med op til 43 øre pr. kg. Kveiten blev af kjøberne islagt i kasser og afsendt størstedelen til Trondhjem og for en mindre del direkte til England. Af torskepartiet blev saltet 96 000, deraf en 6 000 saltet i kasser og efterhvert afsendt. Resten 106 000 hjeldhængt. Til medicintran blev af 8 damperier tilvirket 170 tønder. Foruden distriktets handelsmænd og nogle fremmede landkjøbere var tilstede 2 kjøbefartøier; det ene afgik den 4de marts til losseplads, indehavende 32 000 Stk. saltet fisk; et 3die fartøi, som var ankommet i slutten af december, afreiste igjen i de første dage af januar angivelig til Gryllefjord i Senjen. Med hensyn til fiskens leverholdighed, da gav 260 til 300 garnfisk paa 2 eller 3 nætters brug i de par første maaneder 1 hl. lever, senere 300—330, alt eftersom bruget var trukket paa grundt eller dybere vand, gjennemsnitlig 360. Til 1 hl. linelever gik gjennemsnitlig 360 stk.

Fiskens vægtighed: 100 fisk i sløiet tilstand 300 kg. Flere eksempl. veiede 4 og 5 kg., enkelte endog derover. Sjøveirsdagene under dette fiske var just ikke hver gang af de behageligste; imidlertid havde man af disse i januar 8—9 hele, delvise 3—8; i februar 7—9 hele, delvise 1—7; i marts 9—11 hele, delvise 1—6; forskjellen en følge af den kortere eller længere udror fra rorværet.

Ligesom f. a. var heller ikke iaar videre hyrekarle uden nogle faa nærmest hjemmehørende i distriktet. Den betingede hyreløn fra 75 til 130 kroner og frit paa boden, det vil sige fri kogemad, lys og brænde.

Brugstabet under dette fiske antages dreier sig om 5 000 kr. Af agn har sildedampere af og til bragt forsyning til en pris af 10 kr. pr. tønde, ialt antagelig 200 tønder til beløb kr. 2 000.00.

Fiskerne havde derhos ved sin ankomst forsyning med saltet blæksprut, som nok for det meste blev benyttet, og som til sine tider viste sig vel saa god som den tilførte tildels smaa sild.

Luftens temperatur var i januar jevnlig + 2—4 grader, kun enkelte dage under 0 punktet 1 eller høist 2 grader. — I februar derimod paa et par dage nær almindelig kuldegrader, og fra 6te til 12te samt 22de til 27de februar var kulden temmelig skarp, fra 6 ned til 8 og 9 grader. Nogle forskjellige dage i marts, høist 5 dage, var her 1—2 varmegrader, iøvrigt ikke videre kulde undtagen i dagene fra 23de til og med 26de, da her igjen var en bidende kulde fra 7 ned til 9 grader.

Som af foranførte vil sees, har veiret gjennemgaaende under hele

fisket været stormende og til hinder for fiskebedriften. Udbyttet i sin helhed bliver derfor ogsaa yderst misligt. Enkelte gange var her tegn til, at fisken var tilstede, saasom i de sidste dage af januar og første dage af februar, men, merkelig nok, umiddelbart efter stormveiret var fisken strøgen, og kun enkelte efternølere var tilbage.

Under stormdagene i februar løsreves fra fortøiningerne paa havnen ved Vaage 2 garnbaade, fembøringer; den ene blev aldeles splintret, den anden tilligemed en otring paa Sørsand betydelig beskadiget. Ligesaa 2 linebaade paa Stø.

Under selve fiskebedriften omkom heldigvis ingen iaar, derimod forulykkede en baadhøvedsmand, der med en mand skulde foretage en snarreise fra Sommerø over til Skogsøen.

Naar undtages endel forkjølelser har sundhedsforholdene blandt fiskerne i almindelighed været gode.

Under fisket var her tilstede i januar til over midten af februar 2 redningsskøiter, den ene ved Langenæs, den anden ved Sunderø.

Oversigtstabel.

Merkedistrikt	Baade		Udbytte af			I fisket har deltaget
	antal	besætning	antal torsk	hl. lever	tdr. rogn	
1ste distrikt.						Af Øksnæs:
Garnbaade ...	23	155	51 000	169	75	48 garnb. med 318 mand
Linebaade....	1	4	500	1	„	61 lineb. „ 266 „
	24	159	51 500	170	75	
2det distrikt.						Af Hadsel:
Garnbaade ...	21	133	34 200	114	49	3 garnb. med 19 mand
Linebaade ...	15	57	10 900	29	16	12 lineb. „ 47 „
	36	190	45 100	143	65	
3die distrikt.						Af Sortland:
Garnbaade ...	13	90	26 000	84	44	5 garnb. med 34 mand
Linebaade....	52	227	43 000	123	78	6 lineb. „ 28 „
	65	317	69 000	207	122	
4de distrikt.						Af Dverberg:
Garnbaade ...	3	24	6 000	20	10	4 garnb. med 31 mand
Linebaade....	32	150	30 490	82	51	19 lineb. „ 89 „
	35	174	36 490	102	61	
Ialt af						Af Vaagan og
garnbaade....	60	402	117 200	387	178	Trondenæs:
linebaade	100	438	84 890	235	145	2 linebaade med 8 mand
Tilsammen	160	840	202 090	622	323[1])	

[1]) = 375 hl.

Gjennemsnitspriserne saavel for garn- som for linefisk har været 9 øre pr. kg., for lever 10.5 pr. liter, rogn 30 kr. pr. tønde.

100 sløiede torsk har gjennemsnitlig afgivet en vægt af 300 kg.

Partiet kapitaliseret efter de gjennemsnitlige priser afgiver for

117 200 garnfisk af vægt 351 600 kg	kr.	31 644.00	
387 hl. garnlever à 10.5 pr. hl.	„	4 063.00	
178 tdr. rogn à kr. 30.00 pr. tønde	„	5 340.00	
	kr.	41 047.00	
som afgiver pr. garnbaad kr. 684.00			
eller pr. garnmand brutto „ 102.00			
for 84 890 linetorsk af vægt 254 670 kg kr. 22 920.00			
- 235 hl. lever à 10.5 „ 2 467.00			
- 145 tdr. rogn à 30 kr. pr. tønde „ 4 350.00	„	29 737.00	
som afgiver pr. linebaad kr. 297.00			
eller pr. linemand brutto „ 68.00			
udbyttet af skreifisket ialt	kr.	70 784.00	
derhos er paa garnbaadene samtidig opfisket i januar maaned 16 000 stykker sei à 12 øre	„	1 920.00	
og paa linebaadene 57 900 kg. kveite efter gjennemsnitspriser 32 øre pr. kg. kr. 18 528.00			
og 5 000 kg. smaafisk à 4 øre pr. kg. „ 200.00	„	18 728.00	
Hele vinterfisket	kr.	91 532.00	

fra 1ste januar til 31te marts 1901.

Af det anførte parti torsk er saltet 96 000 og hjeldhængt 106 000. Den anførte sei og smaafisk er hjeldhængt, og hele det her anførte parti er handelsvare; der er ikke medtaget, hvad af almuen er forbrugt. Kveiten blev efterhaanden islagt i kasser og sendt sydover for det meste til Trondhjem.

Øksnæs opsynsdistrikt $\frac{\text{31te marts}}{\text{22de april.}}$

L. M. Herness.

De vigstigste fiskevær er Langenæs, Stø, Nyksund, Sørsand—Voie, Tinden, Bredstrand og Sunderø.

3. **Bø.** Fisket faldt som overalt paa yttersiden yderst smaat baade for vinterfiskets og for vaarfiskets vedkommende. Det samlede antal fiskere var 1 805 paa 465 baade, hvoraf 595 mand paa 85 baade drev garnbrug og 1 210 mand paa 380 baade drev linebrug.

Det fangede kvantum torsk udgjorde ialt:

	415 000 stk.	til middelpris	kr. 29.00	tils.	kr.	120 350.00
der gav	115 hl. lever -	—	„ 12.00	-	„	1 380.00
	380 - rogn -	—	„ 30.00	-	„	11 400.00
og	40 000 hoveder	tilsalg à 1 kr. pr. 100		for	„	400.00
					tils. kr.	133 530.00

Denne sum giver hver af de 1 805 fiskere en gjennemsnitslot af ca. kr. 74.00. Af fisken falder 190 000 stk. paa garnfolkene og 225 000 paa linefolkene.

De største fiskevær for vinterfiskets vedkommende var: Hovden med 126 mand og fangst 48 000 stk. torsk
Strømsjø „ 140 „ — 60 000 —
og for vaarfiskets:
Lilleø „ 630 „ — 80 000 —

I Hovden faldt det bedste fiske mellem 23de februar og 2den marts, i Strømsjø mellem 9de og 16de marts og i Lilleø mellem 24de og 27de april.

Ingen fiskerdampbaade eller seilfartøier udenom baadene deltog i fisket, og ingen kjøbefartøier indfandt sig. Fisken hængtes til rundfisk.

4. **Sortland**. I dette herred drives intet egentligt skreifiske, men sidst i sæsonen fiskedes dog af hjemfolket:

23 100 stk. skrei á	kr. 19.00 pr. 100	kr.	4 389.00
46 hl. lever -	„ 15.00 pr. hl.	„	690.00
		kr.	5 079.00

De deltagende baades og fiskeres antal kan ikke opgives.

5. **Gimsø.** Lensmanden indberetter:

Som vanligt begyndte baadene at indfinde sig ved værene omkring nytaarsdag; de første redskaber blev satte den 2den januar, og fisket vedvarede til 31te marts, da samtlige baade havde forladt distriktet.

I fisket deltog ialt 44 baade med 253 mands besætning. Af baadlagene var 29 baade med 168 mand hjemmehørende i Gimsø, 10 med 54 mand i Hadsel, 3 med 18 mand i Valberg og 2 med 13 mand i Borge. 13 baade med 90 mand havde storgarn (garn af den tidligere almindelig brugte størrelse), 3 med 13 do. smaagarn og 28 med 150 mand brugte liner.

Fisket blev i lighed med de fire foregaaende aar mislykket, det var den hele tid jevnt daarligt og næsten den hele tid hindret ved uveir.

Det samlede opfiskede kvantum udgjør 33 100 skrei, hvoraf hængt 23 100, saltet 10 000, 5 000 sei, samtlige hængt, 93 hl. rogn, ca. 90 hl. lever, der samtlige er dampede til 31 hl. medicintran.

Priserne har som de foregaaende aar været gjennemgaaende høie

ca. kr. 30.00 pr. 100 torsk, kr. 12.00—14.00 pr. 100 sei, kr. 14.00 pr. hl. lever og kr. 25.00 pr. hl. rogn.

Under det almindelige fiske indtraf intet væsentligt redskabstab. Uveiret og den høie flod den 22de—23de januar foraarsagede for herværende vær ingen skade; derimod blev under nordvestlig storm med voldsom sjø i fiskeværet Laukvik den 10de februar totalt ødelagt 1 større listerbaad, hvorhos 5 otringer mere eller mindre ramponeredes samt endel brug blev bortskyllet.

Sundhedstilstanden har været udmerket, almuens forhold og orden eksemplarisk. Ingen bøder for overtrædelse af fiskerilovgivningen er forelagt. Intet kjøbefartøi var tilstede, intet tab af menneskeliv er indtruffet.

Opgave

over fiskernes antal og deres udbytte m. m. ved vinterfisket 1901.

Fiskeværene	Antal baade	Antal mand	Udbyttet:			Anmerkninger
			Fisk stk.	Lever hl.	Rogn hl.	
Vikerø....	5	33	7 100	19	7	Af det opfiskede skreiparti er 23 100 hængt, 10 000 saltet. Hertil kommer 5 000 sei hængt.
Hovsund ..	18	110	19 000	52	19	
Laukvik..	21	110	7 000	19	7	
	44	253	33 100	90	33	

Gimsø lensmandsbestilling den 7de april 1901.

Edv. Roll.

Gjennemsnitslotten beløber sig til kun ca. kr. 48.00 pr. mand.

6. **Borge.** Fiskeriet faldt ogsaa her yderst misligt. 582 mand, deraf 578 paa 90 garnbaade og 4 mand paa 1 linebaad fiskede 1 22 000 torsk, 465 hl. lever og 240 hl. rogn, til en samlet værdi af kr. 44 490.00 Gjennemsnitspriser for torsken var kr. 27.00 pr. 100 stk., lever kr. 14.00 og rogn kr. 21.00.

De største fiskevær var:

Kvalnæs	102	fiskere,	fangst	18 100	torsk.
Høinæs	51	„	„	11 940	„
Sandø	93	„	„	23 180	„
Borgevær m. Kalværet	115	„	„	28 080	„
Eggum	209	„	„	40 700	„

Lensmanden meddeler videre:

„Foruden skreifisket foregik i forbindelse med dette fangst af endel storsei. Det samlede kvantum af denne udgjorde 40 000 stk., der alt blev rodskjæret og hængt. Prisen paa sløiet sei var kr. 15.00 pr. 100 stk. Kvantummet af seilever udgjorde 125 hl., og prisen var kr. 8.00 pr. hl. Af seirognen saltedes nogle tønder, og blev prisen paa samme kr. 17.00 pr. hl. i saltet tilstand incl. salt og tønde, hvilket omtrent svarer til en pris af kr. 12.00 pr. hl. i fersk tilstand. — Det samlede udbytte af seifisket kan ansættes til kr. 7 200.00."

Gjennemsnitslotten for skreifisket blir saaledes kun ca. kr. 76.00 pr. mand og hvis seifisket medregnes ca. kr. 88.00.

7. **Flakstad:** Efter Lofotfiskets afslutning foregik her et lidet efterfiske, der beløb sig til 7 800 stk. torsk à kr. 26.50 pr. 100 stk. = kr. 2 067.00 og 18 hl. lever à kr. 10.00 = kr. 180.00, tilsammen kr. 2 247.00. Fangsten tilkom endel af de samme fiskere, der drev fisket under den egentlige fisketid, da Lofotopsynet var i virksomhed og er medtaget i beretningen for Lofotfisket. Antallet under dette efterfiske var 120 mand paa 42 baade, der alene fiskede med line.

8. **Værø og Røst.** Lensmanden indberetter:

A. Værøfisket.

I tiden fra 8—10de januar blev natstaaede prøvesæt af liner trukket med fangst 15—25 skrei — et udbytte, der tilfulde vidnede om, at nogen fisketyngde endnu ikke var tilstede.

Vedvarende uveir hindrede nu yderligere forsøg før den 31te januar, da liner blev sat af 10 baade, der den paafølgende dag havde en fangst fra 30—240.

Den 22de januar hjemsøgtes stedet af en stormflod, der anrettede stor ødelæggelse paa baade og huse, ligesom flere fiskere tabte redskaber, nøst og klæder. Den samlede skade ansloges for Værø til kr. 45 000, men da en større del husmaterial, hjeldmaterial, redskaber og klæder umiddelbart efter katastrofen bjergedes, blev den endelige skade betydelig mindre.

Ved privat hjælp og gjennem bevilgning af storthinget blev de skadelidte fiskere ganske snart sat i stand til atter at gjenoptage bedriften.

Den 6te februar var tilstede 107 linebaade og 6 garnbaade med tils. 508 mand.

Efterat fisket i hele februar gjennemgaaende maa betegnes som misligt, begyndte man fra begyndelsen af marts at fiske ret godt saavel

paa garn som liner fra Røstnesvaag og vestover, medens fisket for de østlige vær vedblivende var daarligt til i slutten af marts, da forholdet ændrede sig, idet man nu i en kortere tid ogsaa fiskede godt i de østlige vær.

Efter gydningen, der i aar foregik paafaldende hurtig — i løbet af 2 døgn — tog fisket jevnt af udover april og allerede medio denne md. sluttede flere af de fremmede fiskere bedriften.

Garn blev i aar forsøgt i større udstrækning end noget tidligere aar, idet der ialt deltog 16 garnbaade, hvoraf flere fiskede ret godt.

Veirforholdene var fra medio februar gunstige, og som følge heraf var redskabstabet forholdsvis lidet.

Fisken var ogsaa iaar fed. Leverholdigheden var i længere tid 300 lever pr. hl., men gik ved fiskets slutning ned til 650.

Det faste belæg udgjorde 117 linebaade og 16 garnbaade, men som vanligt øgedes baadantallet i sidste halvdel af marts og udover ved tilflytning fra Lofotværene, saa der medio april var tilstede 130 linebaade, 13 storgarnbaade og 7 smaagarnbaade med tils. 656 mand, ligesom der da ogsaa var 6 kjøbefartøier tilstede.

Fiskepartiet, der ved udgangen af februar kun androg til 103 000, øgedes i marts til 500 000 og udgjorde ved fiskets slutning den 30te april 706 000, hvoraf 30 000 blev saltet. Rognpartiet var 624 hl., leverpartiet 390 hl., hvorhos der ved 3 trandamperier tilvirkedes 590 hl. dampmedicintran.

Gjennemsnitspriserne for sløiet skrei var 27 kr. pr. 100, for rogn 33 kr. tønden, for lever 13 øre pr. liter og for hoveder 1.00 pr. 100.

Værdien af Værøfisket er beregnet til kr. 239 676.00, hvorefter bruttolotterne kan ansættes til kr. 280.00 pr. mand for linefiskerne og kr. 340.00 for garnfiskerne.

Udbyttet af Værøfisket kan saaledes betegnes som et godt middelsaar.

B. Røstfisket.

For Røst blev der den 9de januar gjort prøvesæt af en garnbaad, der ved trækning den 11te s. m. erholdt 30 skrei foruden en del sei.

Grundet uveir foregik nu ikke trækning før den 17. s. m. da man paa 6 nætters garn erholdt fra 150—450, den 19de s. m. var fangsten paa 1—2 nætters garn 6—200—20.

Vedholdende uveir hindrede nu bedriften til den 26de, da 7 nætters garn blev trukket med 10—100 skrei.

Ogsaa for dette sted anrettede stormfloden d. 22de januar stor skade paa rorboder, sjøhuse, kaier og hjeldbrug, hvorhos mindst 100 faar omkom, ligesom jordveien delvis spoleredes. Skaden ansattes her til

35 000 kr. De mest nødlidende fiskere blev ogsaa her sat i stand til at gjenoptage bedriften ved privat hjelp og gjennem de af storthinget for øiemedet bevilgede midler.

Den 31de januar blev der trukket saavel storgarn som smaagarn og liner, men var fangsten gjennemgaaende ringe.

I begyndelsen af februar var omtrent alle fremmede fiskere ankomne.

Der var da tilstede 105 garnbaade, 11 linebaade og 6 smaagarnbaade med en samlet besætning af 698 mand. 4 kjøbefartøier var samtidig tilstede, og 5 trandamperier var i virksomhed.

Til medio februar var fisket meget hindret af veirforholdene, og i de sjøveir, som blev gjort, var udbyttet misligt.

Efterat veirforholdene fra medio februar havde bedret sig, vedblev fisket fremdeles at være daarligt, hvorfor flere baade i første halvdel af marts fraflyttede stedet og søgte hen til Værø eller Vestlofoten.

Fra den 30te marts og til omkring 10de april fiskede man imidlertid meget godt paa indresiden saavel paa liner som garn, men fra sidstnævnte dato tog det igjen af uden senere at tage sig op. Enkelte baade afsluttede derfor bedriften allerede medio april, og ved udgangen af s. m. var samtlige fremmede fiskere afreiste med undtagelse af dem, der havde bestemt sig for at drive vaarfiske.

Fra slutten af marts øgedes baadantallet betydeligt ved tilflytning fra Lofotværene, ligesom der da ogsaa øgedes med kjøbefartøier.

Den 13de april var saaledes tilstede 162 storgarnbaade, 12 smaagarnbaade og 30 linebaade med en samlet besætning af 1140 mand; derhos var da tilstede 10 kjøbefartøier.

Fiskepartiet udgjorde for Røst 768 000, hvoraf saltet 66 000, 775 hl. rogn, 175 hl. lever og 642 hl. dampmedicintran.

Gjennemsnitspriserne var for skrei 27 kr., for rogn 33 kr. tønden, for lever 14 pr. hl. og for hoveder 1.00 pr. hundrede.

Leverholdigheden var fra 300—600.

Redskabstab var i aar ubetydeligt.

Bruttolotterne ansættes for garnfolket til kr. 235.00 pr. mand og for linefolket til kr. 190.00.

Udbyttet af Røstfisket, der i værdi ansættes til 261 000 kr., maa saaledes betegnes som under et middelsaar.

Angaaende deltagelsen i fisket, værdien af dette etc., henvises til vedlagte statistiske opgave.

Under fisket indtraf ingen ulykke ved forlis.

I tiden fra fiskets begyndelse til udgangen af marts lededes politiopsynet af undertegnede lensmand Rønning med bistand af dennes autoriserede betjent H. Michalsen og af J. B. Rekstad, Røst.

Fra 1ste—30te april var i henhold til amtets bestemmelse forstærket opsyn i virksomhed, hvilket lededes af undertegnede som overopsynsbetjent med station paa Røstnesvaag i Værø, og lensmandsbetjent H. Michalsen som opsynsbetjent paa Røst med station paa Glen.

Opsynsbetjentene var tildelt henholdsvis 2 og 1 rorskarl.

Under det ordinære opsyn forelagdes ingen bøder, medens der under det extraordinære opsyn forelagdes i alt 9 bøder for overtrædelse af fiskeriloven af $^3/_8$ 1897 — samtlige vedk. Røst mærkedistrikt.

6 af bøderne gjaldt overtrædelse af § 10 a, 2 § 17 og en § 3. 3 af bøderne er vedtaget, medens de øvrige 6 vil blive gjort til gjenstand for politiretslig behandling.

For overtrædelse af handelsloven anmeldtes ialt 9 personer, der samtlige vedtog de dem af fogden i Lofoten og Vesteraalen dikterede bøder.

Ordenen under fisket, ligesom sundhedsforholdene maa betegnes som udmærket. Som fiskerilæge fungerede cand. med. E. Holter. Den geistlige betjening udførtes af sognepræsten i Værø og emissærer fra hedningemissionen, sjømandsmissionen og Nordlands indremission.

Værø den 8de mai 1901.

Rønning.

For hele distriktet udgjør de deltagende fiskeres antal: 1 769 mand, deraf 1 144 garnfolk og 652 linefolk.

Baadenes antal var: 357 st., hvoraf 197 garnbaade og 160 linbaade.

Fangsten udgjorde:

1 474 000 tr. torsk, deraf fisket med garn 799 000 og med line 675 000 — gjennemsnitspris beregnes til kr. 27.00 pr. 100 stk. sløiet torsk, værdien kr. 397 980.00

3 645 hl. lever, middelspris	kr.	13.00	—	„	47 385.00
1 399 - rogn	—	„ 29.00	—	„	40 571.00
1 450 000 solgte fiskehoveder à 1 kr. pr. 100 stk.				„	14 500.00
			Tilsammen	„	500 436.00

Gjennemsnitslotten for hele distriktet beregnes til ca. kr. 280.00 naar alle fiskerne medtages, ogsaa de sidst i fisket ankomne, der tidligere har havt sit væsentlige vinterfiske andetsteds.

Kjøbefartøiernes antal var ialt 16 med 65 mands besætning og af tils. 516 tons drægtighed.

9. **Steigen.** Her drev hjemfolk, der ikke reiste til de større skreifiskerier, et lidet fiske, mest mellem 1ste febr. og 30te marts, i et antal

af 56 mand paa 19 baade, hvoraf 11 paa 4 baade fiskede med garn (smaagarn) og 45 paa 15 baade med liner. Fangsten blev

25 000	stk.	skrei, midd. pris	kr.	30.00,	værdi kr.	7 500.00
70	hl.	lever —	„	15.00,	— „	1 050.00
10	-	rogn —	„	15.00,	— „	150.00
						kr. 8 700.00

Gjennemsnitslotten beregnes til ca. kr. 141.00 pr. mand, hvad der for et fiske, drevet fra hjembygden som en mere tilfældig beskjæftigelse, er ganske godt.

10. **Gildeskaal.** 96 mand paa 24 baade drev her fisket alene med line og fiskede 3 000 torsk (à kr. 0.22), 9½ hl. lever (à kr. 15.00) og 10 hl. rogn (à kr. 10.00) til en samlet værdi af kr. 805.00, der kun gav en mandslot af vel kr. 8.00 i gjennemsnit.

30 mand med en fangst af 1 200 skrei fiskede fra Fleinvær
66 „ — „ - 1 800 „ — - Fugløvær.

11. **Melø.** Væsentligst i tiden mellem 18de marts og 20de april drev 45 mand fiske her paa 30 smaabaade mest med smaagarn og fiskede:

28 000	stk.	torsk, middelpris sløiet	kr.	25.00	pr.	100	til værdi kr.	7 000.00
70	hl.	lever —	„	12.00	-	hl.	— „	840.00
20	-	rogn —	„	30.00	-	-	— „	600.00
							tilsammen kr.	8 440.00

Dette giver fiskerne en gjennemsnitslot af ca. kr. 187.00 pr. mand, et vakkert udbytte for et hjemmefiske.

12. **Rødø.** Her fiskede 150 mand paa 32 baade, hvoraf 29 garnbaade og kun 3 linebaade med tilsammen 12 mand.

Fangsten var:

50 000	stk. torsk, middelpris	kr.	27.00	pr. 100	sløiet fisk, værdi kr.	13 500.00
150	hl. lever, —	„	12.00	pr. hl.	..... „	1 800.00
70	- rogn, —	„	27.00	—	..... „	1 890.00
	fiskehoveder solgt for	.....			„	200.00
					kr.	17 390.00

Gjennemsnitslot beregnes til ca. kr. 116.00.

Fra Myken fiskede 75 mand 23 000 torsk og
— Valvær — 75 „ 27 000 „

Disse fiskevær har gaaet meget tilbage i de senere aar baade med hensyn til fiskernes antal og til fangsten.

13. **Trænen.** I dette herred fiskede idethele 1 368 mand paa 449 baade, deraf brugte 720 mand paa 195 baade alene garn, 347 mand paa 112 baade alene line og 114 mand paa 72 baade alene snøre, medens resten brugte flere slags redskaber.

Fangsten blev ialt:

797 000 stk. torsk,	middelpris pr. 100 stk. sløiet	kr.	24.00,	værdi	kr.	191 300.00
1 650 hl. lever	— - 1 hl.	„	12.00,	—	„	18 800.00
650 - rogn	— - -	„	35.00,	—	„	22 800.00
solgte fiskehoveder à 60 øre pr. 100 stk.		„				2 100.00
				tilsammen	kr.	236 000.00

Mandslotten er beregnet til ca. kr. 170.00 i gjennemsnit, men meget mere for de ogsaa i vinterfisket deltagende fiskere, der roede i Selvær.

Fisket foregaar om vinteren hovedsagelig i Selvær og mest med garn. Her var 234 fiskere, der fangede 205 000 stk. fisk, og der var et kjøbefartøi. Dette fiske adskiller sig fra vaarfisket, der drives væsentlig fra Husø med Sanne og fra Sydholmen (Søholmen) og mest i april, dels af de tidligere i Selvær roende folk, dels af skreifiskere, der flytter fra andre vintervær til dette fiske. I Husø var ialt paa det meste saaledes samlet 1 317 mand med en fangst af 572 000 stk. skrei og i Sydholmen 51 mand med en fangst af 20 000. Fisket foregaar mest med line, men ogsaa med snøre og med smaagarn. Under vaarfisket fremmødte 8 kjøbefartøier i Husø.

14. **Dønnæs.** Fisket foregik i Aasvær og dreves af 88 mand paa 20 baade, hvoraf 71 mand paa 15 baade brugte garn, og 15 paa 4 baade line. Fangsten var 37 000 stk. skrei for garnfolkene og 4 800 for linefolkene, tilsammen:

42 000 stk. skrei,	middelpris	kr.	25.00	pr.	100 sløiet,	værdi	kr.	10 710.00
120 hl. lever,	—	„	12.00	„	hl.	—	„	1 440.00
60 „ rogn,	—	„	30.00	„	„	—	„	1 800.00
15 000 stk. fiskehoveder	à	„	1.00	„	100	—	„	150.00
						Tilsammen	kr.	14 100.00

Gjennemsnitslot pr. mand beregnes til ca. kr. 160.00.

15. **Herø.** I dette herred fiskede ialt 153 mand paa 30 baade, hvoraf 133 paa 26 baade var linefolk og 20 paa 4 baade garnfolk. Fangsten udgjorde ialt 72 122 stk. torsk og 180 hl. lever til samlet værdi kr. 19 500.00, hvoraf kr. 16 980.00 falder paa fisken og kr. 2 520.00 paa leveren. Rognpartiet var ikke nævneværdigt. Gjennemsnitslotten er beregnet til ca. kr. 128.00 pr. mand.

Fisket fordeler sig mellem de forskjellige vær saaledes:

Indreholmen	med fangst	27 822	stk.	torsk
Sandsundvær	„ —	11 400	-	„
Skibbaadsvær	„ —	18 600	-	„
Gaasvær og Lyngvær	„ —	14 300	-	„

I Sandsundvær var fisket i god gang i januar, men den 22de indtraadte den store ulykke, da storm med ualmindelig stor havsjø skyllede væk huse, baade, hjelder med den hængte fisk og den samlede lever og rogn; ved ulykken forulykkede 35 mennesker. Herved blev driften paa Sandsundvær afbrudt og optoges først igjen i begyndelsen af marts med ny sammensætning af rorlagene.

16. **Vega.** 52 fiskere paa 9 baade, der kun brugte garn, fiskede

46 000 stk. torsk, middelpr. kr.	25.00	pr. 100 stk.	sløiet	til værdi kr.	11 500.00
184 hl. lever,	— „	14.00	pr. hl.	„	2 576.00
61 - rogn,	— „	30.00	—	„	1 830.00
3 000 stk. solgte fiskehoveder	à 80 øre	pr. 100 stk.		„	24.00
			tilsammen kr.		15 930.00

Gjennemsnitslotten er beregnet til kr. 360.00 pr. mand.

48 mand drev fisket fra det lille vær, Bremstenen og 4 mand fra Skjærvær. Fisket faldt bedst i februar og i første halvdel af marts.

I intet af amtets herreder blev der drevet skreifiske med dampbaade eller med større dækkede seilfartøier. I de øvrige, her ikke nævnte af amtets herreder — udenom Lofotens opsynsdistrikt — foregik der intet skreifiske.

I følgende tabel er udbyttet m. m. opført til sammenligning herrederne imellem for aaret 1901 og af totaludbyttet for amtet udenom Lofotens opsynsdistrikt for de sidste 10 aar.

Herrederne	Antal fiskere	Antal baade	Udbytte		Omtrentl. gjennemsnitslot i kr.	Antal kjøbefartøier	Anmerkning
			i stk. torsk	i penge kr.			
Dverberg . . .	389	68	208 700	66 911	176	0	Desuden sei, kveite m. v. for kr. 37 561.00, der forøger mandslotten med ca. kr. 96.00, saa den ialt bliver ca. kr. 266.00.
Bø	1 805	465	415 000	133 530	74	0	
Øksnæs	840	160	202 090	70 784	86	3	Desuden sei, kveite m. m. for ca. kr. 20 700.00, der forøger lotten med kr. 30.00.
Sortland	—	—	23 100	5 079	—	0	
Gimsø	253	44	33 100	12 180	48	0	Desuden 5000 sei.
Borge	582	91	122 000	44 490	76	0	Desuden 40 000 sei til værdi kr. 7 200.00, hvorved mandslotten forøges til ca. kr. 88.00.
Flakstad	—	—	7 800	2 247	—	—	
Røst og Værø .	1 796	357	1 474 000	500 436	280	16	
Steigen	56	19	25 000	8 700	141	0	
Gildeskaal . . .	96	24	3 000	815	8	0	
Melø	45	25	28 000	8 440	187	0	
Rødø	150	32	50 000	17 390	116	0	
Trænen.	1 368	449	797 000	236 000	170	9	
Dønnæs	88	20	42 000	14 100	160	1	
Herø	153	30	72 122	19 500	128	0	
Vega	52	9	46 000	15 930	360	0	
I 1901 ialt . .	7 673	1 793	3 548 912	1 156 532		29	
- 1900 „ . .	8 532	1 955	3 258 200	1 284 032		53	
- 1899 „ . .	7 415	1 496	2 895 500	871 188		49	
- 1898 „ . .	8 967	1 890	2 391 100	561 540			
- 1897 „ . .	10 336		5 919 500	1 325 331			
- 1896 „ . .	10 165		6 670 900	1 999 804			
- 1895 „ . .	9 315		8 652 700	1 584 178			
- 1894 „ . .	10 878		8 744 800	1 887 507			
- 1893 „ . .	9 929		10 004 400	2 113 009			
- 1892 „ . .	10 214		9 384 500	2 512 403			
- 1891 „ . .	9 125		4 287 200	1 256 361			

Beretning

om skreifisket i Nordre Trondhjems amt 1901.

(Væsentlig efter lensmænds og opsynsbetjentes opgaver).

1. **Vikten.** Beretning fra opsynsbetjenten:

„Herved har jeg den ære at afgive indberetning om skreifisket i Vikten for vinteren 1901. Det anordnede fiskeriopsyn har ved undertegnede og en fast assistent været i virksomhed fra 15de februar til 22de april næstefter.

Da opsynet begyndte sin virksomhed, var der i vinter som foregaaende vinter nogle fremmede fiskere fremmødt til fiskeværene, hvilket især gjaldt Sørgjæslingen og Haraldsø, hvor skreifisk af hjemmefiskerne allerede formerkedes de første dage af februar, idet at man trak natliner paa „Krogeggen“ med fangst af 80 skrei. Det samme var ogsaa tilfældet paa Sørgjæslinghavet ganske nær været. En fremmed garnfisker satte smaagarn i „Tronflesbakken“ den 13de februar og trak disse dagen efter med fangst af 390 stk. skrei og det paa forholdsvis faa garn. — Eller med andre ord, der var formerket skreifisk helt fra „Dørbrakodden“ til og med „Edøeggene“ i nærheden af Præstø fyr. Paa samme tid var fisk ogsaa formerket i „Traugraasen“ men med noget mindre fangst. Opsynet ilede derfor saa hurtigt som muligt med at give meddelelser om fiskeriet saavel telegrafisk som paa anden maade. Det medgik imidlertid nogen tid før nogen større fiskeralmue kom til værene, grundet flere dages utrygt veir med nedbør af sneslud. Men efterhvert som fiskerne kom og fik redskaber i sjøen, fiskedes nogenlunde godt, især paa garn, og allerbedst foregik fisket saavel paa garn som natliner paa strækningen „Krogeggen“, „Edøeggene“ til østover mod Rørviksundet, hvor fisket nogle dage i første halvdel af marts faldt rigeligt, hvilket bevirkede, at fiskekvantumet steg forholdsvis hurtigt.

For ytterværenes vedkommende var veiret og sjøen meget til hinder for fiskeribedriften, ligesom man mente, at fisken iaar holdt sig paa grundere vand — ikke stod ved eggen — og af den aarsag slemmere at

fange paa bundgarn; ligeledes opdagede fiskerne meget snart en anden aarsag, og denne er meget sandsynlig, nemlig at fisken gik i store storsildstimer, og da kan den nok holde til paa dybt vand men gaar høit oppe i sjøen, saa fangst paa bundgarn er omtrent umulig, og fløitgarn kan ikke bruges paa Nordø- og Skjærværhavet, da dette er forbundet med altfor stor resiko. Paa liner blev heller ikke fangsten paa sidstnævnte hav af stor betydning grundet samme foran anførte aarsag nemlig, at fisken holdt til i store storsildstimer, og den er da ikke videre begjærlig efter agn, hverken af saltet sild eller blæksprut. I slutten af marts maaned kom et mindre dampskib fra Trondhjem med fersk agnsild, men denne var smaa og mager og saaledes mindre heldig til skreiagn.

Til gjengjæld herfor bedredes fisket noget efter paaske, saavel paa garn som paa dybsagn, hvilket vedvarede udover til 20de april.

Derimod faldt fisket for Gjæslingerne og omliggende vær meget gunstigere, idet man der ikke fik indtrykket af, at fisken holdt til i sildestimer, men stod alligevel høit oppe i sjøen, hvilket især gjorde sig gjældende paa Nordgjæsling, — „Kjønna“, og man benyttede sig sammesteds af fløitgarn en tid, og disse fiskede godt.

Men da fangstfeltet der er forholdsvis lidet, opstod snart sammenviklinger, som for endel, mente man, gjorde sit til, at fisket sammesteds blev forholdsvis kortvarigt. Paa samme tid fiskedes ganske godt paa „Gjæslingraasa“, (en havarm, som stikker ind paa nordvestre og nordre side af Sørgjæslingerne), og der foregik det bedste fiske paa natliner agnet fordetmeste med saltet sild. Fisket paa de to sidstnævnte steder faldt saaledes bedst i tiden fra 15de marts til 6te april. Efter paaske blev fisket mere og mere ujevnt og sterkt aftagende for hver dag, indtil det aldeles ophørte. Ved fiskets begyndelse var der udsigter til indsig og fiske i „Traugraasen“, men det viste sig dog snart, at dette fiskeindsig var høist ubetydeligt, idet fangsten, paa en uge nær, omtrent hele tiden holdt sig paa 30 og 70 fisk; derimod var i ugen fra 25de—31te marts fangsten jevnt bedre, saaledes optil 400. Efter den tid aftog fisket paa det felt meget hurtigt, hvorfor fiskerne mestendels flyttede til andre vær.

I begyndelsen af marts maaned kom underretning om fiske paa Foldenfjorden paa strækningen Hundhammeren—Buøen, og endel fiskere derfra, som henlaa paa fiske i Sørgjæslingen, flyttede straks indover, og fisket foregik godt sammesteds i midten af maaneden. Senere begyndte det at tage noget af, og henimod slutten af samme maaned var det saagodtsom slut med fisket. Totalfangsten af dette fiske er til opsynet opgivet at udgjøre 130 000 stkr. torsk og i Viktenværene 1 million.

Antallet af de i fisket deltagende egentlige fiskere undtagen størsteparten af foldenfiskerne udgjør efter merkebøgerne 1 965, og da man

har anslaaet de deltagende i Foldenfisket til ca. 200, bliver det samlede antal 2 165.

Baadantallet for de i Viktenfisket deltagende var 481 + 4 doryer = 485, og skulde man gaa ud fra samme forholdstal for Foldenfisket, vil det samlede baadantal udgjøre 530. Gjennemsnitslotterne vil efter det stedfundne fiske andrage til ca. kr. 139.27, idet det samlede udbytte beregnet efter produkterne i raa tilstand antages at udgjøre kr. 301 532.00. Med hensyn til kvantumet af fisk, lever og rogn, er dette det største i de sidste 5 aar nemlig 1 130 000, medens udbyttet i penge ikke naar op mod 1900 aars, dog alligevel langt over et middelsaars, og gjennemsnitslotterne er lidt over det gjennemsnitlige i de sidste 5 aar.

Af det opfiskede kvantum fisk er 1 055 000 saltet til klipfisk og 75 000 hængt til rundfisk. Leverkvantumet 2 836 hl., deraf dampkogt 1 716 hl., som gav 870 tdr. medicintran. Altsaa igjen til andre transorter 1 120 hl. Rognkvantumet ansloges til ca. 1 000 hl.; at rognpartiet blev forholdsvis saa lidet har sin aarsag for en væsentlig del deri, at fisket paa de fleste steder foregik bedst i sidste halvdel af marts maaned, og det er netop paa den tid fisken begynder at gyde, og allerede da er rognen mindre holdbar som handelsvare. Af fiskehoveder solgtes paa fiskepladsene til opkjøbere ca. 700 000. Resten hjembragtes af fiskerne til kreaturfoder.

Tilstede var 41 kjøbefartøier, hvoraf 1 dampskib med tonnage tils. 1 195, og deres samlede besætning udgjorde 152 mand. Af fartøierne henlaa 34 paa Sørgjæslingernes havn. I denne forbindelse maa jeg gjentage, hvad jeg anførte i forrige aars indberetning, at Sørgjæslinghavnen er altfor utilstrækkelig forsynet med fortøiningsringe, saavel paa indre havn som paa skibsreden. Paa skibsreden findes ikke engang fæstigheder iland, hvilket ikke er som det burde være paa en offentlig havn. Skulde behovet af fortøiningsringe ansees tilfredsstillende, maatte der nedsættes mindst 20 — tyve — saadanne, idet 4 — fire — ringe maatte anbringes paa skibsreden. Foruden de ovennævnte fartøier henlaa i kort tid et mindre dampskib, som solgte agnsild (smaasild) samt redningsskøiten „Havskaaren“. Denne gjorde en snartur til Nordøen, men føreren fandt, at redningsvæsenet lidet eller intet kunde udrette her under skreifiskerierne, saalænge forholdet er saaledes, som det for tiden er med hensyn til opstagning og merkning af baaer og skjær i og omkring seilledene. Den paapegede mangel ogsaa i denne retning bør snarest mulig afhjælpes fra det offentliges side ved, at opstagning og opmerkning paa de allerfleste steder i og omkring fiskeværene herude foretages til veiledning saavel for fartøier som for fiskerbaade. Et baadforlis, som indtraf om aftenen den 15de marts sidstl. var maaske undgaaet, dersom undervandsskjæret havde været opstaget. Ligesaa seilede et kjøbefartøi med endel iværende

last den 1ste april næstefter ved høi lys dag og i godt veir paa en undervandsbaae saa nær leden og indløbet til Sørgjæslinghavnen, at gjentagelse af paaseiling paa samme baae slet ikke er umulig under samme forholde som de her nævnte, hvis ikke baaen — eller skjæret bliver opstaget.

Endvidere var ved handelsforretninger og trandamperier paa land beskjæftiget 37 mand. Altsaa udgjorde det forsamlede antal mand ude i fiskeværene alt i alt 2 154. Som geistlig betjening tjenstgjorde 1 stiftskapellan ogsaa under dette aars fiske. Ligesaa opholdt den af fiskeriselskabet antagne navigationslærer, kapt. Ed. Lie, sig paa Sørgjæslingen fra 28de marts til 18de april næstefter.

Der er ved ulykkeshændelser paa sjøen under fisket intet menneskeliv gaaet tabt.

Opsynet har ved flere leiligheder inspiceret rorboderne og logihusene for at tilholde fiskerne betydningen af iagttagelse af mere renlighed saavel i som udenfor logiet, og ved disse inspektioner har man stadig gjort den erfaring, at hos de fiskere, som selv eier sin rorbod, er renligheden langt større end i leiede rorboder. Dette beror ikke altid paa fiskernes efterladenhed i at gjøre rent, men paa at logihusene er utidsmæssig indrettede og saaledes vanskelige at holde rene. Saaledes f. eks., naar et logihus er indrettet paa den maade, at folk stadig maa opholde sig paa loftet (2den etage), og det mellemliggende loft er saa utæt, at saasnart vaskevand skal benyttes paa et saadant loft, da drypper og rinder det allevegne til stor gene og ubehagelighed for de folk, som bor nedenunder. Man mener saaledes, at væreiere og andre, som har logihuse indrettede paa den her beskrevne maade, maa paa en eller anden maade tilpligtes, under anselig bod, at indrette logihusene saaledes, at disse kan være nogenlunde lette at holde rene.

Desuden har distriktslæge Fretheim gjort et par ture ude paa fiskeværene i vinter, baade som læge og som sundhedskommissionsformand, og der vil formentlig ogsaa fra ham indkomme indberetning til overøvrigheden om forholdet.

Tvistigheder, som er opstaaet mellem fiskere eller andre, er ved opsynets mellemkomst — naar dette er bleven paakaldt — bilagt paa faa undtagelser nær — i mindelighed.

— —

Vaagø pr. Ofstad i Namdalen, $\frac{\text{22de april}}{\text{15de mai}}$ 1901.

Ærbødigst

J. Waagø,

opsynsbetjent.

Gjennemsnitsprisen er beregnet til kr. 22.00 pr. 100 stk. sløiet torsk, kr. 12.00 pr. hl. lever, kr. 14.00 pr. hl. rogn og kr. 0.70 pr. 100 torskehoveder.

Foruden baadfiskerne deltog i fisket 2 seil-fiskefartøier med tilsammen 14 mand, der brugte line og havde 4 doryer i brug. Af de 481 baade brugte 185 med en besætning af 849 mand alene garn, 52 baade med 196 mand alene liner, 146 baade med 463 mand alene snøre, 78 baade med 382 mand baade garn og andre redskaber og 20 baade med 61 mand brugte baade line og snøre.

Fangsten udgjorde ialt 1 130 000 stk. torsk, 2 836 hl. lever, 1 000 hl. rogn og solgtes 700 000 fiskehoveder. Pengeudbyttet for fiskerne udgjorde ialt kr. 301 532.00. — Af leveren kogtes til dampmedicintran 1 716 hl.

Fisket faldt for det væsentligste mellem 25de februar og 20de april.

Fiskeværene var følgende:

Sørgjæslingen	med	1 330	fiskere	og	fangst	700 000	stk.	torsk
Nordø	„	207	„	-	„	90 000	„	„
Skjærvær	„	94	„	-	„	50 000	„	„
Helliholmen	„	125	„	-	„	25 000	„	„
Nordgjæslingen og øvrige vær	„	209	„	-	„	135 000	„	„
Foldenfisket						130 000	„	„

Da dette sidste fiske foregik langt inde i Foldenfjorden (i Nærø og Kolvereid herreder) og altsaa ikke kan henregnes til Viktenfisket, ligesom det hovedsagelige fiske dersteds foregik ved hjemfolk paa stederne deromkring, og endvidere da fiskerbaadene ikke var forsynede med merker, kan antallet af baade og fiskere ikke opgives.

---

2. **Flatanger.** Her fiskede 151 mand fordelt paa 32 baade 70 100 stk. torsk, der gav 222 hl. lever, 194 hl. rogn og et pengeudbytte af kr. 27 392.00. Af baadene brugte 21 med en besætning af 110 mand alene garn, 6 med 18 mand alene line og 5 baade med 23 mand alene snøre.

Gjennemsnitsprisen var kr. 28.00 for 100 sløiede torsk, kr. 14.00 pr. hl. lever og kr. 24.00 pr. hl. rogn. Gjennemsnitslotten blev ca. kr. 181.00 pr. mand.

Ingen kjøbefartøier fremmødte.

I amtets øvrige herreder foregik intet skreifiske i 1901.

Til sammenligning anføres amtets udbytte m. m. for de sidste 10 aar i følgende tabel:

Aar.	Antal fiskere.	Opfisket antal torsk.	Udbragt til værdi i kr.
1901.....	2 116	1 200 100	328 924.00
1900.....	1 908	1 015 000	378 675.00
1899.....	1 397	665 300	197 804.00
1898.....	1 096	713 000	141 640.00
1897.....	1 136	521 500	87 493.00
1896.....	1 335	333 000	84 095.00
1895.....	1 863	889 800	134 144.00
1894.....	1 375	594 400	118 876.00
1893.....	1 438	847 000	159 466.00
1892.....	1 860	722 500	186 991.00

Fisket i 1901 maa ansees som særdeles godt, skjønt værdiudbyttet staar noget under 1900. Fisket i Flatanger var særdeles rigt, rigere end paa længere tider.

Beretning

om skreifisket i Søndre Trondhjems amt 1901.

(Væsentlig efter lensmændenes og opsynsbetjentenes opgaver).

1. **Bjørnør.** Det hele antal fiskere udgjorde 720, hvoraf 530 paa 85 baade brugte garn, og 190 mand paa 95 baade brugte baade line og snøre. Af garnfolkene brugte den største del de almindelige store torskegarn paa større sneseilbaade. De andre redskaber brugtes paa mindre baade, almindeligst trerums.

Den hele fangst udgjorde 322 000 stk. torsk, der gav 1 200 hl. lever og 800 hl. rogn.

Værdien angives i gjennemsnit for 100 stk. sløiet torsk til kr. 30.00, for 1 hl. lever til kr. 12.00 og for 1 hl. rogn kr. 24.00. — Den hele fangst indbragte fiskerne kr. 130 200.00, og i gjennemsnit blev fiskernes lot ca. kr. 181.00 pr. mand.

Af fangsten kom 268 000 torsk paa de 530 garnmænd og 54 000 paa de med andre redskaber udrustede.

Paa følgende fiskevær var fiskere og fangst fordelt saaledes:

Sæter	med omegn	46	fiskere	med	24 000	stk.	torsk.
Ramsøaunet	„ —	68	—	„	38 000	„	„
Buerø	„ —	81	—	„	34 000	„	„
Skjærvø	„ —	64	—	„	31 500	„	„
Vik	„ —	46	—	„	30 500	„	„
Været og Almindingen	.....	193	—	„	93 000	„	„

Om fisket udtaler lensmanden: „Fisket begyndte første dage i februar og sluttede i sidste halvdel af marts. Fisken faldt jevn af størrelse og almindelig fedme; — dog ikke saa leverholdig som i forrige aars vinterfiske. Af leverkvantumet blev dampet 102 tønder medicintran.

Til forbrug under fisket er antagelig medgaaet ca. 5 000 stk. skrei med lever og rogn, hvortil intet hensyn er taget i nærværende opgave."

Ingen fiskedampskibe eller kjøbefartøier fremmødte.

2. **Frøien.** I fisket deltog ialt 2 634 mand fordelt paa 576 baade, hvoraf 168 baade med en besætning paa 1 041 mand alene brugte garn og 331 baade med 1 383 mand brugte alene snøre, medens resten brugte flere slags redskaber. Ingen fiskere brugte dampbaade eller dækkede seilfartøier.

Den samlede fangst udgjorde 974 600 torsk, som gav 3 111 hl. lever og 1 665 hl. rogn. — Solgte fiskehoveder udgjorde 835 900 stk. — Værdien udgjorde tilsammen kr. 334 580.00 efter de til fiskerne betalte priser. Gjennemsnitsprisen beregnes til kr. 26.00 for 100 stk. sløiet torsk, kr. 12.60 pr. hl. lever, kr. 21.20 pr. hl. rogn og kr. 0.80 pr. 100 stk. fiskehoveder. Gjennemsnitslotten pr. mand blev kun ca. kr. 127.00.

For de større fiskevær opgives følgende:

Fiskeværet.	Antal fiskere.	Opfisket kvantum i stk. torsk.	Fisket faldt væsentligst i tiden.	Antal kjøbefartøier.
Halten	662	261 500		18
Titran	876	301 500		29
Sulen	284	65 000		0
Kya	445	161 500	„ 4/2 „ 20/4	4
Bogø—Mausund ...	103	52 000		0
Humlingsvær.....	119	78 200	„ 4/2 „ 20/4	0

Om fisket i **Halten** beretter opsynsbetjenten følgende:

— — — — Opsynsbetjenten ankom den 19de januar. — Der var allerede da ankommet flere kjøbefartøier og fiskerbaade i løbet af ugen fra 13de til 19de.

Da opsynsbetjenten, forudsat fremtidig som hidtil, skal lede ordningen paa havnen, vil det af hensyn hertil være nødvendigt, at han er tilstede fra først af. Det vil derfor være ønskeligt, om første dampskib til Halten afgik omkring 10de, 12te januar. — Opsynsbetjenten paabegyndte sin virksomhed den 22de januar; den 31te s. md. afholdtes valg paa tilsynsmænd, ved hvilket tidspunkt var tilstede i været 73 garn-

baade og 36 snøre- og linebaade; antallet øgedes indtil 2den marts, da det atter gik noget ned ved flytning til Gjæslingerne. —

I fisket deltog:

70 storgarnsbaade	}	med tilsammen	457	mand.
11 smaagarnsbaade				
55 snøre- og linebaade	„	—	205	„
136 baade			662	„

Af kjøbefartøier var i vinterens løb tilstede 18, drægtig 349 tons med 58 mands besætning, desuden 12 logifartøier, hvis mandskab er optaget i antallet over fiskere. — Det samlede antal personer, der i vinter deltog i fiskebedriften i Halten, væreierens forretning ikke indbefattet, kan ansættes til 720 mand. — Den hurtige tilgang af smaagarnsdrivende for Halten gjør, at spørgsmaalet om deling af havet paany træder i forgrunden. Der føres hyppig klager over de saakaldte hopsætninger (ekstrasætninger).

Om en passende godtgjørelse for tilsynsmænd burde den nye fiskerilov, naar den i sin tid fremkommer, indeholde bestemmelser.

Udbyttet af fisket var:

Fisk i alm. hundreder 261 500		til værdi	kr.	71 251.70
Rogn hl. 512.10	-	„	„	7 681.50
Lever „ 1 075.34	-	„	„	12 904.08
Fiskehoveder i alm. hundreder 261 500	-	„	„	1 830.50
		Samlet værdi	kr.	93 667.78

Denne opgave fremkommer paa grundlag af høvedsmændenes opgivende ved baadmerkernes indlevering, medens opgaverne paa de ugentlige rapporter er udfærdiget efter beregning af det for ugen samlede kvantum lever.

Gjennemsnitspriser:

Garnfisk pr. 100	kr.		27.50
Line- og snørefisk pr. 100	„		25.90
Rogn pr. hl.....	„		15.00
Lever —	„		12.00
Hoveder pr. 100	„		0.70
Rogn saltet pr. td..... kr. 25.00 til	„		28.00
Saltet fisk „ 100..... „ 30.00 -	„		32.00

Bruttolotternes gjennemsnitlige størrelse pr. mand beregnes saaledes:

a. For torskegarn:

200 700	fisk	à kr.	27.50	pr. 100 udgjør	kr.	55 192.50
393.70	hl. rogn	à „	15.00	—	„	5 905.50
903.07	„ lever	à „	12.00	—	„	10 836.84
200 700	„ fiskehoveder	à „	0.70	- — —	„	1 404.90
				tilsammen	kr.	73 339.74

som fordelt paa 413 mand udgjør kr. 177.58.

b. For smaagarn:

19 500	fisk	à kr.	27.50	pr. 100 udgjør	kr.	5 362.50
31.70	hl. rogn	à „	15.00	—	„	475.50
56.37	„ lever	à „	12.00	—	„	676.44
19 500	fiskehoveder	à „	0.70	- — —	„	136.50
				tilsammen	kr.	6 650.94

som fordelt paa 44 mand udgjør kr. 151.16.

c. For snøre- og line:

41 300	fisk	à kr.	25.90	pr. 100 udgjør	kr.	10 696.70
86.70	hl. rogn	à „	15.00	—	„	1 300.50
115.90	„ lever	à „	12.00	—	„	1 390.80
41 300	„ fiskehoveder	à „	0.70	„ — —	„	289.10
				tilsammen	kr.	13 677.10

som fordelt paa 205 udgjør kr. 66.72.

Udbyttet af fisket maa for garnfiskernes vedkommende betegnes som et „middelsaar“, under et saadant for snøre- og linefiskernes. Agnmangelen har i enkelte perioder af fisket været generende, saaledes i ugerne fra $^{23}/_{2}$—$^{9}/_{3}$.

Redskabstabet har — paa en enkelt undtagelse nær — været yderst ubetydeligt. En storgarnsbaad mistede sin hele sætning, beregnet til en værdi af 300 kr. Braadden af denne skade er afhjulpet ved indsamling af frivillige gaver blandt fiskeralmuen ad privat vei. — Naar redskabstabet iaar har været mindre end noget tidligere aar under opsynets virke, da maa dette for en væsentlig del tillægges den omstændighed, at de fleste af sneseilsbaadene efterhaanden er udrustet med garnspil, og at som følge heraf taugværkets soliditet er øget betydeligt.

Udrustningen til fisket var pr. mand 15 til 20 garn med tilbehør og 1 200 til 1 500 angler line.

Antallet af sjøveirsdage udgjør: hele 15
delvise 15
tilsammen 30 dage,

hvoraf 3 falder paa januar, 15 paa februar, og 12 paa marts.

Det bedste fiske foregik jevnt i ugerne fra $^{16}/_{2}$ til $^{9}/_{3}$ med et kvantum af 170 000.

Kollisioner paa havet af den art, at de har affødt stridigheder mellem fiskerne, har iaar ikke været anmeldt, hvad der for en væsentlig del er en følge af den forbedrede udrustning, — specielt med garnspil. —

Af 70 garnbaade var 41 sneseilsbaade med gaffelseil og 29 aafjordsbaade med raaseil; de sidste repræsenteres af fiskere fra Aafjord, delvis ogsaa fra Skjørn og Rissen. —

Om havneforholdene

kan anføres, hvad saa ofte tidligere har været fremholdt, at fuldbyrdelsen af det projekterede havneanlæg imødesees med spændt forventning af saavel fiskere som andre næringsdrivende i Halten.

Man tillader sig at rette en ærbødig anmodning til distriktets autoriteter om at søge denne sag snarest muligt bragt til en heldig afslutning. Moloen saavel i Hundsundkjeilen som ved Lundøen har lidt af vinterens sjøgang, saa at en sagkyndig undersøgelse af disse er paakrævet. Meddelelser herom, ledsaget af forslag til udbedring af havnen ved nye fortøiningsindretninger, er tilstillet overlodsen i det vestenfjeldske gjennem lodsoldermanden i Trondhjem.

Almuens

opførsel har i det hele taget været rosværdig; et godt forhold har været det fremtrædende mellem alle parter. — Nogen misfornøielse raader vistnok blandt fiskerne i anledning doktorpengenes anvendelse, og ved at leien gjennemgaaende synes dem for høi. — Dette har dog ikke været tilstrækkeligt til at lægge nogen skygge over det ydre, daglige forhold.

Den af hr. væreieren med bidrag af Fosens fiskeriselskab ifjorsommer foretagne oprensning af vandbeholderne kom vel med, og hvad der ifjor ikke blev rengjort, nemlig vandreservoirerne paa Rorsøen og Fugleholmen, bør foranstaltes oprenset til næste sommer. Dette saa meget mere, som der af det hertil af Fosens fiskeriselskab bevilgede beløb, 300 kr., kun er forbrugt 60 kr.

Paa andragende fra opsynsbetjenten havde samme selskab bevilget kr. 50.00 og væreieren 30 kr., tilsammen kr. 80.00 som bidrag til prøvefangst paa hidtil ubenyttet fangstfelt, som nærmere angivet. — Der var dog blandt 70 baadhøvedsmænd ikke en eneste, som var at formaa til at prøve forsøget, 'dels paa grund af den fremskredne tid, men væsentligst fordi de ansaa bidraget forlidet. — Sagen vil til næste aar søges fremmet ved en mulig øget bevilgning. — Postdampskibenes fordringer til ryddig ankerplads har stedse, om end tildels med vanskelighed været opretholdt.

Intet menneskeliv er gaaet tabt under fisket.

Opsynet hævedes 23de marts. — — — —

Frøien den 30te marts 1901.

Ærbødigst

O. Oksvold.

Om fisket i **Titteren** beretter opsynsbetjenten følgende:

— — — — Jeg ankom til Titteren den 15de januar, men var dersteds endda intet fiske begyndt og ingen fremmede fiskere ankommet til været. Da imidlertid veiret var godt i dagene indtil 20de januar gjorde de paa været hjemmehørende torskegarnslag sig fuldt klar for driftens begyndelse, ligesom nogle fremmede fiskerlag ankom til været i de dage.

Dagene fra 15de til 20de januar anvendtes af mig som opsynsbetjent til at faa istandsat signalstation m. v.

Da det iaar var første gang at ordningen med opsyn skulde praktiseres i Titteren, var der mange ting, som maatte ordnes og klargjøres inden tjenestens egentlige iverksættelse.

Den 21de januar afholdtes valget paa tilsynsmænd under fisket. Tilstede var dengang 16 torskegarnsbaade og 3 snørebaade. Fra den dag traadte opsynet i virksomhed.

Den 21de januar begyndte et stygt og stormende veir, som hindrede saavel fiskeribedriften som videre søgning til været.

Den 22de indtraf den sterke orkan med den store flod og høie sjøgang, der foraarsagede saa megen skade og mange ulykker, og som i forholdsvis større udstrækning ogsaa rammede Titteren. Herom henvises til min til hr. fogden i Fosen givne indberetning af 24de januar d. a.

De af den saaledes voldte skade forekommende indberetninger og besvarelser samt stedlige forespørgsler og forebringender skaffede mig

som opsynsbetjent forholdsvis meget arbeide, hvorhos jeg naturlig maatte tage mig af opbjergningen af de fra Sletringens fyr bortskyllede og ved Titteren ilanddrevne materialer af huse m. v. Den for denne bjergnings udførelse betalte leiehjælp er tilsvaret af fyrkontoret.

Dels efter ordre fra amtet og dels efter anmodning fra Frøiens lensmand deltog jeg i uddelingen af de af det offentlige til trængende skadelidte fremsendte penge og fødevarer.

Ved januar maaneds slutning var til været ankommet 21 torskegarnsbaade med tilsammen 137 mand, hvilket antal senere ikke forøgedes.

Som følge af det fra 21de januar og i næsten hele februar maaned vedblivende stormende veir, der umuliggjorde snøredriften, var der indtil 26de februar kun ankommet 38 snørebaade. I de to godveirsdage 27de og 28de februar øgedes snørebaadenes antal til noget over 130, og i marts maaned ankom til enhver tid flere baade, saa der ved udgangen af marts var tilstede 174 snørebaade.

Til samme tid var til været ankommet ialt 29 kjøbefartøier med samlet drægtighed 445 tons og med tilsammen 71 mands besætning. 3 af fartøierne afseilede igjen ganske straks.

Den største almue, som paa en tid opholdt sig paa været ivinter, var tilstede i tiden fra 28de marts til 4de april nemlig:

21	torskegarnsbaade	med	137	mand
174	snørebaade	„	702	„
26	kjøbefartøier	„	66	„
		tilsammen	905	mand.

Til paaskehelgen afsluttede nogle af baadene fisket og seilede hjem, medens ogsaa efter paaske tildels nye fiskelag ankom til været.

Med hensyn til udbyttet af fisket faldt dette — saavel for torskegarnsdriften som for snøredriften — noget ujevnt, hvilket antages mest at have sin grund i, at der i vinterens løb var forholdsvis meget faa dage med godt sjøveir. Under bedre veirforholde kan en hyppigere optrækning og i tilfælde flytning af torskegarnene finde sted, og jevnere fangstudbytte som regel derved opnaaes.

For snøredriften er det ogsaa for et jevnere fiske af betydning, at sjøveirsdagene indtræffer hyppigere, naar tilstrækkeligt forraad af fersk agnsild haves. Under fisket iaar faldt de faa godveirsdage, som var, til tider, da der for mange var mangel paa agnsild.

Totaludbyttet for været er ansat til: 301 500 fisk, 325 hl. rogn og 825 hl. lever. Af fiskepartiet er med torskegarnene opfisket 89 400 og med snøre 212 100. Hele partiet tilvirkedes til klipfisk.

Al den for været med torskegarn fangede fisk saltedes og tilvirkedes af fiskerne selv. Det samme er tilfældet med en forholdsvis mindre del af den med snøre optagne fisk.

Prisen for 100 fisk usløiet varierede fra kr. 25.00 til kr. 35.00 og kan vel tilnærmelsesvis rigtig sættes til gjennemsnitlig kr. 29.00.

For lever var prisen kr. 15.00 pr. hl. for garnfisk og kr. 12.00 pr. hl. for snørefisk.

Rognen solgtes først i saltet stand, og prisen dreiede sig fra kr. 28.00 til kr. 35.00 — gjennemsnitlig kr. 32.00 — pr. tønde.

De, der selv tilvirkede og saltede sin fisk, samt kjøbefartøierne, solgte tilsammen ca. 200 000 fiskehoveder for pris kr. 0.70 pr. 100.

Bruttolotten kan for torskegarnsdriften sættes til ca. 200 kroner pr. mand og for snøredriften til ca. 100 kroner pr. mand.

Trods det ivinter næsten stedsevarende uveir, der hindrede fiskeribedriften, kunde dog fiskerne for Titteren ikke klage over stort redskabstab. Enkelte torskegarnsbaade mistede vistnok nogle garn, men dette maa vel betragtes som forsvindende mod tabet af redskaber for andre nærliggende vær.

Nogle faa snørebaade mistede ogsaa sine agnsildgarn, der af den sterke vind og strøm reves løs, idet disse redskaber sættes paa det aabne hav, hvor agnsildfisket nu for tiden foregaar.

Af sjøveirsdage for hele tiden — 21de januar til 18de april — var der ialt kun 17 hele og 14 delvise. Deraf falder paa januar 1 hel, paa februar 4 hele og 4 delvise, paa marts 9 hele og 6 delvise og paa april 3 hele og 4 delvise.

Under fisket gik glædeligvis intet menneskeliv tabt.

I den forholdsvis rummelige havn, som er i Titteren, er der saa god plads for de fartøier, som under vinterfisket søger til været, at al ulempe og alle ubehageligheder forsaavidt kunde undgaaes, om fartøifolkene ikke af egeninteresse mangen gang voldte bryderi og besvær. Det er nemlig mere og mere blit en gangbar brugsmaade, at skipperne ved ankomsten til fiskevær ankrer op paa steder eller pladse, hvorfra de først kan praie fiskerne, naar disse om kveldene kommer tillands. Derved kommer fartøierne ofte til at ligge iveien for den daglige trafik.

At ordne med og rydde op i dette var et for opsynstjenesten i vinter næsten dagligt arbeide.

Paa et tilfælde nær lykkedes det at se forholdene ordnet med rimelighed og i mindelighed, idet de fleste fartøifolk selv indsaa det paakrævede og nødvendige i at efterkomme givne paalæg med hensyn til forhaling m. v. i havnen.

Den tilstedeværende fiskeralmues forhold i almindelighed var meget godt. Dette gjælder saavel forholdet paa land som paa sjø.

Sundhedstilstanden i været holdt sig god, skjønt i den sidste tid af fisket influenza faldt noget i hvermands lod for nogle dage om end af en forholdsvis lettere art.

Med velvillig bistand af Frøiens kommune, der tilsvarer lægens derfor tilkommende kostgodtgjørelse, holdt Hitterens distriktslæge fast kontordag i Titteren hver 14de dag under fisket. At denne ordning var en kjærkommen lettelse for de fiskere, som trængte at søge lægens bistand, er sikkert, men en ordning som denne er dog altfor utilstrækkelig for lægebehov for de ca. 1 000 fiskere, som under vinterfisket er tilstede i Titteren. En mere fast og fyldigere lægehjælp under fisket dersteds er baade nødvendig og paakrævet.

De sanitære forholde i været lader endnu noget tilbage at ønske. Under mine i saa maade foretagne befaringer af været, gjorde jeg endel husfædre opmerksomme paa manglerne. De mest generende mangler, som iagttoges var, at der for flere beboelsessteder endnu mangler nødvendige latriner; ligesaa mangler tilstrækkelige opslagsvinduer.

Gjennem sundhedskommissionens formand vil blive foranlediget givet vedkommende en endelig paamindelse til manglernes afhjælp snarest mulig og ihvertfald inden næste fiskes begyndelse.

Den for opsynsbetjenten daglige arbeidstid var fra indtil 1 time før udrykningssignalet om morgenen og til kl. 8 à 9 aften.

Udrykningssignalet var i januar kl. $7^1/_2$ formiddag og fremskjødes efterhvert som det om morgenerne blev tidligere lyst, saaledes at signaltiden i april var $4^1/_2$ morgen.

Skjønt fiskerilovgivningen beklageligvis ikke indeholder bestemmelse om samtidig udrykning om morgenen, har dog flerheden af fiskerne udtalt sig for saadan ordning og fundet sig meget vel tilfreds med, at den praktiseres.

Hvad opsynstjenesten — saavel heri som i sin almindelighed — angaar, hørte jeg fra fiskernes side ikke andet, end at der herskede tilfredshed med at opsyn for været var etableret.

Nogen overtrædelse af fiskerilovgivningen forekom ikke under forholde, hvor der kunde blive tale for opsynsbetjenten om at ilægge bøder.

Opsynstjenesten afsluttedes 18de april.

Frøien den 30te april 1901.

Ærbødigst

B. Dragsness.

---

3. **Hitteren.** Her fiskede 173 mand paa 51 baade; 89 mand paa 26 baade brugte bare snøre, og resten 84 mand paa 25 baade brugte baade line og snøre. Deres samlede fangst blev 45 000 stk. torsk, der

gav 154 hl. lever og 145 hl. rogn, og som gav fiskerne et samlet værdiudbytte af kr. 18 828.00 efter en gjennemsnitspris af kr. 30.00 pr. 100 stk. sløiet torsk, kr. 12.00 pr. hl. lever og kr. 24.00 pr. hl. rogn.

I Kværnvær var 80 fiskere med en fangst af 22 000 stk. torsk.
- Bispøerne „ 93 — „ - — - 23 000 „ —

Fisket faldt hovedsagelig i tiden mellem 1ste februar og 31te marts. Der var ingen kjøbefartøier fremmødt. Gjennemsnitslotten pr. mand blev ca. kr. 109.00.

Til sammenligning af udbyttet m. m. herrederne imellem for 1901 og udbyttet inden amtet i de sidste 10 aar hidsættes følgende tabel:

Herreder.	Antal fiskere.	Udbytte i antal torsk.	Værdi i kroner.	Kjøbefartøier.	Omtrentl. gjennemsnitslot.
Bjørnør	720	322 000	130 200.00	0	181
Frøien	2 634	974 600	334 580.00	52	127
Hitteren	173	45 000	18 828.00	0	109
Ialt 1901	3 527	1 341 600	483 608.00	52	
„ 1900	2 985	1 560 000	657 453.00	56	
„ 1899	3 318	1 200 000	425 385.00		
„ 1898	3 663	1 808 965	426 022.00		
„ 1897	3 233	1 588 000	353 297.00		
„ 1896	2 852	1 711 600	458 607.00		
„ 1895	3 074	959 600	189 308.00		
„ 1894	2 948	1 178 000	260 740.00		
„ 1893	2 231	891 500	250 022.00		
„ 1892	2 258	874 900	265 742.00		

Uagtet udbyttet for 1901 saaledes i fisketal er upaaklageligt og i værdi større end alle de anførte aar undtagen 1900, er dog gjennemsnitslotten for fiskerne temmelig lav grundet deres antal, som er det største i aarrækken undtagen for 1898.

Beretning
om skreifisket i Nordmøre fogderi 1901.

(Væsentlig efter opsynsbetjentenes opgaver).

Angaaende skreifisket i Nordmøre Vaaren 1901 henvises til nedenfor anførte 3 Tabeller.

Tab. I. Fiskere, redskaber og baade.

Opsynsdistrikter	Mand	Deraf fiskede med					Deraf fiskede paa														Af storbaadene	
							Dampskibe			Skøiter etc.			Garn		Line		Snøre		Forskjel. slags			
		Garn	Line	Haandsnøre	Forskjellige slags redskaber		Antal	Med doryer	Mand	Antal	Med doryer	Mand	Baade	Mand	Baade	Mand	Baade	Mand	Baade	Mand	Havde	Doryer
Kristianssund og Bremsnæs (Grip)	765	388	364	13	—		4	18[1])	160	—	—	—	49	388	43	204	4	13	—	—	—	—
Honningsø	384	221	163	—	—		—	—	—	2	2	11	28	221	31	152	—	—	—	—	—	—
Aarsbog	297	64	227	—	6		—	—	—	2	2	14	8	64	33	213	—	—	1	6	—	—
Sørøerne	461	7	371	33	50		—	—	—	—	—	—	1	7	109	371	10	33	8	50	—	—
Nordsmølen	683	36	—	45	602		—	—	—	—	—	—	6	36	—	—	11	45	94	602	—	—
Vestsmølen	579	208	—	267	104		—	—	—	—	—	—	29	208	—	—	92	267	31	104	—	—
Ialt	3 169	924	1 124	358	762		4	18	160	4	4	25	121	924	216	940	117	358	134	762	—	—

[1]) En dampbaad brugte 4 slæbebaade istedetfor doryer.

Tab. II.

Udbyttet i Mængde og Værdi.

Opsynsdistrikter	Udbyttet i mængde							Udbyttet i kroner				
	Antal torsk i stk.	Deraf fisket med			Lever hl.	Rogn hl.	Solgte fiskehoveder i stk.	Fisken	Lever	Rogn	Hoveder	Total
		Garn	Line	Snøre								
Kristianssund og Bremsnæs (Grip)	393 000	210 700	179 800	2 500	980	432	390 000	94 320	14 700	12 960	3 900	125 880
Honningsø	237 100	128 400	108 700	—	658	302	182 000	64 017	10 528	9 060	2 195	85 800
Aarsbog	170 600	38 300	132 300	—	440	260	160 000	39 238	6 380	7 410	1 760	54 788
Sørøerne	211 300	15 500	191 800	4 000	510	212	211 300	45 810	6 120	5 512	1 690	59 132
Nordsmølen	315 000	300 000	—	15 000	1 140	710	300 000	80 073	14 820	19 880	3 000	117 773
Vestsmølen	200 000	105 700	—	94 300	645	238	200 000	55 280	7 740	5 950	1 600	70 570
Ialt	1 527 000	798 600	612 600	115 800	4 373	2 254	1 443 300	378 738	60 288	60 772	14 145	513 943

Tab. III.

Priser, mandslot m. v.

Opsynsdistrikter	Gjennemsnitspriser				Den bedste fisketid	Kjøbefartøier	Gjennemsnitlig bruttolot pr. mand
	Torsk pr. 100 stk. sløiet	Lever pr. hl.	Rogn pr. hl.	Hoveder pr. 100 stk.			
Kristianssund og Bremsnæs (Grip).	24.00	15.00	30.00	1.00	I de to sidste uger af marts og første uge af april.	—	165.00[1])
Honningsø	27.00	16.00	30.00	1.20	I marts maaned.	1	223.00[1])
Aarsbog	23.00	14.50	28.50	1.10	$^{3}/_{3}$—$^{9}/_{3}$ og $^{24}/_{3}$—$^{6}/_{4}$.	—	184.00[1])
Sørøerne	21.68	12.00	26.00	0.80	Fra $^{18}/_{3}$—$^{2}/_{4}$.	3	128.00
Nordsmølen	25.42	13.00	28.00	1.00	4 uger i febr. og 1ste uge i marts.	9	172.00
Vestsmølen	27.64	12.00	25.00	0.80	Sidste halvdel af marts.	3	118.00
						16	

[1]) Disse distrikters fiske er tildels foregaaet med dampbaade eller skøiter, hvis andel her er medtaget under beregning af mandslotten, som saaledes blir lavere i virkeligheden.

Nordmøre er delt i efternævnte opsynsdistrikter:

1. Nordsmølen
2. Vestsmølen
3. Sørøerne

} Disse 3 omfatter hele Smølen og Edø herred.

4. Grip, omfattende Grip, Kristianssund, Brunsvig, Meldalsholmen, Sveggen, Øksenvaag og Røeggen.
5. Honningsø, omfattende dele af Bremsnes og dele af Kornstad herred.
6. Aarsbog, omfattende resten af Kornstad herred.

Opsynsbetjenten i Honningsø oplyser, at garnbaadene var forsynede med 25 til 30 garn pr. mand og linebaadene med ca. 3 000 angler line pr. mand. Garntabet opgives til kr. 200.00 og linetabet til kr. 100.00. I fisketiden var der 40 Sjøveirsdage og 20 landliggedage, grundet] veirhindring.

Fiskevær med over 100 mand var:

Grip med.....	240	fiskere og	fangst af	147 000	stk. skrei
Honningsø med omg. med .	197	—:—	-	118 200	„ —
Lillesandø med omg. med .	134	—:—	-	89 400	„ —
Veiholmen med	428	—:—	-	157 000	„ —
Dyrnæs—Raaket med	162	—:—	-	96 200	„ —
Bratvær med.....	183	—:—	-	54 300	„ —
Odden med.....	168	—:—	-	55 300	„ —

Ved ulykkeshændelser under fisket omkom 3 mand i Nordsmølens opsynsdistrikt.

Til sammenligning hidsættes antal fiskere og det opnaaede udbytte i de sidste 9 aar:

Aar	Antal fiskere	Udbyttet i	
		stk. torsk	penge, kroner
1901.....	3 169	1 527 000	513 943
1900.....	3 146	1 508 900	627 356
1899.....	3 002	1 528 750	448 787
1898.....	3 714	2 092 000	436 532
1897.....	3 664	2 768 000	558 873
1896.....	3 702	2 505 000	610 335
1895.....	4 284	3 072 000	548 238
1894.....	4 176	3 475 000	726 731
1893.....	3 566	1 645 000	509 917

Beretning
om skreifisket i Romsdals fogderi 1901.

(Væsentlig efter lensmændenes og opsynsbetjentenes opgaver).

Udbyttet m. v. af skreifisket i Romsdals fogderi i 1901 vil fremgaa af nedenanførte tabeller:

Tab. I.

Fiskere, redskaber og baade.

Distrikt	Mand	Deraf fiskede med				Deraf fiskede paa														Af storbaadene	
		Garn	Line	Haandsnøre	Forskjellige slags redskaber	Dampskibe			Skøiter etc.			Garn		Line		Snøre		Forskjel. slags			
						Antal	Med doryer	Mand	Antal	Med doryer	Mand	Baade	Mand	Baade	Mand	Baade	Mand	Baade	Mand	Havde	Doryer
Akerø	263	263	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	263	—	—	—	—	—	—	—	—
Sandø	491	491	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	491	—	—	—	—	—	—	—	—
Frænen	426	366	60	—	—	1	4	8	4	9	28	55	366	5	24	—	—	—	—	10	10
Bud	379	184	7	—	188	—	—	—	1	2	7	27	184	—	—	—	—	35	188	4	7
Hutasd	368	341	27	—	—	—	—	—	2	4	12	48	341	3	15	—	—	—	—	—	—
Ialt	1 927	1 645	94	—	188	1	4	8	7	15	47	246	1 645	8	39	—	—	35	188	14	17

Tab. 11.

Udbyttet i mængde og værdi.

Distrikt	Udbyttet i mængde							Udbyttet i kroner				
	Antal torsk i stk.	Deraf fisket med			Lever hl.	Rogn hl.	Solgte fiskehoveder i stk.	Fisken	Lever	Rogn	Hoveder	Total
		Garn	Line	Snøre								
Akerø	100 000	100 000	—	—	400	100	90 000	30 000	6 400	1 600	900	38 900
Sandø	225 000	225 000	—	—	900	225	210 000	67 500	14 400	3 600	2 100	87 600
Frænen	150 000	125 000	25 000	—	570	330	130 000	37 500	8 550	6 930	1 300	54 280
Bud	209 100	102 200	106 900		662	422	190 000	73 185	10 584	8 450	2 280	94 499
Hustad	180 000	160 000	20 000	—	560	430	100 000	50 400	8 960	12 040	1 000	72 400
Ialt	864 100	712 200	151 900	—	3 092	1 507	720 000	258 585	48 894	32 620	7 580	347 679

Tab. III.

Priser, mandslot m. v.

Distrikt	Gjennemsnitspriser				Den bedste fisketid	Kjøbefartøier	Gjennemsnitlig bruttolot pr. mand
	Torsk pr. 100 stk. sløiet	Lever pr. hl.	Rogn pr. hl.	Hoveder pr. 100 stk.			
Akerø	30.00	16.00	16.00	1.00	—	—	148.00
Sandø	30.00	16.00	16.00	1.00	—	—	178.00
Frænen	25.00	15.00	21.00	1.00	—	2	127.00[1])
Bud	35.00	16.00	20.00	1.20	Sidste uge af marts og første uge af april.	2	249.00[1])
Hustad	28.00	16.00	28.00	1.00	$^{14}/_{2}$—$^{31}/_{3}$.	—	197.00[1])
						4	

[1]) Disse distrikters fiske er tildels foregaaet med dampbaade eller skøiter, hvis andel her er medtaget under beregning af mandslotten, som saaledes blir lavere i virkeligheden.

Fiskevær med over 100 mand var:

Bjørnsund med.....	426	fiskere og fangst	150 000	stk. torsk
Bud med.....	286	—»—	162 300	„ —
Mahle—Vikene med	120	—»—	80 000	„ —
Storholm, Julshavn, Skottum og Teistklub med	148	—»—	100 000	„ —

Til sammenligning hidsættes fiskernes antal og udbyttet for de sidste 9 aar:

Aar	Antal fiskere	Udbyttet i	
		stykker torsk	penge, kroner
1901	1 927	864 100	347 679
1900	1 772	1 342 450	596 645
1899	1 864	1 023 700	372 615
1898	1 879	1 236 000	277 793
1897	1 893	1 412 000	310 029
1896	1 594	929 000	281 363
1895	1 767	1 284 000	291 512
1894	1 963	1 731 000	372 236
1893	1 973	767 000	244 798

Beretning
om skreifisket i Søndmøre 1901.

(Væsentlig efter lensmændenes og opsynsbetjentenes opgaver).

Udbyttet m. v. af skreifisket i Søndmøre i 1901 vil fremgaa af nedenanførte tabeller:

Tab. I. Fiskere, redskaber og baade.

Distrikt	Mand	Deraf fiskede med				Deraf fiskede paa												Af storbaadene	
		Garn	Line	Haandsnøre	Forskjellige slags redskaber	Dampskibe			Skøiter			Garn		Line		Snøre		Forskjel. slags			
						Antal	Med doryer	Mand	Antal	Med doryer	Mand	Baade	Mand	Baade	Mand	Baade	Mand	Baade	Mand	Havde	Doryer
Sande	599	494	89	16	—	—	—	—	—	—	—	83	494	21	89	6	16	—	—	8	14
Herø	1 012	120	160	182	550	—	—	—	55	80	330	18	120	—	—	28	122	82	440	—	—
Bølandet	68	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	68	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulstein	549	341	172	36	—	—	—	—	26	82	208	47	341	—	—	—	—	—	—	—	—
Borgund (opsynsbetj.)	396	152	196	48	—	—	—	—	10	29	78	23	152	20	118	9	48	—	—	23	40
Do. (lensm.)	732	180	415	137	—	1	4	12	19	41	123	30	180	48	280	22	137	—	—	30	45
Aalesund	1 204	48	1 156	—	—	26	136	418	106	250	786	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roald (Vigerø)	381	22	250	109	—	—	—	—	5	12	40	4	22	44	210	20	109	—	—	45	78
Harham (Ulla)	826	784	26	16	—	—	—	—	2	4	13	116	784	2	13	4	16	—	—	122	220
Ialt	5 767	2 209	2 464	544	550	27	140	430	223	498	1 578	330	2 161	135	710	89	448	82	440	228	357

Tab. II.

Udbyttet i mængde og værdi.

Distrikt	Udbytte i mængde							Udbytte i kroner				
	Antal torsk i stk.	Deraf fisket med			Lever hl.	Rogn hl.	Solgte fiskehoveder i stk.	Fisken	Lever	Rogn	Hoveder	Total
		Garn	Line	Snøre								
Sande	50 000	35 000	13 000	2 000	160	145	30 000	15 000	2 080	2 900	300	20 280
Herø	290 000	100 000	97 000	93 000	1 126	600	200 000	81 200	16 890	10 800	2 000	110 890
Bølandet	56 600	56 600	—	—	210	60	50 000	19 810	3 045	1 560	700	25 115
Ulstein	458 400	341 830	96 400	20 170	1 790	490	450 000	160 240	25 955	12 740	6 300	205 235
Borgund (opsynsbetj.)	272 100	185 000	55 060	32 100	920	415	250 000	103 398	13 800	4 150	2 750	124 098
Do. (lensm.)	419 600	165 000	210 000	44 600	1 580	740	350 000	104 900	20 540	11 840	3 500	140 780
Aalesund.....	950 000	60 000	890 000	—	3 687	1 700	950 000	228 000	51 618	20 400	9 500	309 518
Roald (Vigerø)	226 400	31 000	120 000	75 400	645	407	205 000	86 032	9 675	4 070	2 255	102 032
Harham (Ulla).....	620 000	600 000	8 000	12 000	2 380	830	600 000	248 000	35 700	10 880	6 200	300 780
Ialt	3 343 100	1 574 430	1 489 400	279 270	12 498	5 387	3 085 000	1 046 580	179 303	79 340	33 505	1 338 728

Tab. III.

Priser, mandslot m. v.

Distrikt	Gjennemsnitspriser				Den bedste fisketid	Kjøbefartøier	Gjennemsnitlig bruttolot pr. mand
	Torsk pr. 100 stk. sløiet	Lever pr. hl.	Rogn pr. hl.	Hoveder pr. 100 stk.			
Sande	30.00	13.00	20.00	1.00	$^{17}/_{2}$—$^{9}/_{3}$	—	34.00
Herø	28.00	15.00	18.00	1.00	$^{2}/_{3}$—$^{25}/_{3}$	—	110.00[1])
Bølandet	35.00	14.50	26.00	1.40	$^{21}/_{2}$—$^{31}/_{3}$	—	369.00
Ulstein	35.00	14.50	26.00	1.40	$^{21}/_{2}$—$^{31}/_{3}$	—	374.00[1])
Borgund (opsynsbetj.)	38.00	15.00	10.00	1.10	I marts	—	313.00[1])
Do. (lensm.)	25.00	13.00	16.00	1.00	$^{4}/_{3}$—$^{25}/_{3}$	—	192.00[1])
Aalesund	24.00	14.00	12.00	1.00	—	—	257.00[1])
Roald (Vigerø)	38.00	15.00	10.00	1.10	I marts	—	268.00[1])
Harham (Ulla)	40.00	15.00	16.00	1.00	I februar og marts	—	364.00[1])

[1]) Disse distrikters fiske er tildels foregaaet med dampbaade eller skøiter, hvis andel her er medtaget under beregning af mandslotten, som saaledes blir lavere i virkeligheden.

Fiskevær med over 100 mand var:

Værene	Antal fiskere	Opfisket kvantum i stk. torsk
Aalesunds by	1 204	950 000
Fosnavaag	420	60 000
Sævig	180	40 500
Rundø	120	60 000

Til sammenligning hidsættes udbyttet og fiskernes antal for de sidste 9 aar:

	Antal fiskere	Udbyttet i	
		stk. torsk	penge, kroner
1901	5 767	3 343 100	1 338 728
1900	5 966	3 069 300	1 230 586
1899	6 165	1 879 200	678 613
1898	6 424	4 245 000	1 074 624
1897	6 687	5 699 000	1 371 950
1896	7 391	2 431 000	629 083
1895	7 734	2 894 000	675 248
1894	8 360	3 631 000	889 730
1893	8 866	4 279 000	1 223 148

Romsdals amt i 1901.

	Antal fiskere	Udbytte i	
		stk. torsk	penge, kroner
Nordmøre	3 169	1 527 000	513 943
Romsdal	1 927	864 100	347 679
Søndmør	5 767	3 343 100	1 338 728
Ialt for Romsdals amt	10 863	5 734 200	2 200 340

Beretning
om makrelfisket i 1901.

(Væsentlig i sammendrag af lensmændenes og tællingsmændenes opgaver).

I. Kystfisket incl. drivgarnsfisket.

Distrikt	Fisket	Fangst-mængde stk.	Deraf med			Gjennem-snitspris kr.	Værdi-udbytte kr.
			Garn stk.	Not stk.	Dorg og snøre stk.		
Hvaler	I fisket, der faldt mellem 30te mai og 29de juni, deltog 16 dæksbaade med 56 mand; med dorg og sættegarn fiskedes ca. 2 500 stk.	32 500	30 000	—	2 500	0.20	6 500.00
Onsø	2 notlag med tilsammen 12 mand fiskede af „smaamakrel“	200 000	—	200 000	—	1.20 pr. 100	2 400.00
	Tilsammen i Smaalenenes amt	232 500	30 000	200 000	2 500	—	8 900.00
Vestby	7 notlag med tilsammen 35 mand fiskede af „smaamakrel“	8 000	—	8 000	—	1.50 pr. 100	120.00
Drøbak	3 aabne baade fiskede her i juni og juli	1 000	1 000	—	—	0.25	250.00
Bærum	24 mand fordelt paa 4 notlag drev fiske fra juni til september	25 000	—	25 000	—	0.08	2 000.00
Asker	Her opfiskedes af 18 mand fordelt paa 3 notlag	5 000	—	5 000	—	0.25	1 250.00
	Tilsammen i Akershus amt	39 000	1 000	38 000	—	—	3 620.00
Røken	12 fiskere fordelt paa 2 notlag opfiskede her i tiden $^{1}/_{6}$—$^{31}/_{7}$	11 000	—	11 000	—	0.20	2 200.00
	Tilsammen i Buskeruds amt	11 000	—	11 000	—	—	2 200.00
Botne	2 mand fiskede 2 000 stormakrel og 7 500 smaamakrel..	9 500	9 500	—	—	0.08	757.00
Sem	12 fiskere paa 12 aabne baade fiskede i juni og juli ...	3 500	3 500	—	—	0.25	875.00
Tjømø	I fisket deltog 80 mand med 20 dæksbaade; udelukkende garn benyttedes. Fisket faldt i juni og første halvdel af juli	40 000	40 000	—	—	0.22	8 800.00
Sandherred	10 mand paa 2 dæksbaade fiskede i tiden $^{20}/_{5}$—$^{5}/_{7}$	10 000	10 000	—	—	0.20	2 000.00
Tjølling	Her opfiskedes i tiden $^{23}/_{5}$—$^{29}/_{6}$ af 28 mand paa 7 dæksbaade	28 000	28 000	—	—	0.18	5 040.00
Fredriksværn ...	Fisket faldt mellem $^{22}/_{5}$ og $^{29}/_{6}$; der deltog 80 mand paa 20 dæksbaade	60 000	60 000	—	—	0.27	16 200.00
Brunlanæs	160 mand paa 50 dæksbaade deltog i fisket, der faldt i tiden $^{1}/_{6}$—$^{10}/_{7}$	105 000	105 000	—	—	0.20	21 000.00
	Tilsammen i Jarlsbergs og Larviks amt	256 000	256 000	—	—	—	54 672.00
Skaatø	90 mand paa 8 aabne baade og 21 dæksbaade fiskede i tiden $^{17}/_{5}$—$^{15}/_{7}$	50 000	50 000	—	—	0.20	10 000.00
Langesund	Fisket dreves herfra af 32 mand paa 8 dæksbaade med garn, 60 mand fordelt paa 15 lag med not, 100 mand paa 20 baade med dorg, og snørefiske dreves af ca. 60 mand paa 30 baade. Garnfisket faldt i tiden slutningen af mai til slutningen af juli, notfisket i august maaned, dorgefisket fra medio juli til ultimo august og snørefisket fra ultimo august til medio oktober. Gjennemsnitsprisen var for garnfisken 0.20, notfisken 0.25, dorgefisken 0.15 og snørefisken 0.30	145 500	20 000	10 500	115 000	0.17	25 400.00
Søndeled	12 mand paa 5 dæksbaade med garn, 5 à 6 mand med not samt endel fiskere med dorg drev fisket i maanederne mai, juni og juli. Gjennemsnitspris for garnmakrel 0.25, notmakrel og dorgemakrel 0.20	13 600	7 000	600	6 000	0.23	3 750.00
Dybvaag	11 mand paa 4 dæksbaade; fisket dreves hovedsagelig i juni	3 500	3 500	—	—	0.27	945.00
	Transport	212 600	80 500	11 100	121 000	—	40 095.00

Distrikt	Fisket	Fangstmængde stk.	Deraf med: Garn stk.	Not stk.	Dorg og snøre stk.	Gjennemsnitspris kr.	Værdiudbytte kr.
	Transport	212 600	80 500	11 100	121 000	—	40 095.00
Tromø	Herfra dreves fisket af 20 mand paa 6 dæksbaade fra medio mai til medio juli	18 000	18 000	—	—	0.25	4 500.00
Hisø	En garnbaad med 3 mand og 5 mand med not drev fiske i mai og juni. Gjennemsnitsprisen for garnfisken og notfisken var henholdsvis 0.25 og 0.15	5 050	2 550	2 500	—	0.20	1 012.00
Fjære	3 mand paa 1 dæksbaad fiskede	2 000	2 000	—	—	0.17	340.00
Landvig	3 — „ 1 — —	3 000	3 000	—	—	0.17	510.00
Eide	15 mand paa 6 aabne baade og 1 skøite drev garnfiske, 12 mand fordelt paa 4 lag drev notfiske i maanederne juni og juli. Derhos dreves ogsaa lidt med det saakaldte „linefiske med agn", men det var af liden betydning	6 500	1 500	5 000	—	0.15	975.00
Vestre Moland	32 mand paa 12 skøiter med garn og 4 mand med not fiskede i tiden medio mai til ultimo august	57 500	55 500	2 000	—	0.15	8 625.00
Høivaag	I tiden $^{18}/_{5}$—$^{20}/_{7}$ fiskede 60 mand paa 20 aabne baade og 20 skøiter	154 700	154 700	—	—	0.16	24 752.00
	Tilsammen i Nedenæs amt	459 350	317 750	20 600	121 000	—	80 809.00
Randøsund og Oddernes	288 garnfiskere paa 96 baade fangede i mai og juni	760 000	760 000	—	—	0.17	133 000.00
Søgne	30 — „ 13 — fiskede fra $^{20}/_{5}$—$^{20}/_{7}$	86 660	86 660	—	—	0.15	13 000.00
Halsaa og Hartmark	27 — „ 9 — — - $^{15}/_{5}$—$^{15}/_{7}$	46 300	46 300	—	—	0.15	7 250.00
Vanse	Her fiskede i slutningen af mai og juni 206 garnfiskere paa 40 dæksbaade og 16 aabne baade	247 500	247 500	—	—	0.15	37 125.00
Herred og Spind	En garnbaad med 4 mand og 2 notlag paa 6 mand fiskede i juni og juli	6 000	5 000	1 000	—	0.20	1 200.00
Nes og Hitterø	94 garnfiskere paa 22 dæksbaade og 2 aabne baade samt 12 notfiskere fordelt paa 3 lag drev her fiske. Garnfisket faldt mellem $^{1}/_{6}$ og $^{5}/_{7}$, notfisket omkring midten af september. Notfisket er ikke almindeligt i disse distrikter	132 400	130 000	2 400	—	0.17	22 180.00
	Tilsammen i Lister og Mandals amt	1 278 860	1 275 460	3 400	—	—	213 755.00
Sogndal	151 mand paa 38 dæksbaade drev garnfiske i tiden $^{3}/_{6}$—$^{29}/_{6}$	197 560	197 560	—	—	0.17	33 585.00
Egersund og Ogne	172 — „ 43 — „ — i juni	130 000	130 000	—	—	0.16	20 800.00
Varhaug og Næsbø	16 — „ 4 — „ — fra $^{15}/_{5}$—$^{15}/_{6}$	13 520	13 520	—	—	0.20	2 704.00
Høiland	I juli—oktober fiskede 5 notlag paa tilsammen 28 mand, den største del „smaamakrel"	10 000	—	10 000	—	0.05	500.00
Strand	4 notlag paa tilsammen 20 mand fiskede fra St. Hans—august	10 000	—	10 000	—	0.03	300.00
Rennesø og Mosterø	4 notlag paa tilsammen ca. 56 mand fiskede i juli og august	400	—	400	—	0.50	200.00
Skudesnæs	4 notlag paa tilsammen 56 mand fiskede fra 20de—30te august	6 600	—	6 600	—	0.20	1 320.00
Aakre	9 notlag paa tilsammen 85 mand fiskede fra 20de—30te august	40 750	—	40 750	—	0.20	8 150.00
	Transport	408 830	341 080	67 750	—	—	67 559.00

Distrikt	Fisket	Fangst-mængde stk.	Deraf med			Gjennem-snitspris kr.	Værdi-udbytte kr.
			Garn stk.	Not stk.	Dorg og snøre stk.		
	Transport	408 830	341 080	67 750	—	—	67 559.00
Avaldsnæs.....	4 notlag paa tilsammen 50 mand fiskede i august og september	13 800	—	13 800	—	0.20	2 760.00
Torvestad og Skaare	Herfra dreves fiske af 300 mand paa 80 dæksbaade og 100 mand fordelt paa 10 lag med not. Garnfisket faldt i mai og juni, notfisket i september. Gjennemsnitsprisen for garnfisken og notfisken var henholdsvis 0.15 og 0.20	236 000	200 000	36 000	—	0.16	37 200.00
Skjold.....	I juli maaned fiskede 4 mand med garn og 10 med not	900	100	800	—	0.21	185.00
Haugesund	I de 2 sidste uger af august fiskede 4 mand.....	4 000	—	4 000	—	0.22	880.00
	Tilsammen i Stavanger amt	663 530	541 180	122 350	—	—	108 584.00
Skaanevik	I august og september fiskede 21 mand med not.....	2 500	—	2 500	—	0.06	150.00
Fjeldberg	1 notlag paa 10 mand fiskede.....	2 500	—	2 500	—	0.02	50.00
Sveen og Valestrand	I slutningen af august og i september fiskede 4 notlag paa ca. 30 mand	4 500	—	4 500	—	0.15	675.00
Finaas.....	Fisket dreves af 330 mand fordelt paa 22 notlag i august og september. Af fangstmængden blev ca. 5000 stk. forbrugt af fiskerne selv	183 400	—	183 400	—	0.16	29 344.00
Stord.....	I sidste halvdel af august fangede 10 notfiskere.....	1 500	—	1 500	—	0.16	240.00
Fitjar	10 notlag paa tilsammen 100 mand drev fiske fra medio august til medio september. Af fangsten forbrugtes ca. 6000 af fiskerne selv	65 000	—	65 000	—	0.15	9 750.00
Tysnæs	40 notfiskere fangede i oktober maaned.....	6 000	—	6 000	—	0.15	900.00
Os	Fra midten af august til midten af september fiskede 13 mand med not.....	3 300	—	3 300	—	0.15	495.00
Fane	I første halvdel af september fangede 6 notlag — 75 mand	3 000	—	3 000	—	0.15	450.00
Austevold og Sund	12 notlag paa tilsammen 312 mand og 30 garnfiskere paa 15 aabne baade fangede i tiden medio august til medio september	438 000	4 000	434 000	—	0.14	61 320.00
Fjeld.....	I august maaned dreves her et betydeligt notfiske; 560 mand fordelt paa 34 lag deltog. Det bedste fiske foregik ved Kjæreide paa grænsen mellem Sund og Fjeld	1 005 000	—	1 005 000	—	0.14	140 700.00
Askøen	Her fangede 90 mand fordelt paa 5 notlag i september.	30 000	—	30 000	—	0.21	6 300.00
Hosanger.....	„ — 20 — — „ 2 „ - — .	1 700	—	1 700	=	0.40	680.00
Hammer	„ — 20 — — „ 2 „ fra $^{15}/_{8}$—$^{15}/_{9}$.	27 000	—	27 000	—	0.47	4 590.00
Herlø	Herfra dreves garnfiske af ca. 90 mand paa 45 aabne baade og notfiske af ca. 120 mand fordelt paa ca. 10 lag; fisket faldt i august maaned.....	207 000	2 000	205 000	—	0.15	31 525.00
Manger	108 notfiskere fordelt paa 9 lag fangede i august.....	55 000	—	55 000	—	0.12	6 875.00
Lindaas.....	140 — — „ 14 „ — i juli og august	80 000	—	80 000	—	0.14	11 200.00
	Tilsammen i Søndre Bergenhus amt	2 115 400	6 000	2 109 400	—	—	305 244.00
Sulen	250 mand paa 110 aabne baade og 6 notlag paa tilsammen 78 mand drev fiske i sidste halvdel af august...	56 900	38 400	18 500	—	0.12	7 112.00
Askevold.....	20 mand paa 10 aabne baade fiskede i august maaned..	1 000	1 000	—	—	0.20	200.00
	Transport	57 900	39 400	18 500	—	—	7 312.00

Distrikt	Fisket	Fangst-mængde stk.	Deraf med			Gjennem-snitspris kr.	Værdi-udbytte kr.
			Garn stk.	Not stk.	Dorg og snøre stk.		
	Transport	57 900	39 400	18 500	—	—	7 312.00
Kinn og Vevring	Herfra dreves fiske saavel med garn som not, uden at dog fiskernes antal nærmere kan angives. Da der i distriktet ikke har været makrel paa mange aar, var almuen daarlig udrustet for fisket i 1901. Makrelen rundsaltedes for det meste, en ubetydelighed isedes...	20 000	10 000	10 000	—	0.15	3 000.00
Bremanger	100 notfiskere fordelte paa 4 lag fangede i august	72 000	—	72 000	—	0.15	10 800.00
Selje	Herfra deltog 60 garnfiskere paa 20 aabne baade og 20 notlag paa tilsammen 600 mand. Fisket faldt hovedsagelig i august. Ca. 2 400 hl. af fangsten flækkedes.	312 000	24 000	288 000	—	0.15	46 800.00
	Tilsammen i Nordre Bergenhus amt	461 900	73 400	388 500	—	—	67 912.00
Vannelven.....	Fiskedes	48 000	?	?	—	0.12	5 760.00
Herø og Sande .	Fisket faldt i august og september	344 000	?	?	—	0.14	50 000.00
Ulstein	Fiskedes	74 880	7 300	67 580	—	0.13	9 595.00
Skodje.....	Fiskedes i august maaned.....	19 200	?	?	—	0.11	2 112.00
Borgund	Fiskedes	8 000	?	?	—	0.30	2 400.00
Edø	Fiskedes	14 280	?	?	—	0.15	2 142.00
Kværnæs	I august og september fiskedes	1 920	?	?	—	0.15	288.00
	Tilsammen i Romsdals amt	510 280	?	?	—	—	72 297.00
Fillan	I august og september fiskede man — foruden 360 kg. smaamakrel	148 800	?	?	—	0.13	18 600.00
Hitteren	Her fiskedes.....	1 200	?	?	—	0.13	150.00
	Tilsammen i Søndre Trondhjems amt	150 000	?	?	—	—	18 750.00

Amtsvis faldt altsaa fisket saaledes:

Amt	Fangst-mængde stk.	Deraf med			værdi-udbytte kr.
		garn stk.	not stk.	dorg og snøre stk.	
Smaalenene	232 500	30 000	200 000	2 500	8 900.00
Akershus	39 000	1 000	38 000	—	3 620.00
Buskerud	11 000	—	11 000	—	2 200.00
Jarlsberg og Larvik	256 000	256 000	—	—	54 672.00
Nedenæs	459 350	317 750	20 600	121 000	80 809.00
Lister og Mandal	1 278 860	1 275 460	3 400	—	213 755.00
Stavanger	663 530	541 180	122 350	—	108 584.00
Søndre Bergenhus	2 115 400	6 000	2 109 400	—	305 244.00
Nordre Bergenhus	461 900	73 400	388 500	—	67 912.00
Romsdal	510 280	?	?	—	72 297.00
Søndre Trondhj.	150 000	?	?	—	18 750.00
Ialt	6 177 820	2 500 790	2 893 250	123 500	9 36 743.00

Kystmakrelfisket blev i 1901 usædvanligt mod de foregaaende aar, idet makrelen i store mængder seg ind under kysten i de bergenske og Romsdals amter og tildels i Søndre Trondhjems amt.

Det forholdsvis store kvantum, der blev opfisket her, fangedes med forskjellige redskaber, som almindelige sildenøter, mortenøter, sildegarn m. v., idet indbyggerne, uvante med makrelens forekomst paa disse kanter, ikke var forsynede med fuldt ud skikkede redskaber.

Opgaverne fra disse egne er ogsaa i stor udstrækning meddelt i tønder eller maal, og er der ved beregning til stykker gaaet ud fra 240 stk. pr. maal og 160 stk. pr. tønde — et antal, der antagelig maa være lavt sat.

De fra Aalesund og Kristiansund meddelte opgaver er ikke medtagne, da de der opgivne partier paa ubetydeligheder nær efter nærmere undersøgelser viste sig at være opfiskede i de omkringliggende landdistrikter og kun solgt til byerne.

II. Høstmakrelfisket i Nordsjøen. (Dorgefisket).

Hjemsted	Fangstfartøier: Antal	Drægtighed (i registertons)	Mandskab	Fangstmængde: Flekket: Ant. tdr. pr. fartøi	Flekket: Ialt tdr.	Rundsaltet: Antal tdr. pr. fartøi	Rundsaltet: Ialt tdr.
Smaalenene	6	25—61, 240	6— 9, 44	0—118	282	36—100	481
Kristiania	1	— , 52	— , 9	47	47	80	80
Akershus	1	— , 62	— , 7	12	12	16	16
Jarlsberg og Larvik	8	14—59, 299	5—10, 54	6—65	171	11—60	279
Bratsberg	1	— , 69	— , 8	24	24	48	48
Nedenes	20	20—57, 671	6— 9, 136	0—44	207	10—90	1 014
Lister og Mandal	18	19—68, 678	4— 8, 130	0—55	486	13—68	794
Stavanger	96	18—80, 3 166½	5— 9, 624	0—80	2 684	1½—63	2 228½
Søndre Bergenhus	60	13—56, 1 673	4— 7, 345	0—62	1 431	5—50	1 171
Nordre Bergenhus	2	9—26, 35	4— 5, 9	1—14	15	1—30	31
Romsdal	2	28—44, 72	7— 8, 15	0—3	3	—	—
Norge	215	9—80, 7 017½	4—10, 1 371	0—118	5 362	1—100	6 142½
Sverige	148	13—83, 6 830	6—11, 1 264	0—150	8 155	0—124	6 865
Danmark	3	12—30, 69	5— 7, 19	9—35	64	17—40	76
Tilsammen	366	9—83, 13 916½	4—11, 2 654	0—150	13 581	0—124	13 083½

Endel af fartøierne har gjort 2 eller flere ture.

Fisket faldt i august og september, og fangstfeltet var vistnok hovedsagelig omkring Dogger-bank. Saavidt vides benyttedes ikke garn.

Efter ovenstaaende tabel er der til Norge i 1901 ført tillands ialt 26 664½ tdr. makrel. Dette tal maa vistnok i lighed med beretningen ifjor tillægges 6 %, da der formentlig er indkommet nogle makrelslumper til steder, hvor ikke optælling er foretaget, og da fangstfartøierne har taget lidt med sig til hjemmeforbrug. Altsaa skulde der ialt være kommet iland i 1901 ca. 28 000 fiskepakkede tønder.

I nedenstaaende tabel er opgaverne meddelt i kg. efter en gjennemsnitsvægt af 73.9 kg. flekket makrel og 71.8 kg. rund makrel i en fiskepakket tønde. Værdiudbyttet er beregnet efter gjennemsnitspris af kr. 0.47 for flekket og kr. 0.22 for rund pr. kg.

Hjemsted	Flekket		Rundsaltet		Værdiudbyttet ialt kr.
	Antal kg.	Værdiudbytte kr.	Antal kg.	Værdiudbytte kr.	
Norge.....	396 252	187 240	439 000	96 580	281 820
Sverige.....	602 654	283 247	482 907	105 240	388 487
Danmark	4 730	2 223	5 457	1 200	3 423
	1 003 636	372 710	927 364	203 020	673 730

Paa et parti paa 691 391 kg. flekket makrel, solgt i Kristiansand og Egersund faldt sortementet saaledes ud: Bloaters 15.10 %, no. 1—46.58 %, no. 2—36.32 % og no. 3—2 % Den ringe procent af de mindste no. især no. 3 i dette aar mod ellers fremkommer derved, at den mindre makrel i høiere grad end almindelig er saltet rund. Derom udtaler tællingsmanden i Kristiansand: „Fiskerne har iaar mod sædvane ladet rundsalte formeget af den mindre fisk, saaledes har der været rundsaltet ⅔ parter af fangsten, hvilket foraarsagede meget lave priser paa den rundsaltede makrel ved slutten af fisket, ligesom der ogsaa derved faldt mindre af no. 2 flekket og omtrent intet af no. 3 flekket, der iaar er meget efterspurgt i Amerika.“ Videre udtaler han: „Fisket

har iaar faldt meget jevnt for fartøierne, og aaret kan siges at have været et udmerket fangstaar helt igjennem — gjennemsnitsfangsten pr. fartøi kan regnes fra 60 til 160 tdr.“

Den flekkede makrel var som sædvanlig bestemt til det amerikanske marked, den rundsaltede til at forbruges indenlands, helst i det østlige og sydlige Norge.

Grafiske fremstillinger

vedkommende Norges skreifiskerier og sildefiskerier.

Disse grafiske fremstillinger er udarbeidede efter den officielle statistik for de aarrækker, man har ment at kunne benytte til nogenlunde sikker sammenligning. For plade VI „Priser under lofotfisket“ er priserne anført skjønsmæssig for 1901 før den officielle statistik har beregnet dem.

I

NORGES SILDEFISKE

i Hl. fra 1877

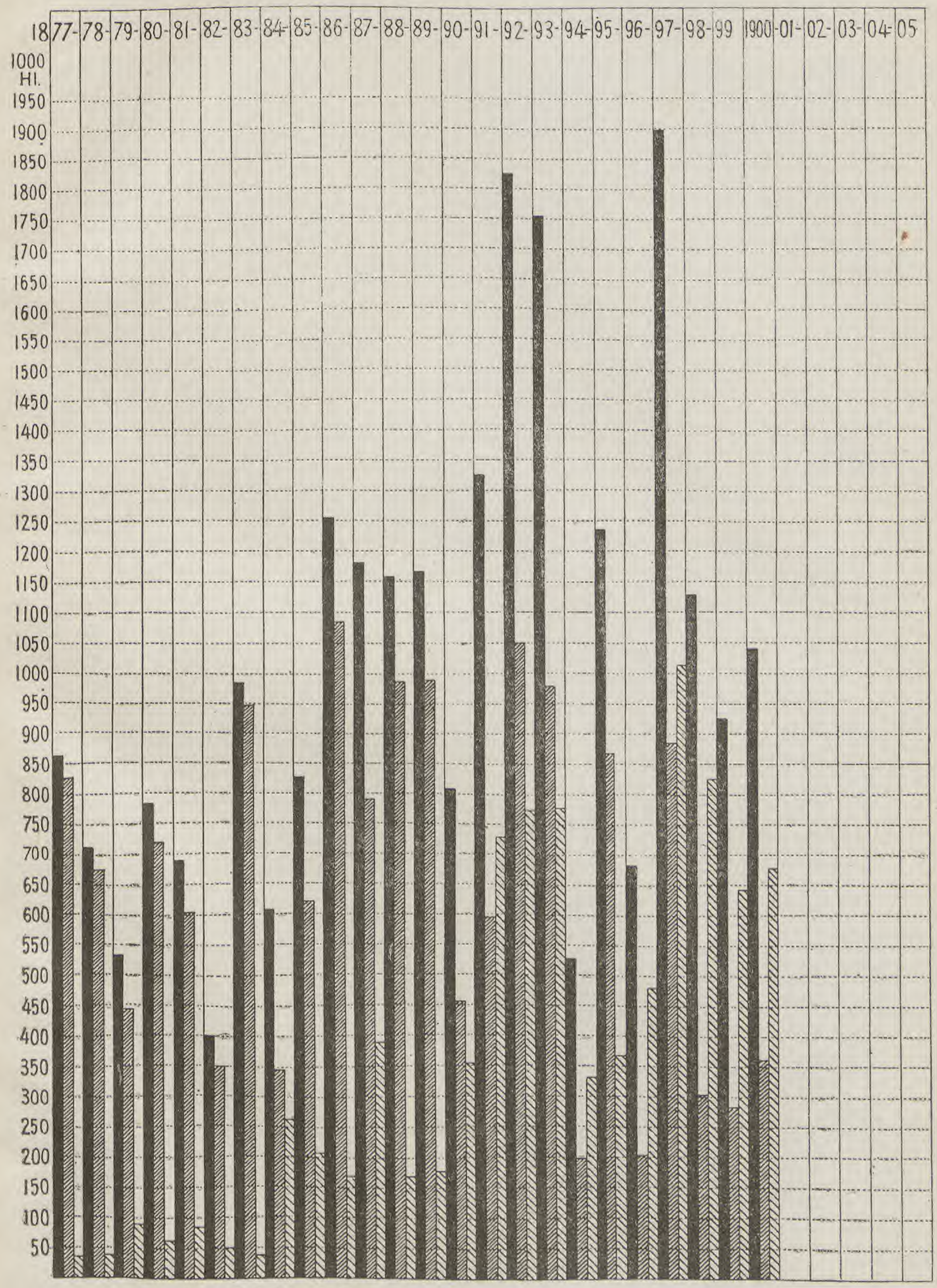

II

NORGES SILDEFISKE

Værdiudbytte i Kroner, fra 1866

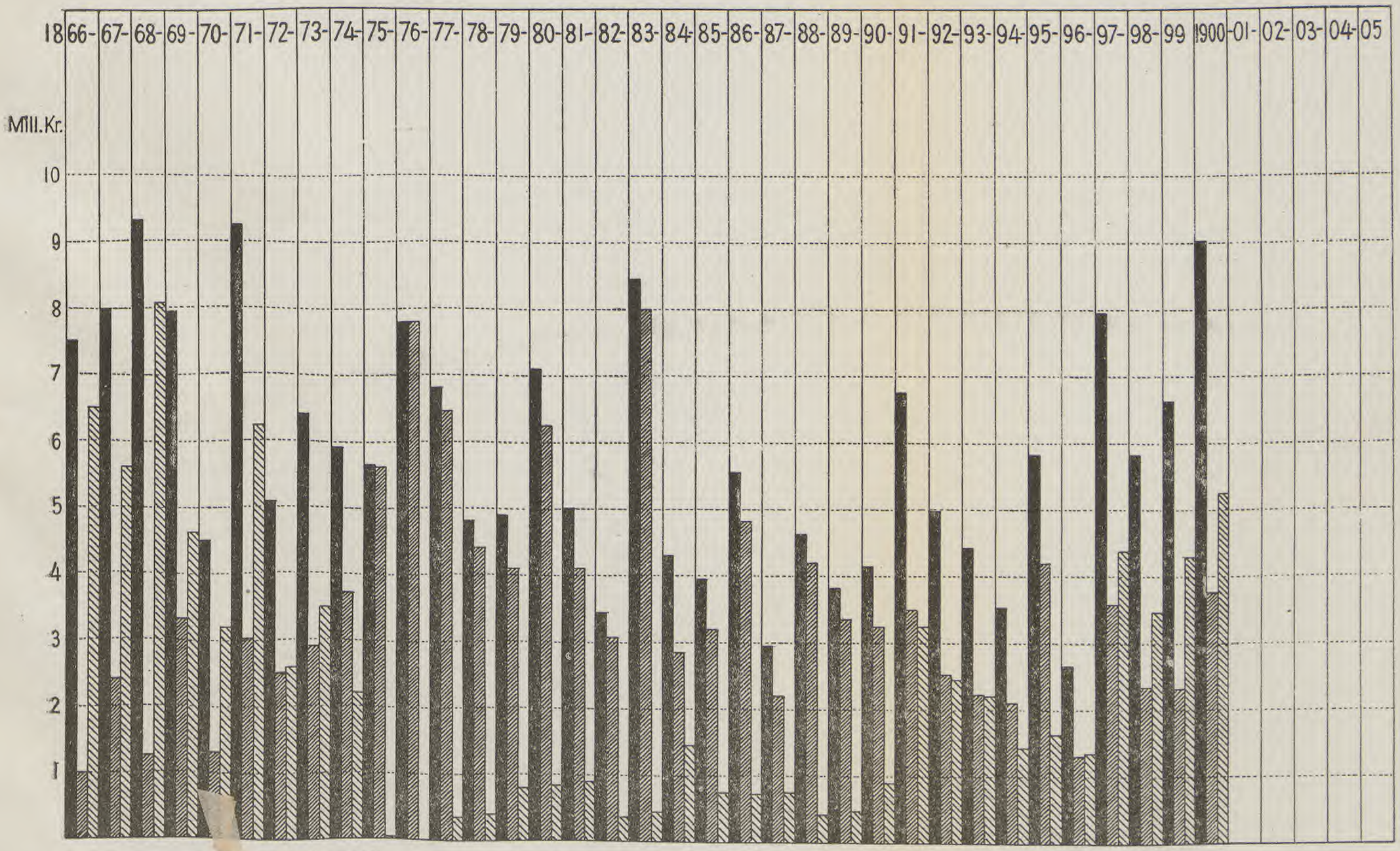

Totalværdi

Fedsildfiskets Værdi ibr. Smaasild, Brisling og mindre Storsildpartier i nogle Aar efter 1877

Varsild og Storsildfiskets Værdi

IIIa

NORGES SKREIFISKE

i Mill.„ Stykker, fra 1868

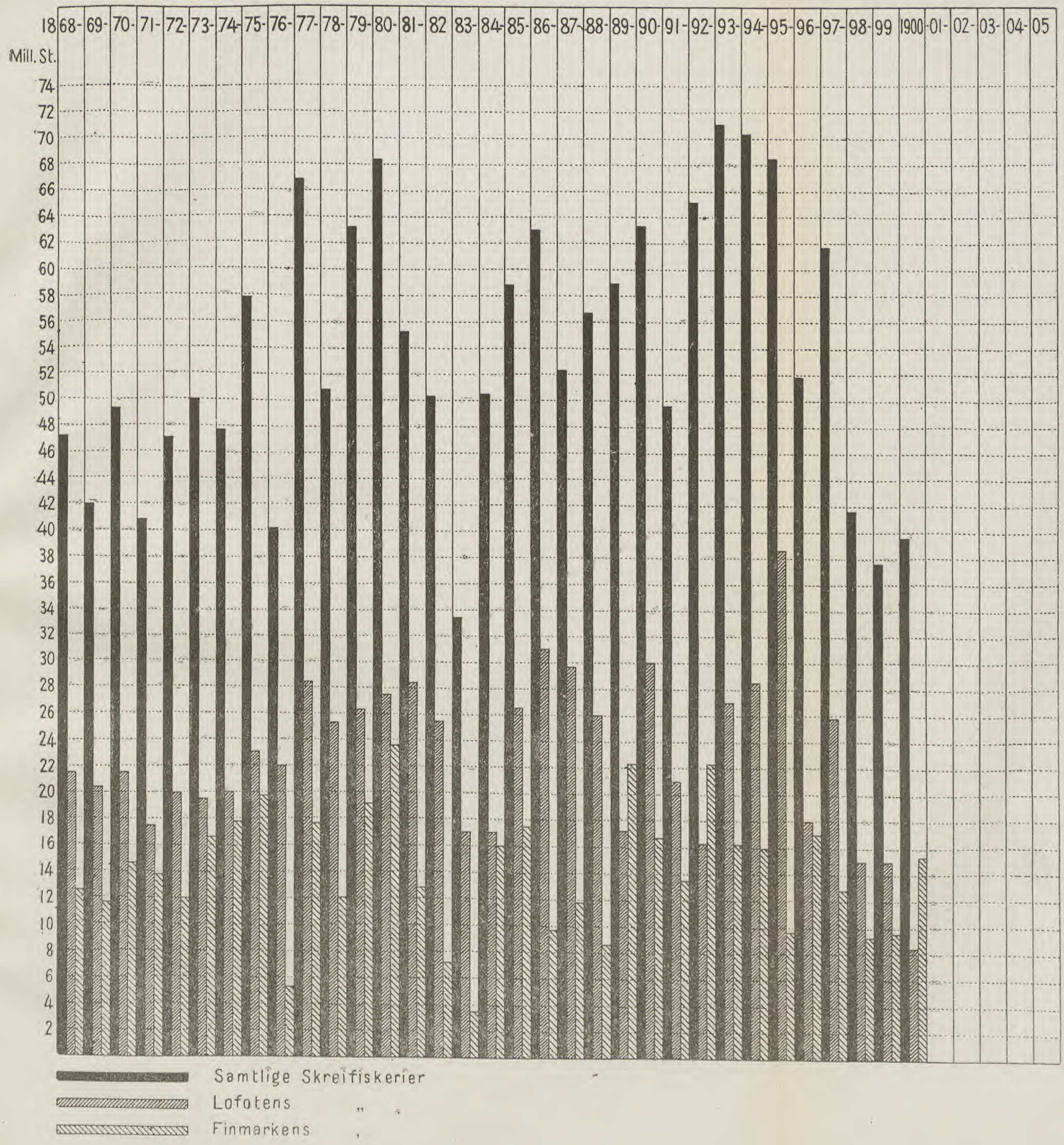

III b

NORGES SKREIFISKE

i Mill. St. fra 1866

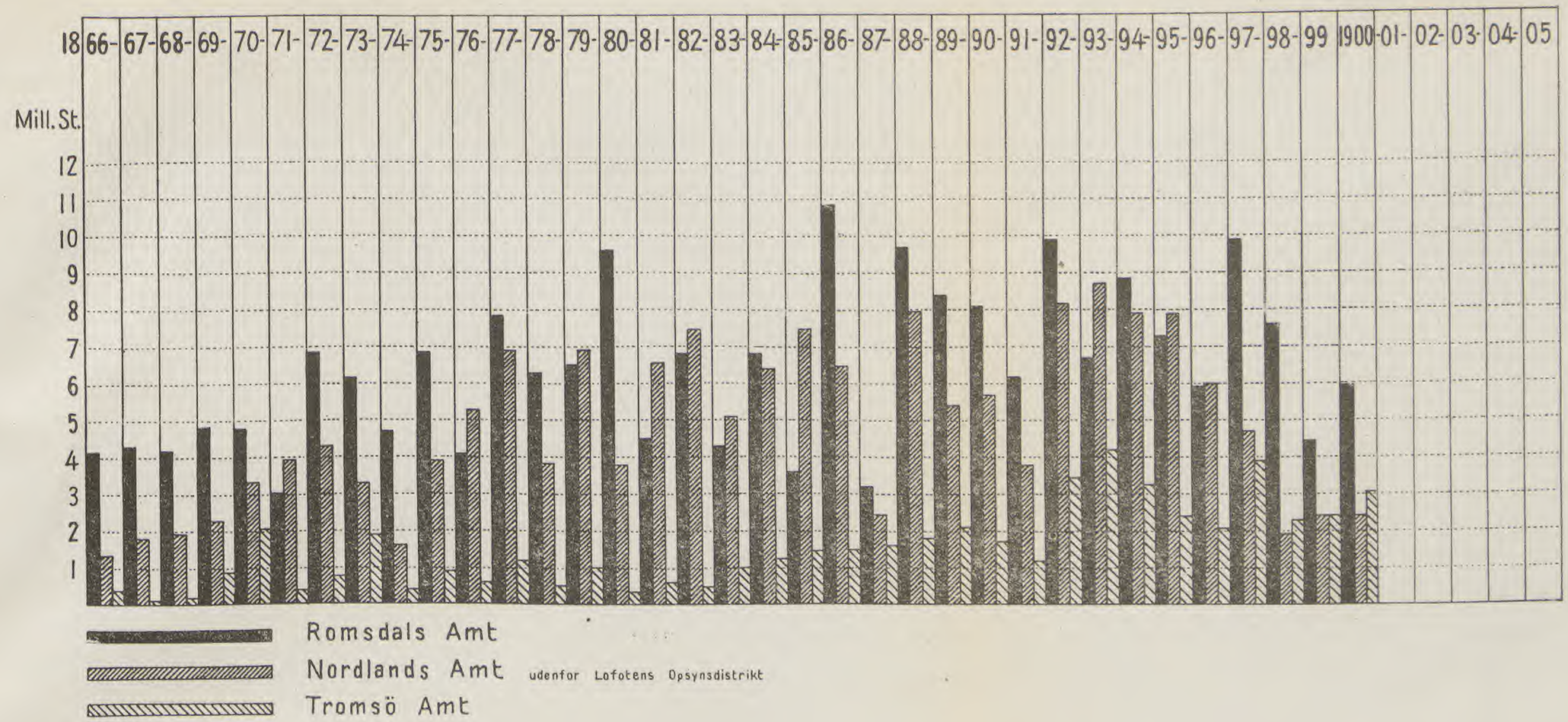

IV b

NORGES SKREIFISKE

Værdiudbytte i Mill. Kroner, fra 1866

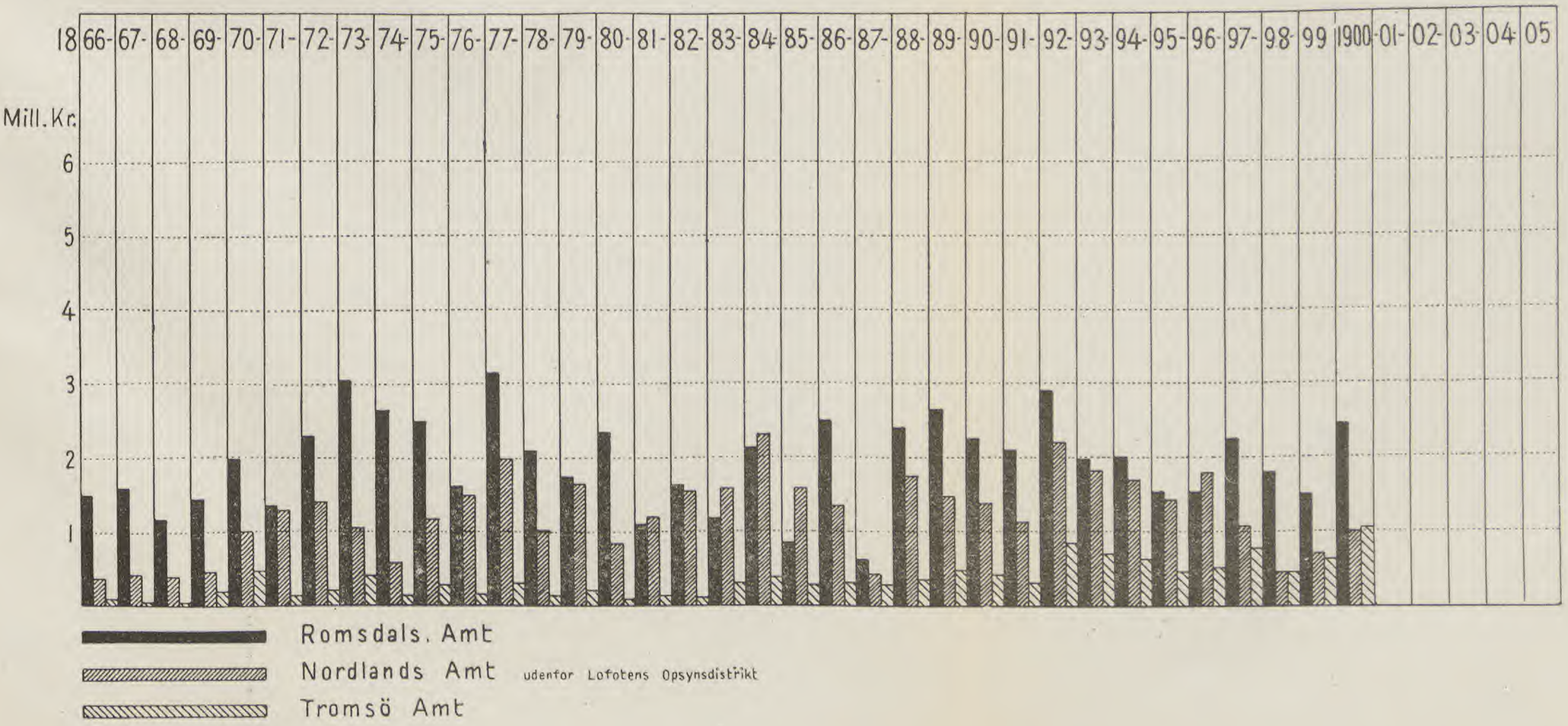

IV a

NORGES SKREIFISKE

Værdiudbytte i Mill. Kr. fra 1866

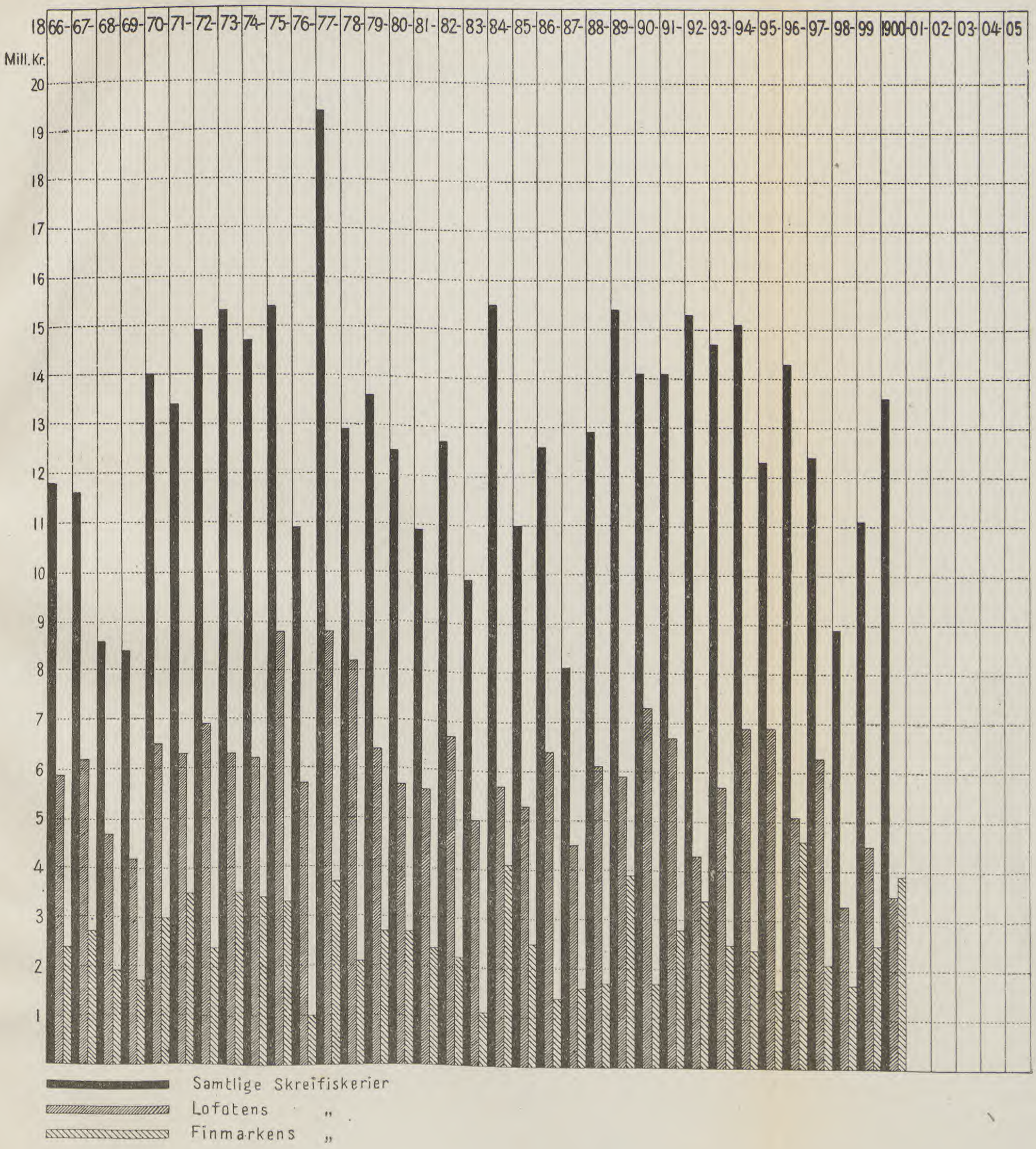

V

LOFOTFISKETS UDBYTTE

i Tal og Maal, fra 1859

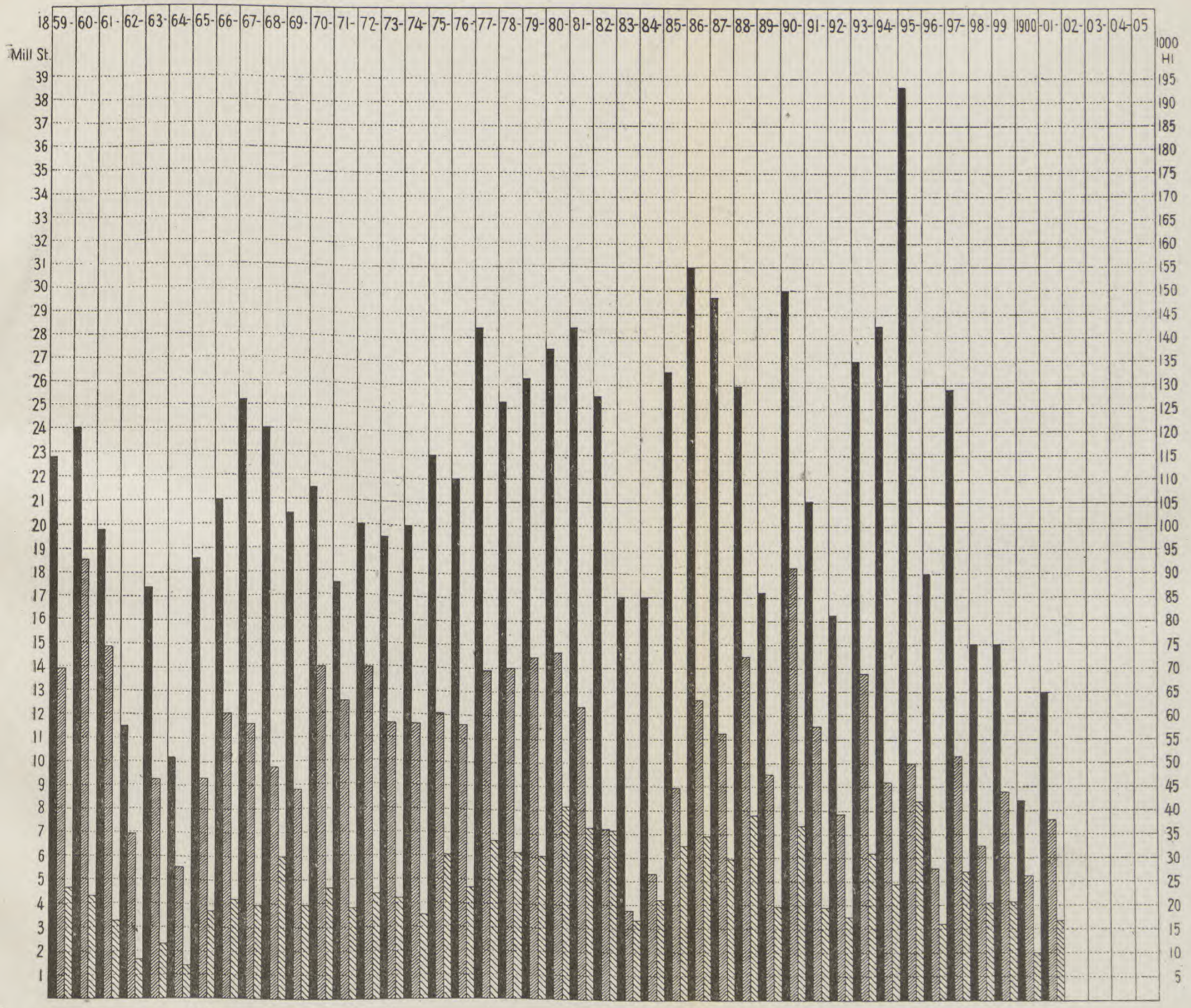

VI

LOFOTFISKETS PRISER

fra 1859

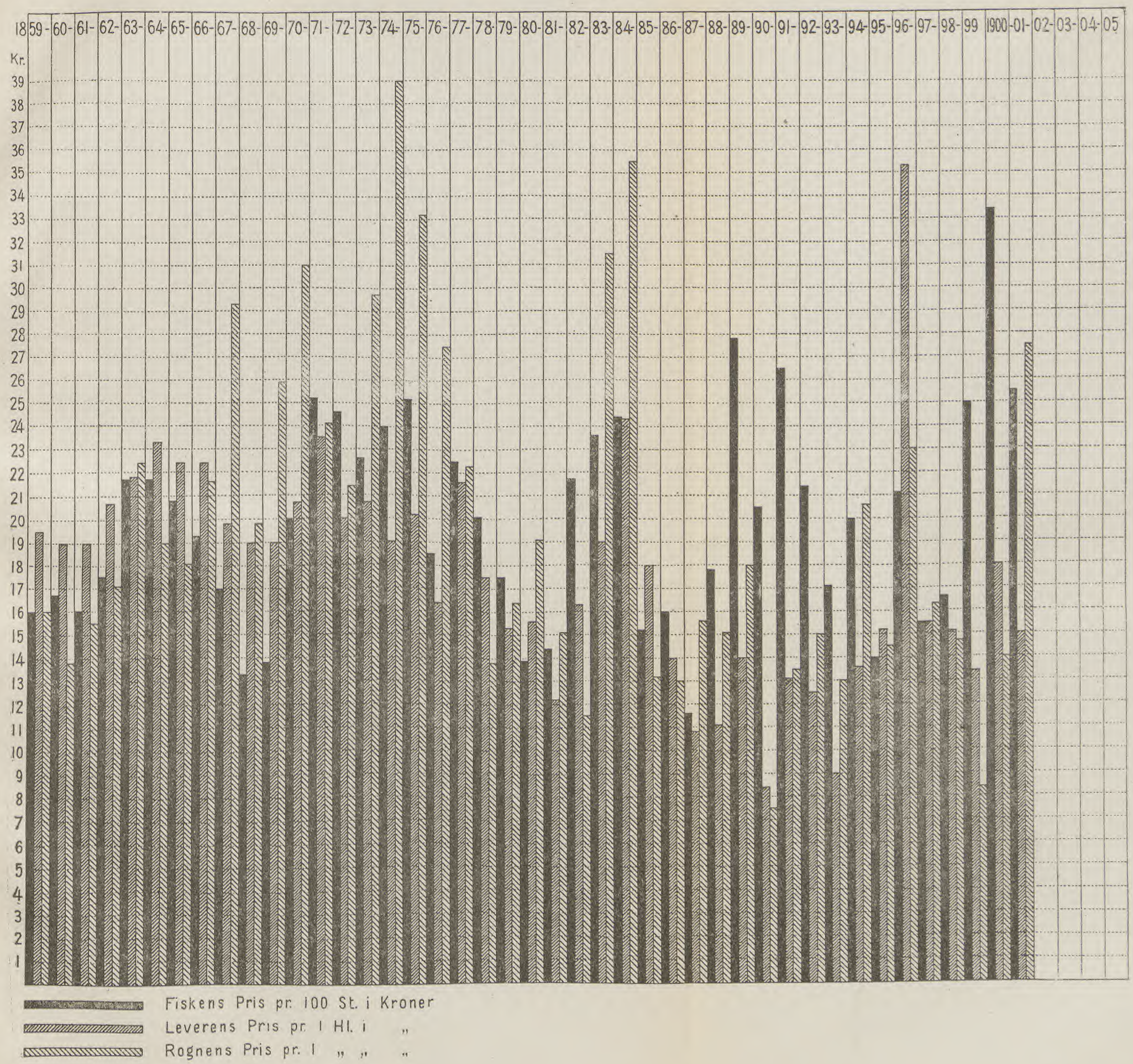

4

3 2044 093 327 138